

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ನಾ. ವರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆನೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦೦ ಫಿ. ಪಿ. ಯಿಂದ ೩-೫-೦೦ ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೪ ಅಣೆ.

ಸಂಪಾದಕರು :

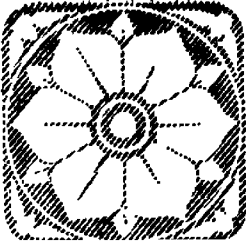
ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು

ಪಾಟೀಲ ಮಾಧವರಾಯರು

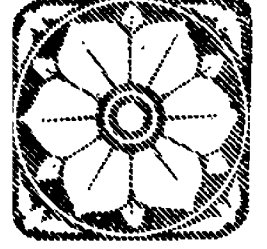
೪ ನೆಯ ವರ್ಷ	ಅಗಸ್ಟ್ ೧೯೪೧	೩ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ
------------	-------------	--------------

ಮುಖ್ಯವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ಮಳೆಬಿಲ್ಲು (ಕವನ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ	೯೭
ಸಂಪಾದಕೀಯ	..	..	..	..	ಸಂಪಾದಕರು	೯೮
ಮಂಗನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ	..	..	..	..	' ಮಲ್ಲಿನಾಥ '	೯೯
ಜೇತಿಗನಾದ ದೇಶಭಕ್ತ (ಟ್ರಾಟಿಸ್ಕಿಯ ಪರಿಚಯ)	..	..	..	..	' ಸೇನಾಧಿ ಪಣ್ಣುಬಿ '	೧೦೧
' ನ ತೇಷು ರಮತೇ ಬುಧಿ ' (ಸಣ್ಣಕತೆ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಕಾಮತ್. ೧೦೫	೧೦೫
ಕನೀನಿಕಾ ನಿದಾನ ವಿಜ್ಞಾನ (ವೈಜ್ಞಾನಿಕ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ವೈದ್ಯಭಾಸ್ಕರ ಡಿ. ಕೆ. ಭಾರದ್ವಾಜ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೦೯	೧೦೯
ಸಮ್ಮು ಪಿಡುಗು-ಪುಧಾರಿಗಳು (೨ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದ ಹುಲಿ)	..	..	..	..	' ಶ್ರೀರಂಗ '	೧೧೪
ಮಳೆನಿಲಲು (ಕವನ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. " ಪಂಕಜಾ " ಮಂಗಳೂರು	೧೧೬
ಸಮ್ಮಿವೃದ್ಧಿರೋಧನಂತರವು? (ಕವನ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಬಿ. ವಿ. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು	೧೧೬
ಕನ್ನಡಿಗರ ಸ್ವಹೀನತಾ ಭಾವನೆ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಜ್ಞಾನ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ತಲಕೇರಿ ರಂಗರಾಯರು, ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ ೧೧೭	೧೧೭
ಒಹಿಪ್ಪಾರ (ಅನುವಾದಿತ ಕಥೆ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿರಾಯರು	೧೧೯
ಸುಗ್ಗಿ (ಕವನ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ ಶಂಕರಭಟ್ಟರು,	೧೨೯
ನಾನು ಮನೆಬಿಟ್ಟುದು ಏಕೆ, ಹೇಗೆ? (ಆತ್ಮವೃತ್ತದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಎಮ್. ಪಿ. ಬಿ. ಅಜಾಯ್ ಮುಂಬಯಿ	೧೩೦
ನಿದ್ದೆ (ಹರಟೆ)	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞನ್, ಬೆಂಗಳೂರು	೧೩೪
ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಲಿಗೆ ಕಲಿಯಿರಿ!	..	..	..	..	ಶ್ರೀ. ಹಳವೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು, ಟಿ. ಸಿ. ಡಿ.	೧೩೭
ಸಾದರಸ್ವೀಕಾರ	..	..	..	..		೧೩೮
ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ	..	..	..	..	ಬೇರಬೇರೆ ವಿಮರ್ಶಕರು	೧೩೯
ನಗೇಗೆ ನೇವಿದ್ಯ	..	..	..	..	' ನಕಲೀ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ '	೧೪೦
ನಾಲ್ಕೂ ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ	..	..	..	..	' ನಿರೀಕ್ಷಕರು '	೧೪೧

ಹಯಂಕಿ

ಸಂಪುಟ ೪

೧ನೆಯ ಅಗಸ್ಟ್ ೧೯೪೧

ಸಂಚಿಕೆ ೩

ಮಳೆಬಿಲ್ಲು

ಡೀ. ಟಿ. ಎನ್. ತ್ರೀನಾಸಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು

ಬಾನಿನ ಹೊಲದಲಿ, ಮೂಡಣ ಕೆಲದಲಿ,
ಸುಂದರ ಸುರಧನು ಮೂಡುತ್ತ;
ಸಪ್ತ ಸುವರ್ಣದಿ, ಬಹು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಿ,
ವರ್ತುಲ ವೇಲೆಯ ರಚಿಸುತ್ತ !

೨

ಮಲೆಯಾ ದೇವಿಯ ಮಣಿಮಯ ಮುಕುಟದ
ಪ್ರಭೆಯ ಮಂಡಲವೊ ! — ಎನಿಸಿತ್ತು.
ಕುಸುಮ ಸುವೃಷ್ಟಿಯೊ ! — ಎನಿಸುತೆ ರಮಿಸಿ,
ತುಂತುವನಿಮಳೆ ಉದುರಿತ್ತು !

೩

ಕಾನುವೊ ? ಪ್ರೇಮವೊ ? ಮೋಹವೊ ? ನೇಹವೊ ?
ನೋಟವು ಎನ್ನನು ಕಟ್ಟಿತ್ತು;
ಮೋಹದ ರೂಪಿನ ಮೋಹನದೇವಿಯಲಿ
' ದರ್ಶನ ಸಮಾಧಿ ' ಯಾಗಿತ್ತು !

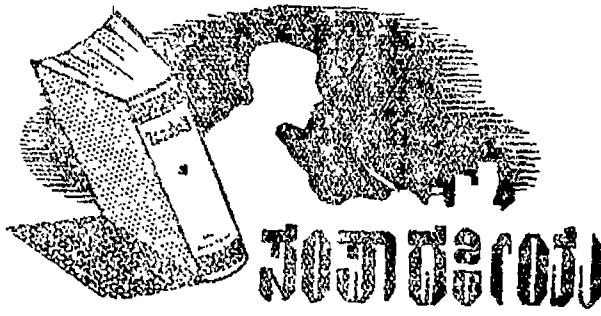
ನೋಡುತ್ತಿರೆಯರೆ ಚಣವೊಂದರೊಳೆ
ಜೆಲುವಿನ ನೋಟವು ಕರಗಿತ್ತು;
ಮೈತಿಳಿಯಲು, ಎತ್ತಿತ್ತಲು ಸುತ್ತಲು;
ಬಾಳಿನ ಗೋಳಿನ ಕೊರಗಿತ್ತು !

೪

“ ನಿರ್ಸರ್ಗ ತಕ್ತಿಯ ಅವಾಜ್ಜಯ ಕವನಂ
ದಿಗಂತ ವಿಸ್ತೃತ ಹಬ್ಬಿರಲು,
ಅನಂತ ಛಂದದಿ, ಮಂಜುಲ ಬಂಧದಿ,
ಬಾಳಿನ ಹಾಳನು ತುಂಬಿರಲು;—

೫

“ಕಂಡೂ ಕಾಣದ, ನೋಡಿಯು ಸವಿಯದ
ಕಣ್ಣು—ಬಗೆ ಕುರುಡೆರಡನು ಹೊತ್ತು,
ಬಾಳಿಯು ಬಾಳದ, ಗೋಳೊಳಗಾಳುವ
ಬದುಕನು ಸುಡು ! ”— ಹೀಗೆನಿಸಿತ್ತು !

ನಮ್ಮ ಬೊಂದು ಅನುಭವದ ಕಥೆ

ಜಯಂತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ವರುಷ-ವರುಷಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ಚಂದಾಹಣ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನೆರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಹನೀಯರು ಆನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಜಯಂತಿ ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಈ ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬ ಜಯಂತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮನವಾರಿ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ; ಆಗಾಗ 'ಭಲೆ' ಎಂದು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಮರುಪನ್ನಾ ಹರಕೆಯನ್ನೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಹನೀಯರು ಎಂತಹರಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ನಮಗೆ ಸಾಚಿಕೆ, ವಿಷಾದ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗ್ಯತೆಯ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ವಕೀಲರಾದವರು. ಇನ್ನೆಕೆಲವರು ನೂರು ನೂರು ಗಟ್ಟಿ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿರುವವರು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ದೇಸಾಯಿ-ದೇಶಪಾಂಡೆಯಂತಹ ಶ್ರೀಮಂತ ಜಮೀನ್ದಾರರಾದವರು. ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಜಯಂತಿಯಂತಹ ಒಂದೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಿವರು ಎರಡು ವರ್ಷ ಮೂರು ವರ್ಷ ಇವರೆಲ್ಲ ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕಳುಹಿದಾಗ ಬೇಡನೆಂದು ಕಾಗದ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬೆಟ್ಟಿಯಾದಾಗ 'ಕಳುಹಲಾಗದು' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಚಂದಾಹಣ ಕಳುಹಲು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಹಣ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ನಂಬಿ, ಕೊಟ್ಟುಕೊಡುವರೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಜಾಗೆಯ ಸಂಚಿಕೆ ಕಳುಹುತ್ತಿರುವುದು—ಈ ಕ್ರಮ ನಡೆದಿದ್ದಿತು. ಮೈಮೇಲೆ ನೆಚ್ಚಿದ ಛಾರ ಹೆಚ್ಚುಗಳು 'ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು!' ಎಂಬ ಬಿನ್ನಹಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಜಯಂತಿಯಿಲ್ಲ. ಪಿ. ಕಳುಹಿದಾಗ, ಇವರೆಲ್ಲ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಎರಡು ವರ್ಷ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಳುಹಿದ ಸಂಚಿಕೆಯ ಬಿಲಿ, ಅಂಚೆಯ ನೆಚ್ಚು ಎಲ್ಲವೂ ಮೈಮೇಲೆ. 'ಹೀಗೆ ಯೇಕೆ ಮಾಡಿದಿರಿ?' ಎಂದು ಹೀಡಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಾಗ, ಕೆಲವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ನೋಡುವಂತಿರದಂತಹ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಮಾದರಿಗೆಂದು ಇಲ್ಲ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ರೀಮಂತ ವಕೀಲರ ಕಾಗದವೊಂದಿರು :

"ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದ ತಲ್ಲಿತು; ನಿಮಗೆ ಜಯಂತಿ ಕಳುಹಲು ಹೇಳಿದವರಾರು? ಅಲ್ಲದೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯ ನಿಮ್ಮ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿರುವುದು? ನೀವೀಗ ನನಗೆ ಚಂದಾ ಹಣ-ಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬ ತಪ್ಪು!"

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗದ ಹೀಗಿದೆ :

"ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ! ಏನೋ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತದೆ; ಯಾರೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಓದುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೇನೂ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಳಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು!"

ಸರಿ! ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣಕೊಡುವ ಸಮಾಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ.

ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಬ್ಬರ ಪತ್ರವಿದು ಇನ್ನೊಂದು :

"ನಾನು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ಎಂಬೂ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ನನಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ತಾವು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಕಳುಹುತ್ತೀರೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ದುಡ್ಡು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಳಿಸಬೇಡಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡಿ!"

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಶಾಂತಕವಿಗಳ 'ಬೇಡಲು ಕನ್ನಡ ದಾಸಯ್ಯ ಬಂದಾನೆ!' ಎಂಬ ಹಾಡಿನ ಕೊನೆಯ ನುಡಿ ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೆಂದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅ ನುಡಿ ಯಾವುದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ?

"ಚನ್ನಡ ಕಡಗದ ಕೈ ಕಾಸನಿತ್ತು;

ರನ್ನೆದುಂಗುರದ ಕೈ ಇಲ್ಲೊಂದಿತು!

"ಹೊನ್ನಿನೊಂಕೆಯ ಕೈ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿತು,

ಇನ್ನೊಂದು ಬದಗೈ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿತು!"

ಸರಿಯಾದ ಮಾತು, ಜಯಂತಿ ಇದುವರೆಗೆ ಬದುಕಿದುದು 'ಬದಗೈ' ಗಳಾದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ; ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬದುಕಬೇಕಾದುದೂ ಅವರಿಂದಲೇ. ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕಳುಹಿದರೆ ಅನೇಕ ಜನ ಸಿರಿವಂತರಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಹಣಕೇಳಿದಾಗ ಆಣೆ ಬೆಲೆ ಬಾಳದ ಜಯಂತಿ, ಕಾಣಿಕೆಯೆಂದು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದುದೆಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾವರನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಾನುಭವಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವವರು. ತಾವು ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ; ನಾವು ಬೆಲೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮಾರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಜಯಂತಿ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದುದೇ ಸ್ವರ!

—ಸಂಪಾದಕರು

೧. ಕನ್ನಯ್ಯ ಬಜಾವ್ ಬಜಾವ್ ಮುರಲೀ—

ತಾಳಿ ! ಕೇಳಿ ! ಭಕ್ತಿರಸಭಾವವೇಶಭರ ಕಂಪಿತನು—ತುರಿಸುವನು—ಮಂಗರಾಯನು ! ಕನ್ನಯ್ಯನ ಮುನಶೀವಾದ—ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಮುರಲೀ, ವಾದನದಿಂದ ಮೈ ಮರೆತ ಗೋಪಿಕೆಯಂತೆ, ತುಂಬಿದ ಕಂಠದಿಂದ. ರೋಮಾಂಚ ತುರಿಸಿದ ಮೈಯಿಂದ ಮಂಗರಾಯನು, ಧ್ಯಾನವಾಗ್ಗನಾಗಿ ದ್ದಾನೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಸ್ತಂಭೀಭೂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ! 'ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆಯರ ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಭಂಗ ಬರುವಾಗಲೂ ಅಹಿಂಸೆಯೇ ?' ಎಂಬೀತನು ಗೋಪಿಕೆಯರ ಕನ್ನಯ್ಯನೇ—ಗೀತೆಯ ಕೃಷ್ಣನೇ ? ವಿಶ್ವಸ್ತರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತೆ, 'ಅಖಂಡ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ' ವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ಕನ್ನಯ್ಯನ ಕಾರಸ್ಥಾನದ ಮುಂದೆ ಅವನ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ? ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಅಖಂಡವಾಯಿತೆಂದರೆ—ಅರ್ಥಾತ್ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದವೆ ಇಲ್ಲದಂತಾದರೆ—ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಪಲಾಯನವನ್ನು ಹೇಳುವುದಲ್ಲವೆ ? ಯಾದವೀ ಕುಲಸಂಭೂತ ಕನ್ನಯ್ಯನಿದುರು ಯಾವ ಗಿಡದ ತೊಪ್ಪಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಹಿಂಸೆ ವರ್ಧನ ಮರ್ದನ ಕಾರಿ, ಗೋ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣ—ವರ್ಧನಧಾರಿ, ಅಹಿಂಸಾರಿ, ವಿಚಾರಭರಾರಿ,

ಕನ್ನಯ್ಯ ಬಜಾವ್ ಬಜಾವ್ ಮುರಲೀ !
ಅಖಂಡ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ತರಲಿ !

೨. ಅಥಾತೋ ಅಹಿಂಸಾ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ
'ಅಹಿಂಸೆ' ಎಂದರೇನು ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಲಾಗಿ ಅನೇಕ ವಾಚಕರು ಮಂಗರಾಯನಿಗೆ ಮೊರೆಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೇರಿ 'ಮುಂದಾಳು' ಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಚಾರದ ಸಾಹುರ್ಯ ತಪುಗಿ ಲ್ಲೆಂದು ತಾವಾಗಿಯೇ ಸರ್ವೋಚ್ಚತೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಂಡುದರಿಂದ, ಅರ್ಥಾತ್—ಬಡವಾಚಕರು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಗರಾಯನಿಗೆಯೆ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕುದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದ ರಲ್ಲೂ ಇತ್ತೀಚಲಾಗಿ 'ಅಖಂಡ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ' ಕ್ಕೆ

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೊಬ್ಬರು 'ಮುಖಂಡ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದರಿಂದ 'ಹಿಂದುಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿಜ್ಞಾ ಭರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ದೀನರಕ್ಷಕನಾದ—ಎಂದರೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವಂಥಾತ್ಮನಾದ ಮಂಗರಾಯನು, ಮತಿಗೆಟ್ಟ ವಾಚಕರಿಗೆ ಅಭಯ ವನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾನೆ. ಇದೋ ! ಕೇಳಿ ! 'ಅಹಿಂಸೆ' ಎಂದರೆ ಆಗಮ್ಯವಾದ ತತ್ತ್ವ. ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ಎರಡು ಆಧಾರ. ಒಂದು ವೇದ ಇಲ್ಲವೆ ವರ್ಧನಪನಿಷತ್ತು ; ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ. ಪ್ರಾಕೃತಜನರಿಗೆ—ಎಂದರೆ ನಿತ್ಯಗೃಹಿಣಿಗಳಿಗೆ—ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವೆ ಸುಲಭವಾದ ಸಾಧನ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊನ್ನೆ ಯುದ್ಧೋಪಾಯೋಗಿ ಹಡಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಾರಖಾನೆಯ ಉದ್ಘಾಟ ನೆಯನ್ನು ಬಾಬು ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದರು ನಡೆಸಿದ ರಲ್ಲ—ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದಿಂದ 'ಅಹಿಂಸೆ' ಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಾಚಕರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿ ದೆ. ಹಡಗಗಳಿಗೆ ಜೀವವಿದೆಯೆ ? ಅರ್ಥಾತ್ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗದೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ, 'ನಿರ್ಜೀವ ಸಾಧನೆಯ ಅಹಿಂಸೆ' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಥವಾ—ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ, ಮುನಶಿಗೆ ಮಂಗಲಂ, ಇತಿ ಪ್ರಥಮೋ ಆವಧ್ಯಾಯಃ

೩. ಸಿರಿಮಂಗಲಂ ಗೆದಲೆ !

ಮಂಗರಾಯನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ! ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗೆ ಭಯವಾಗಲಿ ! ಭಯವಾಗದೆ ಲಿಟ್ಟೇ ತೇಕೆ ? ಮಂಗರಾಯನು ಹರ್ಷೋನ್ಮಾದ ಭೇತ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಪುಟಿಯುತ್ತಲಿ ದ್ದಾನೆ, ಸಂಯುಕ್ತರಾಜೋಪಶಾಖೆಗಳನ್ನು 'ಲಿಟಿ' ಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ! ಮಂಗರಾಯನ ಬುದ್ಧಿ-ವಂತಿಕೆಯ ಪಕ್ಷವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ ! ಇಂದು ಮುನಶಿಯವರು, ಇಂದು ಸತ್ಯವಾಲರು, ಇಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೀಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಜನರು ಮಂಗರಾಯನ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ದಾವಿಸು ತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ ! ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ತಂಭೀಭೂತನಾದ

ಮಂಗರಾಯನು ಬಾಯೆರೆದು, ಹಲ್ಲುಕಿರಿದು, ಮೈ ತುರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಒಬ್ಬರು ವಕೀಲರು, ಒಬ್ಬರು ಡಾಕ್ಟರರು ; ವಿಚಾರದ ಅರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು, ಶರೀರದ ಅರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು—ಇಬ್ಬರೂ ಸುರತವರೆ ! ಇಂತಹರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊನೆಗೆ ಮಂಗರಾಯನೇ ಮಾದರಿ ಎನಿಸಿದನು ! ಇನ್ನಾ ದರೂ ಮಂಗರಾಯನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನುಭ-ವಿಕ್ತ 'ಪ್ರಧಾನ' ಎನಿಸಬಹುದಲ್ಲವೆ ? ಇದೇ ಸಮ ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ 'ಮುಖಂಡ' ಪತ್ರಿಕೆ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರೂ 'ಮೇಲಿನ ಮುಂದಾಳು ಗಳನ್ನೇ' ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ! ಅರ್ಥಾತ್ 'ಮೇಲಿನ ಮುಂದಾಳು' ಎಂದರೆ ಗಿಡದ ಮೇಲಿನ ಮಂಗರಾಯನೇ ಎಂದರ್ಥವ ಲ್ಲವೆ ? 'ಮೇಲಿನ ಮುಂದಾಳು' ಎಂಬುದು 'ಜೇಲಿನ ಮುಂದಾಳು' ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಚ್ಚಿನ ದೋಷ ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು—

೪. ಸಂಪಾದಕ ಸಾಹಿತಿ

'ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲವೆ' ಎಂಬ ವಾದ

ಸೇಫ್ಟಿ ರೇಝರ್ ೨ ಬ್ಲೇಡು ಸಮೇತ,
೬ ಅಣೆಗೆ ಒಂದು ಸೆಟ್ಟು.

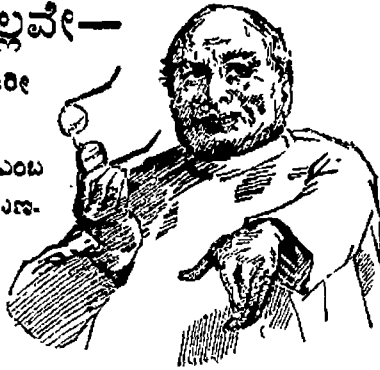

೧ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೬ ಉತ್ತಮ ಕ್ಲಾರ !
೫ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೬ ಅಣಗಳು.

ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನಲ್ಲವೇ—

ನೊಡಲು ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಅಂತ?—

ದಮ್ಮು ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೆಟ್ಟಗಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಅನೇಕರು ಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣ-ಕೊಡುವ ಔಷಧ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಸತ್ತು ಬೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿಯು ಇಂಥದಲ್ಲ; ಅದರ ದಮ್ಮನ್ನು ಒಂದೆರಡು ದಿನ ನೊಂದಿಸದೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಮೂಲವಾಗಿ ಗುಣವಾಡುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಉಪಾಯವು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೆಮ್ಮು ಹೋಗುವದು, ತೇಕು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಶಾಚದ ತೊಂದರೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಪಚನ-ಕ್ರಿಯೆಯು ತಿದ್ದುವದು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಫುಫುಸ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ದಮ್ಮು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣವಾಗುವದು.

ದಮ್ಮು, ತೇಕು, ಛೇಕರಿಗೆ, ಗಂಟಲು ಉರಿಯುವಂಥದು ಮತ್ತು ಫುಫುಸದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ ಪ್ಲೇನ್ (ನೀಲಿಪ್ಯಾಕಿಂಗ್) ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬದ್ಧಕೋಷ್ಠ, ಮತ್ತು ಅಮ್ಲಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಮ್ಮು ಹತ್ತಿದವರು ಶ್ವಾಸಹಾರಿ ಕಾಂಪೌಂಡ್ (ಕೆಂಪು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್) ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣ. ರೂ. ೨-೨; ರೂ. ೩-೧೨; ರೂ. ೬-೮ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಬಾಟಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಸಿಗುವವು. ಕೂಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಳಾಸ:—

ಡಾ|| ಪುರೋಹಿತ ಫಾರ್ಮಸಿ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ.

ಇಲ್ಲವೆ ನಂ|| ವನಮಾಳೇ ಭೀಮಾ ಮತ್ತು ಕಂ., ಪ್ರಿನ್ಸೆಸ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಮುಂಬಯಿ.

ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದಾಗ ಅದರ ಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ಮಂಗರಾಯನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶೋಧನೆಗೆ ಯಶಸ್ವಿ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಬಹುದಾದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಸಾಹಿತಿಗಳು— ಎಂಬುದೇ ಆ ನಿರ್ಣಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಬೇಕೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳಿರಿ, ಅಥವಾ ಓದಿರಿ. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕಮೇವ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ—ಅಲ್ಲಲ್ಲ—ವಿಚಾರವಾಹಕವಾದ, ಅಪಾರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ—ಅಂದರೆ—ಉಜ್ವಲವಾದ ಅಗ್ರಪ್ರತಿಮೆಯ ಉಗ್ರಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಓದಿರಿ. ಆಗ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಸಾಹಿತಿಗಳೇ

ಎಂದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಹಿತಿಯಂತೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರೂ ಗಡನವಾದ—ಅತವನ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಮರ್ಥರು ಎಂಬುದು ಆ ಲೇಖನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ಈ ಲೇಖನದಿಂದಲೂ ಮನರಂಜನೆಯಾಗುವುದು ಉಚ್ಚ ದರ್ಜೆಯ ಸಾಹಿತಿಯಂತೆ ಈ ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತನೂ ತನ್ನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಗೂಢವಾಗಿ ಇಡಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ ಈ ಅಗ್ರಲೇಖ! ಇನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪದವರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ದತ್ತಸಲ ಓದುವದಂಡ, ಇಲ್ಲವೆ ಒಮ್ಮೆ ಯಾದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಹಚ್ಚುವ ಶಿಕ್ಷೆ—ಅಥವಾ ಮೂರು ಬಿರಿಯ ಮೋಕ್ಷ!

೫. ನಗರಸಭಾ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೇ ನಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ :

ಧಾರವಾಡ ನಗರಸಭೆಯವರು ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ನಳಗಲನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ನಳದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ನೀರೋ ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಸದಾರ್ಥವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು, ಮಂಗರಾಯನ ಮಿತ್ರರಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೊಬ್ಬರು ಪ್ರಯೋಗನಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಪದಾರ್ಥಸಂಶೋಧನ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಂಗರಾಯನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

“ಮರದೇರಣ್ಣಾ, ಸರಮ್ಮಬಣ್ಣಾ! ಧಾರವಾಡದ ನಳದಿಂದ ಬರುವ ದ್ರವಪದಾರ್ಥವನ್ನು, ಮೂರು ದಿನ ಹಗಲಿರುಳು ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ವಿಧವಿಧದ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅದರೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಹೀಗಿವೆ:—

ದನದ ಮೂತ್ರ	.೧೩
ಮಣ್ಣುಹುಡಿ	.೨೩
ದನದ ಸೆಗಟೆ	.೧೩
ನೀರು	.೪೦

ಮಲೇರಿಯಾ ಕ್ರಿಮಿ, ಟೈಫಾಯಿಡ್ } .೧೧
ಕ್ರಿಮಿನೆಗಡೆಯ ಕ್ರಿಮಿ, ಇವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ- }
ಇವೆಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಕಿರುಕುಳ ರೋಗದಕ್ರಮಿಜನಕ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೃಥಕ್ಪರಿಶಿ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪುರು ಸೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೀಗ ಒಂದು ಸಂದೇಹ. ನಗರಸಭೆಯವರು ನೀರೆಂದು ಇಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಬಹುದು? ನಾಗರಿಕರು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು? ”

ಮಂಗರಾಯನಿಗೆ ಇದೊಂದು ಬಗೆಹರಿಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಧಾರವಾಡಗರಿಗೆ, ನೀರೆಂದು ಈಗ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಡೆಯುವುದೆಂದು, ಮಾನವಮನೋಧರ್ಮವನ್ನರಿತ ನಗರ ಪಿತಾಮಹರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು. ಇನ್ನು ಇಂತಹ ಪದಾರ್ಥ ಬಳಸಿದ ನಾಗರಿಕರು ಸೋಂಕುರೋಗಗಳಿಗೂ ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಧಾರವಾಡ ನಗರಪಿತಾಮಹರಲ್ಲಿ ಚಾಕ್ರವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಕಷ್ಟಿರುವುದು ನೀರು ಕುಡಿದು ರೋಗದಿಂದ ಮಲಗಿದ ಜನರು, ಆ ಚಾಕ್ರವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕು ಅವರೊಡನೆಪ್ರವಿಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿದರೆ, ಅವರ ಬಿಲ್ಲು ಬಂದಾಗ, ಎದೆ ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಸಾಯಬೇಕು!

ದೇಶಿಗನಾದ ದೇಶಭಕ್ತ

ಅ ಧಾ ರ್ ತ್

ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿ

‘ ಸೇನಾನಿ ಪಣ್ಣುಖ ’ ಬರೆದುದು

ಮಹಾಭಾರತ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ದೇಶಿಗರಾದ ಪಾಂಡವರು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿ ಅಳುತ್ತ ಕರೆಯುತ್ತ ಕಾಲಕಳೆದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ರಶಿಯದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿಯಂತಹ ದೇಶಿಗರಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಉದ್ದೇಶಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇದೇನು ದೇಶನಾಹಾತ್ಯವೋ, ಕಾಲನಾಹಾತ್ಯವೋ ?

“ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರಿ ?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು, ಮೇಥಾವಿ ಲಿಯೋನ್ ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿಗೆ ಆತನ ದೇಶಾಂತರವಾಸದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅವನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದನು :

“ರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ—ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ—ಲೋಕಪ್ರಿಯನಾದ ಮುಖಂಡನು, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲನು. ಆದರೆ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನೇ ಶಾಸನ-ಸಂಚಾಲಕನಾಗುವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ! ಅಲ್ಲದೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು—ಭಾಗ್ಯವನ್ನು—ಮಾಪಕಯಂತ್ರ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗದು ?

* * *

ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿಯು ೧೮೭೯ನೆಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೬ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದನು. ಈತ ಜಗತ್ತಿನ ಕರುಣ ತಪೋವನವಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ೧೮೯೮ನೆಯ ಜನವರಿ ೨೮ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ, ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾರಿ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಪ್ರಥಮ ಕ್ರಾಂತಿಸಂಘಟನಾ ಕ್ಕಾಲದ ಈತನ ಜೀವನವು, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಕೋಲೋದಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಓಡೇಸಾದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು.

ಶರದ್ಯತುವಿನಲ್ಲಿ ಸಿರೆಯಾಳುಗಳ ನಾವೆಗಳು ಲೀನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಹೊರಟುವು. ಲಿಯಾನ್ ಬ್ರಾನ್ ಸ್ಟೈನ್ (ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿಯ ಪೂರ್ವದ ಹೆಸರು) ಮತ್ತು ಕೆಲವರು, ಉತ್ತರಕುರುವಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು—ದೇಶಾಂತರ ವಾಸಿಗಳೆಂದು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪರದೇಶಗಾಮಿಗಳು ಶಾಂತರಾಗಿರದೆ ಹೋದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಹತ್ತಿದರು. ವ್ಯವಹಾರ ಸಫಲತೆಗಾಗಿ ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿಯ ಪತ್ನಿಯು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿಯು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದಾಗ, ಒಬ್ಬ ರೈತನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಾಗ, ಅವನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ರೋಗಿಯೊಬ್ಬನ ರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಕ್ವಾರ್ಟೆಟ್ಸ್ ಎಂಬ ವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆತನ ಸಾಮಗ್ರಿ ದೊರೆಯಿತು. ವಾಸ್‌ಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ “ಟ್ರಾಟಿಸ್ಟಿ” ಎಂಬ ಕೃತಕ ಹೆಸರನ್ನು ಒರೆಯಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಅವನ ನಾಮಕರಣದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕತೆ !

ಸೈಬೀರಿಯವನ್ನು ದಾಟಿ ಇವನು, ಅನೇಕ ವಾರಗಳ ವರೆಗೆ, ಪೂರ್ವರಷ್ಯದ ಸಮಾರಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ‘ ಇಸ್ತಾ ’ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋದನು. ಲೆನಿನ್ ನೊಡನೆ ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪೊಲೀಸರ ಉಪದ್ರವವಾಗದಿರಲು, ಇವನು ಲೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಓಡುತ್ತ ಬಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದನು. ಮುಂದೆ ರಷ್ಯ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ ಗಳ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅಂದಿನ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಕೃಷಕನ

ಹೊಲದಲ್ಲಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯಾದನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಟರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯು ಉರುಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವಾದಂತಾಯಿತು. ಸ್ವೇಷ್ಠನಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರು. ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯ ಒಳ ಜೂರಿಟ್ ವರೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ವಿಯೆನ್ನಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಡಾ. ಅಡ್ಲರ್ ಅವರ ಬಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಲಂಡನ್ನನ್ನು ಸೇರಿದನು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ವ್ಯಾಡೀ ಮೀರ್ ಇಲಿಯಟ್ ಲ್ಯೋನೋವ್ (ಲೆನಿನ್)ನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ತಟ್ಟಿದನು. **ಶ್ರೀಮತಿ ನದ್ಯರೂ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟ್ ನಾನಾ** ಒಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಳು. ಇವನಿಗೂ ಲೆನಿನ್ನಿಗೂ ಆದ ಮೊದಲನೆಯ ಭೇಟಿ ಇದೇ—ಅದೂ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ. 'ಇಸ್ಕಾ' ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನೀತಿಯ ಕಠೋರ ದಿಕ್ಸೆಯನ್ನು ಮಹಿಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಥಮ ವ್ಯವಾಸದಲ್ಲಿ ಇವನು ವಿಯೆನ್ನಾ, ವ್ಯಾರಿಸ್, ಲಂಡನ್ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿದನು. ವ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿ ಇವನು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಕಲೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

೧೯೦೫ನೆಯ ಜನವರಿ ೨೨ರಲ್ಲಿ 'ಕೊಲೆಗಡಿಕ ಭಾನುವಾರ'ದ ಸುದ್ದಿಯು, ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯ ಮುಂಚೆ ಪುನಃ ಗುಂಡುಗಳ ಭೀಷಣತೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿತು. ಗೇಯನ್ನಿನ ಸೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷಕರ ನಿರ್ದೋಷಿ ಗುಂಪು, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪುನಃ, ನಿರ್ದೇಶಿತ ಬಿಟ್ಟು ಚೈತನ್ಯಗೊಂಡಿತು. ರಾಜಕೀಯ ಹರತಾಳ ಮತ್ತು

(೧೯೪ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದು. ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೇತರ ಸದಸ್ಯರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರೇತರರಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇವೆರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಸರಕಾರವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ತತ್ವವನ್ನು ತರಬಯಸಿದೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ಮೋಸಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, 'ಇದು ಕೇವಲ ಯುದ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡ ಉಪಾಯ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮೈಸರಾಯರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಗತಿಕ್ ಪಕ್ಷ (ಇವೆರಡೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು) ಇವುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಸದ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಮೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೇ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದು, ಸಮಿತಿಯಂತಹ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಿಂದ ಸಭೆಯು ಇಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಖಾತೆಯು ಭಾರತೀಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಅವಸರವೇಕೆ ?

ಫೀರಾವಾಗ ಈ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವ ಅವಸರ

ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಮೂಲಕ ಇವನು ಪುನಃ ರಷ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ೧೯೦೪ರ ಶರದೃತುವಿನಲ್ಲಿ ಇವನು ಹೊಸದೊಂದು ಪ್ರವೇಶಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಲೌಟಿ (Louti) ಸಿಡೋವಾಳೊಡನೆ ಮ್ಯೂನಿಚ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿಯೆನ್ನಾಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಸಿಡೋವಾಳು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಕೀವ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ; ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಿಯ ವೇಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೀವ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಇವನು ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ರೋಗಿಯಂತೆ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಇವನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು, ಅಜ್ಞಾಪತ್ರಗಳು, ಲೇಖನಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಸೆಂಟ್‌ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಈತನು 'ಸೀಟರ್ ಸೆಟ್ಸೋ-ವಿಚ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು, ಮತ್ತು ಇವನ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟಿನ ಮೂಲಕ 'ವಿ ಕಾಂಟ್ರೀವ್' ಎಂಬ ಜರ್ಮನ್‌ರನು ಅಲ್ಲಿರುವನೆಂದೇ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು. 'ಮೇಡೆ' ಒಂದಿತು. ಅಂದು ಸಿಡೋವಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು, ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿರುಗಾಳಿಯು ಎತ್ತಿತೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಪುನಃ ಉದ್ವೇಗಗೊಂಡು, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಒಂದು, ಸೆಂಟ್‌ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ

ವೇಕೆ—ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. 'ಯುದ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೊಥವಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಜಪಾನವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ, ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನು ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದೇ ನಿಜವಾದರೆ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಭಾರತವು ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಬಹುದು. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿದಲ್ಲಿ, ಈ ಎರಡು ಸಮಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸದಸ್ಯರು, ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆನುಕೂಲವಸ್ತುವಾಗಬಹುದು. ಭಾರತವು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಹೊರಗೆ ಹಬ್ಬುವುದು. 'ನಿಮ್ಮವರೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಸಹಿಸಿ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ' ಎಂದು ದೇಶದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಹರಡಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ 'ಲೋಕನಾಯಕ ಮೂಢವರಾವ ಅಣಿ ಇಂತಹದು ಈ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ?' ಎಂದು ಬೇದವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ; ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ 'ಅವರಂತಹರಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬರೆಗೆ ಹತ್ತಬೇಕಾಗುವುದು ಬಂದಿತ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸುವುದು.

ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹೇಗೋ ಹೇಗೋ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹರತಾಳಗಳ ಸೂತ್ರವು, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿ ವಿಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಭೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸರಿಯಾದ ಮುಖಂಡರಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅತಿಕ್ರಮಿತ ಜನಸಮುದಾಯವು, ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಎತ್ತವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ವಿಜಯೋತ್ಸವವಾಗಿ ನಿಂತಾಗ, ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತ - "ಅರ್ಧ ವಿಜಯಕ್ಕೇ ಸಂತೋಷಪಡಬೇಡಿ, ಶತ್ರುಗಳು ಹಿಂದೆ ಸರಿದರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ! ಅವರು ಬಲೆಯನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ದೀಸಿರುವರು!" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗಲೇ ಅವನು ರೈಸಾರ್‌ನ ವಿಜ್ಞಾನನಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಜೊರು ಜೊರು ಮಾಡಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು. ಸಿಡೋವಾಳು ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಒಂದನಂತರ, ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿ ಸಂಪಾದನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ, "ನಚಾಲೋ" ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಡಾ. ಇರ್ಬ್ ಜೆನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ರು ಫೀರ್ಡಿಯನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು "ಈ ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನಗೆ ತಿನ್ನಲು ಕೇವಲ ಕೊಳೆತ ವಸ್ತುಗಳೇ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

* * *

ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಸಭೆಯು ಅಧಿವೇಶನವಿದ್ದಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಆ ನಗರದ ಸುತ್ತಲೂ ಸರ್ಕಾರದ ಸೈನ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು "ಬಲಪುರ್ಯೋಗಮಾಡಬೇಡಿ! ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಡಿ!" ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಪುನಃ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ೧೫ ತಿಂಗಳ ಕಾರಾವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ೧೯೦೬ ರಿಂದ ಬಂದಿಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸಶಸ್ತ್ರವಿಧವಾದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಇವನಿಗೆ ದೇಶಾಂತರವಾಸದ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಬದಲಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆದರೆ ಸುದ್ದಿವದಿಂದ ಇವನ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವನ ಪಾಪ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಇದ್ದುದು!

ಒರೆಯಿಂದ ತೆರೆದ ಬಡ್ಕಗಳ ಪಹರೆಯೊಡನೆ ಇವರು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಆಬಾಡಾಸ್ಕ ೯ ಎಂ.ಎಲ್.ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಹತ್ತಿರದ ಸ್ವೇತನ್ನಿಗೆ ೬೦೦ ಹರದಾರು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ೧೪ ಮಂದಿ ಕೈದಿಗಳ ಸಂಗಡ ೫೨ ಮಂದಿ ಸೀಪಾಯಿಗಳಿದ್ದರು. ೩೩ ದಿನಗಳ ದೀರ್ಘ ಪ್ರವಾಸದ ನಂತರ ಇವರು ಬೆರೆಫೋನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜಕುಮಾರ ಮೆಸ್‌ಶಿಕೋವ್‌ನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಸೋಸವಾ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಸ್ವೇತನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋದನಂತರ, ಬಂದಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಬಲ್ಲರಿಂಬುದು ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.

ಒಬ್ಬ ಬಡ ರೈತನು ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯನ್ನು ಒಂದು ಜಂಕಿಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೋಸವಾ ನದಿಯ ತೀರದ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ೨೫೦ ಹರದಾರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಯೂರಲ್ ಪರ್ವತದ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಅನಂತರ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಒಬ್ಬ ಸರಕಾರಿ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ರೈಲಿನವರೆಗೂ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅವನು ಹೆಂಡತಿ ಸಿಡೋವಾಳಿಗೆ ತಂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ತಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇತನ್ನಿನ ಹೆಸರಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆಕೆಯು ಹೇಗೋ ಅಂದಾಜಿನ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದೇಬಿಟ್ಟಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಭೇಟಿಯಾದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಜೊವ್‌ರನ್ನು ಕಂಡನು. ಅನಂತರ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವನ್ನು ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆಂದು 'ಸ್ವಾಕ್ ಹೋಂ'ಗೆ ಹೋದನು.

ಆಗ ಇವನು "ಭಂಡವಾಳ ಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಸಮಕಾನಾದ" "ರಷ್ಯದ ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಭಾವ" ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದನು. ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಇವನು ವಿಯೆನ್ನಾದಿಂದ ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಪ್ರವಚನ" (ಸತ್ಯ) ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಅದು ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದ ಮುಖಾಂತರ, ಗೈಲೀತಿಯಾದ ಗಡಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ, ರಷ್ಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಆಗ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯ ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮನೆಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಾಲದೇ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು - ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆದಾಯ. ಆದುದರಿಂದ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರುವ ಪ್ರಸಂಗವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಡೋವಾಳು ಈ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಪರಿವಾರದ ಹೊರೆಯೊಡನೆ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

* * *

ಆಗಸ್ಟ್ ೧ನೆಯ ತಾ. ದಿನ ಜರ್ಮನಿ ರಷ್ಯೆಯದ್ದ ಪಾರಂಭವಾಗಲು, ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಸಪರಿವಾರವಾಗಿ ಜೂರಿಖ್ಚಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕೆಂದು ಇವನು ಪೀಟ್‌ರ್ಸ್ ಬರ್ಗಿನ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಕೂಲಿಕಾರರನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದಿದ್ದನು. ಈ ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು 'ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ರಷ್ಯ' ಮತ್ತು "ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದನು.

೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಇವನು ಬಾಲ್ಕನ್ನಿಗೆ ಹೋದನು. ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ವ್ಯಾರಿಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ "ನಶೀಸ್ಕೋವೋ" ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಇವನಿಗೆ ವ್ಯಾರಿಸ್ಸನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಯಾತ್ರಿಕನಂತೆ

ಸ್ವೇನಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ರಾಜ-
ಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿಂದಲೂ ಹೊರಡೂಡಿಸ-
ಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಒಂದು ದಿನ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ. ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ಇವನು ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯಚಕ್ರದ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ನಕ್ಕನು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸರಕಾರದವರೇ ಅವನನ್ನು ಯುರೋ-
ಪಿನ ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮದ ಕೊನೆಯ ಗಡಿಯಾದ ಕೇಡಿಜಾಕ್ಕೆ
ಕಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯೂ
ಭಾಷಣ-ಲೇಖನಗಳೇ ಇವನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದುವು. “ನೋವಿ-
ಮೀರ್” ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ
ಕಠೋರ ಸಾಧಕನಾದ ಇವನು, ರಷ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಾಫ-
ಲ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ
ಹ್ಯಾಫಾಕ್ಸ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಎಪ್ರಿಲ್ ೨೯ನೆಯ ದಿನ, ಇದ್ದ-
ಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ “ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ”
ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಫೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು
“ಎರಡನೆಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲೇಬೇಕು” ಎಂದು
ಮಾತನಾಡಿದನು.

ಅಕ್ಟೋಬರಿನ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು
ಪವಾರವು ಟಾರಡ್ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೫ನೆಯ
ದಿನ ಕ್ರಾಂತಿಸೇನೆಯು ಶಿಶಿರವ್ರಾಸಾದವನ್ನು ಮುಕ್ತಿ ತು
ಅಸ್ಥಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇನೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಲೆನಿನ್‌ನು ೧೫ ವರ್ಷ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾ-
ಯಿತು; ಆಗ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಸೈನ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ
ಕೊಂಡನು.

ಮಧ್ಯಯುಗದ ಗೋಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೈಮ್‌ಗಳೇ ಕ್ರಾಂತಿ-
ಕಾರಿಗಳ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಶಾಸನದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದುವು. ಅತ್ಯಂತ
ಭಯಂಕರವಾದ ವಿಪ್ಲವಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಈ ಅಂತರ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು, ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ
ದೃಢತೆಯಿಂದಲೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ
ಗೋವುರದ ಮೇಲಿನ ಗಡಿಯಾರವು ಈಗ “ಝಾರ್ ಚಿರಾಯು
ವಾಗಲಿ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಪೂರ್ವಯುಗದ ಸಮಾಪ್ತಿ
ಯನ್ನೂ ನವಯುಗದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಘೋಷಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡು-
ತ್ತಿತ್ತು.

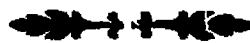
೧೯೨೨ ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪ್ರಾರಂಭ
ವಾಗಿದ್ದಿತು. ಲೆನಿನ್‌ನು ಗೋರ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ರೋಗಪೀಡಿತನಾಗಿ

ದ್ದನು. ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿ ಕ್ರಾಸ್ನೊದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಮುಖಂಡರ ಪೂಜೆ
ಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದನೆಂಬ ನೆಪದಿಂದ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಲ್ಪಿ-
ನ್ನನು ಪಾಲಿಟ್‌ಬ್ಯೂರೋದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕುಟ್ಟಿದನು. ಇವನು
ಸಮಾಜಪ್ರಿಯನಲ್ಲವೆಂಬ ದೋಷಾರೋಪನೆಯು ಇವನ ಮೇಲೆ
ಹೊರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೧೯೨೪ನೆಯ ಜನವರಿ ೨೨ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ
ದಿನ ಲೆನಿನ್‌ನು ಮರಣಹೊಂದಿದನು !

೧೯೨೨ನೆಯ ಜನವರಿ ೧೬ನೆಯ ತಾ. ನ ದಿನ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು
ಅಲ್ಪಾ ಅಟಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ವಾರಂಟ್ ಹೊರಟಿತು. ಆದರೆ
ಅವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹೋಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಸರಿ,
ಜಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಲ್ಪಟ್ಟನು. ಬೆಳ-
ಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಕುರದಾ ಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ, ಗೋಗಾಲಿಗೆ
ಹೋದನು. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಬೈವಮಾಡುವುದು,
ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕೆಲಸ; ರಾತ್ರಿ ಬೇಟೆ. ಇವೇ ಅವನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷವಿದ್ದನು.

ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿ ಇವನು ೪೦೦ ರಾಜನೈತಿಕ ಪತ್ರ
ಗಳನ್ನೂ ೫೫೦ ತಂತಿಗಳನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದ್ದನು. ಇವನಿಗೆ ೧೦೦೦
ಪತ್ರಗಳೂ ೭೦೦ ತಂತಿಗಳೂ ಬಂದಿದ್ದುವು. ಜೂನ್ ೯ನೆಯ
ತಾ. ನ ದಿನ ಇವನ ಮಗಳಾದ ನೀನಾಳ ಮರಣವಾಯಿತು.
ಆದರೆ ಅದು ಇವನಿಗೆ ತಿಳಿದುದು ೭೩ ದಿನಗಳ ನಂತರ. ೨೨ನೆಯ
ತಾ. ನ ದಿನ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯನ್ನು ಸೈನಿಕರ ಪಹರೆಯೊಡನೆ ಒಂದು
ನಿರ್ಜನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆತರಲಾಯಿತು. ೧೨ ದಿನಗಳ ನಂತರ
ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೦ನೆಯ ತಾ. ಗೆ ಓಡಿಸ್ಸಾಕ್ಕೆ ಒಂದರು. ತನ್ನ ಜೀವನ
ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಮಧುರ ಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ದಶೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಕೆಲಕೆಯಿಂದ ನೋಡು-
ತ್ತಿದ್ದನು. “ನಾನು ಬರ್ಲಿನ್ನಿನ ಹೊರಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುವೆನು.
ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಜರ್ಮನಿಗೆ ಓರೆದರೂ
ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ನಾರ್ವೆ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ
ನಲ್ಲಿ ಸಹ ಆಶ್ರಯ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ಬ್ರಿಟನ್
ಕೂಡ ಇವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇವನಿಗೆ ಇರಲು ಆಶ್ರಯವೇ ದೊರೆಯು-
ದಂತಾಯಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಇವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಗುಂಡು
ಸಿದ್ಧವಾಗೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು— “ಯಾವಾಗ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲಿ”
ಎಂದು ! ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕೋಲಾಹಲ; ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ
ಕಾರಾಗೃಹವಾಸದ ಆಶಾಂತ ಜೀವನ ! ಇದೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ
ಹೋಗಿದ್ದ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋನಲ್ಲಿ ದುರಂತ.
ಘಟನೆಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನು.

“ ನ ತೇಷು ರಮತೇ ಬುಧಃ ”

(ಸಣ್ಣ ಕತೆ)

ಡಿ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಕಾಮ್.

★

ಶುಚೇಂದ್ರ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅವನ
ಎದೆಯ ಕುದಿತ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಿತು! ಅದೇಕೆ ಹೀಗಾಗಬೇಕು?
ಗೀತಾ ಕೂಡ ಈತನ ಜ್ಞಾಪಕದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೇ? ಛೇ!

★

ಶುಚೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು!

‘ಯಾವನದ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಾಗುತ್ತವಲ್ಲ!’ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಅವನು ನಡೆದಿದ್ದ—ಮುಂಬಯಿಯ ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಗುಂಟ. ಮರುದಿನವೆ ಮೇ ೨೨ ನೆಯ ತಾರೀಖು. ಈಗ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ತನ್ನ ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದು ತಿರುಗಿಹೋದ ತಾರೀಖಾದರೂ ಮೇ ೨೨ ನೆಯದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜೀವನದ ಸೊಬಗು, ಈಗಿರುವ ‘ಕುಟುಂಬವತ್ಸಲ’ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ; ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಗಿನ ಹಂಬಲ, ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ‘ಕಾಯಮ್’ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಮಾಡುವ ವ್ಯರ್ಥ-ಪ್ರಯತ್ನ! ಆಹಾಹಾ, ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೆ! ಒಂದು ಸ್ವರ್ಗ, ಇನ್ನೊಂದು ನರಕ!

ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಲೆ ಶುಚೇಂದ್ರನು ನಡೆದಿದ್ದ. ಆಗ ಎದುರಿನಿಂದ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯರ ತಂಡವು ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಯಿತು. ಅವರ ಉಡಿಗೆ, ಬೆಡಗು, ಮಾತು, ಮುರುಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ಅವನಿಗೆ, ಈಗ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ತನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿನದ ಚಿತ್ರಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬರಹತ್ತಿದುವು.

*

*

*

ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಲೆ, ಅವನ ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ಬಂದಿತು ಈ ಮಾತು:

“ಹುಂ, ಅಂತೂ ಮೈ ಪಾರಾದಿರಾ?”

ದನಿಯು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಣಲಾಗಿ ಅವನು ತಿರುಗಿ

ನೋಡಿದ—ಮುತಾಲಿಕ ಗೀತಾ! ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನಗೆಹಾಸು ಅರಳಿ ನಿಂತಿತು.

“ಯಾಕೆ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಾರೇನು?” ಎಂದು—ಮರುದಿನ ಆಕೆಯೊಂದು Practical (ಪ್ರಯೋಗ ಪರೀಕ್ಷೆ) ಇನ್ನೂ ಇರುವುದೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ—ಅವನು ಕೇಳಿದ; ಅದಕ್ಕೆ ಗೀತಾ ಅಂದು ನಗುನಗುತ್ತಲೆ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು:

“ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಬೇಕೆಂದೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನಲ್ಲ.... ಆ ಮನುಮಹಾರಾಯ! ಆದರೆ ನಾವೆಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ! ಆಗಲಿ, ಈಗ ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ಬರುತ್ತಿರಾ?”

ಹುಡುಗರಿಗಿಂತ ಹುಡುಗಿಯರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಓದುತ್ತಾರೆ—ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಆದರೂ ಗೀತೆಯು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಾತುಕಗೊಂಡು ಶುಚೇಂದ್ರ ಹೇಳಿದ:

“ಹೋಗೋಣ ನಡೆಯಿರಿ. ನಾನೂ ಮಲಬಾರ್ ಹಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತಲೆ ಜತವಾದಂತಾಗಿದೆ. ನೀವು ಜೀಕಾದರೆ ಬೇಗನೆ ತಿರುಗುವಿರಂತೆ!” ಮಾತಿನ ಕೊನೆಯೊಡನೆಯೆ ಅವನು ಮುಂದೆ ನಡೆದ. ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೋಗಿ, ಗೀತೆಯು ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡದಿದ್ದದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಡಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಕೇಳಿದ:

“ಏಕೆ?” ಅವಳು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎರಡಡಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದಳು:

“ಶಾಂತಾ ಕಮಲಾ ಅವರೂ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ!”

“ಹೂಂ, ಆಗಲೆ ಇಷ್ಟಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದೇನು ಅವರ ಪರಿಚಯ?” ಎಂದು ಶುಚೇಂದ್ರನು ಕೇಳಿದ. ಧಾರವಾಡದಿಂದ

ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ, ಗೀತೆಯೊಳಗೆ
'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ' ಇದ್ದಳು.

“ನಮ್ಮ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ವಿಲಂಬವೇ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೇ
ಗಂಡುಮಡುಗರು ವಿಂಕದಿಂದ ಸೆಡೆದುಕೊಂಡು ಅಡ್ಡಾಡು
ತ್ತೀರಿ!” ಎಂದು ಒಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು ಗೀತಾ. ಅದು
ಶುಚೇಂದ್ರನಿಗೆ ಆಗನಿಜವೆನಿಸಿತು; ಇಂದಿನ ಅವನ ವಿಚಾರವಿದು:

“ಹುಡುಗಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ
ಲಿಕ್ಕೆ ಬಹು ಚತುರರು. ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸೇರಿದ ಕೂಡಲೆ ಎರಡೇ
ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ತಿರುಗಾಡಲು ಆರಂಭಿಸು
ತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗರು ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಹುಡುಗರು,
ಹುಡುಗಿಯರ ಗುರುತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೂ ಹೀಗೆಯೇ!
ಅವರಿಗೇನು ಹೆದರಿಕೆಯೋ, ನಾಚಿಕೆಯೋ, ಹೇಸಿಕೆಯೋ!....
ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬನ ಪರಿಚಯವು ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯ ಜೊತೆ
ಯಲ್ಲಿ ಆಯಿತೆಂದರೆ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮವರು ಅದಕ್ಕೆ
ಪ್ರೇಮದ ಇಲ್ಲವೆ ಕಾಮದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವರು....ನನ್ನದೆ
ವಿಷಯ: ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಗೀತೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಡುವೆ, ಕೇವಲ
ಗೆಳೆತನವು ಬಳಿದು ಎಕೆ ಬಾಳಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!....ಆಗ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ತರು
ವಾಯ ನಾನು ಮತ್ತು ಗೀತಾ ಅಗಲಿದವರು, ತಿರುಗಿ ಆಮೇಲೆ
ಮಾತು-ಕತೆಯಿಲ್ಲ, ಕಾಗದ-ಪತ್ರಗಳಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ವಿಚಿತ್ರವಾದ
ಸ್ವಭಾವವು ನಮ್ಮದು!”

ಎದುರು ಬರುವ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾದ ಸಪ್ನಾಳು ಅವನ
ವಿಚಾರಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಡೆಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಆತನ ವಿಚಾರ-
ತರಂಗವೇ ಪ್ರವಹಿಸಿತು: “ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾ! ಆ ದಿನ ಮಲಬಾರ್
ಹಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಗೀತಾ ‘ಇನ್ನು ಈ ಗುಡ್ಡ
ವನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಇಳಿಯುವುದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ನಿಯಾ ಮಾಡೋಣ, ಆಂ!’ ಎಂದಳು. ಎಷ್ಟು ಸರಲವಾದ
ಮಾತುಗಾರಿಕೆ! ನಾಲ್ಕರೂ ಅಂದು ಆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ಕೆಳಗಿಳಿದು ಒರಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಆಂದಿನ ಆ ವಿನೋದ, ಎಷ್ಟು
ನಗೆ, ಎಂತಹ ರಮ್ಯವಾದ ಸಂದರ್ಭವದು! ಗೀತೆಯ ಗೆಳತಿ
ಯರು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರ ಇಳಿದು ಅವಳಿಗೆ ‘ಗುಡ್ ಬಾಯ್’
ಎಂದು ತೆರಳಿದರು. ತುಸು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಗೀತೆಯು
ಗಾಡಿಯವನಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಹೇಳಿ “ಹೂಂ ಇಳಿಯಿರಿನ್ನು. ಇಲ್ಲಿಂದ
ಹಾಸ್ಟೆಲಿನ ವರೆಗೆ ಮತ್ತೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋಗೋಣ!” ಎಂದಳು.
ನಾನು ಈ ಬದಿಗೆ ಇಳಿದು ಗಾಡಿಯವನಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿರು
ವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆತ್ಮ ಗೀತೆಯು ‘ಆನ್ವಯ್ಯಾ’ ಎಂದುದು ಕೇಳ
ಬಂತು. ಸರಸೆ ಮೊರಳಿ ನೋಡಿದೆ. ಗೀತೆಯ ಪತ್ರಲದ ಒಂದು
ಚುಂಗು ಗಾಡಿಯ ಕೊಳ್ಳೆಗೆ ಸುಲುಕಿತ್ತು. ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ
ಆಕೆಯ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಆ
ತುದಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿದೆ. ಹಾ! ಮೃದುವಾದ ಕರತಲ!

ಸೀರೆಯ ಚುಂಗು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆಯೇ ಕುಲುಕುಲು ನಗುತ್ತ, ಮೆಲ್ಲಗೆ
ಆಕೆ ನನ್ನಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನನ್ನ
ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು....”

*

*

*

ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯ. ಎದುರಿಗೆ ಮಲಬಾರ್ ಹಿಲ್ಲಿನ
ಆಚೆಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ; ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯ
ಮೇಲೆ ಇರುವ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ನರ-ನಾರಿಯರು, ಆ
ತಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಸವಿಯುತ್ತಿರುವರು. ಕೆಲವರು
ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವರು ತುಂಬ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಅಲೆ
ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ
ಜನರು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಸಮುದ್ರವು ತನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯ
ಅವತಾರಗಳನ್ನು ತೋರಹತ್ತಿದೆ. ಶುಚೇಂದ್ರ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದ.
ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವೇ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲದು. ಮತ್ತೆ ತುಸು
ಮುಂದೆ ನಡೆದ. ಅಲ್ಲಿ ಜನರ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ
ಕೊಂಚ ಸ್ಥಳವು ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ‘ಕುಶ’ ಎನ್ನುತ್ತ
ಕುಳಿತು, ನೋಡುತ್ತಾನೆ.... ಅದೇ ಆ ಸ್ಥಳ!

“ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಳಿತು ಹೋಗೋಣವೆ?” ಎಂದು ಗೀತೆಯು
ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ ಕೇಳಿದ್ದಳು ಆ ದಿನ. “ಆಗಲಿ” ಎಂದು.
ತಾನು ಸಮ್ಮತಿಸಿ, ಮುಂದಾಗಿದ್ದ. ಕೈವಸ್ತ್ರದಿಂದ ದೂಳಿಯನ್ನು
ಜಾಡಿಸಿ, ಗೀತೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ; ತಾನೂ ಕುಳಿತು
ಕೊಂಡ.....

ಆ ಸಂಜೆ.... ಈ ಸಂಜೆ! ಎಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸ? ಆಗ ತಂಪಾದ
ಸೂಸುಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೆಯೆ ಸಮುದ್ರದ ಮಂಜುಲ
ವಾದ ಸಂಗೀತ. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಗೀತೆಯ ಮುಂಗುರುಳುಗಳು
ಆ ಗಾಳಿಯ ಸಂಗಡ ಕಾದಾಡಹತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆಯು ಒಪ್ಪಂದ
ವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ
ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅದುವೆ ಅವನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಕೆಯು ಆ ಜನರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಮಾತ
ನಾಡುವಾಗ, ಅದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ,
ಆ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ದೃಶ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೀಪಹಚ್ಚುವ ವೇಳೆಯಾಯಿತು. ಜನರು ಸಾವ-
ಕಾಶವಾಗಿ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಗೀತೆಯು ಮಾತ್ರ
ಮರುದಿನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ತೆಳ್ಳನೆಯ
ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯೊಳಗಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು— ಆಕೆಯ
ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಅಂಗಕಾಂತಿ! ಶುಚೇಂದ್ರನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗಳ
ತುಮುಲವೇ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದೇ ಭರದಲ್ಲಿ,

“ನಿಮಗೆ ಹಳೆಯದರ ಮೋಹ ಬಹು ಕಾಣುತ್ತದೆ?” ಎಂದು
ಮಾತಿನ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೆತ್ತಿದ.

೧೪ : ” ಎಂದಳು ಗೀತೆ—ಆತನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ.

“ಅಲ್ಲ, ಆಗಲೆ ವಿದ್ಯಾಕೀರಿಯಾದಿಂದ ಇಳಿಯಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ?” ಎಂದ. ಗೀತಾ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ನಕ್ಕಳು.

“ಹಾಗಾದರೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು....ನಮ್ಮದೇನು? ಜನರಿಂದ ‘ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಹಳೆಯದರ ಮೋಹ ಹೆಚ್ಚು !’ ಎನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೂ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು !”

“ಹೌದು, ಆದರೆ ಸುಧಾರಿಸಿದವರು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರದಲ್ಲಿ, ಆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯು ತುಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು !”

“ಹಾಂ, ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ! ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡುಸರದೇ ಸಿದ್ಧತೆ ಇಲ್ಲ !” ಎಂದು ನಕ್ಕಳು ಗೀತಾ.

“ಗೀತೆಯು ಕೇವಲ ಸತ್ಯನನ್ನೇ ನುಡಿದಿದ್ದಳು. ವಿದ್ಯಾಕೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ! ಒಳ್ಳೇ ಮಾಮಿಳವಾದ ಶಬ್ದಯುಗಲವು. ಹಳೆಯ ಬಗೆ ಹಾಗೂ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜೀವನ ! ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆಯಿದೆ, ಸೌಂದರ್ಯವಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ವೇಗವಿದೆ, ನಾವೀನ್ಯವಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ನಾನು ಮತ್ತು ಗೀತೆ ! ಆಕೆಯು ಈಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ನಾನು.... !”

* * *

‘ಸುತ್ತೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆಯಾಗಪತ್ತಿತು. ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಎತ್ತಲೆತ್ತಲೊ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಂದು ಗುರ್ಜರದಂಪತಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಅದು ಮಾತ್ರ ಅವನ ವಿಚಾರಚಕ್ರವನ್ನು ತಡೆಯಿತು. ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ದೀಪಗಳು ಹತ್ತಿವೆ. ಆ ತುದಿಯಿಂದ ಈ ತುದಿಯ ವರೆಗೆ ಕಾಣುವ ದೀಪಮಾಲೆಯು ಅವನಿಗೆ ತುಂಬ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆ ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ದಾಂಪತ್ಯವು ನಗುತ್ತ ಕೆಲೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅರಂಭವಾಯಿತು !

“....ಆ ದಿನ ಹೀಗೆಯೇ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು ! ಗೀತೆಯು ನನ್ನನ್ನು ದೈಶಿಸಿಯೇ ಆ ಮಾತನ್ನು ನುಡಿದಳೋ ಏನೋ ! ‘ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮದೇ ಗಂಡುಸರದು ಸಿದ್ಧತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ !’ ಹೌದು ! ನಾನೇ ಹಿಡಿದಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಮುಂದೆ ಮದುವೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಲೆ, ಸ್ವತಂತ್ರಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಒಂದು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು.... ಕೆಲಸವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕೆಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಮುಂದೆ ಮನೆಯು ಅದರಲ್ಲಿಗಲ್ಲದೆ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲಸವು ‘ಕಾಯಮ’ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲಿನವರನ್ನು ಕಾಯ್ದುಟ್ಟು

ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಜೆ-ಮುಂಜಾನೆ ದುಡಿಯಬೇಕು.... Oil Mill ನಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು, ಈಗ ಒಂದು ಗಾಣದ ಎತ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.... ! ಆದರೆ ಅಂದು ಆಕೆಯದಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ದಿತಲ್ಲ ? ಆದರೂ ಪ್ರೇಮದ ಆ Free trade ನಲ್ಲಿ ಗೆಲಿತನವನ್ನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ; ಆದಾಗಿದ್ದರೆ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರ Protection ನಲ್ಲಿ ಈ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೊಳಲಾಡುವುದಾದರೂ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ! ಆ ದಿನ ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಡೆಯ ದಿನ ; ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹರಿವಾಡಿತು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ— ಗೀತೆಯು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು :

‘ಹುಂ, ಇನ್ನೇನು ? ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಹೋದೊಡನೆಯೇ ಮದುವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯುವುದೋ ಏನು ?’ ಅದೊಂದು ಅನವೇಕ್ಷಿತ ವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ; ಆದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಬಂದಿತೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು,

‘ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಈಗಲೆ ನಡೆದಿದೆ!’ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆಕೆಗೆ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಸೂಚಿತಾರ್ಥವು ತಿಳಿಯಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದು ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ಕೇಳಿದಳು :

‘ಹುಂ ! ಎಲ್ಲಿಯ ಹುಡುಗಿ ? ನಮಗೆ ಒಂದೂ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ !’

‘ಹುಡುಗಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯದೇ. ನಿಮಗೆ ಪರಿಚಯವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು !’ ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ನುಡಿದೆ ನಾನು. ಗೀತೆಯು ಸುತ್ತೂಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಮಾತನಾಡಿದಳು :

‘ಕಲಿತವಳಿರುವಳೇನು ?’

‘ಹುಂ—’ ಎಂದು ‘ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಿ. ಎಸ್.ಸಿ. ಯಲ್ಲಿ ಇರುವಳು’ ಎಂದು ಆಗಲೆ ಹೇಳಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿತ್ತು— ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ‘ನಾನೂ ಸ್ಕಾಲರ್...ಆಕೆಯೂ ಸ್ಕಾಲರ್ಳು ! ಇಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲವೆ ವಜನಬದ್ಧರಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನಾಗಲಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮವನ್ನಾಗಲಿ ಕೈಕೊಂಡರೆ ಎಂತಹ ಸೊಬಗು !’ ಎಂದು ಮನೋಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದಿದ್ದುವು. ಆಕೆಯು ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದು ಕೇಳಿದಳು.

‘ಹುಡುಗಿ ದೂರ ಪೈಕಿ ಹೇಳಿರಲ್ಲ....ನಾಚುತ್ತೀರೇನು ?’ ಎಂದು ಕೊಂಚ ಮೃದುವಾದ ನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿದಳು. ‘ಇನ್ನು-ಮೇಲಾದರೂ ನಾಚಿ, ಅಥವಾ ಹಿಂಜರಿದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು, ಭರನೆ ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸರಿದು, ಕೈವಸ್ತದಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಕೈಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಭಾವನಾವಶನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ :

‘ಮಡುಗಿ!...ಇಕೋ...ನೀನೇ ಗೀತಾ! ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವೆಯಾ? ನಿನ್ನಂತಹ ಒಡನಾಡಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ನಮ್ಮ ಬಾಳು...ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಸೌಖ್ಯಮಯವಾಗುವುದು... ಕೀರ್ತಿಮಯವಾಗುವುದು!...’ ಎಂದು ನಸುವೆ ತಡೆದಿ. ಗೀತೆಯು ಕೊಂಚ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದಳು:

‘ಆದರೆ ನನ್ನದು ಈಗ ಮದುವೆಯಾಗುವ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ... ನನಗಿನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುವುದಿದೆ.’

‘ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೆ ವಚನವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡು! ಮದುವೆ ಯಾಗುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನಂತಹಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಎಂದು ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವಿದೆ!’

ಗೀತೆಯು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನ ಪರ್ಸಿನೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಫೊಟೋ ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು:

‘ಇದನ್ನು ನೋಡಿರಿ, ಎಷ್ಟು ಚಂದ ಇದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಿ- ಬೇಕೆಂದರೆ ಮದುವೆಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ಇಲ್ಲ! ಮುಂದೆ ಕಲಿತು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ ನನಗೆ!’ ಎಂದವಳೇ ಎದ್ದಳು.

ಆ ತುಣುಕುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ... ಅದೊಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚಿತ್ರ. ಅಂತಹ ವಿಶೇಷವಾದುದೇನೂ ಅದರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ...ಒಮ್ಮೆಲೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಆ ಚಿತ್ರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೊಳಗಣಾ ಆ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ-ಕೂಡಿಸಿ ಓದಿದೆ;

‘ಏಹ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಭೋಗಾ ದುಃಖಯೋನಯ ಏವಚ |
ಅದ್ಭುತವಂತಃ ಕಾಂತೇಯ, ನ ತೇಷು ರಮತೇ ಖುಧಃ ||

ಗೀತಾ ೨೨; ೫

ಆಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಾಗಿ ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ....”

* * *

ಮುಂದೆ ಬುಧನಾಗಬೇಕೋ, ಶುಕ್ರನಾಗಬೇಕೋ ಎಂಬುದು ಅಂದು ಶುಚೀಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮಾತ್ರ ಅವನು ಸಂಸಾರದ ತಿರುಗಣಿಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ನೌಕೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ!

— 0 —

ಅಪ್ಪಿನ ಅನುಕೂಲತೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದಿದೆ
ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿದೆ! • ತಯಾರಾಗುತ್ತಲಿದೆ!!

ಗೀತಾಗಾಂಭೀರ್ಯ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಜಧರ್ಮ

ಕ್ರಿಸ್ ಅಪ್ಪಪತ್ರದ ಸುಮಾರು ೩೫೦-೪೦೦ ಪುಟ

ಬರೆದವರು: ‘ಶ್ರೀರಂಗ’

ವಿ. ಸೂ.—

ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು
ಅಗಸ್ತದ ವರೆಗೆ ಮುಂದೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಸವಲತ್ತಿನ
ಅವಧಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದೆ.

ಜುಲೈ ೧೫ ರ ಒಳಗಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ

[ಪ್ರೊ. ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗರದಾರ, ಎಂ. ಎ. (ಲಂಡನ್)
ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಧಾರವಾಡ.]

೧-೦-೦ ಮುಂಗಡ ಕಳುಹಿಸುವವರಿಗೆ

ಸಾಧಾ ಪ್ರತಿ ೨-೮-೦ (ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)

ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಪ್ರತಿ ೩-೦-೦ (ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)

ಶರಣಸಂದೇಶ

(ವಾರಪತ್ರಿಕೆ)

★

ಸಂಪಾದಕರು :

ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು

ಹಿಂದೂ ಸಂಘಟನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿ
ಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವೈತ್ತ-
ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಇದೊಂದಿದೆ. ದೇಶ-ವಿದೇಶದ
ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರವೂರ್ಣ-
ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ
ಓದಬಹುದು.

ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣಿ ಅಂಚೆಯ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦ ಗಳು.

‘ ಶರಣಸಂದೇಶ ’

ಪೋಸ್ಟ್: ಅಲಮಟ್ಟ, ಜಿಲ್ಲಾವಿಜಾಪುರ.

ಕನೀನಿಕಾ ನಿದಾನ ವಿಜ್ಞಾನ (IRIS DIAGNOSIS)

(ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ)

ವೈದ್ಯಭಾಸು ಡೀ. ಡಿ. ಕೆ. ಭಾರದ್ವಾಜ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ದೇಹದ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಆರೋಗ್ಯ-ಅನಾರೋಗ್ಯಗಳನ್ನೂ ಯುಕ್ತಾಹಾರ-
ದುಷ್ಪಾಹಾರಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೆಂದರೆ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊರದೋರಿಸಲು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುರುತುಗಳು ಮೂಡಿ-
ನಿಲ್ಲುವುವು. ಈ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಅರಿತಿರಬೇಕಾದುದು
ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕುಟುಂಬಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ!

ಕನೀನಿಕಾನಿದಾನ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲ

ಈ ' ಐರಿಸ್ ಡಯಾಗ್ನಾಸಿಸ್ ' ಎಂಬುದರ ಪರಿಚಯವು, ಈಗ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಕೆಳಗೆ, ಯುರೋಪಿನ ಹಂಗೇರಿ ದೇಶದ ಬುಡಪೆಸ್ ನಗರದ ವಾನ್ ಪೆಕ್ವೆಲಿ ಎಂಬಾತನಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನು ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ, ತಮ್ಮ ಹಿತ್ತಲ ತೋಟದಲ್ಲಾಡುವಾಗ, ಒಂದು ಗೂಬೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಅದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ, ಅವನು ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಮುರಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಹಕ್ಕಿಯ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣು-ಗುಡ್ಡೆಯ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವನು, ಆ ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಚಕ್ಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಬೆಕ್ಕಿನೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸಿದನು. ಅದರ ಕಾಲು ವಾಸಿಯಾದ ಒಳಕ, ಆ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತಿಳುವಾದ ಬಿಳಿಪರೆಯು ಬಂದು, ಎಲ್ಲಾ ಮುರಿದ ಗುರುತನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ಆ ಹಕ್ಕಿಯು ಪೆಕ್ವೆಲಿಯ ಮಿತ್ರನಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಆದರೆ ಮಳೆಗಾಲ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅದು ಹಾರಿಹೋಗಿ, ವಸಂತಪುನರ್ನಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪೆಕ್ವೆಲಿಯು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ, ೧೮೪೮ ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ, ಆ ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಾದ ಗುರುತಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ೧೮೬೬ ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ವೈದ್ಯಕಪರೀಕ್ಷೆ

ಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರೇನಿಸಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ರೋಗಿಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಶೋಧನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವನು, ೧೮೮೦ ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ' ಐರಿಸ್ ಡಯಾಗ್ನಾಸಿಸ್ ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಪೆಕ್ವೆಲಿಯು ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರೇನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ' ಹೊಮಿಯೊಪಥಿ ' ಔಷಧಗಳನ್ನೇ ತನ್ನ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಕಟ್ಟರ್ ' ಅಲೊಪಥಿ ' ಮೈದಿಕರು, ಅವನ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಬಹುಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರು! ಆದರೇನು, ವಿಚಾರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮೈಜ್ಲಾನಿಕರು ಅಸ್ಪ್ರಿಯಾ, ಜರ್ಮನಿ, ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರವಿತ್ತು, ಪೆಕ್ವೆಲಿಯು ಆರಂಭಿಸಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಬೆಳೆಯಿಸಿ, ಶೋಧಿಸಿ, ತಿಳಿಗೊಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿದರು.

ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಡನ್ ದೇಶದ ರೆವರೆಂಡ್ ನೀಲ್ಸ್ ಲಿಲ್ಜೆಕ್ವಿಸ್ಟ್ ಎಂಬಾತನು, ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಉಪ-ಯೋಗಿಸಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲಾಂಟಾಗಿದ್ದ ಗುರುತುಗಳಿಂದ, ಪೆಕ್ವೆಲಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಓದಿ, ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಥೀಲ್ ಮತ್ತು ಪಾಸ್ಕರ್ ಫೆಲ್ಟ್ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರು ಅವನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು, ಕನೀನಿಕಾನಿದಾನದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹೆನ್ರಿಲ್ಟಾನ್ ಎಂ. ಡಿ., ಎಂಬಾತನು, ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಈ ನಿದಾನದ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಬರೆದನು. ಅನಂತರ ಡಾ. ಹೆನ್ರಿಲಿಂಡ್‌ಲ್ಟಾರ್ ಎಂ. ಡಿ.

೧೯೧೦

೧೯೯

ಎಂಬಾತನು "Iridiagnosis" ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಡಾ. ಜೆ. ಹಾಸೆಲ್ ಕ್ರಿಟ್ಟರ್ ಎಂ. ಡಿ. ಎಂಬಾತನು 'Text-Book of Iridiagnosis' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈಗ ಅಮೆರಿಕಾ, ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ಮುಪ್ಪಸಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಈ ಕನಿನಿಕಾ ನಿದಾನದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಈ ನಿದಾನದಿಂದ ರೋಗದ ಮೂಲವು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದರಿಂದ, ಇದು ಸರಿಯಾದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದೆಂದು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುವರು. ರೋಗಿಗಳೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಈ ನಿದಾನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜನರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಕ್ಕಳು-ಮರಿಗಳ ನನೆಯ ಯಜಮಾನರೂ ತಿಳಿದಿರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಈ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಲೇಖನವನ್ನು ರೆದಿರುವೆನು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಡಾ. ಆಂಡ್ರೊಯಿ ಎಂಬಾತನು ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಟ್ಟರ್ 'ಅಲೋಪೆಥಿ' ಮೈದಿಕರು ಅದಕ್ಕಿನ್ನೂ ಪುರಸ್ಕಾರವಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಡಾ. ಲಿಂಡ್ಲಾಹರ್‌ನು (Henry Lindlaher, M. D.) ತನ್ನ Iridiagnosis ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವನು:— "The 'regular' school medicine, as a body, has ignored and will ignore this science, because it discloses the fallacy of their favorite theories and practices, and because it reveals unmistakably the direful results of chronic drug poisoning and ill advised operations."

ಆದರೆ ಆಯುರ್ವೇದಜ್ಞರ ಆಸ್ಪದದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಒಂದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಲೇಖನದಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನಮಗೇನು ತಿಳಿಯುವುದು ?

ಪ್ರಾಚೀನರೂ ಜನ ರೋಗಿಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳ ಪರೀಕ್ಷಾ-ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಕನಿನಿಕಾ (ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ) ನಿದಾನ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಕನಿನಿಕಾ' 'ತಾರಕಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೂಕ್ಷ್ಮನರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವೆರಂದೂ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ನರವೂ ಶರೀರದ ಬೇರೆಬೇರೆಭಾಗದ ಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೋಗವುಂಟಾದರೆ, ಆಗ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕನಿನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನರವು, ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು.

ಸುವುದು. ಬಲಗಣ್ಣು ಶರೀರದ ಬಲಭಾಗವನ್ನೂ ಎಡಗಣ್ಣು ಎಡಭಾಗವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವುದು.

ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡುಗಳ ಒಣ್ಣದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯವರು— ಆಕಾಶನೀಲವರ್ಣದವರು— ಬೆಳೆದ ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಣವಿರುವುದು ಅಪರೂಪ.

ಎರಡನೆಯವರ್ಗ—ಕಂದು (ಕಪಿಲ=Brown) ಬಣ್ಣದವರು.

ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗ—ನೀಲಿ—ಕಂದು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಣ್ಣದವರು.

ನೀಲವರ್ಣದ ಕನಿನಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ಸದೃಢಕಾಯವುಳ್ಳವರೆಂದೂ ಇಂಡೊ-ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಕುಲದವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಂಡೆ ನೀಲಗಣ್ಣು ರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಪೆಕ್ಟಿಲಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವನು. ಆ ವಂಶಜರೆಲ್ಲ ನೀಲಗಣ್ಣರು ; ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳೂ ನೀಲಗಣ್ಣರೆ. ರೋಗ-ರುಜಿನಗಳಾದಾಗ ಅವರ ಒಣ್ಣವು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು. ಅವರ ಕಣ್ಣಿನ ವರ್ಣವು ತಿಳಿಯೂ, ಅಲ್ಪವೂ ಆಗಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯವು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡ ವಿಷಗಳೆಲ್ಲ (ಮಲ ?) ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ, ಆರೋಗ್ಯವು ನೆಲೆಗೊಂಡಬಳಿಕ, ಅತಿನೀಲವರ್ಣದ ಕಣ್ಣು ತಿಳಿಯಾಗುವುದು.

ರೋಗಿಗಳಾದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ—ಅವರು ನೀಲಗಣ್ಣು ರಾಗಿಯೆ ಇದ್ದರೂ—ಕಂದುಗಣ್ಣರು ಹುಟ್ಟುವರು. ಆದರೆ ಆ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ, "ವರಿಗೆ ನೀಲಗಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇ ಹುಟ್ಟುವರು. ಇದರಿಂದ ನೀಲವರ್ಣವೇ ಕನಿನಿಕೆಯ ವರ್ಣವೆಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನೀಲಗಣ್ಣರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರು ಭೇದಗಳಿವೆ. (೧) ತಿಳಿನೀಲಗಣ್ಣರು (೨) ಮಧ್ಯಮ ನೀಲಗಣ್ಣರು (೩) ಗಾಢ ನೀಲಗಣ್ಣರು. ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗದವರು ಕಡಿಮೆ. ಉಂಡ, ಉಬ್ಬ, ಸುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾವ ಔಷಧಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ರೋಗದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಯನ್ನು ಬದ್ಧೆಯಿಂದ ಬರಿಸಿ, ಶರೀರವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತರು ಕೆಲವರು ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಿದ್ದಾರೆಂದು, ಪೆಕ್ಟಿಲಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವನು. ಕಂದುಗಣ್ಣರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರುವರ್ಗಗಳಿವೆ. (೧) ತಿಳಿ-ಕಂದುಗಣ್ಣರು (೨) ಮಧ್ಯಮ-ಕಂದುಗಣ್ಣರು (೩) ಗಾಢ-ಕಂದುಗಣ್ಣರು. ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಣವು ತಿಳಿಯಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಅವರ ಶರೀರಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಕಂದುಗಣ್ಣರು ದೃಢಕಾಯರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಕಂದುಗಣ್ಣರು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರೋಗಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ರೋಗ ಒಂದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಆದನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ನೀಲಗಣ್ಣರಂತಿರಲಾರದು. ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದವರು ನೀಲಗಣ್ಣರ ಮತ್ತು ಕ್ಲೆಡುಗಣ್ಣರ ಸಂತಾನವಾಗಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಕಂದುಗಣ್ಣಿನವಳಾಗಿದ್ದರೆ,

ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂದು (ಕಪಿಲ) ವರ್ಣವಿದ್ದು, ನೀಲಗಣ್ಣಿನ ತಂದೆಯ ನೀಲವರ್ಣವು- ಶುದ್ಧ ನೀಲಿಯಲ್ಲ, ಹಸುರು (ಹರಿತ) ನೀಲವರ್ಣವು- ಆ ಕಪಿಲ ವರ್ಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಅಂಚುಗಟ್ಟಿದಂತಿರುವುದು. ಈ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಹಳದಿ (ಪೀತ) ಮಿಶ್ರಿತಹಸುರು (Yellowish-green) ಕರೆಯುಳ್ಳ ಹಳದಿ ವರ್ಣದ ಕೇಂದ್ರವುಳ್ಳವರೂ ಇರುವರು. ಅಂತಹ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಗಣ್ಣಾಗಿರುವುದು. (ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಬಹುಶಃ ಬಿಳಿಚಾತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂದು ತೋರುವುದು. ಲೇಖಕ.) ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದಾಗ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಪ್ಪು ಛಾಯೆಯುಳ್ಳದಾಗುವುದು. ಅದು ಕಪ್ಪು ಬೂದು ಮಲಿನ ಬೂದು ಅಥವಾ ಮಲಿನ ಕಪಿಲ ವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾದರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಆಯಸ್ಸು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಅರ್ಥವು.

ಕನೀನಿಕಾನಿದಾನ ಸಂತೋದಕರನೇಕರು “ ಕಪಿಲ ವರ್ಣದ ಕನೀನಿಕೆಯುಳ್ಳ ಹುಡುಗಿಯರು ನೀಲನೇತ್ರೆಯರಿಗಿಂತ ಚುರುಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ವರನು ಬೇಗನೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತೆ ನೀಲನೇತ್ರೆಯರಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆಯುಳ್ಳವರಾದರೂ, ಉತ್ತಮ ಮಾತೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ! ” ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲನೇತ್ರದವರ ಮತವು ಒಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವಾದರೂ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕಪಿಲನೇತ್ರೆಯರಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೭೯ ಜನ ಹುಡುಗಿಯರು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾದರೆ, ನೀಲನೇತ್ರೆಯರಲ್ಲಿ ೫೫ ಜನ ಮಾತ್ರ ಮದುವೆಯಾಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ೬೦೦ ವರುಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸ್ವಾನಿಶ್ ಜನರಂತೆ ಕಪಿಲನೇತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೀಲನೇತ್ರರು- ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರು-ಇಂದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರೋಮನರು, ಗ್ರೀಕರು ಜಗತ್ತನ್ನಾಳುವಾಗ ಅವರು ನೀಲನೇತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಕಪಿಲನೇತ್ರವು ಶಕ್ತಿಯ ಅರ್ಥೋಗತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು; (ಬೇಣ ಮತ್ತು ಭಾರತ ವರ್ಷದಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂಬುದು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ.)

ಮಲ ಮತ್ತೆ ನಿಷ್ಕಳ ಸೂಚನೆಗಳು

ಕನೀನಿಕೆಯು ವಿವಿಧ ರೋಗಗಳ ಮತ್ತು ಗಾಯಗಳ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ತೋರುವುದಲ್ಲದೆ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಆತಂಕವೂ ಅಹಿತಕರವೂ ಆದ ವಸ್ತುಗಳಿರುವುದನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವುದು. ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳು ರಕ್ತಗತವಾಗದೆ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಹಿತಕರಗಳಾದ್ದರಿಂದ, ಶರೀರವು ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು. ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಅನೇಕ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಕನೀನಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು, ಹೊಸಬರಿಗೆ ಕಷ್ಟವೆಂದು ತೋರಿದರದು. ಔಷಧಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ರೋಗಚಿತ್ರವು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.

ವುದು, ಹೊಸಬರಿಗೆ ಕಷ್ಟವೆಂದು ತೋರಿದರದು. ಔಷಧಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ರೋಗಚಿತ್ರವು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.

ಪಾರದ (ಪಾರದ) ವನ್ನು ಉಪದಂಶ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಮರೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅನೇಕ ಮೃದು ವ. ತ್ತು ತೀವ್ರ ವಿರೇಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ Calomel ನಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಪಾರದವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ, ಆಯುರ್ವೇದದಂತೆ ಸರಿಯಾದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಗೊಳಪಡಿಸಿದನಂತರ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾರದವು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ತೋರುವುದು. ಹಾಗೆ ಆದರಿಂದ ಗುರುತುಂಟಾಗುವುದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಪಾರದವು ಶರೀರಾರೋಗಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ಅದನ್ನು ಬಳಗ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಲಿ, ಹೊರಲೇವನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಲಿ, ನೀಲಗಣ್ಣಿನ (ಮಧ್ಯದ ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಗುಡ್ಡೆಯ) ಸುತ್ತಲೂ ಬೂದು (grey) ಬಣ್ಣದ ವರ್ತುಲದಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಪಿಂಗಲ (ಕಂದು) ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಬೂದುಬಣ್ಣವಾಗಿರದೆ, ನೀಲಿಯುಬಣ್ಣದ ವರ್ತುಲದಂತಿರುವುದು. ಪಾರದವನ್ನು ಅಲ್ಪವಾಗಿಯೇ ಸೇವಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಗುರುತು ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿರದೆ, ಕಣ್ಣುಗೊಂಚಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರವಾಗಿರುವುದು.

ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಹಿತಕರವಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅವಯವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾಗುವುವೆಂಬ ಅತ್ಯರ್ಥಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯು, ಕನೀನಿಕಾನಿದಾನದಿಂದಲೇ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಪಾರದವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ, ಅದು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಮಿದುಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮಿದುಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ತನ್ಮಯ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ಇದ್ದು, ಅನಂತರ ಎಲುಬುಗಳಿಗೂ ಮಿದುಳಿನಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವ ಶರೀರಭಾಗಗಳಿಗೂ ಅದು ಹೋಗುವುದು. ಪಾರದವನ್ನು ಪಾದಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೂ ಅದು ಮಿದುಳಿಗೇ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಕನೀನಿಕೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಮಿದುಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಭಾಗದಲ್ಲಿ) ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾರದಚಿಹ್ನೆಯ ಇದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು.

ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರದವು ಘಾತಕವಾಗಿರದು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ' ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಇಡೀ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನೋವಿದೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವನು. ಮತ್ತೆ ಪಾರದವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಭಾಗಗಳೆಲ್ಲ ತಣ್ಣಗಿರುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ತೋರುವುದು. ಪಾರದವು ಜನನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೂ, ಮಿದುಳಿಗೂ ಘಾತ ಮಾಡುವುದು. ಜನನೇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಚಾಢಿಯಾದಾಗ ಮಿದುಳಿ

ನಲ್ಲಿಯೂ, ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಬಾಧೆಯಾದಾಗ ಜನನೇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಧೆಯು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಪಾರದವು ಕಿವಿಯ ನರಗಳಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರವಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಂದಿಸುವುದು.

ಹರಿದಾಳ (ಅರಿಡಾಳ=Arsenic) ವನ್ನು ಅನೇಕ ರಸಾಯನ (ಟಾನಿಕ್) ಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಇದನ್ನು ಅನೇಕ ಮೂಲಾಮು, ಶುದ್ಧಕಾರಕ ದ್ರಾವಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಯ ವರ್ತುಲದ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ (ಬರ್ಫಿನ) ಯ ತುಣುಕುಗಳಂತೆ ತೋರುವುದು. ಅರಿಡಾಳವು ಸಂಧಿಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ (ಕೀಲುಗಳಲ್ಲಿ), ಮಾಂಸಪೇಶಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ, ಅಶ್ರುಪ್ರಾವಕ ಗ್ರಂಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವ ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದು. ಆದರೆ ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಲಾರಂಭಿಸುವುದು. ಸ್ಟಿರಿಯನ್ (styrian) ಪರ್ವತವಾಸಿಗಳಂತೆ ಕೆಲವರು ಅರಿಡಾಳವನ್ನು ಸೇವಿಸುವವರಿರುವರು. ಅಂತಹರ ಮೇಲೆ ಅದು ಟಾನಿಕ್‌ಗಳಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ಅವರ ರೂಪವು ಸುಂದರವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಆದರೆ ಅವರು ನಿತ್ಯವೂ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿಟ್ಟರೆ, ಕೀಲುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಉರಿ, ನೋವು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಅರಿಡಾಳದಿಂದ ಕೀಲುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಹಪೂರ್ಣವಾದ ನೋವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಾಂಸಪೇಶಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೃದುತ್ವ ಮತ್ತು ನೋವುಗಳನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಸುವುದನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು. ಪಾರದ ಅಥವಾ ಅರಿಡಾಳವು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ, ಆಗಾಗ ಸಂಧಿವಾತದಂತೆ ವೇದನೆಯು ಆಗುತ್ತಿರುವುದು. ಅರಿಡಾಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸೇವಿಸಿದ್ದೇ ಇದರೆ, ಅದು ತಂದ್ರತೆಯನ್ನೂ, ನರಗಳ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನೂ, ಬುಡವಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆಯನ್ನೂ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾದ ಭ್ರಮೆಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ದುಃಖಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು.

ಸ್ಟ್ರಿಕ್‌ನೀನ್ (Strychnine) - ವಿಷತೀದುಕ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಟಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಜೀರ್ಣಕಾರಿ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ಈ ವಸ್ತುವು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾದಾಗ, ಎಲ್ಲ ನರಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಮಾಶಯದ (Stomach) ನರಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಇದು ತನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ (Stomach) ಸಂಬಂಧಿಸುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಅಥವಾ ಹಳದಿ ರೇಖೆಯಿಂದ ಸೂಚಿಸುವುದು. ಈ ಗುರುತುಗಳು ಗುಡ್ಡಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ, ಗಾಳಿಯು ಅರೆಗಳಂತೆ ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಈ ವಿಷವು ರೋಗಿಯ ಶರೀರವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ

ಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆಗ ರೋಗಿಯು ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಎವೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತುವುದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನರಗಳ ಅಶಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವನು.

ಕ್ವಿನೀನ (Quinine)—ಜ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಟಾನಿಕ್‌ಗಳು ಮೇಲ್ಕು ಉತ್ತೇಜಕ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸುವರು. ಇದು ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಳದಿ ವರ್ಣದಿಂದ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರುವುದು. ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಿದ ಕ್ವಿನೀನು ಹೊಟ್ಟೆಯ (Stomach) ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಿದ ಕ್ವಿನೀನು, ಅಲಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ನೀಲಿಯ ಅಲಿಗೆ ಹಸುರು ಬಣ್ಣದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ವಿಶೇಷ ಕ್ವಿನೀನು ಸೇವಿಸಿದವರು ಕಣ್ಣು ಭಾರ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುವರು.

ಆಯ್‌ಡೊಫಾರಂ (Idoform)—ಇದು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಆಮಾಶಯ (Stomach)—ಮಿದುಳು (Brain) ಗಳ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದರೆ ಇದು ಶರೀರದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಯ್‌ಡೊಫಾರಂನಲ್ಲಿಯೇ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಲೋಹ (Iron)—ಇದು ವಿಷವೆನಿಸದು. ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಇದರ ಅಂತವು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಅದು ಸೇಂದ್ರಿಯವಾದುದು (Organic). ನಿರೇಂದ್ರಿಯ (Inorganic) ಲೋಹವನ್ನು ಶರೀರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇವಿಸಿದರೆ, ಅದು ವಿಷವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಕೆಂಪುಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು(ಕಪಿಲ) ಬಣ್ಣದಿಂದ—ಎಂದರೆ ತುಕ್ಕು (ಚಂಗಿ)ನಂತಹ ಬಣ್ಣದಿಂದ—ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರುವುದು. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಿದ ಲೋಹವು, ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ (Stomach) ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕೆಂಪು-ಕಂದು ಬಣ್ಣದಿಂದ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು 'ಆಮಾಶಯದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರವಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಲೋಹಸೇವನೆಯನ್ನು ಪರ್ಜಿಸಿದಾಗ ಈ ಭಾರದ ಭಾವವೂ, ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬಣ್ಣವೂ, ಶರೀರದಿಂದ ಲೋಹವು ಹೊರಹೊರಿದಂತೆ 'ಮಾಯವಾಗುತ್ತ ಬರುವುದು'.

ಸೀಸವಿಷ (Lead poisoning)—ಸೀಸದ ವಿಷವು ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ (Stomach) ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಬೂದು ಅಥವಾ ಸೀಸದ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತನ್ನ ಇರವನ್ನು ತೋರುವುದು.

ಗಂಧಕ (Sulphur)—ಲೋಹದಂತೆ ಇದು ಕೂಡ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾಂಶದಿಂದ ಇರುವುದು. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಿದಾಗ, ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಹಸುರುಮಿಶ್ರಿತವಾದ

ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು. ಇದರ ಸೇವನೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶವು ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರ ಬಿದ್ದು ಬಳಕೆ ಇದರ ಗುರುತೂ ಮಾಯವಾಗುವುದು.

ಎನ್ಟಿಪೈರಿನ್ (Antipyrine)— ಇದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಸ್ಪ್ರಿಕ್‌ನೀನ್ ಗುರುತುಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತನ್ನ ಇರುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು. ಕ್ರಿನ್‌ನೀನ್, ಗಂಧಕ, ಮತ್ತು ಎನ್ಟಿಪೈರಿನ್‌ಗಳ ಗುರುತುಗಳು, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ವರ್ಣದವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇವಿಸಿರುವುದೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ.

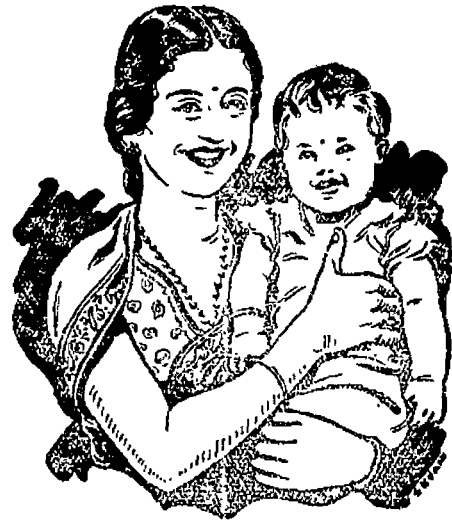
ಕ್ರಿಯೋಸೋಟ್ (Kreosote)— ಇದನ್ನು ಕೆಮ್ಮಿಗೆ ಔಷಧವಾಗಿ ಕೊಡುವರು. ಇದರ ವಿಶೇಷಸೇವನೆಯು ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಅದು ಕೋಳಿತತ್ತೆಯ ಲೋಳೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮರ್ದಿಸಿದರೆ ಕಂಡುಬರುವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು. ಇದರ ವಿಶೇಷಸೇವನೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆಯಾಸದ ಭಾವನೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಸೆಲಿಸಿಲೇಟ್ಸ್ (Salicylates)— ಇದನ್ನು ಸಂಧಿವಾತ, ತಲೆನೋವು ಮೊದಲಾದ ವೇದನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಲೆನೋವೆಂದ ಕೂಡಲೆ ಸೇವಿಸುವ ಆಸ್ಪಿರಿನ್ (Aspirin) ಈ ಸೆಲಿಸಿಲೇಟ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಇದರ ವಿಶೇಷಸೇವನೆಯು ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿಗೆ ಬೂದುಬಣ್ಣದ ಛಾಯೆಯನ್ನಿತ್ತು, ನಮ್ಮ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ವಿಷದೂಷಿತವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು, ವಿಶೇಷ ಕಾಲ, ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸಿರುವವರು ತಮಗೆ ಚಳಿಚಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋವು ಜಳಕು ಬರುತ್ತದೆ, ಸೆಕೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಫೀಮು (Opium)— ನೋವಿನ ನಿವಾರಣೆಗೆ, ನಿದ್ರೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ, ಆತಿಸಾರಾದಿಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಸ್ತುವು ರಕ್ತಗತವಾದಾಗ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬಿಳಿ-ಬೂದು ಬಣ್ಣವು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ರೋಗಿಯು ಬೇರೆ ಅನೇಕ ಔಷಧಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಗುಡ್ಡಿನ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಕೆಂಪು ಇದರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಇವುಗಳಂತೆಯೇ ಬ್ರೋಮೈಡ್ (Bromide), ಕಾರ್ಬಾಲಿಕ ಆಸಿಡ್, ಬೊರಾಸಿಕ್ (Boracic), ಡಿಜಿಟಲಿಸ್ (digitalis) ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳು ಕನೀನಿಕೆಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿನ ಒಣ್ಣುವಿರುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ತೋರುವವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಬಣ್ಣಗಳ ಚಿತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಔಷಧಿ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳಿಂದ

ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವು ಹಾನಿಕರವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಈ ಒಗೆಯ ಔಷಧ-ವಿಷಗಳಿಂದ, ಕನೀನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಗುರುತುಗಳನ್ನೂ, ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೈದ್ಯರಾದರೂ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಲೇಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ರೋಗ-ನಿವಾಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಔಷಧಯೋಜನೆಯೂ ಆಗ-ಬಹುದು. ರೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಔಷಧಿ-ಚೀಟನ್ನು ಓದುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಅರಿವಾಳ, ಸ್ಪ್ರಿಕ್‌ನೀನ್ ಅಥವಾ ಯಾವ ಅಪಾಯ ಕರ ಔಷಧದ್ರವ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಅರಿ-ಯರು. 'ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ' ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಒರೆದುಕೊಟ್ಟ ಔಷಧವನ್ನು ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ, ವರ್ಷಗಟ್ಟೆ ಉಪ-ಯೋಗಿಸಿರಬಹುದು. ಕನೀನಿಕಾನಿವಾಸ ವಿಜ್ಞಾನಪಟುವು, ಈ ಔಷಧಿಯ ವಿಷಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವನು. ಇದನ್ನರಿಯದ ಡಾಕ್ಟರು, ವೈದ್ಯನು, 'ಯಾವ ಅಂಶವು ವೇದನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ, ರೋಗಿಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದೆ?' ಎಂದು, ಆ ರೋಗ-ಪೀಡಿತ ಅಂಗವನ್ನೂ, ಅವಯವನ್ನೂ ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿ ಸುವನು!

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು

ಆದರ್ಶಕರವಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕ!

ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ

ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಪಿಡುಗು-ಪುಢಾರಿಗಳು

ಶ್ರೀ

೨. ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದ ಹುಲಿ

ಅರ್ಥಾತ್

ಬಾಯಿಯ ಬಾವುಲಿ

[ಸಚ್ಚರಿಕೆ:— ಇದೊಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ-ಚಿತ್ರಲೇಖ-ಮಾಲೆ. ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯವಹಾರದ ಯಾವುದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಮರೆತು ಯಾರಾದರೂ ಬೊಡ್ಡಿಪ್ಪನದಿಂದಾಗಲಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಇಲ್ಲವೆ ಅನ್ನರ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅವರವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ !

—ಸಂಪಾದಕರು]

ಬೇಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಲು ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ಮೈಮುದುಡಿ ಕೊಂಡು ನಿಂತ ಹುಲಿಯಂತೆ ಕುಳ್ಳಿವಾದ ದೇಹ; ಬಂದುದನ್ನು ನುಂಗಬಹುದಾದ ಬಂಟತನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಷ್ಟು ಅಗಲಾದ ಬಾಯಿ; ಪಳದೆ ಬಣ್ಣ-ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ-ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಛಾಯೆಯ ಮೈ ಮೇಲೆ, ಹುಲಿಗೇರಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತಹ ಕರಿಯದಾದ ಕೋಟು;— ಕಿಂಬುಹುನಾ (=ಕಮ್ಮಿಚಾಪ್ಪಿ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗುತ್ತಿರುವ ಹುಲಿಗಳನ್ನೆಡೆಗ ನಾದ ಈ ಮುದಿವಾಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ?

‘ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದ ಹುಲಿ’ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಪುಢಾರಿ ಪುರಾಣಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾ ಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯ ಬಾರದು. ಬೇಟೆಯ ಮಿಗನನ್ನು ಮುಂದಿನಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಹಿಡಿದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆಯೆ? ಅರ್ಥಾತ್, ಹುಲಿಯ ಹೊಡೆತ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ! ಇಂದಿನ ನೇತಾರಶಾಸ್ತ್ರವಾದರೂ ಹೇಳುವುದೇನು? ‘ನಾಯಕ’ ನೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಜನರನ್ನು ಪುರಿದುಂಬಿಸುವವನು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಕುರಿ-ಹಿಂಡಿನ ಮುಂದೆ ನಾಯಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಿರುವರೆ? ಕಾಳಿಗದಲ್ಲಿ ಕನಾಂಡರನು ಮುಂಬಡಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದೆ?

ತದ್ವತ್, ನಮ್ಮ ‘ಹುಲಿರಾಯ’ ನೂ ಹಿಂದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ— ಎಂದರ್ಥ.

ಈ ‘ಹುಲಿರಾಯ’ನ ಮುಂದಾಳುತನದಿಂದಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಸರು ಇಡೀ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮೂಡಿತು. ಹುಲಿ.

ಹುಲಿರಾಯ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅದರ್ಶ ಮುಂದಾಳು! ತರುಣರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹತ್ತು ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಹುಲಿರಾಯನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಮಾಡಿದಂತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ ಹುಲಿರಾಯ, ಇನ್ನೂ ದೀರ್ಘಾಯು ವಾಗಿಯೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

ರಾಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಅಂತಹದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಇವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ— ಅರ್ಥಾತ್, ಮತ್ತೆ ಯಾವನೊಬ್ಬನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ‘ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಕನ್ನಡಿಗ’ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಇವನು ಅವಿಲಭಾರತ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಸರನ್ನು ಮೊದಲು ಬರೆಯಿಸಿದನು! ಭಾವು! ಹುಲಿ-ರಾಯಾ, ಭಾವು! ಅವಿಲಭಾರತ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆಂತಲೂ ಕರ್ನಾ.

ಟಕತ್ವಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಭಾವು! ಲೋಕಮಾನ್ಯರಿರಲಿ, ದೇಶಬಂಧುಗಳಿರಲಿ, ಮಹಾತ್ಮರಿರಲಿ— ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿರಲಿ— ಅವಿಲಭಾರತದ ನಾಯಕನಾರೇ ಇರಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾತ್ರ ಸಂತತವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ— ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಹುಲಿರಾಯನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ. ಅದಂತಹ ಏಕನಿಷ್ಠೆ ನಮ್ಮ ಹುಲಿರಾಯನದು! ಅದಂತಹ ದೂರದೃಷ್ಟಿ! ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕರ್ತಾರನಾದ ಆ ಪರಾಕ್ಷರ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ

ಬಹಿಷ್ಕಾರ

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಸಾರ್ಥ ಸಾರಥಿರಾಯರು

(ಒಂದು ಕತೆ)*

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ-ಗೋವಿಂದಿಯರು ಸತ್ತುಹೋದರೂ ಗೆಲನನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಕೈಮಾಡಿದ ಸೋಮದತ್ತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಬದುಕಿಯೂ ಸೋಲನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಸಮಾಜದಿಂದಲೇ ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಂತಹ ಗುಣ ಬೇಕು ಗೊತ್ತೆ?

ಪಂಡಿತ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನು ಗೋವಿಂದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಆಶೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಹೇಳಿದ :

“ಇಂತಹ ನಿರ್ದಯರಾದ ಜನರನ್ನು ನನಗೆ ಕಂಡರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಠೋರತನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಎಲ್ಲೆಯಿರಬೇಕು—ಅಲ್ಲವೆ? ಯಾವಾಕೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾನೋ, ಅಂತಹವನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಾತಿಗಾಗಿ ಮನೆ ಬಿಡಿಸಿ ಹೊರಗಿಟ್ಟುವುದೇ? ಛೇ! ”

ಗೋವಿಂದಿ ತಗ್ಗಿದ ಮೊಗದವಳಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿದಳು :

“ಅಲ್ಲವೆಂದರೆ! ಆಕೆ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವಾದರೂ ಏನು ಅಂತಹದು?”

“ಎನೂ ಇಲ್ಲ! ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡುವ ನಿಷ್ಕೂರರಿಗೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಕಾಲಿಂದಿಯ ಅಪರಾಧವೆಂದರೆ ಇಷ್ಟು: ಆಕೆ ತುಂಬ ಬಿರುಸುಡಿಯವಳಂತೆ! ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇಂದೆ, ಮಾತ್ರ ಅವಳ ಸುಡಿ ಬಿರುಸಾಯಿತು; ಖಾರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು! ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಡಗಿನ ಹಕ್ಕು—ಬೈಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ—ಆದ ಕ್ರಾಂತಿ ಪಂಜರವನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇಷ್ಟೆ! ನೆವ ಬೇಕಾಯಿತು; ಬಿರುಸುಡಿಯವಳೆಂಬ ಕಾರಣ ಸಾಕಾಯಿತು! ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿನಾದರೂ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ದುಷ್ಟರನ್ನು ತೋರಿಸ ಬಾಯಿಗೆ ಒಲಿ ಕೊಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ನಾನು ಕಾಲಿಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಲವು ಸಲ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆಲ್ಲವೇ; ಅವಳಂತಹ ನಗುಮೊಗದ ಹೆಂಗುಸರನ್ನೇ ನಾನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ!”

“ನೀವು ಸೋಮದತ್ತನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೇಳಬಾರದಿತ್ತೆ?”

“ನೋಡು ಗೋವಿಂದಾ, ಜನರು ಬರೀ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ದಾರಿಗೆ ಬರುವುದು ತಕ್ಕವಿಲ್ಲ! ದೊಣ್ಣೆಯ ಅಣ್ಣಂದಿರು

ಎಂದಾದರೂ ತಣ್ಣಗಿನ ಮಾತಿಗೆ ಮಣಿಯುತ್ತಾರೆಯೇ? ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂತೂ ಹೀಗಿದೆ: ಲಗ್ನದ ಸಂಬಂಧ ಯಾವಾಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಬಂದಿರುವುದೋ ಆಕೆ ಒಳ್ಳೆಯವಳಿರಲಿ, ಕೆಟ್ಟವಳಿರಲಿ; ಜೀವವಿರುವ ತನಕ ಅವಳೊಡನೆ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಲೇ ಬೇಕು! ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಮ್ಮೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ, ಹೆಂಡತಿ ಹೀನ-ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳೆಂದು ಗೊತ್ತಾದರೂ ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆಯೂ ಸಂಸಾರ ನಡೆಯಿಸಬೇಕು!”

ಕಾತರಭಾವ ತಂದಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಗೋವಿಂದಿ ಹೇಳಿದಳು :

“ಇಂತಹ ಸಜ್ಜನರು ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದರೆ ಸಾವಿರಕ್ಕೊಬ್ಬರೂ, ಲಕ್ಷಕ್ಕೊಬ್ಬರೂ!”

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದ :

“ನನಗೆ ಈ ಮಾತಿನ ಗೂಢವೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ನಕ್ಕು ಕೆಲವು ಲಲ್ಲಿಯಾಡಿದೆ; ಆಕೆಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡ. ಇಂದು ಅಂತಹ ಆ ಮಾನಿನಿಯನ್ನೇ ಮನೆಮನೆ ತಿರುವಿಗೆ ತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನಲ್ಲವೆ! ಬಿಡುವುದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಧಾವದಾದರೊಂದು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು; ಹೊಟ್ಟೆ-ಒಟ್ಟಿಯ ಮುಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಆ ನಿರ್ದಯ ಹೃದಯನು, ಹುಚ್ಚು ನಾಯಿಯನ್ನು ಹೂಡೆಬಿಟ್ಟವಂತೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಸಿದ್ದಾನಲ್ಲ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗುಸನ್ನು! ಸಾಪ, ಆಕೆ ಊರ ತುರುಮಂದೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಂದೆಸವನೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆಂದು ಹೋಗಬೇಕು ಆಕೆ? ತವರುಮನೆಯ ಮರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸೋಮದತ್ತನ ಭೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಊರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪಾಣಿ, ಆಕೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೂ ಸುಳಿಯು ವಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆದು, ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ನೀಚರು

* ಸ್ವರ್ಗೀಯ ‘ಪ್ರೇಮಚಂದ’ರ ಹಿಂದಿ ಕತೆಯೊಂದರ ಅನುವಾದ.

ಯಾವಾಗ ಯಾರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಯಾರು? ಯಾವನಿಗೆ ಕೈಹಿಡಿದ ಹೆಂಡತಿಯ ಹಂಗು ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೇನು?....

ಕಾಲಿಂದಿಯ ಆ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ನನಗೆ ಕಂಬನಿ ತುಂಬಿ ಬಂದುವು; ಮನಸ್ಸು ಯೋಚಿಸಿತು : 'ತಂಗೀ, ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ನಡೆದು ಬಿಡಮ್ಮಾ!' ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ನಾನೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನೋಮದತ್ತ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ!...."

ಗೋವಿಂದ ಕನಿಕರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು :

"ನೀವೇಗ ಹೋಗಿ ಸೋಮದತ್ತನಿಗೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿ ನೋಡಿ ! ಅದರ ಉಪಯೋಗವೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆನಿಸಿದರೆ, ಒಂದು ವಾಗ ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡಿ !"

"ಏನು ನಿನ್ನ ಮಾತು ಗೋವಿಂದಾ ? ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೀಗ ಹೋಗಲಿ ?"

"ಆಹುದು, ಹೋಗಲೇಬೇಕು ! ಸೋಮದತ್ತನೇನಾದರೂ ಕಹಿ-ಖಾರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ತಾಳಿಕೊಂಡು ಬಿಡಿರಿ ! ನೀವೇನೂ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಿಳಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತೀರಿ !"

ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಂಗುರುಳುಗಳನ್ನು ಸಂವರಿಸುತ್ತ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಮಾತನಾಡಿದ :

"ಎಂದಾ, ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ದಯೆಯಿಂದಲೇ ತುಂಬಿ ನೋಡು ! ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಾನೀಗ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಸೋಮದತ್ತ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ, ಮರಳಿ ಬರುವಾಗ ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನೂ ಕರೆದು ತರುತ್ತೇನೆ. ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ದೂರವೇನೂ ಹೋಗಿರಲಾರಳು."

೩

ವರ್ಷಗಳು ಮೂರು ಕಳೆದುಹೋದುವು. ಗೋವಿಂದ ಈಗ ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕಾಲಿಂದಿ ಆಕೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಸೋಮದತ್ತ ಬೇರೆಯವಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಗೋವಿಂದಿ-ಕಾಲಿಂದಿಯರ ಪ್ರೀತಿಯೆಂದರೆ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವಂತಹದು. ಕಾಲಿಂದಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಆಳುಕಾಗದಂತೆ ಗೋವಿಂದಿಯ ವರ್ತನವಿರುತ್ತಿತ್ತು. 'ಇದೆಲ್ಲವೂ ತೊಂದರೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿತು !' ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಎಂದೂ ಅವಳ ಮಿದುಳನ್ನು ಸೋಂಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕಾಲಿಂದಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಸೋಮದತ್ತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನಹನೀಯವಾಗಿ ಕುಳಿತು. ಕಾಯಿದೆ-ಕಾನೂನುಗಳ ದಾರಿಯಿಂದ ಎನಾದರೂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಆತನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆ-ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಉಪಯೋಗವೂ ಆಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಹೇಗಾ-

ದರೂ ಮಾಡಿ, ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದೆಗೇಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಅವಸರವನ್ನು ನೀರಿಕ್ಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ-ಸೋಮದತ್ತ.

ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯ; ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸುಗಾಳಿಯನ್ನೂ ತಂಪುಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದಿ ನೀರಿಗೆಂದು ನದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು; ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯ ತಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗಲೇ ಸೋಮದತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಆಕೆ ನೋಡಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ಸೆರಗನ್ನು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕೂಡವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಇನ್ನು ಹೊರಡುವವಳು.. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸೋಮದತ್ತ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿದ :

"ಗೋವಿಂದಾ, ನೋಡಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆ ! ನಿನಗೀಗ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೊದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ-ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಲೋ, ಏನು ಜ್ಞಾನುವಿಗೆ ಹೇಳಲೋ?"

ಗೋವಿಂದಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದಳು :

"ಅವರಿಗೇ ಹೇಳಿಬಿಡಬಹುದಲ್ಲವೆ !"

"ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎನಿಸುವುದು; ಆದರೆ ನಿನಗೇನಾದರೂ ದುರವಸ್ಥೆಯೊದಗಿತೆಂದು ಕಳವಳವುಂಟಾಗುವುದು. ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನಿಗೆ ನಾನು ಎಂದು ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೋ, ಅಂದೆಯೇ ನೀನು ಆತನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಒಂದು ಬಿಡುವುದು ! ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೀತಿಯಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಯಾರು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ... ಮಾಡು ಎಂತಹದಿತ್ತು... ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಲ್ಲೆ ! ನಾನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆನೆಂದರೆ, ಆ ಮೇಲೂ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಎನಿಸುವುದೇ ನಿನಗೆ ? ಅವನು ಎಷ್ಟೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರದವನಿರಲಿ; ಇಂತಹ ಬೇವಂತನೊಡವನ್ನು ತಿಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅವನಿಗೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ !"

ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತ ಗೋವಿಂದಿ ಹೇಳಿದಳು :

"ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾವು ಬಲ್ಲರಿಂದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ತಮಗೆ ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ ? ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋರುವುದೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ! ಆದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಾತ್ರ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ : ನಾನು ತಮಗೆ ಎಂದೆಂದೂ ಯಾವ ಕೆಡುಕನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ; ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ !"

"ಯಾವ ಕೆಡುಕನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ ? ಸರಿ ! ನೀವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಮುಖವೆತ್ತಿ ತಿರುಗದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ? ಹೀಗಿದ್ದೂ ಮತ್ತೆ ನನಗೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ 'ಯಾವ ಕೆಡುಕನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ' ಎಂದು ! ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೂ ಕಾಲಿಂದಿಗೆ ಅಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನು

ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ತಳಮಳಗೊಳಿಸಿದ್ದೀರಿಂಬುದು; ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು! ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು, ಈ ಮುಯ್ಯಿಗೆ ಮುಯ್ಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತೀರಿಸಬೇಕು.. ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಆಗ ಅಂತಹ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಗೊಡಲಾರೆ!"

ಗೋವಿಂದಿ ದೈನ್ಯಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು:

"ನಾನು ಇರಲೇಬಾರದೆಂದು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಮನೆ-ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ! ಇಂದೆಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ! ಆದರೆ ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಡಿ.. ಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲುಬೀಳೆಂದರೆ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ!"

ಸೋಮದತ್ತ ಬಿರುದಿನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ:

"ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ?"

"ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳವಿರದಿದ್ದರೆ, ತಾಯಿಗಂಗಮ್ಮನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಆಸರೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ!"

"ಛ! ಛ! ನಾನು ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿರ್ದಯನಿಲ್ಲ. ನನಗೀಗ ಬೇಕಾದುದೆಂದರೆ ಇಷ್ಟು; ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ನೀನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿಬಿಡು! ಮೂರು ದಿನಗಳ ಅವಧಿ ನೀನಿಗೆ! ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡು! ಇಂದಿನಿಂದ ಮೂರುದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಂದಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೇ ನೀನೇ ನೋಡುವೆಯಂತೆ!"

ಸೋಮದತ್ತ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ನಡೆದ. ಗೋವಿಂದಿ ಕೂಡ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಅಲುಗದೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನೆದುರು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಮನಸ್ಸೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಆ ಮನಸ್ಸೆಯೆಂದರೆ ಕಾಲಿಂದಿ! ಈಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿರಲಿಲ್ಲ! ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಸ್ಪದವಿದ್ದಿತು. ಕಾಲಿಂದಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ತಾನು ತನ್ನ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆ? ಕಾಲಿಂದಿ ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಒಬ್ಬಳು! ಅವಳನ್ನು ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ! ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದತ್ತ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೂ ಆಕೆಗೆ ಒರುವಂತಿದೆ! ಆದರೆ ಗೋವಿಂದಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಆಧಾರವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗುವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು?

.. ಆದರೆ ಕಾಲಿಂದಿಗೀಗ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು? ಇದುವರೆಗೂ ಚಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ತಂಗಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವಳನ್ನು ಈಗ ಮನೆಬಿಡಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆಟ್ಟುಬೀಕೆ? ಮಗು ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ! ಆಕೆ ಕೂಡ ಮಗುವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕರುಳೆಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದಾಳೆ! ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಆ ಅಬಲೆಯನ್ನು ಮನೆಬಿಡಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವುದು ಹೇಗೆ? ಆದರೆ ಈಗ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ..? ಗೋವಿಂದಿಯ ಬಾಳು ಈಗ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಯೂ ಅಹಂಕಾರಾಂಧನೂ ಆದ ಸೋಮದತ್ತನ ದಯೆಯೊಂದನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಒಲವಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಿಸಿ

ಆಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಡಬೇಡವೆ? ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನು ಸಹೃದಯ, ಉದಾರ, ವಿಚಾರಶೀಲ! ಆದರೇನು, ಆತನ ಪ್ರೀತಿಯು, ಅವಮಾನ-ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಅಪವಾದದ ಆಘಾತಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿ ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಇರಬೇಕು?

೩

ಆ ದಿನದಿಂದಲೂ ಗೋವಿಂದಿ-ಕಾಲಿಂದಿಯರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪೃಥಗ್ಭಾವ ಕಂಡುಬರತೊಡಗಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆಪರೂಪ! 'ಆಕ್ಕಾ, ಉಟಕ್ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಕಾಲಿಂದಿ ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಗೋವಿಂದಿ 'ನೀನು ಉಟ ತೀರಿಸು, ನಾನು ಆ ಮೇಲೆ ಉಣ್ಣುತ್ತೇನೆ!' ಎನ್ನುವಳು. ಈ ಮೊದಲು ಕಾಲಿಂದಿ, ಮಗುವನ್ನು ದಿನವೆಲ್ಲ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು; ಈಗ ಗೋವಿಂದಿ ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಒಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಳು. ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಏನೋ ಒಂಚು ಅಡ್ಡಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದ್ದಿತು. 'ಈಚೀಚೆಗೆ ಈಕೆ ಹೀಗೆಯೇತಕ್ಕೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ!' ಎಂದು ಕಾಲಿಂದಿ ಆಗಾಗ ಯೋಚಿಸುವಳು. ಕಾರಣವಾವುದೂ ಕಾಣದಾಗಲು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಎದೆನಡುಕ ಹೊಂದುವಳು. 'ಇವರು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುವಳು. ಕಾಲಿಂದಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇದೇ ಚಿಂತೆ ತಿನ್ನತೊಡಗಿತು. ಇತ್ತ ಗೋವಿಂದಿಯ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಿತ್ತು! ಅಲ್ಲಿಯೂ ಚಿಂತೆಯ ಸಂತೆ! ಕಾಲಿಂದಿಯ ವಿಷಯ ಕ್ಷಿರವ ಪ್ರೇಮಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ; ಆದರೆ ಕಾಲಿಂದಿಯ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಮುಖ ನೋಡಿದಾಗ ಎದೆ ಬಡೆದು ಹೋಗುವುದು; ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತಾಗುವುದು. ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಂತೂ ಆಕೆಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದಿಯ ಆಗಿನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಪಸ್ಥಿತಿಯೆಂದರೆ, ಕಾಲಿಂದಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಆಳುವು ಒತ್ತರಿಸಿ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೂ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಂಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಹೊರಟು ನಡೆದುವು. ಕಾಲಿಂದಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಸೋಮದತ್ತನು ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಹಳ ಸಮಯದವರೆಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ಕತ್ತಲಾಗತೊಡಗಲು, ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮರಳಿದ. ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

*

*

*

ಹತ್ತುಗಂಟಿ ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದಿಯ ಹೃದಯ ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿತು. 'ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ.. ಇಂದೆಯೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿಲಂಬವೇಕೆ..!' ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ, ಆಕೆಯ ಕರುಳು ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿದ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪದಸಾಲೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದ ಸವ್ವಳು ಕೇಳ ಬಂತು. ಓಡುತ್ತೋಡುತ್ತಲೆ ಗೋವಿಂದಿ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಹೋದಳು. ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನೇ ಒಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆತನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ದೊಡನೆಯೇ, ಗೋವಿಂದಿಯ ಮೈಯ ಬಲವೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊರಟು ಹೋದಂತಾಯಿತು. ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆಯಿದ್ದಿ ತಾದರೂ ನಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹದೋ ಒಂದು ಒಗೆಯ ತಿರಸ್ಕಾರ ವಿದ್ದಿತು. ವಕ್ರಬುದ್ಧಿಯ ನಿಧಿಯು ತನ್ನ ಆಟಕ್ಕೊಂದು ಇಂತಹ ಸರಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಜ್ಜನನನ್ನೂ ಆರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎಂತಹ ದುಃಖದಾಯಕ ಸಂಗತಿಯಿದು !

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನು ಗೋವಿಂದಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲೆ ಇಲ್ಲ. ಕೋಟನ್ನು ಕಳೆದು ಗೂಟಕ್ಕೆ ತಗುಲಿಸಿದ; ಜೋಡುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾಡಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬರೀ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಆದರ ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿರುತಿರುಹಿ ಹಾಕತೊಡಗಿದ. ಅಂಜಂಜುತ್ತಲೆ ಗೋವಿಂದಿ ಕೇಳಿದಳು :

“ಇಷ್ಟೊಂದು ವೇಳೆಯೇಕೆ? ಮಾಡಿದಡಿಗೆಯೆಲ್ಲ ತಂಗುಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು !”

ನೆಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಮಾತನಾಡಿದ :

“ನೀವು ಊಟಮಾಡಿ ಬಿಡಿರಿ ! ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಊಟಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ !”

ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯ ರಹಸ್ಯ ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಪೇಳಿದಳು :

“ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಊಟಮಾಡಬಹುದಲ್ಲ !”

“ಛೇಛೇ ! ನನಗೀಗ ಹಸಿವು ಎನೂ ಇಲ್ಲ !”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೂ ಉಣ್ಣುವುದಿಲ್ಲ; ಹೋಗಿ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡು ಬಡುತ್ತೇನೆ !”

ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಕೇಳಿದ :

“ಯಾಕೆ? ನೀನು ಯಾಕೆ ಉಣ್ಣುವುದಿಲ್ಲ ?”

ಗೋವಿಂದಿ ಮರುನುಡಿದಳು :

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಎಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಉಣ್ಣುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಎಂಜಲನ್ನೇ ನಾನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ..” ಮುಂದೆ ಮಾತ ನಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ; ಕಂಠ ತುಂಬಿಬಂದಿತು.

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಆಕೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದ :

“ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾ! ನಾನು ಗೆಳೆಯ ನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಡ, ನೀನೀಗ ಹೋಗಿ ಊಟಮಾಡು !

೪

ಗೋವಿಂದಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೇನೋ ನಿಜ ; ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ನಿರಾಶೆ-ವಿಷಾದಗಳ ಮಹಾಸಾಗರ

ದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಈ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಆಕೆಗೆ ಬರು ತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆ ಅಮಾನುಷಕಾರ್ಯ ಗೋವಿಂದಿಯಿಂದ ಘಟಿ ಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಂದಿರುವ ಆಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಆಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬು ದಕ್ಕೂ ಅವಳು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಂಭಕೊಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನೇ, ಈಗ ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಕಟುಕನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ; ಇದರ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದುಃಖ-ಕ್ರೋಧ-ದ್ವೇಷಗಳು ಸೋಂಕಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ನಾನು ಇರುವ ಒಗೆ ಹೇಗೆ?’ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರವು ಆಕೆಯ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುಲೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ‘ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಈ ಮನೆಗೆ ಯಜಮಾನತಿಯಾಗಿದ್ದೆ, ಏಕೆ? ನನ್ನ ಪತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನಾನು ಯಜಮಾನತಿ ಯಾಗಿದ್ದೆ..ಅದಕ್ಕಾಗಿ! ಇಂದು ಆ ಪತಿಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಾನು ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ, ಈ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ನನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು? ನನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮನಿಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಬೇಕಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಪತಿರಾಯ ನನಗೆ ವಿರೋಧ ವಾಗಿ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನೂ ಸುಡಿಯಲಾರನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಾರದಂತಹ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದು ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಆತ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ ವಿದೆಯೆ? ಈಗ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲ..ಹೀಗೆ ಯೇಕೆ? ಸರಿ, ನಾಳೆ ಏನಾದರೂ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎಳೆದೇ ಇರಲಾರದು!’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವಳು ಗೋವಿಂದಿ. ಮತ್ತೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿದಳು :

“ಮನುಷ್ಯ ಎಂತಹ ವಿಚಾರವಂತನೆ ಇರಲಿ; ಸಮಾಜದಿಂದ ತಾನು ಬಹಿಷ್ಕೃತನಾಗುವುದೆಂದರೆ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಎಂದೂ ಸಮೃತ್ತಿಸಲಾರದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೇನು ಕೊಡತೆಯೆ ? ನನ್ನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತುಂಬಲಿಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ಜನರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬರ ಒಡು! ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಾನೊಂದು ಯಾವ ಗಿಡದ ತೊಪ್ಪಲು ? ನಾನಿನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂದರೆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡೇ ಸರಿ! ಹೊರಗೆ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ, ದೊಣ್ಣೆ ತಿಗಿದುಕೊಂಡು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದಾಗಲೆ ಸರಿಯೆ ?”

ಗೋವಿಂದಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ವ.ಗುವನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು; ಅಳುತ್ತಳುತ್ತಲೆ ಮೇಲಕ್ಕಿಕ್ಕಿದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಈಗ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಜೀವನ ಎಷ್ಟೊಂದು ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಿತು! ಅಂತಹ ಆನಂದದಲ್ಲಿಯೇ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಆಕೆ ಎಣಿ ಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖ ಒರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಳೆದವಳ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಮುಖದಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾತು ಹೊರಬಿತು :

“ದೇವಾ, ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವುದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿಬಿಡಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ! ಆಗಲೇ ನೀನು ನನ್ನ ಬೇವನಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯ ದಿನ ತೋರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನನ್ನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ! ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಂದನವನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಪು-ಸೊಂಪುಗಳನ್ನು ಅನುವಿವರಿಸಿ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಈಗ ಆ ಸಂದನವನವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಳುಬೀಳಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆಯಲ್ಲಾ— ದೊರೆ!”

ಅಯ್ಯೋ, ತಾನೆ ನೀರೆರೆದು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ ಹೂಬಳ್ಳಿ, ದುರ್ಭಾಗ್ಯದ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸುಗ್ಗು ಸುಗ್ಗಾಗುತ್ತಿದೆ! ಒಮ್ಮೆಲೆ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಪ್ರೇಮ-ಶೀಲಗಳು ಮನದೊಡುರು ಬಂದುವು. ಆಗ ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಅಳುವು ಉಕ್ಕೇರಿ ಬಂತು. ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಹಿಂದಿನ ಸವಿನೆನಪುಗಳು ಜಾಗೃತವಾಗಿ, ಗೋವಿಂದಿಯ ಕಳವಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸ ತೊಡಗಿದುವು.

ಇದುದಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಅಡಿಯಾಟದ ಸವ್ವಳು ಕೇಳಿಸಲು ಗೋವಿಂದಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು. ತಾನನ್ನು ಎಂತೆಂತಹ ಕಠೋರ-ಕರ್ಕಶ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಎದೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ ಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕ್ರೋಧ-ಭಾವದ ಒಂದು ಗೆರೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಜ್ಞೆಯ ಧ್ವನಿ ಯಲ್ಲಿ ಆತ ಕೇಳಿದ:

“ಎನು? ಇನ್ನೂ ನೀನು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆ? ಈಗ ರಾತ್ರಿ ಯೆಷ್ಟಾಗಿದೆ ಗೊತ್ತೇ? ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದೆ!”

ಹುದುಗಿದ ಕಂಠದಲ್ಲಿಯೇ ಗೋವಿಂದಿ ಕೇಳಿದಳು:

“ನೀವೇಕೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ—ಇದುವರೆಗೂ?”

“ನಾನು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನೀ ನೂ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಸರಿ! ನಾನು ಉಟ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನೀನೂ ಉಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ನಾನು ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಮಲಗಿದರೆ ನೀನೂ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಬೀಳುವವಳು! ಅಲ್ಲವೇನು? ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗಿ! ನಾನು ಜನ್ಮಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ನಾಳೆಯ ದಿನವೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀನು ಎನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಈಗ? ಹೇಳು ನೋಡೋಣ!”

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸ್ನೇಹ ತುಂಬಿದ್ದಿತು! ಗೋವಿಂದಿ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು:

‘ಇಂತಹ ಲಲಿತಮಧುರವಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದೆ? ವಂಚನೆಯು ಇಂತಹ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯಬಲ್ಲದೆ? ಸೋಮದತ್ತ ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ವಜ್ರ-ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರಲಾರನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ

ಅವಕಾಶವೆ ದೊರೆತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ತಡೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೇನು ಕಾರಣ..? ಉಟವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ..? ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ಆರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ..! ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪೇರಿದಂತೆ ಕಂಡಿತಲ್ಲವೇ..! ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿಕೊಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇಕೆ..? ತಿಳಿಯಬಾರದ ಮಾತೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಹೋಗಿ, ಈಗ ಇವರ ಕ್ರೋಧವೆಲ್ಲ ಶಾಂತವಾಗಿರಬಹುದೇನು? ಛೇ, ಇದು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಮಾತು! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೋಮದತ್ತನ ಹೃದಯವೇ ಕರಗಿರಬಹುದೇನು? ಹುಚ್ಚುತನ; ಕಲ್ಲಕಣೆಯಿಂದಾದರೂ ದ್ರವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆ?’

ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಯಾವ ಮಾತಿನ ನೆಲೆಯೂ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು. ಗೃಹಸೌಖ್ಯವನ್ನೊಂದು ಕಾಣದ ದಾರಕಾರನೊಬ್ಬ, ಗಿಡದಡಿಯ ನೆರಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲುಚಾಚಿ ಅಡ್ಡಾಗಿ ಇದ್ದ ಚಿಂತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಯುವಂತೆ, ಆ ಗರತಿ ಅಗಿನ ತನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡಳು; ಕಿರುನಗೆಯ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಮೆಲುನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು:

“ನಾನು ತಮ್ಮ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ!”

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಗೋವಿಂದಿಯ ಕೊರಳ ಸಿರಗಳು ಉಬ್ಬಿಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಬೇಡನ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಸಾರಿಕೆಯಿಂದಾದರೂ ಸವಿಸುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಬಲ್ಲದೆ? ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ:

“ಸುಳ್ಯಾಡುತ್ತೀಯೆ! ಪ್ರತಿದಿನ ನೀನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿ ಬಿಡುವವಳು!”

೫

ಒಂದುವಾರ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಗೋವಿಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಎತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಅಲ್ಲದೆ ಆತನ ನಡೆವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಹೊಸ ಮನೋಭಾವ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಯಮ ಶೀಲನಾದ ಆ ಸುವಿಚಾರಿ ಗಜ್ಜನನ ನಡೆವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತೇನಾದರೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಲವು ಗೆಲುವು ತುಂಬಿದ ಆತನ ಅರಳಿದ ಮುಖ; ಅದರಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕಾಣದಿದ್ದಂತಹ ನಿರ್ದ್ರವ್ಯಭಾವ, ಇದಿಷ್ಟೆ! ಗೋವಿಂದಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಆದರ-ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಆತ ಎಂದೂ ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನಿರ್ಮಲ ನಡೆವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗೋವಿಂದಿ ಆತನ ಆಂತರ್ಯದ ಒಳಗುಟ್ಟನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಳು; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲದ ಸಂತಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಅಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಪ್ರಕೃತ್ಯು ಬ್ಬವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೋಮದತ್ತ ಕಿಡಿಯನ್ನೂರಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಈಗ ಸಂದೇಹವೇನೂ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಆ ಕಿಡಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಕರಿಬಿದ್ದು ಹೋಗುವುದೋ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ತರಗು ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊತ್ತಿ ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದೋ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು. ಮುಂದೆ

ಒಂದುವಾರ ಕಳೆಯಿತು; ಅಷ್ಟಲ್ಲಲ್ಲಿಯೆ ಊರಿನ ಕಿಡಿ ಹೊತ್ತುತೊಡಗಿದುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಒಬ್ಬ ಸಿರಿವಂತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಕೂನನಾಗಿದ್ದ. 'ನನಗಿನ್ನು ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಆ ಸಿರಿವಂತ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ. ಆತನ ಉಪಜೀವಿಕೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಪೌರೋಹಿತ್ಯ. ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೊಬ್ಬರಂತೆ ಯಜಮಾನರೊಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆಯೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಬರುಬರುತ್ತ ಅವರೆಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಮನೆಗೆ ಬರು-ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ತರಗಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿ ನಿಂತ ಅಗ್ನಿಯಾಗಿ ಹಸಿರುಗಿಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒರತೊಡಗಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು 'ಬಿರುನುಡಿಯಲ್ಲ, ಕಹಿಮಾತಿಲ್ಲ. ದುರ್ದೈವವು ಆತನ ಉಪಜೀವನದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದೊಂದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎಣಿಕೆಗೆ ಕೂಡ ತಾರದಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು !

ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಾತೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಿನ್ನಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಕೋಚದ ಮೂಲಕ ಆಕೆ ಒಂದೂ ಮಾತನ್ನಾಡಳು. ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ ಆದ ಪತಿರಾಜನಿಗೆ ದುರ್ದಶೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆಯೆಂಬ ಮಾತು, ಆಕೆಯ ದುಃಖದುರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಎಣ್ಣೆ ಹನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ 'ತಾನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೆರೆಬಾವಿಯ ಪಾಲಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸರಿಹೋಗುವುದು' ಎಂದು ಎನಿಸುವುದು; ಆದರೆ ಜೀವನವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದೇ ? ಬದುಕಿರಬೇಕೆಂಬ ಮೋಹ ಯಾರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ ? ಈಗ ಗೋವಿಂದಿಯ ಒಳಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ : ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬೇಕು ! ಬಾಯಿಂದ ಒಂದು ಶಬ್ದವೂ ಹೊರಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ದುರ್ದೈವವು ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ನಿಷ್ಕರವಾದ ನಾಟಕವೊಂದನ್ನು ಸೆಟೆಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ನಾಟಕದ ನಾಯಕಿಯೆಂದರೆ ಕಾಲಿಂದಿ. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಅವಳು ಮನೆಬಿಟ್ಟು, ಸೋಮದತ್ತನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುನಡೆದಳು. ಯಾವಳ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಯಾತನೆಯನ್ನು ಆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತೋ, ಆ ಹೆಂಗಸು ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದಳು.

ಕಾಲಿಂದಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಬರ ಒಂದು ಸಲ ಮೆಲುನಗೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟನಷ್ಟೆ ! ಬಳಿಕ ಒಂದು ತುಟಿಯನ್ನು ಎರಡು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಕುಟುಪದ ಆಘಾತವನ್ನು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಸಹನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಬಾಯಿಂದ ಕಾಲಿಂದಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಹೇಳಿದ:

“ಪಾಪ, ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಏತಕ್ಕೆ ರೇಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ ? ಇದರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ತಪ್ಪು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ! ದೇವರು ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ನಾವೀಗ ನಮ್ಮ ಧೈರ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸಂಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಇನ್ನಾರನ್ನೂ ಸಂಬಲಿಕ್ಕಾಗದು ! ಸಂಬಿ ದರೂ ಆದು ವ್ಯರ್ಥವೆ ಸರಿ !”

ಗೋವಿಂದಿ ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಅಂತಹ ಸಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾವನೆಯಾಗ— ಧೈರ್ಯದ ಒಡ್ಡು ಒಡೆದ ಮೂಲಕ— ಒಮ್ಮೆಲೆ ವೇಗದಿಂದ ಹೊರನುಗ್ಗಿ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಅಪರಾಧಿನಿಯಂತೆ ಗಂಡನೆದುರು ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಚೋಡಿಸಿ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದಳು :

“ನನ್ನ ದೇವರೆ, ನನ ಸಲುವಾಗಿಯೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಾಕು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ಬೆಂಕಿಯ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ನಾನೇ ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೊಳೆಹಚ್ಚಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ ! ಎಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲಾರರೋ ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಬಿಡಿರಿ ! ದೇವಾ, ನಾನೀಗ ತಮಗೆ ನಿಜ ವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ....”

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾತನ್ನೇ ಆಡಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ತಕ್ಕಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದ :

“ದೇವಿ. ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ನನ್ನ ಎದೆನೋವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಡ ! ಮದುವೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಪವಿತ್ರಳಾಗಿದ್ದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಈಗ ಕೂಡ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ ! ನಾನು ದೇವರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಅಗ್ನಿ ಇವರ ಸಮಕ್ಷಮ ನಿನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಂದು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ, ನನ್ನ ದೇಹದ ಒಂದೊಂದು ಅಣುವೂ ನಿನ್ನ ಹರಿಹಂಗದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ ! ದುರ್ದೈವದ ನಿಷ್ಕರವಾದ ಆಘಾತಕ್ಕೂ ಹಣೆಯದೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ನಿಂದೆ-ಉಪಹಾಸಗಳು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲವು ? ನೋಡು, ಮುಳುಗುವುದಾದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಯೆ ಮುಳುಗೋಣ ! ತೇಲುವುದಾದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಯೇ ತೇಲೋಣ ! ನನ್ನ ಜೀವನದ ಕರ್ತವ್ಯವೊಂದು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದು ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿ ಇದೆ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿಸಲಹುವುದು ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ ! ಸಂಸಾರವು ಈ ಕರ್ತವ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ದೂರ ದಲ್ಲಿದೆ ; ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ !”

ತನ್ನೆದುರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ ಯೆಂದು ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಎನಿಸಿತು. ಗಂಡನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರದ್ಧೆ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಇರಬಹುದೆಂದು ಈ ಮೊದಲು ಆಕೆ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವಳ ತಗ್ಗಿದ ತಲೆ ನೇರ ನಿಂತಿತು. ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಪ್ರಭೆಯು ಮಿನುಗತೊಡಗಿತು. ಮುಂದೆ ಆಕೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸಾಹಸ ವನ್ನೇನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಪನ್ನತೆಯು ಅಪಮಾನ-ಒಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತುಚ್ಛವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಇರದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಬಾಧೆಗಳು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಡವೆನಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನಜಂತ್ರ ಹಗಲಿರುಳೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವನು. ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಧೈರ್ಯ ಆತನಿಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವು. ಗೋವಿಂದಿಯ ಬಳಿ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಇರುವವರೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಯೋಜನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಅದರ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗಲು, ಪ್ರಸಂಗ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಆಗಾಗ ನಿರಾಹಾರವೃತ್ತಗಳು ಒದಗತೊಡಗಿದುವು. ಆಗ ಆವರು ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಯಾರೆದುರು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಬಬ್ಬರೂ ಆಸ್ತುರಲ್ಲ; ಬಬ್ಬರೂ ಮಿತ್ರರಲ್ಲ!

ಸುತೀಲೆಯಾದ ಗೋವಿಂದಿಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಚ್ಚೊಂದು ಸುದೃಢವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಈಗಂತೂ ನಿರಾಹಾರದಿಂದಲೂ ಅಂತರ್ವೇದನೆಯಿಂದಲೂ ಆಕೆಯ ದೇಹ ತೀರ ಸೋರಿಹೋಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಅವಳು ಹಾಲನ್ನು ಬಿಲಿಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅದೀಗ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಮಗು ಕೂಡ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. 'ಇದಕ್ಕೇನು ಕ್ಷಯ-ರೋಗವೆ?' ಎಂದು ನೋಡಿದವರೆನ್ನುವಂತೆ ಅದರ ಸ್ಥಿತಿಯಾಯಿತು. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹೊರಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಇರುವ ಮಗು, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೈರಾಶ್ಯದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರ ಬಾಲಬುದ್ಧಿಗೆ ತಾಯಿಯ ವಿಪನ್ನಾವಸ್ಥೆಯ ಅರಿಕೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತೋ ಎನ್ನೋ! ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬೇಡಿ ಅದು ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಸರಲತೆ ಜಂಜಲತೆ ಆಟಗಳಿತ್ತನ ಇವೆಲ್ಲ, ಈಗ ಆ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ, ಆಶಾವಿಹೀನವಾದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವೊಂದನ್ನೇ ತಳೆದಿದ್ದುವು. ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ಕಂಡೇ ಇರಬಹುದು- ಬಳಗೊಳಗೇ ಅದು ಸಣ್ಣಗಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಿತು.

ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ. ಗೋವಿಂದಿ ಕತ್ತಲೆ ಮುಸುಕಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಜಿತಮುದ್ರೆಯವಳಾಗಿ, ಮರಮರಳಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲುತ್ತ, ಮಗುವಿನ ತಲೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಆಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿಯ ಕುಳಿರು ಆಕೆಯ ಅರೆಬೆತ್ತಲೆಯಾದ ಮೈಗೆ ಅಂಜಿನಂತೆ ಜುಜುಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಇಡಿದಿನವೂ ಮಗು ಎಸನೂ ತಂದಿರಲಿಲ್ಲ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲವೆ ತಿನ್ನುವುದು! ಹಸಿವಿನಿಂದ ಹುಡುಗ ಒಂದೆ ಸವನೆ ತಳಮುಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಿರಲಿಲ್ಲವೋ, ಆಳಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೋ!

ಆಗಲೆ ಜ್ಞಾನಜಂತ್ರ ಅಂಗಡಿಮುಂದೆ ಬಳ್ಳಿಣ್ಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಬೆಳಗಿತು. ಅದರ ಮಂದಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಮುಖ ನೋಡಿದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕರುಳಿಗೆ

ಬರೆಯೆಳೆದಂತಾಯಿತು. ಮುಖದ ಚೆಂಬಣ್ಣವೆಲ್ಲ ಹಾರಿ, ಬಿಳಿಚು-ಬಿಳಿಚಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಗುದ್ದೆಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎರಿದ್ದುವು. ಗಾಬರಿ ಯಾಗಿ ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಮೈಯೆಲ್ಲ ತಂಪು-ತಂಪಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಗೋವಿಂದಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೂಗಿದಳು :

"ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಕಂದಮ್ಮ... ಎನಾಯಿತಮ್ಮಾ ನನ್ನ ಕೂಸಿಗೆ... ಅಯ್ಯೋ!"

ಜ್ಞಾನಜಂತ್ರ ಮಗುವಿನ ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ನಿಡಿದಾದ ಉಸಿರೊಂದನ್ನು ಹಾಕಿದ; ಆ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದ:

"ದೇವಾ, ಇದೇನು? ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ನಿಟ್ಟುಣ್ಣು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ತೀರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ?"

ಗೋವಿಂದಿ ಹೇಳಿದಳು :

"ನೋಡಿರಿಲ್ಲಿ; ಮಗು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿಹೋಗಿದೆ! ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇನು? ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ ಕುಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಗುಟ್ಟುಕಿನವ್ವಾದರೂ ಹಾಕನ್ನು ಕೊಡುವವರು ಬಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲವೇನು?"

ಮಾತಿನ ಕೊನೆಯೊಂದಿಗೆ ಗೋವಿಂದಿ ಮಗುವನ್ನು ಗಂಡನ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಗಿಂಡಿಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಹಾಲು ಬೇಡಲಿಕ್ಕೊಂದು ಕಾಲಿಂದಿಯ ಮನೆಗೆ ನಡೆದಳು. ಆರುತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಇಣಕಿ ಕೂಡ ನೋಡದ ಕಾಲಿಂದಿಯ ಮನೆಗೆ, ಈಗ ಹಾಲಿನ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಅದಷ್ಟು ಸಂಕೋಚವೆನಿಸಿರಬೇಡ! ಎಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯಥೆಯನಿಸಬೇಡ! ಇದೇ ಈ ಮಗುವಿಗಾಗಿ, ಕಾಲಿಂದಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೂಡ ನಿವಾಳಿಸಿ ಜಿಲ್ಲುಹುದಾದಂತಹ ದಿನಗಳೂ ಒಮ್ಮೆ ಇದ್ದುವು. ಆದರೆ ಈಗ! ಅದೇ ಕಾಲಿಂದಿಯ ಎದೆ ಕಲ್ಲಕಣಿ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕರೆಯುವ ಹಸುಗಳಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಎಂದೂ ಒಂದು ಮಿಳ್ಳೆ ಹಾಲನ್ನು ಮಗುವಿಗೆಂದು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥವಳ ಮನೆಗೆ ಇಂದು ಹಾಲಿನ ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ-ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ-ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ-ಒಡುತೊಡುತೊಡುತ್ತ ಗೋವಿಂದಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತಾಯಿ ಕರುಳು ನಾಚಿಕೆ-ಹೆದರಿಕೆ-ಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲದೆ?

ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೀಪಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಾಲಿಂದಿ ಮೊಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು; ಆಳಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊದಮೊದಲು ಅವಳು ಮನೆಯೊಡತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸವತೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ತೊತ್ತಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಮನೆಗೆ ಯಜಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಗೋವಿಂದಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಆಕೆ ಕೂಲಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು; ಅಚ್ಚರಿಗೊಂದು ಕೇಳಿದಳು :

“ಇದೇನು ಅಕ್ಕಮ್ಮಾ! ಇಂತಹ ಬಿರುಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು-
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ?”

ಸಂಕೋಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಿ ಹೇಳಿದಳು :

ಮಗುವಿಗೆ ವಿವರಣೆ ಹಸಿವು ಕಾಲಿಂದೀ! ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದೆ!”

ಕಾಲಿಂದಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ಬಂದಳು; “ಎಷ್ಟು ಬೇಕಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು
ಅಕ್ಕಮ್ಮಾ, ಹಾಲಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ!” ಎಂದು
ಹೇಳಿದಳು. ಮುಂದೆ ತಾನೆ ಕೇಳಿದಳು :

“ಮಗುವಿಗೆ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು
ನೋಡಿದರಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಹರಿದಾಡುತ್ತದೆ;
ಆದರೆ ಹೋಗದಿರುವಂತೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ. ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿ
ಕೊಂಡು ಇರಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲೇ ಬೇಕು.
ನೀನು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇಕೆ ಅಕ್ಕಮ್ಮಾ? ಮಗುವಿ
ಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆ
ಯಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದೆನೆಂದು ನನಗೆ ಮಗುವಿನ ಭಿಟ್ಟಿ ಕೂಡ ಆಗ
ದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ! ಮಗು ಎಂದಾದರೂ ನನ್ನ ನೆನಪನ್ನು
ತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವುದೇ?”

ಹೀಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕಾಲಿಂದಿ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು
ಗೋವಿಂದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಗೋವಿಂದಿಯ ಕಣ್ಣಿಂದ
ಕಂಬನಿ ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಕಾಲಿಂದಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ದಯೆ-
ತೋರಿಸಬಹುದೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಎನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವಳು ನಂಬಿ
ಬಿಟ್ಟಳು; ‘ಕಾಲಿಂದಿಯೆಂದರೆ ದಯಾಶೀಲೆಯೂ ಸೇವಾಪರಾ
ಯಣೆಯೂ ಆದ ಆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಿಂದಿಯ ಇದ್ದಾಳೆ; ಈಕೆಯ
ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ರವೆಯಷ್ಟೂ ಅಂತರವಾಗಿಲ್ಲ,’ ಎಂದು. ಕೂಡಲೆ ಆಕೆ
ಹೇಳಿದಳು:

“ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಾಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ
ಕಾಲಿಂದಿ! ಈ ಗಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುರಿದುಕೊಟ್ಟು
ಬಿಡವ್ವಾ!”

“ಹಾಲು ಮಗುವಿಗೆಷ್ಟೇ ಬೇಕೆ? ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಕೂಡ ಉಪ
ಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ! ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಅಕ್ಕಮ್ಮಾ!
ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದೆನೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅನ್ನಿಗಳ
ನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಡವಮ್ಮಾ! ನಿನ್ನ ಸೌತೀಲ್ಯವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿ
ಯನ್ನೂ ನಾನು ಎಂದೆಂದೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ! ಆದರೆ—ಅಹುದು,
ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮನ
ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈಗ ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತಿನ ಕೊರತೆಯೂ
ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅಡಿದಿದ್ದೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು
ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರಲಾರೆ—ಅದು ನನ್ನ ಕೈ ಮಾರಿದ ಮಾತು! ನಾಳೆ
ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಡು;
ನೋಡುವ ಇಚ್ಛೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ!”

ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋವಿಂದಿ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ
ಹೊರಟಳು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸಿದುದರಿಂದ ಮೈ ಕೂಡ
ಸ್ವಲ್ಪ ಹಗುರಾದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ
ಆಕೆ ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು:

“ಸ್ವಲ್ಪ ದೀವಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತೀರಾ? ನನಗಿಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಾಣ
ಲಿಲ್ಲವು! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಎಡಹಿ ಬಿಟ್ಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಹಾಲೆಲ್ಲ
ಜಿಲ್ಲಿಹೋದೀತೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ನನಗೆ!”

ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ದೀಪ ತೋರಿಸಿದ. ಗೋವಿಂದಿ ಮಗುವನ್ನು
ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು; ಬಟ್ಟಲಿನಿಂದ ಹಾಲನ್ನು ಹಾಕ-
ತೊಡಗಿದಳು. ಒಂದು ಗುಟ್ಟುಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇನೂ ಮಗುವಿನ
ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ! ಒಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಬಿಕ್ಕಿತು; ಜೀವನ
ಲೀಲೆಯನ್ನು ಮಗು ಆಗಲೇ ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ದುಃಖದ ಆಕ್ರಂದನದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು.
ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲ ಇದೇನೆಂದು ಬಿಚ್ಚಿಬಿದ್ದರು. ಅಳುವಿನ
ಧ್ವನಿ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ಮನೆಯೊಳಗಿಂದ ಬುತ್ತಿರುವುದೆಂದು
ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಒಬ್ಬರೂ ಅವನ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ.
ಇರುಳೆಲ್ಲ ಆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರು ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಬೆಳಿಗಿನಲ್ಲಿದ್ದು
ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ತಾನೇ ಮಗುವಿನ ಶವವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ಸ್ವಶಾನದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದ. ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಆತ ಹೋಗು
ವುದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ ನರಪ್ರಾಣಿ
ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ!

೭

ಕುಲದ ಮರ್ಯಾದೆಯೆಂಬುದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವಕ್ಕಿಂತ ಬಿಲಿ
ಬಾಳುವಂತಹ ವಸ್ತು! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಕೂಡ ಬಲಿಯಾಗಿ
ತೆರಬೇಕಾಗುವುದು. ಯಾವ ಕುಲಮರ್ಯಾದೆಗಾಗಿ ಜನರು
ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ಮರ್ಯಾದೆ
ಯಾಗ ಅವನ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಜಾರಿಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಜ್ಞಾನ-
ಚಂದ್ರನ ಅಭಿಮಾನವೂ ಆತ್ಮಬಲವೂ ಪರಂಪರೆಯ ತೇಜಸ್ಸು—
ಬಡತನದ ಭವಣಿಯ ಮೂಲಕ—ಈ ಮೊದಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಡಿಮೆ
ಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಈ ಘಟನೋಕ್ತ, ಉಳಿದಿರುವ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ
ಅಂತವನ್ನೂ ನುಂಗಿ ನೀರುಕುಡಿಯಿತು. ‘ತನ್ನ ಅನಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ
ಪರಮಾತ್ಮನು ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟು—ಎಂದು ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ನಂಬುಗೆ.
ದುರವಸ್ಥೆಯೂ ದೈನ್ಯವೂ ದುರ್ಬಲತೆಯೂ ಸೇರಿ, ಈ ಅವನ
ನಂಬುಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಈಗಲೂ
ಅವನು ‘ಗೋವಿಂದಿ ನಿರವರಾಧಿ’ ಎಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ.
ಆಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದೂ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಅವನ ಬಾಯಿಂದ
ಹೊರಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅದರಂತೆಯೇ ಒಂದೂ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರ ಅವನ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದುರ್ದೈವದ ಲೀಲೆಯೇ ತಮ್ಮ
ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯ
ವಾದ ವಿಶ್ವಾಸ.

ಮನೆಯಾಗ ಬಾಯ್ಬಿರೆದು ಸುಂಗಲು ಬರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಹೊರಟುಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಎನಿಸಿತು. ಈಗ ಆ ತಾಯಿ ಯಾರನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುಗಿಲಲ್ಲಿಯೂ ಚಂದುಮಾಮನನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು? ಯಾರನ್ನು ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ ಎರೆಯಬೇಕು? ಯಾರಿಗಾಗಿ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ 'ಮಮ್ಮು' ಮಾಡಬೇಕು? ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಬರದು ಬರದು! ಅಪಮಾನ, ಕಷ್ಟ, ನಿರಾಹಾರಗಳ ತೊಂದರೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ನಡೆದಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ಗಂಡು-ಹೆಂಡಿರು ಮಗುವಿನ ಚಿಣ್ಣಾಟದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ವ್ಯಥೆಯನ್ನೂ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಹಿಂಡಿತೆಗೆದಂತೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತವರಿಗೆ. ಮಗುವಿನ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು; ಈಗ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಧಕಾರ!

ಸಂಕಟಗಳು ಒದಗಿದಂತೆಲ್ಲ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನೂ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವಂತಹ ಜನರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿರುವರು. ಆದರಂತೆಯೇ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಕರ್ತವ್ಯಹೀನರೂ ಪೌರುಷಹೀನರೂ ವ್ಯವಸಾಯಶೂನ್ಯರೂ ಆಗುವವರೂ ಕೆಲವರಿರುವರು. ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತವನಿದ್ದ; ಒಬ್ಬಿವಂತನಿದ್ದ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ; ನಿತ್ಯದ ಹೊಟ್ಟೆ-ಒಟ್ಟಿಯ ವೆಚ್ಚವಾದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ಆದರೆ ಅವಿಶ್ವಾಸವು ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಗೊಡಿಸಲಾರದಾಗಿದೆ. 'ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಪರಿಚಿತರೇನೋ ಇದ್ದಾರೆ ಸರಿ! ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವೇನು? ಅಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮೈಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಒಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹೋಗಿಬಿಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಗೋವಿಂದಿಯು ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು?..' ಇದೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನ ದಿನಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದರೊಂದೊಂದು ಹೊರಟು ನಡೆದಿದ್ದುವು. ಬರುಬರುತ್ತ ಆತನ ಸಂಕೋಚವೃತ್ತಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳದಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಈಗ ಅನ್ನ ದೊರಕಿಸುವ ಹೊಣೆಯು ಗೋವಿಂದಿಯು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಹಗಲು ಚಿಕ್ಕವುಕ್ಕುಳ ಬಟ್ಟೆ ಕೂಲಿಯಿಂದ ಹೊಲಿಯುವಳು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಸುಗೂಲಿ ಮಾಡುವಳು. ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ; ಕೈಯಿಂದ ಹಣೆಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಒಂದು ದಿನ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ, ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರನು ಆತ್ಮ-ಧಿಕ್ಕಾರಭಾವದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ:

"ನನ್ನಂತಹ ಹೀನಭಾಗ್ಯನೂ ನಿರ್ಲಜ್ಜನೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೇ? ಹೆಂಡತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ತಂದುದನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಉಣ್ಣುವ ಗುಡುಸು ಬದುಕಿರಲಾಗದು; ಸತ್ತುಹೋಗಬೇಕು!"

ದೈನ್ಯಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು:

"ನಿಮ್ಮ ಕಾಲುಬೀಳುತ್ತೇನೆ; ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿ ದಯೆಮಾಡಿ ಆಡಬೇಡಿ! ಬಂದಿರುವ ಸಂಕಟವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನೊಬ್ಬಳ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ!"

"ವೂರ್ವಜನ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವುದೋ ದೊಡ್ಡಪಾಪ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಗೋವಿಂದಿ! ಅದುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನಂತಹ ಹತದೈವಿಯು ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿದ್ದಿದ್ದೀಯೆ! ನಾನು ಪುತ್ರಕ್ಕೆ ಬೇವಿಸಿ ಇದ್ದರೂ ನೀನೀಗ ವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ! ಛೇ! ಛೇ! ನನ್ನ ನಾಯಿಬಾಳಿಗೆ ಬಿಂಕಿಯನ್ನೇ ಹಚ್ಚಬೇಕು!"

"ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಕೊರಳಾಣಿಯಿದೆ! ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ನೆತ್ತರನ್ನೇ ಕುದಿದಂತೆ ನೀವು! ತಮ್ಮ

ಕರ್ನಾಟಕ ಆಯುರ್ವೇದ ರಸಶಾಲೆ
AYURVED RASASHALA

ಪಾಂಡುರೋಗದ ಮೇಲೆ
ಗುಣಕಾರಿಯೂ ಶಕ್ತಿನರ್ಥಕವೂ
ರಕ್ತವರ್ಧಕ
ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ!
ಜೋಗ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಧಾರವಾಡ
ಪಾಯೋನಿಯರ್ಸ್ ಫಾರ್ಮಸಿ, ಗದಗ
ಕಸಬಿಕರ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಕಾರವಾರ

ಕ
ರ್
ನ
ಟ
ಕ
ಕ
ೇ
ಂ
ದ್ರ
ಹ
ು
ಬ್ಬ
ಳ್ಳಿ

ದಾಸ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೇ ಈ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಫಲವಾಗಿದೆ! ಇದು ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ದೊರೆತ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ದ್ವಂದ್ವ ಯಾರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ? ದೇಗರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೌಖ್ಯವಾಗಿರಿಸಲಿ-ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಹಗಲಿರುಳಿನ ಅಭಿಲಾಷೆಯಾಗಿದೆ!”

“ ಸರಿ, ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲಿ! ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಕಾಲವೂ ಬೀಸುಗೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರು!”

“ ಹಾಗಲ್ಲ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ ದುಃಖವನ್ನೂ ಬೀಸುತ್ತೇನೆ!”

“ ಆಗಲಿ, ಆಗಲಿ! ಬೀಸುವೆಯಂತೆ! ನಾನೇನೂ ನಿನಗೆ ಬೇಡ ವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ! ನೀನು ಬೀಸದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಸಾಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತ ಕುಳಿತು ಉಣ್ಣುವವರು ಯಾರು? ಭಲೆ, ಇಂದು ತೊವೈಯನ್ನಡಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಕೂಡ ಇದೆಯಲ್ಲಾ! ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ; ಇನ್ನೇನು ನಾನು ಸುಖವುರುಷ; ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬಂಧನಗಳೂ ಕಳಚಿಯ ಹೋದುವು! ಈದೇ ಉರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕುಲವಂತರ ಹೆಂಗುಸರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೀರೆ-ಕಪ್ಪುಸ, ಬಡವೆ-ವಸ್ತುಗಳ ಹೊರತು ಇನ್ನೊಂದರ ಎಣಿಕೆಯೇ ಇರದು. ಗಂಡನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಕೊಲೆಮಾಡಿ ತರಲಿ, ಕೊಳ್ಳೆಯಿಟ್ಟು ತರಲಿ, ಅದನ್ನವರು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರರು! ನೀನು ಅಂತಹ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದವಳು ಗೋವಿಂದಿ! ಆದರೂ ನೀನು ಕುಲವಂತರ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲ! ಫಲಫಲರೆ ಜಗತ್ತೆ, ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರದೇವತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅನಾದರಣೆ ನಡೆದಿದೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ! ಕುಲಕಲಂಕಿನಿಯೆಂದು ಮಾನವೊಂದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲಿ! ನಿನ್ನ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸೂರಾರು ನಮಸ್ಕಾರಗಳು! ಗೋವಿಂದಿ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ? ಸೋಮದತ್ತನು ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆಲ್ಲ ಕಿವಿಮಂತ್ರ ಉದಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ: ನಮಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಂದಾಯದ ಹಣ ಕೊಡಬೇಡಿರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಬೋಧೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನಂತೆ. ನೋಡಬೇಕು— ಅವರೆಲ್ಲ ಇನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವರೆಂಬುದನ್ನು! ಅವರು ಹಣ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಜವಾನದಾರರಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದ ಕಂದಾಯದ ಗತಿಯೇನು?”

“ ನಾನೀಗ ಹೋಗಿ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಕೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಆತ? ನಾವೆಂದರೆ ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಜನ? ಇದೇನು ನಗೆಚಾಟಿಕೆಯೋ ಏನು? ಹೋಗಿ ಕೇಳಿಯು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ!”

“ ಬೇಡ ಬೇಡ ಗೋವಿಂದಿ, ನೀನೀಗ ಆ ದುಷ್ಟನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ! ಆತನ ನೆರಳಿನ ಸೋಂಕು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮೈಗೆ ತಗಲಬಾರದೆಂದು ನನಗೆ ಆಶೆ. ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡುವನೋ ಮಾಡಲಿ ಆತ! ನಾನೂ ನೋಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ— ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ನ್ಯಾಯಬುದ್ಧಿ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು!”

“ ನೀವು ನಮ್ಮ ರೈತರ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ಬರಬಾರದೇಕೆ? ಅವರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿ! ನಮಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು?”

“ ಮುಳುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರಣವೇನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಸುಲಭವೇ ಇದೆ! ‘ಈಗಾಗಲೇ ಇವರ ಹಣ ಎಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ತೀರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ’ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಊರಲ್ಲವೂ ಅವರ ಕಡೆಗಾಗುವುದು. ನಾನಂತೂ ಊರವರಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಹೋಗಲಿ, ನಾನೆಂದು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ! ಕೈಕಾಲು ಅಲ್ಲಾಡಿಸದೆ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಹೊಡೆಯುತ್ತ ಲಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಿಯಂತನಲ್ಲವೆ? ಗೋವಿಂದಿ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನಿನ್ನು ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ದೇಶ-ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರೂ, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ನಿರ್ವಾಹವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಶಕ್ತರಿದ್ದೀಯೆ!”

ಗೋವಿಂದಿ ಸಲುಗೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು:

“ ಸದ್ಯ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಆಗತ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಜ್ಞಾನಜಂಡ್ರ ವ್ಯಂಗ್ಯಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ:

“ ಇದೆಯೆಂದರೂ ಹೋಗುವವರು ಯಾರು? ಇಂತಹ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಬ್ಬರ ಊಳಿಗೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೆ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೋಡು, ನೀನೊಬ್ಬ ದೇವತೆಯಿದ್ದೀಯೆ ಗೋವಿಂದಿ!”

ಜ್ಞಾನಜಂಡ್ರ ಊಟವಾದೊಡನೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ. ಗೋವಿಂದಿ ತನ್ನ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಜಂಡ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜೀಳಲಿಲ್ಲ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ಆಕೆಗೆನಿಸಿತು. ಗಂಡನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಇಂದು ಗೋವಿಂದಿಯ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಕೆಯ ಆಶಾವಾದಿಯಾದ ಮನಸ್ಸಾಗ ಹೀಗೆ ಭಾವಿಸಿತು: ‘ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಇವರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು!’ ಜ್ಞಾನಜಂಡ್ರನು ಆಡಿದ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಗಳ ಮರ್ಮ ನಾಪ, ಗೋವಿಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು! ಈ ಮೊದಲು ಜ್ಞಾನಜಂಡ್ರ ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಆಡಿದವನಲ್ಲ; ಇದೆಯೆ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಆಡಬೇಕೆನಿಸಿತೋ!

ಕೆಲವು ಒಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಚಳಿಗಾಲದ ದಿನವದು. ಗೋವಿಂದಿ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊಲಿಗೆಯ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಜೆ ಸಮಾಪಿಸಿತು. ಜ್ಞಾನಜಂಡ್ರನಿನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ದೀಪ ಹಚ್ಚುವ ವೇಳೆಯಾಯಿತು. ಗೋವಿಂದಿಯಿದ್ದು ಸಂಜೆಯ ಅಡಿಗೆಯ ಸಿಧ್ಧತೆಗೆ ತೊಡಗಿದಳು. ಕಾಲಿಂದಿ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಗೋವಿಂದಿಗೆನೂ ಹಸಿವು ಇರಲಿಲ್ಲ; ಎಷ್ಟೋ

ದಿನಗಳಿಂದ ಅವಳು ಒಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜ್ಞಾನ-
ಚಂದ್ರನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈಗ ಗೋವಿಯ ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು.
'ಹಾಲಿದೆ; ಹಾಲು-ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನಲಿ!' ಎಂದು ಆಕೆಯ ವಿಚಾರ.

ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಗೋವಿಂದಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು ಆಗಲೇ ಸೋಮ-
ದತ್ತ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಂತು ಕೇಳಿದ:

"ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?"

"ಎಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆನೋ! ಗೋವಿಂದಿ ಹೇಳಿದಳು.

"ಮೈಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಯೇ?"

ಗಾಬರಿಯ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಸೋಮದತ್ತ ಕೇಳಿದ. ಆ ತುರದಿಂದ
ಗೋವಿಂದಿ ಹೇಳಿದಳು:

"ಹಾದು! ಕಳ್ಳು ಬಣ್ಣದ ಪರ್ತನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು!"

"ಕಾಲಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿಗಳಿದ್ದವೇ?"

ಗೋವಿಂದಿಯ ಹೃದಯ ದಡದಡಿಸತೊಡಗಿತು. ಕಾತರ-
ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ನುಡಿದಳು:

"ಅಹುದು, ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ! ಏಕೆ,
ಹೀಗೇಕೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ನೀವು?"

ಸೋಮದತ್ತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಣೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು
ಉಸುರಿದ:

"ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ!"

ಗೋವಿಂದಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡವಳಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು:

"ಏನಾಗಿದೆ ಭಾವಾಬಿ! ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ! ಇದೇನು ಹೇಳಲೊಲ್ಲಿ
ರೇಕೆ ನೀವು?"

ದುಃಖದ ಕಂಪಿತಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಸೋಮದತ್ತ ಹೇಳತೊಡಗಿದ:

"ನಾನು ಇದೀಗ ಮೋಲೀಸ ರಾಣಿಯಿಂದ ಒಂದೆ; ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ-

ಚಂದ್ರನ ಹೆಣ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಉಗೆಬಂಡಿಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು
ನುಗ್ಗುನುಗ್ಗಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯೋ ಜ್ಞಾನೋ!.. ನಾನು ಕೊಲೆ-
ಪಾತಕ..! ನನಗೇಕೆ ಮರಣ ಬರಲೊಲ್ಲದು!.. ಅಯ್ಯೋ,
ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರಾ..!"

ಗೋವಿಂದಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಒಂದು ಶಬ್ದವೂ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.
'ಅಯ್ಯೋ' ಎಂಬ ಕೊನೆಯ ಶಬ್ದದೊಡನೆಯೇ— ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದ
ದಲೂ ಧಡಪಡಿಸುತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದ— ಆಕೆಯ ಪ್ರಾಣಪಕ್ಷಿ ಹಾರಿ-
ಹೋಯಿತು.

ಒಂದೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ
ಹೆಂಗುಸುರು ಅಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದರು. ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅವರು
ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು:

"ಅವಳೊಬ್ಬ ದೇವತೆ! ನಿಜವಾದ ಸತೀಶಿರೋಮಣಿ..!"

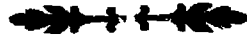
*

*

*

ಬೆಳಗಾಡೊಡನೆಯೇ ಎರಡು ಜಟ್ಟಿ (ಸಿದ್ದಿಗಿ)ಗಳು ಊರ ಹೊರಗೆ
ಹೊರಟುವು. ಒಂದರ ಮೇಲೆ ರೇಶಿಮೆಯ ಸುಂದರವಾದ ಪತ್ತಲ
ವಿದ್ದಿತು; ಇನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ರೇ ತಿಮೆಯ ಸೆಲ್ಲೆಯವಿದ್ದಿತು.
ಊರಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃಂದದಲ್ಲಿ ಸೋಮದತ್ತನೊಬ್ಬ ಮೂತ್ರ
ಶವಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ. ಮಿಕ್ಕ ಜಂಗುಳಿಯೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ
ಜನರದಾಗಿದ್ದಿತು. ದಹನಕಾರ್ಯದ ಎರ್ಪಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಮ
ದತ್ತನೇ ಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಆಗಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು
ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ; ಆಕುತುಕುತಲೆ
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ:

"ಜ್ಞಾನೋ! ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಜ್ಞಾನೋ!"

ಸುಗ್ಗಿ

ಶ್ರೀ. ಶಂಕರಭಟ್ಟ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ, ಹೊಂಬಳ

ಸುಗ್ಗಿ ಒಂದಿತು | ಸುಖದ | ಸುಗ್ಗಿ ಒಂದಿತು || ಪ ||

೧

ಕಿಲಕಿಲಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ
ಬಳಗವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ಬೆಳಿಗಲ ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಂಡು
ಹೊಲದೊಡೆಯನು ನಲಿಯಲೆಂದ
ಸುಗ್ಗಿ ಒಂದಿತು | ಸುಖದ | ಸುಗ್ಗಿ ಒಂದಿತು |

೨

ಪರಿಧಿ ಪಾಡುಗಳನು ಜಡಿದು
ಭ್ರಾಂತಿಮೂಲವನ್ನು ಕಡಿದು
ಶಾಂತಿಬೀಜ ತೆನ್ನೆಯ ಕಡಿದು
ಅಂತು ಇಂತು ತಾನೆ ನಡೆದು
ಸುಗ್ಗಿ ಒಂದಿತು | ಸುಖದ | ಸುಗ್ಗಿ ಒಂದಿತು |

ನಾನು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುದು ಏಕೆ, ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಪಿ. ಪಿ. ಆಚಾರ್ಯ, ಮುಂಬಯಿ

★

ಪರಕೀಯರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆಳಾಗಿ ಬಾಳುವುದು, ಮೂರು ಹೊತ್ತು ದುಡಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟೆಗೆ ದೊರೆಯಲಾರದಂತಹ ಜನಜಂಗುಳಿ, ಕಲಿತವರು—ಮುಂದಾಳುಗಳು--ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಸಕ್ಷಾಂಧರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಲಹ ನಡೆಯಿಸುವುದು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ ಯಾವ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ತರುಣ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವನು ?

★

ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಬಿಪಿನಚಂದ್ರ ಪಾಲರು

ಬಂಗಾಲವು ಇಬ್ಬಾಗವಾದ ಕಾಲ ! ಆಗ ನಾನು, ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ದ್ದುಕೊಂಡು ತಮಿಳಿನಲ್ಲೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಧೋರಣದ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಹೆಸರುದೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾರತೀಯವರು, ನನಗೆ ಸಹಾಯಕ ಸಂಗಾಧಿಕರಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಸುರತನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ಸೇರಲಿರುವ ದಿನಗಳು ಹತ್ತಿರ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದ್ದವು. ಆಗಲೇ ನಾನು ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಪುಣೆಗೆ—ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಟಿಳಕರಲ್ಲಿಗೆ—ಹೋದೆ.

ಬಂಗಾಲದ ಆಗಿನ ಹುಲಿ ಬಿಪಿನಚಂದ್ರ ಪಾಲರು ತರುಣ ಬಂಗಾಲಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಉಜ್ವಲವಾದ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದು ಭಾಷಣಗಳ ಸುರಮಳೆ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದರು :

“ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ಇರಗೊಡಲಾಗದು ! ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಲೇಬೇಕು.....” ಇತ್ಯಾದಿ.

★

ದಿವಂಗತರಾದ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಆಗ ತಮ್ಮ ‘ಕೇಸರಿ’ ಯಲ್ಲಿಯೂ ‘ಮರಾಠಾ’ ದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಪಿನಚಂದ್ರರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕುಂಬ ತೀಕ್ಷ್ಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟೀಕಿಸಿ ಖಂಡಿಸಿ ಬರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲ ನಾನು ಟಿಳಕರನ್ನು ಬಳಸಾರಿ ಕೇಳಿದೆ :

“ಬಿಪಿನಬಾಬುಗಳು ಕೂಡ ನೀವು ಕಟ್ಟಬೇಕೆನ್ನುವ ಮಂದಿರವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಲಿದ್ದಾರೆ ! ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು ದೇಶದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಹಂಬಲಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವ್ಯಕ್ತಿ ! ತಾವು ಅವರನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಖಂಡಿಸಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?”

ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಟಿಳಕರು ಕೇಳಿ, ಗಂಭೀರ ಭಾವದಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದರು :

“ನೋಡಿ, ನಾವು ಇಬ್ಬರೂ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಂದಿರವೊಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಹಾಕಿರುವ ಅಸ್ತಿವಾರಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ತೆರದುವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅಸ್ತಿವಾರದಲ್ಲಿಯೆ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಕಟ್ಟಲಿರುವ ಮಂದಿರ ಒಂದೇ ರೀತಿಯದು ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು ? ಸ್ವರಾಜ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ನಾನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗವೇ ಬೇರೆ ; ಅವರು ಒಡುತ್ತಿರುವ ಅಡ್ಡದಾರಿಯೇ ಬೇರೆ ! ನಮ್ಮ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸ ರ ಕಾರ ವ ನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವಂತಹ

ಸುಸಂಘಟನೆ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಉಂಟಾಗದೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ, 'ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹೊರಕ್ಕೆಟ್ಟುಬೀಕು' ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸುವುದು, ಸದ್ಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ನೂ ಹಿತಕರವಾದ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ! ನಾವೀಗ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವಂತಹ ಸುಸಂಘಟನೆಯ ಆವಾಹನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ; ಅದೇ ಈಗ ಅವಶ್ಯಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ! ಈಗ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಜನತೆಗೆ 'ಸರಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಿರಿ! ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೂಡಿ ಹಾಕಿರಿ!' ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಏನಿದೆ? 'ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ ಕಾ ರ ವ ನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಬೇಕು! ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ದೇಶ ಬಿಟ್ಟೋಡಿಸಬೇಕು' ಎಂಬ ಬಾಯ ಬಡಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೀಗ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿರುವ ಜನತಾಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ! ಬಿಸಿನೆಚಂದ್ರರು ನಡೆಯಿಸಿರುವ ಪ್ರಚಾರಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆಯ ವಿ ಚಾರ ಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲ!"

ಲೋಕಮಾನ್ಯರು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಸಾರಿದರು

ಬೆಳಕರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು :

"....ನಾವೀಗ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಗರಾಗುವಂತೆಯೂ ಸುಸಂಘಟಿತರಾಗುವಂತೆಯೂ ಬೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಗಟ್ಟಿಯೂ ಸುಸಂಘಟಿತರೂ ಆಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಒಂದೆ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಾಡಿರುವ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮೆದುರು ನೆಲಕ್ಕೆ ಮೂಗುತಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಬಹುದು. ನನ್ನ ಮತ್ತು ಬಿಸಿನೆಬಾಂಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಂತರವೆಂದರೆ ಗಾಂಧೀಯ, ಹುಂಬತನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬಿಸಿನೆ ಬಾಬುಗಳು ನಡೆಯಿಸಿರುವ ಚಳವಳಿ ತಪ್ಪುದಾರಿಯದು; ಅವರನ್ನು ನಾನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಪರಾಧವಲ್ಲ. ಅದರಂತೆಯೇ 'ಗಟ್ಟಿಗರಾಗಿರಿ! ಸುಸಂಘಟಿತರಾಗಿರಿ!' ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ನಾನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಪರಾಧವೆನಿಸದು!"

ಅಂದು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯರು ಒಂದು ತಮಾಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು :

"ಯಾವ ಸಿದ್ಧತೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ನಿತ್ಯವೂ ಜನರಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆಳೆರೆಂದು ಉತ್ತೇಜನಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ 'ಪರಾಜಿತರಾಗಿರಿ, ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿರಿ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿಯೂ ಏನಿದೆ ಅಂತರ?"

ಆಸಂಭಾಷಣವೆ ಅಂದಿನ ನನ್ನ ಪಾಠವಾಯಿತು; ಅದೇ ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಯಿತು!

ಇದಕ್ಕೆ ನಾಗರಿಕತೆಯೆನ್ನಬೇಕೆ ?

ಪುಣೆಯಿಂದ ನಾನು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋದೆ. ಮುಂಬಯಿ ವ್ಯಾಪಾರ-ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಮುಂದುವರಿದುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮದ್ರಾಸಿನವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುವವರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹುಜನರ ಜೀವನ ಒಹಳ ಶೋಚನೀಯ ವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೊಗದೊರಿತು :

"ಹೇಗೊ ಹೇಗೋ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲು ನೂಕುವ ಸಾವಿರಾರು ದುಃಖಜೀವಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಇಂತಹ ಪಟ್ಟಣಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರೆದಂತಾಯಿತೆ?...."

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳೆಂದರೆ ಬೀದಿ-ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದತ್ತ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವ ಜಹಾ-ಜುಟ್ಟಾದ ಅಂಗಡಿಗಳು; ಕ್ಷಾರದ ಅಂಗಡಿಗಳು. ನಾನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡವನಾದ ಹಿಂದೂ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದೆನು; ಅವನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಡವನಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಮುಂಬಯಿ ವಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎಂತಹ ಹೆಮ್ಮೆ? ಬಡತನದ ಭವಣಿಬಣ್ಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತಹದು. ಕುಟುಂಬದ ಜನರೆಲ್ಲ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವರು (ಅಂತಹದರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತುಂಬ ಕೃತಜ್ಞ). ಆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರು ಬೆಳಗಿಗೆ ಮುಂಜೆಯ ಎದ್ದು, ಮುಂಜಾವ ೯ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೂ ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಿರಣಿಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಉಟಮಾಡಿ ಆಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ತಂದೆಯೂ ಯಾವುದೂ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಕೂನ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆಂದರೆ ಮತ್ತೆ ರಾತ್ರಿಯ ೯ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಿರಣಿಯ ಕೆಲಸ. ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಹಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ; ಮೈತುಂಬ ಬಟ್ಟೆಯಿರಲಿಲ್ಲ; ವಸತಿಗೆ ಸಾಲುಸಪ್ಪು ಮನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲ ತಾವು 'ಮುಂಬಯಿಯ ನಾಗರಿಕರು' ಎಂದು ತುಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರೂ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಆಗಾಗ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ :

"ಹಿಂದುಗಳಾದ ನಾವು, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಬಂದ ಆಹಾರಗಳಿಂದಲೇ ಉಪಜೀವನ ನಡೆಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ಸುಖಕ್ಕೆ ತ ನಾಗರಿಕರೆಂದು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆವು!"

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿಯ ಜೀವನ

ಪಂಡಿತ ರಾಮಭುಜದತ್ತ ಚೌಧುರಿಯವರು ತಮ್ಮದೊಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ 'ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಗರದ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚೌಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಗ್ನ-ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕ್ಷಿತಿ ನಾಗರಿಕರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆವು' ಎಂದು. ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದು ದನ್ನು ಓದಿದುದು ನನಗಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಾಗತೊಡಗಿತು.

ನಾನು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಂತಹ ಹಿಂದುಳಿದ ನಾಡಿನಿಂದ ಬಂದು ಇಳಿದವನು. ಮುಂಬಯಿಯೊ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣ! ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲು! ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರ ಜೀವನವು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ಜೀವನ; ಸಂಕುಚಿತ ಮನಸ್ಸಿನ ಜೀವನ! ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವುದೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುರಿಗಳು ಜೀವಿಸಿದಂತೆ. ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಹ್ಯಾಟು, ಬೂಟು, ಕೋಟು, ಟೈಗಳು. ಒಳಗನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಳಮಳ-ಕಳವಳಗಳು. ನನಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಯುಂಟಾಯಿತು. "ಇದೇ-ಹೀಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹದೇ—ನಮ್ಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಫಲವೇನು ಮತ್ತೆ?" ಎಂದುಕೊಂಡಿತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು. ಮತ್ತೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮೆದುಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು:

"ಈ ನಮ್ಮ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಪರದೇಶೀಯ ಸರಕಾರದ ಆಡಳಿತ. ನಮ್ಮದೇ ಸರಕಾರವಾದರೆ—ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಗಳದೇ ಆಡಳಿತವಾದರೆ—ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವುವು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಆಳುವ ಹಿಂದುಗಳ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ನಮ್ಮ ಬಡವರಾದ ಭಾರತೀಯರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರ ಆಗಿರುವರಲ್ಲವೆ?"

ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಪತ್ತಿಮುಖಂಡಕ್ಕೆ ಮೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭವಣಿಯನ್ನು—ನರಕ ಯಾತನೆಯನ್ನು—ಕಂಡು, ನನ್ನ ಸಂಕುಚಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆ ಚೆದರಿಹೋಯಿತು.

ಸುರತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಾಸಭೆ

ಮುಂಬಯಿ ಜೀವನದ ಕಹಿ-ಸಿಹಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಉಂಡು ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಾಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನದ ದಿನಗಳು ಬಂದುವು. ಮಹಾಸಭೆಗೆ ಎಂದೇ ನಾನು ಸುರತನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು. ಮದ್ರಾಸ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಪರ್ಡೆಯವರು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆ.

ಸುರತನಗರದ ಮಹಾಜನರೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವರ್ತಕರು. ಅವರು ಹನ್ನೆರಡು ತಾಸೂ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರಾದುದರಿಂದ, ರಾಜಕಾರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಸಂಪಂಧವನ್ನೇ ತಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಉಗ್ರ ಚಳವಳಿಗಾರ

ರಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ತೀವ್ರವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮರಾಠಿಗರೆಂದರೆ ತುಂಟರೂ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳೂ, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಜೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲುಕೊಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೆಂದು ಬಗೆದು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ-ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದರು.

'ಗುಜರಾತಿಗಳಿಗೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ಸುರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಬಂಡಿತ ನಿಜಯ ರಾಲಿಯಾಗುವುದು!' ಎಂಬ ಹಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಪ್ರಾಗತಿಕ (ಮವಾಳ)ರು, ಏನೇನೋ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲು ತೊಡಗಿದ್ದರು. 'ತಮ್ಮದು ಅಲ್ಪಮತ ಪಕ್ಷ; ಎಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ತಮಗೆ ಬರುವುದೋ!' ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಸಭೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗಲೇ ಬಂಗಾಲಿ ತರುಣನೊಬ್ಬನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷದವರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕೊಡತೊಡಗಿದನು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷದವರಾರನ್ನೂ ಯಾರೂ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬಾರದೆಂಬುದೇ ಆ ಲಾಠಿಪ್ರದಾನದ ರಹಸ್ಯ. ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆಯ ಹತ್ತಿರ, ಮದ್ರಾಸಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ ನಾವೆಲ್ಲ ಮುಂದಿನ ಸ್ಥಳ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಮದರಾಸಿನವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಗತಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ದೊಡ್ಡದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿಯ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಸದಸ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆಗಳಿದ್ದುವು. ನಾವೀಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. 'ಮಂಟಪದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಿಡಬೇಕೋ, ನಮ್ಮನ್ನಾರೂ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ!' ಎಂಬ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮನ್ನು ಗೊಂದಲಗೊಳಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಎಂದೂ ನಾನು ಮಹಾಸಭೆಯ ಮುಖ ಕಂಡವನಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಬಂದುದೂ ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ! ಪ್ರಾಗತಿಕ (ಮವಾಳ)ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅತಿವಾದಿ (ಜಹಾಲ್) ಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿ ಈ ಸಲ ತಿಕ್ಕಾಟ ತುಂಬ ನಡೆಯಿತು.

ನಾಯಕನಿಲ್ಲದ ನೆರವಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ ಮುಗಿಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಟಿಳಕರು ಎದ್ದುನಿಂತು ಕೇಳಿದರು:

"ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು!"

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಗುಡುಗಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು:

"ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ಇಲ್ಲದ ತಿಕ್ಕಾಟಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದಕೊಟ್ಟು ಕಿಡಿಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆ! ಈಗ ಅದರ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ!"

ಟಿಳಕರು ಗರ್ಜಿಸಿದರು:

“ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ! ನಿಮಗೆ ಬೇಡವಾಗಿ ದ್ದರೆ ನೀವು ಬಿಡಿರಿ! ನಾನು ಈಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ: ‘ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?’ ಎಂದು.”

“ಸಭೆಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ರಾಸಬಿಹಾರಿ ಘೋಷರು ಗುಡುಗುಹಾಕಿದರು. ಬಳಿಕ ಬಿಳಕರು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕೂಗಿಹೇಳಿದರು:

“ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ನಾನು ಈ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲುವುದಿಲ್ಲ!”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ‘ಭರರ್’ ಎಂದು ಬಂದಿತು ಒಂದು ಪಾದ-ತ್ರಾಣ. ಬಿಳಕರ ಮೈಗೆ ತಗುಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನೊಗೆ ದನನು ಗುಜರಾತಿಯಿರಬಹುದೆಂದು ಯಾರೋ ನುಡಿದರು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಎನಿಸುವುದು: ಆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾಗತಿಕ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಮರಾಟೆಗನದೆ!

ಪಾದತ್ರಾಣ ಬಂದು ಲೋಕಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಗಲಿದುದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಿಷಯವೇ? ಅನಾಯಕತ್ವದ ಲಕ್ಷಣವಿದು! ನಾನು ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ತತ್ತ್ವಕ್ಕೂ ಹಾರಿಬಂದೆ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆಯಿತ್ತು, ಮಿಕ್ಕವರೂ ತಂತಮ್ಮ ದೊಣ್ಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಓಡುತ್ತಬಂದರು. ತಡೆದವರನ್ನು ಹೊಡೆದುಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ನಾನು, ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಳಿಯ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯವರು ಆಗ ಸಭಾಮಂಟಪದಿಂದ ಹೊರನುಗ್ಗಲೆಂದು ಹವಣಿಕೆ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅತಿಕಯ ವ್ಯಸನವೆನಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಪ, ಅವರ ಖುರ್ಚಿ ಹಿಂದೆ ಉರುಳಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗಲೇ ನನ್ನ ದೊಣ್ಣೆ ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ನನುನಗುತ್ತ ಲಾಠಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದೆ. ಇಪ್ಪಾಗುವುದ ರೊಳಗೇ ಪ್ರಾಗತಿಕಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಮಂಟಪ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದರು. ಔಷಧಕ್ಕೆ ಹುಡುಕಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಗತಿಕ ಸದಸ್ಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುರತದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಕೊನೆ-ಗಂಡುದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ! ಮುಂದೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತು, ಬಳಿಕ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಮರಳಿದೆ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸರದಾರ ಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ-ದೊಡನೆಯೆ, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ (ಈಗ ನಾಮದಾರ್) ಶ್ರೀನಿವಾಸಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ಇವರು ನಾನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಇವರು ದಿನಗಂತ ನಾಮದಾರ್ ಗೋಖಲೆ.

ಯವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವುರಾಜಕಾರ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು. ಅಭ್ಯಾಸಕ ವೃತ್ತಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ‘ಸರ್ವಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ’ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವಾಗ, ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ನಾನು ನೋಡಿದುದೆಂದರೆ ಅವರ ಮುಬ್ಬುಗಂಟಿನ ಮೊಗವನ್ನೇ! ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೂ ಅವರು ರಾಜ-ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ತೊಡಕಾಗಿದ್ದೆವು. ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಟ್ಟವನ್ನೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದೆ; ಆಗಲೇ ನಾನು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡೆದು. ಕಂಡೊಡನೆಯೆ ಅವರಿಗೆ ಬಿಜ್ಜುಮದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ:

“ಈಗ ನೀವು ನನಗೆ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರಲ್ಲ; ನಾನು ನಿಮಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲ! ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಣ್ಣೆಯೇ ನಮ್ಮ-ನಿಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯ ಛಿನ್ನತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವುದು!”

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕಿರುನಗೆಯೊಂದನ್ನು ಬೀರಿ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ದಂಡೆಯನ್ನು ಬಿಡು-ವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಕಂಡುದು ಅದೇ ಕೊನೆಯ ಸಲ. ಯುದ್ಧೋಪನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಎಂದೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದ ಮೇಲೆಯೆ ನನಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭೆಟ್ಟಿ!

ನಾನು ಹೊರಟುಹೋದೊಡನೆಯೆ ನನ್ನ ತಮಿಳು ಪತ್ರಿಕೆ-ಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ಮದರಾಸಿಗೆ ಬಂದೆ. ‘ನನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ!’ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದಲೇ—ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ—ಸಂಪಾದಕರೆಂದು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು; ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅವಶ್ಯಕ-ವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದುದರಿಂದ, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಾಗಲಿಲ್ಲ!

ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯ ನಾಸ

ಸಂಪಾದಕತ್ವದ ಸಲುವಾಗಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೂ ಜಗಳ ನಡೆದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೆ, ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೆ ನನ-ಗೊಂದು ಸಹಿಯಿಲ್ಲದ ಚೀಟಿ ದೊರೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗತಿ ಹೀಗೆ:

“ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಕಾಗದ-ಪತ್ರ-ಗಳೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರಿ!”

(೧೩ ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ)

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಟೆಯ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ದಾನ್ವಾಗಿ ಇಳಿಯ ಹತ್ತಿದೆ. ಜನರ ಅಭಿರುಚಿ ಹರಟೆಯ ಮೇಲಿದ್ದರೂ, ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹರಟೆಯ ರುಚಿ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿಲ್ಲ.

“ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ”ಯೇ ಈಗ ಬಂಗಾರದ ಬಳಿ ತೊಟ್ಟಿರುವಳು. “ಯದ್ವಾಕವ್ಯಾ”ವಾಗಿ “ಹರಟೆ” ಕನ್ನಡಿಗಳಂತೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ದೀಪ ಅರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಹರಟೆಮಲ್ಲ” ರೇನೋ ಈಗ ಗಾಂಧೀ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ಕೌಶಿಕ”ರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಕೋಶ, ಮಕ್ಕಳ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಸ್ಕೃತಿಲ್ಲ.

ಹರಟೆ ತಿರುಗಿ ಕಿರೀಟ ಧರಿಸುವುದೆಂದು ?

—ಲೇಖಕ.

“ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ : ಪತ್ರ :” ಎಂದು ಯಾವುದೋ ಬಿಚ್ಚುಲಿಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಬಂದ ರೆಕ್ಕೆಯ ಒಡ ಕವಿಪಕ್ಷಿ ಸ್ವಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ, ಬಲಿತ ರೆಕ್ಕೆಯ ಮುದಿಹದ್ದುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದರ ತಲೆ ಚಚ್ಚುವುದೇ ? ಇದಾವ ನ್ಯಾಯ ?

ನಿಜ, ‘ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ’ ಎಂಬ ರೂಪಭೇದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರದಿರಬಹುದು; ಏನು ಮಹಾ ! ಕನ್ನಡದ ಸಿರಿ ಹಾಳಾಗುವುದೇ ಇದೊಂದರಿಂದ ? ‘ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ’ ಎಂಬಂತೆ ‘ನಿರಾಭರಣ’ ಕೂಡ ಏಕಿರಬಾರದು ? ಅದರೆ ‘ಇದು ಶುದ್ಧ ಅಪಭ್ರಂಶ, ಇವನಿಗೆ ನಾಮನಿಷ್ಠತೆಯೇ ಬಾರದು !’ ಎಂದು ಅವನ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಆರೋಪಣೆ ಹೊರಿಸುವರಲ್ಲ !

ತಪ್ಪುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸರಿ ಉಂಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಗೆ ? ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಆಗುವುದು ತಾನೆ ತೇಗೆ ? ಇದೊಂದರಿಂದ ಒಂದು ಅಂತ ಬಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಬುದ್ಧಿಯ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ. ನಾನು ಸಾಸಿರ ಬಾರಿ ಸಾರಿ ಎಲ್ಲ “ಪ್ರತಿವಾದಿ ಭಯಂಕರರ” ಎದುರಿ ನಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬಲ್ಲೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಪೂರ್ತಿ ಸರಿ. ನಿಮ್ಮ ಬಾರದ ಮನುಷ್ಯ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋದಾಳು ! ನಿಮ್ಮ ಬಾರದ ಮನುಷ್ಯನುಂಟೆ ? ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಪೂಜೆಯುಂಟೆ ?

ನಾನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ. ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಕವಿಯ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ನಾನೇಕೆ ಗೋಳಿಡಲಿ ? ಆ ವಿಚಾರ ಅವರವರಿಗೇ ಇರಲಿ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲ ಪುರುಷ ವಾಲ್ಟೇರ ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ಡ್ಯಾಂಕನಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಕೇಳಲು ‘ನಿನ್ನಂತಹ ಕೀಳ್ತರದ ಕವಿಯ ನೆರವಿಗೆ ನಾನೇಕೆ ಬರಲಿ ?’ ಎಂದನಂತೆ ಅಡ್ಯಾಕ್. ಅಂತೆಯೇ ಆ ‘ದಾರೀಲಿ ಹೋಗುವ ಮಾರಿ’ಯನ್ನು ನಾನೇಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯಲಿ ?

ನಿಮ್ಮ ಮೊದಲ ಸೂಚನೆ ಆಕಳಿಕೆ ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಬರುವುದು

ಗಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕಿನ್ನೂ ಆಕಳಿಕೆಯ ಅನರ್ಥದ ಅರಿವು ಮಾತ್ರ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲೇನೋ ‘ಧರ್ಮಪತ್ರಿ’ ನುಡಿಸಿಕೊಡುವ ವೀಳಿಯೆಲೆ ಜಗಿಯುತ್ತಾ ಆಕಳಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಸಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. (ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಫುಟಿಸ್ಟೋಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೋ ಎನೋ !) ಆದರೆ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ-ಭಾರಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ—ಮುಂದಿನ ಸಾಲಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಕೇಳುವವರಂತೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ವೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ನೋಣಕ್ಕೆ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಆಕಳಿಸಿದರೆ, ಯಾವ ತಾನೇ ಸಹಿಸಿಯಾರು ? ಇನ್ನು ಭಾಷಣ ಕೊಡುವ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಹಿಸಿತು. ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿದ ಆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪಾಡೇನು ? ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಸಹನೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾಷಣ ನಡೆದಿರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಕಲಿತ ಗೀತಾವಾದಗಳೂ, ವೇದವಾಕ್ಯಗಳೂ ಮರೆತು ಹೋಗುವುದು ಬಂದಿತ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಹೇಗೆ ಆಕಳಿಸುವವರು ಯಾರು ? ಎಲ್ಲಾ ಆ ಜರಿವೇಟದ, ‘ರಾವುಡ ಹದ್ದು’ಗಳೇ ! ಆಕಳಿಕೆ ಬೇಜಾರಿನ ಲಕ್ಷಣ, ಸೋಮಾರಿತನದ ಗುರುತು, ದಿನದ ವ್ಯಸನ.

ಇಂತಹ ಮೀರಿಕೆಯಿರುವ ನಿರಾಭರಣವೆಂತೆ ಮತ್ತೇನು ! ಸೋಮಾರಿತನದ ಸಿರಿ ಬೇಜಾರಿನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ !

ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವೇ ಇದೆ. ಎಷ್ಟು ಕವಿಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತ ಕವನಗಳನ್ನು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಕೊಂಡಿಲ್ಲ ? ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನಲ್ಲ, ಮೆಕಬೆತ್‌ನಲ್ಲಿ :

“ನಿನನರೆಯದ ಆ ನಿದ್ದೆ ;

ಹರಿದಾ ವೃಥೆಯಂ ಹೊರಿವಾ ನಿದ್ದೆ,

ದಿನದ ಪುಟ್ಟ ಸಾವು ! ಕಪ್ಪದ ಜಳಕ !

ನೊಂದಿದೆಯಂಜನ ! ಹಿರಿಸ್ಸೆಯ ಮರುಹಾದಿ !

ಜೀವನದ ಹಬ್ಬದಿ ಮುಖ್ಯ ಔತಣ !”

ಶ್ರೀ. ಹಳಸೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು

★

ಸಂಪಾದಕರು 'ಜಯಂತಿ']

UNCLAS

ನಿಧಿ

(ಹರಟೆ)

ಶ್ರೀ. ಕರ್ಮಮಂಡಲ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಟೆಯ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ದಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಳಿಯ ಹತ್ತಿದೆ. ಜನರ ಅಭಿರುಚಿ ಹರಟೆಯ ಮೇಲಿದ್ದರೂ, ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹರಟೆಯ ರುಚಿ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿಲ್ಲ.

“ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ”ಯೇ ಈಗ ಬಂಗಾರದ ಬಳಿ ತೊಟ್ಟಿರುವಳು. “ ಯದ್ವಾತದ್ವಾ”ವಾಗಿ “ ಹರಟೆ” ಕನ್ನಡಿಗಗಳಂತೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ದೀಪ ಅರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ ಹರಟೆಮಲ್ಲ ” ರೇನೋ ಈಗ ಗಾಂಧೀ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ ಕೌಶಿಕ ”ರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ ಕೋಶ, ಮಕ್ಕಳ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಸ್ಕೃತಿಲ್ಲ.

ಹರಟೆ ತಿರುಗಿ ಕಿರೀಟ ಧರಿಸುವುದೆಂದು ?

—ಲೇಖಕ.

“ ನಿಧಿವಿಹೀನಃ ಪತಃ ” ಎಂದು ಯಾವುದೋ ಬಿಚ್ಚುಲಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಬೆಂದ ರೆಕ್ಕೆಯ ಬಡ ಕವಿವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ, ಬಲಿತ ರೆಕ್ಕೆಯ ಮುದಿಹದ್ದುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದರ ತಲೆ ಚಚ್ಚುವುದೇ ? ಇದಾವ ನ್ಯಾಯ ?

ನಿಜ: ‘ನಿಧಿ’ ಎಂಬ ರೂಪಭೇದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರದಿರಬಹುದು; ಏನು ಮಹಾ ! ಕನ್ನಡದ ಸಿರಿ ಹಾಳಾಗುವುದೇ ಇದೊಂದರಿಂದ ? ‘ನಿಧಿ’ ಎಂಬಂತೆ ‘ನಿಧಿ’ ಕೂಡ ಏಕಿರಬಾರದು ? ಆದರೆ ‘ಇದು ಶುದ್ಧ ಅಪಧ್ವಂಶ, ಇವನಿಗೆ ನಾಮನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೇ ಬಾರದು !’ ಎಂದು ಅವನ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಆರೋಪಣೆ ಹೊರಿಸುವರಲ್ಲ !

ತಪ್ಪುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸರಿ ಉಂಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಗೆ ? ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಆಗುವುದು ತಾನೇ ಹೇಗೆ ? ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಒಂದು ಅಂತ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಬುದ್ಧಿಯ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ. ನಾನು ಸಾಸಿರ ಬಾರಿ ಸಾರಿ ಎಲ್ಲ “ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಭಯಂಕರರ ” ಎದುರಿ ನಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬಲ್ಲೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಪೂರ್ತಿ ಸರಿ. ನಿಧಿ ಬಾರದ ಮನುಷ್ಯ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೇ ಸರಿಹೋದಾನು ! ನಿಧಿ ಬಾರದ ಮನುಷ್ಯನುಂಟೆ ? ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಪೂಜೆಯುಂಟೆ !

ನಾನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ನಿಧಿಯ ಮೇಲೆ. ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಕವಿಯ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ನಾನೇಕೆ ಗೋಳಿಡಲಿ ? ಆ ವಿಚಾರ ಅವರವರಿಗೇ ಇರಲಿ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲ ಪುರುಷ ವಾಲ್ಟೇರ ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ಡ್ಯಾಕನಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಕೇಳಲು ‘ನಿನ್ನಂತಹ ಕೀಳ್ತರದ ಕವಿಯ ನೆರವಿಗೆ ನಾನೇಕೆ ಬರಲಿ ?’ ಎಂದನಂತೆ ಅಡ್ಯಾಕ್. ಅಂತೆಯೇ ಆ ‘ದಾರೀಲಿ ಹೋಗುವ ಮಾರಿ’ಯನ್ನು ನಾನೇಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯಲಿ ?

ನಿಧಿಯ ವೊದಲ ಸೂಚನೆ ಆಕಳಿಣಿ ಎಂದು ನಿಧಿ ಬರುವವರ

ಗಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕಿನ್ನೂ ಆಕಳಿಕೆಯ ಅನರ್ಥದ ಅರಿವು ಮಾತ್ರ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲೇನೋ ‘ಧರ್ಮಪತ್ರಿ’ ಮುಡಿಸಿಕೊಡುವ ವೀಳಿಯೆಲೆ ಜಗಿಯುತ್ತಾ ಆಕಳಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಸಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. (ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಘಟಿಸ್ಕೋಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೋ ಎನೋ !) ಆದರೆ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ-ಭಾರಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ—ಮುಂದಿನ ಸಾಲಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಕೇಳುವವರಂತೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ನೋಣಕ್ಕೆ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಆಕಳಿಸಿದರೆ, ಯಾವ ತಾನೇ ಸಹಿಸಿಯಾನು ? ಇನ್ನು ಭಾಷಣ ಕೊಡುವ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಹಿಸಿತು. ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿದ ಆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಪಾಡೇನು ? ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಸಹನೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾಷಣ ನಡೆದಿರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಕಲಿತ ಗೀತಾವಾದಗಳೂ, ವೇದವಾಕ್ಯಗಳೂ ಮರೆತು ಹೋಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಹೇಗೆ ಆಕಳಿಸುವವರು ಯಾರು ? ಎಲ್ಲಾ ಆ ಜರಿವೇಟದ, ‘ರಾವುಡಹದ್ದೂರ’ಗಳೇ ! ಆಕಳಿಕೆ ಬೇಜಾರಿನ ಲಕ್ಷಣ, ಸೋಮಾರಿತನದ ಗುರುತು, ದಿನದ ವ್ಯಸನ.

ಇಂತಹ ಪೀಠಿಕೆಯಿರುವ ನಿಧಿದೇವತೆ ಮತ್ತೇನು ! ಸೋಮಾರಿತನದ ಸಿರಿ ಬೇಜಾರಿನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ !

ನಿಧಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವೇ ಇದೆ. ಎಷ್ಟು ಕವಿಗಳು ನಿಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕವನಗಳನ್ನು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲ ? ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನಲ್ಲ, ಮೆಕಬೆತದಲ್ಲಿ :

“ ಏನನರಿಯದ ಆ ನಿಧಿ ;
ಹರಿದಾ ವ್ಯಥೆಯು ಹೊಲವಾ ನಿಧಿ,
ದಿನದ ಪುಟ್ಟ ಸಾವು ! ಕಷ್ಟದ ಜಳಕ !
ನೊಂದಿದೆಯಂಜನ ! ಹಿರಿಸ್ವಪ್ನೆಯ ಮರುಹಾದಿ !
ಜೀವನದ ಹಬ್ಬದಿ ಮುಖ್ಯ ದಿನಗಳ ! ”

ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಲಿಗೆ ಕಲಿಯಿರಿ!

ಶ್ರೀ. ಹಳಸೇಟಿ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು

ಅರೆದೋಳ ಶರ್ಟ್

[ನಡುವೆ ಕೆಲವು ದಿನ ಈ ಲೇಖನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಆರಂಭಿಸುವುದಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನರಿಂದ ಆಗಾಗ ಸೂಚನೆಗಳು ಬರತೊಡಗಿದುವು. ರಿಂದ ಮತ್ತೆ ನೊಂದಲಿನಂತೆ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಲೇಖನಗಳು ಬರುವುವು. ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಹೊಲಿಗೆಯ ಕಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದವರು ಕಳುಹಿದ ಲೇಖನಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಯಾರೂ ಕಳುಹಬಹುದು.

ಸಂಪಾದಕರು 'ಜಯಂತಿ']

ಅಳತೆ :—

೨೨ ಇಂಚು ಎದೆ. ೨೦ ಇಂಚು ಉದ್ದ.
 ೫೫ ಇಂಚು ಅರ್ಧ ಭುಜ. ೭ ಇಂಚು
 ತೋಳು. ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಿಸೆ,
 ತೆರೆದ ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ.
 ಚಿತ್ರಿಸುವುದು:—

ಮುಂಬದಿ

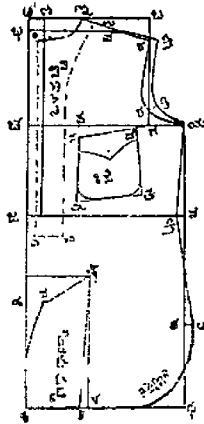
ಬ, ಅ, ಕ ಕಾಟಕೋನವಾಗಿ.
 ಅ, ಚ=೫೫" ಎಂದರೆ ಎದೆಯ ಗ್ರಿ+೫"
 ಅ, ಕ=೨೧" ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣ ಉದ್ದ+೧".
 ಜ, ಇದು ಅ, ಕ ಗಳ ಮಧ್ಯ
 ಚ, ಜ, ಕ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆ.
 ಅ, ಜ=೫೫"
 ಐ, ವನ್ನು ಜ, ಸ, ಅಡ್ಡರೇಷೆಯ ವರೆಗೆ
 ಎಳೆ.
 ಐ, ಬಿ=೫೫" ಎಂದರೆ ಭುಜದ ಅಳತೆ.
 ಬ, ವನ್ನು ಚ, ಯ ಅಡ್ಡರೇಷೆಗೆ ಸರಳ
 ವಾಗಿ ಕೂಡಿಸು.
 ಬ, ರ=೧೫"
 ಐ, ಇ=೨೫" ಎಂದರೆ ಎದೆಯ ಗ್ರಿ+೫"
 ಐ, ಒ=ಎದೆಯ ಗ್ರಿ+೫"
 ಒ, ಇ ಚಿತ್ರದಂತೆ ಕೂಡಿಸು. ಒ, ಮುಂದೆ
 ಕ್ಲಿ"ಗೆ ಕಚ್ಚುಹಾಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೊರಳು
 ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇ, ರ ಭುಜದ ಇಳಿತ ಕೂಡಿಸು.

ಗ, ತ=೧".

ಗ, ಯ=೨" ಮೈಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚು
 ಸಡಿಲುಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಈ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಸಿ
 ೨೫" ಇರಿಸಬೇಕು.

ರ, ತ, ಯ ಒಗಲಿನ ಬಾಗನ್ನು ಚಿತ್ರದಂತೆ
 ಕೂಡಿಸು.

ಡ, ಇದು ಸ, ಫ ಇದರ ಮಧ್ಯ.

ಸ, ದಿಂದ ಒಳಗೆ ಅರ್ಧ ಇಂಚು.

ಡ, ಅ=೫".

ಯ, ರ್ತಿ, ಅ, ಕ, ದ ವ ರೆ ಗೆ ಚಿತ್ರದಂತೆ
 ಕೂಡಿಸು.

ಒಳಪಟ್ಟಿಗಳು:— ಮುಂಭಾಗದ ಅ,
 ಐ ಗಳ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಜದ ವರೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆ
 ಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು.

ಇ ಉ=೫".

ಜ, ಎ=೧೫" ಕೆಳಗೆ.

ಎ, ಟಿ=೧೫".

ಒ, ಇ, ಉ, ಟಿ, ಎ ಆಕಾರದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ
 ವಾಗಿ ೨ ತುಂಡುಗಳು ಬೇಕು.

ಕಿಸೆ (ಬೊಕ್ಕಾಣಿ):—

ಗ, ಪ=೪" ಗ, ದ=೫"

ಪ, ನ=೫"

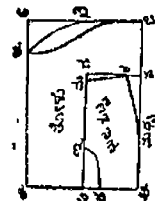
ದ, ನ ಕೂಡಿಸು

ನ, ಮ=೩೫"

ಮ, ತ=೩೫"

ಮ, ತ ಕೆಳಭಾಗ ಚಿತ್ರದಂತೆ ದುಂಡಗೆ
 ಕೂಡಿಸು ಈ ಒಗೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ
 ವಾದ ಕಿಸೆಯ ತುಂಡು ಬೇಕು.

ಹಿಂಬದಿ:— ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಗುರಾ
 ಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಬದಿಯ ಸಂಗಡವೇ
 ಹಿಂಭಾಗನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ.

ಅ, ಇದರ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕ್ಲಿ'

ರ, ಮುಂದೆ ಡ್ರಿ"

ಬ, ವನ್ನು ವ, ದ ವರೆಗೆ ಸರಳವಾಗಿ ಅನಂತರ ಡ್ರಿ"ನ ವರೆಗೆ ಚಿತ್ರದಂತೆ ಬಾಗು ಕೂಡಿಸು. ಚಿತ್ರದಂತೆ ಯೆ, ದ ವರೆಗೆ ಬಾಗು ಕೂಡಿಸು.

ಯೆ, ಡ್ರಿ, ಲ, ಕ ಗಳನ್ನು ಮುಂದೆಯಂತೆಯೆ ಕೂಡಿಸು.

ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ:— ಮುಂಬದಿಯ ಘ. ದ ಮುಂದಿನ ಕ್ಲಿ' ಕಚ್ಚಿನಿಂದ ಇ, ದ ವರೆಗೆ ಭುಜದ ಪಟ್ಟಿ, ಯ ಇ, ಡ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಳಿದು ಅದರಲ್ಲಿ ೩" ಕೂಡಿಸಿ ಬಂದ (೫ಕ್ಲಿ'+೨"=೮ಕ್ಲಿ') ಅಳತೆಯಷ್ಟು ಅಗಲ, ೩೦" ಉದ್ದ ಹೀಗೆ ಎರಡು ತುಂಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆಮಾಡಿ ಇಡು.

ಕ, ಹ=೩" ಎಂದರೆ ಅಳಿತದ ಡ್ರಿ.

ಹ, ವ=೧"

ವ, ಪ ಕೂಡಿಸು.

ಕ, ಪ=೨೦"

ಪ, ಪ ಕೂಡಿಸು.

ವ, ವನ್ನು ಚಿತ್ರದಂತೆ ಕ, ಕ್ಲಿ ಕೂಡಿಸು.

ತೋಳು:— ಬ, ಅ, ಕ ಕಾಟಕೋನ ಎರಲಿ.

ಬ, ಅ=೩" ಎಂದರೆ ಎದೆಯ ಡ್ರಿ+೨"

ಅ, ಕ=೯" ಎಂದರೆ ತೋಳಿನ ಉದ್ದ+೨" ಮಡಿಕೆಗೆ.

ಅ, ಡ=೨೦" ಎಂದರೆ ಎದೆಯ ಡ್ರಿ+೨"

ಇ, ಇದು ಅ, ಬ ಗಳ ಮಧ್ಯ.

ಡ, ಇ, ಬ ಬಾಗು ಕೂಡಿಸು.

ಡ, ದಿಂದ ಬ ದ ವರೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಳ-ರೇಷೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರದಂತೆ ಕೂಡಿಸು.

ಇದನ್ನು ಮೇಲಿನ ಪದರೊಂದನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸು. ಇಂತಹ ಎರಡು ತೋಳುಗಳು ಬೇಕು.

ಭುಜಪಟ್ಟಿ:— ತೋಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ (ಚಿತ್ರನೋಡು) ಭುಜ+೧" (೧೧ + ೧ =

೧೨") ಅಗಲದ ೩" ಉದ್ದದ ಎರಡು ತುಂಡು ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅ, ಘದ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಇಡು.

ಅ, ಡ=೧"

ಅ, ಇ=೨೦" ಎಂದರೆ ಎದೆಯ ಡ್ರಿ+೨"

ಪ, ರ=೨"

ಗ, ಮ=೨"

ಮ, ರ ಕೂಡಿಸು.

ಮ, ವನ್ನು ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸು.

ರ, ಘ, ಡ, ಇ, ಮ ಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು.

ಬೀಕಾಗುವ ಅವಯವಗಳು:—

ಮುಂಬದಿ, ಹಿಂಬದಿ, ತೋಳು, ಭುಜಪಟ್ಟಿ,

೧, ೧, ೨, ೨,

ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ, ಕಿಸೆ, ಒಳಪಟ್ಟಿ

೨, ೧, ೨,

ಬೀಕಾಗುವ ಬಟ್ಟೆ:— ೨೭" ಅಗಲ ವುಳ್ಳ ೬೬" ೨೦ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ ೧೫ ವಾರ ಸಾಕಾಗುವುದು.

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾರ

೨೨. ಉದಯಭಾರತ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ) ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಲೆ ಮ್ನಾ ಶೇಷಪ್ಪಯ್ಯನವರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಾ ದರ್ಶಿಗಳು, ಮಂಗಳೂರು. ಕ್ರಾ. ಫಿಡ ೧೨ ಪುಟಗಳು. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೧-೦-೦

ಇದೇ ಹೆಸರಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ವಿವಿಧವಿಷಯ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮಂಗಳೂರಿನ ಮಿತ್ರಮಂಡಲಿಯವರಿಂದ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆಯ ವಿಚಾರದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

೨. ಜೈನಧರ್ಮದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ: (ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸೇರಿದ ಜೈನಮಹಾಜನರ ಸಭೆಯೊಂದ ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮರಾಠಿ ಭಾಷಣದ ಭಾಷಾಂತರದಿಂದ.) ಶ್ರೀ. ಎಂ. ವರ್ಧಮಾನ ಜೆಗಡೆ 'ವಿಚಾರ' ಕೀರ್ತನ ಕಾರ ಅವರು

ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀವೀರೇಂದ್ರಕ ಸಂಘದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಮಂಡಳಿಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೦-೨.

೨೪. ಜನಜೀವನ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಬಿ. ನವಯೂರ ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೨. ಪುಟ. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೧-೦-೦; ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ೦-೦-೧-೨.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊರಟಿದೆ. 'ಸಮಾಜ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ' ಎಂಬ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಅದರ್ಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದು ಹೊರಟಿಂ ತಿದೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಸಂಪಾ ದಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕರ್ನೆಯವರು, ಲೈಂಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಾದವರು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತಿ ಗೊಂಡು ಬಿಡಿಯಿದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾ-

ದಕರು ಆ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿರುವರೆಂಬುದು ಸಂದೇಹದ ಸಂಗತಿ. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರದಿರುವ ಸಂಗ ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಮಾತನಾಡು ವುದೂ ಬರೆಯುವುದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯ ಮಾತೇ ಸರಿ!

೨೫. ಮೂರು ಕಥೆಗಳು (ಕಥಾಸಂ- ಗ್ರಹ) ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮಯೂರ ಪ್ರಕಟನಾಲ ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಸ್ತಕವಿದು. ಹಿಂಗಳಿ ಗೊಂಡು ಇಂತಹ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗು ವುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದ ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟ ರಾಮಯ್ಯ ಎಂ. ಎ. ಎಲೆಲ್. ಬಿ. ಅವರು. ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತಿಘಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ೭೭ ಗಾಂಧೀ ರಸ್ತೆ, ಬಸವನಗುಡಿ- ಬೆಂಗಳೂರ ನಗರ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೮ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೨-೦

ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ

★

೯೭ ನಾಡ ಹಾಡುಗಳು

(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳು)

ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದು-
ಮಾಧವ ಅವರು. ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ
ಪ್ರಕಟಣೆ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ
ಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಗದ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚು
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುದು. ಅಂತರೀತತ್ತ್ವ-
ಪ್ರಚಾರವನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಾಗಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾಙ್ಮಯವೆಲ್ಲ
ಪದ್ಯಮಯವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಹರಿದಾಸ-
ಶಿವಶರಣರ ವಾಙ್ಮಯವಂತೂ ಹಾಡಾಗಿಯೇ
ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಹರಡಿ, ಜನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ-
ಗೊಂಡಿತು.

ದೇವಭಕ್ತಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಧನ-
ವಾದುದು ದೇಶಭಕ್ತಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೂ ಏಕಾ-
ಗಬಾರದು? ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದ-
ರೊಂದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಗೊಳಿ-
ಸಲಿಕ್ಕೆ, ಯಾವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಲಿ,
ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಆರಿಸಿದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
'ಈ ಭಾರತಭೂಮಿ ನಮ್ಮದಿದೆ' ಎಂದು
ಹೇಳುವ ಉಪನ್ಯಾಸಕಾರನ ಮಾತು
ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಕೆಲಸವನ್ನು 'ನಮ್ಮದೈ ನಮ್ಮದೀ ಭರತ
ಭೂಮಿ!' ಎಂದು ಮಾಡುವ ಗಮಕಿಯ
ಗೀತ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ
ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಹುರುಪು-ಹೆಮ್ಮೆಗಳನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತಗಳಿವೆ.
ಅಂತಹ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ
ಕವಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಿರ್ಮಾಣ-ಸಂರಕ್ಷಣೆ
ಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿ, ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಿನ್ನು-
ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನಂತಹ
ದೇಶಭಾವನಾಕೂಲಿ ದೇಶಭಕ್ತಿಗೂ ಪ್ರಾಧಾ-
ನ್ಯವಿರದುದರಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿ
ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ
ವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ ನೃಪತುಂಗ

ವಂಶ, ಅಂಡಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಪಾಠ್ಯಾಯರ
ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಸನದ ಕವಿಗಳ ಕೆಲವೊಂದು ಪದ್ಯ
ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ಕಾಂತರದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಾಮಿ-
ನಾಡಿನ ಅಭಿಮಾನ ತಲೆದೋರಿದೆ. ಅವು
ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಿ-
ದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದಲೂ
ಹಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾ-
ಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವೆನಿಸದೆ ಇರದು.
ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕವಿಗಳ
ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳೂ; ಆಧುನಿಕ
ಕವಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಪಡೆದ
ದೇಶಭಾವನಾಸದ ವಿವಿಧಭಾವನೆಗಳನ್ನು
ಕೂಡಿಸಿ ಹೆಣೆದ ಹಲವು ಹಾಡು-ಕವನಗಳೂ
ಇಂಗ್ಲಿಂಡ್, ಪೋಲಂಡ್, ಫಿನ್‌ಲಂಡ್,
ನಾರ್ವೆ, ಗ್ರೀಸ್, ಜಪಾನ್ ಮುಂತಾದ
ಸರಸಾಷ್ಟ್ರೀಯರ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳ ಅನು-
ವಾದಗಳೂ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ
ಕವನಗಳನ್ನು ೧ ಕನಡ ಹಾಡುಗಳು,
೨ ಭಾರತದ ಗೀತೆಗಳು, ೩ ವೀರಗೀತೆಗಳು,
೪ ಧ್ವಜಗೀತೆಗಳು, ೫ ಭೂಗೀತೆಗಳು, ೬
೬ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು ಎಂದು ಬೇರೆಬೇರೆ
ಆರು ಬಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
'ಕನಡ ಹಾಡುಗಳು' ಎಂಬ ಮೊದಲನೆಯ
ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಕನಡನಾಡು' 'ಕನಡ ನುಡಿ'
'ಕನಡತನ' ಎಂದು ಮೂರು ಉಪಭಾಗ-
ಗಳಿದ್ದು ಆ ಆ ಹೆಸರಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗು-
ವಂತಹ ಪದ್ಯ-ಕವನ-ಹಾಡುಗಳು ಅವ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾಗಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕವಿ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರ ಲೋಕಪ್ರಿಯ
ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ
ನೋಡಬಹುದು.

K. S. K.

೫ ಚಿಕ್ಕದೊಡ್ಡವರು

(ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪರಿಚಯಗಳು)

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವರಾಮ ಕಾಕಿಂತರು
ಲೇಖಕರು. ಪ್ರೇಮಪ್ರಕಟಣಾಲಯದಿಂದ
ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿದ್ದು
ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವಾದ 'ಚಿಕ್ಕದೊಡ್ಡ-

ವರು-ದೊಡ್ಡಚಿಕ್ಕವರು' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ
ಬೇರೆಬೇರೆ ಹನ್ನೊಂದು ಜನರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ
ವನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಹನ್ನೊಂದು
ಲೇಖನಗಳಿರು. 'ಇವು ಹರಟೆ ಎನಿಸಿ-
ಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ?' ಎಂದು ಓದುವಾಗ
ಎನಿಸಿದರೂ, ಅದರ ವಿಚಾರ ಇದರಲ್ಲಿಯೇ
ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವ್ಯಭಾವದ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು
ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಮರೆತುಹೋಗುವುದು.

'ಮೈಲುಕಲ್ಲಿನೊಡನೆ ಮಾತುಗಳು'
ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು
ವ್ಯಂಗ್ಯಲೇಖನಗಳಿದ್ದು, ಒಂದೊಂದೂ
ಹೃದಯದ್ರಾವಕವಾಗಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ-
ದಾದ 'ಮಿ. ದುಸ್ಮಿನ್' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ
ಮುನ್ನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಕಸದ ಕಂಡವೊಂದು
ಲೇಖಕನೆದುರು ತನ್ನ ಸುಖ-ದುಃಖದ ಕತೆ
ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಆತ್ಮಕಥೆ-
ಯೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ದೋಷಾ-
ವಿಷ್ಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು 'ಪರತ್ಯಕ್ತ ದೀಪಸ್ತಂಭ'!
ಮಹಾಶಯರೊಬ್ಬರು ಮೃತಕಾದ ತಮ್ಮ
ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ದೀಪ-
ಸ್ತಂಭದೊಂದಿಗೆ ಲೇಖಕರು ಮಾತನಾಡಿ-
ದುದು ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಭಾರತದ ಹಳೆಯ
ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಹೊಸ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಧಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ
ಕಳೆಗೂದಿ ನಿಂತ ವ್ಯಂಗ್ಯರೂಪಕವನ್ನು
ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕೊನೆಯದಾದ 'ಗುಡಿಯಲ್ಲದ ಮಹಾ-
ಲಿಂಗ' ತುಂಬ ಜುರುಜು ಹತ್ತಿಸುವಂತಹ
ದಾಗಿದೆ. ಪೂಜಾರಿಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥ ದೇವ-
ರನ್ನು ಎಂತೆಂತಹ ಗತಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವು-
ದೆಂದು, ಇಲ್ಲಿಯ ಪುರಾತನಕಾಲದ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಹೇಳಿದ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲ-
ದಲ್ಲಿ ರಾಜವೈಭವದ ಅರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ
ಮಹಾಲಿಂಗ, ಸ್ವಾಭುಗಳ ಆಡಿಗೆಗಾಗಿ
ಜಟ್ಟಿ ಅರಿಯುವ ಗುಂಡಾದನಂತೆ! ಓದಿ,
ನಗುತ್ತಲಿ ಕಳವಳ ಪಡಿರಿ! ಸಂ.....ಏ.

ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ಯ

ಹಳೆಯ ನೋಟಾರಿನ ಉಪಯೋಗ

ಮಗ:— ಅಮ್ಮಾ, ನೋಟಾರು ಹಳೇ ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಹೋದ ಮ್ಯಾಲ ಅವನ್ನ ಏನ ಮಾಡತಾರಮ್ಮಾ ?

ತಾಯಿ:— ಇನ್ನೇನ ಮಾಡೋದು.... ಇರತಾರಾ ನಿಮ್ಮ ತಂದಿಯವರಂಥಾ ಗಿರಾಕಿಗಳು .. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರನ್ನ ಮಂಟಾಹಾಕೊದು, ಮಾರಿಬಿಡೋದು !

ಡಾಕ್ಟರರು ಹೇಳಿದ ಪಥ್ಯ

“ ಅಯ್ಯೋ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು ರಂಗೂ ? ಡಾಕ್ಟರು ಮೊನ್ನೆ ಬಂದಾಗ, ನೀವು ಅದಿಗೇ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ್ರೀ ಅಂತ ಶ್ವಪ್ಪ ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗ್ಬಾರೆ ! ”

“ ಹೀಂಗೇನು ? ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ ಬಿಡು ! ಏನು ಕಸಾರಿಕೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು ನಿನಗೆ ಡಾಕ್ಟರು ? ”

“ ನನಗಿಲ್ಲೇ ಕಸಾರಿಕೆ ನಂತಾಯಿ ! ನಮ್ಮ ಮನ್ಯಾಗ ಅವರು ಮ್ಯಾಲ ಮ್ಯಾಲ ಕಸಾರಿಕೆಂದ್ ಮಲಗತಾರಲ್ಲಾ ! ”

‘ ವ್ಹಿ ಜಿಟ್ ಫೀ ’

ಬಂಡೇರಾಯರು:— ಏನು ಗುಂಡೇರಾಯರೇ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಸುದಾಮರಾಯರು ‘ ವ್ಹಿ ಜಿಟ್ ಫೀ ’ ತಗೊಳ್ಳತೀರಾದಿಲ್ಲೇನು ?

ಗುಂಡೇರಾಯರು:— ಅದಾಕರೆಪ್ಪಾ ತೊಗೊಳ್ಳದೇ ಏನು ಮಾಡ್ತಾರೆ ? ಮನಿಗೆ ಕರೆದ ಸಲಕ್ಯೊಮ್ಮೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ತೊಗೊಂಡ್ ತೊಗೋತಾರೆ ?

ಬಂಡೇರಾಯರು:— ಹಾಂಗಾದರ ಏನ್ರೀ, ಈಗ ಹದಿನೈದು ದಿನದಿಂದ ನೋಡ

ತೀನಿ— ದಿನಾ ಒಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗತಾರೆ ; ಅಂದ ಮ್ಯಾಲ ಎಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ ಅಂತ ಕೊಡವರು ನೀವು ?

ಗುಂಡೇರಾಯರು:— ಹ ಹ ಹ ! ಹೀಂಗೇ ! ಅವರು ದಿನಾ ಬರೆತಿದ್ದರೂ ನಾವು ಕೊಡೋದು ಎರಡೇ ರೂಪಾಯಿ !

ಬಂಡೇರಾಯರು:— ಅಂದರೆ... !

ಗುಂಡೇರಾಯರು:— ಅಂದರೆ ಒಂದುಸಲ ನಾವೇ ಕರೆದಾಗ, ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ವ್ಹಿ ಜಿಟ್ ಫೀ ಎಂದು ಬಿಲ್ಲು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ವಸೂಲ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಂತ ಈಗ ದಿನಾಲು ತಾವೇ ಬರತಾ ಇದ್ದಾರೆ !

ಇದೊಂದೇ ಉಪಾಯ !

“ ನೋಡ್ರೀ ಡಾಕ್ಟರ್, ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಿಬೆಳತನಕಾ ಒಂದು ಸವನೇ ಸುದ್ದಿಯೊಳಗೆ ಮಾತಾಡತೀರಾ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ಯ ; ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಉಪಾಯ ? ”

“ ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ ; ಅವರು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇರುವಾಗ ನೀವು, ಅವರಿಗಷ್ಟು ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡ ತಿರ್ಪಿ... ಇದೊಂದೇ ಉಪಾಯ ! ”

ಹೆಂಡತಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ !

“ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಭಾಳ ಸಂತೋಷ ಆಯ್ತು ! ಅಲ್ಲಾ.. ಏನೋ ಈಗ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಿಂಗಳ ಆದಾಯ ಮೂರರಷ್ಟು ಬೆಳೆದಂತೆ ಅಂತ ? ”

“ ಹೌದು, ಬೆಳೆದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬರೇ ! ಆದರೆ ನನಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಭಾಳ ದುಃಖ ಅನಿಸ ತದೆ ; ಏನಂದರೆ, ಈ ಮಾತು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ

ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ! ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ಬರೆತರೂ ಬಿಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲಿ ಗಿಂತ ಮೂರರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರೆತರಾವೆ ! ”

* * *

ಅಶ್ವರ್ಯದ ಸಂಗತಿ

ಮುದ್ದ:— ಅಪ್ಪಾ ನೀವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಯಾವ ಊರಿನಿಂದ ?

ಅಪ್ಪ:— ಧಾರವಾಡದೋ !

ಮುದ್ದ:— ಮತ್ತೆ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ?

ಅಪ್ಪ:— ಶಿವನೊಗ್ಗಿಯೊಳಗೆ

ಮುದ್ದ:— ನಾನು ಟೈದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ?

ಅಪ್ಪ:— ಅಂಕೋಲಾದೊಳಗೆ !

ಮುದ್ದ:— ಹಾಂಗಾದರ ಅಪ್ಪಾ, ನಾವು ಮೂರು ಮಂದಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಹ್ಯಾಂಗ ಕೂದಿದಿರಿ ? ಇದೊಂದು ಅಶ್ವರ್ಯದ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲ ಅಪ್ಪಾ !

* * *

ಬಡ್ಡಿಯ ಭಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣ

“ ಏನ್ರೀ ಸಾವಕಾಶ ರಸ, ಬಡ್ಡಿದರ ಬ್ಯಾಸಿಗಾಗ ಹೆಚ್ಚು, ಚಳಿಗಾಲದೊಳಗೆ ಕಡಿಮೆ ಏನ್ರೀ ಇದೆಲ್ಲೇ ಮಾತ್ರೀ ? ”

“ ಅಲ್ಲೋ, ಯಾಕಿರಬಾರದೂ ಅಂತೀನಿ ! ಬ್ಯಾಸಿಗೇ ದಿನದಾಗ ಹಗಲು ದೊಡ್ಡೂ ಇರತಾವು ; ಚಳಿಗಾಲದೊಳಗೆ ಹಗಲು ಸಣ್ಣೂ ಇರತಾವು ; ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು ನೀನಿಗೆ ? ”

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ರಿಪೇರ್

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಫಿರರ್, ಸೆಹರ್, ಸೆಳುಲು, ಕಿಲರುಬಾ,
ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸಗೊಳಿಸಿ
-ಕಂಪುಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು-
- ಸುಮಾರು ೨೦೦ -
ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಆಲಪು, ಗ್ರಾಮೋನ
ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥವಲ್ಲವು ಪಠಗಳ ಮೊದಲೆ-
- ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಿರಿ.

B.V. PHATAK, FORT-MIRAJ

ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು

ಗತ್ತು-ಗಿಳಿತನ

ಯುರೋಪದ ಯುದ್ಧದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ಅನೇಕ ಆತ್ಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ರಶಿಯಾಗಳು ಒಪ್ಪಿದ ಯುದ್ಧ ಸಹಕಾರ ಸಂಧಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹ ದಿನವಾದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಈ ನಮ್ಮ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಿಂಗಳುಗಳ ಮುಂಜೆಯೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದವು. 'ರಶಿಯಾದ ನೀತಿ ಕೇವಲ ವ್ಯಾರ್ಥಪರವೆನಿಸಿದ್ದರೂ ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಶಿಯಾ-ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೇರಿಕಾ-ಜೀನಾಗಳ ಒಂದು ಸಹಾಯಕೂಟ ತಯಾರಾಗಲೇಬೇಕು' ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದವು. ಅಂದು ಅಶಕ್ತವೆನಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ಇಂದು ಘಟಿಸಿದೆ. ರಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು, ಪರಸ್ಪರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುವಿನೊಡನೆ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡದಿರಲು ಮತ್ತು ಹಿಟ್ಲರನನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಧೈರ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಇಂದು ಹಿಟ್ಲರನಿಗೆ ಎರಡೂ ದಂಡೆಗೆ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾತವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡವು ವಿಮಾನ ದಾಳಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯುದ್ಧೋಪಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಿರಿಯಾದ ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದುದರಿಂದ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆ ಇರಲಿ—ಸದ್ಯದ ರಶಿಯಾ-ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಗಳ ಗಿಳಿತನಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಷ್ಟೆ ಮಹತ್ವವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದು ಕೇವಲ 'ಗತ್ತು-ಗಾರಿಕೆಯ ಗಿಳಿತನ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದು.

ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತುರಿಸಿಲ್ಲ ಕೂಡ !

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ರಶಿಯಾ ಇವುಗಳ ರಾಜನೀತಿಯ ತಾತ್ವಿಕ ತಳಹದಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಕಡಿ ಚರ್ಚೆಗರ್ಹಿತ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡಿ ಲಿತವಿನೊಳಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಇನ್ನೆರಡೂ ದೇಶಗಳ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ರಾಜನೀತಿಯ ತತ್ತ್ವವು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಕಾರಣವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

'ಹಿಟ್ಲರನ ಶತ್ರು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರ' ಎಂದು ಚರ್ಚೆಗರ್ಹಿತವಾದ ; 'ಇಂಗ್ಲೆಂಡದಂತೆ ನಾವೂ ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಟ್ಲರನು ಸಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನಶತ್ರು' ಎಂದು ಲಿತವಿನೊಳಗೆ ವಾದ ; ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸ್ನೇಹ. ಇನ್ನೆರಡೂ ದೇಶಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೆಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಮನನೀಯವಾಗಿದೆ. ರಶಿಯಾವೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬಿಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಸಮಾಜತತ್ವವಾದವು ಅಭಿಮತವೆಂದಾಗಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಇದಿರಾಗಿ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವು ಅಭಿಮತವೆಂದಾಗಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರ ತಪ್ಪಾಗುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಶಿಯಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನಿಮಿತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಯಿ ಮಾನ-ವೇಂದ್ರರಾಯರು ಉತ್ಸಾಹಗೊಂಡುದು ನಿರರ್ಥಕವೆಂದೇ ಸಮ್ಮತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ತ್ವವನ್ನಾಗಲಿ, ಸಮಾಜತತ್ವವಾದವನ್ನಾಗಲಿ ಉಳಿಸಿ ಬಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದೇ ರಶಿಯಾದ ಧೈರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಜರ್ಮನಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಲಿಡಲು ಬೇರೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಕಾಮ್ರೇಡ್ ರಾಯರಂತಹರೂ ನಿರರ್ಥಕ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬೀಳುವುದು ಭಾರತದ ಮರ್ಯಾದೆವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಜಾತಿಯ ಜೀಡಬಲೆ

'ಭಾರತದ ಮರ್ಯಾದೆ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಯುದ್ಧದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ರಶಿಯಾ ವೊಡಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿವೆ. ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಧೈರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ರಶಿಯಾ ತಂತಮ್ಮೊಳಗೆ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಒಡೆದೊಡೆದು ಬಿಳಿಯುತ್ತಲಿವೆ ! ಯುದ್ಧದ ಸರಿಯಾದ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಲಿ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವ ರೋಗದ ಸ್ವರೂಪವಾಗಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಯುದ್ಧನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಲು ಮೊದಲು ಜಾತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆ ಮುಂನೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ

ಅಂತರಂಗವೇನು? ಯುದ್ಧದ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಾಭಿ-
ಮಾನ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸದೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಾಭಿಮಾನವು ದುರಾಶೆ
ಹುಟ್ಟಿದೆ! ಅಯಾ ಜಾತಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ವತಿಯಿಂದ ಹಣನಿಧಿ-
ಹಣನಿಧಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ! ಆ ಜಾತಿಯ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಸಹಾಯದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ! ಆದಿ ದ್ರಾವಿಡರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು, ಮಹಾ
ಸಭೆಯವರು, ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗಿನವರು- ಅವರವರು ಅಪರವರ
ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾರೆ! ನಿರ್ದಾ-
ಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕರಾರುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ!

ಸಕ್ಷಾಂಧತೆಯ ಪ್ರಕಾರ

ಇನ್ನು ಜಾತಿ ಭಾವನೆಯಲ್ಲದೆ ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದುಡಿಯು-
ತ್ತಿದ್ದ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆ- ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕುಚಿತ
ದೃಷ್ಟಿಯೇ. ಜಾತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಾಗಲಿ ಪ್ರಾಕ್-
ತಿಕ ಪಕ್ಷವಾಗಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವಾದರೂ
ಅಷ್ಟೇ ಅನುಪಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮುಂದೆ
ಮಾಡಿದೆ; ಈ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವು ಕೇವಲ ಸ್ವಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನವಾಗಿ
ಸಂಕುಚಿತವಾದುದೆ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾಕ್ತಿಕರಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ
ಗಾಗಿ ಅಭಿಮಾನ-ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಡಿಎಂಐ
ಯನ್ ಸ್ಟೇಟಿಸ್ಸಿಗೆ ಅವಧಿವರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಬೇಕೆಂ-
ಬು! ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಆಖಿಲಭಾರತೀಯತ್ವದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ-
ಯಾದ ತನ್ನನ್ನು ಸರಕಾರವು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮುನಿಸು,
ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವದ ಅಕಾಲ ಒತ್ತಪೊತ್ತಿನ ಅಭಿಮಾನ!
'ಜರ್ಮನಿ ಗೆದ್ದರೆ ಎಂದಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧ-
ವಾದ ಮಾತು; 'ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಗೆದ್ದರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂಬು-
ದನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ
ಮಾತು. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೇ
ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಡಾ. ಸತ್ಯಪಾಲರಂತಹ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿ-
ಗರು ಹೇಳತೊಡಗಿದ್ದರೂ, ಇಂದು ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನೆ ಮೊದ-
ಲಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಚಾರವಂತರು ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಸ ಕೋಲಾಹಲ

ಹೊಳದ ತಿಂಗಳು ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯಿಂದ ನಮಗೆ
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ನಿಜವಾದ ದಾರ್ಭಲ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಯಬಹು-
ದಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಕನ್ನಡ್ಯಲಾಹ ಮುನಿಯವರು ಕಳೆದ ಆನೇಕ
ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ-
ದವರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಡೆಗೆಯೆ
ಆವರ ಬಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಂತಹರು ಕೊನೆಗೆ 'ಮಹಾ-
ತ್ಮರ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವವು ತಮಗೆ ವ್ಯವಹಾರ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ

ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಅನವೇಕ್ಷಿತ ಘಟನೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ
ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದೆನಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ಇದುವರೆಗೂ ಆ ವಿಷಯ
ವಾಗಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. 'ಮುನತಿ
ಯವರು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳು' ಎಂದು ಆನೇಕರು ಹೊಗಳಿದರು;
'ಮುನತಿಯವರು ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರು' ಎಂದು ಹತ್ತಾರು ಜನ
ತೆಗಳಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ವಾಗಿ ಕಂಡವರು ಮಾತ್ರ ಕಡಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
ಮುನತಿಯವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಮಾತುಗಳಿವೆ:—
(೧) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದು.
(೨) 'ಅಹಿಂಸಾತತ್ವ ವ್ಯವಹಾರ್ಯವಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಪಟ್ಟುದು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ

ಮುನತಿಯವರ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ವಾಗಿದೆ. 'ನಿಮಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರದಿದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿ-
ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸುಸರಿಸಿ
ದುಡಿಯುವುದೇ ಲೇಸು' ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮರು ಬರೆದರು; ಮಹಾ-
ತ್ಮರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟ ಮುನತಿಯವರು 'ತೀವ್ರವಾದ್ಯ'ವೆಂದು
ತಲೆಬಾಗಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ
ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ, ಈ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ
ಘನತೆಗಾಗಿ 'ವಾಹವಾ' ಎನಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ
ಒಂದೇ ದೋಷವಿದೆ. ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರದಿದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿ-
ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿದರೇನೋ ನಿಜ,
ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ?
'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೂ ಅಹಿಂಸೆಗೂ ಅಭೇದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ' ಎಂಬ ತತ್ತ್ವ
ವನ್ನು ಸಾರಲು ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರ? ಕಳೆದ ೨೦
ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ಘಟನೆ ಇದೆ, ಒಂದು ಧ್ಯೇಯ-
ವಿದೆ. ಆ ಘಟನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಆ ಧ್ಯೇಯದಲ್ಲಾಗಲಿ 'ಅಹಿಂಸಾ
ತತ್ತ್ವ'ದ ನಿರ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಧ್ಯೇಯವು ಅಹಿಂಸೆ!' ಎಂಬುದರ
ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಧ್ಯೇಯಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗವು
'ಶಾಂತತಾಮಯ'ವಾಗಿರಬೇಕೆಂದಿರುವುದು 'ಅಹಿಂಸಾವಯ-
ವಾಗಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ
ಧ್ಯೇಯವು ಸ್ವರಾಜ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಈ ಧ್ಯೇಯ-
ವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಶಾಂತತಾಮಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ಇರುವವರಿಗೆ
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗನಾಗಿರಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಇದನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು, ಭಾವಿ.ಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವ-
ವನ್ನೇ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿಟ್ಟು — ಘಟನೆಗೆ ಆಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಜನರನ್ನು
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಿಡಿಸುವುದು ಸ್ವಾಯಂವಿಧವು, ಹಿತಕರವಾಗದು.

ಮುನತಿಯವರ ಮತ

ಮಹಾತ್ಮರ ಮತದ ಹಾಡು ಹೀಗಾದರೆ, ಮುನತಿ ಮತದ

ಹಾಡು ಇನ್ನೊಂದು ಸೋಜಿಗ. ಮುನಶಿಯವರು ವಕೀಲರೂ ರಾಜಕಾರಣವಟುಗಳೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸುಸರಿಸಿ ಅವರು ಬರೆದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ರೋಮಾಂಚ ವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ತದ್ವಾದ್ವಾರಾ ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿವೆ. ಮುಂಬಯಿ, ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ್, ಡಾಕಾ ಮುಂತಾದ ಮುಖ್ಯ- ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪಿಶಾಕವು ಮರಣತಾಂಡವವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದೆ, ಜಾತೀಯತೆಯ ಜ್ವಾಲೆ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿರಪರಾಧಿ- ಗಳು-ಪೆಣ್ಣು ಹಾಗಲಗಳು-ಕೂಸುಕುನ್ನಿಗಳು ಈ ಜ್ವಾಲೆಗೆ ಆಹುತಿ- ಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ, ಮನೆಮಠಗಳಲ್ಲದೆ ವಡದಿಯರ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ— ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಎಂದರೆ— ಅಯ್ಯೋ! ಧಿಕ್ಕಾಠವಿರಲಿ ಸನ್ನೆ ಜನ್ನೆ ಕೈ! ' ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡ- ಲಾಲರ ಕರುಣಾವೂರಿತ ಕರುಣೆ ಕೂಗು. ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಮುನಶಿಯವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಹಿರಿದಾಳೆ ವೆ—ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಆದರೆ ರಾಜಕಾರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗೆ ಖೇದವಾಗುವುದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದು ಸ್ವತಃವಾದ ಧೈರ್ಯವೇ? ಅನುಕರಣೀಯವಾದ ಧೈರ್ಯವೇ? ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಗಲಭೆಗಳು ರೀತಿಯ ಮೇದಲ ಸಲ ಜರುಗಿಲ್ಲ; ಮುನಶಿಯವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದಾಗ, ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಮುನಶಿಯವರ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಲ ಈ ಗಲಭೆಗಳು ಜರುಗಿವೆ. ಆದರೆ ಎಕದೃಷ್ಟಿಯ ವಕೀಲರಾಗಿ ಇಂದು ಮಾತ್ರ ಕರಣಿ, ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಆವೇಶ ಮೂಡಿದೆ! ಅದೇಕೋ?

ಅತ್ಯವಂಚನೆ

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮುನಶಿಯವರ ತಾತ್ವಿಕ ತಳಹದಿಯಾದರೂ ಯಾವುದು? ಅಹಿಂಸಾತತ್ವದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ; ಅಹಿಂಸಾತತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರವೆಟ್ಟಿನ ವ್ಯವಹಾರ- ಯುತ ಇದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಜಾತೀಯ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಿಚಾರ. 'ಜಾತಿಜಗಳದಲ್ಲಿ ತಲೆಗೆ ತಲೆ ಒಡೆಯುವುದು, ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ ಹೊಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯ' ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿ- ಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದಾಗಿರುವುದೂ, ಒಂದು ಜಾತಿಯ—ಅದು ತಮ್ಮದು!— ಅತ್ಯಂತರಕ್ಷಣೀಯ ವಿಚಾರದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅಹಿಂಸಾವಿರೋಧವು—ಅಥವಾ ಸಂವೇದನೆಯಿರ—ನಿಂತಿದೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಘಾತುಕಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಡೆಯುವುದೇ ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಎಂದು ಅವರು ಹುಟ್ಟೊಟ್ಟರೂ ಅವರ ಈ ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಪಿಡುಗು' ಹಬ್ಬುವದೆ ಒಂಡಿತ. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಿರಣಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ, ಮಹಾತ್ಮಾಮಾದರಿಯ ಅಹಿಂಸೆಯ

ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುವಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ಎನ್ನದೆ ಜಾತಿಜಗಳದ ಉದಾ- ಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು 'ಅಹಿಂಸೆ ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ' ಎನ್ನುವುದು ಅತ್ಯವಂಚನೆ— ಇಲ್ಲವೆ 'ವೀರ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ.

ವಿಸಂಗತ

ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಮುನಶಿ ಮಹಾ- ಶಯರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ವಿಸಂಗತ ಎನ್ನಿಸುವುದು. ಶ್ರೀಮಾನರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು; ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯರು; ಶಾಂತಿ- ದೂತರು. ಇಂತಹರ ಹೃದಯದ ಮೇಲೆ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರುಷಗಳ ಬಗತ್ತಿನ ಘಟನೆಯಿಂದ ಒಂದೂ ಮಹತ್ವದ ಅಘಾತವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಅಸುರೀಶಕ್ತಿಗೆ ಅನೇಕ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರ- ಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಹುತಿಯಾಯ್ತು. ವಿಮಾನದಾಳಿಯಿಂದ ನಿರಪರಾಧಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಅನೇಕ ಸಲ ಜೀವಹಾನಿಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಆದರೂ— ಅಕಟಕಟಾ!— ಕನ್ನಡ-ಲಾಲರ ಕರುಣೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಳವಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಇನ್ನೂ ಆದರ ಮೇಲೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಕೆನೆಗಟ್ಟಿತ್ತು! ರಾಜಕಾರಣ ಪಟುವಿಗೆ, ಮುಂದಾಳಾದವನಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ದೂರ ನಡೆಯಬೇಕು, ನೀಯ ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದದ ಪರಗಲ್ಲ; ವಿಶಾಲವಾಗಿರಬೇಕು, ಮುಂಬಯಿ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಸರಣಿ ಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತರಕ್ಷಣೀಯ ಶಕ್ತಿ ಒಂದು ಪೌರುಷ-ವಿಶ್ವಾಸ- ಗೌರವಗಳು ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಮುನಶಿಯವರು ವಾದಿಸ ಒಡುದು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಅತ್ಯಂತರಕ್ಷಣೀಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ರಶಿಯಾಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಭಾರತದ ಪಾಕಿ ಸ್ತಾನ ಮರಿಯು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟರ ಎಂಬ ವಿರಾಟಸ್ವರೂಪ ವನ್ನು ತಾಳಿದೆ. ಹಾವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆದರೆ ನೆರಕನ್ನು ಹೊಡೆ ಯುವ ಯುಕ್ತಿ, ಮುನಶಿಯವರಂತಹ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಶೋಭಿಸದು.

ಈ ಮಾದರಿ ನೋಡಿರಿ

ಮುನಶಿಯವರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ವೆನಿಸದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ವಿಷಯದ ದೋಷ ವಾಗಿದೆ. ಅ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ನಾವು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಹೇಳುತ್ತಲಿ ರುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ತಪ್ಪುದಾರಿಯ ವಿಷಯ. ಮಂತ್ರಿಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಉಪಯೋಗವಾಗದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಬುದ್ಧಿ ಯಿಂದ ನೋಡುವ ಸಮೃಂಹದಿಗೆ ಎಂದೋ ಹೊಳೆದ ಮಾತು ಒಳಗೆ ದ್ವಂದ್ವದ ತಿಳಿಯಲು ಅಶಕ್ಯವಾದರೆ, ತಡವಾದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ ವಿಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಣಗಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ತಾತ್ವಿಕಮಾತ್ರವಾದ ('ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ

ಅಂತರಂಗವೇನು ? ಯುದ್ಧದ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಾಭಿ-
ಮಾನ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಪಿ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಾಭಿಮಾನದ ದುರಾಶೆ
ಹೆಚ್ಚಿದೆ ! ಆಯಾ ಜಾತಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ವತಿಯಿಂದ ಹಣನಿಧಿ-
ಹೊನ್ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ ! ಆ ಜಾತೀಯ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಸಹಾಯದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ! ಆ ದ್ರಾವಿಡರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು, ಮಹಾ
ಸಭೆಯವರು, ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗಿನವರು - ಅವರವರು ಅವರವರ
ಹೆಗ್ಗಣಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾರೆ ! ನಿರ್ದಾ-
ಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕರಾರುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ !

ಸಕ್ರಾಂತಿಭಾವದ ಪ್ರಕಾರ

ಇನ್ನು ಜಾತಿ ಭಾವನೆಯಲ್ಲದೆ ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದುಡಿಯು-
ತ್ತಿದ್ದ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆ - ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕುಚಿತ
ದೃಷ್ಟಿಯೇ. ಜಾತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಾಗಲಿ ಪ್ರಾ-
ತಿಕ ಪಕ್ಷವಾಗಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವಾದರೂ
ಅಷ್ಟೇ ಅನುಪಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮುಂದೆ
ಮಾಡಿದೆ ; ಈ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವು ಕೇವಲ ಸ್ವಸಕ್ರಾಂತಿಭಾವವಾಗಿ
ಸಂಕುಚಿತವಾದುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾತಿಕರಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿ
ಗಾಗಿ ಅಭಿಮಾನ-ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಜೊವಿ-
ಯನ್ ಸ್ಟೇಟಿಸ್ಸಿಗೆ ಅವಧಿಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಬೇಕೆಂ-
ಹ ! ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಜಿಲ್ಲಾಭಾರತೀಯತ್ವದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ-
ಯಾದ ತನ್ನನ್ನು ಸರಕಾರವು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮುನಿಸು,
ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವದ ಅಕಾಲ ಒತ್ತಮೊತ್ತ ಅಭಿಮಾನ !
'ಜರ್ಮನಿ ಗೆದ್ದರೆ ಎಂದಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧ-
ವಾದ ಮಾತು ; 'ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಗೆದ್ದರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂಬು-
ದನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ
ಮಾತು. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟದವೆ
ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಡಾ. ಸತ್ಯಪಾಲರಂತಹ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿ-
ಗರು ಹೇಳತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ, ಇಂದು ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನೆ ಮೊದ-
ಲಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಚಾರವಂತರು ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಕೋಲಾಹಲ

ಹೋದ ತಿಂಗಳು ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯಿಂದ ನಮಗೆ
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ನಿಜವಾದ ದುರ್ಬಲ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಯಬಹು-
ದಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಕನ್ನಡಲಾಲ ಮುನಿಯವರು ಕಳೆದ ಅನೇಕ
ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ-
ದವರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಡೆಗೆಯೇ
ಅವರ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಂತಹವರು ಕೊನೆಗೆ 'ಮಹಾ-
ತ್ಮರ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವವು ತಮಗೆ ವ್ಯವಹಾರ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ

ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಅನವೇಕ್ಷಿತ ಘಟನೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ
ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದೆನಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ಇದುವರೆಗೂ ಆ ವಿಷಯ
ವಾಗಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. 'ಮುನಿ-
ಯವರು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳು' ಎಂದು ಅನೇಕರು ಹೊಗಳಿದರು ;
'ಮುನಿಯವರು ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರು' ಎಂದು ಹತ್ತಾರು ಜನ
ತೆಗಳಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ-
ವಾಗಿ ಕಂಡವರು ಮಾತ್ರ ಕಡಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
ಮುನಿಯವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಮಾತುಗಳಿವೆ :—
(೧) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದು.
(೨) 'ಅಹಿಂಸಾತತ್ವ ವ್ಯವಹಾರ್ಯವಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಪಟ್ಟುದು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ

ಮುನಿಯವರ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ವಾಗಿದೆ. 'ನಿಮಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರದಿದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸುಸರಿಸಿ
ದುಡಿಯುವುದೇ ಲೇಸು' ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮರು ಬರೆದರು ; ಮಹಾ-
ತ್ಮರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟ ಮುನಿಯವರು 'ಶಿಸ್ತುಮಾನ್ಯ'ವೆಂದು
ತಲೆಬಾಗಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ
ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ, ಈ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ
ಘನತೆಗಾಗಿ 'ವಾಹವಾ' ಎಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ
ಒಂದೇ ದೋಷವಿದೆ. ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರದಿದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿದರೇನೋ ನಿಜ,
ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ?
'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೂ ಅಹಿಂಸೆಗೂ ಅಭೇದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ' ಎಂಬ ತತ್ತ್ವ
ವನ್ನು ಸಾರಲು ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರ ? ಕಳೆದ ೨೦
ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ಘಟನೆ ಇದೆ, ಒಂದು ಧ್ಯೇಯ-
ವಿದೆ. ಆ ಘಟನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಆ ಧ್ಯೇಯದಲ್ಲಾಗಲಿ 'ಅಹಿಂಸಾ
ತತ್ತ್ವ'ದ ನಿರ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಧ್ಯೇಯವು ಅಹಿಂಸೆ !'
ಎಂಬುದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಧ್ಯೇಯಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗವು
'ಶಾಂತತಾಮಯ'ವಾಗಿರಬೇಕೆಂದಿರುವುದು 'ಅಹಿಂಸಾವಯ-
ವಾಗಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ
ಧ್ಯೇಯವು ಸ್ವರಾಜ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಈ ಧ್ಯೇಯ-
ವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಶಾಂತತಾಮಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ಇರುವವರೆಗೆ
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗನಾಗಿರಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಇದನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವ-
ವನ್ನೇ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿಟ್ಟು - ಘಟನೆಗೆ ಅಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಜನರನ್ನು
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಿಡಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೆನಿಸದು, ಹಿತಕರವಾಗದು.

ಮುನಿಯವರ ಮಠ

ಮಹಾತ್ಮರ ಮಠದ ಹಾಡು ಹೀಗಾದರೆ, ಮುನಿ ಮಠದ

ಹಾಡು ಇನ್ನೊಂದು ಮೋಜಿಗ. ಮುನಶಿಯವರು ವಕೀಲರೂ ರಾಜಕಾರಣವಟುಗಳೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯನ್ನ ಸುಸರಿಸಿ ಅವರು ಬರೆದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ರೋಮಾಂಚ ವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ತದಾದ್ವಾರಾ ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿವೆ. ಮುಂಬಯಿ, ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ್, ಡಾಕಾ ಮುಂತಾದ ಮುಖ್ಯ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪಿತಾಳವು ಮರಣತಾಂಡವವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದೆ, ಜಾತೀಯತೆಯ ಜ್ವಾಲೆ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳು-ಮಣ್ಣು ಹಾಗಲಗಳು-ಕೂಸುಕುನ್ನಿಗಳು ಈ ಜ್ವಾಲೆಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ, ಮನೆಮಠಗಳಲ್ಲದೆ ಮಡದಿಯರ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ— ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಎಂದರೆ— ಆಯ್ಯೋ ! ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಸನ್ನೆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ !' ಎಂಬುದು ಕನ್ಡಯ್ಯಲಾಲರ ಕರಣಾಪೂರಿತ ಕರುಳಿನ ಕೂಗು. ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಮುನಶಿಯವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಹಿರಿದಾಗಿವೆ—ಅದು ಸಾಹಿತಿಯ ಕಲೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಆದರೆ ರಾಜಕಾರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗೆ ಖೇದವಾಗುವುದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದ ಧೈರ್ಯವೆ ? ಅನುಕರಣೀಯವಾದ ಧೈರ್ಯವೆ ? ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನ ಗಲಭೆಗಳು ೧೯೪೧ ರಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಸಲ ಜರುಗಿಲ್ಲ ; ಮುನಶಿಯವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದಾಗ, ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಮುನಶಿಯವರ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಲ ಈ ಗಲಭೆಗಳು ಜರುಗಿವೆ. ಆದರೆ ಎಕದೃಷ್ಟಿಯ ವಕೀಲರಿಗೆ ಇಂದು ಮಾತ್ರ ಕರಣಿ, ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಆವೇಶ ಮೂಡಿವೆ ! ಅದೇಕೋ ?

ಆತ್ಮವಂಚನೆ

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮುನಶಿಯವರ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ತಳಹದಿಯಾದರೂ ಯಾವುದು ? ಅಹಿಂಸಾತತ್ತ್ವದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ ; ಅಹಿಂಸಾತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ವ್ಯವಹಾರ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಜಾತೀಯ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಿಚಾರ. ' ಜಾತಿಜಗಳದಲ್ಲಿ ತಲೆಗೆ ತಲೆ ಒಡೆಯುವುದು, ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ ಹೊಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯ ' ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಒಂದು ಜಾತಿಯ—ಅದು ತಮ್ಮದು !— ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಾರದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅಹಿಂಸಾವಿರೋಧವು—ಅಥವಾ ಸಂದೇಹವೆನ್ನಿರಿ—ನಿಂತಿದೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಘಾತುಕವರ್ತನಾಮವನ್ನು ತಡೆಯುವುದೆ ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಎಂದು ಅವರು ಹಟತೊಟ್ಟರೂ ಅವರ ಈ ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ' ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಪಿಡುಗು ' ಹಬ್ಬುವದೆ ಒಂದಿತೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಗಿರಣಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ, ಮಹಾತ್ಮಾಮಾದರಿಯ ಅಹಿಂಸೆಯ

ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುವಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ಎನ್ನದೆ ಜಾತಿಜಗಳದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ' ಅಹಿಂಸೆ ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ ' ಎನ್ನುವುದು ಆತ್ಮವಂಚನೆ— ಇಲ್ಲವೆ ' ವೀರ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆ ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ.

ವಿಸಂಗತ

ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಮುನಶಿ ಮಹಾಶಯರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ವಿಸಂಗತ ಎನಿಸುವುದು. ಶ್ರೀಮಾಸರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ; ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯರು ; ಶಾಂತಿ-ದೂತರು. ಇಂತಹರ ಹೃದಯದ ಮೇಲೆ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರುಷಗಳ ಜಗತ್ತಿನ ಘಟನೆಯಿಂದ ಒಂದೂ ಮಹತ್ತ್ವದ ಅಘಾತವಾಗಿಲ್ಲ ! ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಆಸುರೀಶಕ್ತಿಗೆ ಅನೇಕ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅಹುತಿಯಾಯ್ತು. ವಿಮಾನದಾಳೆಯಿಂದ ನಿರಪರಾಧಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಅನೇಕ ಸಲ ಬೇವಹಾನಿಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಆದರೂ— ಅಕಟಕಟಾ !— ಕನ್ಡಯ್ಯಲಾಲರ ಕರುಳು ಇನ್ನೊಂದು ಕಳವಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಇನ್ನೂ ಆದರ ಮೇಲೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಕೆನೆಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ! ರಾಜಕಾರಣ ಪಟುವಿಗೆ, ಮುಂದಾಳಾದವನಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ದೂರ ನಡೆಯಬೇಕು, ೭೭ಯ ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದದ ವರೆಗಲ್ಲ ; ವಿಶಾಲವಾಗಿರಬೇಕು, ಮುಂಬಯಿ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಸರಣಿ ಯಿಂದ ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಶಕ್ತಿ ಒಂದು ಪೌರುಷ-ವಿಶ್ವಾಸ-ಗೌರವಗಳು ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಮುನಶಿಯವರು ವಾದಿಸಬಹುದು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ ರಶಿಯಾಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಭಾರತದ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮರಿಯು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟರ ಎಂಬ ವಿರಾಟಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದೆ. ಶಾಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆದರ ನೆರಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಯುಕ್ತಿ ಮುನಶಿಯವರಂತಹ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ತೋರಿರದು.

ಈ ಮಾದರಿ ನೋಡಿರಿ

ಮುನಶಿಯವರ ಮನೋವೃತ್ತಿ, ಅನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ನಿರಸದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ವಿಷಯದ ದ್ವೇಷಿತಕವಾಗಿದೆ. ಆ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ನಾವು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ತಪ್ಪುದಾರಿಯ ವಿಷಯ. ಮಂತ್ರಿಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಉಪಯೋಗವಾಗದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಸಮಂತಹರಿಗೆ ಎಂದೋ ಹೊಳೆದ ಮಾತು ಒಳಗಿದ್ದವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಅಶಕ್ಯವಾದರೆ, ತಡವಾದರೆ ಆತ್ಮಯಶಸ್ವಿ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೇಟಗಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ತಾತ್ತ್ವಿಕಮಾತ್ರವಾದ (' ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ

inconvenience —ಯನ್ನುಂಟುಮಾಡದ) ಭಾಷಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ, ಸೈತಿಕ ಆಕಾಶ-ಕುಸುಮ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೂಡಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಡೆವ ಈ ಧೋರಣೆ ವ್ಯವಹಾರ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ; ಮುನಶಿಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ್ಯವಲ್ಲದ್ದು ಯಾವುದು ಎಂಬುದರ ಗೊಂದಲವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಪಂಜಾಬದ ನುರಿತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರಾದ ಸತ್ಯಪಾಲರು—ಡಾಕ್ಟರರಿರುವರೆಂದೊ ಏನೊ—ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಸತ್ಯಪಾಲರೊಡನೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಳವಳವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾದ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡವರ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಇಂತಹ ಸಹೃದಯ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲೇ ?

ಡಾಕ್ಟರರ ಡಾಯೋಗೊಸಿಸ (ಚಿಕಿತ್ಸೆ)

ಡಾ. ಸತ್ಯಪಾಲರ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ :—

I have resigned the membership because I have no other alternative. Mr. Gandhi's formula is, "Get inside or get out." If one cannot find himself in full agreement with the views of Mr. Gandhi, he cannot be allowed to remain in the fold of the Congress.... I do believe such a procedure is tyranny of the majority..the Congress has converted itself into a dictatorship of a rigid type..Fairness, justice and impartiality have not been the outstanding features of the Congress administration in these days. Members have no voice in this connection. '

ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿದ ದೃಷ್ಟಾಂತ

'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಾದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಹಿಡಿತವಿದೆ, ವಿಚಾರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬಹುಮತದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಇದೆ, ನ್ಯಾಯ-ನೀತಿ-ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಗಳು ಇತ್ತೀತ್ತಲಾಗಿ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿವೆ..' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರ ಸತ್ಯಪಾಲರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸದಸ್ಯರೊಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಕಿರುಚಿ ಈ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ. 'ಮಹಾತ್ಮರ ನೀತಿ ಅಗಮ್ಯ, ಅದರ ಗೊಡವೆ ಬೇಡ. ಬೇರೊಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮುನಶಿಯವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ಆದರೆ ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರ

ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ, ಸಭೆ ಸೇರಿಸದೆ, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಅಖಿಲಭಾರತದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಏನು ಹೇಳುವರೋ ಅದನ್ನು 'ಕೇಳೋಣ' ಎಂದು ಒಡಬಡಿಸುವ ಈ ಕೂಸು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರ ಕರುಣಾಜನಕ ಬುದ್ಧಿಪರತಂತ್ರತೆಯನ್ನೂ ವಿಚಾರದಾರ್ಬಲ್ಯವನ್ನೂ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ 'ತನ್ನಂತೆ ಮಿಕ್ಕವರು' ಎಂಬ ಆತ್ಮವಂಚಕ ಅಂಧತೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಗದದ ಬೆಲೆ ಏರಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೆಲೆ ಏರುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ರೈಂದೂ ಸುದೈವದ ಸಂಗತಿ.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬದಲಾವಣೆ

ಭಾರತದ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದಲುಬದಲಾದೊಡನೆ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟಿನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಸರ್ ಆರ್ಚಿಬಲ್ಡ್ ವೇವೆಲೆರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಎಂದಾಗಲಿ, ಶಿಕ್ಷೆ ಎಂದಾಗಲಿ ಮಧ್ಯಪೂರ್ವದ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ಭಾರತದ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಯುದ್ಧಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ವಾಚಕರಿಗೆ ಕೂಡ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತಿದೆ. ಗ್ರೀಸದಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನರ ಯುದ್ಧನೀತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ವೇವೆಲೆರು ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧನೀತಿಯಲ್ಲದೆ ರಾಜನೀತಿಯಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರಲು ಸಾಕು ; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಮಧ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹರನ್ನು ಈಗ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರೀಕ್ಷೆ, ಒಂದು ನಿರೀಕ್ಷಾಕಾರಣ ಇರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಜಪಾನವು ತಳೆದ ಧೋರಣೆ ಈ ಒದಲಾವಣೆಗೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದಂತಿದೆ. ಜಪಾನಿನ ಹೊಸ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದಲ್ಲಿ ಪ್ವಾಲಿನನೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿದ ಮಿ. ಮತ್ಸುಕಾ ಇವರ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ ! ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಲರನ ಆಟ ಎಣಿಸಿದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಟ್ಲರನು ಜಪಾನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವಿವೇಕತನದಿಂದ ಜಪಾನವು ರಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವದಿಂದ ದಾಳಿಮಾಡಬಹುದು. ಬ್ರಿಟಿಶರ ಸಹಾಯವು ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುಬಾರದಂತೆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಂಡೋಚೀನಾದೇಶವನ್ನೂ ಹೆದರಿಸಬಹುದು. ಅಂತೂ ತೀವ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಜಪಾನವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧದ ಕ್ಷೇತ್ರ ತೀರ ಹತ್ತಿರ ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರನಿಯುಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಈ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಭಾರತದ ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದೊಂದರೆ ವೈಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ

(೧೦೩ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದಿರಿ)

ಮಳೆಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತರಾಗಿರಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಮಕ್ಕಳ
ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ !

★ ಚಳಿ

ನೆಗಡಿ

ಕೆಮ್ಮು

ಅವಚನ

ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ

“ಕುಮಾರೀ ಆಸವ ನಂ. ೩”

ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ ! ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯಸೌಖ್ಯ ಪಡೆಯಿರಿ!
ಶ್ರೀಧೂತಸಾಪೇಶ್ವರ ಪನವೇಲ, ಲಿಮಿಟೆಡ್.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ : ಯುನೈಟೆಡ್ ಏಜನ್ಸೀಸ್ ಧಾರವಾಡ : ಎಸ್. ಜಿ. ಟೆಕಾರೆ ಗದಗ : ಖರೀ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ.

‘ಜಯಂತಿ’ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದ ನಿಯಮಗಳು

೧. ಕತೆಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕಸಂಗತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದಿರಬೇಕು. ಐತಿಹಾಸಿಕಕತೆಗೆ ಈ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ.
೨. ಜಯಂತಿಯ ೫ ಪುಟಗಳಿಗೆ ಮೀರದಷ್ಟು, ಎಂದರೆ ಕೈಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಫೂಲ್ಸ್‌ಕ್ಯಾಪ್ ಅರ್ಧಹಾಳೆಗಳು ೧೦ಕ್ಕೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಕತೆಯಿರಬೇಕು.
೩. ಅಂದವಾದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಮಾರ್ಜನು ಬಿಟ್ಟ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಕಡೆಗೆ ಬರೆದಿರಬೇಕು.
೪. ವಯಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣವರು ದೊಡ್ಡವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದು.
೫. “ಜಯಂತಿ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟಕ್ಕಾಗಿ” ಎಂದು ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒರೆಯಬೇಕು.
೬. ಒಬ್ಬರೆ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಎರಡು-ಮೂರು ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಮೇಲಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಎರಡೂ ಒಹುಮಾನಗಳು ಒಬ್ಬರಿಗೇ ದೊರೆಯಲಾರವು.
೭. ಕತೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾದ ಕೊನೆಯ ದಿನವೆಂದರೆ ಅಗಸ್ಟ್ ೨೦ನೆಯ ತಾರೀಖು. ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಾಟದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ೨ ಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.
೮. ಮಿಕ್ಕ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನಾರ್ಹವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದ ಕತೆಗಳನ್ನು, ಲೇಖಕರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.
೯. ಒಹುಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕತೆಗಳು ಬಾರದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಒಹುಮಾನ ಕೊಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಬಂದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಎನಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮನ್ನಣೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಜಯಂತಿಯ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
೧೦. ಮೇಲಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವವರು ಪ್ರಕೃತ ಧನವನ್ನೇನೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕತೆಗಳು ಮರಳಿ ಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಅಂಚೆಯ ಚೀಟಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಸಂಪಾದಕರು : ‘ಜಯಂತಿ’ ಧಾರವಾಡ.

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

ಧಾರವಾಡ.

★ ನಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ಥರು, ಈ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಸಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು !

- ★ ನೋಡಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು, ಎಲ್ಲ ಸಾಲಿಸಿದಾರರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.
- ★ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಸಾಲಿಸಿದಾರರ ವಾರಸದಾರರಿಗೆ ವಿಲಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ (Claim) ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ಸಂದಿಗ್ಧಿಗೂ ತಕ್ಕುದಾಗಿದೆ.
- ★ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಹಂಚಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಸಾಲಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು.

ಏಜಂಟರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವಿಶೇಷವಿವರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು :-

ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ್, ಮ್ಯಾನೇಜರ್

The United Karnatak Insurance Co. Ltd., DHARWAR

ತಲೆಗೂದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆಲುವಿಗೊಂದು ಬೆಲೆ !

ಹಾಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದೆಂದರೇನು ?

ತಲೆಗೂದಲು ಕಪ್ಪಿಗೆ ಇರಬೇಕು, ದಟ್ಟವಾಗಿ, ನೀಳವಾಗಿ ಇರಬೇಕು !

ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ 'ಮುಕುಲ' ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ !

ತರುಣ-ತರುಣಿಯರು ಬರಿಯ ಕಣ್ಣು-ಮೂಗು-ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಏನಾಯಿತು ? ತಲೆಗೆ ಕೂದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆಲುವಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ

ಆಯುರ್ವೇದ ತಜ್ಞರಿಂದ ಶುದ್ಧ ಕೊಬ್ಬರಿಯೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ 'ಮುಕುಲ' ಎಂಬ ಕೇಶವರ್ಧಕ ತೈಲವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಚೆಲುವಿಕೆ ಪೂರ್ಣತೆ ಪಡೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.

ಆಯುರ್ವೇದಾಶ್ರಮ ಫಾರ್ಮಸಿ ಲಿ., ಅಹಮ್ಮದನಗರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಖೆ: ಸ್ವೇಶನ್ ರೋಡು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಸಪ್ತಂಬರ್ ೧೯೪೧

ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು

‘ಶ್ರೀರಂಗ’

ಜಿ. ಕೆ. ನಾಲ್ವೇಕರ್
ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ

ಬೆಲೆ ನಾಲ್ಕಣಿ

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ನಾ. ವರ್ಗಣ ಅಂಚೆವೆಚ್ ಸೇರಿ ೩-೦-೦೦ ಪಿ. ಪಿ. ಯಿಂದ ೩-೫-೦೦ ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೪ ಆಣ

ಸಂಪಾದಕರು :

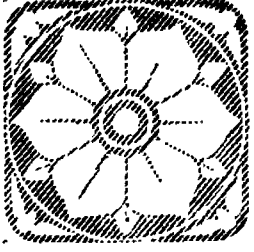
ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು

ಪಾಟೀಲ ಮಾಧವರಾಯರು

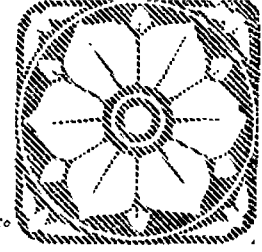
೪ ನೆಯ ವರ್ಷ	ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೪೧	೪ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ
------------	----------------	--------------

ಮುಖ್ಯವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ರವೀಂದ್ರ (ಕವನ)		‘ ಶ್ರೀಧರ ’ ಪುಣೆ	೧೪೫
ಆಶೆಯ ದೀಪ (ಕವನ)		‘ ವೆಲ್ಲಾಲ್ ’ ಬೆಂಗಳೂರು	೧೪೫
ಸಂಪಾದಕೀಯ		ಸಂಪಾದಕರು	೧೪೬
ಮಂಗನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ		‘ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ’	೧೪೭
ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಷ್ಯದ ವಿರಾಟಸೇನೆ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ)		ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ	೧೪೯
ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ (ನಿಡುಗತೆ)		ಶ್ರೀ. ದ್ವೈಪಾಯನಾಚಾರ್ಯ	೧೫೩
ಅಕ್ಷ ರವಿದ್ಯೆಗಾಗದ ಅಶನ (ಉತ್ತರಪಕ್ಷ)		ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ, ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್)	೧೬೭
ತಾರೆ-ಸೆಳೆಮಿಂಚು (ಕವನ)		‘ ಶಂಕರಸುತ ’ ಬೈಲಹೊಂಗಲ	೧೭೦
ಸಂಧ್ಯಾಸೌಂದರ್ಯ (ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ಎ. ಎನ್. ಭೂಪಾಲಂ	೧೭೦
ದಾಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ (ಹರಟೆ)		ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.	೧೭೧
ಕಾಲುರಾ (ರೋಗನಿದಾನ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ)		ಡಾ. ಎಚ್. ಪಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್.	೧೭೪
ಸಮ್ಮು ಖಡುಗು ಪುಢಾರಿಗಳು (ವ್ಯಂಗ್ಯಲೇಖನ)		‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’	೧೭೭
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾಣಿಕೆ (ರಾಜಕೀಯ)		ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಕೆ. ವಾಳ್ವೇಕರ್, ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ.	೧೭೯
ಇದು ಯಾರ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ? (ರಾಜಕಾರ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ)		ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರು	೧೮೩
ಡಾ. ರವೀಂದ್ರ ಠಾಕೂರರು ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ		ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಪಿ. ಜಾಗರದಾರ, ಎಂ. ಎ.	೧೮೫
ಸಾದರಸ್ವೀಕಾರ			೧೮೬
ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ (‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’)		‘ ಎನ್ನೆ ’	೧೮೭
ನಗೀಗೆ ನೇವಿಡ್ಯ		‘ ಸಕಲೀ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ ’	೧೮೮
ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ		‘ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಕರು ’	೧೮೯
‘ ಜಯಂತಿ ’ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದ ತೀರ್ಮಾನ		ಮೇಲೋಲೆಯ ೩ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿದೆ	

ಪ್ರಯಾಸ

ಸಂಪುಟ ೪

೧ನೆಯ ಸಪ್ತಂಬರ್ ೧೯೪೧

ಸಂಚಿಕೆ ೪

ರವೀಂದ್ರ!

ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಧರ

ಚೌಪದಿ

ಕವಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವೆನೆ? ಬರಿ ಕವಿಯು ಅಲ್ಲ !
ರವಿಯೆಂದು ಹೊಗಳುವೆನೆ? ರವಿಯೇನು ಬಲ್ಲ ?
ರವಿ ಕಾಣದಂತಹದ ಕವಿಯು ಕಾಣುವನು;
ರವಿ-ಕವಿಗಳಾಚೆ ಋಷಿ, ನಿನ್ನ ಹದನು ! || ೧ ||

ನೀ ನುಡಿದ ನುಡಿಯಾಯ್ತು ಮಂಗಳದ ಚಿಲ್ಲಿ !
ನೀ ಬರೆದ ಗೆರೆಯಾಯ್ತು ಸೊಗಸುಗಲ ಬಳ್ಳಿ !
ನೀ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಈ ತಿರೆ ಪುಣ್ಯಹರಹು !
ನೀ ಮಡಿದ ಬುವಿಯಾಯ್ತು ಅಮರತೆಯ ಕುರುಹು ! || ೨ ||

ನೀನಿರದ ಮುನ್ನ ಮುನಿಯಾಗಸದ ಹೂವು !
ನೀನಿರದ ಸಮಯದಲಿ ಸರಸತಿಗೆ ಗೆಲವು !
ನೀನಿರದ ವೇಳೆಯಿದು ಮರ್ದಿನದ ಕಾಳು !
ವಿಶ್ವದೊಳು ತೇಜವನು ಬೆಳಗು, ನೀನೇಳು ! || ೩ ||

ಪಾವನವು, ಮಂಗಳವು, ನೀನೆನಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ !
ಅವಿಶೇಷನ ಮೋಲು ಪ್ರಾಚೀನ ಮೂರ್ತಿ !
ಅರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿ ತೇಜ ನಿನ್ನದೆಯ ರತ್ನ
ಹರಡಿಹುದು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ-ಆನಂದ-ಕೀರ್ತಿ ! || ೪ ||

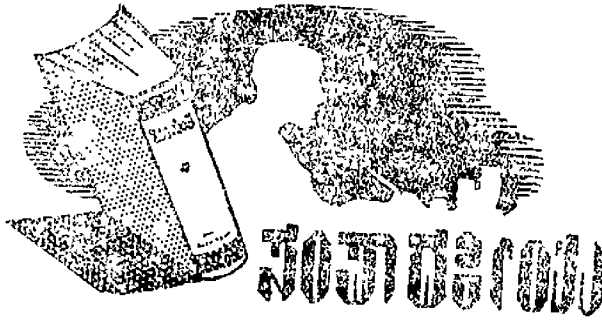
ಅಶೆಯ ದೀಪ

ಶ್ರೀ. ನೆಲ್ಲಾಲ

ಅಶೆಯ ದೀಪವೆ ಅರದಿರು,
ಅಸರೆ ನೀನಿರು ಬಾಳಿನೊಳು !
ಬೀಸಿತು ಬಯಲಿನ ಬಿರುಗಾಳಿ,
ಅರಿತು ದಾರಿಯ ಹೊರದೀಪ,
ಕವಿಯಿತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕರಿಮುಸುಗು !
ಅಶೆಯ ದೀಪವೆ ಅರದಿರು,
ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯ ತೋರುತಿರು ! || ೧ ||

ಬವನೆಯ ಬೆಟ್ಟವೆ ಮೇಲಿಹುದು,
ಅದರು, ಅಳದ ಉಸಿರಳಿದು
ಎದೆಯೊಳದೀಪವ ನಂದಿಸೆನು.
ಅಶೆಯ ದೀಪವೆ ಅರದಿರು,
ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವ ಮುಚ್ಚಿದಿರು ! || ೨ ||

ಮಾನವನೆಯೇ ದೇಗುಲವು !
ಜೀವನದಾದರ್ಶವೆ ದೈವ !
ಬೆಳಗಲು ದೇಗುಲ ದೈವಗಳೆ
ಎಲೆ ! ಅಶೆಯ ನಂದಾದೀಪ,
ಎಂದಿಗು ನೀನಿರು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ! || ೩ ||

ಗುರುದೇವನಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ

ಓಂ ಓಂ ದೊಂದು ಸಲ ಅಗಸ್ತ್ಯ ತಿಂಗಳು ಬಂದು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶಿಕ್ಷಾಗುರುವಾದ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರನ್ನು ಆಗಲಿಸಿತು. ಈಗ ಅದೇ ಅಗಸ್ತ್ಯ ತಿಂಗಳು ಭಾರತದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಾಕುಲಪತಿಗಳಾದ ರವೀಂದ್ರ ರವೀಂದ್ರರನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗಲಿದ ಸರಿಗಾಗಿ ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಸ್ವಭಾವವಾದರೂ ಅಗಲಿರುವ ಗುರುದೇವನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ವತ್ಸಲ್ಯಜ್ಞಾನದ ವಿರಪಾಳ, ಅಗಲಿರುವುದನ್ನು ನಮಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅತ ತೋರಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ, ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಳುವುದೊಂದು ಪ್ರೀತಿಯ ಅತಿಶಯವೆಂದು ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಕಂಬನಿಗರೆದರೆ ಅವರ ಬೇಣ ಕೀರಿಸಿದಂತಾಗುವುದೆಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬುಗೆ. ಅದರಿ ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆ-ನಂಬುಗೆಗಳು ಜ್ಞಾನಮೂಲವಾದುವಲ್ಲ ; ಅಜ್ಞಾನವೂ ಅಗಳು. ಆಗಲಿಹೋದ ಹಿರಿಯರ ಬಾಣವನ್ನು ತೀರಿಸುವುದೆಂದರೆ ಬರಿ ಅರೆಬುದ್ಧಿಯ ನಯನೋದಕದಿಂದಲೂ ಆಗದು ; ಹುಚ್ಚುಶರ್ಟೆಯ ತಿಲೋದಕದಿಂದಲೂ ಆಗದು ಇವನು ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆಯಿಸಿದ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ; ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿದ ತಿಳಿವಿನ ಸಂದಾದೀಪ ಆರದಂತೆ ನೋಡುವುದು. ಮಾನವ ಅಧ್ಭುತ ; ಮಾನವಸಮಾಜ ಧ್ರುವ. ಧ್ರುವವಾದ ಮಾನವಸಮಾಜದ ಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿ ಚರನಿಶ್ಚಾಂತವಿಡಿದ ಹಿರಿಯರ ಕರ್ಮಪೀಠವನ್ನೇ ಕಿರಿಯರು ನಿರಿಸಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅವರ ಕರ್ಮಬಂಡವನ್ನೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ತಾವೂ ಮಾನವಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಪಿತೃಯುಗ ಸಲ್ಲಿಸುವುದೆಂದರೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸುಸಂತಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಬುಡಿಯುಗವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಗೆ ಅಗ ಗ ಎಣ್ಣೆಯೊದಿ ಬೆಳಗಿಸಿ, ಮಾನವಸಮಾಜ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ದೇವಬಾಣ ಸಲ್ಲಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅತ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕೃತಿಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಸಮತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬೋಗುವುದು, ಭಾರತದ ಹಿರಿಯ ರವೀಂದ್ರ,

ಗುರು ರವೀಂದ್ರ, ಬುಡಿಯುಗವೀಂದ್ರ, ಭಾರತೀಯರಿಗೂ ಮಾನವ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟ ಅರುಹು ಇದು. ಈ ಅರುಹನ್ನು ಮರೆಯದೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದೆಂದರೆಯೇ ಆ ಭಾರತದ ಗುರುದೇವನಿಗೆ ನಿಜವಾದ ತಿಲೋದಕ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಧರ್ಮೋದಕ ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ. ಇದೇ ಅತ ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ !

ವರ್ತಮಾನ ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಕಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟವನೆಂದರೆ ರವೀಂದ್ರ ಗುರುದೇವ (ಇದೇ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುರಿ. ಜಾಗಿರದಾರರ ಲೇಖನವನ್ನು ನೋಡಿರಿ !). ಜಗತ್ತಿನ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮವಿಕಾಸವನ್ನೂ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸ

ಬಹುದೆಂಬ ವ್ಯವಹಾರ-ಪರಮಾರ್ಥಗಳ ಮಧುರ ಸಂಗಮವನ್ನು ನಾವು ರವೀಂದ್ರರ ನಿವಿಧಮುಖವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಂಗಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವೆವು. ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದುದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ 'ಸಾಧನ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಕರ್ಮ-ಜ್ಞಾನಯುಕ್ತವಾದ ರವೀಂದ್ರರ ಭಕ್ತಿ ಶತ್ವಜ್ಞಾನ, ಜನರನ್ನು ಹೇಡಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಹದಲ್ಲ. ಈ ಕಥನಕಾರನ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪರಿಣಯಮಾಡಿಕೊಡುವ ನಾಯಕ-ನಾಯಕಿಯರ ಆದರ್ಶಪಾತ್ರಗಳು, ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ದಾರಿದೀಪಗಳಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ಅಜ್ಞಾನ-ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ

(೧೫ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

೧. 'ಹೋದರೆ ಹೋಯಿತು ಜಿಟ್ಟೋಲ—'

ಜಿಟ್ಟೋಲನ ಪುರವಳಿಗೆ ತಡೆಯಾಯಿತೆಂದು
ವೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪಾಪಾಕಾರವೆದ್ದಿದೆ. ಪಾಪ! ಹೀಗೆ
ಹೇಡಿತನದ ಹೊಲಿಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದ ಅಜ್ಞಾನಗುರು
ದಿರಿಷ್ಟ ಮಾನಸಮಾತ್ರರನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂಗಳ
ವಾಯನಿಗೆ ಮಹಾ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. 'ಇನ್ನೇನು
ಗತಿ? ಮೋಟಾರೇ ಇಲ್ಲ! ಕುಮರಿಗಾಡಿಯನ್ನು-
ನಿರೋಧವೇ? ಚಕ್ರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದು ಹೋಗುವೆ?
ಆಗಸವಾಹನಾರೂಢರಾಗೋಣವೆ?' ಎಂ ದು
ಮುಂತಾಗಿ ಬಾಯಿ ದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಬಾಯಿ ದಲು
ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ — ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ
ಧೂಳಿಯ ಬಾಳಿ ಕಗ್ಗಿನೆಯಾಗಿದೆ! ಅದೂ
ಹೋಗಲಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಅಬ್ಬರವೇಕೆ? ನಿಮ್ಮ
ಮೋಟಾರನ್ನು ನಡೆಸುವುದು 'ಹೇಗೆ' ಎಂಬ
ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಲಿಯುವುದು ಕಲಿಯುವ ಕುಸ್ತಿಗಳೆ,
ಕೀಳರಿ! ನಿಮ್ಮ ಕಾರಿಪಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗೇರಿಯ
ನೀರನ್ನು ಸುರಿಯಿರಿ. ಆಗ ನೋಡುವಿರಂತೆ ನಿಮ್ಮ
ಮೋಟಾರು ಹೇಗೆ ಓಡುವುದೆಂದು: ಯಂತ್ರ-
ರಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಬರಿಯ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ ಪ್ರಾಣ-
ಮಾತ್ರವಾದ ಮಾನಸವು ಕೂಡ ಒಂದು ಹಣ
ಕೆಲಸಗೇ ನೀರನ್ನು ಗುಟುಕಿಸಿದೊಡನೆ ಕ್ಷಣಾರ್ಧ
ದಲ್ಲಿ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುವನು! ಇನ್ನು ಯಂತ್ರ-
ರಕ್ತಿಯ ಮೋಟಾರಿನ ಮಾತೇನು? ಇನ್ನೇಕೆ?
ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದೆಂದೂ ದೂರದಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಕರೆ
ಯನ್ನು ನೋಡಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇದಿಯ ಜರ್ಮನ್
ಸೈನ್ಯವೆ ಓಡಿಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಹಿಂಸಾ
ಯುದ್ಧವೆಲ್ಲಾ ಅಜೇಯವೆನಿಸಬಹುದಾದ ಈ
ಕೆಲಸಗೇ ಇರುವವರೆಗೆ. ಜಿಟ್ಟೋಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು
ವಯಸ್ಸು ದಾಕಿದರೂ ಅಷ್ಟೆ! ಹೆವಲಬೇಡಿರಿ.
ಜಿಟ್ಟೋಲಿನ ಯುಗ ಮುಗಿಯಿತು, ಕೆಲಸಗೇ
ಕಿಟ್ಟೋಲಿ'ನ ಯುಗ ಬಂದಿತು, ಮೂಗು
ಎರಡೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿರಿ!

'ಹೋದರೆ ಹೋಯಿತು ಜಿಟ್ಟೋಲ
ಕೆಲಸಗೇ ನೀರನು ಬಟ್ಟಲ

ಕುಗ್ಗಲು ಮುಗ್ಗಲು ಮೋಟಾರು
ಇಲ್ಲವು ತೆಗೆದ ಗಟಾರು!

೨. ಶಾಪವೇ? ಸರ್ವಿಫಿಕ್ರೇಟಿ?

"ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
ನಡೆಯುವ ಕಾಲವೇ ಇನ್ನೂ (ಜುಲೈ ೧೯೪೦ಕ್ಕೆ
ಹೇಳಿದ್ದು) ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ... ಸರ್ಕಾರದ
ಸಹಾಯವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ, ಕೇವಲ ಕರ್ನಾಟಕದ
ಜನತೆಯಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಭರಭರಾಟೆಯಿಂದ
ನಡೆದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈಗಲೂ ಕೂಡ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ... ನನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆ ನಿಂತಿತು;
ದೇಸಾಯಿ-ದಿವಾಕರರು ತೆಗೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ
ಶಾಲೆಯೂ ಹಳ್ಳಗೂಡಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಿಂದ
೨-೨ ಸಾವಿರ ಹಣ ಪಡೆದು ದಿವಾಕರರ ವಲದಲ್ಲಿದ್ದ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಸಮಿತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಗ್ರಂಥ
ಗಳು ಹೊರಟಿವೆ? ಕಡಪಾ ನಾನೂ ಕೂಡಿಸಿದ
ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಧಿಯು ದಿವಾಕರರ ಹತ್ತಿರ ಮಲಗಿ
ಲ್ಲವೆ? ರಂಗರಾಯರ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ನಾನು
ಕೂಡಿಸಿದ ಬೆಳಕುಭಂಡ ಉರ್ಜಿತವನ್ನೆಯಲ್ಲಿ
ರುತ್ತದೇನು? ಜಯಕರ್ನಾಟಕದ ತರುವಾಯ
ಅಂಥ ಎಷ್ಟು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೊರಟಿವೆ?..."
ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. (೨೦. ಅಲೂರ ವೆಂಕಟ
ರಾಯರ 'ನನ್ನ ಜೀವನ ಸ್ಮೃತಿಗಳು' ಎಂಬ
ಪ್ರಕರಣ. ಜಯಕರ್ನಾಟಕದ ಜುಲೈ ೧೯೪೦ರ
ಸಂಚಿಕೆ).

ವಾಚಕರೆ, ಈಗ ಮಂಗಳರಾಯನು ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಮೊರೆಮೊಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲಿನ ಮಹತ್ವದ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು, ಬರೆದು, ಓದಿ, ಪರಿಚಯ,
ವಿಸ್ತಾರ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ಮಹಿಮಾಪ್ರದ
ಯನ್ನು ಸುರಿಸಿರಿ ಅಥವಾ 'ನಾಪಂ ಕರ್ತಾ
ದರೀ ಕರ್ತಾ' ಎಂಬ ಕತ್ತರಿಯಿಂದ—ಸಾಕು!
ಸಾಕು!

ಧಿಕ್ಕಾರ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ!

ತಕ್ಕಾರ ಮಾದಿರೆ ಘಂಡಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ||

* * *

೩. ಮಂಗೋಪದೇಶಸಾರ

ಕಿಡಿಗೇಡಿ ವಾಚಕನೊಬ್ಬನು ಕಡುಕನಲಿ
ಕಿಟ್ಟಿಬಂದ ಸಿಡಿಲಿಸಿದ ಮಾತಿನ ಮಾದರಿಯೊಂ-
ದನ್ನು ಮುರ್ಛಿಕರಿಸೋಣವಾಗಲಿ! 'ಮಂಗಳಾ,
ದುರಭಿಮಾನೋಕ್ತುಂಗಾ, ಕೊನೆಗೂ ನೀನಿಗೆ ತಲೆ-
ಕೆಳಗಾಗಿ ಜೋತಾದವ ಪ್ರಸಂಗ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ!
ಅವರನ್ನು ಬೈದೆ, ಇವರನ್ನು ಹಳಿದೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು
ಕುತ್ತಿವನಾಗಿ ಬೀಕಿಸಿದೆ—ಅದರೂ ನೀನಿಗೆ ವೈಸ-
ರಾಯರ ಕೌಸ್ತಲಿನ ಬೆಲೆದ ಸಂಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೆ
ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ! ನಿರಾಶೆ ಎನಬೇಕೊ? ಪ್ರಾಯ-
ಶ್ಚಿತ್ತ ವೆನಬೇಕೊ?' ವಾಚಕಮಹಾರಾಯಾ,
ನಿನ್ನೂ ಎನ್ನುವ ತೊಂದರೆ ಬೇಡ ನಿನ್ನ ತಲೆಗೆ!
ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ, ಹೃದಯ ಮೇಲಾಗಿ ಬಾಳುವ
ಮಂಗಳರಾಯನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮಾನವನಿಗೆ ತಿಳಿ
ಯುವುದೆಂತು? ಒಂದು ಕಡೆ ಶಾಸನಸಭೆಯ
ಮೋಸ, ಒಂದು ಕಡೆ ಶಾಸನಭಂಗದ ದಾಹ—

ಸೇಫ್ಟಿ ರೇಝರ್ ೨ ಬ್ಲೇಡು ಸಮೇತ,
೬ ಆಣೆಗೆ ಒಂದು ಸೆಟ್ಟು.

೧ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೬ ಉತ್ತಮ ಕ್ವಾರಿ!
೫ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ, ೬ ಆಣೆಗಳು

ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನಲ್ಲವೇ—

ನೊದಲು ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಅಂತ?—

ದಮ್ಮು ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೆಟ್ಟಗಾಗಬೇಕು ಎಂಬ
ಆಶೆಯಿಂದ ಅನೇಕರು ಕೃಣಿಕ ಗುಣ
ಕೊಡುವ ಔಷಧ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಪುರೋ
ಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿಯು ಇಂಥದಲ್ಲ;
ಅದರ ದಮ್ಮನ್ನು ಒಂದೆರಡು ದಿನ
ನೊಂದಿಸದೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಮೂಲವಾಗಿ ಗುಣನಾಡುವ
ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ
ಉಪಾಯವು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದ
ಕೂಡಲೇ ಕೆಮ್ಮು ಹೋಗು-
ವದು, ತೇಕು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಶಾಚದ ತೊಂದರೆ
ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಪಚನ-
ಕ್ರಿಯೆಯು ತಿದ್ದುವದು. ಸಾಂಕಾಶವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಫುಫ್ಫುಸ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ,
ಕ್ರೋನಿಗೆ ದಮ್ಮು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣನಾಗುವದು.

ದಮ್ಮು, ತೇಕು, ಧೇಕರಿಗೆ, ಗಂಟಲು ಉರಿಯುವಂಥದು
ಮತ್ತು ಫುಫ್ಫುಸದ
ಎಲ್ಲಾ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ
ಪ್ಲೇನ್ (ನೀಲಿವ್ಯಾಕಿಂಗ್)
ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಒದ್ದಕೋಷ್ಟ, ಮತ್ತು
ಆಮ್ಲಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಮ್ಮು
ಹತ್ತಿದವರು ಶ್ವಾಸಹಾರಿ ಕಾಂಪೌಂಡ್ (ಕೆಂಪು
ವ್ಯಾಕಿಂಗ್) ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣ. ರೂ. ೨-೨; ರೂ. ೩-೧;
ರೂ. ೬-೨ ಕೆಮ್ಮು ತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ
ಬಾಟಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಸಿಗುವವು
ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಳಾಸ:—

ಡಾ|| ಪುರೋಹಿತ ಫಾರ್ಮಸಿ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ.

ಇಲ್ಲವೆ ಮ|| ವನಮಾಳೇ ಭೀಷಾ ಮತ್ತು ಕಂ.,
ಪ್ರಿನ್ಸೆಸ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಮುಂಬಯಿ.

ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ

ಇಂತಹ ಉಡುಪು-ಉಪಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ
ಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವ ವೃತ್ತಿ ಮಂಗಳರಾಯನದ್ದಲ್ಲ.
ಅಥವಾ ಜಾತಿಗಾಗಿಯೆ ಜಾಗೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ
ಬೇಡಲು ಮಂಗಳರಾಯನು ಅಂಟೇಡಕರನಲ್ಲ,
ಸೀಖಸಾಹೇಬನಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ವೈವರಾಯರ
ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯನಿರದಿದ್ದರೂ
ಒಂದು ಅಣೆಯಾದರೂ ಇದೆಯಲ್ಲವೆ? ಕೈಗೆ
ಸಿಕ್ಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಬೊದಲು ಕಂದದ್ದರಿಸಿ,
ಅಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಾಡುವ ಮಂಗಳ-

ರಾಯನಿಗೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಲೆ ಇದೆ
ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೆ?

೪. 'ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭೇ ಭೇಕಾರ್ಯ'

ರವೀಂದ್ರರ ನಿರ್ಧನವಾರ್ತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರವೀಣ, ನಿಚಾರಧುರೀಣ ಕನ್ನಡ
ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು 'ಭಾಷಾಂಜಲಿ' ಎಂದು ಒಂದೇ
ಸವನೆ ಬರೆಯುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಜನ್ಮ-
ಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕಿನವು ಅಚ್ಚಿನ ದೋಷವಲ್ಲ ಎಂದರಿತು

ವಾಚಕನೊಬ್ಬನು 'ಭೀಮರೊಡೆದು, ಭೀಂ-
ಡಾಗಿ, ಭೇಳಿದ್ದಾನೆ!' ಇಷ್ಟೊಂದು ತೊಂದರೆ
ಗೀಡಾಗುವ ಕಾರಣವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ-
ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನರಿತ ಧರ್ಮವರ್ತಿಯಾದ
ಮಂಗಳರಾಯನ ವಿಚಾರ. ಶುದ್ಧವಾದ ಶಬ್ದವು
'ಭಾಷಾಂಜಲಿ' ಎಂದಿದ್ದರೂ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರಣ
ಗಳಿಗಾಗಿ ಅದು 'ಭಾ—' ಅಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

(೧) ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ—ರವೀಂದ್ರರಂತೆ
ಹರ— ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ—

(೨) ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಇಲ್ಲವೆ ತತ್ಸಂ-
ಬದ್ಧ ಯಾರಾದರೂ ಮಹಾಪ್ರಾಣರ ಅಗಿದ್ದರೆ—

(೩) ದುಃಖದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೆ—

(೪) ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದಾದ
ಅದ್ವಿತೀಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಎನಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ—

(೫) ಇಲ್ಲವೆ 'ಭ' ಕಾರದ ಗೀಟನ್ನು ಹೊಡೆದು
ಹಾಕದಷ್ಟು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವು ಕಂಪೋಜಿಟರನ
ಕಣ್ಣನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿದ್ದರೆ—ಅರ್ಥಾತ್—

(೬) ಅಂಥ—ಹೆಣೆ—ಹಹಹ! ಹೆಚ್ಚಿಗೆ 'ವ್ಯಕ್ತಿ'
ಸುವದೇನು!

ವಿನಾಯಕ, ವನನಾಯಕ !

ಗಣಪತಿಗೂ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೂ ಬಿಲುದಿನದ
ಸಂಬಂಧ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಮಾಡ
ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಂಗಳರಾಯನನ್ನು ಮಾಡುವವರೇ
ಬಹುಜನರು ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನ ಧರ್ಮ,
ಸಮಾನ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಂಟು. ಒಬ್ಬನಿಗೆ
ಸೊಂಡ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬಾಲ
ಉದ್ದ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹೆಂಡಿರಿಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ !
ಇಬ್ಬರೂ ತೃತೀಯಾಪಂಥಿಗಳು. ಗಣಪತಿ ತನ್ನ
ವಾಹನದ ಮೂಲಕ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗಗ್ರಸ್ತರಕ್ಕೆ
ಕಾರಣನಾದರೆ ಮಂಗಳರಾಯ ತನ್ನ ವಾಹನ
ಮೂಲಕ ಪಿತ್ತಪ್ರಕೋಪದ ರೋಗಗಳನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗಣಪತಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವನಪತಿ.
ಅದುದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ಪೂಜ್ಯರು.
ಗಣಪತಿಗೆ ಮೋದಕಕೊಡುವವರು ಮಂಗಳ-
ರಾಯನನ್ನೂ ಮರೆಯಲಾಗದು !

ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿ ಮೋರಾಯಾ !

ಮಂಗಳನು ಕೀರ್ತಿಯ ಮಾರಾಯಾ !

'ಜಯಂತಿ' ಕಥಾಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಮೇಲೋಲೆಯ ೩ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ

ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಷ್ಯದ ವಿರಾಟಸೇನೆ

ಎಂದರೆ ಅದರ ಅಜೇಯವಾದ 'ರೆಡ್ ಆರ್ಮಿ'

೧೯. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಕೊಡಗನೂರು

ರಷ್ಯದ 'ರೆಡ್ ಆರ್ಮಿ' ಎಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾಭಿಮಾನದ ರಾಶಿ. ನೈಯುಕ್ತಿಕ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅದು ಎಂದೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದು. ರಷ್ಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸನ್ಮಾನಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅದು ತನ್ನ ಜೀವನನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಕಾದುವಂತಹದು. ಇದನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಪರಾಧೀನರಾದ ನಾವು ಅನುಸರಿಸಲಿಕ್ಕಲ್ಲ; ಅಭಿನಂದಿಸಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಅರ್ಹರಾಗಿರುವೆವೆ?

“ಅಕ್ರಮಣಕಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಗೊಡ್ಡ ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೆದರುವವರಲ್ಲ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ರಷ್ಯದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಎರಡನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ಉತ್ತರ ಕೊಡುವೆವು”

—ಜೋಸೆಫ್ ಸ್ಟಾಲಿನ್

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಯೂನಿಯನ್ ನ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ನು ಮುಂದಿಟ್ಟ ವರದಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನು ರಷ್ಯದ ವಿದೇಶೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆಸಂದಿಗ್ಧವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದನು! ರಷ್ಯದ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯವು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದೂ ಅಜೇಯವಾದುದೂ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಅದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾದ ಮೋಶಿಯೆ ಓರೋಸಿಲೋಫ್ ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದನು:

“ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಂಚಲು ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಸಮರದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಿದೆ. ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮಗುಂಟಾದ ಸ್ವಲ್ಪವೆ ಸಫಲತೆಯಿಂದ ಪೋತಾಣಗೊಂಡು, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತ ಹೊಸ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ ಗಡಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ದೃಢ ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಒಹುಭಾಗವು ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದೆ”

೧೯೧೮ನೆಯ ಇಸವಿ; ಶಾಸನ ಸತ್ತೆಯು ರಷ್ಯದ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ ಕೈಗೆ ಬಂದು ಇದೀಗ ೩ ತಿಂಗಳಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವರಿನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಕಾಲಮೇಲೆ ತಾವು ನಿಂತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳು ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದರು. ೧೯೧೭ ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಇವ

ರೊಡನೆ ಸೇರಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋಮಂದಿ ಭನಿಕರೂ ಇವರಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು! ಝಾಂನ ಶ್ರೇಷ್ಠಸೈನ್ಯವು ಅವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಪಾದರಿ-ಪೋವರು ಅವರ ಸಹಯೋಗಿಗಳಾದರು. ಹಣಕ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ಸೈನ್ಯವೂ ದೊರೆಯಿತು! ಅದುದರಿಂದ ಅವರು ಹೊಸ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ದಂಗೆ ಎದ್ದರು!

ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು ಝಾರ್ ಶಾಹಿಯೊಡನೆ ಕಾದಿದಾಗ ಸಾಧನ-ರಹಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಘಾಠರಿಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಗೃಹಯುದ್ಧದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಘಾಠಿಯಾಯಿತು. ಈಗ ಈ ಗೃಹಯುದ್ಧದ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಘಾಠಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ೧೯೧೮ ನೆಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೩ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ಒಂದು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇತ್ತು.

“ಹಿಂದಿನ ಸೈನ್ಯವು ಹಣಗಾರರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿತ್ತು; ಇದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಒಡವರ ಸರಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ, ಹೊಸಸೈನ್ಯದ ಆವಶ್ಯಕತೆ

ಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಈ ಸೈನ್ಯವೇ ಈಗ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭದಂತಿರುವುದು.”

ರಷ್ಯದ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಸಂಘಟನೆಯು ಶ್ರಮಿಕರಿಂದಲೂ ರೆಡ್-ಗಾರ್ಡ್ಸ್ ಮತ್ತು ರ್ಯೂರ್ ಕಾಲದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸುಸಂಘಟಿತರೂ ಆಗಿದೆ. ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಸಂಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೆಚ್ಚು ಕಾಲವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಎಕೆಂದರೆ ಗೃಹಯುದ್ಧದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೇವಲ ೩ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಎದ್ದಿತ್ತು! ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಸದಸ್ಯರು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಧನಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಎದುರಾಳಿಗಳಾದರೂ ಅವರಿಗಿಂತ ಪೆಚ್ಚು ಸಾಧನಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಸೈನ್ಯವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದಿತು; ಇಲ್ಲದೆ ಸುಯೋಗ್ಯ ಆಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ಇದ್ದಿತು. ಹೀಕದ ಧನಿಕರು ಆದರೆ ಪುಷ್ಟಿಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಒಂದು ವಸ್ತುವು ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಿತು—ಆದಾವು ದೊರೆತ ಆವರ ಉತ್ಸಾಹ! ಅವರು ರ್ಯೂರ್ ಶಾಹಿಯನ್ನು ಪುನಃ ತಲೆ ಎತ್ತಿಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರು! ಅವರಿಗೆ ಶತ್ರುನಿಗೆ ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಮರಣವೇ ಪೆಚ್ಚು ಸ್ವೀಕಾರ-ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು! ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಧನಗಳ ಅಭಾವವಿದ್ದೂ ಕೂಡ ಅವರು, ಕೇವಲ ಉತ್ಸಾಹದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ, ದೃಢ-ಚಿತ್ತರಾಗಿ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನೆದುರಿಸಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಗಳಾದರು.

ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದವನು ಟ್ರಾಟಿಸ್ಕಿಯು; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸಫಲ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಿ ಅದರ ಸಂಚಾಲಕನಾದ ಯಶಸ್ಸು ಸ್ವ್ಯಾಲಿನ್ಸ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಸ್ವ್ಯಾಲಿನ್ಸ್ಕನು ತಾನೇ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಸದಸ್ಯನಾದನು. ೧೯೧೮ನೆಯ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು ಜಾರೀಯನ್ (ಸ್ವ್ಯಾಲಿನ್ ಗಾರ್ಡ್) ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಮೂಲಕ ಈತನು, ಭಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಯವರು ಇದುವರೆಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತದಂತೆ ತುಳಿದಿರುವನು. ಸ್ವ್ಯಾಲಿನ್ಸ್ಕನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯವು ಯುಕ್ರೇನ್, ಕಾಕೇಸಸ್-ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಆಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಸ್ವ್ಯಾಲಿನ್ಸ್ಕನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯವು ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಿಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಗ ಅದು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬಗ್ಗುತ್ತಿಗೆ ಬೀರುವಷ್ಟು, ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ—ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೂ ಸಹ ಇವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಟಿಸ್ಕಿಗಳ ಸಹವೇ ಉಂಟಾದ ಮತಭೇದವು ಇದೇ ಪರರಾಷ್ಟ್ರ ನೀತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಯಿತು! ಆಗ ಒಂದು ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಇವರ ಮುಂದೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಗಳ ಸಹವೇ ಬ್ರೆಸ್ಲಿ ಟ್ರಾವಸ್ಕದ ಸಂಧಿಯ ಚರ್ಚೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಟ್ರಾಟಿಸ್ಕಿಯು

ರಷ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಜರ್ಮನಿಯು ಕೆಲವು ಅಸಮಾನಕಾರಕವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವನ ಮುಂದಿಟ್ಟಿತು. ಟ್ರಾಟಿಸ್ಕಿಯು ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು! ಆದರೆ ಇವನ ಈ ವರ್ತನೆಯು ಲೆನಿನ್‌ನಿಗೆ ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಲೆನಿನ್‌ನು ಜರ್ಮನಿಯ ಮುಂದೆ ತಲೆಬಾಗಲುಸಿದ್ಧನಿದ್ದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಟ್ರಾಟಿಸ್ಕಿಯು ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧನಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಶಕ್ತಿಯು ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಿತು. ಆದು ತನ್ನ ಅದಮ್ಯ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಲೆನಿನ್‌ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು, ಅವನು ಸಂಧಿಪತ್ರಕ್ಕೆ ರುಜುವಾಡಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯವು ವಿಶಾಲವಾಯಿತು; ಅವನ ಗರ್ಜನೆ ಯಿಂದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕಂಪಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದುವು.

ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನವಯುವಕನೂ ೨ ವರ್ಷಕಾಲ ಸೈನ್ಯಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಕಾನೂನಿದೆ. ೧೯೧೮ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರಷ್ಯದ ಯುವಕನೂ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಸೈನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಲೇ ಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸವರೂ ಬರುವರು. ಯುವಕನು ಬಡವನಾಗಲಿ, ಧನಿಕನಾಗಲಿ, ೧೯ನೆಯ ವರ್ಷವಾಯಿತೆಂದರೆ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಲೇಬೇಕು. ೨೨ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವನು ಸ್ವತಂತ್ರನು. ಆದರೆ ವಿಶೇಷ ಸೈನಿಕಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ೨೨ನೆಯವವರು ೫ ವರ್ಷಕಾಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ೨ ವರ್ಷಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಂತರ ಅವರು ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಸದಸ್ಯರಾಗುವರು. ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಯಾರೂ ಯಾರನ್ನೂ ಬಲವಂತಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಷ್ಯದ ನವಯುವಕರು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರುವರು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ! ಯುವಕರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವರ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವರು. ಯಾವ ಜಾತಿಭೇದವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ರೈತರು, ಕೂಲಿ-ಯವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವರು. ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕಗಳಿಂದ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಸಂಘಟನೆಯು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ:—

ವರ್ಗ	೧೯೨೫	೧೯೩೦	೧೯೩೪
	೧೦೦ರಲ್ಲಿ	೧೦೦ರಲ್ಲಿ	೧೦೦ರಲ್ಲಿ
ಕೂಲಿಯವರು	೧೧	೨೯.೨	೪೨.೮
ರೈತರು	೮೪.೪	೫೭.೮	೪೭.೫
ಕೆಲಸಗಾರರು	೪.೩	೧೦.೯	೧೦.೭

ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಕೂಲಿಯವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗು

ತ್ತದೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಇಂದು ಸಾಮಾನ್ಯತೆ ಬೇಸಾಯವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಧಾರಣ ಸೈನಿಕ-ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ, ರೈತರ ಹುಡುಗರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಮೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವರು.

ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟರ ಪ್ರಭಾವವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯ ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯನೂ ಕೆಂಪು ಸೈನಿಕನಾಗುವುದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾನೆ. ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ "ಯಂಗ್ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಲೀಗ್" ನ ನೂರರಲ್ಲಿ ೮೫% ಸದಸ್ಯರು ಸಾಧಾರಣ ಕೆಂಪುಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ, ೬% ಉಚ್ಚ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ, ೭% ರಂತೆ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ಗಳ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ೨೦ ರಂತೆ ಕಮೀಷನರಿಯ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಆಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಇವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಂಪುಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ಕ್ಕೆ ನೂರು ಮಂದಿಯೂ ಉಚ್ಚ ಸೈನಿಕರೇ! ಇವರಿಗೆ ಮೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೊಡ್ಡೆ ಗಣಿತ, ಇತಿಹಾಸ, ಭೂಗೋಳ, ಶರೀರವಿಜ್ಞಾನ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇವರ ಮನೋರಂಜನೆಗೆ ಸಹ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರು, ಕವಿಗಳು, ದಾರ್ಶನಿಕರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವಿದೂಷಕರೇ ಮುಂತಾದವರು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ನೌಕರರಾಗಿರುವರು. ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಇರುವುದು. ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕವಿಧ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವರು. ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಇವರವೇ ಆಗಿದ್ದ ೫೫ ನಾಟಕಮಂದಿರಗಳಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ೧೯೩೮ ರಲ್ಲಿ ೭೨ ಆದುವು; ಈಗ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ರಷ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಗೀತಪ್ರೇಮಿಗಳೇ ಆಗಿರುವರು. ಇವರ ಗೀತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೇಶಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುವು. ಅವರ ಒಂದು ಗೀತೆಯ ಭಾವಾನುವಾದವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇದೆ :

“ ಸನ್ನ ದೇಶವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾದುದು ! ವಿಷ್ಣುವೇ ವನೋಪವನಗಳೂ, ಪರ್ವತಗಳೂ ನದಿಗಳೂ ಇವೆ ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಮನೋಹರವೂ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತವೂ ಆದ ದೇಶವಿಲ್ಲ ! ನಾವು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ! ಆದರೆ ಅಕ್ರಮಣಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೃಢಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವುದು ! ನಮಗೆ ಸಮ್ಮ ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೇಮಾಧರಗಳಿವೆಯೋ, ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಇನೆ ! ”

ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ತುಂಬಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಸ್ತು ಇರುವುದಾದರೂ, ರಷ್ಯದ ಕೆಂಪುಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಷ್ಟು ಶಿಸ್ತು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ! ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ

ಶಿಸ್ತು ಎಂದರೆ ಅಂಧಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ ! 'ಕಮಾಂಡರ್‌ನ ಆಜ್ಞಾವಾಲನೆಯೇ ಶಿಸ್ತು' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇತರರಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಜ್ಞಾನವು ಬಹಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ದೇಶರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದಿರುವರು. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದನಂತರ, ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೇದಭಾವನೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ-ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಮನಾಗಿರುವರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬಂದರೆ ಸೈನಿಕನು ಆತನಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ನಿರ್ಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸಣ್ಣ ಸೈನಿಕನೊಡನೆ ಆಲಿವಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು.

ಕೆಂಪುಸೈನ್ಯದ ಒಂದು ಇನ್‌ಫಂಟ್ರೀ (ಕಾಲುದಳ) ಯಲ್ಲಿ ೬೦ ಸಾವಿರ ಜನರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆರ್ಟಿಲರಿ, ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿರುವುವು ! ಕಮಾಂಡರ್‌ನವಾರರಲ್ಲಿಯೂ ೧೦೦ ಕ್ಕೆ ೫೨ ರಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಗಳನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೩೦, ವಾಯುವಿಮಾನಭೇದಿಗಳನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೨೫, ಆರ್ಟಿಲರಿ ಯಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೪೨, ಟ್ಯಾಂಕ್ ಆರ್ಮಿಡ್‌ವಾರ್ ಆದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೧೫೨ ರಷ್ಟು, ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ವಾಯುಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೪ ಕ್ಕಿಂತ ನೂರಕ್ಕೆ ೧೩೮ ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೧೦ ರಷ್ಟು ! ರಷ್ಯದ ಕೆಂಪುಸೈನ್ಯದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಮೋಶಿಯೆ ಓರ್‌ಸಿಲೋನ್‌ಘ್‌ನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ :

“ ೧೯೨೨ ರಲ್ಲಿ ವಿಮಾನಗಳು ೨೦೦೦ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಎತ್ತ ಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದವು. ಈಗ ಅದರಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೨೦೮ ರಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಸೈನ್ಯವು ಫೈರ್ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಮೊದಲು ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ೧೦೦ ಇದ್ದರೆ ಈಗ ೩೦೦ ಆಗಿದೆ ! ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವಾಯುಯಾನಗಳೂ ಈಗ ೯ ಮೈಲಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಗೆ ೩೫೦ ಮೈಲಿ ೧೦೨ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಹಾರಬಲ್ಲವು ! ”

ಶರಣಸಂದೇಶ

(ವಾರಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷೇಶ್‌ವರ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು
ಹಿಂದೂ ಸಂಘಟನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಇದೇನೆಂದೆ. ದೇಶ-ವಿದೇಶದ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರವರ್ಣಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಓದಬಹುದು. ವಾರ್ಷಿಕ ಮರ್ಣಿ ಅಂಚೆಯ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦ ಗಳು.

‘ ಶರಣಸಂದೇಶ ’

ಪ್ರೀತ : ಅಲಮಟ್ಟಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪೂರ.

(೧೪೬ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆವರಿದುದು)

ಕನ-ಕೊಳಕು-ಹೊಲಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ನಗಿನಗಿಸುತ್ತಲಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾವುದೊಂದು ಪಾಠಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರದಂತೆ ಮಾಡದೆ, ವಿಶ್ವದ ಧಾರಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ನಿಸರ್ಗಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಂತಹದು. ಎಂತಲೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರವೀಂದ್ರರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸಯುಗ ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದುದ ರಿಂದಲೆ ಶ್ರೀರವೀಂದ್ರರು ಮಹಿಷದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮುಷಿ- ಗಳಿಗೆ ಯುಕ್ತತರ್ಪಣವನ್ನರ್ಪಿಸುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆ ತರ್ಪಣವೆಂತಹದಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಬಂಧ (ಪ್ಯಾರಾಗ್ರಾಫ್) ದಲ್ಲಿಯೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಚಿಕೆ

ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲೇಖನಗಳು ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಗಂಭೀರ ವಾದಂತಹವೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆವು. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ಜಿ. ಕೆ. ವಾಳ್ವೆಕರ, ಪಂ. ತಾರಾನಾಥ, ಎಸ್. ಎಲ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಡಾ. ಎಚ್. ಪಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದವರ ಲೇಖನಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡ ಬಹುದು. ಈ ಸಲ ಬಂದ ಕತೆ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರೂ ಕುತೂಹಲ ಪೂರ್ಣವನ್ನೇ ತಂದಿದೆ ಕೊಡಿದುದಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿಂದಿದೆ ಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅರ್ಥ ಅರ್ಥವನ್ನು

ಕೊಟ್ಟು ಕತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾರಸ್ವತವನ್ನು ಕಡಿನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದೆ ಸಲ ಇಡಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಯುಕ್ತವೆನಿಸಿತು. ಎಂತಲೆ ' ಅತ್ಯಹತ್ಯೆ ' ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನು- ೧೪. ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದರೂ ಒಂದೆಸಲ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಗದದ ಬರಗಾಲ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತಲಿದೆ; ಬಾಧಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೂ ಅರ್ಥಿಕ ಅನನುಕೂಲತೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡದಾಗಿದೆ.

ಜಯಂತಿ ಕಥಾಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಪರಿಣಾಮ

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಮೇಲೋಲೆಯ ಮೂರನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ) ಮೇಲಿನ ನಂಬರುಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಕೆಲವರ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸ ಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಾಟದ ನಿರ್ಣಾಯಕರ ವರದಿಯನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಉಪಕಾರಸ್ತರಣೆ

ಗುರುದೇವ ರವೀಂದ್ರರ ತೀರ ಇತ್ತಿಚೆಗಿನ ಛಾಯಾಚಿತ್ರವನ್ನು ನಮಗೆ ಒ ದ ಗಿ ಸಿ ಕೊಟ್ಟವರು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ. ಪುರೋಹಿತ ಜಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಅವರು. ಇವರು ಕನ್ನಡಿಗರು; ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು; ಜಯಂತಿಯ ಹಿತಚಿಂತಕರು. ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ವಂದನೆಗಳವರಿಗೆ.

—ಸಂಪಾದಕರು

ಪಯಣವೆಲ್ಲಿಗೆ ?

೩೬. ಶಂಕರಭಟ್ಟ, ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಿ, ಹೊಂಬಳ

ಪಯಣವೆಲ್ಲಿಗೆ ! ಪಥಿಕ ! ಪಯಣವೆಲ್ಲಿಗೆ ?

ಬೇಕೆನ್ನುವದೆಲ್ಲವುಂಟು

ಸಾಕೆನ್ನುವ ನೀನು ಉಂಟು

ಸಾಕಾಗದೆ ಮತ್ತೆ ನಿನಗೆ ?

ಬೇಕಾಗಿಹುದೇನು ಪೇಳೊ ! ಪಯಣವೆಲ್ಲಿಗೆ ? || ೧ ||

ಕಡೆಮೊದಲಿನ ಕತೆಯದೇನು ?

ನಡುವಿನ ನಿಜವಾರ್ತೆಯೇನು ?

ನುಡುವ ನುಡಿಯ ಭಾವವೇನು ?

ಒಡನುಡಿಯದೆ ನಡೆವ ನಿನ್ನ — ಪಯಣವೆಲ್ಲಿಗೆ ? || ೨ ||

ತಿಳಿದು ನೋಡೆ ನೀ ಕೃತಾರ್ಥ !

ತಿಳಿಯದಿರಲು ಜನ್ಮ ವೃಥಾ !

ಕುಳಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ೭ಯಲಿ-

ಗೆಳಸಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಯಣವೆಲ್ಲಿಗೆ || ೩ ||

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ

ಶ್ರೀ. ದ್ವೈಪಾಯನಾಚಾರ್ಯ

(ಒಂದು ನಿಡುಗತೆ)*

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಬಿದ್ದುದು ಬಗೆಹರಿಯದ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ. ಒಂದೆಡೆ ತಾನು ಸೇರಿದ ಕ್ರಾಂತಿ-
ಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆದರ್ಶದ ಆಕರ್ಷಣೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಗುರುವಿನ
ಸದುಪದೇಶದ ಆಕರ್ಷಣೆ, ಈ ಎರಡು ಆಕರ್ಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ
ಆ ತರುಣ, ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ತರಗಲೆಯಂತೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟ.

೧೯೦೦ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆ. ಸಂಯುಕ್ತ
ಪ್ರಾಂತದ ಡೆಹರಾಡೂನ್ನಿನ ಬಳಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರಾಂತಿ-
ಕಾರರ ಒಂದು ಗುಪ್ತಸಭೆ ಕೂಡತಕ್ಕದ್ದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳು ಹೋದುವು.
ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗೊತ್ತಾದ ತಾರೀಖಿನಂತೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ
ಡೆಹರಾಡೂನ್ನಿನ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ
ಮಾತ್ರ ಇದರ ಸುಳಿವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ವಸಂತ ಋತುವು; ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿ ಯಾವನಮದದಿಂದ ಮತ್ತ
ಳಾಗಿರುವಳು. ಹಗಲು ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ
ಯಲ್ಲಿ ತಂಗಳಿಗೆ ಮಂದವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವುದು. ಹಿಮಾಲಯ
ದತ್ತಣಿಂದ ಒರುವ ತಂಗಳೆಯು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವರಿಗೆ
ಸಂತಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೊನರೊಡೆದ
ಗಿಡ-ಮರಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಗಳು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುತ್ತಿರುವವು.

ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಗುಡ್ಡದ ತುಟ್ಟತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು
ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಒರ್ವ ತರುಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನರೊಂದು
ಗುಂಪು ಸೇರಿರುವುದು. ತರುಣ—ಪ್ರಭುದಯಾಲನು — ಕಾಲೀ
ಜಿನ ವಿಧಾರ್ಥಿ. ಅವನೇ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಂತನುನಿತ್ತಿ-
ದ್ದನು. ಸಭೆ ಜರುಗಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಿಶ್ಚಿತ
ವಾದುವು. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ
ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹಣದ ಕೊರತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ
ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಾಧಿಸತೊಡಗಿತು. ಮಿಣುಮಿಣುಕಾದ
ಬೀವದ ಬೀಕಿನಲ್ಲಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದೃಢಪ್ರತಿಜ್ಞರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಹೊರಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾ-
ಸ್ಯೆಯ ಕಾಳರಾತ್ರಿ. ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಹಣದೊರಕಿಸುವ ಉಪಾಯ
ತೋರಲೊಲ್ಲದು. ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಮುಂದೆ ಸರಿದು ನುಡಿದ :
“ನನಗೊಂದು ಉಪಾಯ ತೋರುತ್ತಲಿದೆ. ನೀವು ಅದನ್ನು
ಪುರಸ್ಕರಿಸುವುದಾದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯ ದೊರೆಯುವುದು.”

ನಾಯಕ ಶೇರಸಿಂಹನು ಪ್ರಭುದಯಾಲನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ಹೇಳಿದ : “ಭಾಯಿ, ! ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ
ಸರಿ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೇವದ ಹಂಗುದೊರೆದು ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ
ಮೇಲೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಉಳಿಯುವುದೇ ? ಉಪಾಯವನ್ನು
ಹೇಳು; ನನ್ನ ಸಂಗಡಗನೊಬ್ಬನನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
ನಿಯಮಿಸಿಬಿಡುವೆನು ! ”

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ತುಸು ತಡೆದನು. ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದು
ಕಷ್ಟದಾಯಕವೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಮಿಂಚೊಂದು ಅವನ ಮುಖದ
ಮೇಲೆ ಮಿಂಚಿತು. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ತಡೆದು ಹೇಳಿದ :
“ಬಾಬು ಜ್ಯೋತಿಷಸ್ವರೂಪರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಿಶ್ವ ಮಹಾನಂದಜಿಯ
ವರು ಬರಲಿರುವರು. ಅವರ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಣದ ಚೀಲವೇ
ಇರುವುದು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿಗಳಿರುವು
ವೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮೂರು ಸಾವಿರದ
ವರೆಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಜನರ ಕಲ್ಪನೆಯಿದೆ.”

ತರುಣ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಪೃಥ್ವೀನಾಥನೆಂಬ ಸುಂದರ ತರುಣನೊಬ್ಬನು ಎದ್ದು ನುಡಿದ :
“ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಹೇಳಿದ ಯೋಚನೆ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ಸುಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟಕರವಾದುದಲ್ಲ.
ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅನುಕೂಲವಾದ ಉಪಾಯವು ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲ
ವೆಂದು ನನಗಿನಿಸುತ್ತದೆ ! ”

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಕೇಳಿದ : “ನಿನಗೆ
ಸ್ವಾವಿಶ್ವ ಮಹಾನಂದಜಿಯವರ ಪರಿಚಯವಿರುವುದೇ ? ”

“ನನಗೆ ಅವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆರ್ಯ-
ಸಮಾಜದ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅನೇಕಸಲ ನೋಡಿರುವೆನು.
ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಹಣದ ವಿಷಯವೇನೋ ಸರಿ ! ಆದರೆ ಅದು
ಸಾರ್ವಜನಿಕವೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿತಿರುವರು.”

* ಹಿಂದೀ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕತೆಗಾರರಾದ ಸತ್ಯದೇವ ಪರಿನ್ಯಾಸ
ಕರ ‘ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ’ ಎಂಬ ಕತೆಯ ಅನುವಾದವಿದು.

ಆ ಮೇಲೆ ನಾಯಕ ಶೇರಸಿಂಹ ಹೇಳಿದ : “ ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಇಬ್ಬರ ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ತೆರದ ವಿಚಾರವು ಸುಳಿಯಿತು. ಒಳ್ಳೆಯದು, ಮುಂದಿನ ಮಾತು ನಡೆಯಲಿ. ”

ಎರಡು ತಾಸುಗಳ ವರೆಗೆ ಜರ್ಜಿ ನಡೆದು ಸಭೆ ಕೊನೆಗಂಡಿತು.

*

*

*

ಡೆಹರಾಡೂನ್ ಆರ್ಯಸಮಾಜ ಮಂದಿರದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವು ಸ್ವಲ್ಪದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಅದರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಬಾಬು ಜ್ಯೋತಿಷಸ್ವರೂಪಜಿಯವರು. ಅವರ ಆಸ್ಥಾನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಉಪಶೇಷಕರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣಗಳು ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುವು. ಬಾಬುಜಿಯವರು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾಸಂದಜಿಯವರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಂತೂ ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬರುವರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಅವರಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನದ ಪತ್ರವೂ ಬಂದಿತ್ತು.

ಉತ್ಸವದ ಸಿದ್ಧತೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿತು. ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ, ಡೆಹರಾಡೂನ್ನಿನ ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಶಾಖೆಗೆ ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಆರ್ಯಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆರ್ಯಸಮಾಜಮಂದಿರವು ಒಳ್ಳೆ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸೇವೆ-ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವುವು. ಹಾಗೂ ಡೆಹರಾಡೂನ್ನಿನ ರಮಣೀಯ ಸಾಂದರ್ಭವು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಹರಿದ್ವಾರದ ಕಡೆಗೆ ಮಸೂರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಇಳಿದೇ ಹೋಗುವರು.

ಉತ್ಸವದ ದಿನ ಬಂದಿತು. ಮಂದಿರವು ತಳಿರು-ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸೇಹವನ್ನೀಯುವ ಫಲಕಗಳು ಅಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡತೊಡಗಿದುವು. ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳು ತೋರಿಸತೊಡಗಿದುವು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಬರತೊಡಗಿದರು. ಉಪಶೇಷಕರಿಗಾಗಿ ನಿಲಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತದ ಗೃಹಸ್ಥೆಯಾಯಿತು. ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥ ಬುದ್ಧಿಯು ಸ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ದಡಿಯತೊಡಗಿದರು. ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾವಿನ ಬಂದಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಇಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಬಂದಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಪುರಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲರೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಚಂಡಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತರು. ಬಾಬು ಜ್ಯೋತಿಷಸ್ವರೂಪಜಿಯವರಂತೂ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದರು. ಸುಂದರ ತರುಣನೊಬ್ಬನೂ ಆ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದನು.

ಉತ್ಸವವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಭಜನೆಯವರ ಭಜನೆಯು ಉತ್ತಮರೀತಿಯಿಂದ ಜರುಗಿತು. ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ತುಂಬ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುವು. ಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾಸಂದಜಿಯವರ ಭಾಷಣವು ಒಳ್ಳೇ ಸಾರಗರ್ಭಿತವಾಗಿತ್ತು. ಜನರು ಅದನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

ಒಂದುವಾರದ ವರೆಗೆ ಉತ್ಸವವು ನಡೆದು ಕೊನೆಗಂಡಿತು. ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಮರಳಿದರು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜ್ಯೋತಿಷಸ್ವರೂಪಜಿಯವರು ಮನವೊಲಿಸಿ, ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಇರುವುದಾಗಿ ಒಡಂಬಡಿಸಿದರು.

*

*

*

*

ಮುಂಜಾವಿನ ಸಮಯ. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯನು ಒಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ : “ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ! ತರುಣನೊಬ್ಬನು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಆಪ್ತನಿ ಇರುವುದೇ ? ”

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ದಿನಾಲು ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಿದನಂತರ, ಮೈಗೆಲ್ಲ ಅಭ್ಯಂಜನಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ನಿತ್ಯದ ರೂಢಿ. ಆದರೆ ಇಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸ್ವತಃ ಅಭ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮೈಮೇಲೆ ಲಂಗೋಟಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಇನ್ನಾವ ಒಟ್ಟಿಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಗಂಭೀರಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದರು : “ ದೇವದತ್ತ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ತೋಡಬೇಡ; ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆ ! ಅವಕಾಶವಿದೆ. ವ್ಯಾಯಾಮ-ಅಭ್ಯಂಜನಗಳೆಂದುಂಟಾದ ಕಾವು ಕಡಿನೆಯಾಗಲಿ; ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ! ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳ ವರೆಗೆ ತಡೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಆ ತರುಣನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ; ಆನನನ್ನು ಕರೆ ! ”

ಆರ್ಯಸಮಾಜ ಮಂದಿರದ ಮೇಲಿನ ಲೋವೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ತಂಗಿದ್ದರು. ತರುಣನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ? ಎಂದು, ವಿನಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸುರಿಸಿ, ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟು ಮಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿರಬೇಕು. ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ, ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಬಣ್ಣದ ಮೈ. ಯಾರಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು; ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಮಾಡದೆ ಇರಲು ತೀರ ಎಳೆಯ ಕಳೆ ಅವನ ಮೋರೆನು ಮೇಲೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕರಿಯ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ. ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯದಾದ ಕೋಟು. ಅಚ್ಚಹೊಸ ಪೈಜಮಾ. ಕಾಲಲ್ಲಿ ದೇಶೀ ಚಪ್ಪಲಿಗಳು. ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ವನಸ್ಸು ಅವನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿತು. ಮಧುರ ಸ್ವರದಿಂದ— “ ಮಗು ! ಎತಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ತರುಣ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿದ : “ ಸ್ವಾಮಿಜಿ, ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೊ ಜನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ”

ಸ್ವಾವಿಜಯವರು ಕೆಲಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ನೆಟ್ಟದಿಟ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಅವನು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ. ಸ್ವಾವಿಜಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯ ಹೊಳವನ್ನು ತಡೆಯುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾವಿಜಯವರು “ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಗು! ನೀನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಿರುವ ತಿಕ್ಕಣವಾವುದು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ತರುಣ ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಯೆ ತುಂಬ ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ಬಿನ್ನವಿಸಿದ:

“ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಇದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಬಯಕೆ. ತಮ್ಮ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನನ್ನ ಜೀವನವು ಸಫಲವಾಗುವುದು” ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕುರ್ಚಿಯಿಂದೆದ್ದು, ಲೋವೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ ಅಡ್ಡಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಕಪ್ಪು ಮೈಬಣ್ಣವು ಅಚ್ಚಂಗದಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಕಿಂಚಿತ್ ಬಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ “ಈ ಬಿಳಿಯ ಕೂದಲಿನ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಅಲಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲಾರ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಪೈಲವಾನರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ತರುಣನೂ ಅವರನ್ನು ನೆಟ್ಟದಿಟ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ನಾಲ್ವಾರು ನಿಮಿಷಗಳಂತರ ಸ್ವಾವಿಜಯವರು ಕೇಳಿದರು: “ಏನಯ್ಯಾ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಂದಿರುವಿಯಾ? ನಾನಂತೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿ, ಸ್ವಾವಿಜಯವರು ತಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ತಿಪ್ಪತ್ತದ ನೆವದಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು—ಎಂದು ನಿನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈದಾರು; ವೃದ್ಧವಾಗಿ ನಾವು ಈ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲಾರೆವು!”

ತರುಣನು ಸ್ವಾವಿಜಯವರ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೇಳಿಕೊಂಡ: “ಸ್ವಾವಿಜಯ! ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ನೀವೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಕಕ್ಕನೊಬ್ಬ ಇರುವನು. ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನಂತೂ ಖಂಡಿತ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು” ಸ್ವಾವಿಜಯವರಿಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿದರು. ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸುತಿದ್ದರು: “ಒಳ್ಳೆದು ನೀನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಪಂಡಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆ. ನಿನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ನಮಗೂ ಇಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ನಿನ್ನ ಗಂಟುಗಡದಿಗಳನ್ನೇ ನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕನ ಕಡೆಯಿಂದ ತರುವುದಿದೆಯೇ?”

ತರುಣನು ದೈನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿದ: “ಹೌದು ಮಹಾರಾಜ! ಒಂದು ತಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಒಂದೆರಡು ಪುಸ್ತಕ, ಅರಿವೆ-ಅಂಚಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಬರುವೆನು.”

ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತರುಣ, ತೀವ್ರಗತಿ ಉಂಡ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಡೆದನು.

“ಸರಿ! ಏನೇನಾಯಿತು?” ಎಂದು ನಾಯಕ ಶೀರಶಿಂಹನು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಮುಗುಳುಸಗೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ: “ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದೆ; ಸ್ವಾಮಿಯವರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಒಂದು ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿಬಂದಿರುವೆ. ಅದರೂ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ತಾಸುಗಳ ವರೆಗೆ ತಡೆದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸ್ವಾವಿಜಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರರು!”

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಸಕ್ಕು ಮಾತನಾಡಿದ: “ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಪಾಡಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿ ಎನ್ನು!”

“ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೈಪಾಡಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರರೆಂದು ಅವರ ದಿಟ್ಟಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು.” “ಹಾಗಾದರೆ ಹಣವು ಸಮ್ಮ ವಶವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಲ್ಲವೇ?” ಶೀರಶಿಂಹ ಕೇಳಿದ.

“ಹದಿನಾಗು ಆಣೆ ವಶವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೊಡಬೇಕಾದರೆ ಅವಧಿಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಮುದುಕನ ಹಣವು ತೀವ್ರ ದೊರೆಯದು. ಕಾಲ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಣ ನೋಡದೆ ದೊರೆಕಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಆದರೆ ಹಣ ದೊರೆಕಿಸದೆ ನಿಮಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಲಾರೆನೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ!” ಪೃಥ್ವೀನಾಥ ಕೇಳಿದ.

ನಾಯಕನು ಅವನ ಬಿನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ: “ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವಗೊಂದಲವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಡ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಡುವೆ. ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಸುತ್ತಲೂ ಪೋಲೀಸರು ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುವರು. ಸ್ವಾವಿಜಯವರು ರಜಪೂತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ ಬಳಿಕ ನೀನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯಂತೆ ಪೋಲೀಸರ ಕಾಟವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ!”

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದ:

“ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೊಡಬೇಕಾದರೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀವು ತಡೆಯಬಹುದೇ?”

“ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ದೊರಕುವುವೆಂದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೇನು! ಜಪಾನ್ ಕಂಪನಿಗೆ ರಿವಾಲ್ವರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆರ್ಡರು ಕೊಡೋಣ!”

“ಸರಿ, ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದುದು ಸರಿ ಯಾಯಿತು” ಎಂದು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಅವರು ಮೂವರೂ ದಟ್ಟವಾದ ಗಿಡಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಣುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಒಂದು ತಾಸಿನ ವರೆಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತು-ಕತೆಗಳು ನಡೆದುವು.

ಇಂದು ಚೆಹರಾಡೂನ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗೆದ್ದು; ದಿಲ್ಲಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ರಾತ್ರಿಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಮಿಮಹಾನಂದಜಿಯವರು ಜಯಪುರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲಿರುವರು. ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲು ಜನಸಮೂಹವು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದಿತು. ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಸಂಗಡ ಇಬ್ಬರೇ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಈಗ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಸಂಗಡ ಮೂರನೆಯವನೊಬ್ಬ ಸುಂದರ ತರುಣನಿರುವನು. 'ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಈ ತರುಣನಾರು?' ಎಂದು ಆನೇಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದರು. ಯಾರಿಗೂ ಅವನ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಬಾಬು ಜ್ಯೋತಿಷಜಿಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಯಲು ಒಂದೆ ವಿವ್ಯಾಧಿಯೊಬ್ಬನೆಂದು ಗೊತ್ತು.

ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಗೆ ಬಂದಿ ಸಾಗಿತು. "ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಕ್ಕೇ ಜಯ!" "ಮಹರ್ಷಿ ದಯಾನಂದಕ್ಕೇ ಜಯ!" ಎಂಬ ಜಯಘೋಷದಿಂದ ನಿಲ್ದಾಣವು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಂಡಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ "ನಮಸ್ತೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತಿನಮಸ್ಕಾರ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನೂ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೀಟಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹಾಸುಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಳಿತುಕೊಂಡನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಉಳಿದಿಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರು, ಚಾಕರರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹತ್ತಲು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ವಿಷಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು- "ವೇವೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಇಂದು ನೋಡು!" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಒಳ್ಳೇ ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿರುವುದೆಂದು ಅವನಿಗೆನಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಒಳ್ಳೇ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ-ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಂತೆ-ತಲೆದಿಂದಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ಟ್ರಂಕೊಂದು ಸೀಟಿನ ಕೆಳಬದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು. ಆದರೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಮಂಡಲವೂ ಇತ್ತು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ತನ್ನ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಟ್ಟು ಸೀಟಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಮಲಗಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಾಲು ಒತ್ತಿತೊಡಗಿದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೇಳಿದರು: "ಮಗು! ನೀನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತವನು. ಎಂದಾದರೂ ಯಾವನಾದರೂ ಸಾಧುವಿನ ಕಾಲು ಒತ್ತಿರುವೆಯಾ?"

"ಈ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ ಇಂದೇ ದೊರೆತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪರಾಚ್ಛುಬರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಅರ್ಯಸಮಾಜದ ಸತ್ಸಂಗವಾದುದರಿಂದ ಈ ಸುಸ್ಕಾರವುಂಟಾಗಿವೆ!"

"ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯ ಜೆನ್ನಾಗಿದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತವು ಬಿಗಿಯಾದದ್ದು. ಆದರೂ ನೀನು ಎದೆಗೆಡಬೇಡ!"

"ಮಹಾರಾಜ! ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಾದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕನಾಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ದಿನದಿಂದಲೂ ಆಶೆ ಇತ್ತು. ಅದೀಗ ಕೈಗೊಡಿದಂತಾಯಿತು!"

ಒಂದಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಹಿಂದಾದುವು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಕೆಲಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ತೀರಮೌನವಾಗಿದ್ದರು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಅವರನ್ನು ನೆಟ್ಟದಿಟ್ಟಿ ಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನಿಗೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕಾಲೊತ್ತಿತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ನಿಧ್ವೇ ಬಂದಂತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ತನ್ನ ಸೀಟಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ಕೆಲಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಕಣ್ಣೆರೆದರು. ಇಬ್ಬರ ನೋಟವೂ ಒಂದುಗೂಡಿತು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ-"ಎನು, ನೀನಿನ್ನೂ ಮಲಗಿಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು, ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ತೆರೆದು, ಹೊರಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಒಂದಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಎದ್ದು ಶೌಚ-ಕೂಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಒಳಗೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಎದೆ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ವಿಚಾರಿಸಹತ್ತಿದನು: "ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಮಾತನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೋ?" ಶೌಚಕೂಪದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ-"ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರಬಹುದೇನು?" ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕೂಡಲೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ಕೇಳಿದರು: "ಮಗು, ನೀನಿನ್ನೂ ಮಲಗಿಲ್ಲವೇ? ನಿನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ?"

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ: "ತಾವು ಮಲಗಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಮಲಗುವೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಮಲಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಸ್ವಾಮಿಗಿಂತಲೂ ಸೇವಕನು ಮಂಚವಾಗಿ ಮಲಗಬಹುದೇ?"

ಬಂಡಿ ಹೇದ್ದಾರದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಮಲಗುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮಭರದಿಂದ ನುಡಿದರು : “ ನೀನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು. ಮಲಗು ! ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸವು ಇನ್ನೂ ದೂರವಿದೆ. ನಾವು ಬಂಡೇಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಗತಿಯೇನಾದೀತು ? ”

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರೂ ಮಲಗಿದರು. ಆದರೆ ನಿದ್ರೆಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

* * *

ದಿಲ್ಲಿಯು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಮುಂಜಾನೆ ಜಯವುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಬಂಡಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗದ್ದಲ ವಿದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹಣಕಾಸಿಟ್ಟರು. ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಯಾರೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಶ್ರೇತಾತ್ಮಕರ ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ಆಗ ಅವನು ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ಕೇಳಿದರು : “ ಮಗು, ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣು ಹೇಗಿದೆ ? ಸವಿಯಾಗಿರುವುವಲ್ಲವೆ ? ”

“ ಸ್ವಾಮಿಜಿ, ಬಹಳ ಸವಿಯಾಗಿರುವುವು. ನಾನು ತಮ್ಮ ಚರಣತಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಧನ್ಯನಾದೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ ದರಿದ್ರವಾದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕೂಡ ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವುದು ! ”

ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೊಳೆಯತೊಡಗಿದುವು. ಅವರು ನೆಟ್ಟಿ ದಿಟ್ಟಿಯಿಂದ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ - “ ನೀಜವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳ ಇರುವುದೇ ? ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹುರುಪು ಸೊಡಾವಾಟರ್ ಬುರುಗಿನಂತೆ ಇರುವುದು. ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿದೊಡನೆಯೆ ಹುಡುಗರು ಬಡವರನ್ನು ಮರೆತೇ ಬಿಡುವರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಬಡತನ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಪರದೇಶ ವಸ್ತುಗಳ ಝೋಕಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಕಾರಣರು. ಅವರು ಸರಕಾರೀ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಬ್ರಿಟೀಶ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ತಕ್ಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವರು. ತಮ್ಮ ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಿರುವರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇಡಿತನವು ಹಬ್ಬಿದುದು ಅವರಿಂದಲೇ ! ”

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ

ದೇಶಭಕ್ತಿ, ದೇಶಪ್ರೀತಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿವೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಅವನು ಸುಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಅವನು ವಿನಯದಿಂದ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದ : “ ತಾವೆನ್ನುವುದು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಪರದಾಸ್ತೃಬಂಧನದಿಂದ ಒಂಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ರಾಜ್ಯವಿರುವ ವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಪರದೇಶದವರ ಆಳಿಕೆಯು ನಾಶವಾದ ವಿನಾ ಈ ದುಃಖ ದೂರಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ”

ಬಂಡಿಯು ವೇಗದಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು. ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಹಿಂದಾದುವು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆಳವಾದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತೆ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು : “ ಜನಾಂಗದ ಏಕು-ಬೇಕುಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗೊರುತ್ತವೆ. ಭರತಖಂಡದ ಜನರನ್ನು ನೀನು ಸಹಜವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸಲಾರೆ; ಎಂತಲೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೂಡ ದೊರಕದ ಮಾತು. ನಾವು ನಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ಪರದೇಶದವರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿರುವೆವು. ಪರದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ನಾವೇ ಸ್ವತಃ ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದು, ನಮ್ಮ ಹೇಡಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಒಡೆಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಾದ ಸರಸ್ವತಿಯವರು ಒಳ್ಳೇ ಉಚ್ಚತರಗತಿಯ ದೇಶಭಕ್ತರಿದ್ದರು. ಅವರೇ ಮೊದಲು ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿ, ಅನಂತರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ಕೊಡಲುಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಿಗಾಗಿ ಹೋದುವು. ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮವೇನು ? ಹಿಂದುಗಳು ಯಾರನ್ನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಸುಧಾರಿಸರು. ಇವರನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಮುಂದಾಳು ಬೇಕು ! ”

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾದನು. ಈ ಮುಂದುಕ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಹೊಡೆತಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ತನ್ನ ದೇಶದವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಅವನಿಗೆನಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ‘ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆವೊಡಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ’ ಎಂದು ಅವನು ಬಗೆದಿದ್ದನು.

* * *

ಬಂಡಿ ಬಾಂಡಿಹುಯಿ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಬಂಡಿಯಿಂದಿಳಿದು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾರ್ಥವಿನ್ವಯವೇ ಆದ್ದರೂ ತೊಡಗಿದರು. ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬನು, ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಸಂಗಡ ಆದರವೂರ್ವಕ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಊಟ-ಉಪಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಒಲುವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಕಂಡನು. ಬಹಳ ಬಲುಮೆಯನಂತರ ಅವನು, ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರು

ಪುರಿ-ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆನು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಸಂಗಡಿಗರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಮಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಒಂದಿ ಬಿಡುವ ಸಮಯ ಬಂದಿತು. ಜನರು ತಂಬ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಬಂಡಿಸಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೋಗಿನ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಪುರಿ-ಪಲ್ಲಿ ಅರಬಾರದೆಂದು ತಿನ್ನುವ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿದನು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು— “ಆಂತಹ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಮುಂದಾಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುವನೆಂದು ನೀನು ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದಂತೆ ಭಾರತಪರ್ವದ ಜನರು ಪೂಜೆ-ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣ-ಹಳ್ಳಿ-ಪಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಕ್ಷಾತ್ರಭರ್ತಾದ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಮುಂದಾಳು ಜನಿಸುವನು. ಹೇಡಿ ಸಮಾಜವು ಎಂದೂ ಇಂತಹ ಮುಂದಾಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸದು.

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಂತ್ರ-ಮುಗಿಸುತ್ತಾಡನು. “ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸತ್ಯವಾದುದು; ಆದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾತ್ರ ವ್ಯರ್ಥ ವಿಸ್ತೃತ ವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗದು. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ವಿದೇಶೀಯರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿಶಾಲ ವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎರಡು-ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಸಂಘಟಿತ ಯುವಕರು ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾಡ ಬಲ್ಲರು!”

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತೇಜಿತರಾಗಿ, ಪದ್ಮಾಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು :

“ನಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ ತೀರ ತಪ್ಪಾದುದು. ಯಾವ ದೇಶದ ಜನರು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಳಿ ದಂತೆ ಮತ್ತರಾದ ಯುವಕರು ಎಂದೂ ಉದಯಿಸಲಾರರು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂತಹರು ತಾವು ನಾಶಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುವರು!”

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಜೇತರಿಕೊಂಡು, ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ : “ಸ್ವಾಮೀಜಿ! ಎರಡನೆಯವರನ್ನೇಕೆ ನಾಶ ಮಾಡುವರು? ಅವ ರೆಷ್ಟು ಜನರಿರುವರೋ ನಾವೂ ಅಷ್ಟೇ ಜನರೇ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ದರೆ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?” ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂತಃಕರಣದ ಛಾಯೆ ಬಡಮೂಡಿತು. ಅವರು ಸ್ನೇಹದಿಂದ— “ಮಗು! ನೀನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು. ನಿನಗೆ ರಾಜನೀತಿಯ ಪರಿಚಯವಿರುವುದು ಹೇಗೆ? ಶಸ್ತ್ರಹೀನತೆಯು ಜನಾಂಗವನ್ನು ಪರಮಾಸ್ಥದಲ್ಲಿ ನೂಕದು; ನಿರ್ಬಲನಾದ ವಿಚಾರಗಳೇ ಜನಾಂಗದ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು. ಯಾವ ಸಮಾಜವು ತನ್ನ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಡಿ ಯುವ ಅನ್ಯಾಯ-ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಸಹಿಸು

ವುದೋ ಆ ಸಮಾಜವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಎಂದೂ ಸಮರ್ಥವಾಗದು. ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮತ್ತರಾದ ಒಂದೆರಡು ಲಕ್ಷ ಜನ ಯುವಕರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಲಾಭ ದೊರೆಯದು. ಮೊದಲು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆತ್ಮವು ಜೈತನ್ಯ ಹೊಂದಬೇಕು. ಹನಿ ಹನಿ ಕೂಡಿ ಹಳ್ಳವಾಗಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಹಳ್ಳವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು ವುದು. ನೂರಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿದ ಭಾರತ-ವರ್ಷವು ಇಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಜಾಗೃತವಾಗಲಾರದು.

* * *

ನಾಯಕ ಶೀರಸಿಂಹನು ಒಂದು ನಿಜದವಾದ ದಾರಿಯಿಂದ ಸಾಗಿ ದ್ದನು. ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಿಂತೆಯ ಛಾಯೆಯು ಸಹಜ ವಾಗಿ ನೋಡುವವನಿಗೂ ಕಾಣುವಂತಿತ್ತು. ಕೆಲಹೊತ್ತು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಸಿಕ್ಕಿನ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಕಣವೇಧಿಯಾದ ಆ ಧ್ವನಿಯು ಶೀರಸಿಂಹನನ್ನು ಎಚ್ಚ ರಿಸಿತು. ಅವನ ಚಿಂತೆ ಹಾರಿಹೋದಂತಾಯಿತು. ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ಮುಂವೆ ಸಾಗಿದನು. ಭಗವಾನ್ ಭಾಸ್ಕರನು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಖರ-ನಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗ್ರೀಷ್ಮತುತುವು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆಗ ಅವನು ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ಬಲಬದಿಯ ಗಿಡಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದನು. ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಹಳೆಯ ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಅವನ ಮಾರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು ತಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಕಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು. ಪ್ರೇಮ-ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು : “ನೀನು ಬಹಳ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ; ಅದು ಏಕೆ?” “ಚಿಂತೆಯೇ? ಇನ್ನೂ ಕೇಳುವೆಯಾ? ಜಮಾನೀ ರಿವಾಲ್ವರುಗಳ ಪಾರ್ಸಲ್ಲು ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಬಿದ್ದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ವರೆಗೂ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಾಗದವು ನನಗೆ ಮುಂಜಾನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ-ಕಾಲಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಸುದ್ದಿ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದೆಂದು ನನಗಿಸಿತು. ಆದರೆ ನೀನೂ ಸನ್ನಂತೆಯೇ ಇರುವಂತೆ ತೋರು ತ್ತದೆ.”

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ : “ಗಿಳಿಯಾ, ಇನ್ನು ಚಿಂತೆಗೇನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕರೆದಿಲ್ಲ. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಕಾಗದವು ನಿನ್ನ ಮುಂಜಾನೆ ದೊರೆಕಿತು.”

ಕಾಗದದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೀರಸಿಂಹನು ನಕ್ಕು, ಪ್ರಭುದಯಾಲ ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನುಡಿದ : “ಭಾಯಿ! ನೀನು ಬಲು ಗಡುಸು ಗಾರ! ಆ ಕಾಗದವೆಲ್ಲದೆ, ಕೊಡು!”

ಇಬ್ಬರೂ ಗಿಳಿಯರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದವು ಯಾವತರದ್ದು,

ಒಬ್ಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆಯುವಾಗ, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವುಸ್ತುಕದ ಪ್ಯಾರಾಗ್ರಾಫನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅದರಂತೆ ಅವನಿಗೂ ತಿಳಿಸುವನು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇಂತಹ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವರೇ ಓದಬೇಕಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರದು.

ಶೇರಸಿಂಹನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪ್ಯಾರಾಗ್ರಾಫ್ ಇತ್ತು. ಅದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಪೂರ್ಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿತ್ತು:—

“ಪ್ರಿಯ ನಾಯಕ ಶೇರಸಿಂಹರಿಗೆ ! ಸಪ್ರೇಮ ವಂದನೆಗಳು:—
ನಾನು ಈಗ ಬಹಳ ದಿನಗಳನಂತರ ತಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನು. ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಾವು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತಮಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಬರೆಯಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಡೆಹರಾಡೂನ್ನಿಂದ ಹೊರಟಾಗ, ಮಹಾನಂದಜಿಯವರು ಹಳೆಯ ಶರಣತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ಹಣನಿತ್ತುವುದೇ ಅವರ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಗೆದಿದ್ದೆನು. ಡೆಹರಾಡೂನ್ನಿನ ಆರ್ಯಸಮಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರ ಅನೇಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅದರ ವನ್ಮಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಿಂದ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗಿ, ಅವರು ದೇಶಭಕ್ತ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ನಾವು ಈಗ ಖಂಡೇಲಿಯಲ್ಲಿರುವೆವು. ಖಂಡೇಲಿಯು ಗುಡ್ಡದ ಹತ್ತಿರ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದೆ. ನದಿಗೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಅದರ ಇಬ್ಬದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೇತೆ ಇದೆ. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಮಂದಿರವು ಖಂಡೇಲಿಯ ಹೊರಬದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಂದಿರವು ತುಂಬ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿವೆ. ಮಂದಿರದ ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನಗರದ ಶೋಭೆಯನ್ನೂ ನದಿಯ ಶೋಭೆಯನ್ನೂ ಮನದಣಿ ನೋಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಶಿಷ್ಯರು ಅನೇಕರು ಇರುವರು. ಅವರ ಪ್ರಭಾವವು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ದುಡುಪಂಥಿ ಮರದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಮಠವು ಅವರ ವಶದಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಲವಾದ ಧನ-ಧಾನ್ಯಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವುವು. ಅದರಿಂದ ಊಟ-ಉಪಚಾರಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ.

ಮುಖ್ಯ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ರಗಳೆಪುರಾಣವೇಕೆಂದು ತಾವು ಅನ್ನುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಈಗ ಮುಖ್ಯ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳುವೆನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಕೊಲೆಮಾಡಿ ಅನಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಗಿಯಾದುದು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಗಿರುವರು. ನನ್ನಂತಹರನ್ನು ಅವರು ಚಂದಿನಂತೆ ಹಾರಾಡಿಸ

ಬಲ್ಲರು. ಆದರೂ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು. ಈಗ ನಾನೊಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವೆನು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು, ಹಣವಿಟ್ಟ ಸಂದುಕವನ್ನು ಕಾವಲುಗಾರನೆಂತೆ ಕಾಯುತ್ತಿರುವರು. ಒಂದು ದಿನ ಹೊಟ್ಟೆಶೂಲಿ ಎದ್ದು ಮಲ-ವಿಸರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಹೋದರು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದನು. ಅದನ್ನೆತ್ತಲು ಅವರ ಹಾಸುಗೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ಅದರ ಅಡು ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅದರ ಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದೆ. ಆದರೂ ಅದು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಬರುವ ಸಪ್ತಳಾಯಿತು. ನನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

‘ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಅವರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವುದಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ನನ್ನ ಕೈಚಳಕಕ್ಕೆ ಕುಂದು ತರುವಂತಹದು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೈಚಳಕಿಗಳು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವರು. ನನ್ನಿಂದ ಸೇವೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಆದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ಕಾವಲುಗಾರನು ಬಂದೂಕನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ, ಅವರು ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಆದರೂ ನಾನು ನಿರಾಶೆಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಧಡ ಧಡ ಎನ್ನುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ದೇಶಭಕ್ತರು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಯಸುವರು. ಆದರೆ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವರಿಂದಿಗೆ ಬಿಚ್ಚುವನನ್ನಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡಿರುವೆ. ಪರದಾಸ್ಯವು ಕೊನೆಗಾಣಬೇಕು; ದೇಶವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು—ಎಂದು ಅವರೂ ಬಯಸುವರು. ಆದರೆ ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಹಿಂದೂಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ! ‘ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಂದಿಗೆ ಹಿಂದುಗಳು ಕೂಡಲು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದುಗಳ ಸಂಘಟನೆಯು ಅವಶ್ಯಕ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಹಿಂದುಗಳು ಸಂಘಟಿತರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ—ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಭಾರತವರ್ಷವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಕರುಣರಷ್ಟೇ ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆದು ಏನನಾದರೂ ದೊರೆತಿಸಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಾಗಿ ಅವರದೇ ರಾಜ್ಯವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಭೀಕರಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗುವುದು. ಹಿಂದುಗಳು ಮತ್ತೆ ‘ತೃಹಿಮಾಮ್ ತೃಹಿಮಾಮ್’ ಎಂದು ನೂರಿಯಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ನಡೆದು ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆಯು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನನಗೂ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು, ಸರಿಯೂ ತಿರುವುವು. ಆದರೆ ಇಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಚನಬದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ಅದರಿಂದ ಜ್ಯೋತನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಹೊತ್ತು-

ಕೊಂಡಾದರೂ ಕಣವನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸುವನು. ಯಾರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಯಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವನು.

—ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾಧಾರಕ
ಪೃಥ್ವೀನಾಥ *

ಶೇರಶಿಂಹನು ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟನು. ಇಬ್ಬರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತರು. “ಈಗೇನುಮಾಡಬೇಕು?” ಪ್ರಭುದಯಾಲ ಕೇಳಿದ. ಶೇರಶಿಂಹನು ಅಸ್ವಮನಸ್ಸಿನಾಗಿ “ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಗಲಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವರು. ಅವನನ್ನು ಕೈಗೊಂಡೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು!” ಎಂದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಗಡಿಗರು ಡೆಹರಾಡೂನಿನ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದರು.

* * *

ಬಾಬು ಜ್ಯೋತಿಷ ಸ್ವರೂಪಜಿಯವರು, ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಇದೇ ದಿನದಿಂದ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಕೆಲಕೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಚಾಕರನೊಬ್ಬನು ಅಂಚೆಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗದವೊಂದನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟನು; ಅದು ತಂತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಾಬುಜಿಯು ಮೇಲ್ಮಗದ ನನ್ನು ಹರಿದೊಗೆದು ಓದಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗಿತ್ತು: “ಬುಧವಾರ ಮುಂಜಾನೆ ೮ ಗಂಟೆಗೆ ಡೆಹರಾಡೂನಿಗೆ ತಲುವೆವು!” ಅದನ್ನು ಕಳಿಸಿದವರು ಮಹಾನಂದಜಿಯವರು. ಇಂದು ನೋವುವಾರ; ವಕೀಲಸಾಹೇಬರು ಅದನ್ನು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಂದು ಆಳನ್ನು ಕಂಡು— “ರಾಮದೀನ್! ಬುಧವಾರ ಮುಂಜಾನೆ ಗಾಡಿಗೆ ಮಹಾನಂದಜಿಯವರು ಬರುವರು. ಅವರ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

“ಒಳ್ಳೇದು” ಎಂದು ಚಾಕರನು ಹೊರಟುಹೋದ.

* * *

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಬುಧವಾರ ಮುಂಜಾನೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ನಿಶ್ಚಾಢದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿಷ ಸ್ವರೂಪಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಕಾದಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಈಸಲ ಡೆಹರಾಡೂನಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿನ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸ ಜರುಗಿತು. ಈ ಸಲ ಅವರ ಸಂಗಡ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿದ್ದನು. ಅವನು ಸುಸ್ವರೂಪಿ; ಉತ್ಸವದ ನಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಯಲು ಅವರ ಸಂಗಡ ಹೋದ ಯುವಕನ.

ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ; ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಾಂಜಲದ ಕಡೆಗೆ

ಸಾಗಿದ್ದನು. ಮಸೂರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದನು. ಹೋಗು-ಹೋಗುತ್ತ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಜಜ್ಜಾ ಕು ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ದೊರೆಯಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

“ಎನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ” ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಿಸತೊಡಗಿದನು: “ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪದು. ಅವರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಹದುಪಕಾರವಾಗಬಹುದು. ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನನಗೇನು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ವಿಚಾರವ್ಯಾಪ್ತವುಂಟು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಬಾರದು. ಒಂದು ವಿಚಾರದ ಜನರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಬೇರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರನ್ನು ಹಾಗೂ ದೇಶೋಪಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದರೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ-ಸಮಾಧಾನಗಳು ಹೇಗೆ ಉಳಿಯುವುವು? ಇದರಿಂದ ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಪರಿಣಾಮವೇನೂ ಆಗಲಾರದು. ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯ. ಆದರೆ ಮತಭೇದದ ದೇಶಭಕ್ತರನ್ನೂ ಪರೋಪಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವುದು ತೀರ ಅನುಚಿತ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೇನು ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪರೋಪಕಾರಿಸಂಸ್ಥೆಗೆ ದಾನಮಾಡುವರು. ಅದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಾಬು ಜ್ಯೋತಿಷಸ್ವರೂಪಜಿಯವರ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿರುವರು. ಇಂತಹದರಲ್ಲಿ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?” ಕತ್ತಲು ನಿಜವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮಿಂಚು ಕತ್ತಲನ್ನು ಹಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಅದರ ಸಹಾಯ ಯವನ್ನೇ ಕೈಸುವವನಂತೆ ಆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭೀಷಣಯುದ್ಧ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಂತರದಲ್ಲಿ ‘ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪವ’ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕಂಡನು. ಯಾರೋ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಪಷ್ಟ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಪ್ರಕಾಶವು ತೀರ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಒಂದಿತು. ಅವನ ಸಂಗಡಿಗರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪವನ್ನು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೂವರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ನಾಯಕ ಶೇರಶಿಂಹನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ನುಡಿದ: “ನಿನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬೇಸತ್ತೆವು. ಜವಾನರಿಂದ ರಿವಾಲ್ವರುಗಳ ಪಾರ್ಸಲು ಬಂದು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ರೋಶನಲಾಲನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈಗ ನಾವು ಬಡ್ತಿ ಸಹಿತ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಿವಾಲ್ವರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಕೈ ಒಡೆದುರಿಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳು, ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಮಾಲಿಸುವೆಯೊ ಇಲ್ಲವೊ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಎರಡನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವೆವು!”

ನಾಮಕನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಹೃದಯವು ನಡುಗಿತು. ವಚನಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದು ಕೊಂಡು, ಮಧುರಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದ: “ನನಗೆ ನನ್ನ ವಚನದ ಸ್ಮರಣೆಯಿದೆ. ನಾನದನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆನು. ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾರೆನು. ಆದರೆ ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ನನ್ನೊಬ್ಬನಿಂದಲೇ ಆಗದು; ಭಯಬರುತ್ತಿದೆ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀವಾಗಲಿ, ಪ್ರಭುದಯಾಲನಾಗಲಿ ಒಂದರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವೆನು!”

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ನಗೆ ಮೋರೆಯ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೇಳಿದ: “ನಾನು ಹೊರಡಲು ಬಯಸಿದಾಗಲಿ ನಿಂದ ಸಿದ್ಧನಿರುವೆನು. ಅಲ್ಲದೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಹಿತ ಮರಳುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಚನವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಜೊಳ್ಳು ತಿಂಗಳ ಹುಣ್ಣುವೆಯ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು-ಗಂಟೆಗೆ ಇದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರ ಬಿಡುಕುಸವನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವೆನು!”

“ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಗುವುದೆಂದು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂದಿರುವರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥ! ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರು ಯಾವಾಗ ಮರಳುವರೆಂಬುದನ್ನಾದರೂ ಹೇಳು!” ಶೀರಸಿಂಹ ಕೇಳಿದ.

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ— “ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರ ಮಹಾನಂದ ಬಿಡುವರು ಜ್ಯೋತಿಷಸ್ವರೂಪಜಿಯವರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಲು ಬಂದಿರುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ದಾನಮಾಡಲಿರುವರು. ಅದರ ಒಗ್ಗು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು. ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿಯ ಗಾಡಿಗೆ ಬಂಡೆ ಲಾಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.”

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ನಕ್ಕುನುಡಿದ: “ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮಾತಿರಲಿ; ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಅದೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವೆನು. ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮರಳುವೆನು. ಇನ್ನು ಈ ಒಗ್ಗು ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ!”

ಸ್ವಾಮಿಗಳ ವರವು ಊರ ಹೊರಬದಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಠವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಸುತ್ತಲಿನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಮನದಣಿ ನೋಡಬಹುದು. ಬರಗಾಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಕಂಗಾಲ ಜನರ ಕರುಣಾಜನಕ ದೃಶ್ಯವನ್ನೂ ಕಣ್ಗಡಣಿ ನೋಡಬಹುದು. ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಬಹಳ. ಬಡ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಧ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರು. ಮರದವರಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಅಕರ್ಷಕ ಹುಡುಗರನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದು

ಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವರನ್ನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಂತ ಮೈತ್ಯರು, ಮರಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಕಾಲು-ಕಡಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವರು. ಅದರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಾದರೂ ತಮಗೆ ಶಿಷ್ಯವಿದ್ದ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಠಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವನ್ನೊದಗಿಸುವರು ಅದರಿಂದ ಬರಗಾಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಾಧು-ಸಂತರ ಊಟಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಮೂರ್ಖರಿಗಾದರೂ ಅನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರೆ ಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮ ಹಾ ತ್ಯಾ ಮಹಾನಂದಜಿಯವರಂತಹ ವಿದ್ವಾನ್ ದಾದುವಂಥ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಮಠದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುವುದೇ? ಒರಗಾಲದ ಒವಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರೂ ಮರದಲ್ಲಿ ಪೋಷಣೆ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರು ಡೆಹರಾಡೂನಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಎರಡು ಸಪ್ತಾಹಗಳು ಕಳೆದುವು. ಪರ್ವಾಭಯವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ; ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೋಡಗಳ ತಾಕಲಾಟ ನಡೆದಿತ್ತು. ಹನಿಗಳು ಬೀಳಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗುಡುಗಿನ ಸಪ್ಪಳು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಷ್ವರಲ್ಲಿ ಮರದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿದ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರ ಮಂಚದ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು, ಗೀತೆಯ ಆಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಾಗಿಲ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕರೆದು “ಕೆಳಗೆ ಯಾರಿರುವರು ನೋಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹುಡುಗನು ಕೆಳಗೆ ಹೋದನು. ಅವನು ಮರಳಿ ಬರಲು ತಡವಾದುದರಿಂದ, ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನಿಗೆ— “ಪೃಥು, ನೀನು ಹೋಗು, ಯಾರಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಹೋದನು. ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ಒರ್ವ ತರಣ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ‘ಶ್ರೀರಾಮ ಜಯರಾಮ’ ಎಂದು ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದ ಪಂಚೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಮೃಗಚರ್ಮ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರು ಶಿಷ್ಯ ವಿಷ್ಣುದತ್ತನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು; ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಕೆಳಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ “ಭಾವಿ! ಇವನು ನಮ್ಮೊರನವನು; ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಂದ ಕಾಗದ ತಂದಿರುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯ ಬೇಕೆಂದಿರುವನು. ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವುದು ಹೇಗೆ? ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆಯಾ?” ಎಂದನು.

ವಿಷ್ಣುದತ್ತನು ಸಾಧುಗುಣ ಬಣ್ಣದವ. ಬಳ್ಳೀ ಜಾಲಿನವ. ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಹದಿಮೂರು ಇರಬಹುದು. ಸ್ವಾವಿಶೇಷವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳೀ ಜಾಣ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ತಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗುವೆನೆಂದು ಅವನ

ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ "ಮಹಾರಾಜ, ಒಳಗೆ ಒನ್ನಿರಿ! ತಮಗೆ ಆನು-ಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣುದತ್ತರು ಹಿಂದೆ ನಡೆದರು. ಮರದ ಕೆಳಬದಿಯಲ್ಲಿ ಆತಿಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಬಾಗಿಲು ಹೊರಬದಿಗೂ ಇತ್ತು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಆತಿಥಿಗಳು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುರಿದು ಒಳಗೆ ಬರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಮಠದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆತಿಥಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಮೇಲೆ ವಿಷ್ಣುದತ್ತನು "ಮಹಾರಾಜ, ನಿಮಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಊಟವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆನು. ನೀರಿನ ಕೊಡವಂತೂ ತುಂಬಿ ಇಟ್ಟಿದೆ. ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕಮಂಡಲ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಶಾಚಾದಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಸಮಾಪದ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು.

ವಿಷ್ಣುದತ್ತನೊಂದಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಮೇಲೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ "ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಊಟ-ಉಪಚಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡೆಂದು ಒರೆದಿರುವನು. ಇವನು ಇಲ್ಲಿ ನಾಲಕ್ಕಾರು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಇರುವನಂತೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆ? ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೆದರಿಕೆ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಅರ್ಯ-ಸಮಾಜದವರು; ಅವರು ಇಂತಹ ಸಾಧುಗಳನ್ನು ನಂಬರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?"

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು: "ಬಾಗಿಲಂತೂ ಇತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದೆ. ಒಂಟು ಗಂಟೆಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ಊಟ ತಂದುಕೊಟ್ಟುಬಿಡು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಹಗಲುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಠದ ಹೊರಗೆ ಇರಲು ತಿಳಿಸಿಬಿಡು!" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅವರು ಮೇಲೆ ಹೋದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಅಧೀರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಬಂದೇ ಬಿಡುವವರು; ಆದರೆ ಇಂದು ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಯೆ ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದರು: "ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಸತ್ತಿ ಏನು? ಇಷ್ಟು ತಡಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಂದಿದ್ದರು?" ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ: "ಸ್ವಾಮೀಜಿ! ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಒಬ್ಬ ಬಡಬಕ್ಕಲಿಗೆ ಹಸಿದಿರುವೆನೆಂದು ಅನ್ನಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಲಕ್ಕಾರು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನಿಗೆ ತುಸು ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದೆನು!"

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿದರು: "ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬೆನ್ನಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಬಂದಿರುವೆಯಾ. ಇಂದು ಕಗ್ಗತ್ತರ ಇದೆ.

ಮಳೆಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ಬಾಗಿಲು-ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಲಗಿಕೊ!" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

"ಒಳ್ಳೆಯದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಬಾಗಿಲು-ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿದನು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಮುಚ್ಚಿದ ಸಪ್ಪುಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದರು. ಕೆಲ-ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೆ ಅಹಾರವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟನು. ಅವರು ಊಟಮಾಡಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಅವರು ಮಲಗುವವರೆಗೆ ಒತ್ತಿದನು. ಒಳಕೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು ದೀಪ ಆರಿಸಿ, ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹೊರಬದಿಯಿಂದ ಇಕ್ಕಿದನು. ಮಠದ ಮೇಲ್ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಭೋಜನಾಲಯವು ಕೆಳದಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೆಳಗೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಉಷ್ಣದತ್ತನು ಮಾತ್ರ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಆತಿಥಿಗೃಹದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಮೃಗಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದನು. ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒಳದಿಯಿಂದ ಇಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ "ಇಂದು ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಧಿ ಇದೆ; ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಸಾಕು; ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀವ್ರ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುವೆನು!"

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನ ಹೃದಯವು 'ಧಕ್, ಧಕ್' ಎನ್ನ ಹತ್ತಿತು. ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತಮ ತರದ ಗೋಗು ಧರಿಸುವೆನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಅವನ ಗುರುತು ಹತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲನಿಮಿಷದ ವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡದ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಒಳ ಸ್ಥೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಭುದಯಾಲನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ: "ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಒಂದು ವೇಳೆ ಎಚ್ಚತ್ತರೆ ಮುಂದೇನು?"

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ: "ಇಂದು ಇದಿರಾತ್ರಿ ಅವರು ಎಚ್ಚರಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಧಕ್ಕೂರಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುವೆನು!"

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಆತ್ಮರ್ಪಣಕಿತನಾಗಿ ಕೇಳಿದ: "ಧಕ್ಕೂರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದೆ?" ಈ ಮಾತನಾಡಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡೆ. ಹೊರಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೋ ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡು!"

ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಅದರಂತೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು. ವಿಷ್ಣುದತ್ತನನ್ನು ಭೋಜನಾಲಯದಲ್ಲಿ

ಮಲಗಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಕೆಳಭಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೋದರು. ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯವರ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕರು. ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯವರು ಮೈಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪ್ರಭುದಯಾಲನ ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯರ ಜೀವನಿಂದ ಕೀಲಿಕೈಗಳ ಸರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಕಪಾಟಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು, ಒಳಗಿರುವ ಸಣ್ಣ ನೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದನು. ಅದರ ಕೀಲಿಯ ಕೈಯೂ ಅದೇ ಸರದಲ್ಲಿತ್ತು. ತೆರೆದು ನೋಡಿದನು; ಸಂಯಾಗತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೀರೊಂದು ಬೀಲವು ದೊರೆಯಿತು. ಅಗಲಿ ಗಾಳಿಯು ಭರದಿಂದ ಬೀಸಿ ಕಿಟಕಿಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳ ತೆರೆದುವು. ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳು ಒಳಗೆ ಬರತೊಡಗಿದುವು. ತಂಗಾಳಿಯು ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕಗ್ಗತ್ತಲು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿತು. ಆ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯವರು, ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ತಮ್ಮ ಕಪಾಟಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತುದನ್ನು ಕಂಡರು.

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಸಿಂಹದ ನೆಗೆತವನ್ನು ನೆಗೆದು, ಹದನಾದ ಕರಾರಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯವರ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಪೃಥ್ವೀನಾಥನು ಹೊರಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಗಡಿಗಳು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದರು. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಕೊಂಡೆಯನ್ನು ಪಾಕಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ನಡೆದರು.

* * *

“ಕೊಲೆಗಡುಕರು ಇತ್ತಕಡೆಗೆ (ಇಲ್ಲಿಗೆ) ಓಡಿಬಂದಿರುವರೆಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಒಳ್ಳೆಯದು, ಅವರಲ್ಲಿ ತಾವು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದೇ?”

“ಹಾಂ! ಸುಂದರ ತರುಣನೊಬ್ಬನನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅವನ ಮೈಬಣ್ಣ ಕೆಂಪು. ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯವರ ಸಂಗಡ ಖಂಡೇಲಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಸಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಾಗ, ಅವರ ಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದನು. ಈಗ ಅವನೂ ಕಾಣದಾಗಿರುವನು.”

“ಅವನು ಡೆಹರಾಡೂನಿನವನೆಂಬುದು ತಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು?”

ಜ್ಯೋತಿಷ ಬಾಬುಗಳು ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರನ್ನು ನೆಟ್ಟದಿಟ್ಟು ನಿಂದ ನೋಡಿ, ಗಂಭೀರಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದರು: “ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಡೆಹರಾಡೂನಿನ ಆರ್ಯಸಮಾಜ ಮಂದಿರದ ಉತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಸ್ವಾವಿಾಜಿಯವರನ್ನು ಕೊಂದು, ಅವರಲ್ಲಿಯ ಫಣವನ್ನು ಹರಣವಾಡ-

ಬೀಕೆಂದು ಕಾರಸ್ಥಾನ ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರೇ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿರುವರು.”

ಮಿಸ್ಟರ್ ಬಡ್‌ರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಎಳನಿಗೆಯ ರೇಷೆಯೊಂದು ಮೂಡಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಹೇಳಿದರು: “ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದೇ ಆದರೆ, ಗುಪ್ತವೋಲೀಸರ ದಪ್ಪರಿನಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ತಾವು ಸಂಜೆಯ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಒಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು!”

ಬಾಬೂಜಿಯವರು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿ, ಸಾಹೇಬರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಂಗಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು.

ಮಿಸ್ಟರ್ ಬಡ್‌ರು ನಡುಹರಯದವರು. ಎತ್ತರವಾದ ತೆಳ್ಳನ್ನ ಮೈಕಟ್ಟು, ನೀಳವಾದ ನಾಸಿಕ, ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ, ಹೊಳೆದ ಕಣ್ಣು. ಅವರು ಯಾರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವರೋ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತದ ಭಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ದರೋಡೆಗಾರರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಆದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಕ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಡೆಹರಾಡೂನಿನಂತಹ ಶಾಂತ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಬಾಬು ಜ್ಯೋತಿಷ ಸ್ವರೂಪಜಿಯವರು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಸಾಹೇಬರು

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು
 ಆದರ್ಶಕರವಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕ!
 ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ
 ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ.

ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೋಟರ್ ಸೈಕಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಳವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಲು ಹೊರಬಿದ್ದರು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹನಿಗಳು ಉದುರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವರ ಮೋಟಾರು 'ಭಾಂ ಭಾಂ,' ಎಂದು ಸಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ತಡೆದು ನಿಂತಿತು. ಎದುರಿಗೆ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಒಡ್ಡ ಸಾಹೇಬ ರೋದಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದನು: "ಹುಚ್ಚಿರ! ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ನಡೆದಿದ್ದೆನು."

"ಹೊಸ ಸುದ್ದಿ ಏನಾದರೂ ಇರುವುದೇ?"

"ತಮಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಆರ್ಯ-ಸಮಾಜದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾನಂದಜಿಯವರನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಖಂಡೇಲಾದಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಮಾಡಿ, ಅವರಲ್ಲಿಯ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇತ್ತೆಕಡೆಗೆ ಓಡಿಬಂದಿರುವರು. ಜಯ-ಪುರದ ಪೋಲೀಸರು ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಬಿಡಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಆ ಬಡ-ಮಾಷರು ಪಾರಾಗಿರುವರು ದಿಲ್ಲಿಯ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ, ರೇಲ್ವೆ ಗುಪ್ತ ಪೊಲೀಸನೊಬ್ಬನಿಗೆ ತರುಣನ ಒಗ್ಗಿ ಸಂಶಯ ಒದಿತು. ಅವನ ಗುರುತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒರೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ಅವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ತರುಣನ ಗುರುತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಹುದು. ಒ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತರುಣನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ತಾನೆ ಖಂಡೇಲಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಸೋಗನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ರೂಪವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಿಸಬಲ್ಲನು. ಈಗ ಅವನು ಅರುವತ್ತು ವರುಷದ ಮುಡುಕನಾಗಿರುವನು. ಅವನ ಸಂಗತ ಇದ್ದ ತರುಣನು, ಮಗನಾಗಿರುವನು. ಹಿಂದಿನ ಸಲ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನನ್ನು ರೇಲ್ವೆ ಪೋಲೀಸರು ಕಂಡಿದ್ದು, ಅವನ ಗುರುತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆದುಕೊಂಡಿರುವರು. ಅವರು ಡೆಹರಾಡೂರಿನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ನಾವು ಕೈಸರೆ ಹಿಡಿದೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರು ಸಹರಾಣಪುರದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಗುಡ್ಡದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಶಕ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ!"

ಎಸ್ಪರ್ ಬಡ್ಡನು ಎಚ್ಚತ್ತಂತಾದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಬಂಗಲೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ಬಂಗಲೆಗೆ ಬಂದನಂತರ ಸಾಹೇಬನು ಮುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಬರಗಿ, ಸಿಗಾರೇಟನ್ನು ಸೇದುತ್ತ ಹೇಳಿದನು: "ಅವರನ್ನು ನನ್ನ ತೀವ್ರ ಹಿಡಿಯಲೇ ಬೇಕು. ಎಷಯವು ಮಹತ್ವದ್ದಿದ್ದು ವೃತ್ತ-ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆರೋಪಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ, ಗುಪ್ತಪೊಲೀಸ ಪಾತೆಗೇ ಕುಂದು ಬರುವುದು."

ಇನ್ನೆಷ್ಟೇಕ? ಎಯಾ ಸಾಹೇಬನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಚಿಂತೆಯ ರೇಷೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಹತ್ತಿತು. ಅವನಿಗೆ ಬಡ್ಡ ಸಾಹೇಬನ ಸ್ವಭಾವದ ಪರಿಚಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಮಾತುಗಳು

ಎಷ್ಟು ಅಳವಾಗಿರುವುವೆಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿತಿದ್ದನು. ನಿಷ್ಕಲ ಶಬ್ದವು ಒಡ್ಡ ಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಸಾಹೇಬನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ನುಡಿದ: "ಮಿಯಾಸಾಹೇಬ, ಇಷ್ಟತ್ಯುನಾಲ್ಕು ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ದರೋಡೆಗಾರರ ಶೋಧವಾಗಲೇಬೇಕು!"

* * *

ಇಂದು ಆಷಾಢ ಶುದ್ಧ ಪೌರ್ಣಮಿ. ನಾಯಕ ಶೇರಸಿಂಹನು ಸಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿ ಮುಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರು ಬೊಕ್ಕಸದೊಂದಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬರಲೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಇಂದು ಚಿಂತೆಯು ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವುದು ಅವನಿಗೆ ಕಠಿಣವಾಯಿತು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವನು. ಹಾಡುವನು, ವಿಚಾರಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ವಿಚಾರಗಳ ತಾಕಲಾಟದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯ ಸಮಾರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಒಂದನು. ಅವನ ಮುಖ್ಯನ ತಾಯಿ. ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ- "ಶೇರ್! ಇಂದು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವೆಯೇ? ಏನಾಗಿದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಶೇರಸಿಂಹನು- "ಏನೂ ಇಲ್ಲ!" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಊಟಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನು ತಾಯಿಯ ಬಲುಮೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಊಟ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಮನೆದಿಟ್ಟು ಹೊರಬಿದ್ದನು, ಹೊರಬೀಳುವಾಗ ತಾಯಿಗೆ- "ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ರಾತ್ರಿಯ ಹತ್ತುಗಂಟೆಗೆ ಬರುವೆನು. ನನ್ನ ದಾರಿ ನೋಡಬೇಡ!" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನೇರವಾಗಿ ಪರೇಡ ಮೈದಾನದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರೋ ಬೆನ್ನು ಚವ್ವರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದನು. ಗೆಳೆಯ ಮಧುಸಿಂಹನು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನು- "ಒಹಳ ಹೊತ್ತಿ ನಿಂದಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವೆನು; ತೀವ್ರನಡೆ. ಅವಶ್ಯದ ಕೆಲಸವಿದೆ!" ಎಂದನು.

ಇಬ್ಬರೂ ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ಪೇಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಪರೇಡ ಮೈದಾನವನ್ನು ದಾಟಿ ಗುಡ್ಡ ಸೇರಿದರು. ಮಧುಸಿಂಹನು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ "ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ವಾರಂಟ್ ಹೊರಟಿದೆ. ಪೊಲೀಸರು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕಂಡೆ. ಅಗಿನಿಂದಲೂ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವೆನು!" ಎಂದನು.

ನಾಯಕ ಶೇರಸಿಂಹನ ಮುಖ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಕೈಯನ್ನು ಕುಲುಕಿ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತಾ- "ಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾನಂದಜಿಯವರ ಕೊಲೆಯಾ

ಗಿದೆ. ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ಅವರ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ಅವನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ" ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಮಧುಸಿಂಹನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ : " ಸಾಯಂಕಾಲವಾದೊಡನೆಮೇ ಪ್ರಭುದಯಾಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರದ್ವಿನಾಥರು ಹಳೆಯ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣುವರು. ಅವರು ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತಂದಿರುವರು. ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಇದೇ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿರುವನು. "

ನಾಯಕ ಶೇರಸಿಂಹನು ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ನಡೆದನು. ಮಧುಸಿಂಹನೊಬ್ಬನೇ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡನು— " ನಮಗೂ ಇವರಿಗೂ ಮಹದಂತರವಿದೆ. ಇವರಿಂದಿಗೆ ಕೂಡುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವರ ದಾರಿಯು ಕಂಟಕಮಯವಾದುದು ; ಹಿಂಸಾಮಯವಾದುದು. ಆದರೆ ಭಾವನೆಗಳು ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವುವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಭಾವನೆಗಳ ಪ್ರವಾಹವು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದ್ದರೆ, ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ಲಾಭ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಜನರು ಬೀಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ-ಸ್ಥೈರ್ಯಗಳು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರು ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೂರು ಜೂರಾಗುತ್ತಿರುವರು. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಭಾವನೆಗಳ ಹಾಗೂ ವಿವೇಕದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟು. "

ಈ ಒಗೆಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಅವನು ಮನೆಯಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಪತಿದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು— " ಒಳಗೆ ತಡಮಾಡಿರಿ. ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಸೀವಾಯಿಯು ಬಂದಿದ್ದನು. ಸಾರ್ವೇಬರಿಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಗದಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೀವ್ರ ಊಟಮಾಡಿ ಹೋಗಿರಿ ! "

* * *

ಅಪಾಧಮಾಸದ ಪಾರ್ಶ್ವಮೆ. ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ವಡನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಅಂದಿನ ದಿನ ಬಂದು ತಲೆದನು. ಮೋಡಗಳು ವಿವಿಧ ಒಣ್ಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪೂರ್ವ ದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದ್ದುವು. ಆಗಾಗ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಮೂಡಿ ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಗೆ ಪೂಜಾರ್ಥವನ್ನರ್ಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ಶೇರಸಿಂಹನು ಎಡಬದಿ, ಬಲಬದಿ, ಹಿಂಬದಿ, ಮುಂಬದಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಗುಡ್ಡದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಒಂದು ವರೆ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತನು. ಮೋಡಗಳ ಮೂಲಕ ಕತ್ತಲೆಯು ಹಬ್ಬತೊಡಗಿತು. ಅಂದು ಹುಣ್ಣಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣಕಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉದಯವಾದನು. ಅವನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಮೋಡಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದುವು.

ಸಪ್ತಂಬರ್ ೧೯೪೧

ಅದರಿಂದ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಒಂದುವರೆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದಯಾಲನ ಸ್ವರವು ಕೇಳಬಂತು. ಅವನು ಮೌನದಿಂದಿದ್ದು ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತ ಗುಹೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗುಹೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ನಾಯಕನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು " ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಮರಳಿ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ದೇವರಿಗೆ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆನು ! " ಎಂದು.

ಪ್ರಭುದಯಾಲನು ನಗೆಮೊಗದಿಂದ ಹೇಳಿದ : " ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿರಿ ! ಇದು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ; ಇದು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಚೀಲ ! ಇದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೀಲಿಕೈ ! ದಯೆಯಿಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ! " ಶೇರಸಿಂಹನು ಸಂತಸಗೊಂಡು ನುಡಿದ : " ಶಹಾಬಾಸ್ ನೀರಾ ಶಹಾಬಾಸ್ ! ನೀನು ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದೆ. ಪ್ರದ್ವಿನಾಥನಿಗೂ ಬುಣಿಯಾಗಿರುವೆನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ನಮ್ಮ ಪಂಗಡಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸಿದನು ! " ಎಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆರೆದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ನೂರು ನೂರರ ಮೂವತ್ತು ; ಐವತ್ತು ಐವತ್ತರ ಇಪ್ಪತ್ತು ; ಹತ್ತುಹತ್ತರ ನೂರು ನೋಟುಗಳಿದ್ದುವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವೂ ಅದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಮೂವರೂ ಅದನ್ನು ಓದಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದುದು ಹೀಗೆ— " ನನ್ನ ಮರಣದ ನಂತರ ನನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರದ್ವಿನಾಥನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೇ ನನ್ನ ಈ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲ ಸಲ್ಲಬೇಕು ! "

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅಗ್ಗ ! ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ !
ಮಿಕ್ಕ ಬ್ಲೇಡುಗಳಿಗಿಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ !

ಇ ಅಣೆಗೆ ೧೦ ಬ್ಲೇಡು !

ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಗಾಗದ ಅಶನ ಅಶನವೆ ?

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಬಿ. ಎ. (ಆರ್ಎಸ್ಎ) ಮೈಸೂರು

(ಜಯಂತಿಯ ಜೂಲೈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಹಳವೇಟೆ ಚಂತಾಮಣರಾಯರು ಬರೆದ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ)

ನಾನನನಿಗೆ ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ ಅಶನ ಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಅಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಬದುಕು ಇಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಗುರಿಯು ಸ್ವೋನ್ನತಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕು ಸುಜ್ಞಾನ. ಅಕ್ಷರ ಶಿಕ್ಷಣ-ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ತತ್ತ್ವಚರ್ಚೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಅಂತಹ ಸುಜ್ಞಾನ ಹಗಲಿರುಳು ದನದಂತೆ ದುಡಿಯಬಲ್ಲ ಗಾವಿಲನಿಗೆ ಸಹಜಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ!

ರಾಯರು, ' ಇಂದು ಸಾಗಿದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಬೇವನ್ನೇ ಪಯೋಗಿ ಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯನಾಗರಕನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿಗೆ ಆದು ಸಹಕಾರಿ ಇಲ್ಲ .. ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಹುತರ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದಂತಾಗಿದೆ ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಸಾಗಿದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಸರಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಬೇವನವನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕರ ಇರುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸುಳ್ಳುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯನಾಗರಕರಾಗಿ, ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ದೇಶೋಪಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಇಂದು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರ್ವರೂ, ಇಂದು ಸಾಗಿದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಬಂಜೆವೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲವೆನಲಾರರು.

ಅದಾದನಂತರ ' ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಯಲ್ಲೆಯೇ ವ್ಯಾವಸ್ಥಾಪಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಒಳಿಕೆ ' ಸಾಹಿತ್ಯ-ತತ್ತ್ವಚರ್ಚೆಗಳ ಕವಚವನ್ನೊಡೆದು ಶಿಕ್ಷಣವು ಇಂದು ಒಯಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಪಂಚದ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ರಾಯರಿಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದು ನಿಜವೆ? ಬೇವನ್ನೇ ಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ' ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ' ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಾಲೆಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ಸೌಚಿಕರ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಗೂ ಇಂತಹ ಪದವಿಗಳಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಲದೇದೋ ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಶಾಲೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕೆಂದೋ ಹೇಳಿದರೆ ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ನೇರವಾಗಿ ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮವನ್ನು

ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡದೆ ಹಳೆಯವುದು ಅನ್ಯಾಯ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಲಾಪ್ರಧಾನ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲದೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನವಾದ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೂ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಯರು ಮರೆತಿರುವರಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದಲೇ ಆಧುನಿಕ ಐರೋಪ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಮೂಡಿಬಂದುದಲ್ಲವೆ? ' ನಾಗರಿಕತೆ ' ಎನ್ನುವಾಗ ಸಮ್ಯಕ್ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲವೇ ನಾಗರಿಕರೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಭಾವಿಸುವುದು? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಬೇವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ, ಸುಖಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೇ ವಿಜ್ಞಾನದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಗುರಿಯಲ್ಲವೆ? ವಿಜ್ಞಾನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿವಾದ ಅನೇಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನಾವೀಗ ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಹೊಗೆಬಂಡಿ, ಮೋಟಾರು, ತಂತಿ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಮೊದಲಾದುವುಗಳೆಲ್ಲ ಯಾವುದರ ಫಲಗಳು? ಅಲ್ಲದೆ ಆ ವಿಜ್ಞಾನಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾದರೂ ಒಂದು ಮಟ್ಟದ ಆಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯೇ ಬೇಕೇಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತಿಳಿಯಲಾರದಂತಾದೀತು! ಆದುದರಿಂದ ' ಆಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಟ್ಟವು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಟ್ಟವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು ' ಎಂದರೆ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಟ್ಟದ ಆಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯುಳ್ಳವರು ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗುವರೆ? ಕಲಾಭಿಜ್ಞರಾಗುವರೆ? ವ್ಯಾಭಿಮುಖ ಆಕ್ಷರಜ್ಞಾನವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆ ತಂದರೆ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಅಥವಾ ಪ್ರೌಢ ಆಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಥವಾ ಲೋಕ ವ್ಯವಹಾರದ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರೌಢಕಲೆಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದು

కొళ్ళలు అర్హనన్నాగి మాడుక్కదే. ఈగిన కాలదల్లి లొకిక వ్యవహార జ్ఞానవిల్లదే 'హళ్ళియ గొడ' ఇల్లవే , గావిల' ఎనిసికొంబ ? ముసంబ్బాక జనరు హొగింబి యల్లి ప్రయాణ మాడువొగ, అంగడియల్లి వ్యాపార మాడు వొగ, బీరసాయ మాడువొగ మత్తు ఇతర ద్వేనందిన కేలసగళ్ళి వస్తుజ్ఞానవు సాలదే పేరొక సుత్తిరువుదు అక్కరవిద్యయ అభావదందల్లవే ? ఈ ఆధునిక లోకకబ్బ తి యన్న అక్షరజ్ఞానవిల్లదే, పూర్వకాలదంతే పురాణ దేశి జనరిగి బీరధిసబీకేందు రాయర మతవేను ? అదక్క ప్రగతిగామిగళారూ సమ్మతినరు.

"దేల, దేల, దేలరు, ఇదు శిక్షణద తిరుకాగబేకు" ఎందు లోక. బీకరు హేళువరంతే. అదరే ఆ మూరల్లి ఒందొందక్క మనుష్యను ఎష్టెష్ట పాముబ్బవన్నుకొడ- బేళు ఎంబుదన్ను తిళియబేడవే ? బరిదే దేలక్క ఆధారత్ వ్యవహారక్క పాధాన్యవేందు, కేలసమాది దుడ్డుకందు, జట్టియ హాగి తిందు తిందు దేల బీళసిదరే పురుషార్థ సాధనయొదిలే ? దేశవేందు దేశభక్తనాగి మనయల్లర. వ పత్తి-పుత్తరన్నొ వృద్ధ మాతాపితృగళన్నొ 'అన్న అన్న' ఎంబ గతిగి నొకువుదు ధర్మవేనిసిలే ? ఇల్లవే 'దేలరు' ఎందు మూరు శొత్తు మూగు ఓడిదు కుళితరే సామాన్య మనుష్యనిగి యావ సిద్ధియంటాదిలే ? రాయర మాతి నంత బేద్యోగిక శిక్షణదంద హణగళి 'మదువే గిదువే మాదికొండు వాయాగి' ఇరువుదు ఆదర్శవేనిసుత్తదే. సామాన్యవాగి హేగి మాడువుదు ఒళ్ళియదాదరూ, ఎల్లరూ హేగి మాడుత్తా హొదరే లోకవు ఎందిగూ జ్ఞానదల్లి ఆధారత్ నాగరికతయల్లి ముంబరియలారదు. పూర్వదల్లి నమ్మ దేశదల్లి 'బ్రాహ్మణరు' ఎంబవరు ఏను మాదిరు ? అవర విద్యో-బ్రహ్మవిద్యో-యందల్లవే ఇందు హిందూస్థానద క్రిత్యయ అజరామరవాదుదు ? హిందే కొలెట్టంతర జనరు నుమసంసారదంద బాళి మడిదు హిందొదేశక్క ఏను లుళిదరు ? 'నట జ్ఞానేన సదృశం పవిత్రమిహ విద్యతే' ఎందు ఫోలె పిసి, అమండజ్ఞానసంపాదనేయిందల్లవే బ్రాహ్మణరు ప్రసిద్ధరూదుదు ? ఇందు ఈ గులామగిరియల్లి 'ఇద్దరూ' 'హిందొ సంస్కృతి' ఎందు జగత్తు గౌరవిసలు నమ్మ పూర్వకర బేద్యోగిక శిక్షణద ఫలవు కారణవాయ్ ? బేద్యోగిక శిక్షణవేనొ బేళు, అదరే అదు ఎల్లరిగూ అల్ల; మత్తు ఆ బేద్యోగిక శిక్షణకొ అక్షరజ్ఞానవు అత్యవశ్యక. ఎంబియర 'ఇల్లవే తిల్లి ఇల్లదే కల్లుకుటిగదు ఎప్పిద్దరూ ఏను మాదియారు ? క్రమ విభజనయ తత్వదంతే తిల్పియ ఆలోచనయగ్గు కల్లుకుటిగను రూపగొళిసు

త్తానే. జ్ఞాన మత్తు అనుభవగళ సంగమవే అభివృద్ధి దాయక. బరియ తిళివిల్లద అనుభవదంద గొడ్డు కేలసమాదితే హొరతు నాజూకాద మత్తు సులభరతియల్లి నడియిసువ క్రమవు కేలసదల్లి కాణలారదు. అప్పసంతయే లుళుత్తిరువ ఈగిన మగ ర్మితను, వ్యవసాయదల్లి ఎష్టు ముందువరిది ద్వానే ? అథవా బరియ వ్యవసాయ తత్త్వగళన్న భ్యసిద తరుణరింద ఇల్లవే కృగారికేయల్లి నివుణరాద యువకరింద 'శాకుంతల'వు బరియల్లబ్బితే ? బీలూ రి న జెన్న కేశవ మూర్తియ సమిళనాయ్ ? ఇల్లవే ప్రపంచదల్లి ధనిక రాద జెన్రి ఫోర్డ, బాల్వి బాప్టిస్ అవరిగి అక్షర విద్యయ ఇల్లవే ? అక్షర శిక్షణవు అశనక్తాగువుదిల్లి వేంబుదు మొడనందిగి.

సాహిత్యదంతయే తత్త్వజ్ఞే; అన్నమాడువ క్రమవు మనస్సుగి తిళియదే కాయదల్లి అన్న వంటాదిలే ? హాగియే తత్త్వసిద్ధియొదనంతర అదన్న కాయరూపక్క తందరే ప్రయోజనకారియొదిలే. ఇల్లదే హిందే ముందే నొడదే మతక్తాయవే ఏకే, అల్పవాద మావిన హణ్ణి న సిప్పియన్న బాకువినింద కత్తువాగలే కృకుయ్ హొదిలే ! ప్రతియొందు కేల స పూ పూర్వసిద్ధవాద యోజనయంతే నడదరే ఫలకారియొగువుదు. లుపాయ. జంతనగి తత్త్వజ్ఞేయ అవశ్యక. ఇదు ఎల్లరిగూ బేడ దిద్దరూ సాధ్యవాగదిద్దరూ అదర ఫలవు మాత్త ఎల్లరిగూ బేళు. మోలూరన్ను కండుహిది విజ్ఞానియ తత్త్వజ్ఞే-ప్రయోగాదిగళ నమగి బేడవేనిసదరే, అవనిగూ బేడవేన్న లాగువుదే ? అదుదరింద విభాగక్రమదంద ఒందొందు గుంపినవరిగి ఒందొందు విద్య. జట్టినల్లి అదర ఫలవను. లోకకవు లుణ్ణువుదు. 'జగత్తెన ఎల్ల సంగతిగళ పరిజయ వేందరే అదష్టే శిక్షణవే ?' ఎందు ఒళిక రాయరు సవాలు వాకుత్తార ? వాగిందు యారు హేళుత్తార ? అదొ అల్లదే జగత్తెన ఎల్ల సంగతిగళ పరిజయవు యారిగిదే ? అదు యావ ఒందు. సాధనదంద సాధ్య ? ఇదెల్ల మురుళిల్లద మాతు. జగ- ద్దంద్య రవేంద్రర గీతాంజలియన్ను జగత్తెనల్లి నొరక్క ఎష్టు జనరు హేసరు జేళబల్లరు ? ఒడబల్లరు ? అనంతర ఒదియొ యావ బేద్యోగిక విద్యాపరిణతను సరియొగి తిళిదు మొజ్జిద్దానే ? అంథవరు ఎప్పిద్దారే ? సాహిత్యద సిహికణ్ణయంతిరవ అదన్న సవియలుబేకాద జిహ్వాసం- స్వార యావ ఒడ లుద్యోగిగిదే ? ముందే హొదరే రాయరు నమ్మ ఈగిన సుపీక్షితరన్న నిందిసుత్తార. వా గా ద రే 'ఇవర మతదంతే ఈ గులామరాష్ట్రదల్లి ప్రగతిపరవాద కేలసగళన్ను మాదిదవరెల్లరూ తమ్మ దుశిక్షణ అథవా

ಅಶಿಕ್ಷಣದ ಒಲದಿಂದಲೇ ಮಾಡಿದರಂದೋ? ಇದು ಎಂತಹ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದ ಮಾತು! ಎಲ್ಲ ಅಥ ನಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಸಂಧಿಸಾಧಕರೋ, ಸಮಯಾನುಸಾರಿಗಳೋ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೋ? ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವಿದ್ಯಾಹೀನ ಇವರು ಯಾವಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಹವರು ಈಗಿನಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೋ? ಅವರಾದಿದ ಮಾಡು ಪಕ್ಷ ಪಾತದ್ದಾಗಿದೆ.

ಹೊಣೆಗಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮುಖಂಡನ ಮುಂದೆ ದೇಶೋನ್ನತಿಗಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿಸುವವರಿಲ್ಲರೂ ಒರಿಯ ವಾಕ್‌ಶೂರರೇ? ಕೆಲವರೇನೋ ಆಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ವಾಚಾಳಿಗಳಾದವರು ಬರಿಯ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವರಾದರೇ? ಇದು ಹುಚ್ಚು ಮಾತು! ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯೇ ಏಕೆ, ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಒಂದು ಜೊರೆಯದ್ದಾಗಿದೆ; ಅದನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಅಥವಾ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ವಿವೇಕಾವೇಕಗಳನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ವಾದಿಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿದುಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವ ಅಂತವಿದೆಯೆಂದರೆ ಸಮ್ಮತಿ ಸಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಪದವೀಧರರಾದವರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತುವ ಸುಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಶಿಸ್ತುತಿರುವವರಾದವರ ಮಾತನ್ನು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಹಿಂದಿನವರು ಕಾಶೀ, ನಲಂದ, ತಕ್ಷಶಿಲಾ ಮೊದಲಾದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಿಡ್ಜೋಗಿಕ ಅರ್ಥಾತ್ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಖಣಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಳಾದರೋ? ಧನಶಿಕ್ಷೆಯ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗಲ್ಭವಾದ ಈಗಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ "Speculation" ಎಂಬ (ಎಂದರೆ ತರ್ಕ) ವ್ಯಾಪಾರಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಧನಾರ್ಜನೆ ಯಾಗುವುದರಿಂದ-ಶಿರೇಕಮಲದಲ್ಲೇ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಯರು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರದ ಓಟವನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಲಂಡನ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಲೋಚನಕಾರರನ್ನು ಸಂಬಳಕೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟಿರುವ ಕಂಪನಿಗಳಿವೆ. ಅದ್ದಕ್ಕಸಬುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅಮೇರಿಕದವರು ನಮಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇನ್ನೂ ಬೃರಲ್ಲಿ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿದು ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿವನ್ನೂ ಬದಲಿಸಿ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್, ಸೊನಗಾರನ ಅಂಗಡಿ, ದರ್ಜೆಯಂಗಡಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ ರಾಯರ ಪರಿವರ್ತನ ಕ್ರಮವು ಪೂರೆಯಿಸುವುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲರೂ ಸಂತೆಯ ಪೇಟೆಗೆ

ಬಂದು, ವಿವಿಧ ಜನರ ಮತ್ತು ಕಸಬಿನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ರಾಯರ ಮಾತಿಗೆ ಏನೆನ್ನಬೇಕು! 'ಒಟ್ಟಾರೆ' ಎಂದು ಇವರು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮುಗಿಸುವಾಗ, ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ 'ವ್ಯವಸಾಯಿಗಳಿಲ್ಲ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾಗಬೇಕು; ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸಾಯಿಗಳಾಗಬೇಕು!' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸುಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮೊದಲು ಕೊಡಲಿ ಎತ್ತಿದವರು, ಈಗ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ವಾರ್ಥಪ್ರತಿಗಾಮಿಯಲ್ಲವೇ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಯಾವನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆ (ಬುದ್ಧಿಪ್ರಭಾವದಿಂದಲ್ಲದೆ) ಕೆಲಸದಿಂದ ಬೇವಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಯಾವ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ಶಿಕ್ಷಿತ ಉದ್ಯೋಗಿಯು (ಬುದ್ಧಿಪ್ರಭಾವದಿಂದಲ್ಲದೆ) ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ? ಎರಡೂ ಆಗದ ಮಾತು! ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 'ಎಲ್ಲರೂ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ವ್ಯವಸಾಯಿಗಳೂ ಆಗಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ವ್ಯವಸಾಯಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರು ಬೇಸಾಯದಿಂದಲೋ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನೂ ಚರಿಸುತ್ತಲೋ, ಅಂಗಡಿಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಡೋ ಬದುಕಿದ್ದರೆ? ತುಲಸಿದಾಸನು ಯಾವ ಅಂಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಒರೆಸ? ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರನಾಗಿದ್ದನೆ? ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ! ಬೇವನಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿದ ಯಾವನಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮಿಂಚು ಉಂಟಾಗಲವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಶ್ರಮಜೀವಿಗೆ ಎಂದೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಗೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಕಲೆಗೇ ಆಗಲಿ, ತನ್ನ ಜೀವನಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಧಾರೆಯೆರೆದ ಹೊರತು ಮಹತ್ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರಮಜೀವಿಯಾದರೂ ತನ್ನಯ ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಾಭಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರಸಕ್ಕಾಗದ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಅಶನಪ್ರಧಾನನಿಗೆ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯಾಪರಿಣತಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆಹಾರಾದಿ ಚತುಷ್ಪಯದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಬಾಳುವ ಬಾಳು ಬರಿಯ ಹಾಳು! ಪರಪ್ರತ್ಯಯನೇಯ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕೈಸುರಾದವರಲ್ಲವೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನವೆಷ್ಟೆವಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಾಭಾವವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೇ? ವಸ್ತುಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಂತಹ ಸಪ್ತಪಾದಗತು! ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ, ಒದುಕುವುದು ಅಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಅಶನವು ಒದುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯಾಗಿ!

ಬೈಲಹೊಂಗಲದಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿ ಏಜಂಟರು ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕಾಮರಾಜ ನಿಹರೂ ಸ್ಟೋರ್ಸ್	ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿ ಏಜಂಟರು ಶ್ರೀ. ಗೊ. ವಿಂದಾಚಾರ್ಯ ವಡಕೆ ನ್ಯೂಚ್ ಏಜಂಟ
---	---

ತಾರೆ, ಸೆಳೆಮಿಂಚು!

‘ ಶಂಕರಸುತ ’

ಅಬ್ಬಾ ನು ಅಬ್ಬ ವರುಷಗಳಿಂದ ಬಾನೊಳಗೆ
ತೊಳತೊಳಗು ತಿರುವು ನೆನಿತು—
ಅಬ್ಬಾ ನು ಅಬ್ಬ ತಾರೆಗಳೆಲ್ಲ! ಆದರೂ
ಬೆಳಕಹುದೆ ಜಗಕೆ ಇನಿತು?

೧

“ ಎನಿತೊ ತಾರೆಗಳುಂಟು, ಎನಿತೊ ತಾರೆಗಳೆಲ್ಲ,
ಇನ್ನೆನಿತೊ ಉದುರುತಲಿವೆ;
ಎನಿತೊ ಮಿನುಗುತ್ತಲಿವೆ, ಎನಿತೊ ಮಿಣುಗುಟ್ಟುತಿವೆ,
ಎನಿತೊ ತಲೆಯನು ಮರೆಸಿವೆ! ”

೨

ಜನವು ಹೀಗೆಂದೆಂದು ಎಣಿಕೆಯನೆ ಮಾಡದ್ದೆ
ತಾರೆಗಳ ಕುಲವನೆಂದೂ;
ದಿನದಿನವು ಮೂಡಿದರು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡರೆ
‘ ಬಂದುವಿಡೊ ತಾರೆ! ’ ಎಂದು.

೩

ಕಾನೋಡ ಬಾಂಬಕವ ಮುಸುಕಿ, ಬುವಿಯೆಲ್ಲವನು
ಕತ್ತಲೆಯು ಮುತ್ತಿಡಾಗ—
ಗುಡುಗಿದು ಸಿಡಿಲರಸು ಪೊಡವಿಯನು ಗಡಗಡನೆ
ನಡುಗಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗಾಗ—

೪

ಫಲರೆಂದು ಸೆಳೆಮಿಂಚು ಮೂಡಿ ಇಳೆಯನ್ನೆಲ್ಲ
ತುಸುಕಾಲವೇ ತನ್ನಯ
ಧಳುಕಿನಲಿ ಬೆಳಬೆಳಗಿ, ಜಗದ ಕಣ್ಣನು ಕುಕ್ಕಿ
ಒಡನೆ ಅಗುವುದು ಮಾಯ!

೫

ನೂರು-ಸಾವಿರ-ಕೋಟಿ ವರುಷದಿಂದಲಿಯೋ
ಮಿಣುಕುಮಿಣುಕೆಂದು ಮಿಣುಗಿ,
ತಿರಿ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಈ ತಿರೆಯಿಂದ ಹೋಗುವುದು,
ಬಾಳುವುದು ಬಾಳೇನು ತಾರೆಯಾಗಿ!

೬

ತನ್ನಾತ್ಮತೇಜದಲಿ ತುಸು ಕಾಲವಾದರೂ
ಝಗಝಗಿಸಿ ಜಗದ ಬೆಳಗಿ,
ಜನದ ಕಣ್ಣನು ಕುಕ್ಕಿ ಹೋಗುವುದು ಬಾಳು, ಸೆಳೆ-
ಮಿಂಚಿನೊಲು ಮಾಯವಾಗಿ!

೭

ಅಬ್ಬಾ ನು ಅಬ್ಬ ವರುಷಗಳಿಂದ ಬಾನೊಳಗೆ
ತಳತಳನೆ ತೊಳತೊಳಗುತ!
ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ತಾರೆ ಮಿಣಮಿಣನೆ ಮಿಣುಕುತಿವೆ
ಬೆಳಕಹುದೆ ಜಗಕೆ ಇನಿತು?

೮

ಸಂಧ್ಯಾ-ಸೌಂದರ್ಯ

ಶ್ರೀ. ವಿ. ಎನ್. ಭೂಪಾಲಂ

ಕವಿಮನ ನಾಕದಿ ನೆಲಿಸಿತ್ತು—ಸುಪ್ತವಾಗಿತ್ತು!

ಪಡುವಣ ದಿಕ್ಕುಟ ರೋಣಿತ ಕುಸುಮಂ
ಮೇದಿನಿ ಮೇಗಡೆ ಎಸೆಯುವ ಬಿಸುಪಂ
ಮುಗಿಲಲಿ ಮೋಡದ ವರ್ಣದ ಸೊಬಗಂ
ಸವಿಯುತ ಕಬ್ಬಿಗ ಮರೆಯಲು ತನುವಂ...

೧

ಶಂಗೆಯ ಜಸುರಿನ ಪೆಂಸಿನ ಪಡಮಂ
ನಾಕಕೆ ಕರಿಯುವ ಸುಳುಸುಳು ದನಿಯಂ
ಮಿಸುನಿಯ ರಶಿಮಿಯ ಅಂಬಿನೊಳಾಟಂ
ನೆನೆಯುತ ಕಬ್ಬಿಗ ಮರೆಯಲು ತನುವಂ...

೨

ರಶಿಯನು ಕೆರಳಿಸಿ ಬಾನಲಿ ತರಲುಂ
ಎಸೆದಿಹ ರಜತದ ಹರಗಳ ತೆರನಂ
ಸಾರುವುಬಿಳಿ ಜಲಪಕ್ಷಿಯ ಸಾಲಂ
ನೋಡುತ ಕಬ್ಬಿಗ ಮರೆಯಲು ತನುವಂ
ಭೂರಮೆ ಬೆಡಗಿನ ಚೆಲುವಿನ ಖನಿಯಂ
ಕವಿಮನವಪಹರಿಸಿಹಳೆನ್ನುತಲುಂ
ಪಾಡುವ ಪಕ್ಕಿಯ ಮಿಸುನಿಯ ಕೊರಲಂ
ಕೇಳುತ ಕಬ್ಬಿಗ ಮರೆಯಲು ತನುವಂ...

೩

೪

'దాడి'య సమస్య

తె. ఎస్. శి. శులకర్ణ ఎం. ఎ. బి. టి.

(తరటి)

ఇందిన జాగతిక క్షోణాకలదల్లి మహాయుద్ధం సమస్యను తొలగిస్తామి బేరేయావదాదరం సమస్య ఇరు-బుడుందు సామాన్యవాగి జనసామాన్యరిగి ఒమ్మెలి తొలగియలిక్కిల్ల. భారతీయ రాజకీయ సమస్యను తొలగి జాగతిక సమస్యను ముందే ఆనీయ ముందిన ఇరువేయంతే ఎనిసబకుదు. యావదాదరంందు వస్తువిన ముత్తవ్వు అనుభవసవరిగి గొత్తల్లదే లుళిదసరిగిను గొత్తు అదర విజార? అదుదరింద వాజకరు, జాగతిక తొలగిసెల్లి తలకిడిసికొళ్ళువాగ 'దాడి!'య సమస్యను అవరేదురిగి ఒడ్డిదరే—'ఇవనిగేనాగిదే ధాడి' ఎందు లురి-దేళబకుదు. అంతకురిగి నాను కేళువ పుశ్చి ఒందే:— 'నిలవు ఎందాదరం యావ తొందరీయం ఇల్లదే దాడియన్న మూడికొందిద్దరె?' ఎందు.

బేగినల్లి కళ్ళేమెయన్న ఎత్తి, నేలరిన అరుణ కిరణగళన్న కణువ మోదలే, ఈ హాళు గడ్డగళు తేరసిల్లదే మోళితు, ఒలితు, మరవాగి, అరుణకపొలగళన్న కామగళిలు ముత్తిద ఆకాశదంతే కళిగిడిసి, ఎదురిన కన్నడియల్లి కాణిసి-కొళ్ళుత్తవే. అదరల్లియం నన్న గడ్డగళ 'పిలక' ఒలు తులుసాదుదు. అనేకరు ననగి 'కంబళియన్న దానమాడిద కణ' ఎందు బిరుదు-బావలియన్న కొట్టిద్దారే. నిమగి ఆత్మయవేసిసబకుదు: నన్న దాడియ బిళిగియ తివ్వగతి-యన్న వణిగిసబేకాదరే యావ లుసమాన-లుత్తేక్కిగళం సాలవు. ఒందు గల్లవన్న కేరేదుకొండు ఎరడనీయ గల్లక్కి తొలగిరిసిదాగ, ముత్తే మోదలనీయ గల్లవు సజ్జాగియ నింతిరుత్తదే కళితేగియసికొళ్ళలిక్కి.

ఈ దాడియ సమస్యింద బేరేసత్తే ఒందిన ఋషిగళు 'దాడిధారి' గళాగిద్దరేందు తొలరుత్తదే. వేదసూక్తి గళన్న రణిసిద ఋషిగళు, ఈ 'జంగల్ సత్యాగ్రహ' వన్న క్కికొందిరదిద్దరే, అవర వేదసూక్తిగళు అవర తలీయల్లియే లుళిదునిదబకుదాగిత్తు. కవిలెద్దు టాగిలెరరు దాడిగళిగి 'ఎగ్జిలెన్స్' కొట్టిరదిద్దరే అవరు ఇంతకు లుజ్జల కవిగళా-గుత్తిద్దరే ఇల్లవొల ననగి సంతయ. జగద్వంద్య పురుష రేల్లరం ఈ దాడియ గొడవేగి తొలగదే అవన్న స్వేచ్ఛయా చిట్టు చిట్టిరువుదే కండుబరుత్తదే. ఇంగ్లండిన సుప్రసిద్ధ

దాడియ సమస్యి దొడ్డ సమస్య. బ్రహ్మ దాడియొందన్న ని మిగిసి రదిద్దరే మోనవనిగి—ఎందరే గండుసిగి—ఆయన వ్యద లుళితాయ ఎష్టొందు ఆగుత్తిత్తు? అథనా 'దాడియన్న కాయువుదే దొడ్డ సంస్కృతియ లక్షణ' ఎందు లొలకద నాగరికరేల్లర—నాగరికతియ రేల్లర—తిళివళికియొగిద్దల్లి ఎష్టొందు సొగసిరుత్తిత్తు?

నాటికకారంద బర్నార్డ్ తా అవరు పక్కా ఇంగ్లిష్ బనర్లవే!—అంతకురు తొల, తమ్మ కలక్కి తొలరతాగి, దాడిగి స్వాతంత్ర్యవన్న, తొలడదే గత్యంతరిరల్లి. ఏకేందరే దినాలు 'దాడి' గాగియే తమ్మ అవలొక్కి వేళియన్నెల్ల వేళ్ళ మోదిబిట్టిద్దరే, ఇంతకు లుదూమ నాటికగళు లుదూక్తి-వాగువ సంభవనీ ఒదగుత్తిరల్లి. వంజమ జాజగల ఒనీయ ఎడ్వర్డరం రాజ్యకారభారదల్లి అనువు దొలరేయదే దాడిగళన్న చిట్టిద్దరేందు తక్కుక్కియల్ల. స్వల్పే దినగళల్లి జాజగలరం ఒట్టిరనం తొల 'దాడిధారి' గళాగిబకుదేందు నావు ఆతిసబకుదు. ఆధ్యాత్మగరుగళాద రామకృష్ణ పరమహంసరం పరతత్వజితనీయల్లి స్వాధ్యజితనీ-యన్న—అథాత్ దాడియన్న—మరేకు చిట్టిద్దరు. 'దాడి'-సంరక్కుక పురాణఋషిగళు జటియన్న ధారాళవాగి కాయుకొళ్ళుత్తిద్దరేందు బేరే తొలగిబేకాగిల్ల. జాబాలి ఋషియ జటిగళు సురగంగియ బేళొరీయంతే, అవన తపః-ప్రభావద క్షేత్రయంతే లుజ్జలవాగి ప్రకాశిస్తుత్తిద్దరేందు బాణశవి వణిగిద్దానీ. జాబాలి తన్న దాడి-జటిగళన్న కావాడదిద్దరే అవన తపఃప్రభావనీయంద సాధ్యవాగు-త్తిత్తు? బాణశవి అదన్న ఏనందు ఒట్టి సబకుదాగిత్తు? భక్తపతి తివాదీయ దాడిగి ఆత్మయ కొట్టిద్దంతే జటిగొ కొట్టిద్దను. తాగి మోడదిద్దరే అవన అష్టప్రధాన-భూతవాద రాజ్యకారభారవు ఇన్నొందు నిర్విఘ్నవాగి సాగుత్తిద్దరే?

ವಾಚಕರೆ, ನಾನು 'ದಾಡೀ' ಪ್ರಚಾರಕನೆಂದು ತಾವು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಈ ಹಾಳು ದಾಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆನಿಷ್ಟೆ! ದಾಡಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಯಿಸುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಲಾಭಗಳಿವೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, ವೇಷಾಂತರದಿಂದ ಪಾರಾಗುವವರು ದಾಡಿಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ದಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆ ವೇಷಾಂತರಧಾರಿಗಳು ಪಾರಾಗದೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ರಾಜಕಾರಣ ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಮುಂಬಯಿ ಯಂತಹ ದಂಗೆಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ದಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ! ಬರೆಲ್ಲರೂ ದಾಡಿ-ಧಾರಿಗಳೇ ಆದರೆ, ಹಿಂದೆ-ಮುಟ್ಟುಂ ದಂಗೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲ, ಇದೇನು ಗ್ರಹಚಾರ? ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗೆ ದಾಡಿಗಳ ನ್ನಿಡುವ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದರೂ, ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನು ನುಣುಪುಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ! ಜಿನ್ನಾ ಸಾಹೇಬರಂತೂ 'ಸಾಹೇಬ'ರೇ ಆಗಿ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಂತೆ ಇದಕ್ಕೂ 'ಅಪನಾಡ' ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಕಯ ಬರುತ್ತದೆ: 'ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯುಗ-ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಷ್ಟೊಂದು ನುಣುಪಾದ ಗಲ್ಲಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದನು?' ಎಂದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ನುಣುಪಾದ ಗಲ್ಲಗಳಿರಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಊಹಿಸಬಹುದು- ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿತ್ಯ ಎಂడు ಸಲವಾದರೂ ದಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೆ ಅವನಿಗೆ ದಾಡಿಗಳೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ದಾಡಿಬಾರದೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಗೇನು ಧಾಡಿ? ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ! ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡುವೇ

ಇರದೇನೋ! ಮಹೇಶ್ವರನು ಲೋಕನಾಶ ಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಎತ್ತರಂತಿ ದೊರೆಯದೆ ದಾಡಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ನಿನಗು ತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ವಿಷಯವೇನು? ತಮ್ಮ 'ದಾಡಿ'ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಶರಥನಿಗೇ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೇ? ಅಥವಾ- ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದವರಾರು? ರಾಜಾರವಿವರ್ಮನ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತಾರೂ ನೋಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದೂ ಹೋಗಲಿ, ಅವರು ಅಲೌಕಿಕ ಪುರುಷರು! ಜಗತ್ತಿನ ಬೀಜಮಂತ್ರವೆ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ದಾಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಒಂದಿ ಲಿಟ್ಟುಂ ದು ರೀತಿಯಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಿ ಬಿಡುವುದು ಅವರಿಗೇನು ಅಗಾಧವಾದ ಮಾತೆ?

ನನ್ನಂತಹನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ- ನಿತ್ಯ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಊಟ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ- ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ವರಿಷ್ಠರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದ ನನ್ನಂತಹನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ-ಈ ದಾಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಿಟ್ಟರನ್ನಿದ್ದಂತೆ. ನಿತ್ಯ ದಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದವರೂ ಉಂಟು. ನಾನು ಒಂದು ದಿನಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ- ಧಾರಣೆ ಪಾಠನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ರಲ್ಲ ಹಾಗೆ- ದಾಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಕಾಣುವಾಗ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ-ಮತ್ತು ನಿರ್ವಿಫಲ್ಯವಾಗಿ- ಸ್ತ್ರೀಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಾಗ, ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ 'ಇಸ್ತಿಯೊಡನೆ ದಾಡಿಯೂ ಆಗಬೇಕಾಗುವುದು.

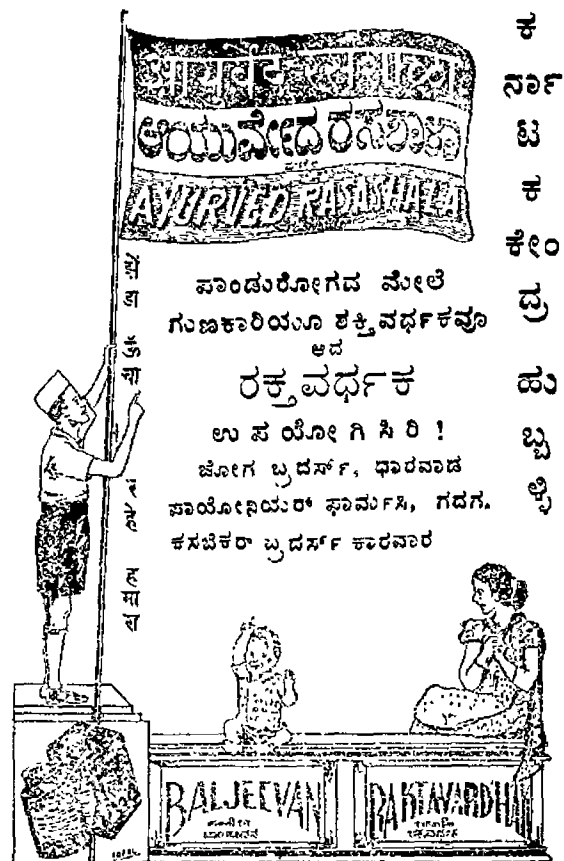
ಈ ದಾಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವೇಳೆ ತೀರ ಸಮಾಪಿಸಿ ರುತ್ತದೆ- ಆಗ ದಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ರೈಲುಗಾಡಿ ಬಿಡುವ ವೇಳೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ- ಆಗ ದಾಡಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಎಂತಹ ಉತ್ತಮ ಬ್ಲೀಡನ್ನು ತಂದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟು ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಉಪಯೋಗವಾಗದಾಗ, ದಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗೊಮ್ಮೆ ರಕ್ತ- ಪಾತದ ದುರಂತ ನಡೆಯುವಾಗ, ಹಬ್ಬ-ಹುಣ್ಣಿ ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ವರಿಷ್ಠರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ದಾಡಿ ಆಗಬೇಕಾದಾಗ - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದಾಡಿಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಶ್ವರೂಪ- ದರ್ಶನವು ನನಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ 'ಅಯ್ಯೋ, ನಾನು ಯುವತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ?' - ಎಂಬ ರೋಮಾಂಟಿಕ್ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದು ನಾನೇ ರೋಮಾಂಚಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆ ರೋಮಾಂಚವು ಎರಡೂ ಗಲ್ಲಗಳ ಮೇಲೂ ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ನ್ನೇನಾನು ಹಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಪುರುಷರಿಗೆ 'ವೇಣೀಬಂಧನ'ದ ಉಪದ್ರವವು ಇರದಿದ್ದರೂ, ಈ 'ದಾಡಿಬಂಡನೆ'ದ ಖೋಡಿಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ 'ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅರಣ್ಯ ನುಣ್ಣದಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಪೌಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಬದಗಬಾರದೆ?' ಎಂದೆನಿಸಿ ಕಂಡು ನಿಮಿಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇಲ್ಲದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೇನು ಪುರುಷಾರ್ಥ? ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸ

ಬಹುದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ದಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು—ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಮುಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂತರಂಗಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ‘ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ’ ಇದನ್ನು ಒಂದನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದರೆ—ಆವಶ್ಯವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಮತ್ತು - ನಾನೇ ಮುಖ್ಯಭಾಗ ವೆನಿಸ; ಲೈನೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ವುದು? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಡಬೇಕೆ? ಬ್ರಹ್ಮಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಸಾಬೂನಿನ ನೋರೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯುವುದು? ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಕಷ್ಟವು ಬಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಬೇಕು — ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲವೆ? ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 'ಹಲ್ಲು'ಗಳಿಲ್ಲದ ಇನ್ನೊಂದು ೨ ಗಿಯ ರೇಷುರ್ ಕೊಂಡೆ. ತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಾಯ್ತು. ಅದರ ಗಲ್ಲಗಳಿಗೆ ಮಲಾಮುಪಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಘೋರ ಪ್ರಸಂಗ!

ಕಾಲರಾ (Cholera)

(ದುರ್ಗಿಬೇನೆ)

ಡಾ. ಎಚ್. ಪಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್., ಅಧೀನ

ಮುನ್ನುಡಿ

‘ದುರ್ಗಿಬೇನೆ’, ‘ಮಾರಿಕಾ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ, ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲರಾ ಪಿಡುಗಿನ ಒಗ್ಗೆ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿರುವೆವು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಅನೇಕ ಜನರು ಈ ಪಿಡುಗಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವು ಮಹತ್ವದ್ದಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಿಡುಗಿನ ಒಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಲ್ಪನೆ ಏನಿದೆ? ರೋಗಗ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಉಪಚಾರಗಳೇನು? ಕೊಡತಕ್ಕ ಔಷಧಗಳೇನು? ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಉಪಾಯಗಳೇನು?— ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸೋಣ.

ಕಾರಣಗಳು

ನೀರಿನ ಬರದಲ್ಲಿ ಬಹುತರವಾಗಿ ಈ ಪಿಡುಗು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾವಿ, ನದಿ, ಹಳ್ಳ-ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತೀರ ಕಡೆಯ ಯಾಯಿತೆಂದರೆ, ನೀರಿನ ಒಳಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ತಳದ ಹೊಲಸು ಮೇಲೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸುವುದು. ಈ ರಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ‘Infected water’ ಎಂದರೆ ದೋಷಯುಕ್ತ ನೀರು. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲ, ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವವರಂತೂ ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ. ಕೇಳುವುದೇನು? ಜಾತ್ರೆಗಳು ಆಗುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನಿತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜನರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನೀರನ್ನು ಒಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬೇನೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಪಂಥರಪೂರ, ಹರಿದ್ವಾರ, ನಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಅಲಹಾಬಾದ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪಿಡುಗು ಬಹುತರವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ನಗರಸಭೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮೆಸಲು ಶ್ರಮಪಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ, ಎಲ್ಲರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ವಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾಯಿಲೆ - ಕಾಸೂನುಗಳನ್ನು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಮುರಿದು ಬಿಡುವ “ಅಣ್ಣಪ್ಪ” ಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ದುರ್ಗಿಯ

ಬೇನೆಯು ಮಾಡಿದ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯುವಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬೇನೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಜಾತ್ರೆಯ ಜನರು ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಒಯ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ‘ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಬೇನೆ (Water born)’ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಅಜ್ಞಾನ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದಲೇ ಇದು ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿತೆಂದು Manson (ಮ್ಯಾನ್ಸನ್) ಎಂಬವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೊಲಸು ನೀರಿನಿಂದ ಈ ಬೇನೆಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ‘Cholera Bacillus’ (ಕಾಲರಾ ಕ್ರಿಮಿಗಳು) ಇರಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಇದ್ದ ನೀರು ಅಜೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ, ರೋಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

ದುರಗವ್ವ ಎಂದರೆ ದಡದಡನೆ ಎದೆ ಹೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಜನರೇ ಬಹಳ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ. ರೋಗದ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಯಿಸದೆ, ಊರ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಾರ ಬಿಟ್ಟು ನೀರು ನೀಡುವ ನಮ್ಮ ಜನರ ಮೂಢತನಕ್ಕಾಗಿ ನಗಬೇಕೋ ಅಳಬೇಕೋ ನಾವು?

ಜಠರದವು ಸಚಕ್ರವಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ನೀರು ಹೋದರೂ ಆತನಿಗೆ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಕ್ (Kock) ಮತ್ತು ಪಿಟೀನ ಕಾಫರ್ (Pettin Kofer) ಇವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಾದದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಧಾರಗಳು ಸಿಕ್ಕುವವು.

ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ “ವಿಷೂಚಿಕಾ” ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿರುವರು; ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಫ, ವಾತಗಳ ಪ್ರಕೋಪವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಈ ರೋಗದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕರುಳಿನ ಕಡೆಯಭಾಗವೂ ದೊಡ್ಡ ಕರುಳಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗವೂ ದೂಷಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಕೊಡದಿಂದ ಸುರುವಿದ ಹಾಗೆ ಮೊದಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಭೇದಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುವು; ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಬಣ್ಣವು ಅಕ್ಕಿಯ ಕಚ್ಚಿನ ಹಾಗೆ, ಅಥವಾ ಕುದುರೆಯ ಮೂತ್ರದ ಹಾಗೆ ಇರುವುದು. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಭೇದಿ ಆಗುವುದೊಂದೇ ತಡ,

ಕೈ-ಕಾಲಿಗೆ ಒರಟು ಒರಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ನಾಡಿಯ ವೇಗವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು; ಸ್ವಲ್ಪವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವು ಕೈಗೆ ಹತ್ತದಂತಾಗುವುವು. ಮೂತ್ರವು ನಿಂತು ಹೋಗುವುದು. ರೋಗಿಯು ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಶುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವನು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಸೇದಿಹೋಗುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ತೇಜವು ಮಾಯವಾಗುವುದು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉರುವು, ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒರಟು, ಮರಣದ ಭೀತಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು, ರೋಗಿಯು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಹತ್ತುವನು. ಆ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಳವಲ್ಲ. ಬರುಬರುತ್ತ ರೋಗಿಗೆ ಎಚ್ಚರು ತಪ್ಪುವುದು. ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದ ಕ್ರಮವೂ ತಪ್ಪಿಬಿಡುವುದು. ಅದು ಒಮ್ಮೆ ವೇಗದಿಂದ ನಡೆದಂತೆ, ಕೂಡಲೆ ಸ್ತಬ್ಧವಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇದಕ್ಕೇ 'Chime Stoke Respiration' ಎನ್ನುವರು.

ರೋಗೋಪಚಾರವು

ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ:—

ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ 'ರಸೋನವಟಿ' ಲಿಂಬಿಯರಸ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭೇದಿಯ ನಂತರ ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಕೂಡ ಕೊಡಬೇಕು.

ನಾಂತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ

ಯಾಲಕ್ಕಿ ಸೊಟ್ಟೆಯ ಒಂದಿ ೩ ಮಾಸ,
ಬಣಗಿದ ಲಿಂಬಿಹಣ್ಣಿನ ಬೂದಿ ೩ ಮಾಸ,
ಸುವರ್ಣ ಮಾಕ್ಷಿತ ೧ ಗುಂಡಿ

ಇವುಗಳನ್ನು ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಪಾಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ವಾಂತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಈ ರೋಗದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಬೇರೆ ಔಷಧಗಳು:— ಸಂಜೀವನೀವಟಿ; ಗೋಪೀಚಂದನ; ಬಳ್ಳಿಳ್ಳಿ; ಕಪ್ಪುರ; ಪುದಿನಾಚರ್ಕ.

ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಕಾಲಿಗೂ ಬರುವ ಒರಟುಗಳ (cramps) ಸಲುವಾಗಿ ಸೂತಕೇವಿರ ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣಭಸ್ಮ ಇವು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುವು.

ಶ್ವಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ:— ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಿಲಾಸ ವಟಿ.

ಮೂತ್ರಾಘಾತದ ಸಲುವಾಗಿ:— ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ, ಬೇಸಗೆಯ (ಉನ್ನಾಳೇಚಿ) ಔಷಧ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಕಿಯ ಕಚ್ಚಿನ ಕೂಡ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ನಾಭಿಯ ಕೆಳಗಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೌತ್ತಲ ಹೂವಿನಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಸೋರುಪ್ಪನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಇಲಿಗಳ ಹಿಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಕಲೆಸಿ ಲೇಪಿಸಿ, ಸೇಕ ಕೊಡಬೇಕು.

ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ ಉಪಚಾರ

ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಸಾಮ್ಯಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಔಷಧ ಗಳೆಂದರೆ:

Camphor, Cuprum, Veratrum Album, Ohium Recini, Sulphre, Ipicac.

ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಸಾಮ್ಯ-ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಮತ್ತು ಈ ರೋಗದ ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥೆ:—ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಭೇದಿ, ವಾಂತಿಗಳಿರುವುವು. ಮಳಮಳಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೇ Stage of Evacuation ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಶಕ್ತಮನುಷ್ಯರಿದ್ದಂತೂ ತೀರಿತು. ಒಂದೆರಡ ಭೇದಿಗಳು ಆದ ಕೂಡಲೆ ಮೂರನೆಯ ಅವಸ್ಥೆಗೇ ಹೋಗುವನು. ಈ ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುತರ ಕಪ್ಪುರ (Comphor) ಅಥವಾ Ipicac, Ohium Recini, Aconite ಇವೇ ಔಷಧಗಳನ್ನು—ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿತು—ಕೊಡಬೇಕು.

ದ್ವಿತೀಯಾವಸ್ಥೆ (Stage of cramps):— ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದಿ-ವಾಂತಿಗಳು ಇರುವುದಿದ್ದು ಮೈಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒರಟುಗಳು ಬರಹತ್ತುವುವು. ಇವುಗಳಿಂದ ರೋಗಿಗೆ ಒಳಗೆ ಸಂಕಟವಾಗುವುದು. ನೋಡಲು ಸಹ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒರಟು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ರೋಗಿಯು ಕೂಗಹತ್ತುವನು; ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಹತ್ತುವನು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ, ರೋಗಿಯ ಉಪಚಾರಮಾಡುವ ಜನರು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು, ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವರು. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ Cuprum ಎಂಬುದರ ಕಲ್ಪವನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ Sulphur ಎಂಬುದನ್ನು ರೋಗ ವರಿತು ಕೊಡಬೇಕು.

ತೃತೀಯಾವಸ್ಥೆ (Stage of Collapse):— ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರೋಗಿಯು ನಾಡಿಗಳು ತೀರ ಕ್ಷೀಣವಾಗುವುವು. ಮೈ ತಣ್ಣಗಾಗುವುದು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಸೇದಿ ಹೋಗುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ತೇಜವು ಮಾಯವಾಗುವುದು. ಮೂತ್ರವು ಬಂದಾಗುವುದು. ಎಚ್ಚರು ತಪ್ಪುವುದು. ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಮಂದಗತಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, Camphor, Veratrum, Album, Arsenicum, ಇವುಗಳನ್ನು ರೋಗವರಿತು ಕೊಡಬೇಕು.

ಆಲೋಪಥಿಯ (Allopathy) ಪ್ರಕಾರ ಉಪಚಾರ:—

ಟೊಂಬರ್ ಮಿಕ್ಸ್ಚರ್, ಉಪ್ಪಿನ ನೀರಿನ (Saline Hypen Tonic) ಇಂಬಿಕ್ಟನ್ ಮತ್ತು Potassi per manganate entri coated pills

ಪ್ರತಿಬಂಧಕೋಪಾಯಗಳು

ಕಾಲರಾದ ಮೈಲಿ ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಕುಡಿಯುವುದು. ತಂಗಳು ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬಾರದು. ನೋಣಗಳು ಕುಳಿತ ಫಲಾಹಾರದ ಜೀನಸುಗಳನ್ನಂತೂ ಎಂದೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು. ಆರ್ಜೀಫವುಂಟಾಗದಂತೆ, ಜೀರ್ಣವಾಗುವ ಆಹಾರ

ಮೇಣುಭಾವುಗಳೇ! ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಜಾರುವುದು, ಕೈ ಇಟ್ಟರೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಒಬ್ಬ ಬೇಕೆಂದರೆ ಕಲೆ ಉಳಿಯುವುದು—ಅಂತೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಡಂಗುರ ಸಾರುವುದು! ಮೇಣುಬತ್ತಿ, ಮುದ್ರಾಪತಿ, ಕರ್ನಾಟಕವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಿಸುತ್ತಿದೆ!

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಮೇಣುರಾಯನು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಎಂದಾಗಲಿ, ಆತ್ಮದಂಭಕನೆಂದಾಗಲಿ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ-ಸಂತೆಯ ಶಾಪಂ! ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗಾಗಬಹುದಾದರೆ, ಅರಿಯದೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ದೊರಕಬಗ್ಗದಂತಾದೀತು! ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ಕವಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೂ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೂ ಜನ್ಮ ಕೊಡುವುದು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಹಿವಾಟದ ಮೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ, ಕಾಲಕಾಲದ ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕರ್ನಾಟಕವೇ ಮೇಣುಪ್ಪನಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಹಾಶಯನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ? ಎಷ್ಟಾದರೂ ಮೇಣನವನು. ಮುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಮಿದುವಾಗುವನು. ಇವನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ದ್ವೇಷಿಸಬಹುದೇ? ಬಹಳವೆಂದರೆ ಇವನು ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ಮೂರ್ಛಿಯಾಗುವನಲ್ಲ ಎಂದು ಕನಿಕರಪಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೇಣಮಹಾತ್ಮನು ಅಜಾತಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ತಾನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಿದುವಾದುದಕ್ಕೆ 'ಅಜಾತಶತ್ರು' ಎನಿಸುವನು ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ—ಅಂತಹ ಅಜ್ಞಾನವು ಮುಂದಾಳುತನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಅನುಕೂಲವೆ ಆಗಿದೆ. ಬೇಕಾದವರು ಇವನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡುವರು; ಹಿಡಿದಂತೆ ಹದಗೆಳಿಸುವುದು ಇವನ ಗುಣವಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇವನು ಬೇಕೆನಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಇವನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡುವರು. ತಾನು ಎಲ್ಲರ ಮುಂದಾಳಾಗಬಲ್ಲನೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಸ್ಫೂಲವಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೇಕೆ—ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನೂಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವನಿಗೆ ದಡ್ಡು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ. ಆದಕಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡಿ ಸ್ತನವೆ ದಡ್ಡು ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನಕ್ಕೆ ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ಅಹುತಿಯಾದ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಮೋಜಿನದಾಗಿದೆ. ಎದ್ದು ದ್ವೀಪಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಘಾತವಾದಾಗ ಮೇಣಬತ್ತಿಗೆಯ ಮೊದಲ ಮಾನ ದೊರಕುವುದಷ್ಟೆ? ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಆಘಾತದ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದಿತ್ತು. ಅಗ ತನ್ನ ಬೆಳಕಿಗೆ ದೊರೆತ ಮಾನದಿಂದ

ಮೇಣಪ್ಪನು ಮೈಮರೆತಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಪಾಪ! ಅಂತರಂಗದ ಅರ್ಧ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ಈ ಮೇಣನಿಗಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಕನಿಕರ ಬಾರದು?

ಏನೇ ಇರಲಿ—ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತ್ರ ಈ ಮೇಣಪ್ಪನ ಮುಂದಾಳುತನಕ್ಕೆ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ಅವಿಲಭಾರತ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಮೇಣದಂತೆ ಮೆತ್ತಗಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಏಕನಿಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು, ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಹಿರಿಯ ಗುಣವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವು ಈ ಮೇಣಮರಿಮಹಾತ್ಮನಿಂದಲೇ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ? ಮಿದುಗುಳಿತನವೆ ಮುಂದಾಳುತನವೆಂಬ ಆಧುನಿಕ ಅಹಿಂಸಾಮಯತತ್ವದ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಈ 'ಮಿಣಿ ಮಿಣಿ'—ಮಹಾಶಯನಿಗೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕವು ಋಣಿಯಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಸಮುದ್ದೆಯನ್ನಂಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆತ್ಮಪ್ರಚಾರದ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದವನು ಈ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಕಡ್ಡಿಮೈ ಕಲಿಯಲ್ಲವೇ? ತನ್ನ ಮಿದುವಾದ ಮೈಯಿಂದ ಬೇಕಾದಂತಹ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವ ಇವನು, ಪ್ರಸಂಗಬಂದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಗತಿರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳುಹಿಸಿಲ್ಲವೇ?

ಸಾಕು, ಕನ್ನಡಿಗರೆ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇನು? ನೀವು ಕನ್ನಡಿಗರೆಂಬುದು ವ್ಯವಹಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸತ್ಯ. ಭಾರತೀಯರೆಂಬುದು ಪರಮಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸತ್ಯ. ಈ ಪರಮಾರ್ಥದ ಹುಚ್ಚು ಮೇಣರಾಯನಿಗಿದೆ ಎಂದೇ ಅವನ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಮಾರ್ಥದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಿದುಗುಳಿ ಮನುಗಪ್ಪಾ, ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯ ಭಕ್ತರು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದರೂ ಎಂತಹರು? ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನೋಡುವವರು, ಪ್ರಗತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆವವರು, ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿ ನೀನು ತುಳಿದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿವವರು; ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಮೇಣಬತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಟಾಂಗಾವಾಲಾ ವೃತ್ತಿಯವರು; ಹಣ ಕೊಟ್ಟವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವವರು.

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ; ಆದರೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿಜಯವಾಗಲಿ! ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿರಿ; ಆದರೆ ಹಿಂದಿಯ ದಾಸ್ಯವಹಿಸಿರಿ ಸಜ್ಜೀಬಾತ್. ಗರೀಬಕೋ ರುಪಯೇ ಚಾಹಿಯೇ.

(೧೯೬ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

"In Conclusion, I must repeat to you what I have already told you, and what I have told every one with whom I have conversed, that, although an allopath by principle, education, and practice, yet was it the will of Providence to afflict me with cholera, and to deprive me of the power of prescribing for myself. I

would rather be in the hands of an Homeopathic than an Allopathic adviser."

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು:—

- (1) Miracles of Hear By J. E. Barker.
- (2) Menon's Tropical Diseases.
- (3) Von Boenning-hansen's Lesser writings.
- (4) ಇತಿಹಾಸ.
- (5) ಇತಿಹಾಸ.

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಕೋಟಿ- ★

ಶ್ರೀ. ನಾಳನೇಕರ ಗುರುರಾಯರು
ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.

ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾಣಿಕೆ

★

ಹುಡುಗರು ಗುಬ್ಬಿಯ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಮುರಿದಂತಹ ಹುಡುಗಾಟ ನಡೆದಿದೆ- ಇಂದು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರೈಲ್ವೇ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ. ಹಾನಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಹಾನಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇಂದು ಹದಿನೆಂಟು ರೈಲ್ವೇ ಮಾರ್ಗಗಳು ನಿಂತುಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿವೆ.

★

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ

ಕಳೆದ ವ.ಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಮಾಡಿದ ಧನ- ಸಹಾಯ, ಜನಸಹಾಯ, ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪುರವರ್ಗಾಗಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶಾಶ್ವತಗೌರವವಾಯಿತು. ಯುರೋಪಮಂಡದ ಚಳಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಹಿಂದಿ ಸೈನಿಕರು ಜರ್ಮನರ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನಾಸಾಗರವನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಶಾರ್ಯ-ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲದ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವೇಶಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸೇನಾನಾಯಕರು—ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳು ಸಹ—ಸೈನಿಕರ ವಿರಾಮವಿಲ್ಲದ ದುಡಿತ, ಎಂದೂ ಎದೆಗುಂದದ ಧೈರ್ಯಾದಿ ಗುಣ ಇವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಭರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಆಳರಸರಿಗೆ ಭಾರತೀಯರು ಮಾಡಿದ ಪರಿಪರಿಯ ಸಹಾಯದ ಮರೆವು ಯುದ್ಧಸಮಾಪ್ತಿಯ ಮರುವರ್ಷವೇ ಆಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಶರ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಪರ್ಯವಸಾನವು ರೌಲೆಟ್ ಆಕ್ಟ್, ಜಲಿಯಾನಾವಾಲಾ ಬಾಗದ ಕೊಲೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು, ಹಿಂದಿನದಲ್ಲ ಹೂಳಿ, ಬ್ರಿಟನದ ಇಂದಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಆಳರಸರ ನಡತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಲ್ಲ; ಅವರ ಆಡಳಿತ ನಿಜಕ್ಕೂ ವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸಬಹುದು.

ಒಂಬತ್ತು ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮಾಯವಾದುವು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನಸೌಕರ್ಯದ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ರೇಲ್ವೆ, ತಂತಿ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್, ನೋಡಲಾದುವುಗಳ ಗಣನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ರೇಲ್ವೆಗಳು

ಕೆಲವುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರವಾಸದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರೂ, ಪರಕೀಯರಿಗೆ ಬಡಭಾರತೀಯರ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದುವೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ರೇಲ್ವೆ-ಮಾರ್ಗಗಳು ಲಾಭಕರವಾಗಿಲ್ಲದೆಂದೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಅವುಗಳ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ೧೯೪೧-೪೨ರ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸುವಾಗ, ರೇಲ್ವೆಗಳ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಈ ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳು ಹಾನಿಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡು ವಂತಹವಿದ್ದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಇವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲ; ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ಜಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿ ಸಂಬಳ ಸೆಳೆಯುವ ಕುಕಾರ್ಗಬುದ್ಧಿಯ, ಅನುಭವಿಕ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಈ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮೈಲಿಗೆಯಾಗದೆ, ಶುಚಿಭೂತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಅಂದಿನ ರೇಲ್ವೇ ಬೋರ್ಡಿನ ತಜ್ಞರು ತೊಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ? ಈ ರೇಲ್ವೆ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬನಾದರೂ ಭಾರತೀಯನಿ ಬೇಕೆಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಸಾಟಿ ಒಗ್ಗಿದ ಆಳರಸರು, ಇಂತಹ ಹಾನಿಕರವಾದ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ರೇಲ್ವೆ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರೋ? ತಪ್ಪು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುವುದರಿಂದ ಆದರಲ್ಲಿಯ ತೀವ್ರತೆ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಳರಸರು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಬಂಗಾಲವನ್ನು ಇಬ್ಬಾಗ ಮಾಡುವ settled fact ನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರದಂತಹ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಅಂದೋಲನವು unsettle ಮಾಡಿದಂತೆ ಸಣ್ಣ ಮಾತಿನ ತಿದ್ದು-

ಪಡೆಗಾಗಿ ಸಹ ಕಾನೂನುಮಂಡಲದ ಸದಿಕರಿಗೆ ಹಣಗಾಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರಳಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಡೊಂಕು ಉತ್ತರ

ಸದ್ಯದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಬ್ರಿಟನಕ್ಕೆ ಭಾರತವು ತನ್ನಿಂದಾದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಆಳರಸರೇ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದರ ಉದ್ದೇಶವು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯನ್ನೂ ಅದರ ಮುಕುಟಮಣಿಯಾದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನೂ ತುಚ್ಛ ಸುವುಧಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯುರೋಪಿಯ ಔಚ್ಛರ ಸಲಹೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳು ಹಾನಿಕಾರಕವಾಗಿವೆಯೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ವಿಸ್ಮಯಕರವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಕೀಯ ಬಲಾಢ್ಯ ತಜ್ಞರು ಕಟ್ಟಿದ ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗದಿರುವುದೇ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಭೂಷಣಾಸ್ಪದ. ತಜ್ಞರಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಹೀಗಾಗುವ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲವೇ? ಹದಿನೆಂಟು ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳು ಹಾನಿಕರವಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟ ತಜ್ಞರ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಎತ್ತಬಾರದೋ? ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ರೇಲ್ವೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳು ಹಾನಿಕರವೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೋ? ಅವುಗಳ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರಿಕೆ ಆಯವ್ಯಯದ ಪಟ್ಟಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶ್ಕರ ವರದಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಈ ಹದಿನೆಂಟು ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಬಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಈ ರೇಲ್ವೆಯು ಲಾಭಕರವಿಲ್ಲೆಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆಯೋ? ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಈ ಹದಿನೆಂಟು ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳು ಎಲ್ಲ ಹಾನಿಕರವಾದುವೆವೆಯೆಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೊಳೆಯಿತೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಡೊಂಕು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿರಿ :

Question : Will the Honourable Member for Railways be pleased to state how many branch lines have already been removed and traffic stopped thereby and whether these lines have been removed from India ?

Answer : Six branch lines have already been removed and the material is moving towards its final destination.

Question : May I know what the Honourable Member means by " final destination ? "

Answer : I cannot give particulars. I have already said in the house it means overseas.

Question : Were all the six railways unremunerative ?

Answer : That is our view.

‘ ಈ ಆರು ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳ ಸಾಮಾನುಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿವೆಯೋ ? ’ ಎಂಬ ಸರಳವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ‘ ಹೌದು ’ ಎಂಬ ಸರಳವಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೇನಾಗುತ್ತಿತ್ತು ? ಅವು ಕೊನೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಏನು ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು ? ‘ ಆ ಆ ರೇಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳು ಹಾನಿಕರವಾಗಿದ್ದುವೋ ? ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ‘ ಅದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ’ ಎಂಬ ಉತ್ತರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸೌಜನ್ಯಪೂರ್ವಕವಾದ ಉತ್ತರಕೊಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೋ ?

ಆಳರಸರಿಗೆ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ

ಮುರಿಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಹದಿನೆಂಟು ಮಾರ್ಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾನಿಕರವಾದುವೆಂದು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಒಪ್ಪಿದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶಿಷ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕ್ರಮವನ್ನೆವಲಂಬಿಸಲು ಆಳರಸರು ಬದ್ಧರಿದ್ದಿಲ್ಲವೋ ? ‘ ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಕ್ರಮವೇನು ? ’ ಎಂದು ಓದುಗರು ಕೇಳಬಹುದು. ಹಿಂದೀ ರೇಲ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರೇಲ್ವೆಗಳು ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನದವು, ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ (State-owned and State managed). ಕೆಲವು ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನದವು ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ (State owned and Company managed). ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಯ ಒಡೆತನದವು ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ರೇಲ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಹಿಂದೀ ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುರಿಯಲು ಸೂಚಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ರೇಲ್ವೆಗಳು ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನದವಿವೆ. ಅಂದರೆ ಜನತೆಯ—ಭಾರತೀಯರಲ್ಲರ—ಸ್ವಾಮಿತ್ವದವಿವೆ. ಹೊಸ ರೇಲ್ವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸೂಚನೆ ರೇಲ್ವೆ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಂಜಿನಿಯರರು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪಾಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ರೇಲ್ವೆ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಮೀಟಿಯ ಆಡ್ವಾಯಜರಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲಿನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಮಂಡಲದವರು ಅದನ್ನು ಮಂಜೂರುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಯಿದೆ ಮಂಡಲದ ಎಂದರೆ ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಅರ್ಥಾತ್ ಮತದಾರರ ಆಪ್ತರೇ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಓರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಾದ ಮಾತು. ಜನತೆಯ (ಎಂದರೆ ಒಡೆಯರ) ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಿದ ಈ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಸದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಒಗೆದು, ಈ ಕೃತ್ಯದಿಂದಾದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಾನಿಯನ್ನು ಮಂಜೂರ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಕೇಳುವ ಧಾಷ್ಟ್ಯವು ರೇಲ್ವೆಮೆಂಬರರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ

ಸರಿ! ಆತ್ಮರ್ಪಣೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಂಥ ಹಸುರಾದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದವರು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮೇಯ ಬಹುದು. 'ಕಾನೂನುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಕೇಳಿದಿದ್ದರೂ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಆಡ್ವಾಯಜರಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ಕೇಳಿದರು' ಎಂದು, ಈ ಆತ್ಮಮನಾದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಯುರೋಪೀಯ ಸಭಿಕರು ಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಸೌಜನ್ಯಶೂನ್ಯತೆ

ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಆಳಲಿಕ್ಕೆ ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪರಕೀಯರಿಗೆ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಆಡ್ವಾಯಜರಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ಕೇಳುವಷ್ಟು ಸೌಜನ್ಯವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು? ಸೌಜನ್ಯವುಣ್ಣರಾದ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸುಸರಿ ಸರ್ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪ ಗಳಿಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸುವ **ಶ್ರೀ. ಅಣಿಯವರು** ಸೂಚಿಸಿದ ನಂತರ, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಆಡ್ವಾಯಜರಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಕಾರಣ ಈ ಸೌಜನ್ಯದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಸಂಬಳತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ ಕ್ರಮಪಡುವ **ಶ್ರೀ. ಅಣಿಯವರಿಗೆ** ಇದೆಯಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದೀಯರನ್ನು ಹೀರಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಹಣದಿಂದ ಹೊರಲಾರದಷ್ಟು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಆಡ್ವಾಯಜರಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮೊದಲೇ ರೇಲ್ವೆಗಳಿಗೆ 'ನಿಮ್ಮ ಇಹಲೋಕದ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿಯುವ ಕಾಲ ತೀರ ಸಮಾಪಿಸಿದೆ' ಎಂದು ನೋಟಿಸುಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದುವು. ಕಾನೂನುಮಂಡಲದ ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸೂಚನೆಗಳು (adjourment motions) ಬಂದಿದ್ದುವು. ಹೀಗಾದ್ದರಿಂದ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಆಡ್ವಾಯಜರಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಗೌರವವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾದಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿ! ಕಾನೂನು ಮಂಡಲವು ರೇಲ್ವೆಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲವೆಂಬ ಭಯವಿದ್ದರೆ, ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರದ ಪಾತುಪತಾಪ್ತವನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಕಾನೂನುಮಂಡಲದ ಮತವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಗಾಸುಮಾಡಲು ವ್ಯಾಯಾಸರಾಮರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಳರಸರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದರೂ, ಈ 'ಹದಿನೆಂಟು ರೇಲ್ವೆಗಳು ಹಾನಿಕರವಾಗಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು' ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತರುವ ಸೌಜನ್ಯವು (Courtesy) ದೊಡ್ಡ ಸಂಬಳದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ

ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಲಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರೊಫೇಸರರಾದ, ನಿಖ್ಯಾತ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಾದ **ಡಾಕ್ಟರ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ**ಯವರು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸೊಟ್ಟರು: "They are devoid of courtesy" (ಅವರು ಸೌಜನ್ಯ ಶಾಶ್ವತರಾಗಿದ್ದಾರೆ)" ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದರಾದ ಪ್ರೊಫೇಸರ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಸಹ ಈ ತರದ ಕಟು ಅನುಭವಬರಬೇಕೇ?

ಅಕ್ರಮದ ಅತಿರೇಕ

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹಣದ ಸದುಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು. ಮಂಡಳದ ಸಭಿಕರು—ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟಾಂಪಿಂಗ್ ಫಾಯ್ನಾನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಆಡ್ವಾಯಜರಿ ಕಮಿಟಿಗೆ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು—ಹೆಚ್ಚು ದಕ್ಷರಾಗಿರಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ. ಅಣಿಯವರಿಗೆ ಈ ಆಕ್ರಮವು ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟಾಂಪಿಂಗ್ ಫಾಯ್ನಾನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ೬-೭ ವರ್ಷ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ಕಮಿಟಿಯ ನಾಮಧಾರಿ ಮೆಂಬರರಿದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಕಮಿಟಿಯ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ರೇಲ್ವೆಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಡೀ ಮಾರ್ಗದ ಆಯವ್ಯಯವು ಕಮಿಟಿಯ ಮೆಂಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಇಡೀ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ, ಆದರೆ ಭಾಗವನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಸೂಚನೆ ಮುಂದುವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಎಂದರೆ ಇಡಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ (Entire line) ಇಂತಿಷ್ಟು ಭಾಗವು ಲಾಭಕರವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ದುಸ್ತರ. ಈ ಕಮಿಟಿಗಳ (Railway Standing Finance Committee and control Advisory Council) ಮೆಂಬರಿಗೆ ("have no source to know what particular section of a particular line is working at a profit or at a loss") ಒಂದು ಮಾರ್ಗದ ಇಂತಿಷ್ಟು ಭಾಗವು ಲಾಭಕರವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಹಾನಿಕರವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳಿಲ್ಲ. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ರೇಲ್ವೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಮಿಟಿಯ ಸಭಾಸದರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಿತ್ತು. ಶ್ರೀ. ಅಣಿಯವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. "During all this time, I have not seen any suggestion by any

‘ನವಚೇತನ’

ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖನಗಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆ-ಕವಿತೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಮಾಸಭವಿಷ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ 'ನವಚೇತನ'ವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ವಾರ್ಷಿಕಜೆಂಡಾ ೧-೮-೦೦ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ.

ಸಂಪಾದಕರು—**ರಾ. ವೆ. ಪಾಲಗಲ್ಲಿ 'ನವಚೇತನ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ' ಲಿಟಿ.**

ವೈವಾಹಿಕ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಆನುಭವಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದ ಗಂಡುಸರಿಗೆ 'ಇರೆಕ್ಟೈಲ್' ಇದ್ದೊಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಔಷಧಿಯು! ಹಸ್ತಪ್ರಯೋಗದಿಂದಲೂ ಮುಸ್ಪಿನಿಂದಲೂ ಉಂಟಾದ ಗುಪ್ತೇಂದ್ರಿಯದ ಅಶಕ್ತತೆ, ವಕ್ರತೆ, ಆಕುಂಚಿತತೆ, ಸಣ್ಣದಾಗುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಗಳು

ಈ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ತೈಲದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ

ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರಿಯದ ಗಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಈ ತೈಲದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿರುವ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವೂ ಅಪಾಯಕಾರಕವಲ್ಲ; ಅದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಯಾವಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲದೆ, ಇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಚೇತನೆಯು ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ವರೆಗೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲುವುದು. ನಿರ್ಜೀವ ಗ್ರಂಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರಕ್ತದ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಬಂದಿರುವ ಜೈತನ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಪೂರ್ವ ಇಚ್ಛೆ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು. ಗುಣ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಣ ಮರಳಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ೧ ಟಾಬ್ಲೆಟ್ ಬೆಲೆ ೪-೪-೦. ಅಂಚೆಯ ವೆಚ್ಚ ಬೇರೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಪ್ರೀಡರ್ಸ್, ಮುಂಬಯಿ ೨೮

Railway agent that any section of the lines have not been working properly at all " ಈ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಭಾಗವು ಜೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾವ ರೇಲ್ವೆನಿಜಂಟಿನೂ ಈ ಕಮಿಟಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಗಡ ಪತ್ರಿಕೆ (estimates) ಯನ್ನು ಈ ಕಮಿಟಿಯು ಮೂರುಸಾರೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಂಜೂರ್ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ೩೬೦ ಮೈಲು ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮುಂದಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ಷೋಭೆಯಿಂದ ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು "Vandulesin" ಎಂದು ಪ್ರೀ. ಅಣಿಯವರೂ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೆ ಇಂಥ ಶಾಬ್ದಿಕ ನಿಷೇಧಗಳಿಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕುವವರಾರು? ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿದ್ದರೂ ಕ್ರಮಕ್ಕನು ಸರಿಸಿ ನಡೆಯದಿದ್ದಕ್ಕೆ ದೂಷಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅನ್ಯಾಯದ ಪರಮಾವಧಿ

ಈಗ ಮುಂದೆ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಆವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಸಿದ ೧ ಕೋಟಿ ೯೦ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳ ಭಾಂಡವಲದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ರೇಲ್ವೆ ಮೆಂಬರರು ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: ರೇಲ್ವೆ ಹಳೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ವಿಲಾಸಿನಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ೪೦ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಸಸಕಳಿ ನಿಧಿಯಿಂದ (Depreciation fund) ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾದಿಟ್ಟು ರೇಲ್ವೆನಿಧಿಯಿಂದ (withdrawal from the reserve fund) ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷ ರೇಲ್ವೆಗಳಿಂದ ಆದ ಲಾಭವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತೆಂದು ಈ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಾನಿ

ಯಾಯಿತೋ? ಈ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳ ಕದ್ದಿಣ, ಉಕ್ಕು ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನು ತೊಡಗಿದ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ರೇಲ್ವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ ಎಂದರೆ ಬಾಂಡವಲವನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ೧ ಕೋಟಿ ೯೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಸರಕಾರವು ಕೊಡುವುದು ವಿಹಿತವಾದದ್ದು, ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮರಳಿ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಆದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಸರಕಾರವೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಹ್ಯಾಗೂ ಇರಲಿ, "ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಸರಕುಗಳು ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೇನಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಈ ರೇಲ್ವೆಗಳು ಲಾಭಕರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಭಾರವು ಹಾಗೆ ಸಾಧಿಸುವವರ ಮೇಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನು ಮಂಡಳದ ಸಭಿಕರೂ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಕಮಿಟಿಗಳ ಸಭಾಸದರೂ ಆದ ಅಣಿಯವರಿಗೆ ಸಹ ಅವು ಹಾನಿಕರವಾಗಿವೆಯೆಂಬ ಮಾತಿನ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರ ಭಾಷಣದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದ ಕಾಣಿಕೆಯೆಂದು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವರ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವವರಾರಿದ್ದರು? ಅಣಿಯವರು ಇನ್ನೊಂದು ಅನುಮಾನ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ:—

"... I believe that in the name of the war then want to wash away all the sins of the past and get the credit for having helped the war." ೭೮ಗೈಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆಯು ಎಡಗೈಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಬಿಜುವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸದಿಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಆಳರವರು ಈ ಕಡೆಗೆ ಕಾಣದ ಕೋಟಿರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಯಲಿಗೆ ಬಂದು ಪತ್ರಿಕಾಕಾರರು ಸಹ ಕಡುತರವಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ "Mr. Aney has some ground for complaint" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮುರಿಯಬೇಕೆಂಬ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲರು ಗಳಂತಹ ವಾಹನಗಳ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ; ಕೆಲವು ಕಡೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಬೀಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಕೆಲವುಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮುರಿಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ೯ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಮುರಿಯುವ ನೋಟೀಸು ರದ್ದುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜಾಹೀರುಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತೊಂದು ಎಂದರೆ Kulukhali Bhatipara Railway ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಡಳಿತದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಅದರಲ್ಲಿಯ ದೋಷಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತವಲ್ಲವೇ?

ಇದು ಯಾರ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ?

ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರಾಯರು

ಯುದ್ಧದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಬಳಿಸಾರಿ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದವರು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಪ್ಪರನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸುವುದರಿಂದ ಲಾಭ ವೇನಾದರೂ ಆದೀತೇ ? ವೈಸ್‌ರಾಯರು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ದಿಂದಲೂ ಸಂರಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಯಿಂದಲೂ ಯಾವ ಭಾರತೀಯನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ?

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಫುಸಲಾಯಿಸುವದು ಎಂಬದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲತೆ ಗಾಗಿ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು ; ಆದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಾಭ ಎಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವದು — ಇದೇ ಫುಸಲಾಯಿಸುವದು ಎಂದರೆ. ವಿಶ್ವಾಸಶೀಲರಾದ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರು ಹಿರಿಯರ ಮುದ್ದುಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಬಹು ಬೇಗ ಮರುಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆ ನಂಬುವ ಮಕ್ಕಳೂ, ನಂಬಿಸುವ ಹಿರಿಯರೂ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ-ನಂಬುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಂಬಿಸುವದು ಹೆಚ್ಚು, ಆಗ ನಂಬಿಸುವವರೂ ಬಹಳ ಜನ. ಅದೇ ಆ ನಂಬಿಕೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೋ, ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗ ತೊಡಗಿತೋ, ನಂಬಿಸಹೊರಟವರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಮಾಯಾಮಂತ್ರ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗು ತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೇ ಇವರ ಮಾಯಾವೋಹಗಳ ಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನಂಬುವ ಮಕ್ಕಳು ಸಂಶಯ-ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದೊಡನೆಯೇ, ನಂಬಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿ ಚಮತ್ಕಾರಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ-ಝೋಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. 'ಭೂಮಿಯು ಹೇಗೆಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ 'ಅದು ಮಹಾಶೇಷನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ' ಎಂಬ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಪಡುವ ಅಸತ್ಯ, ಅಪರಿಣತ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಪಾಠ ನಡಿಸುತ್ತ ಗುಂಪಿನ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನೂ ವಿಫಲವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಬುದ್ಧಿಯು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಮರೆದು "ಆ ಮಹಾಶೇಷನು ಎಲ್ಲಿ, ಯಾರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಗುರುಸ್ಥಾನ-ಮಹಿಮೆಗಳು ಕದಲತೊಡಗುತ್ತವಲ್ಲವೇ ?

ನೈಜವು ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಆಳರವರು ಪರಿಸುವ ಮಾಯಾ-ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ತಾವಾಗಿ ಎದ್ದು ತಲೆದೋರುತ್ತವೆ. ಇಂದಿಯವು ಇನ್ನೂ ಮಹಾ ಶೇಷನ ಹಡೆಯನ್ನು ನಂಬಿದ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ? ಅಥವಾ 'ಆ ಮಹಾಶೇಷನೇ ಯಾರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ?' ಎಂದು ಕೇಳುವ ಹಲಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಇವೆಯೋ ? ಅಥವಾ ಅವರೆಲ್ಲ ಹೇಗೂ ಇರಲಿ, ಪುರಾಣ ಹೇಳುವ ಭಟ್ಟರು ಏನಾದರೂ ಮಾರ್ಪಡದ ಧಿಟ್ಟರೋ ? ಅವರು ಊದುವ ಶಂಬ ಊದಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ—ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ ಅವರು ಊದುವದು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಊದುವ ರೂಢಿಯ ಶಂಬವೋ ? ದಾಸಯ್ಯ ಊದುವ ಭಿಕ್ಷೆಯ ಶಂಬವೋ ? ಅಥವಾ ಯೋಧರನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು ಸುವ ವೀರ-ಶಂಬವೋ ? ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡು ಶಂಬಗಳನ್ನು ಊದುವವರು ಆಳರವರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಆಳರವರಾಗಲಿಚ್ಛಿಸುವವರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ; ಮೂರನೆಯವರು ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವುಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ—ಎಂಬುದು ಸದ್ಯದ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಮೊನ್ನೆಯೇ ಮೈಸೂರು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಎಕ್ಸ್‌ಪಾಂ ಡೆಡ್ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನ ರಚನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಮಾತುಗಳ ಅಪುಂದಲ್ಲಗಳು ಯಾವಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದಿರವು. ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಒಫ್ ಸ್ಟೇಟ ಎಮೆರಿ ಅವರಂತೂ ಹೊಸ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಆದರೆ ಸದಸ್ಯರ ಯೋಗ್ಯತೆ-ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಅದನ್ನು ಒಹಳ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸಾರಾಂಶ ವೆಂದರೆ—'ಇಂದಿಯದ ಜನರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದ ಸಹಾಯ-ಸಾಹಸ ಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯಹಚ್ಚಿದ್ದು, ಅವರನ್ನೇ ತಮ್ಮ ದೇಶಸಂರಕ್ಷಣೆ-ಗಾಗಿ ತಯಾರುಮಾಡತೊಡಗಿದಂತಾಯಿತು. ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ

ಸಂಗೀತಕಲಾಪ್ರವೇಶ

ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ
ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮುಂಬಯಿ
ವಿದ್ಯಾಪಾತೆಯಿಂದಿಂದು ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ !

ಶ್ರೀಸರಸ್ವತೀ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯ
ಗಣೇಶಪೇಟೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಮತದವರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಮತಮತಗಳ ಭಾರತೀಯ
ಮುಂದಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವರ ವಿಚಾರವಿನ್ಮಿಯ, ಸಹಾನುಭೂತಿ-
ಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒನ್ನಾದಿ ಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು—
ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು. ಇವರಂತೆಯೇ
ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ “ದೇಶಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ”, “ಮತ
ಗಳ”, “ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒನ್ನಾದಿ” ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸರಿ
ಯಾದ ಅರ್ಥವಾಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವು ಎವೆರಿಯವರ ಮತ್ತು
ಅವರೊಡನೆ ರಾಜ್ಯನಡೆಸುವವರ ಸದುದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದುವಾಗಿ
ದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ
ಮೊನ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನೂ
ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಕೋಶ (finance)
ರಕ್ಷಾ (defence) ದಿ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ಇವು
ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರ-ಆಡಳಿತಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆಯಲ್ಲವೆ? ಭಾರತೀ-
ಯರು ಇವುಗಳಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲವೆ? ಈ
ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಒನ್ನಾದಿಯು ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಈ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲವೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು? ಎಂದಮೇಲೆ ಈ ಹೊಸ
ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ಅಧಿಕಾರವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮಗೆ ಬಂದಂತಾ
ಯಿತು?

ಇಷ್ಟೇಅಲ್ಲ— ಮೊನ್ನೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಒಂದವನೇಕರು ದೇಶದ
ಮುಂದಾಳುಗಳು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸಾಧಾರ
ವಾಗಿ ಕೇಳಲ್ಪರೋ? ದೇಶದ “ಮೊಟ” ನಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ಮಂದಿ ತಮ್ಮ ಈಗಿನ ಪದವಿಗೆ ಬರಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ?
ಇವರು ತಮ್ಮ ದೇಶಸೇವಾಬಲ, ತ್ಯಾಗಬಲ, ಜ್ಞಾನಬಲ ಇವು-
ಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ, ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೃಪಾ

ಭತ್ತದ ಛಾಯಾರಕ್ಷಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೇಯೋ? ಅದೆಲ್ಲ ಹಾಗಿರಲಿ,
ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇವರಂತೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸದಸ್ಯತೆ
ಅಥವಾ ಬಹುಮತದ ಮೋಟ್ ಸಂಪಾದಿಸದೆ, ಇಂಥವರು ಯಾರಾ-
ದರೂ ಆ ಪದವಿಗೇರಬಲ್ಲರೋ? ಇವರಿಗೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಂಬಲ-
ವಿದೆಯೋ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲ ‘ಅಲ್ಲ’ ಎಂದೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾ-
ಗುತ್ತದಲ್ಲವೆ? ಇಂಥ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸೂತ್ರವಿಧಾನಗಳು
ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹ, ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ತರಹ ವಿಕರಬೇಕು?

ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪುನಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೂರು—
ಕೊಂಗ್ರೆಸ್, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಲೀಗ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆ.
ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಜಿ ತಮಗೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗೊಡವೆಯೇ ಇಲ್ಲ
ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜಿನ್ನಾ ಅವರು ‘ಮೈಸರೊಯರೇ ಆಗಲಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ
ಮೊನ್ನೆ ಸೇರಿದ ಮುಸಲ್ಮಾನರೇ ಆಗಲಿ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸದೆಯೇ ಆ
ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
ಸಾವರಕರರವರು ಕೆಲವು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯೆಂದರೂ ಅನೇಕ
ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯಿಂದ ಬೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂರು ಪ್ರಧಾನ
ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೂ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ.

ಈಕುಳಿಯತು ಎಲ್ಲ ಮತಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಇಂದಿನ
ವರೆಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹೂಡಿದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ನೀಬರಿಗೊಂದು
ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಅವರ ಏಳು ಮಂದಿ ಮುಂದಾಳುಗಳು
‘ಮೊಸ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲದ?’ ಎಂದು ಕೇಳು
ತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮೊನ್ನೆಯ ಏರ್ಪಾಡು ತಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೊಂದು
ಆಪಮಾನವೇ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ— “an insult to
the honour and intelligence of the entire Sikh
community” —ಹೀಗಿದೆ ಅವರ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ!

ಇದೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯೇ ಒಡೆದು
ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದಲ್ಲವೆ? ಯುದ್ಧಪ್ರಯ-
ತ್ನಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯು ಸಾಧಕವಾದೀತೇ?

ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದಕ್ಕೊಂದೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು,
ಕೊಂಗ್ರೆಸ್, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಲೀಗ್‌ಗಳು ಆಸಹಕಾರ ಹೂಡಿದಾಗ
ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ನಿಜವೇ; ಆದರೆ ಈ
ಘೋರಯುದ್ಧವು ಹಬ್ಬುತ್ತಲೇ ಇರುವಾಗ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿಜ-
ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರು-
ವಾಗ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ಇಂಡಿಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯವೂ
ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಈ ಉತ್ತರವು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ.
ಇಂಡಿಯದ ಸಹಾನುಭೂತಿ-ಸಹಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅದರ ಮುಂದಾಳು
ಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಹಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸರಕಾರವು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ
ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವದೋ ಅಷ್ಟೇ ಉತ್ತಮವಲ್ಲವೆ?

ಡಾ. ರವೀಂದ್ರ ತಾಕೂರರು

ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

[ಡಾ. ರಾಕೂರರ ಕಂನೆಯ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಣೆಯಾದ ವಿಶ್ವಭಾರತೀಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಡಿ. ಜಾಗೀರದಾರರು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ']

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮವು ೨೦೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದ್ದರೂ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಉಗಮವು ಕೇವಲ ೫೦-೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸದ್ಗುಣ ಅಡಗಿ, ಹೊಸ ಕನ್ನಡದ ಶಿಶುರೋದನ ಕೇಳಬರುವಾಗ ನಡುವೆ ಒಂದೆರಡು ಶತಮಾನ 'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೂಡ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಗಗನಚುಂಬಿತವಾಗಿ ನಿಂತ, ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬರಿದಾಗಿ ಕಾಣುವ ವೃಕ್ಷದ ತೀರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಗುರಲೆಗಳಂತೆ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಅಂದಿನಾ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಹಳೆಯದಾದ ವೃಕ್ಷದ ಬೇರಿಗೂ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಚಿಗುರುಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆ— ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬರುವಂತಿದೆ.

ಹಳೆ-ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಈ 'ಅಸಂಬಂಧತೆ'ಯ ಕಾರಣಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಇಂದಿನಷ್ಟು ಕೂಡ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿ ದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬೆಳೆಗುವ ಮಿಕ್ಕ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಹೊಸತನ ಮೂಡಿತು. ಹೊಸತನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ವಂಗಸಾಹಿತ್ಯ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಾದರೂ ಬಂಗಾಲೀ ಶತಕಾದಂಬರಿಗಳ ಭಾಷಾಂತರವೇ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಸ್ವರೂಪವೆನಿಸಿತು.

ಭಾರತೀಯನ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ' ಜೀವನವು, ಅವನು ಕಲಿಯುವ ಭೂಗೋಲ ಪಾಠದಷ್ಟೇ ಅಸತ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಎನಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂಗೋಲಕ್ಕಿಂತ ಜಗತ್ತಿನ ನದೀ-ನಗರ-ಸಕಾಶಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು! ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸದಂತೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ! ನಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಜೀವನ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಪಂಕೀಯರ ಜ್ಞಾನಾ-

ಭ್ಯಾಸ ಸಂಪರ್ಕಗಳೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಸತ್ಯತೆಯ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಂಗಾಲೀ ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ 'ಅಂಗ್ರೇಜೀಕರಣ' ದಿಂದ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಪಡೆದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಭಾರತವನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವ ವರೆಗೆ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂಗಾಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಲಿ, ಮಹತ್ವವಾಗಲಿ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ! ಪಾರಿತೋಷಿಕವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಕವಿಯು ಹೆಸರನ್ನೇನೋ ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೆವು; ಆದರೆ ಕವಿ ಎಂದು ಅಲ್ಲ; ವಂಗವಿಭಜನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ರಾಜಕಾರಣದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯನೆಂದು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಈ ಚಳವಳಿಬೆಂಡಾಡಿಸುವ ಕವಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾಹಾತ್ಮರಿರುವ ವಿಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಮೂಸುವ ಕವಿ; ಇಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಅಮರತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಕವಿ; ಶುದ್ಧವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಇಂದಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕವಿ! ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರ!

ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದಾದ ತಜ್ಞರು ಒಪ್ಪಲಿ, ಒಪ್ಪದಿರಲಿ; ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಪರಿಣಯವೂ ಪರಿಣಾಮವೂ ಹೊಸಕನ್ನಡದ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಮೂಡಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ—ವೈಯಕ್ತಿಕ—ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕನ್ನಡದ ಹೊಸತನದ ಕುರುಹುಗಳು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬರುವುದು ಭಾರವಾಚದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ. ಗುಂಪಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಹಿಚ್ಚು—ಮುಚ್ಚಾಗಿ ರವೀಂದ್ರರ ಪ್ರಭಾವವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ರವೀಂದ್ರರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಳ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೃದಯದಿಂದ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನವಕರ್ನಾಟಕದ ಬಂದಿಮಾಗಧರೆನಬಹುದಾದ ಈ ಗುಂಪಿನ ಆಮೇಲಿಗರು, ಭಾರತದ ಒಂದುಗೂಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತಾಮಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತಾದೇ, ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಮಾತೆ,

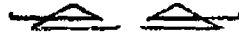
‘ವಿಶ್ವಭಾರತಿ’—ಇದೇ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಪಲ್ಲವಿಯಾಗಿದೆ.

ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸಹೃದಯತೆಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ‘ಗೆಳೆಯ’ ರಲ್ಲಿವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜವಾಗಲಿ ಮತ್ತಾವ ಬಂಡುಗಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಬಾಂಧವರ ಒಡತನ, ಮೊವತ್ತೊಡೆಯರೊಡನೆ ಜನರ ಮರುಳು, ಅಜ್ಞಾನ-ಅಂಧ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳ ತೊಳಲಾಟ—ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ‘ಗೆಳೆಯ’ರನ್ನು ಕೇಳಿಕೆವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ, ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೇಲೆಯೆ ನಿಂತಿದ್ದರೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿದ, ಒಂದು ಆತ್ಮಾನುಭವ (mysticism) ರವೀಂದ್ರರಂತೆ ನಮ್ಮವರೂ ಮೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜೀವನವು ಒಂದಾಗಿದೆ, ಅಖಂಡವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಮೊದಲ ಕಾವ್ಯದ ಧ್ವನಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನದ ಹುರುಪೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿದ್ದ ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ನಿರ್ದೇಶ ಮಾಡಬಯಸುವೆ. ಮಂಗಳ-ಮಹರ್ಷಿಯ ವರಸಹಸ್ರವೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ತಲೆ ತಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ಸಮನ್ವಯಿಸುವುದೊಂದು ರವೀಂದ್ರರ ಕೂಡಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರಲ್ಲಾದರೂ ಧರ್ಮ-ಗುರುವಿನ ಇದೇ ಆವೇಶ ಕಂಡುಬರುವುದು. ರಾಮಾಯಣ-

ಮಹಾಭಾರತದ ಸಂನಿವೇಶಗಳನ್ನಾಯ್ದು ಹೊಸ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಿಸಿ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಪದ್ಯನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಲ್ಲವೇ? ಅದರಂತೆಯೇ, ಬುದ್ಧಿಗಲ್ಲದೆ ಭಾವನೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ರವೀಂದ್ರರನ್ನೇ ನಮ್ಮೆದುರು ಹಿಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಗೆ ಸ್ಥಾನವಿದೆ, ಭಾಷೆಗೆ ಶಬ್ದಾಡಂಬರಕ್ಕಿಂತ ಸರಳಹೃದಯ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಾ. ರವೀಂದ್ರ ತಾಕೂರರು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗೀತಾಂಜಲಿಗುವು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ನೆನಪುಮಾಡು, ತೀರ ಇತ್ತೀಚೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಕೋಶದಂತಿದ್ದ ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ‘ಅಭಿಸಾರ’ದ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ರುಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರವೀಂದ್ರರ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಅನುವಾದವು ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ರವೀಂದ್ರರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಪರಿಣಾಮವೇನೆಂಬಲ್ಲಿ, ಹೊಸ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ನೈವ್ಯವತ್ತಾಗಿ, ಶುದ್ಧಹೃದಯರಾಗಿ ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಡಾ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸಂಗತಿ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸೇರುವುದು.

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ

೨೧. ದಿ ಕ್ಯಾನರಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಉಡುಪಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರವಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಮೂಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರದಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೊರಡ್ವೆಲ್ಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದವರ ಚಿತ್ರಗಳು ಹೊಳಪಿನ ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚಾಗಿ, ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುವು. ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಶಾಖೆಗಳುಂಟು. ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಚರಿತ್ರೆಯಿದು. ಎಲ್ಲರೂ ಓದಿ ನಮ್ಮ ಜನರ

ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಪಡಬೇಕು. ಸಂಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು, ಮರೆಯದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

೨೨. ಬಾಳಿದ ಊರುಗಳು (ಬಸುರ-ವಾಳು) ಏಕಿ ಹಾಸ್ಯ ಕಾಲಬಿಂದುವೂ ಬಾಳಿದ ಊರಿಂದರ ಜಾಸಪದ ಇತಿಹಾಸ ವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಬಿ.ಎ., ಎಚ್. ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ೧೯೩೬ ಗ್ರಂಥೀ ನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೬ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೩. ಕ್ರಾಂತಿ (ಸಚಿತ್ರ-ಸಂಗೀತ-ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ) ಲೇಖಕರು

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗರುಡ ಸದಾಶಿವರಾಯರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಒಕ್ಕಡಿಪೊ ಗಡಗ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೭೬ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೨೪. ಹನಿಗಳು(ಕವಿತೆಯ ಸಂಗ್ರಹ) ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾ. ಪಾ. ಶಿರೋಳ ಅವರು ಬರೆದುವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ. ಮ. ನಾ. ಮನ್ಮಥ (ಸಂಪಾದಕ) ಅವರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಬಾಲಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೂ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೮ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೫. ನೆರೆ ಮನೆ ಯ ಹುಡುಗಿ (ಸಚಿತ್ರ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ) ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಪಿ. ಭಟ್ಟ, ಮಿತ್ರ-ಮಂಡಳಿ ಮಂಗಳೂರು, ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೦-೯-೨ ಪುಟಗಳು; ಬೆಲೆ ೦-೧೦-೦.

ಶ್ರೀರಂಗ

(ಜೀವನ ಸಾಹಸ)

ಬರೆದವರು: — 'ನೆರಂಗ' ಅವರು.
ರಂಗನುಂಗ ಪ್ರಕಾಶನದ ಬಿಡುಮುತ್ತು.
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀರಂಗರ ಜೀವನಸಾಹಸವನ್ನು ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೆರಂಗರು ಮಾಡಿದ್ದು ಒಂದು ಸಾಹಸವೇ. ಇಂತಹ ಸಾಹಸದ ಕೃತಿಗೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೆಯುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಾಹಸವೆನ್ನಬಹುದು. 'ನೆರಂಗ'ರು ಬರೆದ 'ಶ್ರೀರಂಗ'ವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಓದಬೇಕು? — ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಕಾರರು, ಅಮೇಲೆ ನೆರಂಗರು, ತರುವಾಯ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀರಂಗರು ತಂತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ, ಓದುಗರು ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಶ್ರೀರಂಗ' ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುವುದು ಶ್ರೀರಂಗರು ಅಶೋಕ, - ವುಲಿಕೇಶಿ, ಭುದ್ಧರಂತಹ ಕೇಂದ್ರವ್ಯಕ್ತಿಯಂತಲ್ಲ; ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಹಸಿಯೆಂದು — ಸಾಹಿತಿಯೆಂದು, ಸಂಸಾರಿಗ ಎಂದು. ಶ್ರೀರಂಗರ ಆದರ್ಶ-ಜೀವನವನ್ನು - ಚರಿತ್ರವನ್ನು - ಓದಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೀರಂಗರಂತಹ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ 'ನೆರಂಗ'ರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ

ಕೊಂಡು, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಯಾವ ಕೈವಾಡದಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಓದಿದರೆ, ಪುಸ್ತಕವು ವಿಶೇಷ ರಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಓದು. ಶ್ರೀರಂಗರೆಂದರೆ ಪವಾಡಪುರುಷ-ರಲ್ಲ, ಪರಣರಲ್ಲ, ಮಹಾನುಭಾವರಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಮ್ಮಂತೆಯೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು, ಸಮ್ಮಂತೆಯೆ ನಿರುದ್ಧೋಗ-ರಕ್ಕ ಸನದವಡೆಗೆ ಕೆಲಕಾಲ ತುತ್ತಾಗಿ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ 'ಡಿಗ್ರಿ' ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಿದವರು, ಸಮ್ಮಂತೆಯೆ ದೊಡ್ಡ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸಾದವರು, ಸಮ್ಮಂತೆಯೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರು ಎಂಬ ಅನುಭವ ಓದುಗರಿಗೆ ಬರುವುದರಿಂದಲೇ 'ಶ್ರೀರಂಗ'ವು ಓದುಗರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅತ್ತೀಯವಾಗಿ ಹೃದ್ಯವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈವೊತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಿಗಿಲಾದ ನಾಟಕ-ಕಾರರಾದುದು ಹೇಗೆ? ಚತುರವಾಗ್ನಿ ಯಾದುದು ಹೇಗೆ? ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದುದು ಹೇಗೆ? ಯೋಗಿಯಾದುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಸಮಗ್ರ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆರ್ಯ. ಸಿ. ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಸಾದಾಗ ಶ್ರೀ. ಜಾಗೀರದಾರರಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸಂತೋಷ! ತಾವು ಬೇಡಿ-ಬಯಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಗೆ ಮಾರ್ಗವಾಯಿತು, ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವಾಯಿತು ಎಂದು ಅನಂದ.. ಈ ಸದುದ್ದೇಶ, ಅದರ ಸಾಧನೆ

ಗಾಗಿ ಸಾಹಸ ಇವೇ ಶ್ರೀ. ಜಾಗೀರದಾರರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಿಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಈವೊತ್ತಿನ ದಿನ ಸ ಜವಾಹರಲಾಲ್‌ರು ರಾಷ್ಟ್ರಧುರೀಣರೆಂದು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಬಂದಿದೆ, ಮಹಾತ್ಮರು ದೇಶದ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳೆಂದು ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಸಿರಿಗೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ತೂಕವಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣೀಯರ ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಬಂದು ಅದರ ನಾಟಕಲೆಯ ಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ. ಸಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂದು ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರು ಮೇಲ್ದರಗತಿಯ ನಾಟಕಕಾರರೆಂಬ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಜೀವನವರಿಚೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ, ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವವೆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳನ್ನೋದಿದವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ನಾಟ್ಯವನ್ನೇ ಶೇಷಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ 'ಶ್ರೀರಂಗ'ವು ಮನೋರಂಜಕವಾದ ಒಂದು ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯುಚಿತವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ 'ಹತ್ತುವರುಷ' ಹೇಗೋ ಚರಿತ್ರೆಯಾದ 'ಶ್ರೀರಂಗ'ವು ಹಾಗೆ, ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ.

ಇಂಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಅಂತಹ ಅಗಾಧವಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅದರ ಪವಾಡ ಪುರುಷನಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬನಾಟಕಕಾರನ ಜೀವನವನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅವರ ನಾಟಕಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ದೊಂದು ಬೆಳಕನ್ನು ಚಿಲ್ಲುವಂತೆ ಅವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಬಿಡುಕಿಸೋಡಿ, ಅವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ, ರಸವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ನೆರಂಗರು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಜ್ರಮುಖಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಶ್ರೀರಂಗರ ಹೂದಿನಂತಹ (೧೯೨ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ಯ

ಅಪ್ಪನ ವಿದ್ಯಾಚಮತ್ಕಾರ!

“ಅವ್ವಾ, ಜೀವಾ ಮುಟಗೀ ಒಳಗ ಹಡಕೊಂಡು ಇರೊದೊ ಅಂದರೆ ಹ್ಯಾಂಗ? ನನಗೊ ಹೇಳಿಕೊಡೊ ಅವ್ವಾ!”

“ಹೋಗೋ, ಇಲ್ಲದ್ದೊಂದು ಧಡ್ಡ ಧಡ್ಡ ನ್ನೊಂಗ ಕೇಳತೀ ತೀರಿಹೋತು? ಜೀವಾ ಹ್ಯಾಂಗ ಮುಟಗೀ ಒಳಗ ಹಡಕೋತಾರೋ ನಿನ್ನ ತಲೆ!”

“ಹಾಂಗಿದ್ದರೆ ಅಪ್ಪ ಹ್ಯಾಂಗ ಹಡಕೊಳ ತಾನೆ? ಇದೇ ಈಗ ಮಾವನ ಮುಂದ ಹೇಳತಿದ್ದು: ‘ಮನೀಗೆ ಬಂದಾಗಿರಿಂದ ಮನೀಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡೊತನಕಾ ನೋಡಪಾ.... ನನ್ನ ಜೀವಾ ಮುಟಗೀ ಒಳಗ ಹಡಕೊಂಡೊ ಇರಬೇಕಾಗತಡ’ ಅಂತ!”

ಸಲಹೆಗಾತಿ ಸುಂದರೊ!

“ಈಗ ನೊರಾರು ಸಾರೇ ಹಿಂಗೊ ಅತು ನೋಡು ಸುಂದರೊ! ನಾಳೆ ಉರಿಗೆ ಹೋಗೊದೊ ಅಂದರೆ ಇಂದ ಜಡ್ಡಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಬಿಡತೀನಿ!”

“ಹಾಂಗಾದರೆ ಇನ್ನೆನ್ನಾಲ ಹೀಂಗ ಮಾಡು: ಹೊರಡೊದು ಒಂದು ದಿನಾ ನೊಡಲೇ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಹೊರಟುಬಿಡು ತೀರಿತು!”

ಹೆಜಾಪುನ ಹೆಂಚಿಕೆ

“ಏನಪ್ಪಾ, ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಗಡ್ಡಾ ಕೆಳಕೆಳದೊ ಒಗೀತೀರತೀ; ಅದರ ಇದೇನಿದು, ನೀಯಾಕ ಇಷ್ಟದ್ದ ಗಡ್ಡಾಬೆಳೆಬಿಟ್ಟಿದಿ?”

“ನಾನು ಉದ್ದಿಮಿದಾರ ಅಲ್ಲೇ ನಿ ರಾವ್ ಸಾಬ್!”

“ಹಾದೋ ನಾ ಎಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಮಿದಾರ ಅಲ್ಲಾ ಅಂತೀನಿ? ಅದರ ನಿನ್ನ ಉದ್ದಿಮಿ ದಾರಕಿ ನಿನ್ನ ಮಾರಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ ಅಲ್ಲೋ!”

“ಹಾಂ ನೋಡಿ, ರಾವ್ ಸಾಬ್, ಇದ ರಾಗೊ ಏತೆ ಇರೊದು ಮಜಾ! ಗಡ್ಡಾ ಬೆಳ ಸಿದರ ಮಕಾ ಹ್ಯಾಂಗ ಅಂದಗಟ್ಟು ಹೋಗ ತ್ತೇ ಅಂಬೊದು ನನ್ನ ಮಕಾ ನೋಡಿದ ಜನಕೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೇ! ಅದರಿಂದನೊ ಅವರು ಮ್ಯಾಗ ಮ್ಯಾಗ ಬಂದು ಗಡ್ಡಾ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ ತಾರ, ನಮ್ಮ ದಂಭೇಗ ನೆಟ್ಟಗೊ ಸಾಗತ್ತೇ ರಾವ್ ಸಾಬ್!”

* * *

ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತು

“ಅಂದರೆ ನೋಡಿ, ನನಗೇನಾದರೊ ಒಳಿತು ಕಿಡುಕು ಅದರೆ ನೀವು ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ....”

“ಛೇ ಛೇ! ಎಂಥಾ ಮಾತು ನಿಂದು ಸಾಕೊ, ಹುಚ್ಚಿಯೇನು ನೀನು?”

“ನನಗದು ಗೊತ್ತು! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬದನ್ನ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ!”

“ಪ್ರೀತಿಯೇ? ಸರಿ, ಆ ಪ್ರೀತಿ-ಗೀತಿಯ ಮಾತು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲಿ; ಒಂದು ಸಲ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಡೊ ಮೂರ್ಖ ನಾನೊ ಅಂತ ತಿಳಿದಿ ದ್ವೀಯೇನು?”

* * *

ಕಳೆದದ್ದೇನು, ಹೋದದ್ದೇನು?

‘ಕಳೆಯಿತು, ನಡೆಯಿತು, ಹೋಯಿತು’ ಎಂದು ಕೊಗುತ್ತ ತರುಣನೊಬ್ಬ ಬೀದಿಗುಂಟ

ಹೊರಟಿದ್ದ. ಅನೇಕ ಜನರು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಗಾಬರಿಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ:

“ಏನು ಕಳೆಯಿತು? ಮುತ್ತಿನ ಸರವೋ, ರತ್ನದ ಉಂಗುರವೋ, ನೋಟಿನ ಪಾಕೀಟೋ?”

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೇಳಿದ;

“ಏನು ಹೋಯಿತು? ಮಗು ಹೋಯಿತು? ಅನೆ ಹೋಯಿತು? ಕುದುರೆ ಹೋಯಿತು?”

ಹುಡುಗ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿದ:

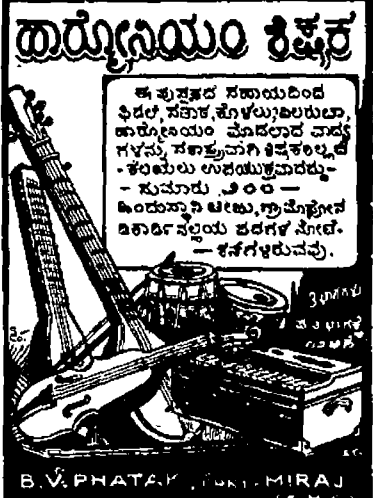
“ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ! ಕಳೆಯಿತು, ನಡೆಯಿತು, ಹೋಯಿತು!”

“ಏನು ಹೋಯಿತು ನಿನ್ನ ಕಲಿಕಾಯಿ? ಬರೇ ಹಾಂಗ ಕೂಗಿದರೆ ಏನಾತು?”

“ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ನನ್ನ ಕೂಗಿಗೆ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥ ಆಗವೊಲ್ಲದೇನು? ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಕಳೆಯಿತು. ಇಂದಿನ ದಿನ ನಡೆಯಿತು. ಇದುವರೆಗಿನ ಆಯುಷ್ಯ ಹೋಯಿತು. ನಾಳೆಯ ದಿನವೇ ನಾವು ಸತ್ತು ಹೋಗ ಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನೊಂದು ಹೇಳುವವರಾರು? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದು ನಿಮಿಷವನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥ ಕಳೆಯದೆ ನಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇವನಿವೆ ಮಾಡಿರಿ!”

* * *

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಕೆಪ್ಪರ್

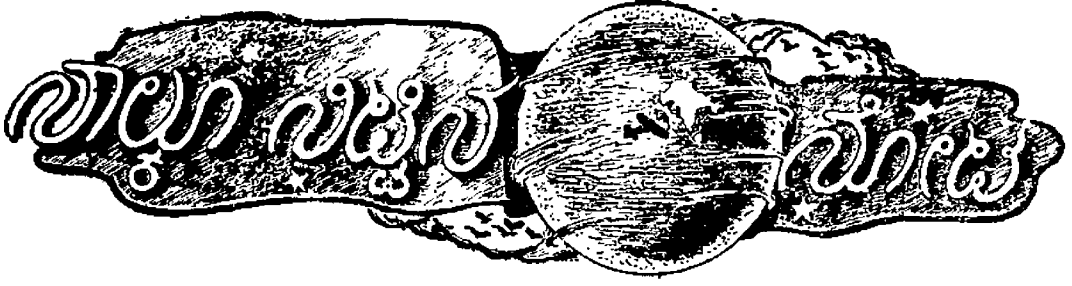

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಫಿರಲಿ, ಸಹಾಕ, ಕೊಳಲು, ಟಬಲಾ,
ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು
- ಕಲಿಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು -
- ಸುಮಾರು ೨೦೦ -
- ಒಂದು ಸಾವಿರ ಟೀಕು, ಕ್ರಾಫ್ಟ್‌ಮನ್
ಇಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿಯ ಪದಗಳ ಮೇಲೆ.
- ಕಲಿಕೆಗಳು ವಸ್ತು.

3 ರೂ. ೫
ಮಾತ್ರ
ಗಾಂಧಿ

B. V. PHATAK, PUNE, MIRAJ

TE
ಇಯಂ

ಅಮೇರಿಯವರ ಅಪಪ್ರಚಾರ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಅಮೇರಿಕದ ಯವರು ವಾರ್ತಾಮಂಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಹೂಡಿ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಭಾಷಣವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಗಾಗ ನಡೆಯುವ ಈ ವಾರ್ತಾಮಂಟಿನ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆ-ಕೊರತೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಶರಿಗೂ ಈ ಮಾತು ಗೊತ್ತಿರಲು ಸಾಕು. ಆದರೂ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವ ಇಂತಹ ಚರ್ಚೆ ಯಾಕೆ? ಹೆಜ್ಜೆ ಚ್ಚು ವಿಚಾರಮಾಡಿದಂತೆ ಒಂದೇಒಂದು ಸಂಶಯ ದೃಢವಾಗುವುದು. ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತವೂ ಬ್ರಿಟಿಶರ ಬೆನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಇಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಂತಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಪ್ರಚಾರಧೋರಣೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಸಮಗ್ರ ಇದರಿಂದ ಬೇದವಾಗಬಹುದಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅಪಪ್ರಚಾರವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಶೋಚನೀಯ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ವೈಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ 'ಮಹತ್ವ'ದ ಘಟನೆಯ ಒಗ್ಗಿನೆಡೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅಪಪ್ರಚಾರವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳ ಭಾಷಣವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಓದುವವನು ಪೂರ್ಣ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ತತ್ವದ ತೆರೆಯಲ್ಲಿ

ವೈಸರಾಯರ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಶಂಸಾಪರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೆಲಹೊತ್ತು ಬದಿಗಿರಿಸೋಣ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಿ. ಅಮೇರಿಕದ ಯವರು ಕೆಲವು ರಾಜಕಾರಣದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ—ಆ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಮೊದಲು ವಾರ್ತಾಮಂಟಿನ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ (government) ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಮೇರಿಕದ ಯವರು ವಾದ.

“ಇಂತಹ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ೭ ಹುಮತ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಮತ ಪಕ್ಷಗಳು ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನಕ್ಕಿಂತ ದೇಶಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಇಂದಿನ ಅಲ್ಪಮತಕ್ಕೆ ಸಾಕೆ ಬಹುಮತವೆನಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯ ಇರಬೇಕು, ಬಹುಮತದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದು ಎಲ್ಲರ ಸಮ್ಮತಿ ದೊರೆಯಬೇಕು ಈ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದರೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದು” ಎಂದು ಅಮೇರಿಕದ ಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಈ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಲಾಗದು. ತಾತ್ವಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಿಚ್ಚಿಡಬಹುದು. “(೧) ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಸತ್ಯ-ಅಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ ತತ್ವಗಳಿಗೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವಿದೆ; ಅದರಂತೆಯೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಗಳಿಗೆ ದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಶಂತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಜನರ ಹಿತವೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ. (೨) ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪಕ್ಷಗಳು ಜಾತಿತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಬಹುಮತ ಎಂದಿಗೂ ಬಹುಮತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು, ಅಲ್ಪಮತಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬಹುಮತವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಸುವುದು ತತ್ವತಃ ಅಸಂಭವನೀಯ. (೩) ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ೭ ಹುಮತಪಕ್ಷದ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗಾಂಧಿ, ಒಬ್ಬ ಜಿನ್ಸಾ, ಒಬ್ಬ ಸಾವರ್ಕರ್ ಹೀಗೆ ಮುಂದಾಳು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಡುವನು.”

ಯಾವುದು ನಿಜ?

ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮ್ಮತಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಧಂತೆ ವಾರ್ತಾಮಂಟಿನ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಮೇರಿಕದ ಯವರು ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ತಾವೇ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ! ಅವರ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಅವರ ವಾದವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದೇ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವೈಸರಾಯರ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವಾಗ

ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೇರೊಂದು ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ. ಅವರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ನೋಡೋಣ:

1. On every hand too, evidence reached him (i. e. the Viceroy) of growing public annoyance with purely partisan manoeuvres.
2. How rightly he (i. e. the Viceroy) judged the public temper and character of Indian public men will be apparent from the fact that with hardly an exception all those whom he approached...responded unhesitatingly without regard to previous party affiliations.

“ಕೇವಲ ಪಕ್ಷಾಂಧತೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ಕೇಸರಿಟ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತಿತ್ತು.

“ಜನತೆಯ ಆಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವೈಸರಾಯರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನದ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ವೈಸರಾಯರ ಕರೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಮುಂದೆ ಒಂದರು.

ತಮ್ಮ ಉದ್ದುದ್ದವಾದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ, ವಿಸಂಗತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಷಣದ ಮಂಜೆ ಕೆಲವು ದಿನ ವೈಸರಾಯರ ಹೊಸ ಕೌನ್ಸಿಲರರ ಯೋಗ್ಯತೆಗಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ!

ತಾಳೆ ಬಿಟ್ಟು ತರ್ಕ

ಒಂದೆಡೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾದರಿ ಯಶಸ್ವಿ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು, ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ತಾವು ಅವಶ್ಯವೆಂದ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು! ಇಂತಹ ಬುದ್ಧಿಜನುತ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಭಾಷಣವನ್ನು ಓದಿ ಯಾವ ಭಾರತೀಯನು ಸಂಶಯವನ್ನು ತಾಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಇಷ್ಟೇಕೆ? ಜಿನಾ ಇವರ ‘ಪಾಕಿಸ್ತಾನ’ವು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆಯೆಂದೂ ಇಂತಹ ನಿರಾಶೆಗೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹಿರಿತನದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅಮೆರಿಕದ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬೀಳಿಗೆ ಬಂದ ಈ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ‘For I do not doubt that there is enough constructive ability and enough natural good-will among the Hindus and Muslims, and enough Indian patriotism to find a constitutional solution which will give fair recognition to all communities and all interests.’ ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ-ಸಹಕಾರಗಳುಂಟಾಗುವಷ್ಟು ದೀಶಾಭಿಮಾನ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಅಮೆರಿ

ಯವರು ತಮ್ಮ ಆರೋಪಗಳಿಗೆ ತಾವೇ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪನ್ಯಾಸದ ‘ಉದ್ದಾಂಕ’

ಇಷ್ಟೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಸಂಗತವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಭಾರತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ. ಈ ವಿಸಂಗತತನವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬರುವುದು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ರಾಜಕಾರಣದ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಜ್ಞಾವಾದವು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಿವುಡುಗಟ್ಟಿ ಬಿರಗುಗೊಳಿಸುವುದು. ನಿಜವಿದ್ದ ಮಾತೆಂದರೆ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅಂತಸ್ಥಿತಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ, ಇಂದಿನ ‘ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ’ಯು ಯುದ್ಧದ ಮಾತು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ನಿಸರ್ಗತಃ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದೆಂಬುದನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ಪ್ರಚಾರಪರ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು. ‘ಭಾರತಕ್ಕೂ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧವೇ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಪಾಪ! ಭಾರತದ ಜನಾಂಗಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹಿತಕರವಾಗದ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದೇಕೆ?’ ಎಂಬುದೇ ಅಮೆರಿಕದವರ ಉದ್ದುದ್ದ ಭಾಷಣದ ಸರಿಯಾದ, ಸರಳವಾದ, ಸತ್ಯವಾದ ಸಾರಾಂಶ.

ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳ ಭೀತಿ

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಸಾರಾಂಶವು ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೊರಗೆಡುಹಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ರಾಜಕೀಯ ಬೇವಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ, ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆದ್ದಂತಿ —ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರುಣರಿಗೆ—ಸಮರ್ಪಕವೆನಿಸುತ್ತಲಿದೆ, ಜಾತಿವಾದವೂ ನಾತ್ವಿಗಳ ಜನಾಂಗವಾದದಂತೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದದ್ದೆ ಒಂದು ಸ್ವರೂಪ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಮಿ. ಅಮೆರಿಕದವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ; ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಲು ಸಾಕು. ಆದರೆ ಅಮೆರಿಕದವರು ಬ್ರಿಟಿಶ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲೂ ಸನಾತನ (conservative) ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನಿಗಳು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದದ ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನಿಗಳು. ನಿಜವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿಯೆ ಸತ್ಯಾಭಿಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನವು ಬಲವತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಅಂಗವಾದ ಭಾರತವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಅವರಿಗೆ ರುಚಿಸಲಾಗದು. ಭಾರತವು ತನ್ನ ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಚ್ಚು ಅವಸರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಇಂತಹರು ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವುದು. ಇಂದಿಗೆ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳ ಮುಂಚೆ

‘ಪಾಕಿಸ್ತಾನ’ ಕ್ಕಾಗಿ ಅಮೆರಿಯವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿರೋಧವಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ‘ಪಾಕಿಸ್ತಾನ’ಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯುತ್ಪನ್ನವಾದಂತಿದೆ.

ಒಡಕಿನ ಒಗಟು

ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಈ ಸಲದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಮಿ. ಅಮೆರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ತುಸು ಜಗ್ಗಾಟವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಪಾಕಿಸ್ತಾನ’ವು ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ, ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸತ್ತ್ವಾರ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಂತಾಗುವುದು ಎಂದ ಅಮೆರಿಯವರು ಈಗ ಹೇಳುವುದನ್ನು - ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಗೊತ್ತು - ಕೇಳಿರಿ: - ‘I need say nothing today of the manifold and, to my mind, insuperable objections to such a scheme, at any rate, in its extreme form ಪಾಕಿಸ್ತಾನಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಮತ್ತು ಮೀರಲಾಗದ ವಿರೋಧ (-ಅಡ್ಡಿ-)ಗಳಿವೆ: ಆ ವಿಷಯ ನಾನೀಗ ಹೇಳ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ತೀವ್ರಸ್ವರೂಪದ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿರೋಧಗಳಿವೆ? (ಒತ್ತಕ್ಕರಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಿಸಿದ್ದು). ಇದಂತಹ ಸೋಜಿಗ! ಒಂದು ತೀವ್ರ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸೌಮ್ಯ-ಹೀಗೆ ಎರಡು ಸ್ವರೂಪಗಳಿವೆಯೇ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಯೋಜನೆಗೆ? ಒಂದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಗಳಿವೆ ಎಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪ ಬಹುದೆಂದು ಭಾರತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ಇಂತಹ ಸೂಚನೆಯಿಂದ ಜಾತಿವಾದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿರಬಹುದೇ?

ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಆಶೆ

ಹಾಗೆ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದು ದಾದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುತ್ತುಸುತ್ತಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಉದ್ದೇಶ ಯಾರದಿದ್ದರೂ ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಸಂಕುಚಿತ ಧೋರಣೆ ಪ್ರಬಲವಾಗುವುದು ಎಂಬ ಆಶೆಯ ಅಸಾಧ್ಯಕೋಟಿಯದಾಗುವುದು. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಈ ಮಾತು ವಿಶ್ವಸನೀಯವೆನಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ದಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜಾತಿನಿಯಮನಿಷ್ಠರು ಕಾಣುವಾಗ ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅನೇಕರು ಸಂಶಯಪಡಬಹುದು. ಈ ಸಂಶಯದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಮಿ. ಅಮೆರಿಯವರೇ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸದ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಮೆರಿಯವರ ಉದ್ಗಾರವು-ಉದ್ದೇಶವೇನೆ ಇರಲಿ-ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ

ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜನರಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಾತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂಲೀಗದ ಇಬ್ಬರೂ ಮೋಹವೂ ಕಡಮೆಯಾಗತೊಡಗಿವೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಒಂದು ಮಹಾಸಭೆಗೆ ವಿಧಾಯಕಸ್ವರೂಪವೆ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಮುಸ್ಲಿಮರೊಂದಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂಬ ವ್ಯತ್ಯಯ (negative) ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಭೆ ಮುಳುಗೇಳುತ್ತಲಿದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಸ್ತುತಃ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ವಿಾರಿದ, ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಸ್ಥೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದರ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಥೆ. ಜನತೆಗೆ ಬೇಜಾರಾದ ಮುಂದಾಳುತನ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಇಂದು-ನಾಳಿನ ಮಾತು, ಖಂಡಿತವಾದ ಮಾತು. ಜನತೆಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಆ ಜನತೆ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅನೇಕರು ಕೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಾಲಪುರುಷನ ಶಾಲೆ

ಆದರೆ ಜನತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಂದು ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ. ಒಳಗಣ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಎರಡೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಜನತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿವೆ. ಜನತೆಗೆ ಬೇಜಾರಾದರೆ ಜಾಗೃತಿಯಾಗದೆ ತಪ್ಪದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಇಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನ ತರುಣರು ಒಂದು ಕಡೆ ಪಕ್ಷಾತೀತ ಹಿರಿಯರು ಜನತೆಯ ಬೇಜಾರಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಯಿ ಮಾನವೇಂದ್ರರಾಯ - ಮುಸಲಿ ಮೊದಲಾದವರು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸಮ್ರ-ಜಯಕರ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಳವಳಿ ಬೇನೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಂತಿದೆ. ಗುಣಮುಖವಾಗಲು ಸಹಕಾರಿ ಇದೆ. ಗುಣವಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಾಳುತನ ಹೊಸಕಳೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುವುದು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫೋಯವನ್ನೇ ಆಟುಕೊಂಡಿರಲಿ ‘ಪಾಕಿಸ್ತಾನ’ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪಾಠ

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗೆ ನಡೆದುದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಸಹಾಯಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ರಶಿಯಾ ಒಂದಾದಂದಿನಿಂದ ಯುದ್ಧದ ಶರವಾಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದ (ರಶಿಯಾದ ಮಾದರಿಯಾಗಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಮಾದರಿಯಾಗಲಿ) ಇವೆರಡೂ ತಂತಮ್ಮ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಖಂಡಿತ. ಇವೆರಡೂ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗದ

ಕಾರಿತ್ವದ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುವುದೂ ಖಂಡಿತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವು ಯುದ್ಧದ ಅನುಭವದಿಂದ ದಿನೇ ದಿನೇ ತನ್ನ ಸ್ವ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ. ತೀರ್ಪೋಭಂಗದ ಇತಿಹಾಸ ಸಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ ; ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೂ ಜನತೆ—ಅರಿಯದಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ—ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಉಭಯಮುಖ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಮೂಲ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರಕದೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಮೂಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೇ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಖಂಡಿತ—ಎನಬಹುದು, ವಾರ್ಲಮೆಂಟರಿ ಪದ್ಧತಿಯೊ ಇನ್ನಾವ ಪದ್ಧತಿಯೊ ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದ ಅನುಭವದಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಒಂದು ವಿವರವಾತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಮಾತಲ್ಲ.

ಸಮುದ್ರ-ಮಂಥನ ಸಭೆ

ಯುದ್ಧದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಲಹೇತ್ತು ಮರೆಯಿಸುವಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿತು ಅದೊಂದು ಬ್ರಿಟಿಷಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾ ಖಂಡದ ಹಿರಿಯಾಳುಗಳಾದ ಮಿ. ಚರ್ಚಿಲ್ ಮತ್ತು ಮಿ. ರೂಝೆ-ವೆಲ್ಬರು ಮಹಾಸಾಗರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೆಡೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಭಿಟ್ಟಿಯಾದುದು. ಸದ್ಯದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ, ಹೊರಗಿನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ರಶಿಯಾ ಬಹುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಜಪಾನದ ಭೋರಣದಿಂದ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದೂ ಸುಲಭವಲ್ಲವೆನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪ್ರಬಲಜನಾಂಗಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಭೋರಣವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಜವಿದೆ. ಈ ಭಿಟ್ಟಿಯ ತರುವಾಯ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಲ್—ರೂಝೆವೆಲ್ಬರು ತತ್ವಗಳ ಅಪಪ್ರಚಾರದ ಮೂಲವನ್ನೇ ಕಡಿಮೆಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಾತ್ಸಿಮತವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವುದೆ ಮೊದಲ ಧ್ಯೇಯ

ವೆಂದು ಸಾರಿ, ರಶಿಯಾದ ಪೂರ್ವಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಲೆ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನಾಡಿ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಈ ಧನಸತ್ತ್ವಾತ್ಮಕ (capitalistic) ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಸಹಾಯಮಾಡಲಾರವು ಎಂಬ ಅಪಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧದ ತರುವಾಯದ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಸಮುದ್ರ-ಮಂಥನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ, ಸಮಾಧಾನ ಕಡವೆ

ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರು ರಾಜಕಾರಣ ಧುರಂಧರರು ಇದುವರೆಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಧೋರಣೆಯೇ ಇದೆ. ಅನ್ಯಾಯದ ರಾಷ್ಟ್ರಾಪ-ಹರಣವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೇರೆಯನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರಜೆಗಳ ಇಚ್ಛೆಗನುಸರಿಸಿಯೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದು, ಆಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರದವರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸೋತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿಸುವುದು—ಇದು ಆ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಈ ಮಾತುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ ; ಆದರೆ 'ಅವರ ಇಚ್ಛೆಗನುಸರಿಸಿ' 'ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ' ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ಹಳೆಯ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಮರಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ—ಕೆಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಿಶಸ್ತ್ರೀಕರಣದ ಭೋರಣೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಪರಸ್ಪರ ಭೀತಿ-ಅಸೂಯೆ-ಅಸಂತೋಷಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಗೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಕಚ್ಚಾ ಸರಕಿನ ಪುರವಣಿಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮನಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಎಂಬ ತತ್ವದಿಂದ ಈ ಭೀತಿ-ಅಸೂಯೆ-ಅಸಂತೋಷಗಳು ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದಾದರೂ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ತತ್ವಗಳು ಎಂತಹ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಬಹುದು ಎಂಬುದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುವುದು.

(೧೯೩ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು) ಅಂತರಂಗವನ್ನು ನೆರಂಗರು ತುಂಬಿಯಾಗಿ ಆರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ತೆರನಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಅವರ ಸ್ವೇಚ್ಛ ಸ್ವಭಾವವೇನಿದೆಯೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀರಂಗರಂತಹ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಶೈಲಿ ಬೇಕು ಅಂತಹ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೊದುವ

ಲಲವಿಕೆಯಿಂದ ನಾವಿದನ್ನು ಓದುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀರಂಗರ ಶೈಲಿಯು ಚದುಕುತನ ನೆರಂಗರಿಗೂ ಕೆಲವೆಡೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಇಲ್ಲಿ. ನಮಗೆ ನಿಕಟ ಪರಿಚಿತರಾದವರ, ಪೂಜ್ಯರೆನಿಸಿದವರ ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಮೂಡಿರುತ್ತದೆ. ನೆರಂಗರ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರ ಪಡಿನೆಳಲು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಿರೂಪಣೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದೀತೋ ಚರಿತ್ರೆ ಅಷ್ಟು ವಾಸ್ತವಿಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನೆರಂಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಈ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಕೊಂಚ ಅಳಿಸಿ ಅತ್ಯುಕ್ತಿ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಶ್ರೀರಂಗ' ವನ್ನೋದಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡದೆ ಇರದು. ಶ್ರೀರಂಗವು ಶ್ರೀರಂಗರ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಭೂಮಿಕೆ. ಇದೇ ನೆರಂಗರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆನ್ನಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರಕೃತ ಬರೆಹಗಾರರಿಗೂ 'ಬಿಚ್ಚುಗಾರ' ರಿಗೂ 'ಅಚ್ಚುಗಾರ' ರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನ.

(೧೯೬೩ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

೩೧. ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಪಾಪನಾಲಯದ ಹೀರಿಕೆ ಮಹೋತ್ಸವದ ವರದಿಯು. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶ್ರೀ. ನಾ. ಅ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ವಿ. ಧೋ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರು.

ಅಖಂಡವಾಗಿ ಆರುವತ್ತು ವರುಷಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರಕ ಸಂಸ್ಥೆ. ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆಯ ತನ್ನ ಆರುವತ್ತು ವರುಷದ ಶಾಂತಿಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಶಿರಹಟ್ಟಿಯಂತಹ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು, ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಪಾಠಕಲಿಸುವಂತಹ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಆರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಇದರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿನೋಡಿದರೆ, ಮರೆತು ಹೋದ ಕನ್ನಡದ ಸುರಳಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು

ಬರುವುದು. ಮರಾಟೆಯದಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಅರೆಮರಾಟೆಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ ಇಂದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕನ್ನಡದ ತುಂಬು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಒಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಿ !

೩೨. ಅರಕ್ಷೆಜೇಯ: ದಿವಂಗತ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಜಟ್ಟಿಯಾಧ್ಯಾಯರ ಬರಿಗಾಲಿ ಭಾಷೆಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅನುವಾದ. ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಕೆ. ನಾಗರಾಜರಾಯರು ಅನುವಾದಕರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸತ್ಯಲೋಧನ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೦೪ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೩೩. ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಎಂಟನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ (೧೯೪೦-೪೧)

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಸಹಕಾರಭಾವನೆ ಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಬೆಳೆಯಿಸಿ, "ವರ

ಸ್ಥಿತಿ-ಪಾದ್ವಿಕ-ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ಎಳ್ಳಿ ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಗುರಿಯಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೊರಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಈಗ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಲೂ ವಿಧವಿಧದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ಮುಂಬಯಿ ಯಲ್ಲಿರುವ ಧನವಂತರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕಣ್ಣೆದುರು ತಂದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂಬಯಿಯ ಸಿರಿವಂತ ಕನ್ನಡಿಗರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಮನದೊಳಗಿಟ್ಟು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

೩೪. ಸ್ವರತಿ (ಲೈಂಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಗ್ರಂಥ) ಡಾ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಬರೆದು ಧಾರವಾಡದ ತಾರಾನಾಥ ಆಯುರ್ವೇದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೩೭ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

‘ ಜಯಂತಿ ’ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದ ಶ್ರೀ ಮಾರ್ಗನ

ಒಟ್ಟು ಬಂದ ಕತೆಗಳು ೫೧
ನಿರ್ಣಾಯಕರು

ಪ್ರೊ. ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗರಪಾದ ಎಂ. ಎ.

ಶ್ರೀ. ಬೇಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣರಮ್

ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದವರು

೧ನೆಯ ಬಹುಮಾನ: ಕುಮಾರಿ ವೇವಾಂಗನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಗೋಕರ್ಣ

೨ನೆಯ ಬಹುಮಾನ: ಶ್ರೀ. ಬಡೇಕಿಳ್ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ ಮಂಗಳೂರು

ಆಮೇಲೆ ದೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ

೧. ಎಚ್. ಕೇಶವ ಮೂರ್ತಿ ಸಂತ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜು ಬೆಂಗಳೂರು ೨. ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಕೂಡಗನೂರು

೩. ಆರ್. ಭೀಮಸೇನರಾವ್ ಬಳ್ಳಾರಿ ೪. ಸುಬ್ಬರಾಯ ಕರ್ಮಾ ತಲವಾಟ ೫. " ಮಂಗಳೂರಿನ "

೬. ಸರಸ್ವತೀಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ, ಉಡುಪಿ.

ಬಹುಮಾನಪಡೆದ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಮೇಲಾಟದ ವಿಶದ ವರದಿ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದು.

ಸಂಪಾದಕ ಜಯಂತಿ

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ನೋದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ಮಾ. ವರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦೦ ಪಿ. ಯಿಂದ ೩-೫-೦೦ ಬಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೪ ಅಣೆ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು

ಹಾಟೀಲ ಮಾಧವರಾಯರು

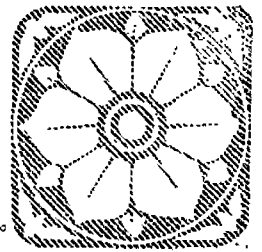
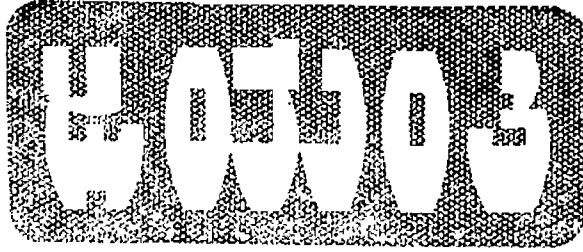
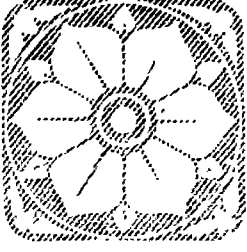
೪ ನೆಯ ವರ್ಷ	ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೪೧	೫ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ
------------	---------------	--------------

ಮುಖ್ಯವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ಮುಗ್ಧ ವಿವರಗಳ (ಕವನ)	ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ಶ್ರೀಧರ, ಬಿ. ಎ.	೧೯೩
ಸಂಪಾದಕೀಯ	ಸಂಪಾದಕರು	೧೯೪
ಮಂಗಳ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ	' ಮಲ್ಲಿನಾಥ '	೧೯೫
ಗೋಪಬಂಧು ದಾಸ (ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯ)	ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	೧೯೬
ರಾಯರ ಪಾರಿತೋಷಕ (ಸಣ್ಣಕತೆ)	' ಶ್ರೀರಾಜ ' ವಿಜಯಪುರ	೨೦೧
ಧ್ರುವವಿಜಯ (ಭೌಗೋಳಿಕ ಲೇಖನ)	ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಕೆ. ನಾಗಭೂಷಣರಾವ್	೨೦೨
ವಿಶೇಷಾರ್ಥ (ಶಬ್ದಾರ್ಥವಿಚಾರ)	ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಬಿ. ಎ.	೨೦೩
ಒಕ್ಕಲಿಗನ ದರ್ಶನ (ಕವನ)	' ವಿಜಯ ' ಗುಲಬರ್ಗಾ	೨೦೪
ತಿರೆಯ ಸೊಬಗು (ಕವನ)	ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಚ್. ಜೋಶಿ, ಬಿ. ಎ.	೨೦೫
ಮಾತು (ಹರಟೆ)	ಡಾ. ಕರ್ನಮಡಕಲ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್	೨೦೬
ಪೂರಯಿಕೆ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಳಗಳ ಸುರಿಮಳೆ (ರಾಜಕೀಯ)	ಶ್ರೀ. ಗು. ಕೃ. ವಾಳ್ವೇಕರ್, ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.	೨೦೭
ವೇಣೀಸಂಹಾರ (ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಕಥೆ)	ಕುಮಾರಿ ದೇವಾಂಗನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	೨೦೮
ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರತ (ರೇಡಿಯೊ ಭಾಷಣ)	ಶ್ರೀ. ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ	೨೦೯
ನಾನು ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ (ಆತ್ಮವೃತ್ತ)	ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಪಿ. ಟಿ. ಆಚಾರ್ಯ	೨೧೦
ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದ ತೀರ್ಮಾನ (ವರದಿ)	ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿ	೨೧೧
ಸಮ್ಮ ಪಿಡುಗು ಪುಢಾರಿಗಳು (ಪ್ಯಂಗ್ಮಲೇಖನ)	' ಶ್ರೀರಂಗ '	೨೧೨
ಹೂವ ಕನ್ನಡ ಚಲಚಿತ್ರದ ನೋಟ	ಸಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿ	೨೧೩
ಪುಸ್ತಕವಿಮರ್ಶೆ	ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಮರ್ಶಕರು	೨೧೪
ಸಾದರಸ್ವೀಕಾರ		೨೧೫
ನಗೀಗೆ ನೇವಿಡ್ಯ	' ನಕಲೀ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ '	೨೧೬
ನಾಲ್ಕೂ ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ	' ನಿರೀಕ್ಷೆ ಕರು '	೨೧೭

ಸಮ್ಮ ಮುಂಬಯಿ ಏಜೆಂಟರು :

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿತೈಷಿ ಕಂಪನಿ, ಕಾವಸಜೀ ಪಟೇಲ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಫೋರ್ಟ್
ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಬಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಲೇಡಿ ಜಮ್‌ಸೇಟ್‌ಜೀ ರೋಡ್, ಮುಂಬಯಿ ೧೬

ಸಂಪುಟ ೪

೧ನೆಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೪೧

ಸಂಚಿಕೆ ೫

ಮುಗ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸ !

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ

ಬಗೆಗೊಳವಲಿ ಹೊಂದಾವರೆ ಮುಗುಳೇ
ನಗೆಗಣ್ಣುಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿದ ನೆರಳೇ
ಎಳವೆಯ ಹಣತೆಯೊಳ್ಳಿದಿಹ ದೀಪವೆ
ಹೊಳೆವ ಶುಭೋದಯಕೆತ್ತುವ ಭೂಪವೆ

ನೇಡಾ ನಲವಿನ ಕುಡಿಯೆ
ಹಾಡಾ ಒಲವಿನ ಗುಡಿಯೆ !

ಪಂಚಮ ನಿಃಸ್ಪೃಹವೇಳಲಿ ನಿನನ್ನ
ಕಂಚಿನ ಕಂಠದಿನ್ನಿಗೇ ಚಿನ್ನಾ ;
ಕೆಳೆಯಲಿ ದೇವಿಯೆ ಎದೆಯಲಿ ನೆಟ್ಟಿಹೆ
ಚಿಲು-ಮಗು-ನಗುವನ್ನಲಿಯಲು ಬಿಟ್ಟಿಹೆ !

ಮಿಂಚಿಲಿ ಮನದಾಗಸದಿ
ಮಿಂಚಿನ ಮರಿ ಓ ಕಳದಿ !

ಹಸುಳಿತನದ ಹೊಸನಗೆ ಜೇನೆಯೆ
ಪಿಮಮಾತಾಡುವ ನೆವದಲಿ ನೆಗೆಯೆ
ಆಮಲತೆಯುಳತೆಯೆ ವಿಾರಿದ ಸುಮಲತೆ
ಕಮಲಕೆ ಕಮಲವೆ ಮುಗ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸ !

ಬಾರಾ ಹೇ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯೇ
ಕವಿತಾಕರ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಯೇ !

ಸೋದರಿ ರಮೆಗಿರದೆನ್ನೊಳುವಾತಿನ
ಜೋಡನೆ ನಗೆನುಡಿಯಂತೆ ಕರಣದ
ಅದರ ಸಲುವಲಿ ನಿನಗುಂಟಾಯ್ತು ; ಹ-
ಳೋದರಿ ದೈವ ವಿಳಾಸವಿದಚ್ಚರಿ !

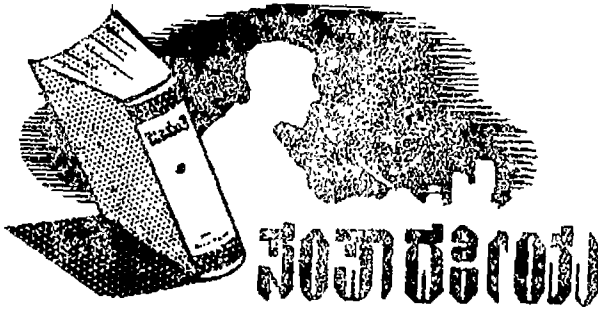
ಮೂಡುವ ಮುಂಬೆಳಗಾಗಿ
ತೀಡುವ ತಂಜಿಲರಾಗಿ

ಚಿಗಿಯುವ ಚಿಟ್ಟಿಯ ಮರಿಯಂತಾಗಿ
ನಗೆಯುವ ಹುಲ್ಲೆಯ ಬಗೆಯಿಂ ಬಾಗಿ
ಹಗಲಿಗೆ ಹಗಲಾಯ್ತೆಂಬಂತಾಗಿ
ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನೊಡನಾದಿದ ರೂಪಸಿ

ನಿನ್ನೆಳವಾತಿನ ರಸವು
ಎನ್ನೊಲವಿನ ಬೆಳ್ಳಸವು !

ಮುದ್ದಿನ ಕಣೆ ಎನ್ನಂಕವನೇರೊ
ಗದ್ದುಗೆಗಿಂತಲು ಮಿಗಿಲಿದು ಬಾರೊ
ಬಗೆಗನ್ನದಿಯನು ಬೆಳಗಿಸಲಿನ್ನು
ಚಿಗುರಿಸಲಮಲತೆಯೆಳಲತೆಯನ್ನು

ಕುಣಿಯುತ ಬಾ ಹೇಮಲತೇ
ಹನಿಯಿಸೊಲವ ಹಾಲಂತೆ !

ಗಾಂಧೀ ಜಯಂತಿ

ಅಖಿಲ ಭಾರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ-ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗಾಂಧೀ-ಜಯಂತಿಯ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿತ್ತು— ಕರ್ತವ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ— ಈ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿತು. ಗಾಂಧಿಯವರ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಮತಭಿನ್ನತೆಯುಳ್ಳವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರಿದ್ದರೂ, ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಮನುಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮು. ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿದವರೂ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾದವರೂ ಇನ್ನೂರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಾರರು. ಇರುವರೆಂದರೆ ಅವರು ಮದ-ಮತ್ಸರ-ಲೋಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮನೋರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದವರಬೇಕು. ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅಧಿಭೌತಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೇವಿನದ ಗುರಿಯೇನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅದನ್ನು, ರಾಜಕೀಯ-ಸಾಮಾಜಿಕ-ಮತವಿಷಯಕ ನೋಡಲಾದ ಯಾವ ಬಗೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನೂ ತಿಕ್ಕಿಸದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನುಡಿಯುವ— ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವ— ಧೈರ್ಯ ಉಂಟಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ, ಮಾನವ-ಬಂಧುತ್ವಗಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತಲೆದೋರಿತು. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಕರ್ಮದೃಢಾನ ಧರ್ಮ ಬಲಿಯದೆಂಬ ಮನವರಿಕೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡಿತು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆತ್ಮವಿಕಾಸಕ್ಕೂ ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೂ ಪನ್ನೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಷ್ಠೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಬೇಸರವರಿಯದ ಕೃಷಿ-ಎಷ್ಟು ಜಯಂತಿ-ವರ್ಧಂತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಹಾತ್ಮರ ಉಪಕಾರ-ಭಾರವನ್ನು ಭಾರತೀಯರಿಂದ ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕಾದೀತು? ಗಾಳಿಯ ಉಪಕಾರ ತೀರಿಸಲಿಕ್ಕಾದೀತೆ? ನೀರಿನ ಮಣ ತೀರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ನೇಸರಿನ ಸಾಲವನ್ನು ಸನಿಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತವೇ? ಇಲ್ಲವೆಂತಲೆ ಮಾನವಭಾವನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು.

ಕನ್ನಡತನದ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಹಿರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ವರ್ಧಂತಿ

ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ವರ್ಧಂತಿ-ಜಯಂತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕವರಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಧರ್ಮೋದಾರ ಅಪರೂಪ. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಥರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕನ್ನಡಭಕ್ತರು ಆಕಾಶ

ಕುಸುಮವೆ. ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಾವೀಗ, ಯಾವ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡ ವರಾದವರನ್ನೂ ನಮ್ಮವರೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ದಿಂದ ಗೌರವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸರ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವ ರಂತಹ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ—ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ನಿಜವಾದ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ—ಹಿರಿಯರನ್ನು ಗೌರವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯವೇನೆಂದು ಕೇಳುವ ಮಹಾಶಯರು ಸಿಕ್ಕಬಹುದು; ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾದ ಮೈಸೂರುದೇಶಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅವರ ಸೇನೆಯ ಮುಡಿಪು ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದಂತಹದು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಪರ್ಯಾಯ ದಿಂದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉನ್ನತಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತಹದೇ ಇದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಕಾರಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ. ಶ್ರೀ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದದ್ದರಿಂದ, ಮೈಸೂರು-ಕನ್ನಡಿಗರ ಮತ್ತು ಮಿಕ್ಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ೬೦ನೆಯ ವರ್ಷದ ವರ್ಧಂತಿಯನ್ನಾದರೂ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದವರಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದುದು ಬಳ್ಳಿಯ ಲಕ್ಷಣವೇ ಸರಿ. ಅದರಂತೆಯೇ ತಾ. ೧೫-೯-೪೦ನೆಯ ದಿನ ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೆ ಜರುಗಿದುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರಿಗೆ 'ಸಂಭಾವನೆ'

ಅಖಿಲಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಮಾಡಿದ ಅಪರೂಪದ ಕನ್ನಡಮುಂದಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವ ರೊಬ್ಬರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವು ಜನ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸೇರಿ, ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಹಕಾರ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳನ್ನೂ ದೊರೆತಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಳೆದ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೪ನೆಯ ಶನಿವಾರ ದಿನ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ನವರ ೫೭ನೆಯ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಸಡಗರದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡ-ನುಡಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಸಹೃದಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತಿ ಪಂಕಜೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಈ ಸಮಾರಂಭದ ಸೂತ್ರಜಾಲಕರು. ಅಂದೆಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಂಭಾವನೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರಿಂದ ಲಿಖಿತವಾದ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಕಂಠ ಯ್ಯನವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆ, ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನಪ್ರಚಾರ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ದೊರೆತ ಕಿರುಗಾಣಿಕೆ ಯಿದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದವರನ್ನು ಬಪ್ಪಿ ಅವ ರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ರೂಢಿ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ನಾಡ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಅಸ್ತಿವಾರ.

(೧೯೭ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

ಮಂಗಳ 'ಕಾಡ ಹಬ್ಬ'

ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಳಿದ ವಾನರಕುಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇನು ಕಡಿಮೆಯದೆ ? ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಪ್ರೌಢಸಾಹಿತ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿದ್ದರೂ ಜಾನಪದ—ಅಲ್ಲಲ್ಲ—ವಾನರಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇದುವರೆಗೆ ಉಳಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದೇ ಇದೆ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು. ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ತಿರುಪತಿಯ ಕಾಡಿನ ಮಂಗಳಮಂಡಲಿಯೂ, ಹಂಪಿಯ ಕಾಡಿನ ಮಂಗಳಮಂಡಲಿಯೂ ತಮ್ಮ 'ಕಾಡ ಹಬ್ಬ' ವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡುವು. ನಾಡವರು ನಾಡಹಬ್ಬ ನಾಚರಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅನುಕರಣಬುದ್ಧಿಯ ಮಂಗಳಗಳಿಗೆ ಕಾಡಹಬ್ಬ ನಾಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಂಟಾದುದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಮಾತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ತಿರುಪತಿಯ ಕಾಡಿನ ಮಂಗಳಮಂಡಲಿ ಹಂಪಿಯ ಮಂಗಳಮಂಡಲಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಔತನ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಹಂಪಿಯ ಕಾಡಿನ ಮಂಗಳಮಂಡಲಿ ತಿರುಪತಿಯ ಕೋಡಗನಾಯಕನಿಗೆ ಅಪ್ಪಾಸವನ್ನು ಕಳಿಸಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಔತನ-ಅಪ್ಪಾಸಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂತಿಯ ವರದಿ ಮಂಗಳರಾಯನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಹೇಗಿದೆ ಗೊತ್ತೇ ? ತಿರುಪತಿಯ ವರದಿಯೆಂದು:—

“ಹಂಪಿಯ ಮಂಗಳಮಂಡಲಿ ತಿರುಪತಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೊಂದು ಬಂದಿದ್ದ. ವೈಭವದಿಂದ ನನ್ನ ಆದರಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನೇ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪರಮಭಕ್ತರಾದ ವೀರವಾನರರಲ್ಲ, ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೀಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋದುವು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನೊಬ್ಬ, ವರದಿಗಾರ ನಾನೊಬ್ಬ ಇಬ್ಬರೇ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದೆವು. ಅದರೂ ಮಂಗಳಮಂಡಲಿ ಕೂಗಿ ಕಿರಿಚಿ ಮಾತ

ನಾಡಿ, ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ 'ಜಯ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ!' ಎಂದು ಗರ್ಜಿ. — ಮರ ಮರ ಜಿಗಿದಾದಿವೆ !”

ಹಂಪಿಯಿಂದ ಬಂದ ವರದಿ ಹೀಗಿದೆ :

“ಹಂಪಿಯ ವೀರವಾಲಿಯ ಕುಲದ ವಾನರರ ಮುಂದೆ ತಿರುಪತಿಯ ತಟ್ಟಿದಾಸಯ್ಯಗಳದೇನು ಬೆಲೆ ? ಕಾಡ ಹಬ್ಬದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವನು ಸುಮ್ಮನೆ ಏನನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿ ಹೋಗಬಾರದೆ ? ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 'ವೆಂಕಟೇಶನಾಸುಂದೇಶೋ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಹಂಪಿಯ ವೀರವಾನರವೃಂದಕ್ಕೆ ಇದು ಸಹನೆಯಾದೀತೆ ? ಕೋಡಗನಾಯಕನ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗಳ ಸುರಿಸುಳಿಯಾಯಿತು. ಮಣ್ಣಿನ ಮಂಜುಮುಸುಕಿತು. ಮರಗಳು ಕಿತ್ತು ಬಿದ್ದುವು. ಕೋಡಗನಾಯಕ ಜೀವಸಹಿತ ಸಾರಾಗತಿರುಪತಿಗೆ ತಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕುಬೇಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಜಯ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ !”

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಮರಳಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಎಲ್ಲ ಮಂಗಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಂತೆ ; ಸಂತೋಷ !

* * *

ದಾಳಕೆರ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ನಾಚಕರ ತೊಂದರೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ. ಅಸಂಬದ್ಧ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸುರಿಸುಳಿಗೆ ನಾಚಕರ ಒಂದೈದು ಕಾರಣವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಇಲ್ಲವೆ ಆವರು ಓಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿಯೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ? ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ನಾಚಕನ ಈ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿರಿ : “ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದೇ ಒಂದಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಬ ಕನ್ನಡ ದಿವ್ಯಪತ್ರಿಕೆಯು, ಕಾಗದ ತುಟ್ಟಿಯಾದ ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಯುದ್ಧದ ಸುದ್ದಿಗೆ ಮದುತ್ತ ನಿಡು ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸುದ್ದಿಗೆ ಕೂಡ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದವರೂ ಓದಲೇ ಬೇಕಾದ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ [ಎಡೆಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಗಾಲ್ಪುಕಾಲಗಳಾದುವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ] ಈ ದಿನ-ಪತ್ರಿಕೆಯು ದಿವ್ಯವಾದವನ, ಸಣ್ಣ ಟೈಪಿನ 4-೪ ಕಾಲಂಗಳ ವರೆಗೆ, ಒಂದೊಂದು ಸಗರಸಭೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ; ಇದಕ್ಕೆ ಕಲಂಜಿ ಇಲ್ಲವೇ?” ಮುಂತಾಗಿ. ಸಾಸ ! ಇಂತಹ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದಾಗಲೂ ಇಂತಹ ಸುದ್ದಿಗೆ ಮಹತ್ವವಿರಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಅದನ್ನೊದಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಿಕ್ಕ ಸಗರಸಭೆಯವರು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬ ಸದುಪ್ಪದೇಶವಿರಬಾರದೇ ? ಅಥವಾ—ಪ್ರಕೃತಿ ಕಟ್ಟಿವೇ ದಾಳಕೆರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿ—ನಮಗೇಕೆ ಆ ಗೊಡವೆ ? ವಾಚಕಮಹಾರಾಯಾ, ಇನ್ನಾದರೂ ನಿನ್ನ ದುರಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತಡೆ; ಅರ್ಥಾತ್ 'ಮುಬ್ಬಳಿಸಿ' ನಡೆ.

* * *

ನೀರಿಗೆ ಬಂದವರು—

ಇನ್ನೊಂದು ನಾಚಕ ಸಂದೇಹ: ಚರ್ಚಿಲ್—ರೂಝೆನೆಲ್ಲರ ಘೋಷಣೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ, ಮಂಗಳರಾಯನೇಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನೆ—ಎಂಬ ಸಂದೇಹ. ಮಂಗಳರಾಯನು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ತೊಂದರೆ, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ತೊಂದರೆ ! ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅಪ್ಪಾಂಟಿಕ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಮುದ್ರ ವಾಟಿ ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದವನ ಕುಲಲಾಮನಾದ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ, ಸಮುದ್ರ ವಾಟಿಯವರ ಗತ್ತು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಮತ್ತು—ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಚರ್ಚಿಲ್‌ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಹಾದಿಗೆ ಬರುವನೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ದುರಾಶೆಯ

ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳ ತಂಡಕ್ಕೆ ಮಂಗಳರಾಯನು ಸೇರಿರುವನಲ್ಲ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಗದ್ದರಿಕ್ಕೆ ಹೊರಗೆ 'ಉದ್ಧರಿಕ್ಕೆ' ಎಂಬ ಸಾವರಳರೋಪಾದಿಗಳ ರೂರಸ್ವಭಾವ ಮಂಗಳರಾಯನದಲ್ಲ. ವ್ಯವಹಾರ ವ್ಯಕ್ತದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಮೈ ತುರಿಸಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿವೆ ಮಂಗಳನಿಗೆ ಮಾತಿನ ಮರ್ನು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇನು? ಅಟ್ಟಾಂಟಿಕಾ ಮಹಾಸಾಗರದ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಲ್-ರೂಝವೆಲ್ಲರು ಹಿಂಮಸ್ತಾನದ ಕೈ ಬಿಟ್ಟರಿದೋ?

* * *

ಹೆಲ್ಲು ಕಿರಿ - ಸ್ವಾನ

ಗವರ್ನರರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಮಂಗಳ ರೆಪ್ಪೆಮಂಡಳವೊಂದು ಗವರ್ನರರನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಅಗ ಮುಂದಾಳು ಮತ್ತು ಗವರ್ನರರ ನಡುವೆ ಹೀಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತೆಂದು ಅಧಿಕೃತ ವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು:—

ಮಂಗಳಮುಂದಾಳು:— ಇ ದು ನ ಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಪಾರ್ಸಲ್.

ಗವರ್ನರರು:— ಬುಕ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಗಿದೆಯೆ, ಪಿ. ಪಿ. ಯಾಗಿದೆಯೆ?

ಮಂ ಮುಂ:— ತಾಪೂ ಡಾ ಸ್ಕ ಮೂ ದ ಬುದೆ?

ಗವ:— ನಗಿಸಿದರೆ ನಗದವರಾರು?

ಮಂ ಮುಂ:— ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ನೋಕರಿ ಬೇಕು.

ಗವ:— ಗಿಡದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದೆಯೆ ನೋಕರಿ?

ಮಂ ಮುಂ:— ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರು ಜಜ್ಜರಾಗಬೇಕು.

ಗವ:— ಅಪರಾಧಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

ಮಂ ಮುಂ:— ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ದಿಲ್ಲಿ-ಸಿನ್ಹ ಗಲಲ್ಲಿ ಬಾ ದಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮನೆ ದೊರೆಯಬೇಕು.

ಗವ:— (ನಗೆಯಿಂದ) ಮಂಗಳನಿಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ರೂಢಿ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಮಂ ಮುಂ:— ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ವರಿಗೇ ಬೇಕು.

ಗವ:— ಅದಕ್ಕಿಂತ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಬೇಕು ಎನಬಾರದೆ? ಅಗಲಿ ನಿಮಗೆ —

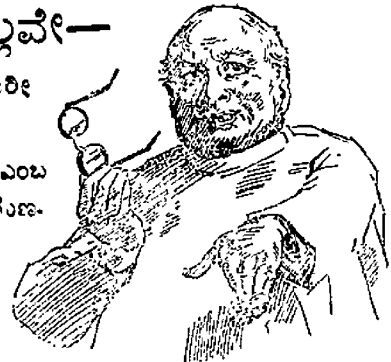
ಮಂ ಮುಂ:— (ಕೈಮುಗಿದು) ಬುದ್ಧಿ—

ಗವ:— ಹಾಂ! ಹಾಂ ಅದೇ ಬೇಕು ನಿಮಗೆ ಮೊದಲು!

ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನಲ್ಲವೇ—

ಮೊದಲು ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಅಂತ?—

ದಮ್ಮು ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೆಟ್ಟಗಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಅನೇಕರು ಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣ ಕೊಡುವ ಔಷಧ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿಯು ಇಂಥದಲ್ಲ; ಆದರೆ ದಮ್ಮನ್ನು ಒಂದೆರಡು ದಿನ

ನೊಂದಿಸದೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಮೂಲವಾಗಿ ಗುಣಮಾಡುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಉಪಾಯವು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೆಮ್ಮು ಹೋಗುವದು, ತೇಕು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಶಾಶ್ವತ ತೊಂದರೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಪಚನಕ್ರಿಯೆಯು ತಿದ್ದುವದು. ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಫುಫುಸ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ದಮ್ಮು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣವಾಗುವದು.

ದಮ್ಮು, ತೇಕು, ಧೇಕರಿಗೆ, ಗಂಟಲು ಉರಿಯುವಂಥದು ಮತ್ತು ಫುಫುಸದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ ಪ್ಲೇನ್ (ನೀಲಿಪ್ಯಾಕಿಂಗ್) ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬದ್ಧಕೋಷ್ಠ, ಮತ್ತು ಅಮ್ಲಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಮ್ಮು ಹತ್ತಿದವರು ಶ್ವಾಸಹಾರಿ ಕಾಂಪೌಂಡ್ (ಕೆಂಪು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್) ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣ. ರೂ. ೨-೬; ರೂ. ೩-೧೫; ರೂ. ೬-೮ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಬಾಟಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಸಿಗುವವು. ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಳಾಸ:—

ಡಾ|| ಪುರೋಹಿತ ಫಾರ್ಮಸಿ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ.

ಇಲ್ಲವೆ ನೆ|| ವಸಮಾಳಿ ಇಲಾಖಾ ಮತ್ತು ಕಂ., ಪ್ರಿನ್ಸಸ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಮುಂಬಯಿ.

ಪುರೋಹಿತ ಶ್ವಾಸಹಾರಿ

(೧೯೪೫ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು)

ನಮ್ಮನ್ನ ಗಲಿದ ಹ. ಪಿ. ಜೋತಿಯವರು

ಕಳೆದ ಜೂಲೈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ದಿನಚರಿಯ ಕತೆ' ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನೋದಿದ ಜಯಂತಿಯ ನಾಚಕರಿಗೆ ಶ್ರೀ. ಹ. ಪಿ. ಜೋತಿಯವರು ಅಪರಿಚಿತರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಮಾಸಿಕ ಕೋಪು' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯಿಂದಲೂ 'ರಾಜವಲ್ಲಭ' ಎಂಬ ನಾಟಕದಿಂದಲೂ 'ಭಾವಪ್ರಭಾತ' ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಚಯದವರಾಗಿದ್ದರು. ತುಂಬ ರಸಜ್ಞರು, ಒಳ್ಳೆಯ ನೆಗೆಗಾರರು, ಉತ್ತಮ ವಿಮರ್ಶಕರು. ಇವರು ಕಳೆದ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೩ನೆಯ ಸೋಮವಾರ ದಿನ ದಿವಂಗತರಾದುದು, ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಬಾರದಂತಹ ಹಾಸಿ. ಅವರ ಅಗಲಿಕೆಗಾಗಿ ಜಯಂತಿಯ ಸಂಚಾಲಕ ವರ್ಗ ತುಂಬ ವ್ಯಥಿತರಾದರೂ, ದಿವಂಗತರಿಗೆ ಸುಖ. ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯಲೆಂದು ನಮ್ಮ ಹಾರಯಿಕೆ.

ಗೋಪಬಂಧು ದಾಸ

(ಉತ್ಕಲದ ದೀನಬಂಧು)

ಶ್ರೀ. ಸಿದ್ಧವ್ವನಹಳ್ಳಿ, ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ

ಓಂ ದುಸ್ಥಾನದ ರೈತ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಬೋರೇಗೌಡ. ಅವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಲ್ಲ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರಿಲ್ಲ. ಬಡತನದ ಕಲ್ಲುಗಾಣೆ ಅವನನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಿಂಡಿಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಅಸೇಂದು ಅರೆಬೇವ, ಒರಿ ಸಾವು. ನಮ್ಮ ನಾಡನ್ನು ಕವಿದಿರುವ ಈ ಕರಾಳ-ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದವರು ಯಾರು? ಬೀದಿಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮೊಳಗುತ್ತವೆ. ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಕರಗುವ ಲೇಖನ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಸುದ್ದಿ. ಎಲ್ಲ ಚಳುವಳಿಗೂ ಅದೇ ಆಧಾರ.

ಆದರೆ ಗಾಂಧೀ, ವಿವೇಕಾನಂದರಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷರೊಡನೆ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಆ ಬಡತನದ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟ ನೀರಗುಳ್ಳ. ಗಣಿಗೆ ಹೊತ್ತಿನ ಗುಳುಗು.

ಉತ್ಕಲದ ಗೋಪಬಂಧು ದಾಸರೂ ಆ ಹಿರಿಯರಂಥ ಮಹಾಜೀವ. ದುರ್ದ್ರನಾರಾಯಣನನ್ನು ಅವರಂತೆ ಆರಾಧಿಸುವವರು ಕೆಳ ಕಡಮೆ. ಬಡವರ ಸೇವೆಯೆಂದರೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಹುಚ್ಚು. ಬಡವರು, ಓದುವ ಹುಡುಗರು- ಇವರಿಬ್ಬರೇ ಅವರ ಶರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು. ಸಹಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅವಕಾಶ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಸನಸಭಾಸದಸ್ಯರಾಗಿ ದೂರಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ 'ಸಮಾಜ' ಎಂಬ ಉರಿಯಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲು ಪೂರಿಯಲ್ಲೋ ಕಟಕನಲ್ಲೋ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆ ಇರಲಿ, ಅವರ ಜೀವವೆಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ. ಹಳ್ಳಿಯವರ ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರು. ಅವರ ಹಾಗೆ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಯುಟ್ಟರು. ಅವರಂತೆ ನಿರಾಡಂ ರವಾದ ಸರಕಜೀವನ ನಡೆಯಿಸಿದರು. ಅವರಿಗಿಲ್ಲದ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ, ಭೋಗಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಸರಕಜೀವಿಗಳಾದ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗಿದ್ದ ಸರಕವಾದರೂ ಅಳವಾದ ದೈವಭಕ್ತಿ ಇವರದು. ಅವರ ದೀನಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಷ್ಟು ಚೆಲುವು ಇದು. ಆ ಪ್ರೇಮದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವೇ ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ಹುಚ್ಚರನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದುದು. ಎಳೆಯಮಕ್ಕಳು, ಬಡ ಹೆಂಗಸರು, ಮೂಕದನ- ಇವೇ ಅವರ ಒಲವಿನ ಬಳಗ. ಆ ಬಳಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈಡೆಗೆ ಬರುವುದು ಈ ದೀನಬಂಧುವಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ಉತ್ಕಲದ ಶ್ರೀಮಂತನೊಬ್ಬ ಗೋಪಬಂಧು-ದಾಸರನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದ. ದಾಸರು ದೇಶಸೇವಕರು, ಮುಂದಾಳು. ಅಂಥವರು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿಬಂದಾಗ ತಾನು ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮಾಡಬಹುದೇ! ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ರುಚಿ-ರೂಚಿಯಾದ ಸವಿತಿಸಿನ. ಒಂದುವು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದುವು. ಗೋಪ-ಬಂಧು. ಎಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ದಾಸರಿಗೆ 'ಬೆತಗವಂದು' ಮನೆಯಾತ ಅನೇಕರನ್ನು ಪಚ್ಚಿಗೆ ಕಳೆದಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಾದರು. 'ಇದೇನು' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅಳುತ್ತಾಳೆ ಗೋಪಬಂಧು ಹೇಳಿದರು : 'ಹೀಗುಂಟೆ? ಇಂಥ ಊಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಯೋಗ್ಯನೇ? ಯಾವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಪಡಬಾರದ ಪಾಡನ್ನು ಪಡುತ್ತಾರೋ ಜನ, ಅಂಥ ನಾಡಿನ ಸಾವು, ಈ ತರದ ಚೊಕ್ಕು ಭೋಜನ ಮಾಡಬಹುದೇ? ದೇವರು ಇದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಯಾನೆ?' ಎಂದಿದ್ದವರು ಎನನ್ನೋ ಹೇಳಬೇಕಾದರು. ಗೋಪಬಂಧು ಊಟಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ಇರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಕಣ್ಣು ಹನಿತುಂಬಿತು.

ಉತ್ಕಲಪ್ರಾಂತ ಎಷ್ಟು ದುರ್ದ್ರವಾದುದೋ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಗೋಪಬಂಧುವಿನ ಈ ಅಳವಾದ ನೋವು ಅರ್ಥವಾಗದು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವೇ 'ಡೇಡ್', ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಲ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಪ್ರಾಂತ. ಅದು ಬರದ ತವರುವನೇ; ಜಲಪ್ರಳಯದ ಅಂಗಳ. ಆ ನಾಡಿನ ಜನ ಜೀವಜ್ಞವಗಳು. ಉಡಿಯಾದ ಅಸ್ತಿ ಪಂಜರಗಳು- Skeletons of Orissa- ಎಂದಿಹಾರೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಆ ಜನರನ್ನು. * ಗೋಪಬಂಧು ಮೊದಲೇ ರಸಜೀವಿ; ಭಾವನಾ-ಪ್ರಧಾನ ಜೀತನ. ಸುತ್ತಲಿನ ಸಾವು-ನೋವನ್ನು ಕಂಡು ಬುದ್ಧ-ಭಗವಾನನು ತಪಸ್ವಿಯಾದ. ತನ್ನ ನಾಡವರ ಬಡತನದ ಭೀಷಣ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಗೋಪಬಂಧು ಸೇವಾವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಜೋಗಿಯಾದ.

ಗೋಪಬಂಧುವಿನ ಮನೆತನವೂ ಈ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿ ಯಾಗಿತ್ತು. ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಆಸ್ತಿಕಮನೆತನ. ಪೂರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ೧೦-೧೨ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ತಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು. ಊರು ಚಿಕ್ಕದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದೆಲ್ಲ

* ಉತ್ಕಲದ ಪಾರಿವ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರ 'ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಬೋರೇಗೌಡ' ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇದಬೇಕು

ಬರಿ ಗುಡಿಸಿಲುಗಳೇ. ದಾಸರ ತಂದೆ ನಿಷ್ಠಾವಂತರಾದ ಭಾವುಕರು. ಎಳೆಯತನದಲ್ಲಿ ಮಗನಿಗೆ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ಭಾಗವತ-ಉತ್ಕಲದ ಮೈಷ್ಣವರಲ್ಲಿ ಒಹಳ ಪ್ರಚಾರವಾದ ಗ್ರಂಥ—ವನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ತಂದೆ ದೈತ್ಯಾರಿದಾಸರ ಭೂತದಯೆ ಬಹಳ ಮೇಲ್ಮರಗತಿಯದು. ಮಗನ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಆ ಗುಣ ಹರಿದು ಬಂತು.

ಎಂತಲೇ ಗೋಪಬಂಧು ದಾಸರ ದೇಶಾರಾಧನೆ, ಲೋಕ-ಸೇವೆಯ ಉತ್ಸಾಹ ಧಾರ್ಮಿಕೋದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ದಾಸರು ಆಗ- ೧೯೦೩ ರಲ್ಲಿ- ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು-ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಉತ್ಕಲ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ ವಾಗಿದೆ; ಆಗ ಪ್ರಾಂತವಾಗುವ ಭಾಗ, ಆದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ಕಲದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂಗಾಲಕ್ಕೆ, ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಉತ್ಕಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ಕಲದ ಭಾಗ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಂಗಾಲಕ್ಕೂ ಉತ್ಕಲಕ್ಕೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆಸೆಯು; ಹಗೆತನ ಬೆಳೆದುಬಂದುವು. ಬಹಾರಕ್ಕೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಆಸಮಾಧಾನವಿತ್ತು ಬಂಗಾಲದ ಮೇಲೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ದಾಸವಾದಾಗ, ಈ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೂ ಮೋಕ್ಷ ದೊರೆಯಿತು. ಇರಲಿ.

ಗೋಪಬಂಧುದಾಸರು ದೇಶಸೇವೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಲು ಈ ಉತ್ಕಲ-ಬಂಗಾಲ ಮೈಮನಸ್ಸುಪೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಉತ್ಕಲದ ಮುಂದಾಳುಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಪಂಡಿತ ನೀಲಕಂಠ ದಾಸರೂ ಹರಿಹರದಾಸರೂ ಗೋಪಬಂಧುವಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂವರೂ ಸೇರಿ ಉತ್ಕಲಪ್ರಾಂತ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕನಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ದೇಶಸೇವೆಯ ನೃತವನ್ನು ತೊಟ್ಟರು. ಆ ಕನಸು ಅವರ ಬಾಳಧರ್ಮ. ಆ ಪ್ರತ ಆವರ ಬಾಳದಾರಿ. ಅಂತೆಯೆ ಮೂವರೂ ಸೇರಿ ಈ ಸಂಕಲ್ಪ ಸ್ವೀಕಾರಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಭಾಗವತ ಸಪ್ತಾಹವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ಉಪವಾಸ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿ, ಸಪ್ತಾಹಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ಗೋಪಬಂಧುವಿಗಂತೂ ಉಪವಾಸು ಧ್ಯಾನಗಳು ಬರು-ಬರುತ್ತ ದಿನಚರಿಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೋದುವು.

ದೇಶಸೇವೆಯ ಹಂಬಲ ದಾಸರ ಓದಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮದುವೆಯೇ ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೨ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ. ಹೆಂಡತಿ ಆ ವರ್ಷದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ. ಆದರೂ ಓದು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಈಗಂತೂ ಬೇಗ ಓದು ಮುಗಿಸಿ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಆತುರ. ಆದರೆ ದಾಸರ ಬಿ. ಎ. ಮುಗಿದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ ಸುದ್ದಿ ಬಂದ ದಿನವೇ ಆಕೆಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿಯು ಬಂತು. 'ದೇವರಟ್ಟಂತೆ ಆಗಲಿ' ಎಂಬ ಭಾಗವತ ಸ್ವಭಾವ ದಾಸರದು. ಹೆಂಡತಿಯ ಸಾವಿನಿಂದ ಅಧೀರರಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ಉತ್ಕಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ವಕೀಲರಾದರು. ಶಾಸನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಆದರು. ಪೂರೀಕ್ಷೀತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರ ವಕೀಲಿ. ದಾಸರು ಹುಟ್ಟಾ ಬಡವರ ಬಂಧು. ವಕೀಲಿ ಆವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸರಿಬೀಳಬೇಕು? ವಕೀಲಿ ಕೆಜ್ಜೆ ಲಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಉಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ, ಮೈಗೆ ಅಂಟಿದ ಇಂಬಳದ ಹಾಗೆ. ಮನಸಿಗೆ ಬಲ್ಲದ ವಕೀಲಿ; ಮೈಗೆ ಬಗ್ಗದ ಪಟ್ಟಣವಾಸ. ಅವರ ಜೀವದ ಹಕ್ಕು ಆ ಪಂಜರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬಯಲಲ್ಲಿ, ಬಡಜನರ ವಿಶ್ವಾಸದ ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡತೊಡಗಿತು. ಅನರ ಉತ್ಸಾಹ-ಸಾಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೋತು ಹತ್ತಾರು ಜನ ಹರಯದ ಹುಡುಗರು ಅವರ ಸುತ್ತ ಗುಂಪುಗಟ್ಟಿದರು. ದಾಸರು ಮನೆ ಮಠ ಮರೆತರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಯಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗು, ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನೂ ತಾಯಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗು, ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನೂ ಮರೆತರು. ತಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿಗಳಾದ ಹುಡುಗರ ಗುಂಪನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಪೂರೀ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿದರು. ಎಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ ಯಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಸೇನೆ ಸಿದ್ಧ. ಉತ್ತರದೇಶದ ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಸೇನೆ ಸಿದ್ಧ. ಉತ್ತರದೇಶದ ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಹಳ ಕಡಮೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸುಂಕು-ರೋಗ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಆ ಪರದೇಶಿ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ದಾಸರ ತಂಡವೇ ಗತಿ. ಜೀವದ ಆಶೆ ತೊರೆದು ಆ ಗುಂಪು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಗೆ ನಾಡಿಗೆ ನಾಡೇ ಮನಮೆಚ್ಚಿತು. ಗೋಪಬಂಧು ಉತ್ಕಲದ ಕಣ್ಣಾದರು, ಪ್ರಾಣವದಕವಾದರು.

ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೂರೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಲಿನಂಥ ಬರಬಂತು. ಜನ ನೋಣಗಳಂತೆ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾಸರು ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಲ್ಲಿ ಇಡದೆ ನಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ತಿರುಗಿದರು. ಜನ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸೊಪ್ಪು ಸಿದ್ಧ, ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವ ಗತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಗೋಪಬಂಧು ಆಗ ಶಾಸನಸಭಾಸದಸ್ಯರು. ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಹೋದರು. ಹಳ್ಳಿ-ಹಳ್ಳಿ ತಿರುಗಿದ ಧೂಳು, ಕಾಲಿನಮೇಲೆ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೇ ಇತ್ತು. ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಂಗಾಲರು ತಿಂದು ಜೀವ ಹಿಡಿಯಲು ಕೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಲ್ಲು, ಸೊಪ್ಪು ಕೈಯಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಆ ಧೂಳನ್ನು ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದರು. ಅಂದಿನ ಅವರ ಭಾಷಣ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಕಾವ್ಯ-ಕರುಣೆಯ ಗೀತೆ. ಆ ಮಹಾಜೀವದ ಎದೆಯ ಸಂಕಟವೆಲ್ಲ ಹೊಸಲಾಗಿ ಹರಿಯಿತು.

ಸರಕಾರ ನಡುಗಿ ಹೋಯಿತು. 'ಇಂಥ ಭೀಕರದಲ್ಲೂ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ದಯೆಬೇಡವೆ? ಇಷ್ಟು ಮೈಮರವೆ?' ಎಂಬ ಗುಲ್ಲು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಯಿಂದಲೂ ಕೇಳಬಂತು. ಗವರ್ನರ್ ತಾನೇ ಸ್ವಯಂ ಆ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದ. ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂ ಜುರುಕಾಗಿ ನಡೆಯಿತು.

ಆದರೆ ದಾಸರ ಮನಸ್ಸು ಶಾಸನಸಭೆ, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದಾಗ ಅವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಆಸೆ; ಮೊದಲು ಹುಡುಗರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸರಿಯಾಗಬೇಕು, ಅದೇ ಎಲ್ಲ ಸುಧಾರಣೆಯ ತಳಹದಿ ಎಂಬುದು. ಒಡನೆಯೆ ಪೂರೀಗೆ ೨೦

ಮೈಲು ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ವೊಡಲುಮಾಡಿದರು. ಸವೂ ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ತೆರವಾದಾಗ ವಕೀಲಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಿದರು. ವೊಡಲು ೧೬ ಜನ ಹುಡುಗರೇ. ಸರಕಾರ ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಗೋಪಬಂಧು ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತ ಸಡಿಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಆಡಳಿತ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಶಾಲೆ ಹೈಸ್ಕೂಲೂ ಆಯಿತು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಚಂದಾಹಣ ತಂದು ತುಂಬುವ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ವೆಚ್ಚ ತಾನೇ ಗಳಿಸುವ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಶಾಲೆ ಬಹಳ ದಿನ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮೂರು-ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಬಿದ್ದು ಸುಟ್ಟುಕೊಳೆಯಿತು. ಅದರೂ ಗೋಪಬಂಧು ಧೈರ್ಯಗಡಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೆ ಗುರುಕುಲದ ಪದ್ಧತಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಬಯಲಲ್ಲಿ ಗಿಡಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಶಾಲೆ ಹೂಡಿದರು,

ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಾಸರ ಬೇವಕ್ಕೆ ವಕೀಲಿಯ ಸಂಕೋಲೆ ಬೀಡಾಗಿತ್ತು. ದೇವರು ಒಲಿದ ಜೀವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅನುಕೂಲವೆ. ೧೯೧೭ ಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ದಾಸರು ಆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೆ ಇಳಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದು ಗಾಂಧೀಜೀ ಹೊಸವಿದ್ಯಾವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳು ಮೊದಲಾದುವು. ಗೋಪಬಂಧುವಿನ ಕನಸಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪು ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು. 'ಉತ್ಕಲ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಾ ಪೀಠ' ವೊಡಲಾಯಿತು. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದ ಮಾದರಿ. ತಮಾಶ ಗಿಡಗಳ ವನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ, ಕಟ್ಟಡಗಳೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಡಿಸಿಲೇ, ಗಿಡಗಳ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೆಲದಾಯಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅಧ್ಯಯನ. ಬೊರೇ ಗೌಡನಿಗೆ ಸಡುವಲ ದೇಶದವರ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಡ, ಕುರ್ಚಿ-ಮೇಜು ಗಳೇಕೆ ಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಾಂತದ ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿದ್ಯಾಪೀಠವನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿದರು; ಬಹಳ ಸಂತಸಗೊಂಡರು. 'ನಾಡಿನ ಶಾಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ನಾಡಿನ ಭಾಗ್ಯೋದಯವಾದೀತು' ಎಂದು ಬರೆದರು.

ಉತ್ಕಲದ ತರುಣರೆಲ್ಲ ದಾಸರ ಸುತ್ತ ನೆರೆದರು. ವಿಸಿನೆತ್ತರಿನ ಹೊಸ ಹದಯಕ್ಕೆ ಹಾದಿತೋರಿ, ಅವರ ಬಾಳಿಗೆ ರೂಪುಗೊಟ್ಟು ಗೋಪಬಂಧು ಉತ್ಕಲದ ಆಚಾರ್ಯರಾದರು. 'ಉತ್ಕಲದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ' -ಎಂದರು ಜನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಚಳುವಳಿ ಬಲವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕಾಲ ಆದು. ಉತ್ಕಲದ ತರುಣಮಂಡಲಿಯೆಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೈಯಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ವನದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ಗೋಪಬಂಧು ಹಾಕಿದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಊರೂರಿನಲ್ಲೂ ಹರಡಿತು; ಅಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗೀತೆ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೂ ಮೊಳಗಿತು. ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸರಬರಾಜಾಗಿ

ಉತ್ಕಲದ ತರುಣರೆಲ್ಲ ಸೆರೆಮನೆಗೆ 'ನಾನು ಮುಂದೆ ತಾನು ಮುಂದೆ' ಎಂದು ಹೋದರು. ಆಗ ತಯಾರಾದ ಗುಂಪೇ ಈಗಲೂ ಉತ್ಕಲದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ತಳಹದಿ. ಅವರೇ ಅದರ ಜೀವಾಳ. ಗೋಪಬಂಧುವಿಗೂ ೨ ವರ್ಷ ಸೆರೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಉತ್ಕಲ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜೀ ಒಂದಾಗಿ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ದಾಸರು ಬೀಳದಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಉತ್ಕಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಇದಾರೆ. ಶಾಸನ ಸಭಾಸದಸ್ಯ, ವಕೀಲ, ಇನ್ನೂ ಅದು ಇದು ಆಗಿದ್ದ ಗೋಪಬಂಧು ದಂತರು ನಿರಾಪರಾಧರಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಂದಾಳು. ಅವರೂ ಅವರ ಸಂಗಡಿಗರೂ ಬರೀ ಅಕ್ರಮ-ಬೇಳಿಯಿಂದಲೇ ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ. ತುಪ್ಪವನ್ನು ಅವರು ಕಾಣಲೇಕಾಣರು. ಅಸಹಕಾರದ ಚಳುವಳಿ ಬಂದಮೇಲಂತೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ತಮ್ಮ ವೇತನವನ್ನೂ ತೀರ ಕನಿಷ್ಠಕ್ಕೆ -ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗೆ -ಇಳಿಸಿದಾರೆ. ಇಂಥ ಶ್ರಮಾಳುಗಳಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಒರುವುದರಲ್ಲಿ ಎನು ಆಶ್ಚರ್ಯ? ಪೂರೈಗೆ ೧೨ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಖೀ ಗೋಪಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಗೋಪಬಂಧುದಾಸರ ಬಯಲುಮಠ ಇದೆ. ಅದು ವನದ ಶಾಲೆ. ನೋಡಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಥೆ. ಹುಡುಗರ, ಶಿಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ನಾನು ಒಂದು ದಿನವನ್ನು ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗಿ ಕಳೆದೆ. ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯೋಗ. ಕೆಲವರು ಹುಡುಗರು ಚೆಲೋ ವ್ಯಾಯಾಮವಟುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಬರೆದರು ಗಾಂಧೀಜೀ. ಅನಗತ್ಯವಾದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಗಾಂಧೀಜೀ ಬರೆಯುವವರಲ್ಲ.

ಗಾಂಧೀಜೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತರಾದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಬಂಧು ಬಹಳ ದಿನ ಇರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷವಾತದಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಅವರ ಮಗನೂ ಹೋದ. ಗೋಪಬಂಧು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ದಿನ ಉತ್ಕಲದ ಜನರೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಸಿದರು. ಉತ್ಕಲಕ್ಕೇ ಏಕೆ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಪಾರನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಉತ್ಕಲದಲ್ಲಂತೂ ಆ ನೋವು, ಆ ನೆನಪು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಇದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಗಿಂತ ಅಂಜೂರ, ಲಾಲಾಜಿಗೆ ಹತ್ತಿರದವರು ಗೋಪಬಂಧು. ಇಬ್ಬರೂ ಲೋಕಸೇವಕ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು. ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಗೋಪಬಂಧು ಆ ಸಮಿತಿಯ ಜಂಟಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಲಾಲಾಜಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ. ಗೋಪಬಂಧುವಿನ ಸರಳ ನಿರಾಡಂಬರ ಜೀವನ, ಜಗದ್ವಿತ್ಯಾಸಿ ಆರಿಸಿದ ಅವರ ಹೃದಯ, ತಡೆ-ಬಿಡುವು ಇಲ್ಲದ ಅವರ ದೇಶಸೇವಾ ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಲಾಲಾಜಿ ಜಿನ್ನಾಗೆ ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. 'ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಡೆದು ನಯಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿ ವಿಗ್ರಹವೇ ಮಾಯವಾಗಬೇಕೆ' ಎಂದು ಮರುಗಿದರು. ಹೌದು. ಗೋಪಬಂಧುವಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ, ಅವರೇ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರು.

ಗೀತಾಗಾಂಭೀರ್ಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಜಧರ್ಮ

ಬರೆದವರು : 'ಶ್ರೀರಂಗ'

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಬರುವುದು!

ದಮಿಾ ಅಪ್ಪಪತ್ರದ ೩೨೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟ

ಬೆಲೆ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಗೆ ೩-೦-೦

ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಪ್ರತಿಗೆ ೩-೮-೦

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೫ ರೊಳಗಾಗಿ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ
ಮುಂಗಡಹಣದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ
ಕಡೆಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಕಳುಹಿದವರಿಗೆ
ಅಂಚೆಯವೆಚ್ಚ ಬೀಳದು.

ಅಂಡ್ರೊಸರದು ಗೆಳೆತನ. ದಾಸರು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಂಡ್ರೊಸರು ದಾಸರನ್ನು ನೋಡಲು ಪೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂದಾಗ ಇವರಲ್ಲೇ ಬಿಡಾರ. ಆಗ ಗೋಪಬಂಧುವಿನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡರು. ಅವರ ದೀನಸೇವೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಬೇನೆ-ಬೇಸರಕೆಯೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೋಪಬಂಧುವಿಗೆ ಸೇವೆಯ ವಿನಾ ಬೇರೆ ಚಿಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಮೈಜ್ವರದಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸುತಿ. ದಾರೆ. 'ಉತ್ಕಲದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾವು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟರಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಬರೆದಿದಾರೆ ಅಂಡ್ರೊಸರು.

ಅಸಹಕಾರದ ಚಳುವಳಿ ಹರಡಿದಾಗ, ಉತ್ಕಲ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಾ ಪೀಠವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ, ಗುಜರಾತ್ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳನ್ನು ಇತರ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳೆಲ್ಲ ಇದೇ ಗತಿಗೆ ಬಂದುವು. ತಮ್ಮ ಬಾಳ ಬಯಕೆಯ ಹಣ್ಣಾದ ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ದಾಸರಿಗೆ ಆದ ನೋವು ರಾಜ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಕೊಂಡ ರಾಜರಿಗೂ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಪೋಧನವನ್ನೇ ಈಳಿದು ಕೊಂಡ ಬುಡಿಯಂತಾಯಿತು ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ. ಗೋಪಬಂಧು ಸೆರೆಗೆ ಸುಗ್ಗಿದರು. ಎರಡು ವರ್ಷದ ತರುವಾಯ ಕೊರಗಿ ಬಂದರೂ ಅವರ ಮೈ ಹಣ್ಣಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು. ಅವರ ಆತ್ಮ ಉತ್ಕಲದ ರೈತರ ಒಡವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಯಿತು.

ಈಗಲೂ ಮಹಾನದಿ-ಕಾಟಜೋರಿಯ ಮಹಾವೂರ ಅವರ ನೆನಪು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನಾಡಿಗೆ ನಾಡೇ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ ದಾಸರಿಗೆ ಅನ್ನ-ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲ, ಬಿಡುವಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ

ವಳೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು. ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುವ ವರೆಗೆ ತಡೆದರೆ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲವಾದೀತು. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು. ಕತ್ತಲೆ ಹೆಮ್ಮುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ನದಿಯ ಪ್ರಯಾಣ. ಮೋನೆ ನಡಸುವವನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಹೆದರಿದ. ದಂಡೆಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗದು. ಪದೇಪದೇ ದೋಣಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂಥದರಲ್ಲೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ತಲುಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಒಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದರು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ನೋಡುವಾಗ ಆ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದು ದ್ವೀಪವಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು. ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳದೂ ಅದೇ ಪಾಡು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ರವರವ ಮಳೆ. ಆದರೂ ಗೋಪಬಂಧು ಧೈಕಿಗಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸೇವೆಯ ಹುರುಪು ಅಂಥದು.

ಕಾಟಜೋರಿ ನದಿ ದಾಸರ ರಸಜೀವವನ್ನೂ ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. 'ಕಾಟಜೋರಿಯ ಸಂಧ್ಯಾ', 'ಪಾವನ' ಮೆ ಕಾಟಜೋರಿ' ಎಂಬ ಅವರ ಕವನ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿವೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯನವರ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿವಾಗಲೇ ಗೋಪಬಂಧು ಕವಿತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಳ್ಳೆ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿ. ಆಗಲೇ ಮೊಳಕೆ ಯೊಡೆದಿತ್ತು. ದಾಸರ ಹಳ್ಳಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಸೊಂಪಾಗಿದೆ. ಊರ ಸುತ್ತ ಮಾವು, ಒಕುಳ ಗಿಡಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. ಊರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವ ತನಕ ಊರಿರುವುದೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಆಶ್ರಮದ ತಮಾಲ ವೃಕ್ಷಗಳ ಸದುವೆ ಬಾಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಲೋಕಸೇವೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕರ್ಮವೂ ಆಗತೊಂದು ಅವರು ಸತ್ರಿಕಾನಿರ್ವಹಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಾಗ, ಉತ್ಕಲದ ಸುಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯೆ. ಆಯಿತು. ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಗಡುಸಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಒಳಸಿದರು. ಉತ್ಕಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪತ್ರಿಕೆಯೆ ಮೊದಲನೆಯದು. ಶೈಲಿ ಹೊಸದು. ಮುಂದೆ ಆ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು. 'ಬಂದೀರ್ ಆತ್ಮಕಥಾ', 'ಫಾರಾ ಕವಿತಾ' ಎರಡೂ ವುಸ್ತುಕ ಅವರ ಶೈಲಿಯ ಗುರುತಾಗಿ ಇವೆ.

ಅವರ ಸರ್ವ ಪ್ರಭಾವದ ಆಧಾರ ಅವರ ದೈವಭಕ್ತಿ. ಅದೇ ಅವರ ಅಖಂಡತ್ವಾಗದ ಚಿಲುಮೆ. ಧ್ಯಾನ-ಆರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ. ಅವರಿಗೆ ಪೂರಾ ನಿಷ್ಠೆ. ಒಂದು ದಿನವೂ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶುದ್ಧ ಹೃದಯ ಅವರದು. ಗೋಪಬಂಧು ದಾಸರ ಜಾಳು ಸಿಬವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಜಾಳು.

ದಾಸರು ತಮ್ಮ ಜೊರುಪಾರು ಸೊತ್ತನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಅವರ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಆದಿಲ್ಲ ಹರಾಜಾ ಯಿತು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮಹಾವಿರುಷರಿಗೆ ನಾವು ತೋರುವ ಗೌರವ ಅದು. ಅವರ ಸೊತ್ತನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಮಾನವೂ ನಮಗಿಲ್ಲ.

ರಾಯರ ಪಾರಿತೋಷಕ

★
(ಸಣ್ಣ ಕತೆ)

“ ತೀರಾಜ ” ವಿಜಯಪುರ

★

ಧನವಂತರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದೊರೆ ಯುವುದು ವಿರಳವಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಮೇಲಿನ ನಂಬರನ್ನು ಪಡೆದು, ಅದರಂತೆಯೇ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವವರು ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳವಂತೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸುಖ-ಅರಾಮಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲು, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟಪಡುವ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಕಾರಣವಾದರೂ ಏನು? ಧನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಲಿ, ವರ್ಚಸ್ಸಿನ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಲಿ, ವರ್ಷವರ್ಷಕ್ಕೆ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್‌ನ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ “ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್‌ನ ವರೆಗೆ ” ಎಂಬ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರೇ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು.

ಅದರ ನಾರಾಯಣನ ಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆಯದು. ಮರಗಾಂವಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಿರಿವಂತರಾದ ಜನಾರ್ದನರಾಯರ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿವ. ಜನಾರ್ದನರಾಯರು ಲಕ್ಷಾಧೀಶರು. ಯಾವ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದ ಜಮೀನುದಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬಡ್ಡಿಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಆಸ್ತಿ ವಹಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬರುವಂತೆ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದರು. ಕೇವಲ ಸನಾತನಿಗಳು. ಪರಂಪರಾಗತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗುವವರು ರಾಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮರಸ್ಯ ಹೊಂದಿದವರು. ನಗರವಾಸವೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ತೀರ ಹೇಸಿಕೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಖರ್ಚುಗಳ ಹಿಂದೆ, ನಾರಾಯಣನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ, ರಾಯರ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯವರಿಗೆ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಹೂಡಬೇಕಾಯಿತು. ರಾಯರಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಚ್ಚು; ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹುಡುಗನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹುಚ್ಚು; ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೊಸಕಾಲದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹುಚ್ಚು!

ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಕೂಡ ರಾಯರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂಲಕೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮರಾಟೆ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಿಯರು ಒಪ್ಪುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ‘ ಹೊತ್ತುಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊಸ ಪರಿಯ ಸಿಂಗರಬೇಕು ’ ಎಂಬ ಮಾತು ಸನಾತನಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ‘ ಯಶೋಧರಾ ’ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ರಾಹುಲನ ಅಭಿನಯ ನೋಡಿದಾಗ, ಜನಾರ್ದನರಾಯರ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೆರೆದುವು.

★

ಯನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೂ ಕಲಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಈಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾರಾಯಣನು ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ದೊರಕಿಸಿದ ಕಾರಣ, ಅವನ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಅವನನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ರಾಯರ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯವರ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯಿತು. ರಾಯರು ತಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಒದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಗೃಹಿಣಿಯ ಮಾತು...ಗಲವು ದೊರೆಯಲೇ ಬೇಕು.

ನಾರಾಯಣನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯಂತೆ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಜಾಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ ಮೇಲು ’ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಟಪಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮುಂದುವರಿದನು. ವಿನಯವಂತ, ಹಾಸ್ಯಗಾರ, ಹಾಗೂ ಸದ್ಗುಣಶೀಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ—ಎಂದು ಗೆಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದನು. ನಾಡಪಟ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಒಂದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೂ ಪಾತ್ರವಹಿಸಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. ಆಗ ನಾರಾಯಣನು ತಂದೆಯವರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಮರುದಿನವೇ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರ ಪತ್ರ ಜನಾರ್ದನರಾಯರ ಕೈಸೇರಿತು. ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿ ಹೀಗೆ:—

ಸಿಟಿ ಹಾಯ್‌ಸ್ಕೂಲ್

ಮಹಾಪುರ

೧೯-೯-೧೯೫೯

ಮಾನ್ಯರೇ,

ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಖನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಮಗ ನಾಡ ಎಸ್. ಜಿ. ದೇಸಾಯಿ ಇವರಿಗೆ—ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಲು, ತಾವು

ಕೃತಿಸಮಾಧಿ : ಸಮೃತ್ತಿಯನ್ನೇಯಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದಂತೆ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಎಚ್. ಎಸ್. ಮುತ್ತುದ್ವಿ
ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರು

ನಾಟಕದ ತಾಲೀಮನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ ದಿನವೇ ಜನಾರ್ದನರಾಯರ ಉತ್ತರ ಬಂದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರುತ್ಸಾಹಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಿದ್ಧ ಪಾತ್ರ ಅವನಿಗೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಅವನಂತಹ ಉತ್ಸಾಹಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುದರಿಂದಲೂ ಜನಾರ್ದನರಾಯರ ಪತ್ರವು ಅವರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಯಲು ಮಾಡಿತು. ನಾರಾಯಣನು ಕೂಡ ರಾಯರು ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿಷ್ಕುರರಾಗುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಜನಾರ್ದನರಾಯರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ “ನಾನು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾಟಕ-ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ಒಣ್ಣು ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಪಾರಿಜಾತದವರಂತೆ ಕುಣಿಯಲು ಅಲ್ಲ!” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ‘ಅಭಿನಯಿಸುವ ಒಂದೆರಡು ಏಕಾಂಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರು “ಯಶೋಧರಾ” ಎಂಬ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

* * *

“ವಿಜಯದಶಮಿಯ ರಾತ್ರಿ ಸಿಟಿ ಹಾಯ್‌ಸ್ಕೂಲಿನ ಸಭಾಭವನವು ಜನರಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಲು ಪಾಲಕರೂ, ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನಟನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೇನಾದರೂ ಎಡೆ ಸಿಕ್ಕುವುದೇನೆಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಆಮಂತ್ರಿತರೂ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರು ವಿಶೇಷ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಜನಾರ್ದನರಾಯರೂ ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿದ್ದರು.

ಸರಿಯಾಗಿ ೧೦ ಘಂಟೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಏಕಾಂಕಗಳು ಆದುವು. ಅನಂತರ “ಯಶೋಧರಾ” ನಾಟಕದ ಸಾರಾಂಶಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಂಚಲಾಯಿತು. ಬುದ್ಧನ ಜೀವನದ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಈಗ ತಾವು ನೋಡುವ ನಾಟಕವು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ರಾಯರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಬುದ್ಧನ ಬಗ್ಗೆ

ರಾಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬುದ್ಧನ ಸ್ವಾರ್ಥತತ್ವ, ಕಷ್ಟ-ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ನಿರಭಿಮಾನವೃತ್ತಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಅವರ ಮೆಚ್ಚುಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದುವು.

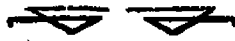
ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಶ್ಯವೂ ರಾಯರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ರಾಯರು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನಾಟಕವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಟಕದ ಜೊತೆಗೆ ಸುಂದರವಾದ ನಟನೆ ಸೇರಿ ರಾಯರನ್ನು ಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಟನೂ ತನ್ನ ಕೈಮಾಡಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ರಾಹುಲನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಬಾಲಕನಂತೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು. ಅವನ ಎಳೆಯ ಹಾಗೂ ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹ, ಸವಿಯಾದ ಮಾತು ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ನಟನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮನಸೋತರು; ಮೈಮರೆತರು. ಆ ಸುಂದರವಾದ ಮೂರ್ತಿಯು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಮಧುರಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನಾರ್ದನ ರಾಯರಿಗಂತೂ ರಾಹುಲನ ಪಾತ್ರ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ನಾಟಕವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಐದು-ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಿರುವಾಗ ರಾಹುಲನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವನಿಗೆ ಪಾರಿತೋಷಕವಾಗಿ ಕೊಡಲು ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರಡಿಗೆ ಅವರು ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತಾಯವಾದನಂತರ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಆಗಮಿಸಿ, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು: “ಈ ದಿನದ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಹುಲನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ ಬಾಲಕನ ನಟನೆಗೆ ಮೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತ ಜನಾರ್ದನರಾಯರು ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಕು ಮಾರ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಾನು ಈ ಒಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವೆ!” ಪ್ರಚಂಡ ಕರತಾಡನಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿ, ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆಲ್ಲ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು.

ರಾಯರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರು; ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಒಂದೆರಡು ಅಶ್ರುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಅವರು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡ ಶಾಲಿನ ಜರಿಯ ಅಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಜಾರಿಹೋದುವು.

ಆ ಅಶ್ರುಗಳು ಅನಂದಾಶ್ರುಗಳೋ, ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಉದುರಿದ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಹನಿಗಳೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ?

ಧ್ರುವ ವಿಜಯ ★

ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಕೆ. ನಾಗಭೂಷಣರಾವ್.
ಜಾವಗಲ್ಲು

ಇದೊಂದು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ರೋಮಹರ್ಷಕವಾದ ಸತ್ಯಕಥೆ. ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉತ್ಕಟವಾದ ಇಚ್ಛೆಯಿರುವ ಮನುಷ್ಯ, ಸಿಯರಿಯಂತೆ ಎಂತೆಂತಹ ಗಂಡಾಂತರಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿ ಪಾರಾಗಬಲ್ಲ; ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಪುರುಷನಾಗಿ ಮೆರೆಯಬಲ್ಲ!

‘ಓಹೋ! ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆಗಳು ಸದ್ಯಾಗಿದ್ದರೂಪದಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳ ಬೊತೆಗೆ ಇದೊಂದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತೇನೋ’ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಇದು ‘ಉತ್ಕಾಸ-ಪಾದ ಸೃಪನಣುಗ ಧ್ರುವ’ನ ಕಥೆಯಲ್ಲ. ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಭೂಮಿಯ ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ, ಆರುತಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿ-ಆರು ತಿಂಗಳ ಹಗಲುನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಸಸ್ಯವ್ರಾಣಿ ಯಾವುದೂ ಬೇವಿಸದ, ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಭಾಗಗಳಿವೆ; ಅವನ್ನು ಧ್ರುವಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು; ಅವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಅರ್ಥಾತ್ ಪರಿಶೋಧಿಸಿದ ವೀರರ ಚರಿತ್ರೆಯಿದು.

ಪ್ರಸಂಜೆದ ಮಾನವವರ್ಗಕ್ಕೆ— ತೀರ ಅನಾಗರಿಕರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅತ್ಯಂತ ನಾಗರಿಕನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೂ— ತಲತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಿಡದೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ದುರ್ಗುಣವೆಂದರೆ ಅದು ಮೂಢನಂಬಿಕೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ಮಾನವಕುಲವು ಪಾರಾಗಲು ಇನ್ನೆಷ್ಟುಕಾಲ ಬೇಕೋ! ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರವ್ರಾಣಿಯು ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ— ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ— ಸಲ್ಲುವುದೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಆದರಲ್ಲಿ ‘ಭೂಮಿಯು ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯನು ಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸುವ B.A.; M.A. ಗಳಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎಪರಿಸಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ.

ಈ ಲೇಖನದಿಂದ ಅವರ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ, ಅವರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು (ಭೂಮಿಯು ಗುಂಡಾಗಿ— ಇತ್ಯಾದಿ ಭೌಗೋಲಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು) ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆನು.

ಈ ಧ್ರುವಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಧ್ರುವವನ್ನು, ಅಮೇರಿಕಾ-ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಬರ್ಟ್ ಇ. ಪಿಯರಿ ಎಂಬಾತನು ೧೯೦೯ ನೆಯ ಇಸವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ ೬ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನವೂ, ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವವನ್ನು ರೋಲ್ಡ್ ಅಮಾಡ್ಸನ್ ಎಂಬ ನಾರ್ವೇದೇಶಸ್ಥನು ೧೯೧೧ ನೆಯ

ಇಸವಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೪ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನವೂ ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಜಯಿಸಿದರು. ಇದಾದ ೩೫ ದಿನಗಳ ನಂತರ, ಎಂದರೆ ೧೯೧೨ ನೆಯ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ತಾ. ೧೮ ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯವನಾಗಿ ಬಂದ ಅಂಗ್ಲೀಯರವನಾದ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಫಾಲ್ಕನ್ ಸ್ಕಾಟ್ ಎಂಬಾತನು, ತನಗಾದ ಪರಾಜಯ ದಿಂದ ನೊಂದು, ಹಿಂದಿರುಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಧ್ರುವದಿಂದ ೯೬೦ ಮೈಲಿಗಳ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ (ಈಚೆ) ಮಾರ್ಚ್ ೨೯ ರಲ್ಲಿ-ಅಥವಾ ೧-೨ ದಿನಗಳ ನಂತರ—ಮಾರ್ಗ ಸಿಕ್ಕದೆ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಸತ್ತನು. ಈ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದ ಮಾನವನು-ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಾತ್ರಿಮಾತ್ಸ್ಯನು-ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಎಷ್ಟುಕಷ್ಟ ಪಡುವ ನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನೆಷ್ಟೊ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲವೇ ?

ಉತ್ತರಧ್ರುವವನ್ನು ಕಾಣಲು ಪಿಯರಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅನೇಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೇನ್ರಿ ಹಡ್ಸನ್, ಫಿಶ್, ಪ್ಯಾರಿ, ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ ಗ್ರೀಲಿ, ಡಿ ಲಾಂಗ್, ಕ್ಯಾನ್ಸಿ, ಕೇನ್ ಮತ್ತು ನಾನ್‌ಸೆನ್ ಇವರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದವರು. ಇವರಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಪ್ರಾಣವಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವತಃ ಪಿಯರಿಯೇ ಈ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಬಾರಿ- ಕೊನೆಯದಾದ ಮೂರನೆಯ ಸಾರಿ-೧೯೦೮ನೆಯ ಇಸವಿ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನ ಒಂದು ಮುಟ್ಟಮುಟ್ಟ ಮುಢ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಪಿಯರಿಯು “ರೂಜ್-ವೆಲ್ಚ್” ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಾದರೂ ಗೆಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ “ನೂಯಾರ್ಕ್” ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟನು. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಅಮೆರಿಕನ್ನರೂ, ನೂರಾರು ಜನ ಪಿಯರಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರೂ, ಸ್ವತಃ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಗಿನ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ನೂ ಇವನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಒಂದು ಕ್ರೀಡಾಸಾಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಪಿಯರಿಯು ಪುಟ್ಟದಾದ ಕರಿಯ ಹಡಗವ, ತಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಾದೊಡನೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹರ್ಷ-ಧ್ವನಿಮಾಡಿ ಜಯವನ್ನು ಕೋರಿದರು.

ಹಿಮ, ಮಂಜೆಸಗಡ್ಡೆ (ಬರ್ಫ) ಅತ್ಯಂತ ಚಳಿ ಇವಾವುವನ್ನೂ ಪಿಮರಿಯು ಲೆಕ್ಕಿಸುವವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಮೆಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವರೆಗೆ ಅನೇಕಬಾರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಧ್ರುವವನ್ನು ಕಾಣದೆ-ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅನೇಕ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೋತ ಅನೇಕ ಸಾಹಸಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೋದಿ, ಅವರ ಸೋಲಿನ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಈ ಸಾರಿ ಖಂಡಿತ ಜಯಿಸುವೆನೆಂಬ ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸವು ಆತನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಹಡಗು ಇವನ ಮನೆಯಿರುವ "ಮೆಯ್ಬಿ"ಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಇವನು ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ನಂಬಗೆಯ ಕೆಲವು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಿಡ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಇವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಒಂದಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯವಳ ಚರಿತ್ರೆಯು "ಸೋಲೋಬೇಬಿ" (ಮಂಜಿನ ಮಗು) ಎಂಬ ಕಥೆಯಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇವಳು ಹಿಮಪ್ರದೇಶವಾದ ಗ್ರೀನ್‌ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಎರಡನೆಯದು ಐದು ವರ್ಷದ ಗಂಡುಮಗು.

ಜ.ಲೈ ೨೬ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಹಡಗು ಡೇವಿಸ್ ಜಲಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರಾಗಿ, ಉತ್ತರಧ್ರುವರೇಖೆಯನ್ನು ದಾಟಿತು. ಅದು ಈಗ, ವರ್ಷವನ್ನೇ ಒಂದು ದಿನವಾಗಿಳುಳ್ಳ (೬ ತಿಂಗಳ ಹಗಲು-೬ ತಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿ) ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದುಮಂದಿ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಭೂಮಿಯು ಚರ್ಮದಂತಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಬೆಳಕೇ ಆಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರು ಗ್ರೀನ್‌ಲೆಂಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಕೇಪ್‌ಯಾರ್ಕ್‌ನ್ನು ತಪ್ಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಜನಗಳು ಇವರಿಗೆ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಒಯಸಿದರು. ಈ ಹಳದಿ ಒಣ್ಣದ ಕುಬ್ಜರಿಗೆ ಪಿಮರಿಯು ಪ್ರಿಯ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದನು ಇವನು ಅವರಿಗಾಗಿ ರೈಫಲ್, ಸೂಡಿ, ಕೊಡಲಿ, ಚಮಚ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಾನು ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಒರುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ತರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಬೇಟೆಗಾರರಾಗಲಿಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಣ್ಣೆಯ ಚಕ್ಕವದ ಚೆಂಡವಾದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಕ್ಕಳು ಏಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, "ಪಿಮರಿ ಮಾನಸು ಒಂದಾಗ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ತುಂಬಾ ಸಾಮಾನುಕೊಟ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಿಮರಿಯು ದಡಕ್ಕೆ ಹೋದವನೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಅವರವರ ಕೆಲಸದಿಂದ ಕರೆದು, ಅವರ ಕ್ರೀಡಾಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರ ಬಳಿ ಉತ್ತಮ

ವಾದ ನಾಯಿಗಳಿರುವುದೇನೆಂದು ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಉತ್ತಮವಾದ ಹಡಗು, ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಆಹಾರ, ಉಡುಪು, ವಿಜ್ಞಾನವು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ನಾನಾ ಉಪಕರಣಗಳು (ದಿಕ್ಕಾಜಿ, ಗಡಿಯಾರ, ಭೂಪಟ, ತಾವಿರುವ ಆಕ್ಷಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಯಂತ್ರ, ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ "ವಾಯು ಭಾರಮಾಪಕಯಂತ್ರ", ಹವಾಗುಣ ತಿಳಿಸುವ ತಾಪಮಾಪಕಯಂತ್ರ (ಥರ್ಮಾಮಿಟರ್) ಇತ್ಯಾದಿ) ಇದ್ದರೂ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಜನರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೇಳೆಕಾಳು ಏನೂ ಬೇಯಲಾರದು' ಎಂಬುದನ್ನು ಪಿಮರಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದನು. ಈ ಪರಿಶೋಧಕರು, ಎಸ್ಕಿಮೋ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಯಾರಿಸಿದ ಒಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎಸ್ಕಿಮೋ ನಾಯಿಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವ (Sledge) ಸ್ಲೆಡ್ಜ್ ಎಂಬ ಜಾರುಗಾಡಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ 'ಧ್ರುವವಿಜಯ'ವು ವಿಳಯ ಮತ್ತು ಹಳದಿ ಜನರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸತೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿದೆ.

ಹಡಗು ಕೇಪ್‌ಯಾರ್ಕ್‌ನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಅದರಮೇಲೆ ಇನ್ನೊರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಬುಟ್ಟು ನಾಯಿಗಳು, ೧೦-೧೨ ವುಟ್ಟು ಹೊಳವುಗಳೊಡನೆ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಳಬಾಗದಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳು ಜನ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಜಡುವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಶೋಧಕರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಜನ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಗಂಡುಸರು ಜಾರುಗಾಡಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸೊಗ, ಮಿಣಿ, ಮುಂತಾದುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕಟ್ಟಲು ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಡಗು, ೩೫೦ ಮೈಲಿಗಳ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ೬೦ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಹಾದಿಯಾದರೋ ಒಂದು ಇಕ್ಕುಟ್ಟಾದ ಜಲಸಂಧಿ. ಅದರ ಹಡಗಿನ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಬಾಟ್ಲೆಫಿಟ್ ಎಂಬ ನ್ಯೂಫೌಂಡ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನವನು, ಉಕ್ಕಿನಂತಹ ಶರೀರದ ವಜ್ರದಂತಹ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೀರನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಪರಿಶೋಧಕರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪಿಮರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆತನೇ ಎರಡನೆಯವನು. ಈಗ ಹಡಗಿನ ಮೇಲ್ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಸೇರಡಿ, ಹಡಗು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಗಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸು; ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವಿಕರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಉತ್ಸಾಹ ಪ್ರೂತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಹಡಗು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ಆ ಧೀರನ ಅನಂತೋತ್ಸಾಹ, ಅತುಲಧೈರ್ಯ, ಅನುತ ಪರಾಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ, ಆ ಹಡಗು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಎದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಮಂಜಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ, ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಎಸೆದು, ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎದುರು ಪುನಾಹವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದಂಗುಲ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ಆನುತ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಆ ಹಡಗು ಕಷ್ಟತಮವಾದ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯವಾದ

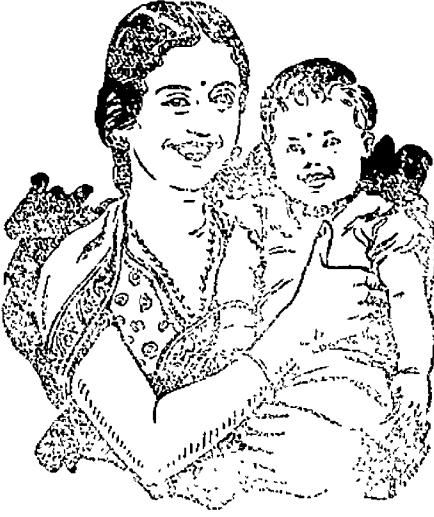
ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೇಪ್ ಪರ್ಡೀನ್ ಎಂಬ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಆ ಹಡಗು ಮುಂದೆ ಬರುವ ದೀರ್ಘ ಚಳಿಗಾಲದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆ ಅನಂತ ಮಂಜಿನ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಯಿತೇನೋ ಎಂದು ತೋರುವಂತೆ, ಅದರ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಮಂಜು ಮುಸುಕಿತು.

ದಿನಗಳ ಹಗಲಿನ ಅವಧಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಿಶೋಧಕರು ಬೇರೆಬೇರೆ ಗುಂಪಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಅಮೆರಿಕನ್ ಯಜಮಾನನೂ, ಕೆಲವು ಎಸ್ಕಿಮೋ ಜನಗಳೂ, ಒಂದೊಂದು ಜಾರುಬಂಡಿಯೂ ಇತ್ತು. ಕೆಲವು ಗುಂಪಿನವರು ಮುಂಬರುವ ದೀರ್ಘ ಚಳಿಗಾಲದ ರಾತ್ರಿಗಾಗಿ ಹಿಮಸಾರಂಗ, ಹಿಮಕರಡಿ, ಹಿಮಚರತೆ, ಮುಂತಾದವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮಾರುವವನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿದರು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಗುಂಪಿನವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ವಾಯವ್ಯಕ್ಕೆ ೯೦ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೇಪ್ ಕೊಲಂಬಿಯಾ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಭಾರ ಹೊತ್ತರು. ಮುಂದಿನ ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಎರಡುಗಂಟಿಯ ಹಗಲು, ಒಂದುಗಂಟಿಯ ಹಗಲು, ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ಹಗಲು, ಕೊನೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷದ ಹಗಲೂ ಸಹ ಆಗಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೨ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನು ಕಾಣಿಸದಾದನು. ಮತ್ತೆ ಸೂರ್ಯನು ೧೯೦೯ ನೆಯ ಮಾರ್ಚ್ ೮ ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮೊದಲು ಕೆಲವು ದಿನ ಮಂಜಾವಿನಂತಹ ಬೆಳಕಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು. ತಾಪಮಾನವು ಯಂತ್ರವು ಸೂಚಿಸಿ ಯಿಂದ (ನೀರು ಮಂಜಾಗುವಷ್ಟು ತೀತವನ್ನು ೦° ತೋರಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೋದಷ್ಟು ತೀತ ಹೆಚ್ಚು) ಕೆಳಗೆ ೫೦-೬೦ ಡಿಗ್ರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಳಿಯು ಹಡಗಿನ ಹಾಯ್-ಹಗ್ಗಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಿರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಡಗಿನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಸಿಕ್ಕುಹಾಕಿದಂತೆ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ಮಂಜಿನ ಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಗೆ ಜಲಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಅಡಿಯ ನೀರು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಹರಿಯುವಾಗ, ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಆ ಧೀರರು ಆ ಭಯಂಕರ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ, ಕೈದಿಗಳಂತೆ ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರತಿತಿಂಗಳೂ ೧೦ ದಿನ ಚಂದ್ರೋದಯವಾಗಿ ಆ ಮಂಜಿನ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕನ್ನು ಹರಡಿ, ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ರೌದ್ರ ಸ್ವಶಾಸನದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ-ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಧೀರರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲಕಳೆಯಲಾರದೆ ವಿಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಶಿಕಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ಪ್ರದೇಶದ

ಸುತ್ತಲಿನ ೯೦ ಮೈಲಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಚಂದ್ರನು ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬೀಡಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಹವೆಯು ಎಷ್ಟು ಕಠಿನವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಹಡಗಿನ ಒಳಗಿನ ಬೆಜ್ಜಿನೆಯ ಗಾಳಿಯು ಸುತ್ತಲಿನ ಆವರಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದೊಡನೆಯೇ ಮಂಜಿನಗಡ್ಡೆಯಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಶೋಧಕರ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಟ್ಲೆರ್ಟನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೫ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ, ಲಾಟೇನಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೇಪ್ ಕೊಲಂಬಿಯಾಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜಾರುಬಂಡಿ, ಕೆಲವು ನಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ೩ ಜನ ಎಸ್ಕಿಮೋಗಳೊಡನೆ ಹೊರಟನು. ಅನಂತರ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ದಿನ ಗುಂಪುಗಳೂ ಹೊರಟುವು. ೨೨ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಆ ಧ್ರುವ-ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಕತ್ತಲು ಹೋಗಿ ಮೊದಲು ಮುಂಬೆಳಕು ಕಾಣಿಸಿತು. ಆ ದಿನವೇ ಕಡೆಯ ಗುಂಪೂ ಹೊರಟು ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಲಂಬಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಧ್ರುವಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲವಿದು. ಧ್ರುವಕ್ಕೂ ಕೊಲಂಬಿಯಾಕ್ಕೂ ೯೧೨ ಮೈಲಿಗಳ ಅಂತರ. ಈ ಅಂತರವೆಲ್ಲಾ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವ- ಭೂಮಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ- ಹಾಲಿನ ಕನೆಯಂತಹ ಮಂಜಿನಗಡ್ಡೆಯ ಮೈದಾನ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಿಮದ ಕಣಿವೆಗಳು. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಯಂಕರವಾದುದೆಂದರೆ, ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಗಿನ ಹಿಮದ ನೆಲವು ಇಬ್ಬಾಗವಾಗಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕಡೆಹಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ ಒಂದಾಗಿಬಿಡಬಹುದೆಂಬುದರ ನಿಯಮವಿದು. ಆದರಂತೆಯೇ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರನ್ನು ಎತ್ತಲೋ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಆ ಇಬ್ಬಾಗವಾದ ಭಾಗಗಳು ದೂರ ದೂರ ಸಾಗುತ್ತಾಹೋಗಿ, ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮಿಕ್ಕುವರಿಗೂ ಬೇಜಾರುಹಿಡಿಸಲೂಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಹಿಮದ ನೆಲ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗಿ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿಯುವ ಕಾಲುವೆಗೆ "ಲೀಡ್ಸ್" ಎನ್ನುವರು. ಈಗ ಶೋಧಕರು ಇಂತಹ ಭಯಂಕರವಾದ ಹಿಮಮೈದಾನದ ಮೇಲೆ ಹೊರಟರು. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕುದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಜಾರುಬಂಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಮ-ಗಾಳಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್ (ಒಂದು ವಿಧದ ಬಹು ಬೆಲೆಯ ಸಾರಾಯಿ) ನ ಸ್ಕೋವಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಯಿಸಿದ "ವೆಲ್ಮಿಕ್ಸ್" ಎಂಬ ದನದ ಕೊಬ್ಬು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣಿನ ಮಿಶ್ರಣ ಬಿಟ್ಟುತ್ತು. ಚಾ, ಮತ್ತು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಾಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಜುಪಿಗೆ ಒಳಗೆ ಮೃದುವಾದ ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನೂ ಅದರ ಮೇಲ್ಮಡೆ ಕರಡಿಯ ಚರ್ಮದ ಕುಲಾಂ, ಕೋಟು ಮತ್ತು ಷರಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಇವರ ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಲೀಡ್ಸ್ ಕಾಣಿಸಿತು.

**ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು
ಆದರ್ಶಕರನಾದ ಪಾಷ್ಠಿಕ!**

ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ
ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ.

ಐದು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ (ಆಗ) ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಆಹಾರವೇ ಅಭಾವವಾಗಿರುವ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಕಠಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೆದುರಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಆಸಾಧ್ಯದೈರ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲ ಜನರು ಮರಳಿ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. **ಡೋಂಗಲ್ ಮ್ಯಾಕ್ ಮಿಲನ್** ಎಂಬಾತನು ಆಟಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಜನರ ಬೇಸರವನ್ನು ಒಗೆಹರಿಸಿದನು. ಐದನೆಯ ದಿನ ನೀರು ತೆಳ್ಳಗೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಈ ಜನಗಳು ಹಗುರಾಗಿ—ಅತಿ ಹಗುರಾಗಿ ನಡೆದು, ಅಚಿಯ ದಡ ಸೇರಿದರು. ಈ ನಡಿಗೆಯೆಂದರೆ ಸಾವು-ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಸೈ. ಸ್ವಲ್ಪ ಅಚಾಗರೂಕರಾದರೂ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾದ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಮಲಗುವಾಗಲೂ ಅವರು ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಡಿಲ್ಲೇ ಲೀಡ್ಸ್ ಉಂಟಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಥವಾ ಕೆಲವರು ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯುವೆವೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಒಂದು ದಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ಕೆಲವರು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಎದುರುಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮರಳಿ ಬಂದರು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಂತೆ

ಒಂದೊಂದೇ ಗುಂಪಿನವರು ಹಿಂದುಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮುಂದುವರಿಯುವವರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನೊದಗಿಸುವವರಾರು? ತನ್ನ ಹಿಮ್ಮಡಿಯು ಬಿರಿದು, ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಮರದಂತಾಗಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದ **ಡೋಂಗಲ್ ಮ್ಯಾಕ್ ಮಿಲನ್**ನು ಸಹ ಹಿಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅನಂತರ 'ಜೋರಪ್' ಎಂಬುವವನು. ಆಯಾಸಗೊಂಡ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಆ ಗುಂಪಿನೊಡನೆಯೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ನ್ಯಾನ್ಸನ್‌ನು ಬಂದಿದ್ದ ಲಂಡನ್‌ಯ ಅಕ್ಟಾಂತವನ್ನು ದಾಟಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಈ ಹಿಂದೆ ನಡೆಯಿಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಪಿಯರಿಯೇ ಮುಟ್ಟಿದ್ದ ಲಂಡನ್ ಅಕ್ಟಾಂತವನ್ನೂ ದಾಟಿದರು. ಈಗ ಅವರು ಸೂರ್ಯನು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆರು ತಿಂಗಳೂ ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶಕನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಯಾ. ಬಾರ್ಟ್‌ಲೆಟ್‌ನೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಅದರೂ ಈತನು ಧೀರಯೋಧನಂತೆ ನಾಯಕನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಡದೆ, ತನ್ನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಹಿಂದೆ ನಿಂತನು.

ಪಿಯರಿ, **ಮ್ಯಾಟ್ ಹ್ಯಾನ್ಸನ್** ಎಂಬ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಮುಂದಾಳು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಜನಗಳು ಮಾತ್ರ, ಹಿಂದೆ ಯಾರುಯಾರೂ ಕಾಣದಿದ್ದ ಲಂಡನ್ ಅಕ್ಟಾಂತವನ್ನು ದಾಟಿದರು. ಪಿಯರಿಯ ಗುರಿಯು ಇನ್ನು ಬಹಳ ಸವಿಾಪದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆತನ ಜೀವಮಾನದ ಕನಸು ನೂರರಲ್ಲಿ ೯೫ ಭಾಗ ಫಲಿಸಿತ್ತು. ೧೨ ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ೨೦ ಮೈಲಿಯಂತೆ ಸುಮಾರು ೫ ದಿನ ನಡೆದರು. ಜನ ಕರೆಯೆಯಾದಂತೆ ಪಿಯರಿಯು ದಿನಕ್ಕೆ ೩೦ ಮೈಲಿಯಂತೆ ನಡೆದನು.

ಕೊನೆಗೆ ಏಪ್ರಿಲ್ ೬ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ (ಪಿಯರಿಯ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಅವರು ಧ್ರುವವನ್ನು ತಲ್ಪಬೇಕಾದ ದಿನ) ಅವರು ಬೀಡಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರ ಮುಖದ ಮೇಲೂ ಆಯಾಸವ ಎದ್ದಿದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದರೂ ಉತ್ಸಾಹವು ಮಾತ್ರ ಎಳೆಷ್ಠ್ಯ ತಗ್ಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬೀಡಾರ ಬಿಟ್ಟೊಡನೆಯೇ ಪಿಯರಿಯು ಒಂದು ಬಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅವರು ೮೯.೫೭ನೇ ಅಕ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದುದಾಗಿ ಕಂಡುಬಂತು. ಧ್ರುವವು ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ಮೈಲಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಪಿಯರಿಯು ತನಗಾದ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಎದ್ದು ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯ ವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದರೂ ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. "ಮಾನವನ ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದ ಒಂದುಮಾಸವೂ, ನನ್ನ ಇವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಯಾಸದ (೨೦೮ ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದೆ.)

ವಿಶೇಷಾರ್ಥ

ಡಿ. ಕೆ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ. ಎ. ಸಾಗರ

★

ನಗೆ ವಾಚ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಸೂಚ್ಯಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಪುಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥದ ಶಬ್ದಗಳು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದವೂ ಆ ದೇಶದ ಒಂದೊಂದು ಜನಜೀವನದ ಕತೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ.

★

ಒಮ್ಮೆ ನೀವೇನಾದರೂ ಹುಂಬತನದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಕೂಡಲೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದವರು "ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಗರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕು" ಎನ್ನುವರು. 'ಎತಕ್ಕೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ; ಜೋಕೆ! 'ನಗರ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥವಿದೆ ಈಕಡೆ. 'ಎತಕ್ಕೆ' ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳಿದರೆ "ಹಣ ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ" ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೈದರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ನಗರ. ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಊರು ನಗರವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಮೃತರನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಹುಂಬರನ್ನು ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಒಂದು ಕಲ್ಪಿತ ಕತೆ ಇದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ "ನಿಮ್ಮನ್ನು ಭೀಮನ ಕೋಣೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕು" ಎನ್ನುವರು. ನಗರಕ್ಕೆ ಹಣ ಹೊರಲಿಕ್ಕಾದರೆ, ಭೀಮನ ಕೋಣೆಗೆ ದನಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ. ಭೀಮನ ಕೋಣೆ ಸಾಗರದ ಒಳ ಪ್ರಗತಿಹೊಂದಿರುವ ಹಳ್ಳಿ.

ನಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಉರ ಹೆಸರುಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಶೇಷೋಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆ ಊರಿನ ಜನರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ನಡೆಸುಡಿ, ಉಡುಪು, ಕಲಾಕೌಶಲ, ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ—ಇವೆಲ್ಲಾ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಹಾಗೂ ಕುಕಲ್ಪಿತ ಕತೆಗಳೂ ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುತ್ತವೆ.

ಸರಸ್ವತೀಮುಖವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನುಡಿ ಈಚೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿವೆ; ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಪುಂಜಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ತದ್ವಿರೋಧಿ ಎನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಒಳಸಲ್ಪಡುವ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳು ಬೇರೆ.

ನಾಜೂಕಾಗಿ ಉಡುಪು ತೊಟ್ಟ ಮಲಾಸಿಗೆಗೆ 'ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ' ಎಂಬ ಪದದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾಮಣ್ಣನು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಅನಾಗರಿಕನಂತೆ ಮೂಢನಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವವನಿಗೆ "ಕಾಕನ ಕೋಟಿ" ಎಂಬ ಬಿರುದು ಬರುತ್ತದೆ, "ಜಂಗ್ಲಿ" ಎಂಬುದರ ಬದಲು. ವೈಸೂರಿನ ಒಳ ಕಾಕನಕೋಟಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದುರ್ಗಮ ಅರಣ್ಯ. ಆನೆಗಳ ಬೇಟೆಯಾಗುವುದು ಅಲ್ಲಿಯೇ!

ಅದೇ ರೀತಿ "ಪುಂಗನೂರು" ಎಂದು ದಡ್ಡನಿಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸುವುದುಂಟು. ಪಾಪ, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದರೂ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪುಂಗನೂರು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ.

"ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹೊಡೆತ" ಎಂಬುದು ಎದುರಾಳಿಗೆ ಮೈಮುರಿಯ ಪಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಒಮ್ಮೆ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳ ತಾರೂರಾಗಿತ್ತೋ, ಎನೋ!

"ಪಾತಾಳಲೋಕದವರು" ಎಂದು ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಎದುರಿಗಲ್ಲ, ಹಿಂದೆಬಿಟ್ಟು. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಇರುವುದು ಭಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ. ಪಾತಾಳಲೋಕವಿರುವುದು ಭೂಲೋಕದ ಕೆಳಗೆ—ಎಂದು ಸಂಬಂಧ.

"ತಿರುಪತಿ," ಈ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ? ನೀವೆಲ್ಲಾ ದರೂ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸಪ್ತ ಪಡೆದರೆ ಆಗ ನಿಮಗಾಯಿತ್ತು, 'ತಿರುಪತಿ'. ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಶರಾಶಿ ಅತಿಪ್ರೀತಿ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕ್ಷಾಮಿಕರಿಗೆ ಅರೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಎರೇಷ ಪೈಪೋಟಿ. ಗಿರಾಕಿಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ಎಳೆದು ಒಹುಕಾಲ ಕಾಯಿಸುತ್ತ ಕುಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಕ್ಷಾಮಿಕ ಪಟ್ಟಿ ಎಳೆದುದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪೂರಯಿಸಿಕೊಡದಂತೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಫದೇತಿ. ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟ ದುಃಖ ಬೇರೆ, ಕಾಯುವುದು ಬೇರೆ. ಅಂತೂ 'ತಿರುಪತಿ' ವಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ಕುಂಭಕೋಣದ ಕಡೆಗಿನ ಜನರು ಬಲು ಮೋಸಗಾರರಂತೆ. ಮೋಸವೊಂದಿದ ಕೂಡಲೆ 'ಕುಂಭಕೋಣಂ ಆಯ್ತು' ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. 'ಒಂಗಾಲಿ' ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ವಿದಿತವಿದೆ.

"ಮಡನೂರು ಬೆಷಧ" ಎಂದರೆ 'ಅಳಲೇಕಾಯಿವೈದ್ಯಕಿ' ಎಂದಂತೆ. ಮಡನೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತ ಇದ್ದಂತೆ. ಕೆಮ್ಮಿನಿಂದ ಕ್ಷಯದ ವರಗೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬೇರು ಅರೆದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ. 'ಎಸಂದರೂ ಮಗ ಹರಿ ಎಂಬುದು ಬಿಡ' ಎಂಬಂತೆ.

'ತಪ್ಪುಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕೊಪ್ಪಕ್ಕೆ ಹಾಕು' ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಅದೊಂದು ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಸರಿ. ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಆ ಊರಲ್ಲಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ಬೀಸರವಾಗುತ್ತೆ.

ಶರಣಸಂದೇಶ

(ವಾರಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷೇಶ್ವರ ಮಂಜಪ್ಪನವರು

ಹಿಂದೂ ಸಂಘಟನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿ
ಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ
ಯೆಂದರೆ ಇದೊಂದೇ. ವೇಶವಿದೇಶದ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನೂ
ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಓದಬಹುದು.
ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣಿ ಅಂಚೆಯ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦ ಗಳು.

‘ಶರಣಸಂದೇಶ’

ಪೋಸ್ಟ್: ಅಲಮಟ್ಟಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪೂರ.

ಒಣ ಉಪಚಾರ, ವಿಶೇಷಗದ್ದಲ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು- ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ
“ಶೃಂಗೇರಿಯ ಉಪಚಾರ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ
ಉಪಚಾರಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಏನೋ!

“ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ” ಎಂಬುದರ ಬದಲು “ಒಸರೂರು
ಪಂಚಾಯಿತಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(೨೦೬ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

ಗುರಿಯೂ ಆದ ಧ್ರುವವು ನಿಜವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನದಾಯ್ತು!!!
ಇದನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು
ಮರೆತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಅದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ
ಪ್ರದೇಶ.”

ಅನಂತರ ಅವನು ತನ್ನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬಾರು-
ಬಂಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜೊತೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಎಸ್ಕುಮೋ
ಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು.
ಇಲ್ಲಿ ಏನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಇದುವರೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ತೋರಿಸು
ತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತರಮುಖಿಯು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಅವನು
ಈ ಧ್ರುವದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ
ಭಾಗವು ರಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗದೇ
ಒಂದೇ ಸರಳರೇಖೆಯ ಮೇಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ನಡೆದಾಗ
ದಿಕ್ಕೊಚ್ಚಿಯು ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು
ಕಂಡು, ಪಿಯರಿಯು ಅನಂದದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ
ಅವರು ಐದು ಬಾವುಟಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟರು. ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು
ಪಿಯರಿ ನೆಟ್ಟನು; ಅದನ್ನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವನಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆ ಸಂಯುಕ್ತಸಂಸ್ಥಾನದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಸ್ವತಃ
ಆ ಕೆಯೇ ತಯಾರಿಸಿದ್ದಳು. ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಮ್ಯಾಟಿ
ಹೆನ್ಸನ್‌ನು ಗ್ರೀನ್‌ಲೆಂಡಿನ ಪರವಾಗಿ ನೆಟ್ಟನು.

ಅವಿವೇಕ ಆಡಳಿತವಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ “ಹಾಗೆಲವಾಡಿ
ಕಾರಭಾರ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ “ಸಾಯೀ
ಆಟ” ಎಂಬ ನಾಟಕಕತೆ ಹಾಗೆಲವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರಬೇಕು.
ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಿ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಲವಾಡಿ
ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ ಇದೆ. ಅದರ ರಾಜ್ಯವಿದ್ದ ಪ್ರತೀತಿ ಇಲ್ಲ.

ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವವ
ನನ್ನು “ಬಿಜಾವುರು”ಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕು. ‘ಬಿಜಾವುರುಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ತಿಗಣಿಯ ಮೂಗಿಗೆ ದಾರವೋಣಿಸು’ ಎಂದು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

“ಗೋಕರ್ಣದ ನಗೆ” ಎಂದರೆ ಒಲ್ಲರಾ? ಶ್ರೀಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ
ಒದಗಿರಲಿ. ಆ ಊರ ದೇಶಾವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಂತೆ-
ಸುಳ್ಳುಸುಳ್ಳು ನಗೆಯಲ್ಲಿ. ತಾಯೀಳಿ ಮಗು ಮುಗುಳುನಗೆ
ನಕ್ಕರೂ ಕೂಡ ‘ಗೋಕರ್ಣದ ನಗೆ’ ಎಂದು ವಿನೋದಕ್ಕೆ
ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ “ನಿನಗೆ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ
ಹಳ್ಳಿಯ ಕಪ್‌ಕೊಡಿಸಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕಪ್ಪು
ಯಾವುದು ಗೊತ್ತೇ? ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲ; ಹಾಗಾದರೆ ಚಿನ್ನದ್ದೇ?
ಧೂ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಕರಟ. ಈ ಕಪ್ಪು ಬರಿ ಚಿಪ್ಪು!

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ದ್ವಿಗುಣವೇಗದಿಂದ ಹಿಂದಿ
ರುಗಿದರು. ಇದೂ ಸಹ ಸುಲಭ ಪ್ರಯಾಣವೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ.
ಎಲ್ಲರೂ ಸೋತು ಸುಣ್ಣವಾಗಿದ್ದರು. ಪಿಯರಿಯ ಬೆಂಕುಗಳು
ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಿಂದು ಮರಗಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದುವು.
ಅವು ಎಡವಿಡಾಗ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವಷ್ಟು ನೋವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು.
ನಾಯಿಗಳು ಕೂಡ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗುನ್ನೂ ಇಡಲಾರವೋ
ಎಂಬಷ್ಟು ನೋತಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ಪಿಯರಿಯ ಸೋಲೆಂಬ ಸೊಲ್ಲನ್ನೇ
ಅರಿಯದ ಉತ್ಸಾಹವೂ, ಅಚಲಧೈರ್ಯವೂ ಅವರನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ
ಸಾಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವರು ಕೇಪ್ ಸರ್ಡಿಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ
ದರು. ಕ್ಯಾ. ಬಾರ್ಟ್ಲೆಟನು ಅವರನ್ನೆದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಅತುರದಿಂದ
ಕಾದಿದ್ದನು.

ಹಡಗು ದಕ್ಷಿಣಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟು ಕೆನಡಾದೇಶದ ‘ಇಂಡಿ
ಯನ್ ಹಾರ್ಬರ್’ ಎಂಬ ರೇವನ್ನು ತಲೆದೊಡನೆಯ, ಪಿಯ
ರಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ತಾನು ಧ್ರುವವನ್ನು
ಜಯಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಂತಿಯ ಮೂಲಕ ತಿಳುಹಿದನು.

ವಾಚಕರೇ, ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆ “ಧ್ರುವವಿಜಯಿಗಳು” ಪಟ್ಟ
ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆ ಧ್ರುವಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೈಚಿತ್ರ
ಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿತಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ
ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಎರರ
ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೈಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಓದಿ ಅನಂದಿಸಿರಿ.

ಒಕ್ಕಲಿಗನ ದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ. " ವಿಜಯ "

(೧)

ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದೆಂದು
ಸುಖನಿಮಿಷವದು ಒಂದು
ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ದುಡಿದು ದಡೆಯುತಿರುವೆ ;
ಅದನ್ನು ಪಡೆದೊಡೆ ಮತ್ತೆ
ಹೊಸ ಚಿಂತೆ ಮುಕ್ತುತ್ತೆ
ಎಲ್ಲ ಸುಖ ಹುಡುಗೊಡೆ ಬಳಲುತ್ತಿರುವೆ !

(೨)

ಮೈಜಿಮರ ಹರಿಹರಿಸಿ,
ಹಾಳುನೆಲ ಹದಗೊಳಿಸಿ,
ಬಿತ್ತುವೆನು ಬೆಳೆಯ ಬರವನು ಬಯಸುತ್ತ
ಹಗಲಿರುಳು ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಯ್ದೆಲ್ಲ—
ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಕುವೆನು ಮಕ್ಕಳಿಗನುತ !

(೩)

ಒಂದು ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಶುಭ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ
ಮದದಿ-ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಿ ನಲಿದು ನಾನ್ವು
ರಾಶಿಯನ್ನು ಮಾಡೇವು !
ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಕಂಡೇವು !
ಎಂಬಾಸೆಗಳೆ ನನ್ನ ದುಡಿಸುತ್ತಿಹವು !

(೪)

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಆರಾಶಿ
ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಂಗೊಳಿಸಿ
ಎದೆಹಿಗ್ಗ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ ಮುದವೀವುದು
ಎಲ್ಲವು ಹುಡುಗಾದೆನಗೆ
ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣಾದವಗೆ,
ಈಗೊಂದು ನಿಮಿಷ ಸುಖವನ್ನು ತಹುದು !

(೫)

ಒಡನೆ ಮರು-ಜೀವ ಮತ್ತೆ
ಹೊಸಚಿಂತೆ ಮುಕ್ತುತ್ತೆ
" ಕಂದಾಯ, ಮನೆವೆಚ್ಚ, ಸಾಲ " ಎಂಬೆ ;
ಹೀಗಿಂತು ಈಟಿಗಳು
ಜುಟ್ಟು, ಎದೆಗಾಯಗಳು
ಮಾಯದೊಲ ಮಡುವುವು ಏನನೆಂಬೆ !

(೬)

ತೊಳಲುತ್ತಿದೆ ಬಡಜೀವ
ಹೀಗಿಹುದೆ ಜಗ, ದೇವ !
ಕ್ಷಣಸುಖಕ್ಕೆ ಜನರೆಲ್ಲ ದುಡಿಯುತ್ತಿಹರೆ ?
ಅದನ್ನು ಪಡೆದೊಡೆ ಮತ್ತೆ
ಹೊಸ ಚಿಂತೆ ಮುಕ್ತುತ್ತೆ
ಸುಖವೆಲ್ಲ ಹುಡುಗೊಡೆ, ಬಳಲುತ್ತಿಹರೆ ?

ತಿರೆಯ ಸೊಬಗು

ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಎಚ್. ಜೋಶಿ

ಮೂಡಣದ ಒಡಲೊಡೆದ್ದು ಸಂತಸವು ತೂರುಮೊಲ,
ಉಡುರಾಜನೆಡೆಯೊಡೆದು ಸೂಸುನಗು ಸೂಸುಮೊಲ,
ಕಡಲಾಳ್ವಾನೊಡಲೊಡೆದು ಅಲೆಯೊಳಿ ನಲಿವಮೊಲ,
ಪೊದವಿಯೊಡಲನ್ನೊಡೆದು
ಪಜ್ಜಳಪ ಪೊಚ್ಚುಗಳೆಸೆಯುತ್ತಿಹವು | ೧

ನುಡಿಕುಸುರ ಬೆಡಗಿನಲಿ ಸವಿಗಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತದೆ !
ನಡೆಕುಸುರ ಸೊಬಗಿನಲಿ ಬಸೆಸೋಗೆ ನಲಿದವು !
ಗುಡಿಕುಸುರ ಜಕ್ಕಣನ ಸುರಕಲೆಯು ಸೊಗಯ್ಯವು !
ನಾಡ ನಾಡಿಯ ತೀವಿ
ಅನೋದವಾಹಿನಿಯು ಸೂಸುತ್ತಿಹುದು ! ೨

ಮಾತು....

(ಹರಟೆ)

‘ ಕ. ಕ್ರಿ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ’ ಬನಾರಸ

ನಾಗವಲ್ಲಿಯ ದಿನದ ರಾತ್ರಿ. ಬಾಕೂರಿನ ಶೀನಪ್ಪನವರ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಆದುದು. ದುರ್ಗದ ಓಬಳಾಚಾರ್ಯನ ಮಗ ನಾಗರಾಜನಿಗೆ ಲಗ್ನ. ಹೋಮ, ಮಾಂಗಲ್ಯಧಾರಣೆ ಎಲ್ಲ ಆಗಿವೆ. ನಾಳೆ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಓಬಳಾಚಾರ್ಯರ ನೆಂಟರು ಬಹಳವುಂದಿ. ಅದರಲ್ಲೂ ಇನ್ನೂ ತಂದೆಯಾಗದ ತರುಣರು ಹೆಚ್ಚು. ಎಲ್ಲಾ ೫ ವರ್ಷದ ಸುಮಾರಿನವರು. ಆಗ ತಾನೇ ಮದುವೆಯಾಗಿರುವ ತರುಣರು! ಕಾಮಾಕ್ಷಮ್ಮನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ— “ಲಂಗು-ಲಗಾಮಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧ ಪೋಲಿಗಳು!” ಇಂತಹವರೇ ಬಹಳ. ಓಬಳಾಚಾರ್ಯರ ಬಳಗವೇನು ಸಾಮಾನ್ಯದ್ದಲ್ಲ. ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಹದಿನೂರು ಜನ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೂ ಎಂಟಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಪುತ್ರಕಂಠೀರವರು. ಹಿರಿಯಣ್ಣ ನರಸಿಂಹಾ-ಚಾರ್ಯರಿಗೇ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಎಂದ ಮೇಲೆ..... ?

ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ನಡೆದಮೇಲೆ ವಧು ಅಲ್ಲೇ ಮಲಗಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಂತೆ. ಸರಿ! ಹುಡುಗಿಯ ಚೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮಲಗ ಬೇಕೆಂಬುದು ಭಾರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಆಯಿತು. ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ ಬಿಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಬೀಗಿತ್ತಿ ಕೈಗೂಸಿನ ತಾಯಿ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮಲಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವಧುವಿನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ:— “ಹೋಗೇ! ಆ ಪೋಲೀ ಭಾಗವತರ ತಂಡದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಮಲಗು ಅನ್ನುತ್ತೀ. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನೇ ಮಲಗು; ನಿನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಆಡಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಅವಮಾನವಾಯಿತು! ಈ ಮಾತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಗಲ್ಲವೇ ಅನ್ವಯಿಸಿದ್ದು! ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟರು.

“ಇದೇನೇ ಕಮಲ! ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಗೆ ಕಾಲು ಕುಂಟೇನೇ? ಅದೇನು ರೋಗವೇ ಅವಳಿಗೆ? ಅಡ್ಡಡ್ಡವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ!”

“ಹೋಗೇ ಹುಚ್ಚೆ! ಎಡದ ಕಣ್ಣು ಸ್ವಲ್ಪ ಓರೆ, ಅಷ್ಟೆ; ಕಾಲು ಕುಂಟೇನೇ? ಎನ್ನೋಮ್ಮಾ: ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು!”

“ಇದೇನೇ ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಗೆ ಲೇಪು ಇಲ್ಲವೇನೇ? ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಹೆತ್ತಮನೆಯಲ್ಲಂತೂ ಇಲ್ಲ; ಇನ್ನು ಹೋದ ಮನೆ ಯಲ್ಲಾದರೂ ತಕ್ಕೊಡಿ!”

“ಏ ಮದುವಣಗಿತ್ತಿ, ಇಲ್ಲಿ ಬಾ! ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಕು!”

“ಅಯ್ಯೋ ಕತ್ತಿ! ಕೆಳಗೆ ಚಾಪೆಹಾಕಬೇಕೊಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ವೇನೇ?”

“ಅವರನ್ನು ಕಲಿಸಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ತಿಳಿಯುವುದು! ಜೆನ್ನಾಗಿ ಮೇಯಿಸಿ, ಬಿಸಾಡಿಯಂತೆ ಬೆಳಸಿದರೆ ಬಂತೇ ಭಾಗ್ಯ?”

“ಇಂತಹವರು ಹೆತ್ತಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ತರುತ್ತಾರಂತೆ; ಹೆಸರು!”

“ * * *

ಕಾಮಾಕ್ಷಮ್ಮ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದಳು. “ಗಂಡಿನವರಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಗರ್ವವೇ! ಇಂಥ ಭಿಕಾರಿ ಗಂಡುಗಳಿಗೇನು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ” ಎಂದುಕೊಂಡು “ಇದೇನುಮ್ಮಾ ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗಿ

ಮಾತೆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ, ಆದರೆ ಅದೇ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಮುಢಿಸಿಕೊಂಡರೆ ‘ವಿಧಿಬಂದು ಆತು-ಕೊಂಡಿಹುದು’ ಎಂದು ಮಾತುಗಾರ ಸರ್ವಜ್ಞ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ‘ಮಾತುಬಿಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತಂದೆ; ಮಾತರಿಯದವ ಜಗಳ ತಂದ’ ಎಂಬುದು ಗಾದೆಯ ವೇದವಚನ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತನ್ನು ‘ಬಿಲ್ಲವರು ಬಹಳಿಲ್ಲ!’ ಎಂತಲೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದಿದೆ ಜಗಳ!

ಹೊಸಲುಹಾಯೋಕೆ ಮುಂಜೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅತ್ತೆಗಳ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೀರಲ್ಲ! ನಿಜವಾದ ಅತ್ತೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾಳೆ!” ಎಂದಳು.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು ಹೋದಾಗ ಈ ಮಾತೆಲ್ಲದರ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೊರಬಿತ್ತು. “ನಾವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ! ನಮಗೆ ಅವಮಾನವಾಗಿದೆ! ಕಾಮಾಕ್ಷಮ್ಮ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೋರಬೇಕು!” ಎಂದರು ಬೀಗರು. ಈ ಕೋಪ ಮೇಳದವನ ಮೇಲೆ ಹೋಯಿತು. ಅವನು ಬಡಿದ ತಬಲ ತನ್ನನ್ನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿತೆಂದು ವರನೇ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದ. ಕಾಫಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಗಡ ಆಯಿತು. ಕೆಲವರು ಬೇಡವೆಂದರು; ಉಳಿದವರಿಗೇನು! ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ರೇಗಿದರೂ ಆಚಾರಿ ಮಾಡಿದ ಮೂರು ಲೋಟ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯದೆ ತಪ್ಪಿತೆ?

ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಯಿತು! ಹೇಗೆ ಎಂಬ ತರ್ಕ ನಮಗೆ ಬೇಡ. ಕೊನೆಗೆ “ಹೆಂಗುಸರ ನಾಲಗೆಗೇನು ಬಿಡೀಂದ್ರೆ; ನರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು. ಗಂಡುಸರ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಾದರೆ ಮೂಳೆ ಇರುತ್ತದೆ” ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟರಂತೆ!

ಮಾತಿನ ಮಹತ್ತ್ವವೇ ಅಷ್ಟು. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲಾರದ್ದನ್ನು ಮೂರು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತೀವಿ. ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೀವಿ. ಅರೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತೀವಿ. ಅಣ್ಣೆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ದೀಪ ಅದು.

ಮಾತು, ಮಾತು, ಬರಿ ಒಣಮಾತು! ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ! ಮನುಷ್ಯರಿಲ್ಲ! ಮಾತು ಜೀವನದ ಸಾಭಾಗ್ಯ! ಮಾತು— ಮನುಷ್ಯನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಹಕ್ಕು. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮೃಗಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಹೃದಯದ ಚಕ್ರ. ಮನಸ್ಸಿನ ಗಾಳಿ. ಮಾತೇ ದೇವರು! ಆ ಮಾತೇ ಕೆಡುಕಿನ ಮೂಲ! ಒಳ್ಳೆಯದರ ಜೀರು!

ಮಾತು ಜೀವನದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣ! ಅದೇ ಮಾತೇ ಜೀವನದ ವೈಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಇಂತಹ ಸೊಗಸಿನ ಎತ್ತರದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತಿನ ದೇವತೆ ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ ಬಿಳಿಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ: ಆ ಬಿಳಿಕನ್ನು ಕಾಣದವರಾರು? ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸದವರಾರು?

ಆ ಮಾತು ಅಂತಹ ಮಾತು!

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾವವಿದೆ! ಎದುರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾವ ಕಾಣಬೇಕು, ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದು ಮಾತಿನ ಗುರಿ. ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾವ ಅವನಿಗೆ ಅರಿವಾಗಬೇಕು.

ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ತೋರಿಸಿ ಭಾವವನ್ನು ಹರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋದೀತು! ಮನಸ್ಸಿನ ಆಟಕ್ಕೆ ಮಾತೇ ಸರಿ!

ಮಾತಿನ ಆಟ ತೀರ ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ನಾಲ್ಕು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಇದ್ದ ಬೆಲೆಮತ್ತಾವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. “ಬರಿಯ ಮಾತಿ ನಿಂದ ಆ ಮುದುಕ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಆನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರಹ ಬಂತು.” “ಮಾತು ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮಾಣಿಕವು” ನಿಜ. ಮಾತು ಬಲ್ಲವನೇ ಮಾಣಿಕ ತರುವುದು.

ಮಾತಿಗೆ ಈ ಬೆಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಇದು ಕಲಿಯುಗವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜನಾಬ್ ಜಿನ್ನಾರ ಮಾತು ನೋಡಿ! ಅವರ

ಬಾಯಿಂದ ಒಂದು ಮಾತು ಬಂದರೆ ಸಾಕು! ತಿರುಗಿ ಅವರ ಮುಖ ನೋಡುವುದು ಬೇಡ!

ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ — “ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಸೇರಿಸಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಬೀಳಬೇಡ. ಮಾತಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಾತನಾಡದಿರುವುದು ಮೇಲು!” ಎಂದಿತ್ತು. ಸರ್ಟಜ್ಜನು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದ—

“ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತು ಕೊಡಬೇಕು, ಮಾತಾಡಿ ಮನಕೆ ಮುಗಿಸಕ್ಕು, ಮಾತಿನಲಿ ಸೋತವನೆ ಜಾಣ!”

— ಎಂದು. ನಿಜವಲ್ಲವೇ!

ಇಂದು ನೋಡಿ! ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಹರಿದಿದೆ! ಮಾತಿಗೇ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಂಪು-ಸಹಿಗಳ ಕಾಲ. ರಾಜಕೀಯ ಅವಿವೇಕಿಗಳು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಡಿಸುವುದು. ಜನರು ಅನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು. ಮಾತು ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ. ಸರಿ!

ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ! ಮಾತಾಡುವ ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸೇರುವ ಗೆಳೆಯರ ನೆರವಿಂದ, ಕೇಳಿದ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ, ಸ್ವಂತದ ವಿಧ್ಯೆಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ, ಸೊಗಸಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ತೂಗುವ ಕಾರ್ಯ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಾಗಬೇಡ!

ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಭಾರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಬಾಯಿ ಮಾತು ಬೀಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ. ಆದಕ್ಕಂದೇ ತೋಡುತ್ತದೆ:

“ಮಾತಿಂಗೆ ಮಾತುಗಳು

ಓತು ಸಾಸಿರವುಂಟು,

ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ನಡೆದಾತ

ಜಗವನು ಕೊಕ್ಕಲಿ ಅಕ್ಕ!”

ಎಂದು ಇರುವುದು.

“ಮಾತು” ಎಂದೊಡನೆ, ಹೆಂಗುಸರು ಎಂದೇ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಜನ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಹೆಂಗುಸರು ಮಾತಾಡಲಿ, ಮಾತಾಡದಿರಲಿ; ಗಂಡುಸಿಗಿಂತ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಕಾರಣವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ; ವಿಷಯವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ; ಮಾತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಧರ್ಮ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನೇನೂ ತೋಚದಿದ್ದರೆ ವೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಹುಡುಗನ ಒಡೆದು ಹೋಗಿರುವ ಅಂಗಿಯ ಗುಂಡಿಯ ಮೇಲಾದರೂ ಮಾತು ಆಗಲೇ ಬೇಕು— ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗುಸರು ಸೇರಿದರೆಂದರೆ.

(೨೦ ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.)

ಪೂರಯಿಕೆಯ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ

★

ಡಿ. ವಾಳವೇಕರ ಗುರುಕಾಯರು,
ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ.

ಸಂಬಳಗಳ ಸುರಿಮಳೆ

ಬರೆಹ ೧.

★

ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿಟ್ಟ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಂತಾಗಿದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮೆಯ್ಯು ಮೆಲುಕುಹಾಕುತ್ತಿರಬಹುದು. ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಮಾಲಕರನ್ನೆ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯಗೊಡದಂತೆ ಡುರುಕುಹಾಕಬಹುದು. ಪರಾಧೀನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಣೆಯಬರೆಹವೇ ಇಷ್ಟು!

★

ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಷ್ಟು ಭಾರಿ ರಕಮುಗಳ ಸಂಬಳಗಳು ಭೂಭಾಗದ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿನ್ನಿಂದ ಬಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ, ಮೇಲ್ತರಗತಿಯ ಭಾರತೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಸಂಬಳಗಳಲ್ಲದೆ ನಾನಾ ತೆರದ 'ಭತ್ಯೆ' ಗಳೂ ಈ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟರನು ಹರಣಮಾಡಿದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ (ಯುರೋಪೀಯ)ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು, ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಮರಳಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವದ ಹಂಗುಮೊರೆದು ಹೋರಾಡುವ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋದ್ಧಾರ—ಸ್ವರಾಜ್ಯಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಲು ಅಪಾತ್ರವಾದ ಭಾರತೀಯರು, ಮುಕ್ತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಜನ-ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಜೀವಿಯವರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗದೆ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಉಕ್ಕು ಬಂದಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಅನ್ನ ದೊರೆಯದವರಿಗಾಗಿ ಕೂಡ ಬ್ರಿಂಕಿಟ್ ಫಂಡಿನ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಹಳ್ಳಿಗರು ಮಕ್ಕಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯ ಮುರುವು ಮುರಿದು ಕೊಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಭೂಷಣವೆ ಸರಿ! ಅದರ ಈ ಬ್ರಿಂಕಿಟ್ ಫಂಡನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಾವು ಎಷ್ಟು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವರೋ? ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು

ಯುದ್ಧಘಂಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಆಗುವ ಕಷ್ಟವೆಷ್ಟು? ಅದೇ ೪೦-೫೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದವನಿಗೆ ೪-೫ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ? ಇದನ್ನು ಓದುಗರೇ ಊಹಿಸಲಿ.

ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ

ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಸಂಬಳದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗದೆ ಪೂರಯಿಕೆಯ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರಿಂದ ಯುದ್ಧ ನಿಧಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ತಿಳಿಯದು. ಒಂದು ಶಾಖೆಯಿಂದ (ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ ನಿಂದ) ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಖೆಗೆ ಹೋದಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು—ಅದೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣದ ಕೊರತೆ ಇದ್ದಾಗ—ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವೋ? ಪೂರಯಿಕೆ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಡಿತವಿದೆಯೆಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ದಯೆಸಾಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆಯೋ? ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವಾಗ, ದೊಡ್ಡ ಸಂಬಳದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದುಡಿತ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ಕೆಲಸಗೇಡಿಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಕಲಿತವರನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ಪೆನಶನ್ ತಕ್ಕೊಂಡು ಸೇವಾನಿವೃತ್ತರಾದವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಪೆನಶನಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದರ ಇಂಗಿತವೇನು? ಮೊದಲು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದುಗಡೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲಾಯ್‌ನಲ್ಲಿ (ಪೂರಯಿಕೆ ಶಾಖೆ)

ಸಂಬಳಗಳು ಒಕ್ಕಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ವಿಯೆಂಬುದರ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ:—

ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹೆಸರು	ಮೊದಲಿನ ಸಂಬಳ (ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ)	ಪೂರಯುಕ್ತ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಳ
೧. ನಾಮದಾರ.		
ಡೌ. (Dow)	೪೦೦೦ ರೂ.	೫೦೦೦ ರೂ.
೨. ಮಿ. ಅಶುಲ್ಕನುನ್	೨೪೫೦ ರೂ.	೩೦೦೦ ರೂ.
೩. ಲೆ. ಕೆ. ಬಟ್ಟಿ (Battye)		೧೩೨೫ ರೂ.
೪. ಕರ್ನಲ್ ಉಡ್	೨೦೭೦ ರೂ.	ಮತ್ತು ಪೆನಶನ್ ೩೦೦೦ ರೂ.
೫. ಮಿ. ಪ್ಯಾಸ್‌ಮೋರ್		
ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ಸ್-ಟಾಯಿಲ್ಸ್	ವರ್ತಕರಿದ್ದರು	೨೨೫೦ ರೂ.
೬. ಮಿ. ಹ್ಯಾಂಪ್ಟನ್		
ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಮಿಸಲೇನಿಯಸ್	ವರ್ತಕರಿದ್ದರು	೧೫೦೦ ರೂ.
೭. ಮಿ. ಹೂಪರ್	ವರ್ತಕರಿದ್ದರು	೧೫೦೦ ರೂ.

ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಗಿರಣಿಗಳಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೈಮಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ೫೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳವು ತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೂ ಪೂರಯುಕ್ತ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಾಯರಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟಾಯಿಲ್ಸ್ (ನೇಗೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ) ಆಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನೂ ದೊರೆಯಬಾರದೇ? ಈ ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಟೀಕೆಮಾಡುವುದು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ನಿಜವಾದ ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೆಲವು ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂರಯುಕ್ತ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ—ಸರಕಾರವು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ—ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಸದ್ವಿವೇಚನೆಯುಳ್ಳ ಒಂದೇ ಉದಾಹರಣೆ ಈ ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮಿಸ್ಟರ್ ಇ. ಎಮ್. ಜಂಕಿನ್ಸ್ ಅವರು ಪೂರಯುಕ್ತ ಶಾಖೆಯ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್. ಸಿ. ಎಸ್. ಇದ್ದು ಸಿ. ಐ. ಇ. ಏರುದು ಅವರಿಗಿದೆ. ಇವರು ಮಾತ್ರ ತಮಗಿದ್ದ ಮೂರುಸಾವಿರ ಸಂಬಳ ಸಾಕು, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಡ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬೇರೆಯವರೂ ಇವರ ಅನುಕರಣಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನುಮಂಡಳದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಕರ್ನಲ್ ಉಡ್ (ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲಾಯ್) ಇವರು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಂಡಂತೆ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವೆಂದು ಮಿಸ್ಟರ್ ಜೆ. ರ್ಯಾಮ್ಸೆ ಸ್ಕಾಟ್ ಎಂಬ ಸಭಾಸದರು ಎಂದರು. ಆದರೆ ತಾ. ೧೧-೧೧-೧೯೪೦ ರ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್

ಟಿವ್ಸ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಡಿಬೇಟ್ಸ್‌ಗಳ (Vol. IV No. 5) ಪುಟ ೨೮೯ರಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಯ ಮೇಲಿಂದ, ಕರ್ನಲ್ ಉಡ್ ಮೊದಲಿನ ಸಂಬಳ ೨೦೭೦ ರೂ. ಇತ್ತು; ಪೂರಯುಕ್ತ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ೩೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಹಾಗೂ ಓವರ್ ಸಿ ಸ್ಟೇಶಲ್ ಪೇ (ಸಾಗರ ದಾಟಿದ ಸಂಬಳ) ೧೩ ಪೌಂಡು ೬ ಶಿಲಿಂಗು ೮ ಪೆನ್ಸಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ದುಡ್ಡು ದೊಡ್ಡದ್ದು, ಹಣಕೊಟ್ಟರೆ ಹಣಬಾಯಿ ತೆರೆಯುತ್ತದೆಂದು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಥ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

ತಾ|| ೨೨-೧೧-೧೯೪೦ ರ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟಿನ ಡಿಬೇಟ್ಸ್ ಗಳ ಪ್ಯಾಲಮ್ ೨ ನಂಬರ್ ೩ನೆಯದರ ೧೦೩ ರಿಂದ ೧೦೯ ರ ವರೆಗಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯಿಂದ, ವರ್ಣಭೇದವು (Racial Discrimination) ಪೂರಯುಕ್ತ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಸಿ ಹರಿಯುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ೬೮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ೪೭ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರಿದ್ದಾರೆ, ೨೧ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಭಾರತೀಯರು. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ವಸವಾತಿಯ ಮಾದರಿಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕೊಡುವವರು ಮಾಡಿದ ಪಜ್ಜಾ ಪ್ರಪಂಚವಿದು. ಯುರೋಪಿಯನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು? ಸಂಬಳವಲ್ಲದೆ ' ಭತ್ತಿ ' (ಆಲಾವನ್ಸ್) ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಭತ್ತಿದ ಮಾದರಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

- ಎಸ್. ಪಿ. = ಫೈಶಲ್ ಪೇ (ವಿಶೇಷ ಸಂಬಳ)
- ಓ. ಪಿ. = ಓವರ್ ಸೀಜ್ ಪೇ (ಸಾಗರ ದಾಟಿದ ಸಂಬಳ)
- ಸಿ. ಏ. = ಕಾರ್ ಆಲಾವನ್ಸ್ (ಮೋಟರ ಭತ್ತಿ)
- ಸಿ. ಎಲ್. ಎ. = ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಟರಿ ಲೋಕಲ್ ಆಲಾವನ್ಸ್
- ಎಚ್. ಆರ್. ಎ. ಹಾವುಸ್‌ರೆಂಟ್ ಆಲಾವನ್ಸ್

(ಮನೆಬಾಡಿಗೆ ಭತ್ತಿ)

ಹಿಂದೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಸಂಬಳಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರದ ಭತ್ತಿ ಕೂಡಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಬಳ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಬಳ (ಸ್ಟೇಶಲ್ ಪೇ) ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಅವರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಸಾಗರ ದಾಟಿದ ಸಂಬಳ (ಓವರ್ ಸೀಜ್ ಪೇ) ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವು ಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಡಿದ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯರು ಬದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಹಾಗೆ ಭಾರತೀಯರಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿಸಿ, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲೈಕ್ವೆಡ್ನು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟಿನವರು ವಾಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಲಾವನ್ಸ್‌ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ: ಮಿಸ್ಟರ್ ಮೆಕಿಅನ್ (Mockeown) ಇವರಿಗೆ ಪೂರಯುಕ್ತ ಶಾಖೆಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ೧೭೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳವಿತ್ತು; ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ೧೮೦೦ ರೂ.

ವೈವಾಹಿಕ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಅದನರ್ಹರಾದ
ಗಂಡುಸರಿಗೆ 'ಇರೆಕ್ವಾಲ್' ಇವೊಂದು ದಿವ್ಯವಾದ
ದ್ರವ್ಯವು! ಹಸ್ತಶ್ರಯೋಗದಿಂದಲೂ ಮುಪ್ಪಿನಿಂದಲೂ
ಉಂಟಾದ ಗುಪ್ತೇಂದ್ರಿಯದ ಅಶಕ್ತತೆ, ವಕ್ರತೆ,
ಅಕುಂಚಿತತೆ, ಸಣ್ಣ ವಾಗುಮಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಗಳು

ಈ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ತೈಲದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ

ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರಿಯದ ಗಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುವುದು.
ಈ ತೈಲದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿರುವ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವೂ ಅಪಾಯಕಾರಕ
ವಲ್ಲ; ಅದುವರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಜರ್ಮನ್ ಶೈಯಾವಬಗೆಯ
ತೊಂದರೆಮೂಲ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲದೆ, ಇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ
ಬೇತನೆಯು ಬಹಳ ವೇಳೆಯು ವರೆಗೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲುವುದು.
ನಿರ್ಜೀವ ಗ್ರಂಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರಕ್ತದ ಪೂರೆಯಿಕೆಯಾಗುವು
ದಲ್ಲದೆ, ಬಂದಿರುವ ಜೈತನ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಪೂರಿತ ಇಜ್ಜೆ ತುರ್ಣ
ವಾಗುವುದು. ಗುಣ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಣ ಪುರಕ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.
೧ ಬಾಟಿಗೆ ಬೆಲೆ ೪-೪-೦. ಅಂಚೆಯ ಮೇಜ್ಜೆ ಬೇರೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಟ್ರೇಡರ್ಸ್, ಮುಂಬಯಿ ೨೮

ಅಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಳ ೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಗೂ
'ಒವ್ವರಸಿ ಪೇ' ೩೦ ಪೌಂಡು (ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ರೂ.)
ಅಂತೂ ಸಂಬಳ ೧೨೦೦; ಮತ್ತು ಭತ್ತ ಸುಮಾರು ೮೦೦ ರೂ.
ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ

ಕಾನಡಾದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರಯಿಕೆಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆನೆಡಿಯನ್ ರಲ್ಫ್
ದವರುನರೋ? ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ?
ಪ್ರಿಟಿಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರಯಿಕೆ
ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದ
ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
ಈ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನ
ರಲ್ಲಿ ಮತ್ಸೈಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಿಟಿಟರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗುವು
ದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗುಳಿಯಲಿ. ಪೂರಯಿಕೆ ಶಾಖೆ
ಯಲ್ಲಿಯೂ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನ
ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಹಿಂದೀಯರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರೆ, ಹಿಂದುಗಳಾಗಲಿ
ಮುಸಲ್ಮಾನರಾಗಲಿ 'ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯುರೋಪಿಯರನ್ನೇ
ನೇಮಿಸಿ, ಬಹುಮಂಜ್ಯಾಕರು ಯುರೋಪಿನಯರೇ ಇರಲಿ'
ಎಂದು ಹೇಳುವರೋ?

ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ
ಪ್ರಿಟಿಟರೇ ಕಾರಣರು. ಈ ತರದ ಬಾತಿಭೇದವು ಕಾನಡಾದಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲವೋ? 'ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಟಿಟರ ಪಕ್ಷವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದು
ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕು' ಎಂದು ಜನ-

ಜಾಗೃತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ Oxford
War Pamphlets Canada ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ
ಮಿಸ್ಟರ್ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಂ ಸ್ಪ್ರಾಯ್ (Graham Spry)
ಎಂಬವರು, ಕಾನಡಾದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಪ್ರಿಟಿಕ್ ಮತ್ತು
ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನಾಂಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ:—“Each of
these two main races in Canada almost fiercely
retains and develops its own language and
culture.” “Each race feels in the other some
measure of rivalry if not of menace to its
individuality and integrity; bitter quarrels at
this flare into flames.” ಸಾರಾಂಶ: 'ಕಾನಡಾದಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರಿಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನಾಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ
ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲ
ವಾದರೂ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೆನೋ ಇದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಭಯಂಕರ ಬಡಿ-
ದಾಟಗಳ ಬೆಂಕಿಯು ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರಿ ಏಳುತ್ತದೆ.' ಮುಂದೆ
ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: 'ಈ ಜನಾಂಗಗಳು
ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇವರು ತಮ್ಮ
ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ-
ಕೀಯ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ತಂತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು
ಹಾಗೂ ತಂತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಈ ಎರಡೂ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಉದಾಹರಣೆ
ಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಮಿಸ್ಟರ್ ಸ್ಪ್ರಾಯರು ವರ್ಣಿಸಿದ ಕಾನಡಾ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದಕ್ಕಿಂತ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದು-
ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದವು ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾದದ್ದಿದೆಯೋ?
ಅಧಿಕಾರದ ಝಳದಿಂದ ನ್ಯಾಯವು ಕಮರಿಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ.
ಸತ್ತಾಧೀಶರ ಮುಂದೆ ಜಾಣತನವು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ದು-ಬಾವಲಿಗಳಿಗೆ ಹಾತೊರೆಯುವ ಅಥವಾ ಏನಾದ
ರೊಂದು ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಿಸಲು ಹವಣಿಸುವ ಕುತ್ರಿತ ನೀಚವೃತ್ತಿಯ
ಕೀಳರೊಬ್ಬರು ಸ್ವಕೀಯರು, ಪರಕೀಯರನ್ನೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ
ನೇಮಿಸಿರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂಥವರ ಮತ ಕಸಕ್ಕಿಂತ
ಕಡೆಯೆಂದು ಒಲ್ಲವರು ತಿಳಿಯುವರು. ಪಜ್ಜಿ ಪ್ರಸಂಜದಂತಹ
ವರ್ಣಭೇದದಂತಹ ಘಾತುಕವಾದ ಭೋರಣವು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.
ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಅಸಂತೋಷವು
ಹೆಚ್ಚು ಹಬ್ಬುವುದು. ಅದರಿಂದ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗದೆ
ಹೋಗದು. ಪೂರಯಿಕೆಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಬೇರೆ ಶಾಖೆ
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಡಿರೆಕ್ಟರೇಟ್,
ಕಂಪ್ಯೂಲರ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲಾಯ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ
ಕೂಡ ಸಂಬಳವು ಹೇಗೆ ಸೂರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ
ಬರಹದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿರುವೆವು.

ಆ ನೀಲವರ್ಣದ ಸುದೀರ್ಘ ಕೇಶಗುಚ್ಛವನ್ನು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಉಪಚರಿಸುವುದೇ ಅವಳಿಗೊಂದು ಕ್ರೀಡೆ.

“ಹತ್ತನೆಯ ದಿನವೆ ಆ ಅನಿಷ್ಟಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದುಹೋಗಲಿ ತಂಭೂ! ಶ್ರಾದ್ಧ-ಸಂತರ್ಪಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಗಿ ಹೀಗೆಯೇ ಕೇಶ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ಅದೊಂದು ಅಸಂ-ಬದ್ಧ! ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು ಧರ್ಮವಿರೋಧವಾದುದನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಸಹಿಸಲಿಕ್ಕಾದೀತು ಹೇಳು! ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಯವರ ಹಾಗೆ ಪುರೋಹಿತನಾದ ನಾನೂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಹಿಡಿದರೆ, ಶೋಕವೆಲ್ಲ ಏನೆಂದೀತು ಎಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳು!”

“ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಯುಕ್ತ ಪುರೋಹಿತರೇ! ಈಗ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂತಹ ಸಂಧಿ ಮುಂದೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಇಲ್ಲ! ಆದರೆ ಶಾಂತಿಯ ಸ್ವಭಾವ ನೆನೆದರೆ.....ಹಾಂ! ನೀವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿ! ಈಗ ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಕರೆಯಿಸಲೇ?”

“ಛೇ! ಅದು ನಿನಗೆ ಕೂಡಿದ್ದು! ‘ಈ ಧರ್ಮ ಹಾಳಾಗಲಿ’ ಎಂದು ಪ್ರತಿವಾದಮಾಡುವವರೊಡನೆ ವಿವೇಕದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಲಕ್ಷ್ಯಿಸಿ ನಾನು

ವೇಣೀಸಂಹಾರ

(ಸಣ್ಣ ಕತೆ)*

ಕುಮಾರಿ ದೇವಾಂಗನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಗೋಕರ್ಣ

ಶಾಂತಿಯ ತಂದೆ ಶಂಭುವಿಗೇನು ಕರುಳು ಇರಲಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಸಾಂಪ್ರ-ದಾಯಿಕ ಪೌರೋಹಿತೃದಿಂದ ಆತನ ಜೀವನ ನಡೆಯಬೇಕು. ಕರುಳಿನ ಮರುಕ ಹಸಿವೆಯ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿತು. ಈ ಉರಿಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಶಂಭು ಮಗಳ ವೇಣೀಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಬೇಕಾಯಿತು!

ಈ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಹೀಗೆಯೇ! ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪೃಚ್ಛಾಪೃಚ್ಛಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ! ನಾಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಅಣಿಮಾಡಿರು; ಈಗ ನಾನು ಹೊರಟೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೆಡೆ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪ್ರತವಿದ ಹೋಗಬೇಕು!”

ಶಂಭುವಿನ ವಿಷ್ಣುವಾದ ಮೊಗದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರೊಂದು ಹೊಗೆಯಾಡಿತು. ಪುರೋಹಿತರು ಅದಾಗಲೇ ಬಾಗಿಲುದಾಟಿ ಹೋದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇನೋ!

೨

ಹುಡುಗಿಯ ಹಸರು ಶಾಂತೆ. ಇನ್ನೂ ಎಳುವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ಎನ್ನುವಾಗಲೇ, ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣಿಳಿಯುವ ಆ ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ ಚಿದಾನಂದ ದೀಕ್ಷಿತ ರೆಂಬವರು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾದರು. ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು;

* ‘ಜಯಂತಿ’ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ವೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಕತೆಯಿದು.

ಮೂರುಮಂದಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ಬೇರೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ದೀಕ್ಷಿತ ರೊಡನೆಯ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಯಸ್ಸು ೪೫ ವಾಟಿದೆ. ಆದರೂ ಅಗ್ನಿ ಇಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನ ಆರಯಕೆಗೆ ವ್ಯತ್ಯಯ ಬರಬಾರದೆಂಬ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಂತಿಯ ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೇ ಮದುವೆಯಾದ ವರುಷದೊಳಗೇ ದೀಕ್ಷಿತರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಶಂಭುವು ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದ. ಮಡುಗಿಯ ಕೇಶ ತೆಗೆಯುವ ಸಂಸ್ಕಾರ ಆಗಲೇ ನೆರವೇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 'ಇನ್ನೂ ಜಿಕ್ಕು ಹುಡುಗಿ, ಮೈನೆರೆದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆಯಿಸಿದಾಯಿತು' ಎಂದು ತಂದೆ ಶಂಭುವು, ಮಗಳ ಮೇಲಿಳಿ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಆಗ ಉದಾಸೀನಮಾಡಿದ! ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕಾಲಬದಲಾಯಿಸುವುದೆಂದು ಆತನಿಗೆ ನು ಗೊತ್ತು? ಈಗಲೋ! ಮಂಡೆಬೋಳಿಸುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, 'ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಬೇಕು' ಎನ್ನುವ 'ನಾಸ್ತಿಕರು' ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಂತೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಂಭು ವಿ ನ ಹಿರಿಯಮಗನೂ ಅವರೊಳಗಿನವನೆ. ಆತ ಹೊರಗೆ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೋಗುವಾಗ ತಂದೆಯಂತೆ ಧೋತರ ಹೊದೆಯುವುದಿಲ್ಲ! ಸ್ಥೂಲನ ಮಡುಗರ ಹಾಗೆ ಶರಟು-ತೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಗೆಳೆಯರೂ ಅಂಥವರೇ. ಹಳೆಯವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆವರಿಗೆಲ್ಲ ಬುಗುಣ್ಣೆ.

* * * *

ಶಾಂತೆಗೆ ಈಗ ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷ. ಸುಂದರವೂ, ಸುಸಂಘಟಿತವೂ ಆದ ಅಂಗಾಂಗಗಳು. ಪ್ರಾಯಬಂದಹಾಗೆ ಲಾವಣ್ಯವೂ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಅವಳಾ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡುತ್ತಲಿದೆ. ತಿಳಿದವರೆನ್ನಿಕೊಂಡವರು ಕೂಡ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಶ್ರದ್ಧೆ ವಡಬಹುದಾದ ರೂಪ ಅದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಾರಿದ ಆಕರ್ಷಣೆಯೆಂದರೆ ಆಕೆಯ ಕೇಶರಾಶಿ. ನಿಂತು ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆ ಎತ್ತಿದರೆ, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಪಾದದ ಹಿಮ್ಮಡವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಡುವಂತಿದ್ದ—ನಳನಳಿಸುವ ಆ ನೀಲವರ್ಣದ ಸುರೀರ್ಷ ಕೇಶಗುಚ್ಚ

(೨೫ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

ಗಂಡುಸರೇನು ಮಾತು ಬಾರದವರಲ್ಲ! ಮಾತಾಡಲ್ಪಟ್ಟೆಂದೇ ಹೊರಟರೆ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಮಾರಿಸಲಾಗದವರಲ್ಲ. ಆ ದ ರೆ ಗಂಡುಸರ ಮಾತಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಿದೆ; ಮಾತಿಗೆ ಬಿಗಿಯಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಹೆಂಗುಸರ ಮಾತಿಗೆ ?

* * *

ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಮಾತನಾಡುವುದು ಕಡಮೆಯೆಂದು

ವನ್ನು, ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಉಪಚರಿಸುವುದೇ ಅವನಿಗೊಂದು ಕ್ರೇಡೆ. ಅಭ್ಯಂಜನಮಾಡಿ, ಒಡ್ಡೆಯಾದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಆರವಿಟ್ಟಾಗ, ಅವು ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಘಮಘಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಶಾಂತೆಗೆ ಸೊಗಸು. ಅದೇ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆ. ಈಗ ಆ ಸಂತೋಷದ ಆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಭಾರ ಇಳಿಯಲೇ ಬೇಕು!

ಶಂಭುವು ಇಂತಹ ಕ್ರೂರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ತುಂಬಾ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು. ಅವನಂತೆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರೋಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಾಲ್ಯ ಮಾಡುವ ಇತರರು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಸೂಯಾಪರರಾದ ಆ ಜನರು, ಹೊರಗಿಂದ ಶಂಭುವಿನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಯಜಮಾನರುಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದು, "ಅವನು ಪರಮನಾಸ್ತಿಕ; ವಿಧವೆಯಾದ ಮಗಳಿಗೆ ಮುಂಡನ ಮಾಡಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳ ಅಡಿಗೆ ಆದರಣೆ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಸಂಘಾವಿತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದುದಲ್ಲ!" ಹೀಗೆ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿ, ಶಂಭುವಿನ ಆಸ್ತಿಕರುಗಳನ್ನೆಷ್ಟೋ ತಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆತನ ಸಾಲ ಈಗಿತ್ತು ಬಿಳಿದಿತ್ತು. ಸದ್ಯ ದೂಡ್ಡಮ್ಮ ತೀರಿಕೊಂಡು ಎಂಟು ದಿನ ಸಂದಿಹೋಗಿವೆ. ಅವಳ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಗೆಂದು ಶಂಭುವು ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಲ ತೆಗೆದಿದ್ದಾನೆ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮಗನೂ ಕೈಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಶಂಭುವಿನ ಮನಸ್ಸು ರೋಸಿಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಪರ ಊರಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ಯಜಮಾನರೊಬ್ಬರಿಂದ "ಮಗಳ ಕೇಶ-ಬಂಡನ ವಿಧಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸದ್ಯವೇ ಯಾತ್ರಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ!" ಎಂದು ಅಂದೆಯ ಪತ್ರ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಆ ಗೃಹಸ್ಥರೋ ತುಂಬ ಶ್ರೀಮಂತರು. ಅಲ್ಲದೆ ಆಸ್ತಿಕರು. ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಕ್ಕೆಂದು ನೂರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅವರು ಬಂದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಸಡ್ಡಾಳವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುನಿದುಕೊಂಡರೆ....? ಪುರೋಹಿತರೆಂದಂತೆ ಆ ವಿಧಿಯನ್ನು ಈ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸದೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ.

ವಿವಾಹವಿಡ್ಡೇದನಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ ಹೆಂಗುಸು ಒಬ್ಬಾಕೆಯಿದ್ದಾಳೆ....

ಮಾತೇ ಸರ್ವಸ್ವ, ಮಾತೇ ಸರ್ವನಾಶ. ಮಾತೇ ಎಲ್ಲಾ; ಆದರೆ ಆದರಲ್ಲೇನಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ನಾವು ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತೇವೆ; ಅನಂತರದ ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ನಾವು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಿಜ.

* ಮಾತಿಗಿಂ ಸಗನುಡಿಯು

ಮಾತಿಗಿಂ ಹಗೆ-ಕೊಲೆಯು

ಮಾತಿಗಿಂ ಸರ್ವಸಂಪದವು

ರೋಕಕ್ಕೆ ಮಾತೆ ಮಾಣಕವು!"

ಶಂಭು ವು ಹಂಡತಿಯೊಡನೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೆತ್ತಲೆಂದೇ ಒಳ-
ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಬಾಚಣಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಗಳ
ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಜೇಳು
ಕುಟುಕಿದಂತಾಯ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದೆ ಸವರು ಬಾಗಿಲಿಗೆ
ಆಪುಕೊಂಡ. ಮಗಳ ನಿದಿದಾದ ಕೂದಲುಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು
ಹಿಡಿ ಹಿಡಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಹಣೆಗೆಯಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ
ತಾಯಿಯ ಕೈ ಸೋತುಹೋಯ್ತು.

“ಘಾ! ಇನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೆಂದು ಇವು
ಈಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿವೆಯೇ; ತೋಳಿಗೆ ಕಸಬಂದುದಿಟ್ಟಿತು! ಪಾಪಿ!
ಎಂದಾದರೂ ಕಳೆಯಲೇ ಬೇಕಾದ ಈ ಕೇಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೇಕೆ
ಅರೆಯಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಕಾಣೆ!”

ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಯಾಸಗೆಟ್ಟು ಆ ತಾಯಿ-
ಹಂಗುಸಿನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು.
ಆಗಾಗ ಈ ನೋವಿನ ಬುಗ್ಗೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಾರಿ ಅದು
ಇನ್ನಿಷ್ಟು ವುಟಿಯಿತು. ಶಾಂತೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹನಿ!
ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಡುಗಿ ಸಿಡಿದೆದ್ದಳು:

“ಅಗದಿದ್ದರೆ ಬಿಡು; ಮಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಳು
ಬೇಡವಾಗಿದ್ದರೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಿ, ಬಾವಿಗಾದರೂ ಜಿಲ್ಲ-
ಬಾರದಿತ್ತೇ! ಹಾಳಾದವಳನ್ನು ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಯೋ ಭಗವಂತ!”

ಕೋಪ ಕರುಣೆಗಳಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾದ ಆ ನನ್ನಿವೇಶ, ತಾಯಿ-
ಮಗಳು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮುಖವೆತ್ತಿ
ನೋಡದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮತ್ತೆ ಅವ-
ಸರದಿಂದ ಏಳುವಾಗ, ತಾಯಿಯು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹಿಂದೆ ಬಿಸಾಡಿದ
ಹಣೆಗೆ—ವಾಸ—ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ, ಶಂಭುವಿನ ಹಣೆಗೆ
ತಾಗಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ತಾಯಿ-ಮಗಳ ಮಾತು ಕೇಳಿದಾಗಲೆ
ಹಣೆಬಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಂಭುವು ಕೈಯೆತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ಆ ಕೈ
ಹಣೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ‘ಸಾಯಂಕಾಲ
ಹೇಳೋಣ’ ಎಂದು ಆತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲ್ತೆಗೆದ.

ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಶಂಭುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೋದನ. ಶಾಂತೆಯ
ಗಂಡನು ಸತ್ತದಿನದ ವೇದನೆ ಇಂದು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೆ
ಮರುಕೊಳೆಸಿದೆ. ಶಾಂತೆಯನ್ನು ಈಗಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು
ಯಾರೂ ನೋಡಲಾರರು. ಗೆಳತಿಯರ ಸಲ್ಲಾಪದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಎನ್ನುವಂತೆ ವರ್ಣನೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದ, ಆ ಕಬೀರಿಗುಡ್ಡವನ್ನು
ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡುಕುತ್ತ ಘೋರವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಶಾಂತೆ.
ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಾಗಿದ್ದ
ಇನ್ನಾರಿಗೂ—ಅಡೆಷ್ಟು ಭೀಭತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ—ಆ ವಿಧಿ ಪರಿಹಾರ್ಯ-

ವೆಂದು ಎನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಹುಡುಗಿ ತನ್ನ
ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. “ಅಯ್ಯೋ ನೋಡಿ;
ಅವಳೆಲ್ಲಯಾದರೂ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ.....” ತಾಯಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟಳು.
ಶಾಂತೆಯ ಅಣ್ಣ ಎದ್ದು ಆ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೋಣೆಯ
ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಮನಃಸ್ಥೈರ್ಯಸಾಲದೆ, ಬಾಗಿಲಹೊರಗೇ
ತಡೆದು ನಿಂತ.

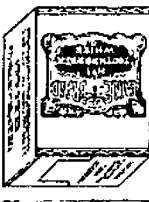
ಕೋಣೆಯ ಮಗ್ಗಿಲುಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿ ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ
ಮಂಜವಿದೆ. ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ನಿಲುವುಗನ್ನಡಿ.
ಶಾಂತೆಯು ಒಳಗೆ ಹೋದವಳೇ ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಪಾಟಿನಿಂದ
ಬಾಟಲೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದರೊಳಗಿದ್ದ
ಸುಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ನೆತ್ತಿಯಮೇಲೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು,
ಕೂದಲುಗಳಿಗೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಸವರಿ ತುರುಬುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಳು.
ಡಬ್ಬದಿಂದ ಕುಂಕುಮ ತೆಗೆದು ಹಣೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ,
ತುರುಬಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅಗ ಅರಳಿದ ಹೂವೊಂದನ್ನು ಮುಡಿದು
ಕನ್ನಡಿಯ ಎದುರು ನಿಂತಳು. ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲಿನ ಪಾಪದ ಬಿಂದು
ಗಳು ಇನ್ನೂ ಶುದ್ಧರುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಆ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿನಿಯ
ಕುರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಿಂಚೊಂದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ತುಟಿಯ
ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಿರುನಗೆ! ಅವಳು ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೆ
ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದಳೋ!

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

—ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಶ್ರಮದ ನಿಷ್ಠೆ

ಸಂಗೀತಕಲಾಪ್ರವೇಶ

★

ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ
ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮುಂಬಯಿ
ವಿದ್ಯಾಭಾತೆಯಿಂದ ಮುಂಬಾರಾಗಿದೆ.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ !

**●ಸರ್ವಸ್ವತೀ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯ
ಗಣೇಶಪೇಟೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.**

“ಅಮ್ಮಾ! ನಾನೆಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಿ?”

ಹೊರಗೆ ನಾಸಿತನ ಧ್ವನಿ. ಒಡನೆಯೇ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿಂದ
ಜೀತ್ವಾರದೊಡನೆ ಏನೋ ಭಾರವಾದ ವಸ್ತುವು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ!
ಶಂಭುವು ತಲೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಬಂದ.
ಶಾಂತೆಯು ಸ್ವೈತತ್ವವು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ತುರುಬು ಬಿಚ್ಚಿ
ಹೋಗಿದೆ. ಕೂದಲುಗಳೆಲ್ಲ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಹರಡಿದೆ. ಅಣ್ಣನು
ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಕಂಬದಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು
ಕ್ಷಣ—ಅಲ್ಲಿಯ ಹವೆಕೂಡ ಉಸಿರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದೆಯೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ—ಎಲ್ಲವೂ ನೀರವ! ನಿಷ್ಪಂದ!

“ಇಲ್ಲ, ಇದು ಆಗದ ಮಾತು! ನನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ
ನಾನೆಂದಿಗೂ ಇಂತಹ ಹಿಂಸೆಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ
ಧರ್ಮ ಹಾಕಾಗಲಿ! ನೀವೆಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸರು!”

ಮನಸ್ಸಿನ ಆವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಶಾಂತೆಯ ಅಣ್ಣ
ಅವಳುಗಿಡುಗಡೆ ಕೊಂಡ. ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಬಿಸಿಯಾದ ಬಾಷ್ಪ
ಧಾರೆಗೆಟ್ಟಿ ಹರಿಯಿತು. ಶಂಭುವು ಇದ್ದುಬಿದ್ದ ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನೆಲ್ಲ
ಶೇಖರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೃದುವಾಗಿ ಹೇಳಿದ:

“ಏನಣ್ಣಾ! ನಿನ್ನಂತೆ ನಮಗೂ ಅಂತಃಕರಣ, ಅನುಕಂಪ-
ಯೇನು ಇಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮದು ಹೆತ್ತವರುಳು. ಕೇವಲ
ಇಲ್ಲಿಯದನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಪರಲೋಕವನ್ನು ಮರೆಯು-
ವಂತಹ ಹೀನವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಕೂಡದು. ಈಗ ನಾವು
ಹೃದಯವನ್ನು ಪಾಪಾಣವಾಗಿಸದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಳೆ
ಪುರೋಹಿತರು ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪುಷ್ಕಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಡವೇ?
ತಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಮಾನವಿದ್ದರೆ, ಅವಳ ಮುಂದಿನ ವ್ರತ-
ಉಪವಾಸಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲತೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಧರ್ಮವನ್ನು....”
ಗೃಹಸ್ಥಾಮಿಯು ಇನ್ನೂ ಏನೇನನ್ನೂ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ.
ಆದರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಲು ಮಗನು ನಿಂತರಷ್ಟೇ ಆತ ದುರ್ದಮ್ಯ
ವಾದ ವೇದನೆಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

ಶಾಂತೆಯನ್ನು ಅರ್ಧಮೂರ್ಛಿತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ,
ನಾಸಿತನ ಎದುರು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದುದಾಯಿತು. ಅವಳ ಮುಂದಿನ
ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆಂದು ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಧವೆಯೊಬ್ಬಳು
ರಕ್ತವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂತಹ ಹೆಂಗಸುಗಳಲ್ಲದೆ
ಇನ್ನಾರಿಗೆ ಆ ದಾರ್ಢ್ಯಬರಬೇಕು. ಶಂಭುವು ಆ ಘೋರ ನೋಡ
ಲಾರದೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋದ.

ನಾಸಿತ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಒತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ
ಕಬರಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ರಾಶಿಹಾಕಿದ. ಒಂದು ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ
ಏನಾದದ್ದೆಂದು ಕುಲುಕುಲು ನಗುವುನೋ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದ
ಕುರುಳುಗಳು, ಇದೀಗ ಕೆಸರುಮಣ್ಣಿನ ಹಾವನೆಯಂತೆ ಒಂದೆಡೆ
ರಾಶಿಬಿತ್ತು. ಅಂತೂ ಧರ್ಮ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು. ಪರಲೋಕದ
ಗಂಡನಿಗೆ, ಆಹಾರದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯ
ಹೆಂಡತಿಯ ತಲೆಗೂದಲಿನ ನೀರು ಬೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತಪ್ಪಿತು.
ಹೆಣ್ಣು ಮಡಿಯಾದಳು; ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ನಿರಂತರವಾಯ್ತು.

ಪ್ರಥಮಸಂಸ್ಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನು ನುಣ್ಣಿಗೆ ಮಾಡ
ಬೇಕೆಂದು ನಾಸಿತ ನೆತ್ತಿಗೆ ನೀರು ತಟ್ಟಿದ. ಹೊರಗೆ ತಂಗಾಳಿ
ಬೀಸುತ್ತಿದೆ; ಜೊತೆಗೆ ನೀರು ಬಿತ್ತು. ಶಾಂತೆಗೆ ಈಗ ಜೆನ್ನಾಗಿ
ತಿಳಿವು ಉಂಟಾಗುತ್ತಬಂತು. ನಾಸಿತ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅಲಸ್ಯ
ಮಾಡದೆ, ಅಂತಹ ಭದ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಾಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ
ಮೊಂಡುಗತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕರಕರನೆ ಎಳೆದ. ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ
ದಲ್ಲಿ ಶಾಂತೆಗೆ ತಾನೆಲ್ಲಿರುವೆನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ
ರಾಶಿ-ರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೂದಲುಗಳು ಕಂಡುವು. ಎದುರಿಗೆ ಕೆಂಪು-
ಸೀರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ವಿಧವೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಎದೆಗೆ
ಸಿಡಿಲು ಬಡಿಯಿತು.

“ಅಯ್ಯೋ ಅಣ್ಣಾ! ನನಗಾರೂ ಇಲ್ಲ; ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿ
ಎಲ್ಲ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ! ನಾನೂ ಸತ್ತೆ!”

ಆ ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿಕಾರವಾದ ಕೂಗು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗು-
ತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಕೋಮಲವಾದ ತನುಲತೆ ಬೋಧೆ ತಪ್ಪಿ ನೆಲಕ್ಕೆ
ರಾವಿಕೊಂಡು ಬಿತ್ತು.

❧

ಶಂಭುವಿನ ತ್ಯಾಗ, ಸಹನೆ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಒಂದೂ ಆತನ
ಲಾಕಿ ಕವನನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಲಿಲ್ಲ.
ಬರಲಿದ್ದ ತ್ರೀಮಂತ ಯಜಮಾನನು ಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಬೇರಾವುದೋ ಊರಿಗೆ ಹೋದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಅನಂತರ ತಿಳಿದು
ಬಂತು.

“ಆದದ್ದು ಒಳಿತೇ ಆಯ್ತು. ಆ ಶಾಂತೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸಂಭಾವಿತ
ಹುಡುಗಿಯಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಜನರೊಡನೆ ಆಕೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಯೋ!”

ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಜನ. ಕೊನೆಗೂ
ಶಂಭುವಿನ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಸಂಭಾವನೆ ಇಷ್ಟೆ !

ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರತ

(ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಮಾತುಗಳು)

ಕಳೆದ ಅಗಸ್ಟ್ ೨೦ ನೆಯ ತಾರೀಖು ಬುಧವಾರ ದಿನ, ಮುಂಬಯಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ. ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವಿದು.

ನನ್ನ ಎಳೆಯ ಗೆಳೆಯರೇ,

ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬದಗಿ ದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ತುಂಬ ಹಿಗ್ಗು. ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ' ಕನ್ನಡ ಬಾವುಟ ' ವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮೆದುರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ. ಇಂದು ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಸದ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ' ಆನಂದಕಂದ ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕತೆಗಾರರಿರುವುದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿ ಅರಿತಿರಬಹುದು. ಅವರು ಬರೆ ಕತೆಗಾರರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಕವಿಗಳಾಗಿಯೂ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿಯೂ ವಿನುಶ್ಕರಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ' ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರತ ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಅವರು ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ; ಅದನ್ನು ನೀವು ಓದಿದ್ದೀರಾ ?

ಆನಂದಕಂದರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನದಿಂದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗರ ಸುಖ-ದುಃಖ-ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ-ತೊಡಕು-ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು. ' ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರತ ' ವಂತೂ ಅವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ-ಭಾವಿಕರಾದ-ಮುಗ್ಧರಾದ-ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು, ' ಜ್ಞಾನಲವದುವರ್ಧಿ ' ರಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಂದಾಳುಗಳು, ಹೇಗೆಹೇಗೆ ನೀಡಿಸಿ ಕಾಡಿಸಿ ತಂತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ಸಂಗತಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ-ಮನಸಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಅನಹಾಯರಾದ ಬಡವರು, ಉನ್ನತರಾದ ಸಿರಿವಂತರ ಅಡಿಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಸೂಡುಗೊಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದು ಹೃದಯ ಕರಗುವಂತೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಕಥಾನಾಯಕಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ, ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ-

ಗಾಡಿನ ಮುದುಕಿ. ಆಕೆಯ ಮನೆತನ ಮುಳುಗಿದ ಕರುಣ-ಕಥೆಯ ಈ ಕಥೆಯ ವಸ್ತು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿಯ ಕನ್ನಡ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯ ಕತೆ ಬಿಳಿದು ಕೊನೆಗಂಡಿದೆ.

ಕಥಾ ಲೇಖಕರು ಆನಂದಕಂದರಾದರೂ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ' ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರತ ' ಹೇಳುವ ' ನಾನು ' ಎಂಬ ಕಥನಕಾರನೊಬ್ಬನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಒಂದು ಸರಕಾರಿ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಕೂನನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವವ. ಬರುವ ಸಂಬಳ ' ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು ' ಎಂಬ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸಾಲು ವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂತಲೆ ಅವನು ಆಗಾಗ ಸಂಸಾರದ ಪೇಚಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಪೇಚಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲೆ ಅಲ್ಲವೆ, ಮನುಷ್ಯನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಜ್ಞೋದನೆ ಮೊರೆಯುವುದು ? ಕಥನಕಾರನ ವಿಚಾರಮಂಥನದಿಂದ ಹೊರಟ ಒಂದು ಅನುಭವದ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮುದ್ದೆ ಕತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ನಮಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಾತು ಹೀಗಿದೆ :-

“ ಪಟ್ಟಣದ ವಾಸ ನಮ್ಮಂತಹ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ಅಡಾಯದವರಿಗೆ ತುಂಬ ಕಷ್ಟಕರ ನೋಡಿರಿ ! ಸಿರಿವಂತರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಅಳುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹಣದ ಅನುಕೂಲತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಬಡವರಂತೆ ದುಡಿದು ಕಂಡಷ್ಟನ್ನೇ ಹೇಗಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ದಿನದ ಕೆಲಸಕ್ಕೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸಿನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ ಅನೇಕ ಸಲ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವುದು : ಈ ಬಡವರಾಗಿದ್ದವರ ಮನಸ್ಸು-ಬುದ್ಧಿ-ಹೃದಯಗಳು ಬೆಳೆವನೆಗೆ ಹೊಂದದೆ, ಬರೆ ದೇಹಬಲವಷ್ಟು ಬೆಳೆವನೆಗೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದನ್ನು (ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಸೀರಮ್), ಯಾವನಾದರೂ ಸಂತೋಷಕ ಕಂಡುಹಿಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾದೀತು ' ಎಂದು. ಅಹುದೋ ಅಲ್ಲವೋ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿ ! ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವನೆಗಳು ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದುವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲದ

ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಕಲೆದೋರುವುವು. ಬಡತನದಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಹೋಗುವುವು. ಇಂತಹ ಅಪೂರಿತ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೆ ಯಾವುದೊಂದು ಸಮಾಜದ-ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ-ಸುಂದರ ಮಂದಿರದ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಲಿನ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸತೊಡಗುವುವು; ಸುರಿಸಿ ಕಾಲನ ಪ್ರಳಯಲೀಲೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವುವು..... ”

ಎಂತಲೆ ಕಥನಕಾರ ತನ್ನ ನಿರ್ಣಯವೊಂದನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ: ‘ಬಡವರಾದವರ ದೇಹಬಲವಷ್ಟೇ ಬೆಳೆದರೆ ಇಲ್ಲದ ಅವನಕ್ಕೆ ಗುಂಟಾಗದೆ, ಇದ್ದವರಾದರೂ ಸುಖದಿಂದ ಉಂಡುಕೊಂಡು ಇದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆ ಕಥನಕಾರನಿಗೆ ಇನ್ನಾವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ಆತನ ಈ ಮಾತುಗಳೇ ಹೇಳುತ್ತಲಿವೆ.

“ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಾದರೂ ಮನೆಗೆಲಸ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ದೀರ್ಘಯೋಜನೆಯ ದಿನ್ನುಹತ್ತುವ ಪ್ರಸಂಗ ನನಗಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು? ಅಭೀಷಿತ ಕೆಲಸವಾಯಿತು, ಸಂಬಳವಾಯಿತು, ಹೆಂಡತಿಯಾಯಿತು, ಮಗುವಾಯಿತು, ಸುಖವಾಗಿ ನಿರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.” ಆದರೇನು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರುಕ್ಕಿಣಿಯೊಬ್ಬಳೆ ಒಬ್ಬಳು. ಆರು ತಿಂಗಳ ಕೂಸಿನ ತಾಯಿ ಬೇರೆ. ನಾನೋ, ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯ ಅವಸರದವ. ಮನೆಗೆಲಸ, ಕೂಸಿನ ಬರೆಯಿಕೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗಾಗಿ ನನಗೆ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ಹೊರೆಯೂ ರುಕ್ಕಿಣಿಯೊಬ್ಬಳೆಯ ಕಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ. ಅವಳ ಪ್ರಕೃತಿಯಾದರೂ ಬಲವುಳ್ಳದ್ದೆನ್ನಬೇಕೆ? ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡವೊಂದನ್ನೂ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದಾದರೂ, ಅಕ್ಕಿಗಾಗಿಯೆ ಹೊಸ ದೊಂದು ಬಿದಿಗೆ ಕೊಂಡು ತರಬೇಕಾಯಿತು.... ”

ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ತೊಂದರೆ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಥನಕಾರ ಅಡಿಗೆಯವಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಡರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕೂಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗಿತ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಈ ವಿಚಾರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ದೊರೆತಳು; ಅವಳು ದೊರೆತುದರಿಂದಲೆ ನಮಗೆ ‘ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರತ’ ದೊರೆಯಿತು.

ಹಾಲಿನ ಗೋದೂಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಕಥನಕಾರನಿಗೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮನು ಸಿಕ್ಕುವಳು. ಆಗ ತಾನೆ ಆಕೆ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಕೂಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಮುದುಕಿ ಜಿನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ಗೋದೂಬಾಯಿ ಹೇಳುವಳು. ಆಗ ಕಥನಕಾರ ಅವಳು ಸಂಬಳ ವನ್ನೆಷ್ಟು ಕೇಳಬಹುದೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಹಾಲುನೂರಿ ಹೊಟ್ಟೆ-

ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಗೋದೂಬಾಯಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ಗೊತ್ತೇ?

“ಎಲ್ಲೇ ಸಂಬಳರೀ, ಹಳ್ಳೀ ಊರಿನ ಮುದುಕಿ! ನಿ ನಾ ದ ರೂ ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಯ್ತು!”

ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು ಹಳ್ಳಿಯ ಮಾನವಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ರೀತಿಯಿದು. ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಅವರಿಂದ ದಿನದ ಇಷ್ಟತ್ತುನಾಲ್ಕು ತಾಸೂ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸರಿ, ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿಯೆ ಒಂದ ಮಲ್ಲಮ್ಮ, ಕಥನಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಸನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಂತಳು. ಹೆಂಡತಿಯ ತೊಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಗಂಡನಿಗೆ ತುಂಬ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆಯೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಕಥನಕಾರನಿಗೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಪರಿಚಯ ಆಗುವ ಸಂಭವವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕುಲರಸಿಕ ತರುಣಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದರೆ ಒಲವಿನ ನೆಲೆಮನೆ. ಮಗು ಪುಟ್ಟಮ್ಮ ಮುದ್ದಿನ ಮುದ್ದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ‘ಪುಟ್ಟಮ್ಮನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೊರೆತ ಮನುಷ್ಯದೇಹದ ಯಂತ್ರ! ಒಡೆಯರು ದುಡಿಯುವಾಳುಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ರೀತಿಯೆ ಹೀಗಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಳಿಂದ ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ “ಈ ಹಳೆಯದಾದ ದೇಹಯಂತ್ರದ ಒಳ್ಳೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾವಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ, ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲ ಮನಸ್ಸು-ಹೃದಯಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿರುವುವು!” ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಆತನಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುವುದು. ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಹಾಡುವ ಜೋಗುಳ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಹಜ ಕಾವ್ಯ ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯಳೇ ಅತುಂದೆಂದು ಆತನ ಬುದ್ಧಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಆದರೂ ಅವಳು ಒಕ್ಕಲಿಗಿತ್ತಿ. ಆಕೆಯ ಸಂಸಾರದ ಸುಖ-ದುಃಖ ಒಡೆಯನಾದ ಕಥನಕಾರನಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದೀತು?

ಕಥನಕಾರ ತುಂಬ ರಸಿಕ. ಸಮಯದೊರೆತಾಗೆಲ್ಲ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಗೆಯಾಟವನ್ನಾಡಿ, ಅವಳನ್ನು ರೇಗಿಸಿ ತಾನೂ ನಗುತ್ತಿರುವನು. ಮಲ್ಲಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ನಗೆಯಾಟವನ್ನು ನಿಡುನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿಯೇ ನೋಡುವಳು; ಆಮೇಲೆ ಏನೋ ನೆನಪಾದಂತಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಹಾಕುವಳು; ಕಂಬನಿ ಸುರಿಸುವಳು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ:

“ನಮ್ಮ ಕಾಶಿ ಸುಡ್ಡ ನಿಮ್ಮ ಹಾಂಗಸ ಇದ್ದಳು ನೋಡಿ, ಅವ್ವ ನೆಹರೆ!”

ಎಂದು ಹೇಳುವಳು. ಆದರೆ ಆ ಬಡ ಮುದುಕಿಯ ಕಾಶಿಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾರಿಗೆ? ಗಂಡನ ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ಹೆಂಡತಿ; ಹೆಂಡತಿಯ ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ಗಂಡ. ಇಬ್ಬರ ಹೃದಯದ ತುಂಬ

ಹಸುಗೂಸು ಪುಟ್ಟಮ್ಮ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಕಾಶಿಯಾರೋ, ಕಂಚಿ ಯಾರೋ !

ಒಂದು ದಿನ ರವಿವಾರ, ಕೆಜೇರಿಗೆ ಬಿಡುವು, ಕೆಲಸವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಥನಕಾರ ಒಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೆಂಡತಿ ಯನ್ನು, ಏನೋ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಿರುವಂತೆ ಕೂಗಿ ಕರೆದು; ನಗೆಯಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. 'ಪುಟ್ಟಮ್ಮನ ಮದುವೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹರಳಿನ ಬೆಂಡೋಲಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕೋ, ಮುತ್ತಿನ ಏಕಾಂಶ ಮಾಡಿಸಬೇಕೋ' ಎಂಬುದರಿಂದ ಮಾತು ಮೊದಲಾಯಿತು. ಮದುವೆಯಾಗಲಿರುವ ಪುಟ್ಟಮ್ಮ ಆಗ ಆರು ತಿಂಗಳ ಹಸುಗೂಸೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯಬೇಡಿ. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆದು ಕಥನಕಾರ ಹೆಂಡತಿಯ ತವುರನ್ನು ಬೀಕಿಸುವನು. ನಗೆ-ಯಾಟ ಜಗಳಾಟವಾಗುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಮ್ಮನ ಮುದ್ದುಮೊಗ ಇಬ್ಬರ ಕಣ್ಣೆದುರೂ ಕಾಣಿಸಿತು. ಜಗಳಾಟ ಜಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಆಗಲೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕಾಶಿಯ ನೆನಪನ್ನು ತೆಗೆದು "ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರೂ ಹುಡುಗಾಟಾ ನೋಡತೀರಾಹಾಗಿಲ್ಲಾ ನನಗ, ನಮ್ಮ ಕಾಶಿ-ಶಿವಲಿಂಗರ ಬಾಳೇನು ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿತ್ತೆ ನೋಡಿ" ಎಂದು ಹೇಳುವಳು. ಅದೇಕೋ ಅಂದು ಕಾಶಿ ಕಥನಕಾರನಿಗೆ ಕಿವಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಳಿಯುವಳು. ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗಿನ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕಥನಕಾರನ 'ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್' ಜೀವನ, ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕರುಣಾಮಯ ಜೀವನಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಉದ್ದೀಪಕವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಕಾಶಿ-ಶಿವಲಿಂಗರ ಹೆಸರು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆಯೇ ಕಥನಕಾರ, ಮಲ್ಲಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ :

- ಕಾಶಿ ಅಂದರೆ ಯಾರು ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ?
- ನಮ್ಮ ಶಿವಲಿಂಗನ ಹೇಣ್ ತಿರಿ ?
- ಶಿವಲಿಂಗ ಯಾರು ?
- ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನಿ ? ನನ್ನ ಮಗಾ !

ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದರೂ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಗನ ಪರಿಚಯ ಕತೆಗಾರನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇರಬೇಕಾದರೂ ಯಾತಕ್ಕೆ ? ಎಂತಲೆ ಅವನು ಮುಂದೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ :

"ನಿನ್ನ ಮಗನ ಹೆಸರು ಶಿವಲಿಂಗ ನಿನು ? ಹಂ, ಹಂ; ಅವನ ನುಡುವಿ ಆಗೇದೇನು ?"

ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮುಖದ ಕಳೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಇಳಿದು ಹೋಯಿತು. ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ ಹೇಳುವಳು :

"ಮದಿವ್ಯಾಳು ; ಮುಂಜಿ ಆತು ; ಬಾಳೇ ಆತು ; ಎಲ್ಲಾ ನೂ ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಕು ಆತು. ನಮ್ಮ ಜಲಮಾ ತಗೊಂಡು ನಿನು ಮಾಡೊಡ್ತಿ ಬಿದ್ದಿ ಯಪ್ಪಾ ! ಏನೋ, ಜೀವ ಏತೇ ಅಂತ ಬದಿಕೆ ಇದ್ದೀವಿ ಆತು !"

"ನಿನ್ನ ಸೊಸೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿನೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ?"

"ಇಲ್ಲಿ ರಾಯರಸ, ಆಕೆ ಸತ್ತು ಈಗ ವರಸ ಆಗತು ಬಂತರಿ !"

"ಆಯೋ ಪಾಪ, ನಿನಾಗಿತ್ತವಳಿಗೆ ?"

"ನಿನಾಗಿತ್ತಂತ ಹೇಳ್ಲಿ ಯಪ್ಪಾ ! ನನ್ನ ಬಂಗಾರದ ಮುದ್ದೀ ಯಂತಾ ಕಾಶಿ, ಬಾವೀ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತು ಹ್ಯಾದ್ಲು !"

"ಬಾಂವೀಬಿದ್ದು ಸತ್ತಳು ? ಅತ್ತೀ-ಸೊಸೀ ನಡುವ ಜಗಳಿಗಳ ಆತೇನು ?"

"ಎಂತಾ ಮಾತರಿ ಯಪ್ಪಾ ! ಕಾಶಿ ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು. ನಮ್ಮ ಮನ್ಯಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡಾಕೆ ಆದವಳು. ತಮ್ಮನ ಮಗಳು ಬ್ಯಾರೆ, ನನ್ನ ಮಗಳು ಬ್ಯಾರೆ ಏನಿ ? ನನ್ನ ಕಾಶಿಯಂತಾ ಗುಣವಂತಿ ಸೊಸೀ ಜೋಡೀ ಜಗಳಾಡೂ ಅತ್ತಿ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಕತ್ತೀನು ಇರಬೇಕು ನೋಡಿ ಯಪ್ಪಾ !"

ಮಲ್ಲಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಕಥನಕಾರ ನಿಗೆ, ಆಕೆಯ ಒಡಪಿನಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸಿರುವುದು. ಎಂತಲೇ ಕೇಳುವಳು :

"ಗಂದಾ-ಹೆಣತೀ ನಡುವ ನಿನಾದರೂ ಅಂಕುಡೊಂಕು ಬಂದಿತ್ತೇನ ಹಾಂಗಾದರೆ ?"

"ಎಲ್ಲಿ ಅಂಕಡೊಂಕರೇ ರಾಯರಸ ! ನಿನುಗ ಮತ್ತೆ ಅವನವರಿಗೆ ನಡುವ ಅಂಕಡೊಂಕ ಏತೆಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಪ್ಪಾರೆನಿ ? 'ಕಾಶಿಯಂತಾ ಹೇಣತಿನ ಕಳಕೊಂಡಮ್ಯಾಲ, ನನಗಿನ್ನ ಬ್ಯಾರೆ ಹೇಣತಿಯಾತಕ, ನಮ್ಮ ಪರಪಂಜೀ ಯಾತಕ' ಅಂತ ನಮ್ಮ ಶಿವಲಿಂಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಣ್ಣೀರ ಕಾಲ್ತೀ ಹರಸತೀರಾನೆ !"

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅಗ್ಗ ! ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ !

ಮಿಕ್ಕ ಬ್ಲೇಡುಗಳಿಗಿಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ !

೭ ಆಣೆಗೆ ೧೦ ಬ್ಲೇಡು ?

“ಹಾಂಗಾದರ ಬಾವಿ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೇನಾತ್ತು ? ಕಾಲುಗೀಲು
ಜಾರಿಬಿದ್ದ ಕೇಸು ?

“ಅಕೀ ಕಾಲೇನೂ ಜಾರಲಿಲ್ಲ ರಾಯರಸ, ನಮ್ಮನ್ನೆ ಕಾಡೂ ದೈವ
ನಮ್ಮ ಬಾಳೇದ ಕಾಲನ್ನೆ ಜಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತರೆ ! ”

ಗೆಳೆಯರೇ, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ನಿಮಗೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಹಾಭಾರ-
ತದ ಕಥಾಸೂತ್ರ, ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ, ಕಥಾಪರಿಣಾಮ ಇವೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರ
ಬಹುದು. ಮಲ್ಲಮ್ಮ, ಮಗ, ಸೊಸೆ ಇವರೇ ಪಾತ್ರಗಳು; ಸೊಸೆ
ಕಾಶಿ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತುಹೋದುದೇ ಕಥೆಯ ಪರಿಣಾಮ.
ಆದರೆ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕಾರಣ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಥನಕಾರ
ನಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನೂ ಕುತೂಹಲ ಕೆಣಕುತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ ?
ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳಿ !

ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಮಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗ.
ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕಾಶಿ ತುಂಬ ಜೇಲುವೆ. ಆಕೆಯ ಜೇಲುವಿಕೆಯು
ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಈ ನಾಡನುಡಿಯ
ಬೇಕು:—

“ ನಮ್ಮ ಕಾಶೀ ಜೇಲುವಿಕೆ ಮಾತು ಏನು ಹೇಳ್ತಿಯಪ್ಪಾ !
ಸಾವಿರಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಬಾಡಾಗ ಕುಂತಿದ್ದರೆ, ಎದ್ದು
ಕಾಣುವಂತಾ ಗೌರಿ ನನ್ನ ಸೊಸೆ! ಜೀನಗಾರ ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ ಮಾಡಿದ
ಬಣ್ಣದ ಗೊಂಬೆ ಕೂಡಾ ನಮ್ಮ ಕಾಶೀ ಜೋಡಿಗೆ ನಿಲ್ಲಾಕಿಲ್ಲ !
ಮೈಯ ಬಣ್ಣ ನೋಡಿದರಂತೂ ಬಿಂಕಾಕ ಹಾಕಿ ತಗದ ಬಂಗಾರದ
ತಗದು ಬ್ಯಾರೇ ಅಲ್ಲ; ಅಕೀ ಮೈ ಬ್ಯಾರೇ ಅಲ್ಲ. ಹಬ್ಬ-ಹುಣೀ
ದಿನಾ ಅಂತೂ ಹೊತ್ತು ಮುಣುಗೂತರೆ ಅಂದರೆ, ಮರೀದಲೇನು ನನ್ನ
ಕಾಶಿಗೆ ದಿಟ್ಟೀ ಇಳಿಬಿ ಬೆಲ್ಲತಿದ್ದೆ. ಇದ್ದದ್ದೊಂದು ಕರಿ ಚಂದ್ರಕಾಳೀ
ಸೀರಿ ಉಟುಗೊಂಡು, ಹಸರು ಹೂವಿನ ಕುಬಸಾ ತೊಟಗೊಂಡು,
ಹಾಂಗು ಮನ್ಯಾಗ ಸುಳಿದಾಡಲಾಕ ಹತ್ತಿದಳೆಂದರೆ, ಅಕೀ ಕನ್ನಡೀ
ಹಳ್ಳಿನಂಥಾ ಗಲ್ಲಕ್ಕು- ಓಡಿಹೋಗಿ ಮುದ್ದು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಲಾ-
ಅಂತ ನನ್ನ ಮನಸಿಗನಸತಿತ್ತು. ಯಪ್ಪಾ, ಹೇಳತೇನಿ ನೋಡ್ತಿ;
ನನ್ನ ಕಾಶೀ ಮುಗುಳನಗೀ ಮಾರಿ ಗಂಟುಬಿದ್ದದ್ದನ್ನ ನೋಡಿದವರು
ನಮ್ಮೂರಿಳಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ! ”

ಕಾಶಿ-ಶಿವಲಿಂಗರ ಹಾಲುಸಕ್ಕರೆಯಂತಹ ಹೊಂದಿಕೆಯ
ಸಂಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ, ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಸವಿನುಡಿಯೇ
ನಮಗೆ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೂ
ಸಮಯ ಎಲ್ಲಿದೆ ಈಗ? ಕಿಡಿಗೇಡಿ ಸ್ವಭಾವದ ಕಾಲ, ಸವಿಯಾದ
ಹೊಂದಿಕೆ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮಗಿರುತ್ತಾನೆಯೇ ? ಕಾಲ ಹರನೆಯಲ್ಲಿ
ಉಪ್ಪು ಬೆರಸಿ ಲೀಲೆಯಾಡುವುದೇ ಅವನ ಸ್ವಭಾವ !

ಶಿವಲಿಂಗನ ಹೊಲದ ನೆರೆಯ ಹೊಲವೇ ರುದ್ರಪ್ಪನದು.
ರುದ್ರಪ್ಪ ಹಣಗಾರ; ಊರ ಗೌಡರ ಅಳಿಯ. ಕಾಶಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಹಕ್ಕಿಕಾಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ಆಕೆಯ

ಜೇಲುವನ್ನು ರುದ್ರಪ್ಪನ ಕಾಗೆಕಣ್ಣು ನೋಡಿತು. ಆಶೆಯಿಂದ
ಕಾವ್ ಕಾವ್ ಎಂದು ಹಾರಾಡತೊಡಗಿತು. ಚುರುಕು
ಬುದ್ಧಿಯ ಕಾಶಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಗೊತ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ತಾನು
ಆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರನೆಂದು ಅತ್ತೆಗೆ ಹೇಳುವಳು. ಆದರೂ
ಮನೆತನದ ಅನನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕ, ಕಾಶಿಯು ಅದೇ
ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಬರುವುದು. ರುದ್ರಪ್ಪ ಹಣವಂತ,
ಊರ ಗೌಡರ ಸಂಬಂಧಿಕ. ಆತನಿಗೆ ಕಾಶಿಯಂತಹ ಬಡ ರೈತರ
ಹೆಣ್ಣೆಂದರೆ ಏನು ಬೆಲೆ ?

ಏನಾಯಿತೇನೋ ! ಒಂದು ದಿನ ಕಾಶಿ ಹೊಲದಿಂದ ಮನೆಗೆ
ಬಂದಳು; ಮುಖ ಬಾಡಿ ಬತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಿಗೇನೂ
ಮಾತನಾಡದೆ ಆಕೆ, ರೊಟ್ಟಿಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೊಂದು
ಹೊಲದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು.
ಆದರೆ ಅಂದು ಶಿವಲಿಂಗನಿಗೆ ಸಂಜೆಯ ವರೆಗೆ ಊಟವೇ
ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇಕೆಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಕಾಶಿ
ತನಗೆ ಊಟ ಒಯ್ಯ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ
ಅಚ್ಚರಿ-ಗಾಬರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗಿ, ಕಾಡಿನ ಬೀಡಿನ
ಬಂದಡೆಯೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಕಾಶಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವನು.
ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೆಯ ಸುದ್ದಿಯಿಲ್ಲ. ದುಃಖ-ನಿರಾಶೆಗಳಿಂದ
ಮನೆಗೆ ಮರಳುವನು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾಶಿ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವಳೆಂಬ
ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಕೂಡಲೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಬಿಟ್ಟಬಾಣದಂತೆ
ಓಡಿ ಹೋಗುವನು. ಮಲ್ಲಮ್ಮನೂ ಹೇಗೋ ಮೈಯನ್ನು
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಅಂದು ತಾನು ಅಲ್ಲಿ
ನೋಡಿದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಹೀಗೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾಳೆ:

“ ಬಾವಿ ಹತ್ತಿಲಿ ಬಂದು ನೋಡತೇನು; ತೊಯ್ದು ನೀರು ಬಸೀ-
ತಿರೂ ಹಣಾ ತಗದು ದಂಡಿಮ್ಯಾಲ ಹಾಕಿಬ್ಬರು. ಶಿವಲಿಂಗ ಹೊಡ
ತಲೀ ತನ್ನ ತೊಡಿಮ್ಯಾಲ ಇಟುಗೊಂಡು ‘ನನ್ನ ಕಾಶೀ ! ನನ್ನ
ಕಾಶೀ !’ ಅಂತ ಜಪಾಮಾಡತು ಕೊತುಬಿಟ್ಟದ್ದ ನೀರಾಗ
ಬಿದ್ದು ನೆನದು ಮುದ್ದಿ ಮುದ್ದಿ ಆಗಿರೂ ನನ್ನ ಕಾಶೀ ಮಳದ ಕಡೆ
ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಕಡಿಂದ ಅಗವೊಲ್ಲದು. ಉಬ್ಬಿರೂ ಕಣ್ಣು,
ತೆರೆದ ಬಾಯಿ, ಹರವಿ ಬಿದ್ದಿರೂ ಕೊಡಲಾ-ಇವೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಬಣ್ಣದ
ಗಾರಿಯಂತಾ ಕಾಶಿನ್ನ ಬೇತಾಳದ್ದಾಂಗ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟದ್ದೊ ! ”

ಹಳ್ಳಿಯೂರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಪಂಚನಾಮೆ ನಡೆಯಿತು.
ಕಾಶಿಯ ಮರಣಕ್ಕೆ ಗೌಡರ ಅಳಿಯನೇ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದರೂ, ಆ
ಅಳಿಯನ ಮಾವ ಗೌಡರು ನಿಭ್ರಣಕ್ಕೆ ಬಂದವರೆಂತೆ ಪಂಚಾ-
ಯತಿಗೆ ಬಂದು, ಬಾವಿ ಬಿದ್ದ ಕಾಶಿಯನ್ನೂ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಅಳು-
ತ್ತಿರುವ ಅತ್ತೆ-ಗಂಡಂದಿರನ್ನೂ ಅನುದಾರವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ
ಬೇರಿಸುವರು. ಕೂಡಿದ ಜನರಲ್ಲರೂ ಗೌಡರ ಮಾತನ್ನೇ ಎತ್ತಿ
ಹಿಡಿಯುವರು. ನಡೆಯುವವರ ಕಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಲಂಚತೆಗೆದುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಪಂಚರ ಪಂಚನಾಮೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. ಲಂಚ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ 'ಕಾಶಿ ಅತ್ತಿ-ಗಂಡದಿರಿಂದ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಹಾಗೆ ಆಗದೆ 'ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ತಾಳಲಾರದೆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದು ಪಂಚಾಯತಿಯ ವರದಿಯಾಯಿತು.

ಲಂಚದ ಹಣಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಶಿವಲಿಂಗನ ಬಳಿ ಹಣವೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಿಪ್ಪಯ್ಯನೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ಹೊಣೆಗಾರನಾದ. ಸುಗ್ಗಿ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಹಣಕೊಡುವುದಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ವರ್ಷ ಮಳೆಯಿಲ್ಲ, ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ; ತಿಪ್ಪಯ್ಯನ ಸಾಲ ಹೇಗೆ ತೀರಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಿವಲಿಂಗ ಹಗಲಿರುಳೂ ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಕುರುವಿನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಳ್ಳೆ! ಆಗಲೆ ಅವನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡ ತೀರಿಹೋದ ಸುದ್ದಿಯು ಬಂದಿತು. ತಂಗಿಯೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ತಿಪ್ಪಯ್ಯನ ತಗಾದೆ ತೆರವು-ಗೊಡದಾಯಿತು. ಸಾಲಗಾರ ಸುಖ-ದುಃಖ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ನೆಯೆ? ತಂಗಿಯ ಉಡಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದ ತೆರವಿನ ಹಣ ಅರ್ಧ ಸಾಲ ತೀರಿಸಿತು; ಮನೆಯಲ್ಲಿಯು ಎತ್ತು-ಎಮ್ಮೆ ಮಾರಿ ಆಯಿತು, ಇನ್ನರ್ಧ ಸಾಲ ತೀರಿತು. ಮನೆ ಬರಿಯ ದಾಯಿತು, ಮನಸ್ಸೂ ಬರಿಯದಾಯಿತು. ಜೀವವಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ನಿರಾಶಾಭಾವದಿಂದ, ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಶಿವಲಿಂಗ ಇಬ್ಬರೂ ಇದ್ದೂರನ್ನು ಬಿಡುವರು; ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಬೆಳ್ಳುಡಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಹೇಳುವಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ ಕಥನ-ಕಾರ, ತುಂಬುತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಕಂಬನಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಜಂತೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.

ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಜೀವನಾನುಭೂತಿ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಕುಂತಿಯ ದುಃಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಡಿಮೆಯದು—ಎಂದು ಕತೆಗಾರನ ಭಾವನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಶಿವಲಿಂಗ, ಕಾಶಿ ಇವರ ಆದರ್ಶಜೀವನವು ಯಾವ ಪೌರಾಣಿಕ ಉದಾತ್ತ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದುದು?—ಎಂಬುದು ಆತನ ಆಂತರಂಗಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತರಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಕೌರವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಕುಂದೇನು?—ಎಂಬುದು ಆತನ ಮುಚ್ಚುಸವಾಲು. ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಒಂದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಾಳೂ ಒಂದೊಂದು ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಎಂತಲೆ ಕತೆಗಾರನು ತನ್ನ ಕತೆಯ ಫಲಪ್ರತಿ ಯೇನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ!

“ಯಾವುದೇ ಒಂದು—ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ—ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ; ಅದರ ವರ್ತಮಾನ ಜೀವನದ ತೆರೆಯ ಒಂದೆ, ಸುಖ-ದುಃಖದ ಅನುಭವದ ಅನೇಕ ಅದೃಶ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ನೇತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಚನೆಯಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಗತಿಯ ಕಾರ್ಯವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಉದ್ಘಾಟಿತವಾದದ್ದು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನೆಣಕೆ. ಹೀಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಇರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಲನ ಸಂಕಲ್ಪವಾದರೂ ಏನಿಡೆಯೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು?”

— ನಮಸ್ತೇ —

ಜಯಂತಿಯ ಹಾವೇರಿ ಏಜಂಟರು

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಆರ್. ಮಹಾರಾಜಪೇಟೆ

ನ್ಯೂಜ್ ಏಜಂಟ್

ಕರ್ನಾಟಕ
ಟ
ಕ
ಕೇಂ
ದ್ರ
ಹಂ
ಬ್ಬ
ಲ್ಕಿ

ಆಯುರ್ವೇದ ರಸಶಾಸ್ತ್ರ
AYURVED RASASHASTRA

ಪಾಂಡುರೋಗದ ಮೇಲೆ
ಗುಣಕಾರಿಯೂ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕವೂ
ರಕ್ತವರ್ಧಕ
ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ!
ಜೋಗ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಧಾರವಾಡ
ಪಾಯೋನಿಯರ್ಸ್ ಫಾರ್ಮಸಿ, ಗದಗ.
ಕಸಬಿಕರ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಕಾರವಾರ

BALJEEVAN
RAKTAVARDHAN

ನಾನು ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ---

ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಪಿ. ಟಿ. ಆಚಾರ್ಯ ಮುಂಬಯಿ

ಕಳ್ಳನ ತಿರುಬೊಬ್ಬೆ! ಬೊಲೈವಿಕರನ್ನು ಮನಸಾರೆ
ಮತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾರ್ಗಾರೇಟಳು ಅವರ
ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಸದ ಪುತ್ರಳಿ; ಅದೇ ನಿಜವಾ-
ಗಿಯೂ ಬೊಲೈವಿಕರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಆಂಗ್ಲ ಮಹಿಳೆಗೆ ಮರಣದಂಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭ!
ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವಿದು !

ಜಗತ್ತಿನ ಜನಾಂಗಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸುಯಂತ್ರತವಾದ
ಗುಪ್ತಚಾರವೃತ್ತಿಯು—ಬೋಲೈವಿಕ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ—
ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಷ್ಟು ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ
ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತಚಾರರ ಮೇಲೆ ಗುಪ್ತ-
ಚಾರರು. ರಶಿಯದ ಗುಪ್ತಚಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಚೇಕಾ
ಎಂಬುದರ ಪರವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ಪರದೇಶಗಳ ಪರವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ
ಗುಪ್ತಚಾರವೃತ್ತಿಯು ನಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ
ಯಾರು ಯಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗುವುದು. ರಶಿಯ
ಸರಕಾರದ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ದ್ದು ಪರಕೀಯರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟ ಅನೇಕ
ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರು ಕೂಡ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆಯೆ ಪರರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರವಾಗಿ
ಗುಪ್ತಚಾರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವುದು, ಅಚ್ಚರಿಕಂಡರೂ
ಅಂದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.
ಇಂತಹ “ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ” ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಯ
ನಂತರ ಗುಂಡಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಚ್ಚರಿ
ಯೆಂದರೆ, ಪದಿನಾರಾಣೆಯ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿಯೂ
ಕೆಲವರೂ ಪರಕೀಯ ಸರಕಾರದ ಗುಪ್ತಸುದ್ದಿಗಾರರಾಗಿರುವ
ರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ. ಈ ಕಾರಣದ ಮೂಲಕ
ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಠಿಣ
ವಾಗುವುದು.

ನಾನು ರಶಿಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಚೇಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿನ
ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದು ಎದ್ದಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾರ್ಗಾರೇಟು
ಹ್ಯಾರಿಸನ್ ಎಂಬವಳೊಬ್ಬಳು ಪರರಾಷ್ಟ್ರದ ಗುಪ್ತಚಾರಕೆಂಬ
ಆಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈದುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಳು. ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ
ಅವಳು ಉದ್ಯೋಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅಮೇರಿಕೆಯ ಕೆಲವು
ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸುದ್ದಿಗಾರಳೆಂದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಸೋವಿ-
ಯೆಟ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆಯೆ ಅವಳು
ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಚೇಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಅವಳನ್ನು
ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಮರಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಿದರು.
ಆದರೆ ಅವಳನ್ನೇನೂ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಿಲ್ಲ; ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದರಲ್ಲದೆ
ಪರದೇಶದ ಸುದ್ದಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ಗುಪ್ತಚಾರವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳ ಮನವನ್ನೊಲಿಸಿದರು.

ಒಂದುದಿನ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ದ “ವರ್ಲ್ಡ್” ಪತ್ರಿಕೆಯ
ಸುದ್ದಿಗಾರಳೆಂದು ಒಬ್ಬ ಆಂಗ್ಲ ಮಹಿಳೆಯು ರಶಿಯದಲ್ಲಿ
ಬಂದಿಳಿದಳು. ಪರರಾಷ್ಟ್ರ ಕಚೇರಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂದು,
ಚೇಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಿರಿಯನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿಕ್ಕೆ
ಲೆನಿನ್‌ಗ್ರಾಡಿಗೆ ಹೋದನು. ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಗಳು
ಅದಲುಬದಲು ಆಗುವುದು ಅಚ್ಚರಿಯ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮತಿ
ಹ್ಯಾರಿಸನ್ ಎದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೆ ಆ ಹೊಸ ಸುದ್ದಿಗಾರಮಹಿಳೆಯು

ಇದೂಂಟಿ

ಬೀಡಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಆಂಗ್ಲ ಯುವತಿಯ ರಾದ್ದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಹೊಸಬಳು ಬೋಲ್ಡೆವಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವರ್ತನೆಯಾದಂತಿತ್ತು. ಪರದೇಶದ ಸುದ್ದಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ಹೇರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಹ್ಯಾರಿಸನ್‌ಳು: ಬೋಲ್ಡೆವಿಕರಿಗೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನದೆ ಆದ ತಂತ್ರ-ವನ್ನೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಬೋಲ್ಡೆವಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ-ರಾಗಿದ್ದವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ-ವಾಗಿದ್ದವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಆ ಹೊಸಬಳು, ಇದ್ದುದಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಕೈದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಳು. ಪೂರ್ವ-ವಿಚಾರಣೆಯು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, 'ಪರಕೀಯ ಸರಕಾರದ ಗುಪ್ತಚಾರಳು' ಎಂಬ ಆಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಸಭೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರು. ಮರಣ-ದಂಡನೆಯ ಆಕೆಗೆ ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದು. ನ್ಯಾಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆದಾಗ ಅವಳು, ತನ್ನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಮೇಲಿನ ಆಪಾದನೆಯ ಮೂಲವು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಹ್ಯಾರಿಸನ್ ಅವಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿ-ಸಂದೇಹಗಳೇ ಆಗಿದ್ದು ವೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಹ್ಯಾರಿಸನ್‌ಳು ಗುಪ್ತಚಾರರ ಗುಂಪಿನವಳೆಂದು ಆ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಮಾತು ನಡೆದಾಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಹ್ಯಾರಿಸನ್‌ಳು ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೊರಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂದು, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ಹೊಗಳುವುದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಮಾತು ನಡೆದಾಗ ತನ್ನನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವಳು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಹೊಸಬಳು ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿದ್ದಾಳೆಂಬುದನ್ನು ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು "ವರ್ಲ್ಡ್" ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಆ ಹೊಸ ಆಂಗ್ಲ ಸುದ್ದಿಗಾತಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು; 'ಇವಳು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದು ಜುಜ್ಜಿದಳು. ಅವಳು ಹಿಂದೆ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದಾಗ, ಪರರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಚೇರಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂದು ಅವಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅವಳ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೇ ಅವಳ ವಿಚಾರಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಒಳ್ಳೆ ತುರುಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ನಿರಪರಾಧಿತ್ವವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲದೆ 'ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ವಿಧಿಸಬಹುದು' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಆ ಧೈರ್ಯದ ಅನಿರಪರಾಧಿತ್ವದ ಮೂಲಕವಲ್ಲದೆ, ಆಗಿನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್‌ರು

ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಆಂಗ್ಲ ಸುದ್ದಿಗಾರಳು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಳು; ಆದರೂ ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಳು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದಿವಸಗಳ ಸಲುವಾಗಿ 'ದಂಡ' ಎಂದು, ಅವಳಿಗಾಗಿ ಆ ಸರಕಾರದಿಂದ ೫೦೦ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್‌ರು ಕೊಡಿಸಿದರು. ಈ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಅವಳು "ಸರಕಾರದ ಒಳ-ಜಗತ್ತು" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಇದಾದನಂತರ ಶ್ರೀಮತಿ ಹ್ಯಾರಿಸನ್‌ಳು 'ಸಂಗ್ರಹ ಸಂಸ್ಥಾನ'ಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೋಲ್ಡೆವಿಕರ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಳು.

ಕೆಲವುಕಾಲದ ನಂತರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ವೃತ್ತಪತ್ರ ಸಂಘದವರು, ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಮತಾವಾದಿ ರಾಮ್ಸ್‌ಮಾಕ್‌ಡೋನಾಲ್ಡ್‌ರಿಗೆ, ಮನವಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು: ಆ ಆಂಗ್ಲ ಸುದ್ದಿಗಾರಳಿಗೆ ಬೋಲ್ಡೆವಿಕ ಸರಕಾರದಿಂದ ಇನ್ನಿಷ್ಟು 'ದಂಡ'ವನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು. ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೋನಾಲ್ಡ್‌ರು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವು ಮೋಜಿನದಾಗಿದೆ: "ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಕಾರವೂ ತನ್ನ ಗುಪ್ತಚಾರರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದುದರ 'ದಂಡ'ವನ್ನು—'ಸಾಕಷ್ಟು ದಂಡ'ವನ್ನು ಕೇಳತೊಡಗಿದರೆ, ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಸರಕಾರಗಳೂ ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆಯಬೇಕಾದೀತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಕಾರವೂ ಅನೇಕ ಗುಪ್ತಚಾರರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿರುತ್ತದೆ." ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಗುಪ್ತಚಾರವೃತ್ತಿ ಇರದೆ ಇದ್ದರೂ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ.

ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಾಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಗಡಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದ್ದರೂ, ಆ ದೇಶದ ಗುಪ್ತಚಾರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಗಡಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಪ್ತಚಾರನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ತನ್ನ ಹೊರಗಿನ 'ಒಳ್ಳೆಯ ಗೆಳೆತನದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ', 'ಸುದ್ದಿಯ ಭಾಂಡಾರವನ್ನೂ' ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಈ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವನು ಎರಡನೆಯವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಲಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಂಡನಂತರವೇ ಅವನನ್ನು ಗುಪ್ತಚಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗುಪ್ತಚಾರನಿಗೆ ತನ್ನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ಹೊರತು ಹೆರವರ ಸುದ್ದಿಗಳು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಎಂಥದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರವರ ಬುದ್ಧಿ-ಪ್ರಸಂಗಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬಿಡ್ತಿ ಇಟ್ಟು, ಎರಡನೆಯವರಿಂದ ನಿಜ ಸಂಗತಿಯನ್ನು—ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ—ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಡಚು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಹತ್ತ್ವವಲ್ಲದ ಸತ್ಯಸುದ್ದಿಯನ್ನೇ ಹೇಳಿ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರ ಇಬ್ಬರು ಗುಪ್ತಚಾರರು ಭಿಟ್ಟಿಯಾದರೆ ಬಂತು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು—ಆಗುವುದು ಮೋಜು. ಇಬ್ಬರೂ ಸುಳ್ಳು-
(೨೦೮ ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.)

‘ಜಯಂತಿ’ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದ ತಿರ್ಮಾನದ ವರದಿ (ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯಿಂದ)

ಸದ್ಯದ ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ
ನಿರಾಶಾನ್ವಯ ವಾತಾವರಣದ ಮೂಲಕ, ‘ಜಯಂತಿ’ ಸಣ್ಣ
ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟವು ಅಷ್ಟೊಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ—
ಎಂಬ ಶಂಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಗಾಗ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ

ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಿಂದಲೂ ಈ
ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಕತೆಗಾರರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
ಕಾಣಿಸಿದ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮೊದಲನೆಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ
ಕುಮಾರಿ ದೇವಾಂಗನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಗೋಕರ್ಣ

ಅದಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಈ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ
ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ಭಾಗ ವಹಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಿದ
ರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ
ಲಕ್ಷಣದ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ತರುಣ ಲೇಖಕ
ರಲ್ಲಿಯೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತಲೆದೋರಿದೆಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಲೂರು	ಚಿಲ್ಲೆ	ಕತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೧ ಅಥಣಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	೧
೨ ಉಡುಪಿ	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	೨
೩ ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರನಾಡಿ	ಸಾತಾರಾ	೧
೪ ಕೊಡಗನೂರು	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	೪
೫ ಕೊಪ್ಪಳ	ವೈರಾಮ ಕನ್ನಡ	೨
೬ ಖಾನಾಪುರ	ಬೆಳಗಾವಿ	೧
೭ ಗುಳೆದ ಗುಡ್ಡ	ವಿಜಾಪುರ	೨
೮ ಗೋಕರ್ಣ	ಉ. ಕನ್ನಡ	೪
೯ ಗೋಕಾಕ ಫಾಲ್ಗುಣ	ಬೆಳಗಾವಿ	೧
೧೦ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	೧
೧೧ ಜಮಖಂಡಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	೧
೧೨ ಜಾವಗಲ್ಲು	ಕಡೂರು	೧
೧೩ ತಾಂಬರಂ	ಚಿಂಗಲಾಪೇಟೆ	೨
೧೪ ತುಮಕೂರು	ತುಮಕೂರು	೧
೧೫ ಧಾರವಾಡ	ಧಾರವಾಡ	೩
೧೬ ನಾಗಪುರ	ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತ	೧
೧೭ ಪುತ್ತೂರು	ದ. ಕನ್ನಡ	೧
೧೮ ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	೧
೧೯ ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	೫
೨೦ ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಂಗಳೂರು	೧
೨೧ ಮಂಗಳೂರು	ಮಂಗಳೂರು	೧
೨೨ ಮಂಡ್ಯ	ಮಂಡ್ಯ	೨
೨೩ ಮಾಂಜರಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	೧
೨೪ ಮೈಸೂರು	ಮೈಸೂರು	೩
೨೫ ವಿಜಾಪುರ	ವಿಜಾಪುರ	೩
೨೬ ಕಡಪುರ	ಬೆಳಗಾವಿ	೨
೨೭ ತಿರಸಿ	ಉ. ಕನ್ನಡ	೧

೨೯ ಸಾಗರ
೨೯ ಹಾನಗಲ್ಲು

ತಿಪವೊಗ್ಗ
ಧಾರವಾಡ

೧
೧

ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕತೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಟ್ಟು ೪೩; ಬಂದ ಕತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೦. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಥಾನ ಅಲ್ಲೊಂದಲೆ ೨೬ ಕತೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ೧೪ ಕತೆಗಳೂ ಮದ್ರಾಸು, ನೈಋತ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೭, ೨ ಕತೆಗಳೂ ಹೊರಗಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ೨ ಕತೆಗಳೂ ಬಂದಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಂತೆ ನೋಡಿದರೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರಿಂದಲೆ ೧೨ ಕತೆಗಳು ಬಂದಿವೆಯೆಂಬುದು ಕಂಡು ಬರಬಹುದು.

ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿರುವರು; ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿರುವರು; ಜೇರೆ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಿರುವರು; ಸುಖ ವಸ್ತುಗಳಿರುವರು. ಒಟ್ಟು ೪೩ ಸ್ಪರ್ಧಿ-ಗಾರರಲ್ಲಿ ೩೫ನರು ಮಾತ್ರ ಮಹಿಳೆಯರು.

ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೆ, ಮೇಲಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಕತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ನೋಡಿ:

೧. ನಾನು ಒಬ್ಬ ವರ
೨. ನಾನುಕರಣ
೩. ಜಯಂತಿಯ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟಕ್ಕೆ
೪. ಮಾತೃಹೃದಯ
೫. ಜೀವನ
೬. ದುರಂತಚಿತ್ರ

೨ ನೆಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ
ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಡೇಕಿಲ್ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು

೭. ಬೀದಿಯ ಭಿಕಾರಿ; ೮. ಪಶಿತೆ; ೯. ಹೆಣ್ಣು ಬಾಳು;
೧೦. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ; ೧೧. ಜೊತೆಗಾರ; ೧೨. ರೈತ;
೧೩. ಸೀತೆ; ೧೪. ಕದ್ದವರು ಯಾರು?; ೧೫. ಕಳ್ಳ;
೧೬. ಭಿಕ್ಷುಕಿಯ ಬಾಳು; ೧೭. ಧರ್ಮಸಂಕಟ;
೧೮. ಅದೇ ಈ ಕಥೆ; ೧೯. ಕೊಡುಗೈ; ೨೦. ಆರ ತಪ್ಪು?;
೨೧. ಪುರುಷಾರ್ಥ; ೨೨. ಕನಸು; ೨೩. ಶೀಲ;
೨೪. ಯಾರಾದರೂ ಅಳಬಲ್ಲಿರಾ?; ೨೫. ಕೈತುತ್ತು ಜಾಯಿಗಿಲ್ಲ;
೨೬. ವೇಣೀಸಂಕರ; ೨೭. ವಟಸಾವಿತ್ರಿ;
೨೮. ತಿಮ್ಮ; ೨೯. ಬೇಬಿಯ ತಾಯಿ; ೩೦. ಹಡೆದದ್ದೇ ತಪ್ಪು;
೩೧. ಪ್ರೇಮ ಪರಿವರ್ತನೆ; ೩೨. ನರ-ಬಲಿ; ೩೩. ಎರಡು ದೋಣಿಯ ಮೇಲೆ; ೩೪. ಹೆಸ-

ರಿಲ್ಲದ ಸಣ್ಣ ಕತೆ (ಬೆಳಗಾವಿ); ೩೫. ಬಜಾರದ ಭಿಕಾರಿ; ೩೬. ಅದೊಂದು ಬಾಳು; ೩೭. ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ; ೩೮. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆ; ೩೯. ಶಾಂತಿ; ೪೦. ನೇದ ಓದಿದ ಕೋಣ; ೪೧. ಮಾವ; ೪೨. ನೀರಿನ ಕಳ್ಳ; ೪೩. ಪ್ರಚಾರಕ; ೪೪. ವಿಚಿತ್ರಸಾವು; ೪೫. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?; ೪೬. ಸುಂದರಾನ ತೊಡಕಿಗೆ ಗುಟ್ಟಿನ ಔಷಧ; ೪೭. ಕಿಲಾಡಿ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣನ ಗೀತಾರಹಸ್ಯ; ೪೮. ಯಾರ ಮಗು?; ೪೯. ಧನ್ವಂತರಿ; ೫೦. ಧನ-ಪಿಶಾಚಿ; ೫೧. ತುಂಬರ-ನಾರದರು.

ಈ ಕತೆಗಳ ಲೇಖಕರು ಯಾರು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿಯೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ತಾವು ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಮೀರಿಸಿ ಸಂಬರು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು, ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯು ಮೇಲಾಟದ ನಿರ್ಣಾಯಕರಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗರದಾರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ ಅವರನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಕೊಂಡಿತು. ಅವರು ಒಪ್ಪಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳ ಗುಣಾವ-ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕತೆಗಾರರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಆ ವಿವರಣೆಯನ್ನವರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳುಹಲಾಗುವುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕರು ಪಡುವ

ಅ ಭಿ ಪ್ರಾ ಯ ವು ಎ ನೆ ಂ ದ ರೆ :

“ಬಂದಿರುವ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ರಸಕ್ಕಿಂತ ಕಸವೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯೆಂದರೇನೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಕೂಡ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕತೆಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವುದು ಬಡತನ ಇಲ್ಲವೆ ತರುಣ-ತರುಣಿಯರ ಪ್ರೇಮ. ಭಾವಪರಿವೃಷ್ಟಿ ಸಾಲದುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಡತನದ ಕರುಣೆಯ ವಸ್ತು-ಜುಗುಪ್ಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವುದು; ತರುಣ-ತರುಣಿಯರ ಪ್ರೇಮದ ವಸ್ತು ಆದರ್ಶರಹಿತವಾದ ಕಾಮವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವುದು. ವಸ್ತುಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧತೆಯಿಲ್ಲ. ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ರಸೋದ್ರೇಕವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕತೆಗಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಭಾಷೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸುವುದು. ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಭಾಷೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ

ವಿದ್ವಂತಿ. ಎನಿಸಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಎಂತಂತಹರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸದಂತಹ ಕಾಲ ಬಂದಿತ್ತು. ಇಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಕೂಡ ಸರಾಗವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಪೇಲಾಟದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು..... ”

ನಿರ್ಣಾಯಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ದೊರೆತಿದೆ:

೧ ನೆಯ ಬಹುಮಾನ

‘ವೇಣೀ ಸಂದಾರ’

ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಕುಮಾರಿ ದೇವಾಂಗನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಗೋಕರ್ಣ ಅವರು.

೨ ನೆಯ ಬಹುಮಾನ

“ ದುರಂತ ಚಿತ್ರ ”

ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಪುತ್ತೂರಿನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಡೇಕಿಲ್ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಎಂಬವರು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಸ್ವರ್ತ ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಜಯಂತಿಯ ವಾಚಕರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಕತೆಗಾರರ ಪುರಸ್ಕಾರವಾದೀತೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸತ್ತು ಬರೆದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಉತ್ತರದ

ಕಾಗದಗಳು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಮುಖದಿಂದಲೇ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತಾಗುವುದಲ್ಲವೆ? ಕುಮಾರಿ ದೇವಾಂಗನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಬರೆದ ಕಾಗದವಿಡು :

“ ಸಂತೋಷಕರ ವಾರ್ತೆಯನ್ನರುಹುವ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಡು ಬಂದು ತಲೆದಿ. ಅರೇ! ದಿವಸಗಳಾದುವು ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ವಿಳಂಬ ವಾದುದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಮ್ಮ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನನಗೆ ಈಗ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಉತ್ತರ-ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಸಿಯಲ್ಲಿ. ಬೆಳೆದದ್ದು ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲಿ. ನಾನೀಗ ಇರುತ್ತಿರುವುದೂ ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ— ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ಇಂದಿನ ವರಿಗಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ಕಳೆದ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ‘ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ’ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಓದು-ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಂಬ ಆಸಕ್ತಿ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕಲಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಹಂಬಲ.

ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದ ನಮ್ಮೊಳನಲ್ಲಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ ದೃಶ್ಯಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಘಟನೆಯೊಂದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ‘ ಜಯಂತಿ ’ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ನೊಡಲನೆಯ ಬಹುಮಾನ ಗೊಟ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಮಗೆ ಪೂರ್ಣ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ”

ಎರಡನೆಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಡೇಕಿಲ್ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಕಾಗದದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

“ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹವ್ಯಕ ಮನೆತನವೊಂದರಲ್ಲಿ ದಶಂಬರ ೧೯೦೭ ರಲ್ಲಿ ಜನನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ನನ್ನ ತೀರ್ಥರೂಪರು—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಡೇಕಿಲ್ ವೆಂಕಟಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರು—ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿಗಳು; ಯಕ್ಷಗಾನ

(೨೨ ನೆಯ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಜೇಳುವರು. ಗುಪ್ತಚಾರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಾಭಿ-ಮಾನವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅವರು ಒಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರೆಂದರೆ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವು ಅಳಿದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಾಗುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಾವಸರದಲ್ಲಿ ಅವರು “ ಸುಳ್ಳುಸುದ್ದಿಗಾರ ” ರೆಂಬ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು.

ಗುಪ್ತಚಾರನ ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಗೂ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆ. ಅವನು ನಿಯಮಿಸಿದವರ ನಂಬಿಗೆಗೆ ಪಾತ್ರನಿರಬೇಕು. ‘ ಸುಳ್ಳಿನ ಸಂತೆ ’ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಅಲೆದಾಡುವುದರಿಂದ—ಅದೂ ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ— ಅವನ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಗೆ ಹಾರಬಹುದು. ಅದರೂ ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೋ-ನಾಲ್ಡರು ಎಂದಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ‘ ಸರಕಾರದ ಒಳಜಗತ್ತು ’ ಆಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂಗಳೂರ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವರ್ತಕರೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದರು. ಮಂಗಳೂರ ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯಿತು. ಬಿ. ಎ. ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿದಳಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ-ಲೇಖನ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪದಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೆ. 'ಲೀಲಾವತಿ' 'ದೇವಕೀನಂದನ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮವಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹಲವು ಕತೆ-ಕವನ-ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೆ. 'ಪರನಾರೀ ಸಹೋದರ' ಎಂಬ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿದ ತರುವಾಯ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳಕಾಲ—ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸೇನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ತರುವಾಯ ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕೂಲಿಕಾರಸಂಘದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ನಿಮಿತ್ತ ತೆರಳಿ, ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ನೋಲಗಿದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಸಮರದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ, ೭೫ ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ತುರಂಗ ದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ನೇರ ೧೯೦೦ ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನೊಂದಲುಗೊಂಡು, ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವೆ. ಬರೆಯುವುದು, ಬರೆದು ಹರಿಯುವುದು, ಓದುವುದು, ನನ್ನ ನಿಕೃದ ಕೆಲಸ.

ಜಯಂತಿಗೆ ಜಯವಿರಲಿ ! ”

ಇವರ ಕತೆ 'ದುರಂತಚಿತ್ರ' ಎಂಬುದು ಜಯಂತಿಯ ಸವ್ವಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗುವುದು.

ಇವರಿಬ್ಬರ ತರುವಾಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆಗಳೆಂದು ನಿರ್ಣಾಯ. ಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟ ಕತೆಗಳ ಪರಿವಿಡಿ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ:—

೧ “ ನಾನು ಒಬ್ಬ ವರ ”

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ ಸೀನಿಯರ್
ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

೨ “ ನೀರಿನ ಕಳ್ಳ ”

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಲ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ
ಕೊಡಗನೂರು, ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಟ್.

೩ “ ಬೇಬಿಯ ಕಾಯಿ ”

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಭೀಮಸೇನರಾವ್
ಡಿ. ಎಸ್. ಪಿ. ಅಫೀಸ್, ಬಳ್ಳಾರಿ.

೪ “ ತಿಮ್ಮ ”

ಲೇಖಕರು: ಸುಬ್ಬರಾಯ ಶರ್ಮ ತಲವಾಟ
ಗೋಕರ್ಣ, ಉ. ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ.

೫ “ ಕೊಡುಗೈ ”

ಲೇಖಕರು: ' ಮಂಗಳೂರಿನವ '

೬ “ ಮಾತೃಹೃದಯ ”

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀಮತಿ ಸರಸ್ವತೀಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ
ಪಡುವೇಟೆ, ಉಡುಪಿ.

೭ “ ವಿಚಿತ್ರ ಸಾವು ”

ಲೇಖಕರು: ವಲ್ಲಭ ಗಂಗಾಧರ ಜೋಶಿ ಕಾತರಕಿ ಕೊಪ್ಪಳ.

೮ “ ಕೈ ತಂತು ಬಾಯಿಗಿಲ್ಲ ”

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ. ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ ವೆಂಕಟರಮಣ
ಪಂಡಿತ, ಗೋಕರ್ಣ, ಉ. ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ.

೯ “ ಯಾರ ಮಗು ? ”

ಲೇಖಕರು: ಜೋಶಿ ಮಾಧವರಾಯರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರವಾಡಿ.

೧೦ “ ರೈತ ”

ಲೇಖಕರು: ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು
ಮಾಂಜರಿ, ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ.

ಇವಿಷ್ಟು ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಶಃ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾಗಿ ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಆ ಆ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನಹ.

ಜೇಗಣಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮೇಲಾಟವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು, ಜಯಂತಿಯ ವಾಚಕರಿಲ್ಲ ನೋಡಬಹುದು.

‘ ನವಚೇತನ ’

ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖನಗಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆ-ಕವಿತೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಮಾಸಭವಿಷ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ' ನವಚೇತನ 'ವನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ ೧-೪-೦ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ.

ಸಂಪಾದಕರು—ರಾ. ವೆ. ಬಾಲಗಲ್ಲಿ ' ನವಚೇತನ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ' ಶಿರ್ಡಿ.

ನಮ್ಮ ಪಿಡುಗು-ಪುಢಾರಿಗಳು

೪. ಕಡೆಗೈ ಕುಬೇರ

ಅರ್ಥಾತ್

ಫಂಡಾನಾಂ ಚಾಸ್ತಿ ಫಾಲ್ಗುನಃ

[ಎಚ್ಚರಿಕೆ:— ಇದೊಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ-ಚಿತ್ರಲೇಖ-ಮಾಲೆ. ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯವಹಾರದ ಯಾವುದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಮರೆತು ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡಿ ಸ್ತನದಿಂದಾಗಲಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ ಶಮ್ಮ ಇಲ್ಲವೆ ಅನ್ನರ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅವರವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೆ !
—ಸಂಪಾದಕರು]

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲ ಇದ್ದಿತು; ಅದನ್ನು ಯಾವ ಕನ್ನಡಿಗನು ಮರೆಯಬಲ್ಲನು ? ಒಂದು ಕಡೆ 'ಯೋಗೇಶ್ವರ' ರಂತೆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು, ಒಂದು ಕಡೆ 'ಧನುರ್ಧರ' ಹುಕ್ಕೇರಿಗಳು! ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿ ಆದುದು ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ ? ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದು ಒಂದು ಕಾಲ. ಒಂದು ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಗತಿ ಯಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಅದ ಕಾಗಿಯೇ ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಇಂದಿನದೂ ಅಂತಹದೇ ಭಾಗ್ಯ. ಆಗಿನಂತೆ ಈಗಲೂ ಯೋಗೇಶ್ವರ ನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ, ಅವನ ಜೊತೆ 'ಹುಕ್ಕೇರಿ' ನೂ ಇದ್ದಾನೆ. ಇವ ರಿವರ ತಾಳ-ಮೇಳದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕೂಡ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿ ಆಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಭೇದವಿವೇಕ: ಹಿಂದಿನದು ದೇವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕಾಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವನು ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆದನು; ಇಂದಿನದು ಪ್ರಜಾ-ಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾಪ! ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಆ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆಯಾಗಲಿ ಬರುವುದು ಹೇಗೆ ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಹುಕ್ಕೇರಿ' ನ

ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸುವರ್ಣ-ವೃಷ್ಟಿ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ವಿಜಯ-ನಗರದ ಕನ್ನಡ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥಾಪನಾ ಚಾರ್ಯರಾದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ-ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಿ ನಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಇಂದೂ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ ವರ್ತಮಾನ ಹುಕ್ಕೇರಿಗೂ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆ ?

ಅವತಾರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಗಬೇಕಾಯಿತು, ಆಗಿದೆ. ಅಥವಾ ಹೆರವರ ಹಿರಿತನದ ನೆರಳು ಯಾಕೆ ? 'ಹುಕ್ಕೇರಿ' ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರಾದರೂ ಯಾಕೆ ? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಈ ಮಹಾಶಯ ನನ್ನು ಕಡೆಗೈ ಕುಬೇರ ಎಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅಪಾರಸಂಪತ್ತಿನ ನಿಧಿ ಇವನಾದುದರಿಂದ ಕುಬೇರ ನಿವನು; ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಅನಂತಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಹಣವು ಕಡೆಗೆ ಇವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವುದರಿಂದ, ಕಡೆಗೈ ಇವನು.

'ಹೆಸರೇನೋ ಯೋಗ್ಯವಿದೆ; ಆದರೆ ಮುಂದಾಳುತನಕ್ಕೂ ಇವ ನಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನು?' ಎಂದು ಅನೇಕರು ಸಂಶಯಪಡಬಹುದು. ಇಂದಿನದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾಲ ಎಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ವಾಚಕರು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಲಿ.

ಎಂದರೆ ಇಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೆ ? ದೇಶಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ! ಅಂತೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದೆಂದರೆ, ದೇಶದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವುದೇ ಸುಲಭಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೆ ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶವೇ ಕಡೆಗೈ ಕುಬೇರನ ರೂಪದಿಂದ ನಿಂತಿದೆ, 'ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ

ತೋಯಂ, ಪತ್ರ ಬರೆದಾಗಲಿ ಪುಸ್ತಕನಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಯಾಗಲಿ ಫಲ ಕೊಟ್ಟಾಗಲಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟಾಗಲಿ' ಎಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶಸೇವೆಗೆ ಸಂಘಟಿತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಕುಬೇರನ್ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಯಾಗಿ, ಬರಿದಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹಾಕುಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು!

‘ಇಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿರುವಾಗ ಇಂತಹ ಕಡೆಗೈ ಕಂಠಪ್ಪ ಯಾಕೆ?’ ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಕೇಳಬಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೆಂದರೆ ಪರಕೀಯ ಸತ್ತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ನಮ್ಮ ಈ ಕಡೆಗೈ ಕಲಿಯು ‘ಹುಕ್ಕನ’ ಆವತಾರನೆನಿಸುವುದು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸುವರ್ಣಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುವನು.

ಇಂತಹ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಹುಕ್ಕನು ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯನೆನಿಸುವಂತಹನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆಜಾನುಬಾಹು ಇವನು; ಕೈ ಅಷ್ಟೊಂದುದ್ದವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರ ಕಿಸೆ (ಜೇಬು)ಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ? ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದು; ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ದಾನಪಡೆದು ಬಲಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ ವಾಮನನಂತೆ. ದೇಹ ದಪ್ಪಾದುದು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಸುರಿಸುವ ಸುವರ್ಣ ಧಾರೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? (ಪ್ರಜೆಗಳು ತೊಂದೆ ನಾಣ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿವೆಯೆ ಎಂದು ತಟ್ಟನೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಇವನು ದಪ್ಪಮೈಯವನಾಗಿದ್ದಾನೆ— ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ನಾಣ್ಯವು ಟಕ್ ಎನಬೇಕಲ್ಲವೆ?— ಎಂದೂ ಪ್ರತಿತಿ ಇದೆ.) ನಾಲಗೆ ಬಹಳೇ ಮೆತ್ತಗಾಗಿದೆ; ಚಾತಕದಂತೆ (ಸುವರ್ಣ) ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ; ಸಹನ-ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿದೆ; ಸುವರ್ಣದ ಭಾರವನ್ನು ಎತ್ತುವ ರೂಢಿಗಾಗಿ.

ಈ ಕಡೆಗೈ ಕಾಮುಣ್ಣನ ಮುಂದಾಳುತನಕ್ಕೆ ಬಡ ಕನ್ನಡವು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೀರು ಧಾರೆಯಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಮುಂದಾಳು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಇದಿಯ ಕರ್ನಾಟಕವು ಜಾತಿಜಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸುದೈವ! ‘ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆದರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ಕೊಡುವರು, ಎಲ್ಲ ನಮಸ್ಕಾರಗಳೂ ಕೇಶವನ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಆಗುವವು’ ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೈ ಮಹಾಶಯನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವವು. ಅದು ಹೇಗೆ? ಯಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಖಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಸ್ವಂತದಲ್ಲಿ— ಹೀಗೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನೇಕ ತರದ ಆಸಕ್ತಿಗಳಿರುವಷ್ಟೆ! ಆ ಎಲ್ಲ ತರದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕುಬೇರಪ್ಪನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಒಂದು

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ನಿಧಿತಜ್ಞ (Specialist) ನು, ಫಂಡಿನ ಫಾಲ್ಗುನನು, ಛಂಚಗಳ ಧನಂಜಯನು—ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಜನರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಏಕೈಕವೀರನವನು. ‘ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಮೇವಾಪಿ ಸಂಪತ್ಯನ್’ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ, ಲೋಕದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ಕತ್ತರಿಯನು ಹಾಕು’ ಎಂಬ ಕೃಷ್ಣನ ಚತುರೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಇವನು, ಆರ್ಥಿಕ ಅರ್ಜುನನೆಂದು ನೀಸಂಶಯ ವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಹೀಗೆ ಜನರೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹಣವನ್ನು ಎತ್ತುವ ಈತನು, ಜಾತಿಭೇದವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರುವನೆ? ಜಾತಿಯಂತೂ ದೂರದಲ್ಲಿರಲಿ, ದೈಯ-ಸಾಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಇವನು ನೀತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಒಬ್ಬರ ಹಣವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದೆಂದು ಮರ್ತ್ಯಮಾನವನ ಮಿಥ್ಯಾವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಎನಿಸುವುದಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನೋಡುವ ನಮ್ಮ ಪರಾರ್ಥಪುಂಡರೀಕನಿಗೆ ಒಬ್ಬರು-ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಎಂಬ ಭೇದನೀತಿ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇಕೆ? ಜನರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಂತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಿಥ್ಯಾಭೇದದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಡ ಬಾರದೆಂಬ ಸದುಪ್ದೇಶದಿಂದ ‘ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನವರು, ನಾನು— ಎಲ್ಲರು—ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಸೂಯಾ-ಭೇದಬುದ್ಧಿಗಳು ಮೂಡಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಲು ಇದೋ!- ನನಗಾಗಿ ಎಂಬಂತೆಯೆ ನಿಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸು ತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಸಾರುವನು ಈ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಶಾಯಿಯು. ಕ್ಷೀರಸಾಗರವನ್ನು ‘ಶಾಯಿ’ (ಮನುಷ್ಯ)ಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ನೆಂದಮೇಲೆ ಇವನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಬೇಕೆ?

ಕಡೆಗೈ ಕಾರುಣಿಕಾ, ಪರಧನ ಹಾರಣಿಕಾ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಜೇಡಿಕೆ ಇದು ನನ್ನದು. ದಡ್ಡರ ನೀತಿ ಕೆಡದಂತೆ ದೊಡ್ಡವರ ನಡೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತನೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ? ನಾವು ದಡ್ಡರು, ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರು, ಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ವರು; ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಲೆಕ್ಕನೆಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ನಮಗೆ ದುಡ್ಡಿನ ವ್ಯವಹಾರವೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನೇನೋ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞನು. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿದವನು; ನಿಮಗೆ ಲೆಕ್ಕದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಾತು. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಚೀಟಿ, ಒಂದು ಲೆಕ್ಕ, ಒಂದು ಅಂಕಿ-ವಿವರ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ ನೀನು? ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕ್ಷೀರ-ಸಾಗರಶಾಯಿಯಾದ ನೀನು, ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪತಿ ಇರುವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು, ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆಯ ನೀನು ಪತಿ ಎಂದು ಅಜ್ಜರು ಅಪಾರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ನೀನು ಕೂಡ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವವೆ ಎಂದು ತಾವೂ ನಿನ್ನನೆ

(೨೩೩ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ)

ಹೊಸ ಕನ್ನಡ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರದ ನೋಟ

ಜಯಂತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ನೋಡಿ ಬರೆದುದು.

‘ಸುಭದ್ರಾ’ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರನಾಡಿದವರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸೋದರ-ಸೋದರಿಯರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವ ನುಡಿ ‘ಇನಿದಾದ ಕನ್ನಡನುಡಿ’! ಸಂಗೀತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ; ಕನ್ನಡದ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿದ ಬೇರೆ ಸಂಗೀತ. ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ ಹೆಮ್ಮೆ-ಹಿಗ್ಗು ಪಡಬೇಕು!

ಗುಬ್ಬಿ-ಬಾಲಾಜಿ ಕಂಪನಿಯವರು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ತಯಾರಿಸಿದ ‘ಸುಭದ್ರಾ’ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು, ಕಳೆದ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೪ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸುದರ್ಶನ ಚಿತ್ರಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವು **ಶ್ರೀಮಾನ್ ವ್ಯಾಕರಣತೀರ್ಥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಾಸ್ತ್ರಿ**ಗಳಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ಪ್ರೊ. ಜಾಗರದಾರರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಜಯಂತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂದು ನನಗೂ ಆ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ನೋಡುವ ಸುಯೋಗ ದೊರೆತಿತ್ತು. ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲವು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

‘ಚಿರಂಜೀವಿ’ ಕನ್ನಡಚಿತ್ರವನ್ನು ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆವು; ಐದು ವರ್ಷದ ತರುವಾಯ ಈಗ ಮತ್ತೊಂದು ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಚಿತ್ರಪಟಕ್ಕೆ ಮಾತು ಬಂದು ಹತ್ತೇ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರಭಾಷೆಗಳ ನೂರಾರು ಚಿತ್ರಗಳು, ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬಂದು ಮೆರೆದುಹೋದುವು; ಈಗಲೂ ಬರುತ್ತಲಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗಿನ ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತೂ ಚಿತ್ರಪಟ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಪರಭಾಷೆಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಸವಿಕತ್ತಿದ ನಮಗೆ ‘ಕನ್ನಡಚಿತ್ರ’ ಎಂದೊಡನೆಯೆ ಭುಗಿಲು! ‘ಹೇಗೆ ಇರಬಹುದೋ’ ಎಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ‘ದೀನ ನಾನು’ ಭಾವನೆ. ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೆ ಆಯಿತು. ಚಿತ್ರವನ್ನು ಆರಂಭ ದಿಂದ ಕೊನೆದ ವರೆಗೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ. ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ‘ಹುತ್ಸವಾ ಗೆದ್ದೆವು’ ಎನಿಸಿತು. ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರ ಎಂದರೆ

ಮೂಗು ಮುರಿಯುವ ಜನರನ್ನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಎದುರಿಸ ಬಹುದು ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು.

ಈ ಚಿತ್ರಪಟದ ಮುಖ್ಯಗುಣವೆಂದರೆ ಅದರ ವೈಭವದ ಭವ್ಯತೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಬೀಡಾರ, ಪಾಂಡವರ ಅರಮನೆ, ಬಲರಾಮನ ಸಭಾಮಂದಿರ, ಉಲೂಪಿಯ ನಾಗಲೋಕ, ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯೆ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯ ವಿಲಾಸಮಂದಿರ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಲು ‘ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳೇನೂ ಸಾಲವು’ ಎನಿಸುವಂತಿದೆ. ಆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ವಜ್ರ-ವೈದೂರ್ಯದ ಕಿರೀಟಾಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅಂದ-ಜಿಂದದ ಉಡುಪಿನೊಂದಿಗೆ ಓಡಾಡುವ ಮೂರ್ತಿಗಳು. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದವರಾದೆಂದು ಮೂರುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧಬಣ್ಣಗಳ ಒಪ್ಪ; ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ! ಚಿತ್ರವು ನೋಡುವವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಸರುಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ‘ನಡೆದಿದೆ, ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ಸಾಗಲಿ!’ ಎನಿಸುವುದು. ನಾವು ನೋಡಿರುವ ಪರಭಾಷೆಯ ಅನೇಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಪೌರಾಣಿಕ ಚಿತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ‘ಸುಭದ್ರಾ’ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪಟಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಂತೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮರ್ಪಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ವಿಧದ ಒಟವಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ನಮ್ಮೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಇದೆ, ಚಮತ್ಕಾರ ಇದೆ, ವಿವಿಧತೆ ಇದೆ, ರಂಗೂ ಇದೆ. ಕಥೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೃದಯವನ್ನು ಕೆಣಕುವಂತಾ ಗಿರದಿದ್ದರೂ ಮುಖಮುದುರಿಸುವಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ

ದೋಷವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಮಾತಿನದು (ಸಂವಾದದ್ದು). ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಎಲಾಸವಿಲ್ಲ, ಚಮತ್ಕೃತಿ ಎಲ್ಲ, ತತ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲ, ಉಪದೇಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನಿರ್ಜೀವ ಮಾತು— ಸಪ್ತಗೆ ಸಬ್ಬಕ್ಕೆ ಆಗಿವೆ- ಆಡುವವರೂ ಹಾಗೆಯೇ. 'ಕರ್ತವ್ಯ' ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೊರತು, ಲೀಲೆ ಎಂದು ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ರಂಜನೆಯ ಭಾಗ ಕಡಿಮೆ.

ಧ್ವನಿ (Sound) ಮತ್ತು ಚಿತ್ರೀಕರಣ (Photography) ಜನ್ಮಗಿವೆ. ಧ್ವನಿ ಅಷ್ಟು ನೈಸರ್ಗಿಕವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ಕ್ಯಾಮೆರಾದ ದೋಷಗಳಿವೆಯಾದರೂ ಚಿತ್ರಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಪರಭಾಷೆಯ ಹಲವು ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಅನುಖ್ಯ ದೋಷಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿರುವುವು; ಆದರೆ ಅವರ ಪುಕಟನೆ- ಜಾಹೀರಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ಮನ-ಧನ ಸೆಳೆಯುವುವು.

ಒಬ್ಬಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಿನೆಮಾದ ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅನನುಭವಿಕರ; ಆದರೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜನ್ಮಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಸಹಜ ಸುಂದರವಾದ ಅಭಿನಯ ವೀರಣ್ಣನವರ— 'ವಿಹಾರದ'ನ— ಮಕ್ಕಳಾದ ಹುಡುಗರದು. ಆ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ರಂಜಿಸುತ್ತದೆ. ವೀರಣ್ಣನವರು ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮರೆಯದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ವಿನೋದದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಯಮ್ಮನಲ್ಲಿ ನೈಜವಾದ ಅಭಿನಯವಿದೆ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವಿದೆ. ಆಕೆ ನಡೆದರೂ ಜಿಂದ, ನುಡಿದರೂ ಜಿಂದ. ಸುಭದ್ರೆಯ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ. ರಮಾಬಾಯಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ

ಹೆಂಡತಿ ಆದಾಕೆ) ಒಂದು ಕ್ಷಣವೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೂ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಜನ್ಮಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನು ಅರ್ಜುನವೇಷದ ಹೊನ್ನಪ್ಪ. ಸುಂದರವಾದ ರೂಪು; ಹ್ಯಾಗೆ ನೋಡಿದರೂ ಜಿಂದ. ಆದರೆ ಮಾತು-ಅಭಿನಯಗಳಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯ ಇನ್ನೂ ಬೇಕು. ಉಳಿದವರ ವಿಷಯ— ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಡದಿರುವುದೇ ನೆಟ್ಟಗೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು.

ಸಂಗೀತ ಕೆಲಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ತುಂಬ ಇಂಪಾಗಿದೆ. ಜಯಮ್ಮ, ಮಾಲತಮ್ಮ (ಉಲ್ಲಾಸಿ ಆದಾಕೆ) ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಪ್ಪ ಇವರೆಲ್ಲ ಸೊಗಸಾಗಿ ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕಸಂಗೀತದ ಹಳೆಯ ಮಟ್ಟಗಳು ಸಿನೆಮಾಕ್ಕೆ ಸಡಿಲೋಗವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ ಬೇಕು....ಎನಿಸುವುದು.

ದಿಗ್ವಿಶ್ವನದ ವಿಷಯ: ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬರೆದಮೇಲೆ— ಬರೆಯುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ತಿಳಿದವರು ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಬಲ್ಲರು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೆಲದ ಮಂದಿ 'ಬೇಪ್' ಎಂದರು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು 'ಆವ್ವಾ, ಏನ್ ಭಂದ ಆದನಾ!' ಎಂದರು. ಮಿರ್ಚಿಯ ಜನರು 'ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಇದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಾ ಅಂತ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನ ಅನನ್ವಿತ!' ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಕೇಳಿ ಹಿಗ್ಗಿದೆ. 'ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ದುಡ್ಡು ಹೀಗೆಯೆ ಇನ್ನಾವ ಚಿತ್ರಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನಾರ ಜೀವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಈ ದುಡ್ಡು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವಿನಲ್ಲಿಯೆ ಬಿದ್ದಿತು' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿ ರೊಂದನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದೆ.

(೨೫ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

ಅನುಕರಿಸಬಹುದು. 'ದುಷ್ಟ ಏಕ ಮಾಯೆ' ಎಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಕ್ಷಣ ಎಷ್ಟೊಂದು ದುಡ್ಡು ಮಾಯವಾಗುವುದನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ನೋಡಿಯಾದರೂ ಈ ಜನರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಮಾಯೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೇನು? ಅದಕಾಗಿಯೆ ಹೇಳುವೆ, ಹೆ! ಪ್ರಜಾಜನ ಘಂಡ ವತ್ಸಲಾ, ಫಲಾಶೆ ಬಿಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಪರಾರ್ಥ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯಿಂದ, ಪ್ರಜಾಜನರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ನೂಕಬೇಡ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು. ನೀನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಾಳು. ನಿನ್ನ ಮುಂದಾಳುತನಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳೇ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬೇಡ. ಅಥವಾ ಅದೂ ಒಂದು ನಿನ್ನ

ಬುದ್ಧಿಜಾತುರ್ಯವೇ! ಯಾಕೆಂದರೆ ನೀನು ಹೆಚ್ಚೆಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋದಂತೆ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಾಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಶಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹಣ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥಮೋಹದಿಂದ, ನೀನು ಹೆಚ್ಚೆಷ್ಟು ಅವಸರದಿಂದ ನಡೆದಂತೆ, ಹಿಂದಾಳುಗಳೂ ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದಲೇ ಧಾವಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ನೀನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬಹುದೆ? ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಮೈ ಜುಮ್ಮೆನ್ನುವುದು, ಹೃದಯ ನಡುಗುವುದು. ಮನಬಂದಾಗ ಅಧ್ಯತ್ಮನಾಗುವ ಶಕ್ತಿ ನಿನ್ನದು! ಅಥವಾ ನೀನಿದ್ದಲ್ಲಿಯೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಲಾಸ, ಕನ್ನಡಿಗರ ವೈಕುಂಠ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಾಳಬಹುದೆ?

40 ನೆರೆಮನೆಯ ಹುಡುಗಿ

(೩ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು)

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ವಿ. ಭಟ್ಟ, ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿ,
ಮಂಗಳೂರು, ಅವರು ಬರೆದುದು.

ಈ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿದೊಡನೆಯ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೊಡನೆಯ ತೆರೆದು ನೋಡೋಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಂದವಾಗಿದೆ ಇದರ ಹೊರ-ರೂಪ. ಮೇಲೋಲೆಯ ಮೂವಣ್ಣದ ಮುಖಚಿತ್ರ ' ಇದು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕವೇ? ' ಎಂದು ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುವಂತಿದೆ. ಪುಸ್ತಕ ದೊಳಗೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ಅಂದವಾದ ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಚಿತ್ರಗಳುಂಟು. ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟು ತುಂಬ ಮನಸ್ಸೆಳೆಯುವಂತಹವು.

ಇದರಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಹಲವು ವ್ಯಾಹಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಭೇದಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳವರು ಕತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮನವಾರಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ' ಮಾಲೆಯ ಪರವಾಗಿ ಮಾತು ' ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ವಾಮನಭಟ್ಟರು, ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಕತೆಗಾರರ ರಸಿಕತೆಯನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಉಂಡು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ' ಬಿನ್ನಹ ' ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಕತೆಗಾರರು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳು ಯಾವ ಜಾತಿಯವೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕ ರೀತಿಯ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ— ಕಂದಕಗಳನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರು

ವಾಗ ಮತ್ತೆಯೂ ವಿಮರ್ಶಮಾಡಲು ಮುಂದುವರಿಯುವುದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಮಡ್ಡಿತನವೆನಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನೀಗ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳ ವಿಮರ್ಶ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ; ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಮೊದಲನ ಸಾಲ್ಕು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕತೆಗಳು ನಾಯಕ-ನಾಯಿಕೆಯರ ಸವಿ-ಮುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವವು. ಪ್ರಣಯದ ಫಲವೆಂದರೆ ' ಸವಿದುಟ್ಟಿಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ ' ಎಂದು ಈ ಕತೆಗಾರರು ತಮ್ಮದೊಂದು ಸಮಯವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರೇನೋ ಎನಿಸುವಂತಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯ ' ಒಲುಮೆಯ ಚಿಲುಮೆ ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ನಾಯಿಕೆಯಾದ ಸುಶೀಲೆ ನಾಯಕನಿಗೆ ಮೊದಲು ಬೇಕಾಗಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಬೇಡವಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾಗಿ ಬಾಯ್ ಬಿಟ್ಟು, ಕೊನೆಗೆ ಕೂಡಿದ ಸಂಗತಿಯ ಕತೆಯಿದೆ. ಸಂಗತಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆಯಾಗಲು ತಕ್ಕುದಾಗಿದ್ದರೂ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಿತ ಕತೆಗಾರನ ಕೈವಾಡವಿಲ್ಲ ; ತಾರುಣ್ಯದ ಕಸನ ಕಸುಕುತನದ ಕೈಚಳಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ' ವಿಲುಪ್ತವಸ್ತು ' ಎಂಬ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರು ತರುಣ-ತರುಣಿಯರ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಕತೆಯಿದೆ. ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರವೇನೂ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಶಾಮನು ' ನಳಿನಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದಾಗ ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಒದ್ದಾಡಲಿಲ್ಲ ' ಎಂಬುದನ್ನು ಓದಿದಾಗ, ನಾಯಕ-ನಾಯಿಕೆಯರು ಕೂಡಿದಾಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಗುವ ಸಮಾ-

ಧಾನ ನಮಗೂ ಆಗುವುದು. ' ಮಾರ್ಗತಪ್ಪಿ ಸ್ವರ್ಗ ' ಎಂಬ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಥಾನಾಯಕ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಆ ಅಕ್ಕನ ತಂಗಿ ಕಥಾನಾಯಕನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಅಕ್ಕನ ಪ್ರೀತಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಡಕೆನಿಸಿದರೂ ಕಥಾನಾಯಕ, ಅಕ-ಸ್ಮಾತ್ ಘಟನೆಯೊಂದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಮನದಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ತಂಗಿ ಸರನೆಯ ಮೆಲ್ಲುಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ತುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿದನು.

ಮೊದಲನೆಯ ಕತೆ ' ನೆರೆಮನೆಯ ಹುಡುಗಿ ', ಕೊನೆಯವೆರಡು ಕತೆ ' ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ ' ' ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ವಿಷ ' ಇವೆಲ್ಲ ವಿಪುಲಂಭದ ವಿಷಾದಾಂತ ಘಟನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವವು. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ, ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಹುಡುಗಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವುದು. ಮುಂದೆ ಸಂಸಾರ ನಡೆದು ಮೊದಲ ಬಸರೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಆಕೆ, ನಾಯಕನ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ— ಇದ್ದು ದಿದ್ದಂತೆಯೇ— ಸತ್ತುಹೋಗುವಳು. ' ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಿರಿವಂತನಾದ ಕುರುಡನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿರುವುದು. ಹೆಂಡತಿ ಮೋಹಿನಿಗೆ ಗಂಡ ಕುರುಡನೆಂದು ಅತ್ಯಪ್ಪಿ. ಆಕೆ ಬಿ. ಎ. ವರೆಗೆ ಕಲಿತು, ಬುದ್ಧಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಒಂದೊಡನೆಯೇ, ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದುದಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಕುರುಡ ಗಂಡ ಕಾಲಾಧೀನ ನಾಗುವನು. ಕುರುಡನ ಆದರ್ಶಪಾತ್ರ-ಸ್ಪಷ್ಟಿಯೆಂದರೆ ಕನಸುಗಾರನಿಗೇ ಸಹಜವಾದುದು.

' ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ವಿಷ ' ಎಂಬ ಕೊನೆಯ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನು ಅನಂತ. ಅವನಾದ ದೂಷಿತಳಾದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗೋ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ದಿನದ ಜಾಗ್ರತ್-ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಒಂದು

ತನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೆಲು-
ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತಾಳೆ.
ಆ ಕೆಲಸ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸೋತವನಾದ
ಅನಂತ, ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ-
ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು
ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುರಿದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀ. ಭಟ್ಟರು ಕತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಹೇಳಬಲ್ಲರು ; ಆದರೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೇಳುವ ಕಲೆ
ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು—
ಮುನ್ನುಡಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಮಾತು ಗಾಂಧಿರಲ್ಲಿ
ಬಿನ್ನಹಕಾರರಲ್ಲಿ—ಕೈಮೆಬೇಡಿ, ಹೇಳುವ
ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುವೆನು.

— 'ಕುಂಜವಿಹಾರಿ'

೮ ವಿಡಂಬನ

(ಸಾಹಿತ್ಯವಿಮರ್ಶೆ)

ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ ಎಂ. ಎ.

ಅವರು ಬರೆದರು

ಲೋಕವನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತು
ಹಲವು ರೂಪಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಮಾಡ
ಬೇಕಾಗುವುದು. ಉಪದೇಶ ಒಂದು ರೂಪ
ವಾದರೆ ವಾಸ್ತವಕಥನ ಇನ್ನೊಂದು
ರೂಪ ; ವಿಡಂಬನೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪ.
ಉಪದೇಶ-ವಾಸ್ತವಕಥನಗಳು ಬಾಯಿಂದ
ಕುಡಿದ ಔಷಧಿಯಂತೆ ; ವಿಡಂಬನೆ ಚುಚ್ಚಿ
ಹಾಕಿದ ಮದ್ದಿನಂತೆ. ಬಾಯಿಂದ ಕುಡಿದ
ಔಷಧಿಯ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯನ್ನು
ಕಾಯಬೇಕಾಗುವುದು. ಚುಚ್ಚಿ ಮದ್ದು
ತೀವ್ರಗುಣಕಾರಿಯಂತೆ !

ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಸಿ
ಹತ್ತಿದಾಗ, ಯಾರಾದರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ
'ಅಯ್ಯಾ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪುಹತ್ತಿದೆ ;
ಬರಿಸಿಕೊಳ್ಳು!' ಎಂದು ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಿ
ದರೆ, ಅವನು ಬರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇನೋ
ನಿಜ ; ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಆತುರ
ವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರ. ಅದೇ, ಯಾವ
ನಾದರೂ ಒಬ್ಬನು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ 'ಇದೇ
ನಯ್ಯಾ ಮುಖಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ
ಪೂರಯಿಸುವಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೇನಯ್ಯಾ
ಮುಸಿ ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಹತ್ತಿರದವರು
ನಕ್ಕುಬಿಡುವರು ; ಆಗ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಸಿ
ಹತ್ತಿದಾತ ಗಡಬಡಿಸಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ

ಮುಖವನ್ನು ಬರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗೆಯೆ
ಮುನುಷ್ಯನ ಅಜ್ಞಾನಮೂಲಕವಾದ
ಎಂತಹ ದೋಷವನ್ನೂ ವಿಡಂಬನೆ ಸಹಜ
ವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಡಿಸಿಬಿಡ
ಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ
ವಿಡಂಬನೆಗೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನವುಂಟು.

ಮುಕುಪಂಥಗಳ ಪ್ರಚಾರಪ್ರಧಾನವಾದ
ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಮತ
ಪಂಥಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬನೆಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭ
ಗಳು ಅನೇಕ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ನಿಂತಾಗ ಪಕ್ಕ-ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಗಳನ್ನು
ಮೂಡಲಿಸಿ ಅಣಕಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ವೀರ-
ವೀರರ ವಿಡಂಬನ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಅನೇಕ
ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ
ಸೂಳೆಗೇರಿಯ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬನೆ
ಬೇಕಾದಷ್ಟಿರುವುದು. ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ
ಜೀವನದ ಹೊಸಲಾಗಿಯೆ ಹರಿದಿರುವ
ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ವಿಡಂಬನೆ ಹಾಸು-
ಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವುದು. ಗಾದೆಯ ಮಾತು
ಗಳೂ, 'ನಾಳ್ವುಡಿ' (ಈಡಿಯವ್ವ)ಗಳೂ
ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಡಂಬನಾ ಸಾಹಿ-
ತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರುವುವು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವಿದ್ದರೂ
ಈ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಹಿತ್ಯ-
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದಲೂ ವಿಮರ್ಶೆ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಿ
ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ

ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ ; ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ
ನವರು ಪುಟ್ಟದಾದರೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ
ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿ ಸಿಕ್ಕೊಟ್ಟು
ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಖುಣಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ-
ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೧ ವಿಡಂಬನ
ಎಂದರೇನು ? ೨ ವಿಡಂಬನದ ವಸ್ತು ;
೩ ವಿಡಂಬನದ ವಿಧಾನ ; ೪ ವಿಡಂಬನಕಾರ ;
೫ ಸಮಾಪ್ತಿ ಎಂದು ಐದು ಭಾಗಗಳಿರು
ವುವು. ವಿಷಯವಿವೇಚನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಉದಾಹರಣೆಗೊಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಡಂಬ
ನಾತ್ಮಕ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಮಾತುಗಳೂ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ
ಆಯ್ದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗುವುದು
ಸಹಜವೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶಗಳಲ್ಲಿ,
ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾತಿಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಉದಾ-
ಹರಣವರ್ವಕ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಲವು
ಹಲವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ
ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ
ಓರೆಯುವುದೇ ಸುಲಭವಾಗುವುದರಿಂದ—
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿರುವ ವಿಡಂಬನೆಯ
ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ
ಹುಡುಕಿ ತಂದುಹಾಕುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು
ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ—ಆ ಸರಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥ
ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೆ ಬಳಸಿ ಬಿಡುವರು.
ಇದೊಂದು ದೋಷವಲ್ಲ ; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ.
ಬೇರೆ ದೇಶದವರ ವಿಡಂಬನ ರೀತಿಯ
ಪರಿಚಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗುವುದರಿಂದ
ಗುಣವೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ
ದಲ್ಲಿ—ದಿನದ ಒಳಕೆಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ—ಕಂಡು
ಬರುವ ವಿಡಂಬನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ವಚನ
ಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಬುದ್ಧಿಯ—
ನಗಿಗಾರಿಕೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳುಹುಕೊಡು
ವವರೂ ಇಂದು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏನು
ಬರೆದರೂ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ—
ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಓರೆಯ ಬಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಾನ್
ರಂಗಣ್ಣನವರು, ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯ
ಮಾಡಿದರೆ ತುಂಬ ಅನುಕೂಲವಾದೀತು.
—ಎಂ. ಕೆ.

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಶಿಕ್ಷಕ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಫಿರಕಿ, ಸರಕ, ಹೊಳಬು, ಜಿರುಬು,
ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಸುಖಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು
- ಕರಿಯು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು -
- ಸುಮಾರು ೨೦೦ -
ಇಂದುವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆಗಿರುವ, ಗ್ರಾಮೀಣ
ಡಿಪಾರ್‌ವಲ್ಯಾಯ ಶರಣಗಳ ಮೇಲೆ.
— ಕೆಳಗಿನವು.

ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ
ಪುಸ್ತಕ
ವಿಮರ್ಶೆ

B.V. PHATAK, FORT, MIRAJ (S.M.C.)

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾ ರ

೩೫. Annual Report of the
Jat—Pat—Torak Mandal,
LAHORE.

ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬೇಕೆಂಬ
ಮಹೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡು
ತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯೆಂದೊಂದು. ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್
ಕೆ. ಸಂತರಾಮಿ ನೊಂದಲಾದ ಧರ್ಮಿಣರು
ಪ್ರಾಣಪಣದಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜಾತಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿರುವ ಅಭಿಮಾನವನ್ನೂ
ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಒಟ್ಟು
ಗೂಡಿಸಿ, ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿರುವ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ
ವನ್ನು ಪುನರ್ಘಟಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಾಂತ-
ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ವಿಚಾರ ಕ್ರಾಂತಿ
ಕಾರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಲಸಮಾಡ
ಬೇಕು. ಪರಾಧೀನ ಭಾರತದ ಮುಕ್ತತೆಗೆ
ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.
ಪ್ರಾಂತ-ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಾರವಿದರು ಈ
ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗೊತ್ತು-ಗುರಿಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ಯ-
ಕಲಾಪಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದು
ಅಗತ್ಯ.

೩೬. ನೊಗವೀರ ಯುವಕ-
ಸಂಘದ ಷಷ್ಠಮ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ.
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶ್ರೀ. ಕೆ.ಎಂ. ಕುಂದರ್
ಮತ್ತು ಎಸ್. ಕೆ. ಪುತ್ರನ್ ಮುಂಬಯಿ.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡ ಲಕ್ಷವಧಿ
ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ, ನೊಗವೀರ ಸಮಾಜದವರು
ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜಸಂಘಟನೆಯ
ಕಾರ್ಯವೂ ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯವೂ
ಇತರರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

೩೭. ವಿವೇಕಾಭ್ಯುದಯ (ಮಾಸ
ಪತ್ರಿಕೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಡಿ. ಪುಟ್ಟ-
ಸ್ವಾಮಿ ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್ ಮಂಗಳೂರು
ಡಿ. ಆ. ೩೪ ಪುಟ. ಜಂದಾ ೨-೦-೦.
ಸಂಪಾದಕರೇ ಪ್ರಕಾಶಕರು.

೩೮. ಮಹಾಕವಿ ಪುರುಷಸರಸ್ವತಿ
(ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಖಂಡಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ).
ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ.
ಬೆಂಗಳೂರು, ಅವರು ೭ರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿ
ದುದು. ಡಿ. ಆ. ೩೨ ಪುಟ; ಬೆಲೆ
೧-೮-೦.

೩೯. ನೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮಾ
(ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಕಾಣಿಕೆ). ಸಂಗ್ರಾ
ಹಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ.ಎ.
ಶಾಕ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಟಪ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ.
ಕ್ರಾ. ಅ. ೮೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧೦-೦.

೪೦. ಶ್ರೀಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಚಂಪೂ
(ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥ) ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಶ್ರೀ.
ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಮ್ಮನವರು, ಪಣಿಪಿ
ಅರಮನೆ P. O. ನೆಲ್ಲಿಕಾರು (ದ. ಕ.)
ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೨ ಪುಟಗಳು. ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವೆ
ಬೆಲೆ.

೪೧. ದಾನವೀರ ವಿಶ್ವಂತರ (ಜಾತಕ
ಕಥೆಯೊಂದರ ಅನುವಾದ) ಅನುವಾದಕರು
ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಶಾಕ್ಯ-
ಸಾಹಿತ್ಯಮಂಟಪ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ-ಬೆಂಗಳೂರು.
ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೦೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ
೦-೭೫-೦.

೪೨. ನೂರು ಪುಟಾಣಿ (ಸುಭಾಷಿತ
ಪದ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ) ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಶ್ರೀ.
ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಅವರು. ಕ್ರಾ.
ಅ. ೨೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೪೩. ಮೆರವಣಿಗೆ (ನಯಸೇನನ
ಕೆಲವು ತೆತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಗದ್ಯಾನು-
ವಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ
ಎಂ.ಎ ಅವರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೨ ಪುಟ; ಬೆಲೆ
೦-೩-೦. 'ರತ್ನನ ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ' ದ
ಪ್ರಕಟನೆಯಿದು.

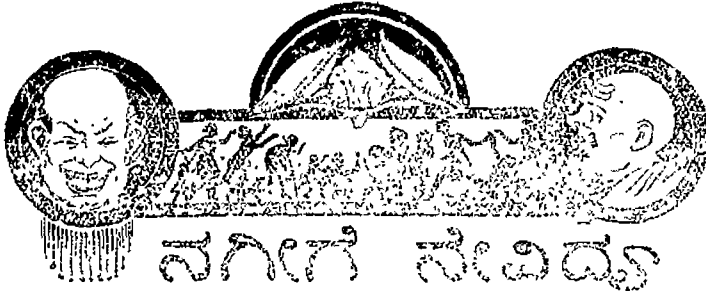
೪೪. ಚಿತ್ರರತಿ (ಒಂದು ಕಥೆ).
ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾ
ಮಯ್ಯ ಎಂ. ಎ. ಅವರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ
ಮಯೂರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨ ನೆಯ ಗರಿ.
ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಮತಿಘಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣ-
ಮೂರ್ತಿ, ೬ ಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೪ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

೪೫. ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಮಾಲೆ (ವಿವಿಧ-
ಲೇಖಕರ ಆದರ್ಶ ಗದ್ಯಭಾಗಗಳ ಸಂಗ್ರಹ).
ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಸ್.
ಮಾಳವಾಡ. ಎಂ. ಎ. ಕರ್ನಾಟಕ
ಕಾಲೇಜು ಧಾರವಾಡ; ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಸಣ್ಣಡಂಬ್ಸ, ಓನ್ ಬುಕ್‌ಡಿಪೊ ಧಾರ
ವಾಡ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೪+೨೪ ಪುಟಗಳು.
ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೪೬. ತಮಿಳು ಕತೆಗಳು (ಕಥಾ-
ಸಂಗ್ರಹ). ಧಾರವಾಡದ ಸಾಧನ ಮುದ್ರ
ಣಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಭಾರ
ತೀಯ ಕಥಾವಳಿಯ ೩ನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ.
ಮಾರಾಟದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳ
ವರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರ,
ಧಾರವಾಡ; ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ
೦-೧೨-೦.

೪೭. ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿ (ಕವಿಪರಿಚಯ-
ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಚಯ) ಲೇಖಕರು ಪ್ರೊ. ಎ.
ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂ. ಎ. ಮೈಸೂರು.
ಮೈಸೂರು ವಿ. ವಿ. ನಿಲಯದ ಪ್ರಚಾರ-
ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆಯ ೩೯ ನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ.
ಫೂ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೪ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

೪೮. ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಾಶ (ವಾಕ್ಯ
ರಚನೆ-ಪ್ರಬಂಧಲೇಖನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು
ಕಲಿಸುವ ಗ್ರಂಥ. ಕಿರಿಯರ ಅವೈತ್ತಿ).
ಶ್ರೀ. ಮನೋಹರ ಶ್ರೀ. ದೇಶವಾಂಡೆ ಎಂ.
ಎ. ವಿಕ್ರಮಪುರ. ಅಥಣಿ ಅವರು ೭ರೆದು
ಪ್ರಕಟಿಸಿದುದು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೭೨ ಪುಟ
ಗಳು; ಬೆಲೆ ೦-೨೨-೦.

ಕೆಮ್ಮಿಗೆ ಕಾರಣ

ಅಣ್ಣ:— ಛೇ ಛೇ! ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಕೂತಿಹಳ್ಳಿ ಆ ಮಹಾಲಯಾತಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ನನಗ ತ್ರಾಸ ಕೊಟ್ಟಳು: ಒಂದೇ ಸವನೇ ಕೆಮ್ಮಿಗೆಮ್ಮ ನನಗೆ ತಲೆತೂಲಿನೇನೂ ಎಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟಳು. ನಾಟಕ ದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರ ಕೆಟ್ಟ ಅಣ್ಣ!

ಅತ್ತ:— ಸರಿ ಸರಿ! ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಗುವದಕ್ಕಿಂತಾ ಮೊದಲೇ, ಅಕ್ಕಿ ಉಟಗೊಂಡಿರೋ ಹೊಸಾ ಸೀರೀ ನೋಡಿ, ಹಾಡಿ-ಹೊಗಳಬಿಟ್ಟಿದ್ದರ, ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತ್ರಾಸ ಆಗಿತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದೂ ನಾಟಕಾನರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿ!

* * *

ಗೊತ್ತದ ಏನು ನಿನಗೆ?

“ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಯಾ ಅಂಜೊಂದು ಇಲ್ಲ! ಎದೆಯೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತಿಂದನೇ ಮಾಡಿರ ಬೇಕು. ನಾಳೆ ನಾನು ಸತ್ತುಬಿದ್ದರ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ನೀರು ಕೊಡಬರಲಾರದು!”

“ನೋಡು, ಹುಚ್ಚಿ ಇದ್ದೀವಿ ನೀನು! ಅನುಭವ ಇಲ್ಲದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾತಾಡ ಬಾರದಂತ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳತಾರೆ.. ಗೊತ್ತದ ಏನು ನಿನಗೆ?”

* * *

ಅ ಕಾಲ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟದರಿ!

ವ್ಯಾಪ್ತಾನಕಾರನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ:

“ನೀವು ಬೇಕಾದರೆ ನೋಡಿರಿ; ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕಾಲ ಹೀಗೆ ಬರಬಹುದು, ಗಂಡದ ಸರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸಂಬಳವೇ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು!”

ಪ್ರೇಕ್ಷಕನೊಬ್ಬ ಎದ್ದು ಹೇಳಿದ:

“ಮುಂದೆ ಯಾಕೆ ರಾಯರೇ, ಇಂದೇ ಅ ಕಾಲ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನನಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸಂಬಳವನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಕಸಿದು ಕೊಂಡು ಏಚು ಮಾಡಿ ಬಿಡತಾಳಿ!”

* * *

ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಅಪ್ಪ ಗುಂಡ:— ನಮ್ಮನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಸಿದಂವ ಪರಮೇಶ್ವರ ಆಲ್ತೀನು ಅಮ್ಮ?

ತಾಯಿ:— ಹೌದು ಮಗು!

ಗುಂಡ:— ನಮಗೆ ಅನ್ನ-ನೀರು, ಅರಿವಿ-ಅಂಜಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಕೊಡತಾನೆ ಆಲ್ತೀನು?

ತಾಯಿ:— ಹೌದಪ್ಪಾ!

ಗುಂಡ:— ಹಾಂಗಾದರ ಅಪ್ಪನ್ನ ತೊಗೊಂಡು ಮಾಡೂದರೇ ಏನು? ಅಂಜ ಮನ್ನಾಗ ಇರಬೇಕಾದರೂ ಯಾತಕ್ಕ?

* * *

ಹೆಂಡತಿಯ ಬೆಲೆ

ಹೊಸತಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ತರುಣ-ತರುಣಿಯರಿಬ್ಬರು ಒಂದು ಫಲಾಹಾರದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರು. ಫಲಾಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ೪ ರೂಪಾಯಿ ೧೨|| ಅಣೆಯ ಬಿಲ್ಲು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದಾಗ, ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ತರುಣ; ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಹಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅಂಗಡಿಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಇದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಅ ಮೇಲೆ ಎಂದ:

“ನಾನು ಈಗಲೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅವನವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರು ತ್ತಾಳಿ!”

“ಅದ್ಯಾಕ ರಾಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತರ ಉಂಗರ ಅಥವಾ ಘಡ್ಯಾಳ ಇಲ್ಲವೇನು?”

“ಅಂದರೆ ಏನು? ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನಷ್ಟು ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೋ ಏನು?”

“ಹಾಂಗಲ್ಲ ರಾಯರೇ, ನನಗೂ ಹೇಣಲಿ ಇದ್ದಾಳ! ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಉಂಗರ ಘಡಿಯಾಳ ಇಲ್ಲಾ.. ಅದಕ್ಕಂದೆ!”

* * *

ಹುಡುಗರ ತೊಂದರೆ

ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿ ಬಾಡಿಗೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೊಂದು ಬಂದ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

“ನಿಮಗೇನೋ ಮನೀ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಬಹುದು; ಅದರ ನನಗೆ ಹುಡುಗರು-ಹುಪ್ಪಡಿ ಇದ್ದರ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ತ್ರಾಸ ಆಗತದೆ ನೋಡಿ!”

“ಸರಿ ಸರಿ! ಆಗ ತಿರಬಹುದು—ನಿಮಗೆ! ಇದನ್ನ ನನ್ನ ಮುಂದ ಹೇಳಿ ಉಪಯೋಗ ಏನು? ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಹೇಳಿ!”

ಸೆಫ್ಟಿ ರೇಝರ್ ೨ ಬ್ಲೇಡು ಸಮೇತ,
೬ ಅಣಿಗೆ ಒಂದು ಸಿಟ್ಟು.

೧ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೬ ಉತ್ತಮ ಕ್ವಾರ್ತ!
೫ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ, ೬ ಅಣಿಗಳಂ

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾರ

೩೫. Annual Report of the Jat—Pat—Torak Mandal, LAHORE.

ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು. ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಕೆ. ಸಂತರಾಮಿ ನೊಂದಲಾದ ಧಾರೀಣರು ಪ್ರಾಣಪಣದಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿರುವ ಅಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿರುವ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಘಟಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಾಂತ-ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ವಿಚಾರ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು. ಪರಾಧೀನ ಭಾರತದ ಮುಕ್ತತೆಗೆ ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಂತ-ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಾರವಿದರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗೊತ್ತು-ಗುರಿಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ.

೩೬. ಮೊಗವೀರ ಯುವಕ-ಸಂಘದ ಷಷ್ಠ ಮ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಂ. ಕುಂದರ್ ಮತ್ತು ಎಸ್. ಕೆ. ಪುತ್ರನ್ ಮುಂಬಯಿ.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಂಡ ಲಕ್ಷ್ಮಾವಧಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ, ಮೊಗವೀರ ಸಮಾಜದವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯವೂ ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯವೂ ಇತರರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

೩೭. ನಿವೇಶನಾಭ್ಯುದಯ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಡಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್ ಮಂಗಳೂರು. ಡಿ. ಆ. ೨೬ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೨-೦-೦. ಸಂಪಾದಕರೇ ಪ್ರಕಾಶಕರು.

೩೮. ಮಹಾಕವಿ ಪುರುಷಸರಸ್ವತಿ (ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಖಂಡಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ). ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಅವರು ೬೬ನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು. ಡಿ. ಆ. ೨೨ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

೩೯. ಮೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ಪಾರ್ಶ್ವನಾ (ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಕಾವಿಕೆ). ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಶಾಕೃತ್ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಟಪ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೮೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧೦-೦.

೪೦. ಶ್ರೀಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಚಂಪೂ (ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥ) ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಮ್ಮನವರು, ಪಣಿಲ ಅರಮನೆ P. O. ನೆಲ್ಲಿಕಾರು (ದ. ಕ.) ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೨ ಪುಟಗಳು. ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವೆ ಬೆಲೆ.

೪೧. ದಾನವೀರ ವಿಶ್ವಂಶರ (ಜಾತಕ ಕಥೆಯೊಂದರ ಅನುವಾದ) ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಶಾಕೃತ್ಸಾಹಿತ್ಯಮಂಟಪ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ-ಬೆಂಗಳೂರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೦೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೪೨. ನೂರು ಪುಟಾಣಿ (ಸುಭಾಷಿತ ಪದ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ) ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಅವರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೪೩. ಮೆರವಣಿಗೆ (ನಯನೇನ ಕೆಲವು ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಗದ್ಯಾನುವಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಎಂ. ಎ. ಅವರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೨ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೨-೦. 'ರತ್ನನ ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ' ದ ಪ್ರಕಟನೆಯದು.

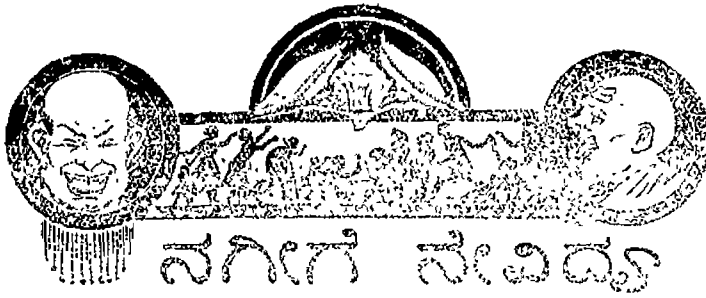
೪೪. ಚಿತ್ರರತಿ (ಒಂದು ಕಥೆ) ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ಎಂ. ವಿ. ನೀತಾರಾ ಮಯ್ಯ ಎಂ. ಎ. ಅವರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಯೂರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨ ನೆಯ ಗರಿ. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಮತಿಪುಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ, ೭ ಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೪ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

೪೫. ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಮಾಲೆ (ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರ ಆದರ್ಶ ಗದ್ಯಭಾಗಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಮಾಳವಾಡ. ಎಂ. ಎ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಧಾರವಾಡ; ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸ್ವಾ.ಡಂಟ್ಸ್ ಒನ್ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬೂಟರ್ ವಾಡೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೪+೧೬೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೪೬. ತಮಿಳು ಕತೆಗಳು (ಕಥಾ-ಸಂಗ್ರಹ). ಧಾರವಾಡದ ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಭಾರತೀಯ ಕಥಾವಳಿಯ ೩ನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ. ಮಾರಾಟದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರ, ಧಾರವಾಡ; ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೪೭. ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿ (ಕವಿಪರಿಚಯ-ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಚಯ) ಲೇಖಕರು ಪ್ರೊ. ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂ. ಎ. ಮೈಸೂರು. ಮೈಸೂರು ವಿ. ವಿ. ನಿಲಯದ ಪ್ರಚಾರ-ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆಯ ೭ ನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ. ಫೂ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೪ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

೪೮. ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಾಶ (ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ-ಪ್ರಬಂಧಲೇಖನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಗ್ರಂಥ. ಕಿರಿಯರ ಆವೃತ್ತಿ). ಶ್ರೀ. ಮನೋಹರ ಶ್ರೀ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಎಂ. ಎ. ವಿಕ್ರಮಪುರ. ಅಥಣಿ ಅವರು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೭೨ ಪುಟಗಳು; ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

ಕೆಮ್ಮಿಗೆ ಕಾರಣ

ಆಕೆ:— ಛೇ ಛೇ! ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಕೂತಿಟ್ಟು ಅಹೋ ಮಹಾರಾಯತಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ನನಗೆ ತ್ರಾಸ ಕೊಟ್ಟಳು: ಒಂದೇ ಸವನೇ ಕೆಮ್ಮಿಗೆಮ್ಮ ನನಗೆ ಕಲಿತೊಲೀನೋ ಎಂಬುದು ಬಿಟ್ಟು. ನಾಟಕ ದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರ ಕೆಟ್ಟ ಅಣೆ!

ಆತ:— ಸರಿ ಸರಿ! ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭ ಅಗುವಕ್ಕಿಂತಾ ಮೊದಲೇ, ಅಕಿ ಉಟಗೊಂಡಿರೋ ಹೊಸಾ ಸೀರೀ ನೋಡಿ, ಹಾಡಿ— ಹೊಗಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರ, ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತ್ರಾಸ ಆಗತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಿಂತೆಂದೂ ನಾಟಕಾನರ ನೋಡತ್ತಿದ್ದಿ!

* * *

ಗೊತ್ತದೂ ಏನು ನಿನಗೆ?

“ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಯಾ ಅಂಜೂದು ಇಲ್ಲ! ಎದಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲಿಂದನೇ ಮಾಡಿರ ಬೇಕು. ನಾಳೆ ನಾನು ಸತ್ತುಬಿದ್ದರ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಾಗ ಒಂದು ಹಣ ನೀರು ಕೂಡಾ ಬರಲಾರದು!”

“ನೋಡು, ಹುಚ್ಚು ಇಡ್ಲೀದಿ ನೀನು! ಅನುಭವ ಇಲ್ಲದೇ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾತಾಡ ಬಾರದಂತ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳತಾರ.. ಗೊತ್ತದೂ ಏನು ನಿನಗೆ?”

* * *

ಆ ಕಾಲ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆವರಿ!

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದ:

“ನೀವು ಬೇಕಾದರೆ ನೋಡಿರಿ; ಮುಂ ಒಂದು ಕಾಲ ಹೀಗೆ ಬರಬಹುದು, ಗಂಡದ ಸರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸಂಬಳವೇ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು!”

ಪ್ರೇಕ್ಷಕನೊಬ್ಬ ಎದ್ದು ಹೇಳಿದ:

“ಮುಂದೆ ಯಾಕೆ ರಾಯರೇ, ಇಂಜೀ ಆ ಕಾಲ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನನಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸಂಬಳವನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಕೂಡು ಕೊಂಡು ಖಜು-ಮಾಡಿ ಬಿಡತಾಳಿ!”

* * *

ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಅಪ್ಪ ಗುಂಡ:— ನಮ್ಮನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಸಿದಂವ ಪರಮೇಶ್ವರ ಅಲ್ಲೇನು ಆವ್ವಾ?

ತಾಯಿ:— ಹೌದು ಮಗು!

ಗುಂಡ:— ನಮಗೆ ಅನ್ನ-ನೀರು, ಅರಿವಿ-ಅಂಚಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಕೊಡತಾನೆ ಅಲ್ಲೇನು?

ತಾಯಿ:— ಹೌದಪ್ಪಾ!

ಗುಂಡ:— ಹಾಂಗಾದರ ಅಪ್ಪನ್ನ ತೊಗೊಂಡು ಮಾಡೊದರೇ ಏನು? ಅಂವ ಮುನ್ನಾಗ ಇರಬೇಕಾದರೂ ಯಾಕಕ್ಕ?

* * *

ಹೆಂಡತಿಯ ಬಿಲೆ

ಹೊಸತಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಕರುಣ- ಕರುಣೆಯರಿಬ್ಬರು ಒಂದು ಫಲಾಹಾರದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರು. ಪಲಾಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆ ರೂಪಾಯಿ ೧೨|| ಅಣೆಯ ಬಿಲ್ಲು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದಾಗ, ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಕರುಣ; ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಹಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅಂಗಡಿಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಇದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಎಂದ:

“ನಾನು ಈಗಲೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅದುವರೆಗೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರು ತಾಳಿ!”

“ಆದ್ಯಾಕೆ ದಿಯರೇ, ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಉಂಗರ ಅಥವಾ ಘಡ್ಯಾ ಇಲ್ಲವೇನು?”

“ಅಂದರೆ ಏನು? ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಬಿಲಿನಷ್ಟು ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೋ ಏನು?”

“ಹಾಂಗಲ್ಲ ರಾಯರೇ, ನನಗೂ ಹೇಣತಿ ಇದ್ದಾಳೆ! ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಉಂಗರ ಘಡಿಯಾಳೆ ಇಲ್ಲ.. ಅದಕ್ಕಂದೆ!”

* * *

ಹುಡುಗರ ತೊಂದರೆ

ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿ ಬಾಡಿಗೆ ಕೇಳಿ ಲಿಕ್ಕೆಂದು ಬಂದ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

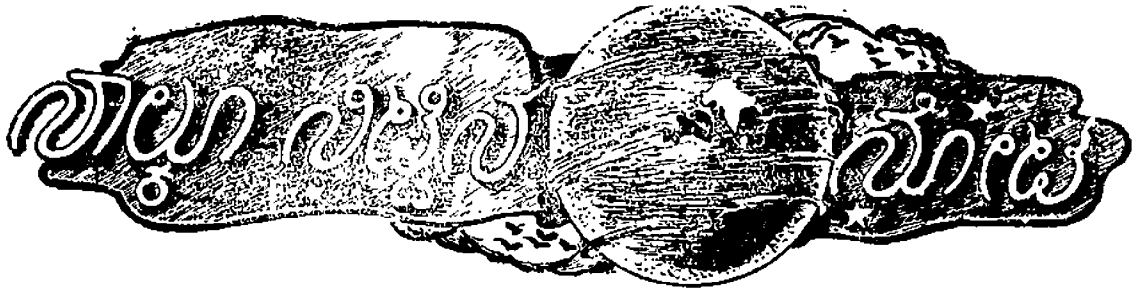
“ನಿಮಗೇನೋ ಮನೀ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಬಹುದು; ಆದರೆ ನನಗೆ ಹುಡುಗರು- ಹುಪ್ಪಡಿ ಇದ್ದರ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ತ್ರಾಸ ಆಗತದೆ ನೋಡ್ಲಿ!”

“ಸರಿ ಸರಿ! ಆಗ ತಿರಬಹುದು— ನಿಮಗೆ! ಇದನ್ನ ನನ್ನ ಮುಂದ ಹೇಳಿ ಉಪಯೋಗ ಏನು? ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಹೇಳಿರಿ!”

ಸೆ.ಫ್ಲಿ ರೇಝರ್ ೨ ಬ್ಲೇಡು ಸಮೇತ,
೬ ಅಣೆಗೆ ಒಂದು ಸೆಟ್ಟು.

೧ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೭ ಉತ್ತಮ ಕ್ವಾರ್! ೫ ಬ್ಲೇಡಿಗೆ, ೬ ಅಣೆಗಳೇ

ಅಂಗೈ ಹುಣ್ಣಿಗೆ—?

ಕಳೆದ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ನೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಚರ್ಚಿಲ್-ರೂಯೆಲ್ವೆಲ್ರ ಘೋಷಣೆ ಕೂಡ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ ಧೋರಣೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಆ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಡನೆ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ತೋರಿಸಿದ್ದೇವೆ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಮುಂದಾಳುಗಳೂ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಕೆಲವರು ಚರ್ಚಿಲ್‌ರಿಗಾಗಿ ಖಂಡನೆಯನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಬೇದವನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೀರ ಉಚ್ಚಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕೂಡ ತಮಗೆ ಚರ್ಚಿಲ್‌ರ ಘೋಷಣೆಗಾಗಿ ಆಶೆ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದನ್ನು ಧ್ವನಿತ ಮಾಡಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಲ್‌ರ ಧೋರಣೆಗಿಂತ ನಮ್ಮವರ ಧೋರಣೆಗಾಗಿಯೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಧೋರಣೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಏಕರೂಪವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಾಳುಗಳೆ ನಮಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸಾರಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, 'ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅಸಂಭವನೀಯ' ಎಂದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಯುದ್ಧದ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಧೋರಣೆ ಬದಲಾಗಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆ ಇದ್ದಿತೆ? ಆದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಾರದೆನುವವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಆಶೆ ಸಲ್ಲದು, ಇಂತಹ ಆಶೆಗೆ ಅಧಿಕಾರವೇ ಇಲ್ಲ !

ಇತಿಹಾಸದ ಅನುಭವ

ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳೇನೆ ಇರಲಿ, ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಒಂದು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ; ಇನ್ನೊಂದು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಂತಹ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಪರತಂತ್ರ

ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಹೀನಬುದ್ಧಿ. ಮೊದಲು, ಇದುವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮರೆತು, ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಗಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಸಿಂಗಾಪುರ, ಇಜಿಪ್ಟ್, ಭೂಮಧ್ಯಸಮುದ್ರ ಈ ಸಂರಕ್ಷಣಾಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಹತ್ತಿರದ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾದ ಶಿಬಿರವೆನಿಸುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಧನ-ಧಾನ್ಯ-ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡವು ಕಳುಹಿಸುವುದಾದರೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಕಾಲುದಾರಿಯೂ ಆಗಬಹುದು, ಕೋಶಾಗಾರವೂ ಎನಿಸಬಹುದು. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇರಾಣಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯಿಂದಲೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನರಿಯಬಹುದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ—ಅದರಲ್ಲೂ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಬಾರದೆನ್ನುವಾಗ—ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಹುದೆ? ಎನ್ನೋದು ಅಸಹಕಾರದ ಗರ್ಜನೆ ಇದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ, ಸಾರ್ವಸಾಧುಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯದೋಷ

'ಒಂದು ವೇಳೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಪ್ರಿಯರಾದ ಅಮೇರಿಕೆಯವರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಯಾದ ರೂಯೆಲ್ವೆಲ್ರನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಭಾರತೀಯ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಹುದಲ್ಲವೆ'— ಎಂದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಎನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾವು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಭೇದದರ್ಪವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವುದು ಅಮೇರಿಕೆಗೂ ಸಹಜವಾದುದು. ಇಂತಹ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಚರ್ಚಿಲ್ ಪಂಥದವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೆ ? "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ನಿಮ್ಮಷ್ಟೇ ಆದರವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂದೇ ಯುದ್ಧದ ತರುವಾಯ ಯುರೋಪದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ

ವೊಂದಲಿನಂತೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಹಟ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಅದೇ ತತ್ತ್ವವನ್ನೇ ಹಚ್ಚಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನರ ರಾಜಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧ ನಾವೇ ಆ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಿಚಯ ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದೇ ಹೇಳುವೆವು.” ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದ ಆಮೇರಿಕೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಹುಟ್ಟುವುದು, ಸಮಾಧಾನವೂ ಆಗುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ‘ಇಂದು ಪೂರ್ವದೇಶಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಕ್ಯಾತ್ಮಕವೆಂದು ಕೆಳತರಗತಿಯದು’ ಎಂಬ ಗೃಹಿಕ ಆಮೇರಿಕೆಯ ಜನರೂ ಇದೆ.

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಕರ್ತವ್ಯ

ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾರ ಘೋಷಣೆಗಾಗಿಯೂ ನಾವು ಆಶೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದು ಕೂಡಲಾಗದು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗೊಮ್ಮೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಜಾತಿ-ಧರ್ಮ-ಭಾಷೆ-ಸ್ವಾಂತರಗಳ ಸಂಕುಚಿತ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮೀರಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶವೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸೇ ಒಂದೇ ಒಂದಾದ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆನೇಕಸಲ ನಾವು ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದಿತು; ಇಂದಿಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಅಖಿಲಭಾರತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಾತಿಭೇದದ ಸಂಕುಚಿತ, ವಿಘಾತಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಅಲಕ್ಷ್ಯತನದ ಇಲ್ಲವೆ ಹತಾಶಬುದ್ಧಿಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಿದರೆ, ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಈ ಹೊತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನಿಂತಿವೆ. ಒಂದು ‘ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?’ ಎಂದು; ಇನ್ನೊಂದು, ‘ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಯಾವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಬೇಕು?’ ಎಂದು.

ಅಲಕ್ಷ್ಯದ ಅತಿರೇಕ

ದೇಶದೊಳಗಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಲು, ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಇದುವರೆಗೆ ಕೈಕೊಂಡ ಆನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಈಗ ಸಡಿಲಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಜಾತಿ ಬಂಧುಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದಿತು; ಇಂದು, ಅದಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಗರಿ ಜಾತಿಮೋಹದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಸಾರ್ವ-

ಜನಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಅಂದಗೇಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಹಿಂಸಾ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಇಂದು ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಬಿಡಿಗಿಟ್ಟು ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸರ್ವಸ್ವ ಧೈಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧದ ನೀತಿಯೆನಿಸಿತು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ; ಇಂದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಒಂದು ಡಿಗ್ರಿ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯೋಗ, ಒಂದು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಮಾಧಾನ, ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಟ, ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮನರಂಜನೆ, ಒಂದು ನೀರನಾಟಕದ ವಿಡಂಬನೆ ಎನಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ; ಅಂತಹ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಡುವ ನವದಿಂದ ಜಾತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಚಾಚುಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಲಿವೆ.

ಹತಾಶೆಗಾಗಿ ಹಾದಿ ಇಲ್ಲ !

ಒಳಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಎಂದರೆ ಹೊರಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಹತಾಶೆಯಿದ್ದಿ ಇದೆ. ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಧೋರಣೆ ಯಾವುದು? ‘ತನ್ನ ಧೋರಣೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಗೆಯೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು. ಆಖಿಲ ಬಾಲ್ತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಿತಿ (A. I. C. C.) ಯು ಯುದ್ಧಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸಹಾಯ, ಒಮ್ಮೆ ಸಹಕಾರ, ಒಮ್ಮೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಕೊನೆಗೆ ವಿರೋಧ :— ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ತನ್ನ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸಾರಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಸುಸುಸಿ ಧೋರಣೆ ಒದಲಾಯಿತು, ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಹಾಗಾಗುವುದು ಸಹಜವೆ ಎನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ‘ಬ್ರಿಟಿಶರಿಗೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡತಕ್ಕುದು’ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಂತ್ರ-ಮಂತ್ರಗಳ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ, ನೇರವಾದ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಸಾರಿದೆಯೆ? ಒಪ್ಪಿದೆಯೆ? ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೋಣ. ವಿರೋಧವು ಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗಬಾರದು, ಮಾತಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷಣ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಬೇಕು (Freedom of speech but no desire to embarrass the British Government) ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮರು ಗೊಡಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಆ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಶರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಎನಿಸುವಂತೆ ಕೃತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದ ವಿರೋಧ—ಎಂದರೆ ಆ ಮಾತಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರ್ಥವಾರೂ ಇದೆಯೆ? ರೆಡ್ ಕ್ರಾಸ್ ನಿಧಿಗೆ ಸದಕೈ ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದು. ಸೈನಿಕರಿಗಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪೂರೈಸಬಹುದಿ ಇಲ್ಲ

(ಮತ್ತೊಬ್ಬನಾ ಇವರ ನಿರ್ಣಯವಿದು !) ತಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ದಂಡ ಎನ್ನುವಾಗ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು—ಹಣದ ಅನಕೂಲತೆ ಇದ್ದಾಗ— ದಂಡವನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕಂತೆ ! ಇದಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೆ ಹೇರಿದ ಕರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ವಿರೋಧದ ಮಾರ್ತೆ ಇಲ್ಲ !

ಬಗೆಹರಿಯದ ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟು !

ಇದಲ್ಲವೆ ಹತಾಶಬುದ್ಧಿಯ ಲಕ್ಷಣ ? ನಾತ್ಸಿವಾದವನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾತ್ಸಿವಾದದ ನಾಶವಾಗುವುದು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಬೇಡವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾತ್ಸಿನಾಶ ಎಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಶರಿಗೆ ಜಯ ಎನಿಸುವುದು. ಬ್ರಿಟಿಶರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಜಯ ಮತ್ತು ಒಲಸಂಘಟನೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. 'ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಬೇಡ' ಎಂಬ ಅಸಂಗತ ಇಚ್ಛೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗಿರಬಹುದೆ ? ಅಥವಾ 'ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದು, ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಶರಿಗೆ ಮಾಡಕೊಡದು' ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಮುಳುಗಿರಬಹುದೆ ? ಅಥವಾ ಏನೇ ಆದರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧದಂತಹ ಏಕೈಕ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತ ಸತ್ಯ-ಅಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ನೀತಿತ್ವಗಳೆಡೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆಯೆ ? ಅಥವಾ ಮುಂದಾಳುಗಳಲ್ಲಿಯೆ ವಿಚಾರಗೊಂಡೇವಿದೆಯೆ ? ಇಲ್ಲವೆ ನಾತ್ಸಿವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವಾದಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಇಲ್ಲವೆ ಒಪ್ಪುವ ಇಚ್ಛೆಯೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗಿಲ್ಲವೆ ? ಅಥವಾ—ಇದೊಂದು ಬಗೆಹರಿಯದ ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟು ಎಂದು ಇದರ ಗೊಡವೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇದ್ದವರು ಕೂಡ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆ ?

ಸ್ಥಾನಿಕ ಮಾದರಿ

ಕಾಂಗ್ರೆಸು ವಿಚಾರಗೊಂದಲದ ಚಿಕ್ಕವುಟ್ಟು ಮಾದರಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರ ಮೂರ್ತಿತಾಳೆ ನಿಂತಂತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ತ್ವ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನಾಗರಿಕನ ಹಕ್ಕು ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯ ಈ ಕ್ಷಣಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ಥಾನಿಕ 'ಮಹಾತ್ಮ'ರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂಸಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಕ್ಕಾಗಿ ಕುಟಿಲತಂತ್ರವನ್ನೂ, ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಪ್ರವರ್ತನೆಯೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಅನೇಕ ಮುಂದಾಳುಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇಕೆ ? ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಿಂತ ಕೂಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೆಜ್ಜೆನ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ ! ನಾಗರಿಕನ ಹಕ್ಕು-ಆರೋಗ್ಯ-ತಿಕ್ಕಣ-ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ದಕ್ಕತೆಯಿಂದ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ

ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನಿಕಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ದಕ್ಕಾಗಿ ಇದೇ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರ ದುರಭಿಮಾನದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರ ಆಳಿಕೆಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುವಾಗಲೂ ಅಧಿಕಾರಪದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೇಂದ್ರ. ಕೆ. ಪಿ. ಸಿ. ಸಿ.ಯ ರಾಜಧಾನಿ ಎಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡ ಸಗಂಧದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಿಜವಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ದೃಢಗೊಳಿಸುವುದು ಇದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಅದರ ಹೆಸರನ್ನುಳಿಸಲು ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರ ಇಂತಹ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇವರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಸಂದೇಹ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅದನ್ನೂ ಚರ್ಚಿಸುವವರಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನಾವು ಗರ್ವನೆಯ ಫೇಬ್ರವರಿ ಸಂಚಿಕೆಯ ನಾ. ನಿ. ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುವೆವು.

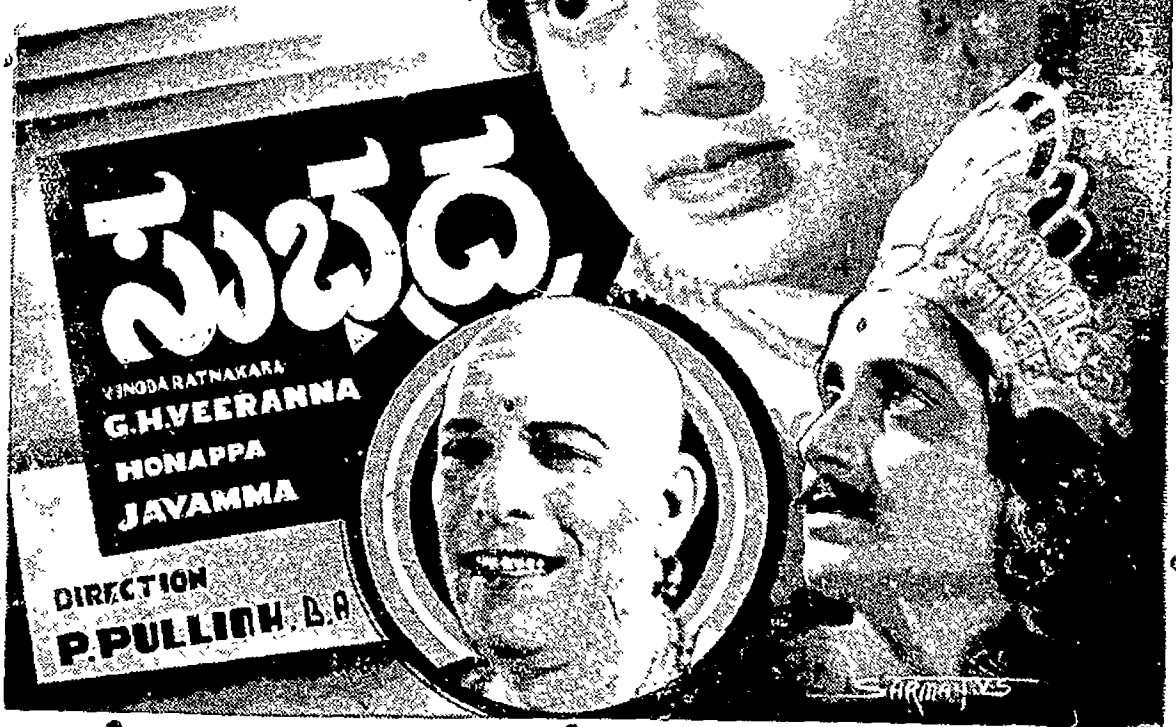
ಏಕೀಕರಣ

ಹೋದ ತಿಂಗಳು ಮುಂಬಯಿಯ ಗವರ್ನರರು ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುವಾಗ, ಒಂದು ಶಿಷ್ಟಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ 'ಏಕೀಕರಣವು ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯವಾಗಿದೆ ; ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಮೂರು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹಂಚಬೇಕಾಗುವುದು' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಂತೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಗವರ್ನರರು ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತಿದೆ. ಮುಂಬಯಿಪ್ರಾಂತವು 'ಒಡೆಯಬಾರದ ರತ್ನ' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ ? ಸಿಂಧ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು (ಸಿಂಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಿಕ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ) ಬೇರೆ ಮಾಡಿದುದರ ತತ್ತ್ವವೇನು ? ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ನಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಗಳ ವರೆಗೆ ಭಾಷಾನ್ವಯ ಪ್ರಾಂತೀಕರಣದ ತತ್ತ್ವವೂ ಏಕೀಕರಣವೂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿರುವಾಗ, ಪ್ರಾಂತದ ಹಿರಿಯ ನೇರೆಯಾದ ಗವರ್ನರರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ, ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣಗಳು ಖಂಡನೀಯವಾಗಿವೆ. ಭಾರತದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಏಕೀಕರಣವು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುವಾಗ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದ 'ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತ' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತಾಳಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೂ ಬರುವುದು, ಬರುವುದು!

EARL & GUBBI FILMS PRODUCTION

ಬರುವುದು
ಕನ್ನಡ

ತಾ. ೨-೧೦-೪೧ ಕ್ಕೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ಐದನೇ ಪಾರ
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸುಧರ್ಮನ ಟಾಕೀಜಿನಲ್ಲಿ, ಗದಗಿನ ಭಾರತ ಟಾಕೀಜಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ!

ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ಅನಂದದಿಂದ ರೋಮಾಂಚಿತರಾಗಿ ಪೆಮ್ಮೆಹೊಂದಿದ ಕನ್ನಡವಿತ್ತ!

ಪ್ರಕಾಶಕರು :— ಕರ್ನಾಟಕ ಫಿಲ್ಮ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ

(For Dharwar, Belgaum, Karwar, Bijapur, Sholapur Districts etc)

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ವಾ. ವರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦೦ ಪಿ. ಹಿ. ಯಿಂದ ೩-೫-೦೦ ಬಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೪

ಸಂಪಾದಕರು :

ಜಿಟಿಗಿರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು

ಪಾಟೀಲ ಮಾಧವರಾಯರು

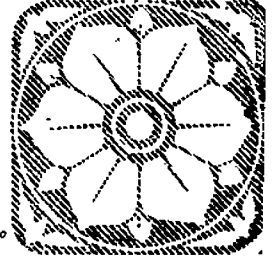
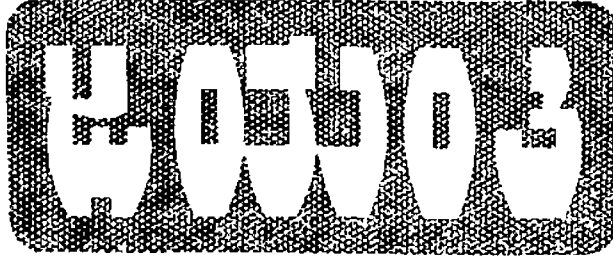
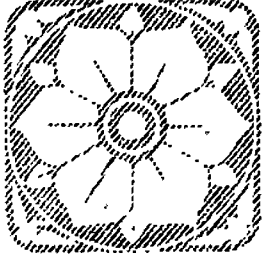
೪ ನೆಯ ವರ್ಷ	ನವೆಂಬರ್ ೧೯೪೧	೬ ನೆಯ ಸಂ
------------	--------------	----------

ಮುಖ್ಯವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ಬೆಳಗು (ಕವನ)	' ಕಾವ್ಯಾನಂದ ' ಹೈದರಾಬಾದ್
ಸಂಪಾದಕೀಯ	ಸಂಪಾದಕರು
ಮಂಗನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ	' ಮಲ್ಲಿನಾಥ '
ಧಾರವಾಡದ ಕುಂಡಲಿ (ಭೂತವಿಮರ್ಶೆ)	ಶ್ರೀ. ಮಂಗಲವೀಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು
ಬುದ್ಧಿಯೊ ಭಾವನೆಯೊ ? (ವಿ. ಪ್ರ. ಲೇಖನ)	ಶ್ರೀ. ಬುಲಿ ಬಿಂದುಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು
ದುರಂತಚಿತ್ರ (ಸಣ್ಣಕತೆ)	ಶ್ರೀ. ಬಜೇಕಿಲ್ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರು ಪುತ್ತೂರು
ಧ್ರುವವಿಜಯ (ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವದ ಯಾತ್ರೆ)	ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಕೆ. ನಾಗಭೂಷಣರಾವ್
ಹೊಲೆಯರ ಹೆಣ್ಣು (ಕಥನಕವನ)	ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್. ವಿ. ಕಾಮೇಶ್ವರಮ್ಮ
ನಾರೀಪ್ರಚಾರ (ಬಂದು ವಿನೋದ ದೃಶ್ಯ)	ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ.ಟಿ.
ಹಾಸ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ (ರಸವಿಚಾರ)	ಶ್ರೀ. ಪಾಸೇಳೇಕರ ಶ್ರೀಧರರಾಯರು
ವೂರಯಿ ಕೆ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳ ಸುರಿಮಳೆ (ರಾಜಕೀಯ)	ಶ್ರೀ. ಪಾಸೇಳೇಕರ, ಗುರುರಾಯರು ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.
ನಮ್ಮ ಪಿಡುಗು ಪುಢಾರಿಗಳು (ವ್ಯಂಗ್ಯಲೇಖನ)	' ಶ್ರೀರಂಗ '
ಇದಕೆಂದು ಆರತಿಯು ! (ಕವನ)	' ವಿಜಯ ' ಗುಲಬರ್ಗಾ
ಅದಿಸಮಸ್ಯೆ (ಕವನ)	ಶ್ರೀ. ಕೊಟ್ಟಲಗಿ ರಾಮಚಂದ್ರ
ಬಂಗಾರದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು (ಸಣ್ಣಕತೆ)	ಶ್ರೀ. ಕಾಂತಾವರ ಶೇಷ ಮಂಡನ್ನಾಯ
ಕೈಲಾಸಂ ಮತ್ತು ಅವರ ನಾಟಕಗಳು (ವ್ಯಕ್ತಿ-ಕೃತಿವಿಮರ್ಶೆ)	ಪ್ರೊ. ವಿ. ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಎ. ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.
ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹೊಲಿಗೆ ಕಲಿಯಿರಿ (ಪೈಜವಾ)	ಶ್ರೀ. ಹಳಸೇಟಿ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು ಟಿ. ಸಿ.
ಪುಸ್ತಕವಿಮರ್ಶೆ (ಪುಣ್ಯಕುಟ)	' ಎನ್ನೆ '
ಸಾದರಸ್ವೀಕಾರ :	
ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ಯ	' ನಕಲೀ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ '
ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ	' ನಿರೀಕ್ಷೆ ಕರು '

ನಮ್ಮ ಮುಂಬಯಿ ಏಜೆಂಟರು :

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿತೈಷಿ ಕಂಪನಿ, ಕಾವಸಜೀ ಪಟೇಲ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಫೋರ್ಟ್
ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಬಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಲೇಡಿ ಜಮ್‌ಸೇಟೆಜೀ ರೋಡ್, ಮುಂಬಯಿ ೧೬

ಸಂಪುಟ ೪

೧ನೆಯ ನವಂಬರ್ ೧೯೪೧

ಸಂಚಿಕೆ ೬

ಬೆಳಗು

ಶ್ರೀ 'ಕಾವ್ಯಾನಂದ'

ಚಣಚಣವು ಹೊಸತನವ ತಳೆವ ಚೆಲುವನೆ ತೊಟ್ಟು
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕರೆಯುತಿದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದು—
ಈ ರೂಪವನು ನೋಡಿ, ಈ ರಾಗವನು ಕೇಳಿ,
ತತಮಾನಗಳ ಕೊಳೆಯ ತೊಳೆಯಿರೆಂದು !

ಆಹ್ವಾನ-ಧ್ವನಿ ಲಕ್ಷಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಜನದಿ
ಬರುತಲಿದೆ ಹಾಡುಗಳ ಹೊಸಲಾಗಿ ಹರಿದು ;
ವಿಶ್ವಾತ್ಮನಾನಂದ ಚೆಲುವಾಗಿ ಚಿಮ್ಮುತಿದೆ,
ವಿಶ್ವಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾಚಿವುಟಿ ಕರೆದು.

ಉಷೆಯ ಗಾನವನೊಮ್ಮೆ, ನಿಶಿಯ ಮಾನವನೊಮ್ಮೆ
ಹಗಲಧ್ಯಾನವನೊಮ್ಮೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ—
ಆನಂದಪಾನಕ್ಕೆ, ಅಮೃತಮಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ
ಕರೆಯುತಿರುವಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ !

ರಕ್ತಪಾನೋನ್ಮತ್ತ ವ್ಯಾಘ್ರವೊಂದರ ಮುಂದೆ
ಮೃತ್ಪಾನ್ನದೆಡೆಯನ್ನು ಚಾಚಿದಂತೆ
ಸುರಣಕ್ಕೆ ಮನಸೋತ ಮಾನವನ ಮೆಚ್ಚಿಸದೆ
ಕೆಂಪಾಯ್ತು ಉಷೆಯ ಮುಖ, ನಾಚಿದಂತೆ !

ಬೈಗು ಬೆಳಗಾಗುವುದು, ಬೆಳಗು ಬೈಗಾಗುವುದು
ವರುಷಗಳು ಉರುಳುವವು ವೃಥಾ ಬಳಲಿ ;
ಪ್ರಕೃತಿಗೋ ಹವ್ಯಾಸ—ಅದಕೆಮ್ಮ ಪರಿಹಾಸ,
ಅದು ವಿಧಿಯ ಕಟುನ್ಯಾಸವೆಂದೆ ಅಕಲಿ !

ನೈರಾಶ್ಯವಿನ್ನಿಲ್ಲ ! ನಿತ್ಯನೂತನರೂಪ
ರಾಣಿ, ಬುಗಕುಲವಾಣಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆ !
ಮಾನವನ ಜೀವನವ ಪಾವನವ ಗೈವವರೆ—
ಗನುದಿನವು ಹಾಡುವಳಿದೊಂದೆ ಗೀತೆ !

“ ಇಂದಿನುಷ ತಂದಿಹಳು ಸೌಂದರ್ಯ ಸಂದೇಶ,
ಜಗದ ಜೀವಿಗಳದರ ವಿವಿಧವೇಷ ;
ವಿಶ್ವಗರ್ಭವದೆಲ್ಲ ಒಂದೆ ಜೀವದ ಕೋಶ,
ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕೃತಿಯಾದೇಶ ! ”

ಚಣಚಣಕೆ ಹೊಸತನವ ತಳೆವ ಹೊಗರನೆ ಹೊಂದಿ
ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆಯುತಿದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದು ;
ಈ ರೂಪವನು ನೋಡಿ ಈ ರಾಗವನು ಕೇಳಿ
ದಿವ್ಯ ದೀಪಾವಳಿಯ ಗೈಯಿರೆಂದು !

ಸಂಚಾರಿ

ದೀಪಾವಳಿಸಂಚಿಕೆ

ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೆಚ್ಚಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನರಿತ ವಾಚಕವರ್ಗವು ಜಯಂತಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಿರುಗಾಣಿಕೆಯನ್ನೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಅದರ ಭವಿಷ್ಯಕಾಲದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸೇವೆಯ ಕಡೆಗೆ ವೃಷ್ಟಿಯಿರಿಸಿ, ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.

ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ

'ಹಾಗಾದರೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷ ಜಯಂತಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷ ಮುಗಿಯಲು ಇನ್ನೂ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲವಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗಮಂದರವಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ವಾಚಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹದಾಶೆಯನ್ನು ಜಯಂತಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಆಶೆ ಫಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಜಯಂತಿಯ ವಾಚಕರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ನೆರವು ಬೇಕು. ಆ ನೆರವೆಂದರೆ ಇನ್ನಾವ ಬೆಟ್ಟವನ್ನೆತ್ತು ವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಓದು ವಸರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳೂ ತಮ್ಮದನ್ನೇ ಆಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ವಾಚಕರು ಬಹುಜನರು ಇದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಬಲ್ಲೆವು.

ವರ್ಷದ ಜಯಂತಿಯ ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಈ ಸಲವೂ ಅಂತಹ ಸಂಚಿಕೆಯ ಬರುವುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಮುಖವನ್ನೂ ಮುದುರಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಿದ್ದವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನಮಗಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪುಟಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಗದು ಹಣ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವರೂ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಗದ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದು ಪಡಿಯಚ್ಚು (ಬ್ಲಾಕ್) ಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಲಕರಣೆಗಳೆಲ್ಲ ಸುಲ್ಭ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವವರೆಗೆ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವೆಚ್ಚ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಮುನ್ನೂದಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದಾಯ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೂ ತರೋ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾ! ಇಂತಹ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಾದರೂ ಹೇಗಾಗಬೇಕು ನಮಗೆ? ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ತಮಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಕಂಡೀತು. ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಚಿಕೆಗೂ ಹಿಂದಿನ ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಚಿಕೆಗೂ

ಅದರಂತೆಯೇ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಓದುವ ವಾಚಕರು ಬಹುಜನರಲ್ಲ ಎಂಬದನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆವು. ವಾಚಕರು ಹೆಚ್ಚಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಾಳಲಾರವು, ಬೆಳೆಯಲಾರವು. ಕೊಂಡು ಓದುವವರು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವು ಬಾಳುವುವು, ಬೆಳೆಯುವುವು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಮಹನೀಯರು, ತಾವು ಯಾವ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಬೇಕು. ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ.

— ಸಂಪಾದಕರು

ದೀವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯದೇವತೆ ಭಾರತದ ಬಡತನ ಕಳೆಯಲಿ!

೧. ಮಂಗಳನ ಮೂರುಂಥೆ !

ಕಲಿತವರೊಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಂಗಳರಾಯನು ಕೇಳಿದಂತಿದೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು 'ಸತ್ಯವೆಂದರೇನು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಮುಂಚೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿ ಸಿದ್ಧರಂತೆ. ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅವಸರ ನಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಅವನು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತೂ ತೂಕಡಿಸುವ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, 'ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ತಿರುಗಿಸಿದ ಮುಖಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿರಬಹುದೆ' ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ ನೆದ್ದು ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಮೈತುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ದಾವ ಮೈತುರಿಸಿದ ಮಹಾಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಹೇ ಮಂಗಳ-ಮಂಡಲ-ಸಹಿಂ-ಮಾನವರಿರಾ, ತೂಕಡಿಕೆಯಿಂದ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡ ವಾನರಮಾನ್ಯ ವನ್ಯರಶ್ರೀ ಮಂಗಳ. ಮಹಾರಾಯನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಿತಲ್ಲಾ ಅದೆಂತೆಂತೆ- 'ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ತಿರುಗಿಸಿದ ಮುಖಕ್ಕೂ ಬರಿಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಪ್ರವಲ್ಲ, ಪೂರ್ವಿಯಾದ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವಿದೆ, ಎಂತೆಂದರೆ ಸತ್ಯವೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ಮುಖ, ಆರ್ಥಾತ್ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಸತ್ಯ. ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕ್ಕೆಂದು ವರ್ಧಾಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನೋಡು, ಅಲ್ಲಿದೆ ಸತ್ಯ; ಇನ್ನು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಮದ್ರಾಸನ್ನು ನೋಡು, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ ಸತ್ಯದ ಮೂರ್ತಿ.' ಒಂದೇ ಸತ್ಯದ ಎರಡು ಸ್ವರೂಪಗಳಾದ ಇವೆರಡೂ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಸತ್ಯ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಕುಲಲಲಾಮನಾದ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಬೇರೆ ಏನೇ ಕಾಣಿಲ್ಲ. ಅದರೂ-ನಿನದು ದೈವೀ ಃಟನೆ! ಮೂರ್ತಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ, ಸತ್ಯ ವರ್ಧಾಕ್ಷೇತ್ರ, ಕೀರ್ತಿ ಕಂಡಲ್ಲಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ- ಆಫವಾ ಛಿ! ಛಿ! ಛಿ! ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ, ಮಂಗಳರಾಯನು ಮಿನಿಟು ಮಾತ್ರ ಮೂರ್ಚಿತನಾಗ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

೨. ಅಹಿಂಸಾ! ಅಂತರಂಗಧ್ವಂಸಾ!

ವರ್ಧಾಕ್ಷೇಶೇ ವಾದತೀರೇ ಖಾದಿವಾಹನಶಕೇ ವಸ್ತುಭಾವತಾರೇ ರಾಜಗೋಪಾಲಕ್ಷೇತ್ರೇ ಅನು-

ಕಮುಕ ಸತ್ಯ-ಅಹಿಂಸಾ-ಪಾನನಿರೋಧ ತ್ರಿಪ್ರಸ-ರಾಸ್ತ ಅಚಾರ್ಯಗೋತ್ರೋತ್ಪನ್ನ ಕೃಪಲಾನಿ ಶರ್ಮಾ-ದಂಪದಂ-ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಕ್ಯಾ ಶರಮಕೇ ಬಾತ್ ಹೈ! ಭೂಲಗಯೇ-ಅಥವಾ-ರಾಮ-ರಾನಾ, ರಾಮಚಂದ್ರಾ, ಜಾನಕೀರಮಣಾ-ವಾಲಿ-ಸುಗ್ರೀವಸಂಭವರ ಸಂತ್ಯಾತಿಯನ್ನೂ ಹಿಂದೆಮಾ ನಿಯನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸು, ಅರ್ಥಾತ್ ಸಹಿಸು, ಯಾಕೆಂದರೆ ನೋಡಿದೆ ಇಲ್ಲೊ ?

ಎಂಥ ಕೃಪಾಲಾ ನೀ ಬಂದಿತು ಕಂಬನಿ

ಯಾಕೆಂದರೆ, 'ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಚಾರ್ಯ ಕೃಪಲಾನಿಯವರ ಸಂದೇಶ ವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿ ಹೇಳಬಯಸಿದ ಮಂಗಳನ ತೊಲೆತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆಯಾ? ಅಥವಾ, ಹೀಗಿರಬಹುದೆ? ಅಚಾರ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ಅನುಯಾಯಿ ವಾಚಕರು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಂಗಳರಾಯನನ್ನು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ನೂಕಿರ ಬಹುದೆ? ಯಾಕೆಂದರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ತಳಪಡಿಯಂತಿದ್ದ ಕೃಪಲಾನಿಯವರಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದರೇನು? ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಎಂತಹ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ ಕೃಪಲಾನಿಯವರಿದ್ದರೆ- ಅಥವಾ ಅಹಿಂಸೆಯ ಹೊರಗಾಗಿ ಮಿಕ್ಕುದರ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶಕ್ತದಲ್ಲಿ, ಮಂಗಳರಾಯನ ಮಾತು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಒಳಗಿದ್ದ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿರಿದು ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸುವ ಮಂಗಳರಾಯನು ರಾಜಕಾರಣದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನೇನು ಬಲ್ಲನು?

* * * ೩. ಜೇಲ್-ಜಾತಕ

ಇತ್ತೀಚೆಲಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ನುತ್ರೆ ಅಧಿಕಾರ ಪದಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆಹುಟ್ಟುತ್ತಲಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಚಕನೊಬ್ಬನು ಹೀಗೆ ಗೋಳಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. 'ಮಂಗಳರಾಯಾ, ಹೊಹಾರಿ ದವರ ಉಪಾಯಾ, ನೀನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನಾ ದರೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡೀ ಎಂಬ ಆಶೆ ನನಗಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ-

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಶುದ್ಧೀಕರಣ. ಹೋದ ಸಲ ಅಧಿಕಾರದ ಆಲೆಗಾಗಿ ಅನರ್ಹರಾದವರೂ ಒಳ-ಹೊಕ್ಕು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಬೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ಅಧಿಕಾರ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಇಂತಹವರನ್ನು ಹೊರದೂಡಿ ಶುದ್ಧ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆರನ್ನೆ- ಅರ್ಥಾತ್ ಜೇಲಿನಂತಹ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದವರನ್ನೆ- ಅಧಿಕಾರದವರಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?' ತಥಾಸ್ತು ಎಂದು ಮೈತುರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ಅಧಿವಾರ ಎನಿಸಿದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಸಂದೇಶ. ಜೇಲು ಎಂಬುದು ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಅರಿಯದ ವಿಷಯ. ಅದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರಪದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧ? ಅಥವಾ, ಬಹುದಿವಸ ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ದೈವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ 'ವಾರ್ಡರ್' ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ರಂತೆ. ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನನುಸರಿಸಿಯೇ ಜೇಲಿನಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಪದದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬರುವುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೆ ಒಂದು ಜೇಲ್ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯ ಅನೇಕವ

ಸೆಟ್ಟಿ ರೇಝರ್ ೨ ಬ್ಲೇಡು ಸಮೇತ,

೩ ಅಣೆಗೆ ಒಂದು ಸೆಟ್ಟು.

ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೩ ಉತ್ತಮ ಕ್ವಾರ್ಟ್!
ಬ್ಲೇಡಿಗೆ, ೩ ಅಣೆಗಳು

ಅಂತಹ ಶತ್ರುವು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ? ಅಥವಾ ಒಮ್ಮೆ ಬೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ? ಅಥವಾ—ಪ್ರಮಿಸಬೇಕು, ಸ್ವಾಮಿ ; ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಮೈತುರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ ಸಂದೇಹಕ್ರಮಿ.

* * *

ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮಂಜಸಬುದ್ಧಿ

ಈ ಸಲದ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿನ 'ಮಾಣಿ' ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮಿರ್ಜಾಸಾಹೇಬರ ಹೆಸರು ಸೂಚಿತವಾಗಿ, ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಮತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯಂತೆ. ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿ, ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಹೀಗೊಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ !

“ ಮಂಗಳರಾಯಾ, ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು

ನೀನೂ ಒಪ್ಪಲಿಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲು ದಿವಾಣ ಮಿರ್ಜಾ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಮಂಜಸವಾದ ಮಾತು ? ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲು ಈಗ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆ ಬರಬೇಕೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ಮಾತು ಸಮ್ಮೇಳನ ಲೋಭಿಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಅತಿಥಿಗಳು ಸತ್ಕಾರದಿಂದ ತಣಿಯಬೇಕು.

ನೋಡು, ಈ ಸಲ್ಲ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸೇರುವುದು ನಿಜಾಮ್ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ. ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮೊಗಲಾಯರ ಕಾರಭಾರ. ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವವುಳ್ಳವರೆಂದು ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾ ರಿಸಿದರೆ, ಮೊಗಲಾಯಿ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದಲೂ ಜಾಗೀರ್ ದಾರ್ ನವಾಬರಿಂದಲೂ ಅವರಿಗೆ ಮಾನ್-ಮರಾತಮ್ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು ? ಮಿರ್ಜಾ ಅವರು ಮಹಮ್ಮದೀಯರು; ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿ

ಗಳಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಕಾರಭಾರ ನಡಿಸಿದವರು. ಇಂಥವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಅರಿಸಿದರೆ, ನೈರ್ಮಾಣ್ಯ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ದೊರಕೀತು. ಅಲ್ಲಿಯ ನವಾಬರಿಂದ 'ಶಾನ್-ಸುಪಾರಿ' ಸಿಕ್ಕೀತು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಹೋದ ದೊಡ್ಡ ಮುಂಡಾಸದವರೂ ಬಾಯಿ ಸವಿಮಾಡಿಕೊಂಡಾರು. ಈಗ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಇಲ್ಲದ ಹುಚ್ಚನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನಾರನ್ನಾದರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಅರಿಸಿದರೆ, ಸ್ವಾರಸ್ಯವೆಲ್ಲ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಬಿಡುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಮಂಗಳರಾಯಾ, ನೀನೂ ಮೈತುರಿಸಿ ಹಬ್ಬುಕಿರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿನೋಡು ! ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದವರೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದರೆ ಮಿರ್ಜಾಸಾಹೇಬರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳು ! ”

ಮಂಗಳರಾಯ ಹೀಗೆನು ತಾನೆ :—
‘ ತಥಾಸ್ತು ! ಮಂಗಳಮಿತ್ರಾ, ತಥಾಸ್ತು ! !’

ಸೌಂದರ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯೆ ಸಂತೋಷದ ಸೃಷ್ಟಿ !

- ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿಯೆ ಜೀವನ ತೇಲುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವ
- ತರುಣ-ತರುಣಿಯರೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವರು.

ಆದರೇನು, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಸಂತೋಧಿಸುವವರೇ ಬಹಳ ಜನರು !

~~~~~ ಮೈಯನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿರಿ, ಮನವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿರಿ, ಮನೆಯನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿರಿ ! ~~~~~

ಆಗ ನೊಡಿರಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಧಿಸುವ ಸಂತೋಷ ನಿಮಗೆ ಕೂಡಲೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು !

ಇನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶೃಂಗರಿಸುವ ಸಾಧನೆ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಲ್ಲವೆ ?

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಲಂಬಬೇಡ ; ಇಂದೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುನೋಡಿ !

ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿಯೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು !

ಸಿಟಿ ಸ್ಟೋರ್ಸ್— ಮಾರ್ಕೆಟ್ ರೋಡು— ಧಾರವಾಡ.

ಒಡೆಯರು : ಕೃ. ಬಿ. ಜೋತಿ

ಧಾರವಾಡದ ಕುಂಡಲಿ

ಅಥವಾ

ಕಾಣದ ಕೈಯ ಪ್ರತಾಪ

ಶ್ರೀ. ಮಂಗಳವೀಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು 'ಕನ್ನಡಿಗ'

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಘಟನೆ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗಾಗಿ, ಧಾರವಾಡ ಹಲವು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ; ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದಕ್ಕೂ ಯಶಸ್ವಿಲ್ಲ, ಒಂದೂ ಸಫಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ನಿತ್ಯಭವಿಷ್ಯ, ವಾರದಭವಿಷ್ಯ, ಮಾಸಭವಿಷ್ಯ, ವರ್ಷಭವಿಷ್ಯಗಳ ಚಟವನ್ನಂತೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಜನತೆಗೆ ಅಂಟಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವೆ!! ನಿರಾಶೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಸಮಾಧಾನವಿರಲೆಂದು ಪತ್ರಿಕಾಕಾರರು ಯೋಚಿಸಿರಬಹುದು? ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯಕಾರರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈಗೀಗ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನದೊರೆತಿದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆತಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಗೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಹೆಜ್ಜೆ ಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಬಂದಿದೆ. ಧಾರವಾಡದ ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಚೆಲ್ಲಿದರೆ ನಿರಾಶೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣ ಕುಂಡಲಿ ಪರಿಶೋಧಕರು ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಾನ್ವಯ ಧಾರವಾಡದ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವರೇ?

ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶಕರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನಿಷ್ಟು ಪರಿಶೋಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಯಾಕೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ಮತ್ತು ಭಾರತರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ, ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೈಚಿತ್ರವನ್ನು ಕುತೂಹಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆಯಷ್ಟೇ; ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ.

೬೦-೭೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಧಾರವಾಡವು ಸರಕಾರದ ದಂಡಿನ ಶಾಣಿಯಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಹೆಸರುಬಂದ 'ಲಾಯಿನ್ ಬರ್ಮಾರ'ವು ಇನ್ನೂ ಇದೆ, 'ಕಡಪಾಬೈಲು' ಎಂದು ಈಗ ಪುಸಿಡ್ಡವಿದ್ದ ಮೈದಾನವು ದಂಡಿನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ವಿಶಾಲವಾದ ಬೀದಿಗಳು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕದಾಚಿತ್ ದಂಡಿನವರ ಮನೆತನವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಧಾರವಾಡದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಹವೆ ಹಾಗೂ

ಭೌಗೋಳಿಕಕೇಂದ್ರ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಶಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಜಿಳಿಗಾಂವಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು! ಹೀಗೆ ವರ್ಗವೇಕಾಗಿರಬೇಕು? ಕಾಣದ ಕೈಯ ಪ್ರತಾಪವೆಂದೆನ್ನಬೇಕೇ?

ಲಷ್ಕರದ ಕೇಂದ್ರವಾದೊಡನೆ ರೇಲ್ವೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಯಿತು. ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಸ್. ರೇಲ್ವೆ-ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ಧಾರವಾಡವನ್ನೇ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಜನರು ಆಗ ಈ ಮುಖ್ಯ ಕಡೇರಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ- ಬೀದಿಹಿಡಿಸಲಾರದಂತೆ-ಕಡೇರಿ ಬಿಟ್ಟಮೇಲೆ ಕಾರ. ಕೊನೆಯ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದುದೂ, ದಿನಾಲು ಚಕ್ಕಡಿಗಟ್ಟಲೆ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಜೀಲತುಂಬಿ ಮುಖ್ಯಕಡೇರಿಗೆ ಒಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದುದೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಕಾಣದ ಕೈಯಪ್ರತಾಪವಲ್ಲವೇ?

ಇವೆರಡೂ ಅವಿಲ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು; ಇನ್ನು ಅಂತರ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ 'ಕಾನನ ವಿದ್ಯಾಲಯವು' (forest Collage), ಗರ್ಗಲರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಕಾಲೇಜು ಒಂದು ಹೆಸರಾಡೂನಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಕೋಯಿಮತ್ತೂರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಇದ್ದಿತು; ಈಗ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು. ತದನಂತರ ಧಾರವಾಡವೂ ಈ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅದು ಹೊರಟದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಕಾಣದ ಕೈಗೆ ಅದು ಮೂರನೆಯ ಆಹುತಿಯಾಯಿತು.

ಇನ್ನು, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮಹತ್ವದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶೀ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಆಂದೋಲನವು ಉಕ್ಕಿಬಂದಾಗ, ದೀಪದಕಡ್ಡಿ, ಮೇಣಬತ್ತಿ, ಪೆನ್ಸಿಲು, ಸಾಬಾಣ, ಶಿಗೇಕಾಯಿ ವಡಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಟುವು. ಹಲವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಗಿದುವು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳ ಭಂಡವಲದಿಂದ ರಫಸಾಗಿಸಿದುವು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಗ ಹೊರಟ ಕಾರಖಾನೆಗಳು, ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಅದರಂತೆ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅವು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಇಂದಿಗೆ ಅದು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ 'ಹಿಂಫುಸ್' ಆದುವು. ಕಾಣದ ಕೈ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೈತೋರಿಸಿದೆ.

ವಾಙ್ಮಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಧಾರವಾಡವು ಮುಂದುವರಿದದ್ದು. ಅನೇಕ ಕನ್ನಡಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಆಗ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಸಸ್ಥೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೀರಿದುವು. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಇಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ಕೂಡ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ೧೯೦೭-೮ ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಿತ್ತು; ಆದರೆ ಈ ಬಹುಮಾನ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಜಾರಿಯಾಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಭೆಯು ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಪುನರ್ಘಟಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ೩-೪ ವರ್ಷ ಬಹು ರಥಸವಿಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ದುರ್ದೈವವು ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಆವರಿಸಿತು, ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಾದ ಅದ್ಭುತ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಧಾರವಾಡವೇ ಕಾರಣ. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯನ್ನು ಬಡಿದಿಟ್ಟಿತು. ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ದೊರಕಿದ ಕೂಡಲೆ, ಪ್ರಾಂತಿಕ ರಾಜಧಾನಿಯ ಮಹತ್ವ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆ, ಕರ್ಮವೀರ, ನವಶಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣದ ಬಲ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಕಮರಿತು! ಇವೆಲ್ಲ ಕಾಣದ ಕೈಗೆ ತುತ್ತು.

ರಾ. ಕಟ್ಟೀ ಕಾಲೇಜು ಹುಟ್ಟಿತು-ಸತ್ತಿತು. ಲಾ ಕಾಲೇಜು (Law College) ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವ ಸುಯೋಗವು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಒದಗಿಬಂದು, ಕೊನೆಗೆ ಗದುಗಿನವರ ಕಸಬರಿಗೆಯ ಬಡಿತದಿಂದ ಸೊಂಟಮುರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿತು! ಕಾಣದ ಕೈ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿಯೇ ಇದೆ.

‘ವಾಗ್ವ್ಯಾಪಣದಂತೆ ತಮ್ಮ ಮಾಸಿಕಪತ್ರವು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ

ಜ್ಞಾನಪ್ರಚಾರದ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಧೈಯಸಾಧನೆ ಯಾದಂತಾಯಿತು’ ಎಂದು ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಹೊರಟ ‘ಮನೋ ರಂಜನ’ ವು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಥಮಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತ ವಾಗ್ವ್ಯಾಪಣದ ಇಂದಿನ ಕೊರಗನ್ನೂ, ಅದರ ಜನಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಲದ ಭಾರವನ್ನೂ, ಸ್ವದೇಶೀ ಚಳವಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ವ್ಯಾಪಾರೋತ್ತೇಜಕ ಕಂಪನಿಯ ಕನಿಕರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಹಳೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಘವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿಯ (ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಹಾಯ್ಸ್ಕೂಲಿನ)* ಒತ್ತೀ ಬಿದ್ದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಧಾರವಾಡದ ಕುಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಅದೊಂಥಹ ದೋಷವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆತುರತೆಯುಂಟಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಯುನಾಯಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿನೂ ಕಂ., ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ಜಯಂತಿಗಳು ಸಹ ವುಷ್ಟವಾಗಿ ಬಲಿಯಲೊಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ಜನರ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಧಾರವಾಡವು ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ. ಕರ್ನಾಟಕತ್ವದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ತವರೂರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಧಾರವಾಡದ ಬಗ್ಗೆ ಆದರ-ಅಭಿಮಾನಗಳಿವೆ.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕದ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಈ ೬೦-೭೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಅದೇಕೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ? ದಂಡಿನ ಕೇಂದ್ರ, ರೇಲ್ವೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳ, ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜು, ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಾರಖಾನೆ ಇವು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಅಖಿಲಭಾರತದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಂತವವಿದ್ದುವು; ಅವೂ ಕೂಡ ಯಾಕೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲೆಗೈದುವು? ಹಿಂದಿನ ತತ್ತ್ವಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ತತ್ತ್ವವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಿಳುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹಬರುವಂತಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ತಾವು ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಧಾರವಾಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣಕರು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರಲ್ಲ ಪ್ರಿಟೆತ ಸರಕಾರದ ದಂಡಿನ ಯೋಜನೆ, ರೇಲ್ವೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳದ ಬದಲಾವಣೆ, ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಯೇಜಲಾಯನಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರರಾರು? ಪ್ರಿಟೆತರೇನು ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣಕರೇ? ಕಾಣದಕೈಯು ಪ್ರತಾಪನೆಂದು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೇನು ಸಮಾಧಾನ? ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶಕರು ಪರಿಶೋಧಿಸಲಿ!

ಭೂಮಿಗುಣ; ಸ್ಥಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವರು; ಇದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಬೇಕೆ?

* ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೊಸಾಯಿಟಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿದ್ಯಾ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಘನತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. —ಲೇಖಕ

ಬುದ್ಧಿಯೋ... ಭಾವನೆಯೋ?

(ವಿಚಾರಪ್ರಚೋದಕ ಪ್ರಬಂಧ)*

ಶ್ರೀ. ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದುಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು

ಮಾನವನನ್ನು ಆದರ್ಶದ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ಭಾವನೆಯಲ್ಲದೆ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲ. ಭಾವನೆ ಪ್ರವಾಹಶಕ್ತಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕವರನ್ನು ಮುಂದೆ ಒಯ್ದೇ ಒಯ್ಯುವುದು. ಬುದ್ಧಿ ಮಲ್ಲಶಕ್ತಿ. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ-ಚೈತನ್ಯ ಕಾಣುವವಾದರೂ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುವುದು. ಸಮಾಜದ ಮುಂದುವರಿತಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಬೇಕು?

ಜೀವನದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ 'ಬುದ್ಧಿಯೋ, ಭಾವನೆಯೋ?' ಎಂಬ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮೆದುರು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರವಂತೂ, ಭಾವನೆಯನ್ನು 'ಅವನೇನು ಭಾವನಾಪ್ರಧಾನ ಮನುಷ್ಯ' ಎಂದು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ ಈಗ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವನವೇ ಭಾವನೆಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ರಮ್ಯವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೀರರು ವೀರಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಮೈಮರೆತು ವೀರಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕರು ಧರ್ಮದ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಭಾವನೆಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ಭಕ್ತರು ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ತರ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೂಡ ಭಾವನೆಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಅನುಭಾವಿಗಳು ಉಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ, ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಯೇ ಬೀಜವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಯ ಬೀಜಗಳುಂಟೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬುದ್ಧಿಯ ಕೈಮೇಲು ಕಾಣುವುದು ವ್ಯವಹಾರದ ಕೈಚಳಕದ ಪರಿಣಾಮ.

ಬುದ್ಧಿ, ಭಾವನೆಗಳೆರಡೂ ಮಾನವನ ಶಕ್ತಿಗಳು. ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ತರ್ಕಶೂನ್ಯವಾದ ಭಾವನೆಯು ಎಷ್ಟು ದುಷ್ಟವೋ ಅಷ್ಟೇ ಭಾವನಾಶೂನ್ಯವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೂ ದೋಷವುಳ್ಳದು. ಹೃದಯ (ಭಾವನೆ) - ಬುದ್ಧಿಗಳ ಮಧುರಸಂಗಮವಾದಾಗಲೇ, ಮಾನವನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲು

ತೆರೆಯುವುದು, ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಬುದ್ಧಿ ಅರ್ಜುನನು, ಭಾವ-ಬುದ್ಧಿಯ ಸಾಮರಸ್ಯವೇ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯು. ಈ ಎರಡೂ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕೀಳುಮೇಲುಗಳನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ಕಠಿಣವಾದರೂ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಮಂಥನದಿಂದ ಅರಿಯಬಹುದು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ, ಮಾನವನ ಮಾನವತೆಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಭಾವದ ಅಧಿಪತ್ಯವೇ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಭೂತಿಕ್ಕೆ ಅ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹೃದಯ (ಭಾವನೆ) ವೇ ಅಳಗೋಲು ಎಂಬುದು ಅನುಭವದ ಮಾತು. 'ಶ್ರದ್ಧಾ ನೋಯೋರಂ ಪುರುಷಃ' 'ಯೋ ಯ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸ್ವಯೇ ವಸತಿ' ಎಂಬುವು ಯೋಗೇಶ್ವರನ ಉಕ್ತಿಗಳು. ಯಾವನ ಭಾವನೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಜೀವನವು. ಭಾವನೆಯಂತಿಹುದೋ ಅಂತೆ ಫಲ. ಗಳ. ಕೇವಲ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣಾಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಜೀವನದ ರಸವಿಲ್ಲ. ಬಣ ಚಿಕ್ಕಕವೃತ್ತಿ ಮಾತ್ರ. ತರ್ಕವು ಪ್ರೇರಣಾಶಕ್ತಿ (ಭಾವನೆ) ಯನ್ನು ಕಾಯುವ ಕಾವಲುಗಾರನು ಮಾತ್ರ. ರಾಜಕುಮಾರನು ಪೌರನೂ ಪ್ರಬುದ್ಧನೂ ಆಗುವವರೆಗೆ ರಕ್ಷಕರು ಅವಶ್ಯ ಎರುವಂತೆ, ಭಾವವು ಒಲಿತು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಹರಿಯುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ, ಬುದ್ಧಿಯ (ತರ್ಕ) ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರತಿಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ, ಭಾವನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಧಿಪತ್ಯವಿರುವುದು.

ಕೇವಲ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಶಾರ್ಪವಿಲ್ಲ, ವೀರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯ ಗಾಳಿಕೂಡ ಇಲ್ಲ; ತ್ಯಾಗವಂತೂ ದೂರದ ಮಾತು. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ವೈಶ್ಯರಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತೂಗಿ ನೋಡಲು ಆತುರವಾಗಿರು

* ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಇಲ್ಲವೆ ವಿರೋಧಿಸಿ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಎಡೆಕೊಡಲಾಗುವುದು, ಸಂ ಜ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ?

ಹೊಸಕಾಲದ ಚಿಲುವಿಗೆ ಒಳ್ಳುವ ....

.... ಹೊಲಿಗೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು

ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೇ ಬರಬೇಕು!

ನಳಿಮಕ್ಕಳ ಸರಕಿನಂಗಿ, ಫ್ರಾಕುಗಳು; ಹುಡುಗರ
ಅಂಗಿ-ಜಿಲ್ಲಣಗಳು; ತರುಣರ ಕೋಟು-ಪ್ಯಾಂಟು-
ಗಳು; ತರುಣಿಯರ ಝಂಪರ್-ಬ್ಲೌಜುಗಳು!

ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಸಮಾದರಿ! ಸೊಬಗು, ಸೊಗಸು!

ಸಿ. ಡಿ. ಹಳಪೇಟೆ, ಜಿಂಟ್ರ್ಸ್ ಸ್ಟೇಲಿಸ್,

ಗಾಂಧೀಜಿ ಕು-ಧಾರವಾಡ.

ತುಡೆ ಮಾತ್ರ. 'ಅದು ಹಾಗಾದರೆ, ಇದು ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಚಕಿತ್ಸಕ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಭೀತಿಯ ಬಲೆಯನ್ನೂ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ; ಮಾನವನ ಹೃದಯವನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತದೆ; ಭೀತಿಯ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಾವಧಾನವೇ ಬುದ್ಧಿಯ ಜೀವನವಿರುವುದರಿಂದ, ಅಂಥವರ ಹೃದಯಗಳು ನಿರ್ದಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಧಾಲು. ಕೇವಲ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಯನ್ನು ತರ್ಕವು ತನ್ನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಅವನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಅವನನ್ನು ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜಸ್ಯೂರ್ತಿಯಿದೆ. ವೀರವೃತ್ತಿಯಿದೆ, ದಿವ್ಯ-ಸೃಷ್ಟಿಯಿದೆ. ಮುಂದೂಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಸರಳತೆಯೇ ಅದರ ರಕ್ಷಾಕವಚವು. ಭಾವನೆಯ ಅತಿರೇಕದಿಂದ ಆಗುವ ಕೇಡುಗಳು ಕ್ಷಣಿಕವಾದುವು; ಅಷ್ಟೊಂದು ಅವಾಯು ಕಾರಕವಾದುವುಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತರ್ಕಾತಿರೇಕದಿಂದ ಆಗುವ ಹಾನಿಯು ಮಾತ್ರ ಬಹು ಭಯಂಕರವಾದುದು. ತರ್ಕವು ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೂಲವಾದ ಅತ್ಮನನ್ನೇ ದುರ್ಬಲನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದು.

ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವನೆಗಳ ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಮಾನವನು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೇ, ಅವನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಧಿಪತ್ಯಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಭಾವನೆಯೋ-ಬುದ್ಧಿಯೋ, ಎಂಬುದೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ! ಅದೇ ಮಾನವನ ಜೀವಾಳವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ತರ್ಕವು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ದಾಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಧೂರ್ತನೂ, ಏದ್ವಾಂಸನೂ, ದೀರ್ಘ-ಸೂತ್ರಿಯೂ, ನಿರ್ದಯನೂ, ಪಶುವೂ ಆಗುವನು. ಅವನು

ಉಚ್ಚ ಭಾವನೆಯ ಸೋಗನ್ನು (ಮುಸುಕನ್ನು) ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಮೆರೆಯಬಹುದು. ಜನರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂತಹರು ಅತ್ಮವಂಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಭಾವನೆಯು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಬುದ್ಧಿಯು ನಂಬಿಕೆಯ ಆಳಾದರೆ, ಹಾಲಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆಯಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಸಹಜಸ್ಯೂರ್ತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಸಹಾಯವಾಗಿ, ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಮಾನವನ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯು ಮುಂದಡಿಯಿಡುವುದು. ಸಮಾಜದ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ-ಆದರೆ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪರನಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಈ ಅತ್ಮಪ್ರೇರಣೆಯೇ ಆತ್ಮನ ಉನ್ನತಿಯ ಉನ್ನತಸಾಧನವೆಂದು, ಎಲ್ಲ ಅನುಭಾವಿಗಳ ಅನುಭವವು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭರದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಗೆ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆ. 'ಭಾವನೆಯು ಒಂದು ಮನೋವಿಕಾರವು' ಎಂದು ಅವರು ಬಗೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಬುದ್ಧಿಯೇ ಮಾನವನ ಸರ್ವಸ್ವವು. ಸ್ವಾರ್ಥವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದು, ಅದುದರಿಂದ ಅದು ಯೋಗ್ಯವು. ತರ್ಕದ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೊರಕಿಸಿದ ಸ್ವಾರ್ಥವು (Enlightend self interest) ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣಮಾಡುವುದು' ಎಂಬುದೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತವು. ಈ ಬಹಿರ್ಮುಖವಾದ ಸ್ವಾರ್ಥೈಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಪಾಡು ಏನಾಗಿದೆ- ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಡ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾರ್ಥ-ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಿ-ಸುಖೋಪ-ಭೋಗಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು 'ಕೊಡಲಿಯ ಕಾವು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಮೂಲ' ಎಂಬಂತೆ ಮಾನವರ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ, ಅಧೋಮುಖಿಗಳಾಗಿವೆ. ನವಭಾರತವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಪ್ರಧಾನವಾದರೆ, ಪೌರ್ವಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಗೆ ಪಟ್ಟ. ಅಂತರಾತ್ಮನ ಪ್ರೇರಣೆಗೇ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. ಇದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತೆ ಬೇಕೆಂದು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯ ಕೂಡದು. ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ಆ ಬುದ್ಧಿಯು (ತರ್ಕವು) ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯ. ತರ್ಕದ ವರೆಗೆ ಇಳಿಯದ ಭಾವನೆಯು ಬಹುತರವಾಗಿ ತುದ್ದಿವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಮೋಹವು. ಮೋಹವು ಯಾವಾಗಲೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವು. ತುದ್ದಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತರ್ಕವು ಎಂದೂ ತಳ್ಳಲಾರದು. ತುದ್ದಿ ಭಾವನೆಯು ಮುಂದೆ ತರ್ಕವು ಅಸಮರ್ಥವಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಅಂತರಾತ್ಮನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತ ಮುಂದೆಸಾಗುವುದೇ ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯು.

ಭಾವ-ಬುದ್ಧಿಯ ಯೋಗ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡುವುದು ;
ಭಾವ-ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇವ ಕತ್ತಲೆಯ ತೋರುವುದು !

ದುರಂತಚಿತ್ರ

(ಸಣ್ಣ ಕತೆ)*

ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಬಡೇಕಿಲ್, ಮಂಗಳೂರು

ರಮೇಶ ಚಿತ್ರಗಾರ, ಲಲಿತಮ್ಮನೂ ಚಿತ್ರಗಾತಿ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕನಸು-ಕಣಸುಗಳು. ಆದರೆ ಲಲಿತೆಯಂತಹ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯ ರಮೇಶನ ಮನದ ಮುರುಕುಗುಡಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು? ಕೊನೆಗೆ ಕಾಗೆ ಕಾಗೆಯೆ, ಕೋಗಿಲೆ ಕೋಗಿಲೆಯೆ!

ಲಲಿತಮ್ಮನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯವೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆತುರವೂ ಅವಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ತಾನು ಒರೆದ ಚಿತ್ರದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ನೆಟ್ಟಿದೆ. ನಾಳೆ ಆ ಚಿತ್ರದ ಅನಾವರಣೋತ್ಸವ. ಪೂಜ್ಯರಾದ ಮಹಾತ್ಮಾಜಿಯವರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ಆ ಉತ್ಸವ ನೆರವೇರುವುದು. ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳಿಗಿಂದು ಆತುರ, ಆದರ.

ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಲಿತಮ್ಮನದು ಸಿದ್ಧಹಸ್ತ. ಚಿತ್ರಕಾರರನ್ನೇಕ ರನ್ನು ದಂಗುಗೊಳಿಸಿದ ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒರೆದು ಲಲಿತಮ್ಮ ಬೀಕಿಗೆ ಒಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳ 'ನೆಳಲು-ಬೆಳಕು' 'ಮುನ್ನೋಟ' 'ತರುಣಭಾರತ' ಮೊದಲಾದ ಚಿತ್ರಗಳು ಸಕಲರ ಮುತ್ತಿಗೆಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ತಾನೀಗ ಒರೆದು ಪೂರೆಯಿಸಿದ ಚಿತ್ರವಿದು, ತನ್ನ ಹೆಂಡನು, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ ಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ದೃಢಸಂಬಂಧ. ಅವಳು ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರವಾಗ ಶ್ರಮ, ಶೈಲ್ಯ ಎ-ಹನ್ನೆ ಮುಸಿದ್ಧಳು. ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ, ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಕೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಮೆ ನಾಪೀನ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಕೃತಿಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರು ಅದ-

ಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರು. ಅವಳ ಹೊರತು ಅನ್ಯರು—ಇದುತನಕ—ಅವಳು ಒರೆದ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. 'ತೋರಿಸಬಾರದು; ತೋರಿಸಿದರೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ತೆಲಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ!' ಎಂಬುದು ಲಲಿತಮ್ಮನ ವಿಚಾರವರಣೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳೇ ತೋರಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಲಿಲ್ಲ! ಇಂತಹ ಒಂದು ಚಿತ್ರದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವೆನೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಅನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. 'ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅನಾವರಣೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು! ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ ಜನತೆ ಬೆರಗಾಗಬೇಕು!' ಹೀಗಿತ್ತು ಅವಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ.

ಲಲಿತಮ್ಮ ತನ್ನ ಕಲಾಭವನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು. ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಚಿತ್ರವು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಿತ್ತು. ಅದನ್ನೊಂದು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಕೋಣೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಾಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಹಲಗೆಗೆ ಗಾಲಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ತೆಲಗಿನ ಸಿಲ್ಕಿನ ಪಂದೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರದ ಮೇಲೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿತ್ರದ ಎಷಯ, ಅಂದ-ಚಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾಗಿ ಹೋದುವು. ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೇನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವಳ ಹೃದಯ ಹಗುರಾಯಿತು; ಸಂತೋಷ ಉಕ್ಕಿತು. ಆ ಸಂತೋಷ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹರಿಯಿತು. ಬಹಳ ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಒಳಕು ಮೃದುವಾಗಿ, ಬಹಳ ಇಂಪಾಗಿ ಅವಳು ಹಾಡಿದಳು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಭಾವನೆಗಳು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕಂಠಜಿನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಮಾಧಾನ ಅವಳಿಗೆ. ತನ್ನ ನೂತನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಜನತೆ ಪ್ರೀತ್ಯಾದಂಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿತೆಂಬ ಭರವಸೆ ಅವಳಿಗೆ.

'ಆದರೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ರಮೇಶನು-ತನ್ನ ಸಲ್ಲನು ಎಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಾನೇ?' ಎಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆಕೆ, ಕಲಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಂಜಿತ್ತು ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಎರಡು ಅಲ್ಲನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಗುರುಟಿ, ಮೇಲಿದ್ದದನ್ನು ಕೇಳಿಟ್ಟು, ಕೆಳಗಿದ್ದದನ್ನು ಮೇಲಿಟ್ಟು ದಣುನ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಒರಗುಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಪುನಃ ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು—ಹಾಸನಂತೆ ಅವಳ ವಿಚಾರಲಹ: 'ನನ್ನೇ ಚಿತ್ರದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಮಾತು ಬೆಳೆಯಿಸದಿರದು. ಹಲವರು ಹೊಗಳಿದರೆ ಕೆಲವರು ತೆಗಳಿಯೇ ತೆಗಳುವರು. ಈ ಹೊಗಳುವಿಕೆ-ತೆಗಳುವಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜನತೆ ಕೀರ್ತಿ-ಅಪಕೀರ್ತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಡುವುದು. ಈ ಚಿತ್ರದ ನಡೆದಿದ ನ-ನ. ಕುಸುಮಾಸಿಯಾಗುವೆನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ರಮೇಶನು ನನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ? ಮೆಚ್ಚಲೇ ಬೇಕು, ಆದರೆ ಇಂತಹ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಿಡಿಸಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಪ್ತತತ್ವ

* 'ಜಯಂತ' ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದುದು.

ಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಜ್ಜರ ಮೂಡಬಹುದೇ ಅವನ ಮನದಲ್ಲಿ ? ಹಾಗಾಗುವುದರ ಬದಲು ಇದ್ದ ಪೇಸು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವುದೇ ? ತನ್ನ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಚಕಾರ ತಂದವಳೆಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಾಳುವರೆ ಎದೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೀತೇ ?' ಹರಿವ ಹುಚ್ಚು ಹೆದ್ದಿರೆಯನ್ನು ತುಸು ಸಮಯದ ವರೆಗೆ ಅದು ಮಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಅಹುದು, ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಬಾರದ ಬಳ್ಳದ ಬನಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ದೊರೆತರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. ನಾವು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಅವರಿಗಾಗಿ ಎಂಬುದರ ಅರಿವಿಲ್ಲವವರಿಗೆ. ನಾವು ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅರ್ಥಾಂಗಿಯರಾಗಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಟ್ಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ. ಈ ವಿಚಾರವರಲ್ಲಿ ಮೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರೇನು ಮಾಡುವುದು ?' ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಕಲಾವಂದಿರದ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಸರಿದು ಹಾವೋನಿಯಮಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕೆಲವುಕಾಲದ ತನಕ ಅದನ್ನು ಬಾರಿಸಿದಳು; ಸುಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದಳು. ಬೇಸರು ಒರಲು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಕೋಣೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಜಿನ ಸನಯವನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪುಷ್ಪಪಾತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸುವಾಸನೆ ಕೊಡುವ ಸುವಗಗಳನ್ನೆಮ್ಮ ಮೂಸಿನೋಡಿ ವೊದಲಿದ್ದಲ್ಲಿರಿಸಿದಳು. ಹಾಗಾದುವಾಗ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಸದ್ದಾದಂತೆ ಆಯಿತು. ಸದ್ದು ಒಂದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ, ಅದು ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವಳು ತಿರುಗಿದಳು. ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಳಷ್ಟೆ! ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪುಷ್ಪಪಾತ್ರ್ಯ, ಅವಳ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ತಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿ ಚೂರುಚೂರಾಯಿತು. ಅವಳ ತಳವಳ ಹೇಳತೀರದ್ದು. ಏದರ ಮೇಲೆ ಅವಳೆಲ್ಲ ಮೋಹ ಅತಿ ಯಾವುದು. ತನ್ನಿಂದಲೇ ಆದ ತನ್ನಿಗೆ ಯಾವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು ? ಫಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಗಾಜಿನ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಹೆಕ್ಕಿ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆಯಿರಿಸಿದಳು.

ಅದು ಶುಭಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ನಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಮುಂದುವರಿದು ಚಿತ್ರದ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ನೆಟ್ಟದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಮೇಲೆ ಇಳಿಯಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪರದೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನೋಡುವ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ನೋಟವದು. ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹೊರಬದಿಯಿಂದ ತಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಭವನದ ಒಲಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಗಿಲಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಬದಿತ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಲಲಿತಮ್ಮನಿಗೆ ಅಕ್ಷರವದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರವ! ಯಾರಾಗಬಹುದೆಂದು ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಯಾರೇಬುದು. ಅದು ಕಳ್ಳದಾರಿ. ಕಲಾಭವನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಈ ಕಳ್ಳದಾರಿಯ ಪರಿಚಯ ಅವಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಂತೆ ಸಾರಿಗೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

'ಯಾರಾಗಬಹುದು?' ಲಲಿತಮ್ಮ ತನ್ನೊಳಗೇ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು.

ಪುನಃ ಬಡಿಯುವ ತಬ್ಬ. 'ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ' ಹೀಗೆ ಯಾರೋ ಹೊರಗಿನಿಂದವಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ನುಡಿದರು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದವರು ಯಾರು ? ಒಂದವರು ಯಾರೆಂಬುದು ಲಲಿತಮ್ಮನಿಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆದುಹೋಯಿತು. ಸ್ವರ ಅವಳ ಪರಿಚಯದ್ದು. ಅದರ ಗುರುತೂ ಅವಳಿಗೆ ಹತ್ತಿತು. ಅಹುದು, ಅದು ರಮೇಶನ ಸ್ವರ. ನಾಳೆ ಅವಳನ್ನು ಹಂದರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಅವಳ ನಚ್ಚಿನ ಸ್ವರ.

ಬಾಗಿಲೆಡೆಗೆ ಲಲಿತಮ್ಮ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಚಿಲಕಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿದಳು. ಆದರೆ ಅಗುಳಿಯನ್ನೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನಿಮಿಷ ಒಂದರ ತನಕ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು, ಮನದಲ್ಲೇ ಏನೇನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅನಂತರ ಅಗುಳಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡಳು. ತುಸು ಒಗ್ಗಿ, ಬಾಗಿಲಸಂದಿಗೆ ತುಟಿಯಿಟ್ಟು 'ರಮೇಶ! ನೀನು ಇಲ್ಲೇಕೆ?' ಎಂದಳು.

'ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಬೇಕು; ತ್ವರೆಯಿಂದ ತೆರ ಬೇಗಲನ್ನು!' ಎದುತ್ತಲೇ ನುಡಿದ ರಮೇಶ ಹೊರಗಿನಿಂದ. 'ಬರಬಿಡಬೇಕು—ಬೇಡವೇ' ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಪುನಃ ಮೂಡಿತು ಲಲಿತಮ್ಮ ನೆದೆಯಲ್ಲಿ. ಕೆಲಸೂತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ, — ಏನು ತೋಚಿತೋ ಅವಳಿಗೆ—ಚಿಲಕವನ್ನೆಳೆದು, ಬಾಗಿಲನ್ನು ಓರಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಒಲವಿನಾಳನ್ನು ಕಲಾಭವನದೊಳಕ್ಕೆ ಒರಮಾಡಿಕೊಂಡಳು ಲಲಿತಮ್ಮ. 'ರಮೇಶ! ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮ ಸಿನೆಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದು ಬಾ, ನನಗೆ ಈಗ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿದೆ. ನೀನು ಮರಳಿ ಬರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರೆಯಿಸಿಬಿಡುವೆ. ಆಗದೇ?' ಲಲಿತಮ್ಮ ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಉತ್ತರವಾಗಿ ರಮೇಶ ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು ಚೂರುನದಿಂದ ಅವಳ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. 'ಲಲಿತ, ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಗುವುದಾದರೂ ಯಾಕೆ? ಕೆಲವು ಸಮಯದ ವರೆಗೆ ನೀನು ನನ್ನವಳಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅತಿ ನನಗೆ. ಹೂಂ! ಅದು ಹೋಗಲಿ! ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವೊದಲು ನನಗೆ ತೋರಿಸುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿರುವೆಯಷ್ಟೆ! ಆ ಮಾತಿನಂತೆ ತೋರಿಸು ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನಾಳೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ರೈಲಿಗೆ ಹೊಂಡುತ್ತೇನೆ. ಹೂಂ! ಬೇಗ ತೋರಿಸು! ನನಗೆ ರೈಲಿಗೆ ತಡವಾಗುತ್ತದೆ.'

'ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ?... ಯಾಕೆ?' ಕುತೂಹಲ- ಕಾತರ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ಲಲಿತಮ್ಮನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ.

'ನನ್ನ 'ದೇವರಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಬರ್ತಕ ರೊಬ್ಬರು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರಂತೆ. ಅವರ ಮನೆಯ 'ಡ್ರಾಯಿಂಗ್

ರೂಮಿ 'ಸಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕಲು ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸನ್ಮಾನಾರ್ಥ ಒಂದು ಪಾರ್ಶ್ವಯೂ ಇದೆಯಂತೆ — ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿ; ಆಹ್ವಾನ ಒಂದಿದೆ. ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಅದರೋಪಚಾರ. ಅದರೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ ನೋಡು!'

ರಮೇಶನ ಮಾತಿನ ಹಿಫು ಈ ರೀತಿಯ ಆತಿಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಾದರೂ, ಲಲಿತಮ್ಮ ಅವನ ಆಂತರ್ಯವನ್ನು ಅಳಿಯದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರಗಳಿಂದ 'ನಾನುತ್ಯಪ್ತ' ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನ ಕಣ್ಣು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಲಲಿತಮ್ಮನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿ ಅವನ ಮನದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಭೇದಿಸದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಅವಳು ಪ್ರೇಮಪಾಶದಿಂದ ಬದ್ಧಳಾದವಳು; ಇಂತಹ ಅಲ್ಪವಾದ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಇನಿಯ ಉಬ್ಬಿದ್ದನ್ನು -- ಒಡವಾದ ಒಹುವಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾದದ್ದನ್ನು -- ನೋಡಿ ಅವಳು ನೊಂದ:ಕೊಂಡಳು. ಒಳಗೊಳಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊರಗಿದಳು. ಆದರೆ ಉತ್ತಮ ಆದರ್ಶದ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಡುವರೆ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚಿದರೆ, — ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನೋವುಂಟಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ — ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು.

'ಒರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಯಿತಲ್ಲವೇ?' ಹೀಗೆ ನುಡಿದು, ಲಲಿತಮ್ಮ ತನ್ನ ನಲ್ಲನನ್ನು ದಿಟ ಸಿ ನೋಡಹತ್ತಿದಳು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನೋಡುವವರಿಗೆ ರಮೇಶನಿಗೆ ಲಲಿತಮ್ಮನಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರೇಮವಿದೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡದಿರದು. ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯೂ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಭಾವೀಪತಿ ಯು ಬಿಡಿಸಿದ ಚಿತ್ರದ ಅನಾವರಣೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಲು ದ್ವ್ಯಕ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನೇ? ಈ ಉತ್ಸವ ನೋಡದೆ ಹೋಗಲು ಅವನಿಗೆ ಕಾಲೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗಿನ ಸಡಗರ-ಸಂಭ್ರಮಗಳು ಸಿರಹಿಡಿಯಲಾರದೆ ಹೋದುವು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅವಳ ಮೇಲಿದ್ದು ಅಳಿದು ಬಳಸುವ ಬಳಕೆ ಎಂಬುದು ಹೊಳೆಯದಿರದು. ಲಲಿತಮ್ಮನಿಗೂ ಅದು ಹೊಳೆಯಿತು. ಅದು ಹೊಳೆದದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಈಗ ನೋಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಒಂದು ನೋಡುವೆಯಂತೆ' ಎಂದು.

'ಬಂದ ನಂತರ! ಆಗದು. ಅನಾವರಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ನಾಸದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು! ನೋಡದೆ ಹೋದನೆಂದಾದರೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಿತು?' ಇದು ರಮೇಶನ ಮಾತು.

'ಮೊದಲು ನೋಡುವವನು ನೀನೇ. ಆದರೆ ಇಂದಿಲ್ಲ-ನಾಳೆ! ಈಗ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಸೂರ್ಯನ ಮಂದಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಲಾರದು. ಬಣ್ಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ ವೈವಿಧ್ಯವೈಚಿತ್ರ್ಯ ಮಂದಬಾಹುಗಳಾಗಲಾರದು. ನಾಳೆ ನೋಡುವೆಯಂತೆ, ನೋಡಿ ಮುಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು!'

'ನಾನೂ ನಿನ್ನಂತೆ ಚಿತ್ರಗಾರ, ಕಲಾವಿದ! ಈಗಾದರೇನು? ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಾದರೇನು? ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೀಗೇ ತೋರ-

ಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆನೇ? ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಆ ಪರದೆ ಯನ್ನು ಓರೆಮಾಡು; ನೋಡಿದಿರುತ್ತೇನೆ! ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ! ಬೇಗ ತೋರಿಸು! ನನಗೆ ಹೋಗಲು ಹೊತ್ತಾಯಿತು!' ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡನು. ನಗುನಗುತ್ತ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ 'ಪರದೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ಬಿಡಲೇ?' ಎಂದನು.

ಲಲಿತಮ್ಮ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ; ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಅವನ ಮುಗುಳು-ನಗೆ ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಕಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಲಿಲ್ಲೋಲ ಕಲಿಲ್ಲೋಲ ವನ್ನಾಗುವಾಡಿತು. ರಮೇಶನೇ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು: 'ನೀನು ಆದವು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವರದವಾಯಿತು. 'ಇಂದು ತೋರಿಸುವೆ, ನಾಳೆ ತೋರಿಸುವೆ' ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ಆಶೆಯನ್ನೊತ್ತಿ ಹಿಡಿದೆ. ನೋಡುವ ಆತುರ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ತೋರಿಸುವುದೇ ಆದನ್ನು ತಣಿಸಲಿರುವ ಬಿಡು!''

'ರಮೇಶ, ನೀನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬರೆದ ಈ ಚಿತ್ರ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು, ಆತ್ಮವನ್ನು ಸೂರಗೊಂಡಿದೆ. ದೇಹದ ರಕ್ತ ಚೆಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಸತ್ಯ, ಒಂದು ವಾಚನವನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಸಾರುವ ಸಾಹಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಚಿತ್ರವು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸಬಹುದು, ಮರೆಯಿಸಬಹುದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನೀನು. ನಾಳೆ ಬೆಳಗಾಗಲಿ; ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀನಿಗೆ ತೋರಿಸುವೆನಂತೆ. ಹಟ ಹಿಡಿಯಬೇಡ!'

ರಮೇಶನ ಹಿಡಿತ ಅವಳ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಡಿಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡನು. ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಮುದ್ದು ಮೊಗವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ 'ಲಲಿತಾ! ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾದುವು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು! ನಾನೀ ರೀತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಂಡದೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಹೊಗಳಿ, ನಿನ್ನ ನೋಟದಲ್ಲಿರುವ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ, ಸೌಮ್ಯತೆ, ಚಂಚಲತ್ವ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಟವಾಗಿ ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ರವಿವರ್ಮ ರಝಾಫೇಲ್‌ರಂತಹ ಕಲಾವಿದರ ಕಂಡಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಚಿನ್ನ! ಇನ್ನೂ ಈ ಕೇಶಕಲಾಪದ ಕಾಂತಿ ಕಡಮೆಯೇ? ಕೂದಲ ಬಂದೊಂದು ಎಳೆ ಕನಕದ ಬಂದೊಂದು ಕಣ್ಣೆಯಂತೆ. ಲಲಿತಾ! ನಾನು ಕಲಾವಿದನಾಗುವುದರ ಬದಲು ಕವಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಮೃಧು-ಮೃಧುವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಯುತಿಡೆ!' ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ರಮೇಶನು ಅವಳ ಕುಟುಕುಂತಲಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ತೀಡಿ, ಸರಿಪಡಿಸಿದನು.

'ರಮೇಶ, ನೀನು ಕಲಾವಿದನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೇ ಕವಿ. ನೀನು ಹೆಸರಿಗೊಂಡ ಚಿತ್ರಗಾರನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಬರೆಯುವ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ನೀನು ಉದಾತ್ತವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು... ತಿಳಿಯಿತೇ ?'

ಹಿಡಿತ ಸಡಿಲಾಯಿತು. ರಮೇಶನ ತೋಳ ಸೆರೆಯಿಂದ ಲಲಿ
ತಮ್ಮ ಮುಕ್ತಳಾದಳು. 'ನನ್ನ ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಚಿತ್ರವು
ಸಾಮಾನ್ಯವೇ? ಅದಕ್ಕಾರಿಸಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುವು ಅಲ್ಪವಾದದ್ದೇ?
ಅಗಾಧವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ, ಅಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ
ಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಅತಿ ಸಣ್ಣದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿ
ಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು!'

'ಬರೆಯಲು ತೊಡಗುವಾಗ ಅದಕ್ಕಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯ
ದೊಡ್ಡದಿರಬೇಕು; ಚಿತ್ರ ಒರೆಯುವುದಕ್ಕುಪಯೋಗಿಸುವ
ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲ!'

'ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಂದರ್ಯವು ಚಿತ್ರಕಾರನಿಗೆ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವೇ?
ಅವಳಲ್ಲಿ ದೈವೀಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅವಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗದಲ್ಲಿಯೂ
ಅತಿಮಾನುಷತ್ವವಿದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು
ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ, ಸುಲಭವಾದ ಕೆಲಸವೇ? ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿರುವ
ಸುಪ್ತ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಕಾರನಲ್ಲಿ
ಶಕ್ತಿಬೇಕು! ಅಂತಹ ಚಿತ್ರಗಳು ಬೇಕಿಗೆ ಬರುವುದೂ ಅವಶ್ಯಕ!'

'ಚಿತ್ರ ಒರೆಯುವವಳು ಸ್ತ್ರೀಯಾದರೆ, ಅವಳ ಕುಂಚಕ್ಕೆ ಪುರುಷರ
ಅಂಗಾಂಗಗಳ ರೂಪರಾಶಿಯೇ ಯುಕ್ತವಿಷಯವಲ್ಲವೇ?'

ರಮೇಶನು ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡನು. ನಿಮಿಷ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಜಲ-
ವಿಚಲಗೊಂಡ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಿಮಿತಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು 'ನೀನು
ನನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣುಕುತ್ತಿ; ಕೆರಳಿಸುತ್ತಿ. ಅಂಗ-ಭಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ವಿರುವಂತೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿ-ಅಧಿರುಚಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ವಿರುವುದು. ಪುರುಷನು. ಅವನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ
ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ
ಮೇಲೆ ವಿಚಾರವುಡು ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅವನ ಸ್ಪೇಷ್ವಾರ್ತನೆ
ಎನ್ನುವುದು. ಆದರೂ ಈ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅವನನ್ನು
ನಿಂದಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅಪರಾಧದ ಆರೋಪಮಾಡುವ ಎದೆ-
ಗಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೆಂಗುಸು ಅನ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ
ಜೀವಿ. ಪುರುಷನು ಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಿದ್ದವನು; ಸ್ತ್ರೀ ಅವನ
ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ವಸ್ತು. ಇದು ನಿಯಮ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನನ್ನು ಯೋಗ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿ ನಿಲ್ಲಬಾರದು!'

'ಗಂಡುಮನ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ
ಹೆಂಗುಸು ಏಕೆ ಅವನಿಂದ ಆ ಅಧಿಕಾರ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು?
ಪ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಪೂರ್ಣತೆ ಪಡೆದು, ಗಂಡುಸನ್ನು ಆ ಸ್ಥಾನದಿಂದ
ತಳ್ಳಿ ಆದನ್ನು ತಾನು ತನ್ನದೆಂದು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು?
ರಮೇಶ, ಇದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ; ವಿಶ್ವದ
ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ!'

ಲಲಿತಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಮಳೆಗರೆದಳು. ರಮೇಶನು ದಿಜ್ಞಾಢ
ನಾದನು. ಅವನು ದುರುದುರನೆ ಲಲಿತಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿ-
ದನು. ಆ ನೋಟದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯಿತ್ತು. 'ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ
ಚರಿತ್ರೆಯ ಪರಿಚಯ ಇವಳಿಗಾಗಿದೆಯೇ' ಎಂಬುದನ್ನರಿತುಕೊಳ್ಳುವ
ಒಂದು ಆತುರ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದನ್ನು ಆ
ನೋಟ ಸಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಿಯರೊಡನೆ ಆನಂದಿಸಿದ
ದಿನಗಳು, ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರೋಗಗಳಾಗರವಾಗಿ ನರಗದ್ದು,
ಮೊದಲಾದ ಮನೋವೇಧಕ ದೃಶ್ಯಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಒಂದು
ಕುಳಿತುವು. ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಿಂಚಿದುವು. ಎದೆಯನ್ನು ಝರ್ಝರಿ
ಭೂತವನ್ನಾಗಿಸಿದುವು. ತನ್ನ ನಡತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ
ಯಾಯಿತು ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಯದೊಳಗೇ
ಹುದುಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ತೊಟ್ಟಿಲಂತೆ ತೊನೆಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಹೃದಯ
ವನ್ನು ಸಮತೋಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ
ಲಲಿತಮ್ಮನ ಕೋಮಲಕರವನ್ನು ತನ್ನ ರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡು ಹಿಡುಕಹತ್ತಿದನು. ಲಲಿತಮ್ಮನ ದೃಷ್ಟಿ ಅತ್ಯಕಡೆ ಹರಿಯ-
ಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಮಾತಿನ ಮಹಾಪೂರ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು 'ರಮೇಶ,
ಹೇಳು! ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳು! ಮುಂದಿರುವ ಜಟಿಲ
ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸು!' ಎಂದು ಮಾತಿನ ಒಟವನ್ನು ಮುನ್ನೂಕಿ-
ದಳು....ಲಲಿತಾ.

'ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಿನೇ ಚಿನ್ನ? ಕೊಡುವೆನಂತೆ—
ಆದರೆ ಇಂದಲ್ಲ, ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ. ನನಗೆ ರೈಲಿಗೆ ಹೋಗಲು
ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮೊದಲು ತೋರಿಸು!'

ಚಿಂತೆಯ ಮುಗಿಲು ಆವಳ ಮೊಗದಾಗಸದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು.
'ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತಾಳಲಾರದ ವೇದನೆಗೆ ಬಲಿಹೊಡುತ್ತೀ ರಮೇಶಾ!
ನ್ಯಾಯ-ಧರ್ಮ-ಸತ್ಯ ಮೂರಕ್ಕೂ ನೀನು ಎಳ್ಳು ನೀರೆರೆದಂತೆ
ನನಗೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ನಾನೀ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸದಿರುವೆನೇ ?

‘ ನವಚೇತನ ’

ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖನಗಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆ-ಕವಿತೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಬಂಧಗಳು,
ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ' ನವಚೇತನ 'ವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ ೧-೮-೦, ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ.

ಸಂಪಾದಕರು— ರಾ. ವೆ. ನಾಲಗಲ್ಲಿ ' ನವಚೇತನ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ' ಶಿರ್ಕಿ.

ತೋರಿಸದಿರುವುದೆಂತು? ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರದುದನ್ನು? ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯಾಗಲು ಅರ್ಹತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ—ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಿಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ಇದನ್ನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಗಂಡನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಉತ್ತಮಳು, ಉದಾತ್ತಳು ಎನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸುವುದು; ದುಡಿಯುವುದು; ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು!

‘ಆಗಿರಬಹುದು, ಅಲ್ಲವೆನ್ನು ವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡನ ರಷ್ಟು ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನರಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೊಂದು ಅಪವಾದ. ಅಪವಾದ ನಿಯಮವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವ ಸಾಧನ!’

ಲಲಿತಮ್ಮ ಅವನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಕೊಸರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದುವರಿದಳು. ಅವಳ ತುಟಿ ಅದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖ ರಕ್ತವರ್ಣ ತಾಳಿದ್ದಿತು! ಕಣ್ಣು ಕೆಂಡದಂತಿದ್ದಿತು. ‘ರಮೇಶ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿರಬಹುದು. ಎಳೆದ ಕಳಾರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಸರೇಖೆಯಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದೆನಿಸದಿರದು. ಬೇಕಾದರೆ ಪರಾನುರ್ಥಿಸು. ಮತ್ತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸು’ ಹೀಗೆ ಸುರಿದು ಸರಕ್ಕನೆ ಪರದೆಯನ್ನೆಳೆದಳು. ಚಿತ್ರಾವಲೋಕನದಿಂದ ರಮೇಶನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆನಂದ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಅಸೂಯೆಗಳು ವಿಕಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮೂಡಿದುವು. ಅವನು ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ಮಯನಾದನು; ತಾದ್ಯಾತ್ಮತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಚಿತ್ರದ ಮುಂದೆ ಕೆತ್ತಿದ ವಿಗ್ರಹದಂತೆ ನಿಂತು ರಮೇಶನು ಚಿತ್ರವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಚಿತ್ರವು ಮಹತ್ತ್ವಾ ಗಾಂಧಿಯವರದಿದ್ದಿತು. ಅಹಿಂಸೆಯ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಸಾರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇಿದು ಅದನ್ನು ತದೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧದೇವನೇ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಅವನಿಗೆನಿಸಿತು. ಅವನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದನು. ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನು ಜನತೆಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಅದ್ಭುತ-ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಅದ್ಭುತ! ಮತ್ತೊಂದು ಅಲೌಕಿಕ ನೋಟ ಅವನ ಚಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆವರಲಿರ ಮಧ್ಯೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಕಂಡುಬಂತು. ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಮೇಶನಲ್ಲಿ ‘ಗಾಂಧಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಬುದ್ಧ, ಮಹಮದ, ಕ್ರಿಸ್ತ, ಇವರೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ದೇವರ ಹಲವು ರೂಪಗಳು’ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಚಿಗುರಿತು.

ರವಿವರ್ಮ, ರಾಘವೇಲಿಗೂ ಬರೆಯುವರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಉಜ್ವಲವಾದ ಪ್ರತಿಭೆ! ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಳಾರೇಖೆ!

ಚಿತ್ರವು ಸಜೀವ, ಸಜೀತನ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿತ್ತು. ನೋಟಕರಲ್ಲಿ. ‘ನಮ್ಮ ಭರ್ಮ—ನಮ್ಮ ದೇವರು’ ಎಂದು ಭರ್ಮದ ಮರ್ಮಪರಿಯದೆ, ದೇವರ ಇರವನ್ನರಿಯದೆ, ಅಭರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅದಿ ಇರುವವರನ್ನು ಅಣಕುವಾಡುವಂತಿತ್ತು ಚಿತ್ರದ ಭಂಗಿ! ಅವನು ಉಸಿರೆತ್ತದೆ, ತುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡದೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತನು. ಅವನ ಬಾಯಿಂದಲೇನು ಒರುವುದೋ ಎಂದು ಆತನ ಭಾವದಿಂದ, ಅದನ್ನರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಳು ಲಲಿತಮ್ಮ. ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಶೆಯಿದ್ದರೂ, ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ರಮೇಶನ ಮನಸ್ಸು ವಿಚಾರಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದಿಂದ ಸೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಂತಿದ್ದಿತು. ಜಿಲುಮೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೂಷೆಯಂತಿದ್ದಿತು. ಅವನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳು ಮೊಳೆತುವು, ಬೆಳೆದುವು, ವಿಕರಗಳ ರೂಪು ತಾಳಿದುವು. ಅವನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಹೇಯವಾದುವು, ತುಡ್ಡವಾದುವು, ಮಜ್ಜರದಿಂದ ತುಂಬಿದುವು. ‘ಕಂತಹ ತುಮುಲಯುದ್ಧ ಒಳಗೆ ಸಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮುಖ ಗಂಭೀರ-ಭಾವವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದಿತು. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ದೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು

ಆದರ್ಶಕರನಾದ ಪಾಷ್ಠಿಕ!

ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ

ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅಗ್ಗ ! ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ !

ಮಿಕ್ಕ ಪ್ಲೇಡುಗಳಿಗಿಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ.

೭ ಆಣಿಗೆ ೧೦ ಬ್ಲೇಡು ?

ಗಳ ಸ್ಪರ್ಶತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃತಾರ್ಥತೆ ಪಡೆಯುವಾಶೆಯಿಂದ ಅವನ ಬರವನ್ನೇ ಹಾರೈಸುತ್ತ ನಿಂತಿರುವ ಅರೆಬಿರಿದ ತಾವರೆಯಂತೆ, ತನ್ನಿಂದೇನು ಬರುವುದೋ ಎಂದು ಕಾತರದಿಂದ ತನ್ನ ನ್ನೇ ಬೀಕಮಕ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತ ಲಲಿತಕುಮ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ 'ಇದನ್ನು ನೀನೇ ಬಿಡಿಸಿದೆಯಾ ?' ಎಂದನು.

ಅವನ ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವಳ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಾಟಿತು. ದೇಹವನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಿತು. ಅವಳೆದೆ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು. ಶಾಂತಿಗೆ ಭಂಗಬಂದಿತು. ರಮ್ಯತೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು. ಅವಳ ಕದವು ಬಿಕ್ಕಿಗಾಯಿತು. ಅವಳೊಂದು ದೀರ್ಘ-ಶ್ವಾಸವನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ 'ಹೀಗೆ ನೀನು ಕೇಳಬಹುದೇ ?' ಎಂದಳು.

ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಅವಳೆಡೆಗೊಡಿತು. ಆ ದೈನ್ಯತೆ, ಆ ವಿವಸಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಣೆಯುತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದರ ಒದಲು, ತನ್ನ ನ್ನೇಡಿಸುವಳೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿತು. ರವಿವರ್ಮ-ರಾಘವೇಲರಂತಹ ಕಲಾವಿದರೂ ಅವಳನ್ನು ಮೆಣೆಗೊಟ್ಟು ಮನ್ನಿಸು ವಂತೆಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಚಿತ್ರದ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವನ್ನರಿತು ಜನತೆ, ದೇಗುಲ-ಮಂಟಪ-ಪೂಜಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪುಡಿ ಗುಟ್ಟು ಸೌಹಾರ್ದಭಾವದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದಂತೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಅವರ ರಾದವರ ಹಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ! ಅಜರಾಮರರೆನಿಸಿ ಕೊಂಡವರಿಂದ ಮನ್ನಣೆ! ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಅವನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ! 'ತನ್ನ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ನಾಳೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವ ಹುಳಕ್ಕೆ ಈ ಮರಾಢಿ? ಈ ಮನ್ನಣೆ? ಸಲ್ಲದು! ಹಾಗಾಗಕೂಡದು! ನಾನು ಬಿಡಲಾರೆ!' ಎಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಒಣಗಿದ ತುಟಿ

ಯನ್ನು ನಾಲಗೆಯಿಂದೊಮ್ಮೆ ಸವರಿಕೊಂಡು 'ಚಿತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ; ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ! ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಾರು ಬಿತ್ತಿದರು ನಿನ್ನ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ? ಇಂತಹ ಚಿತ್ರರೆಯುವುದು ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ! ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸ! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದೆ! ಸಂತಯತಾಳಿದೆ!'

'ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಮುಖಂಡರು ಹಲವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದ ಭಾವನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಿತು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದ ಭಾವನೆಗೆ ಈ ರೂಪುಗೊಟ್ಟಿ! ನೀನು ಸಂತಯಗೊಂಡುದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ತುಂಬ ವ್ಯಸನ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂತಯಗೊಳ್ಳುವುದೇ? ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಂಥ ಕೆಲಸ ಹುಟ್ಟುವುದೇ?' ಅವಳ ಹೃದಯ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಅವಳಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ.

'ನನಗೆ ನೀನು ಬರೆದ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಬರೆದ ಎಂಬ ಹೇಳಿದರೆ ಜನತೆ ಒಪ್ಪಲಾರದು. ನಾನು ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ನೋವಾಯಿತೆ ?'

'ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಹೊಗಳಿಕೆ, ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮೂಲಕ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲೊಂದು ಸ್ಥಾನ, ಇದು ನನಗೆ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದೆ. ನೀನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷತಾಳಿದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕ' ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುವಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರ ಹನಿ ಮೂಡಿತು. ಅದನ್ನೊರಸಲೆಂದು ಸೆರಗನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡಳು ಕೈಯಿಂದ. ಇದು ಸಮಯವೆಂದು ಊಹಿಸಿ ರಮೇಶನು ಕೋಟಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಾಕನ್ನು ಹೊರಬಿಡಿದು ಚಿತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಮರುನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರವನ್ನಿರಿದು ಹರಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಚಿತ್ರದಿಂದ ಬಾಕು ಸಹಿತವಾದ ಕೈಯನ್ನು ರಮೇಶನು, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡ ಸೆರಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಲಲಿತಮೃ ಸರಿಸುವುದು ಇವೆರಡೂ ಸರಿಹೋಯಿತು.

ಚಿತ್ರ ಹರಿದು ಹೋರಾಗಿದ್ದಿತು. ಲಲಿತಮೃ ಅದನ್ನು ಕಂಡಳು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹದಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು 'ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹರಿದೆ; ಆದರೆ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಅಂತಹ ಸಾವಿರಾರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನನ್ನನ್ನಿರಿದಿಲ್ಲ ವಷ್ಟೆ! ರಮೇಶ! ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಕಲಾನಿದನಿಸಿಕೊಂಡ ಸೃಷ್ಟಿ-ಕರ್ತನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಚೇತನ, ಸರ್ವೇದ ಚಿತ್ರನಾನೆಂದರೆ. ಅಸೂಯೆಯಿಂದಲೇ ಅವನ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನಿರಿದು ಬಿಟ್ಟಿ! ರಮೇಶ, ಹೋಗು! ನಾನಿನ್ನು ಕುಲಚವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಪಥ ಸುಗಮವಾಗಬಹುದು!'

ಅವಳ ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯ ವಾಯಿತು. ತನ್ನ ನಡತೆಯ ಒಗೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯುತ್ಪನ್ನ ವಾಯಿತು. ಅವನಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ವೆಚ್ಚವೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಕಾಲ್ಡಿಗೆ ದನು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಯವಾದನು.

ಧ್ರುವ ವಿಜಯ ★

ಡಿ. ಎಚ್. ಕೆ. ನಾಗಭೂಷಣರಾವ್,
ಚಾವಗಲ್ಲು

೨

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಧ್ರುವವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಪಿಯರಿಯ ಸಾಹಸದ ಕತೆಯನ್ನು ಓದಿದವರು, ಇದರಲ್ಲಿಯೆ ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನ ಸಾಹಸದ ಕತೆ ಓದಿನೋಡಬೇಕು. ಇವನು ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗೆಲುವಿನ ಗುಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಬಂಟಿ. ತನ್ನ ತಾಯಿ-ನಾಡಾದ ನಾರ್ವೇ ದೇಶಕ್ಕೊಂದು ಕೀರ್ತಿಯ ಕಳಸ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಮಹಾವೀರ.

“ಮೊದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವವನಿಗೆ ಬರುವುದು ಸಿದ್ಧ; ಜನರು ಅದೃಷ್ಟವೆನ್ನುವುದು ಇದನ್ನೇ! ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಉದಾಸೀನನಾಗಿ ಕ್ರಮತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವವನಿಗೆ ಅಪ-ಜಯವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ—ಇದಕ್ಕೇ ಜನರು ದುರದೃಷ್ಟವೆನ್ನುವರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದುಕೊಂಡು, ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಎರನು—ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಯು—ರೋಲ್ಡ್ ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನು.

ಈತನು ನಾರ್ವೇ ದೇಶಸ್ಥನು. ಕಾಲಲ್ಲಿ “ಸ್ಕಿಸ್” (Skis) ಎಂಬ ಜಾರುಜೋಡುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. (ಶೀತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಜಿನ ಮೇಲೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಓಡಾಡಲು ಒಂದು ಒಗೆಯ ಜಾರುಜೋಡುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಇವನ್ನು “ಸ್ಕಿಸ್” ಎನ್ನುವರು. ಮಂಜಿನ ಆಟದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಜಾಣರಾದವರನ್ನು “ಇವನೇನು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಜಾರುಜೋಡುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವನೇ” ಎನ್ನುವರು ಆ-ನಾಡಿನಲ್ಲಿ. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವು ಇದು). ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಅತಿ ಚಳಿಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಅತಿ ಮಂಜಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಪಿಯರಿಯಂತೆಯೇ ಈತನೂ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಧ್ರುವವನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದನು. ಮಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಉತ್ತರ ಧ್ರುವವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಸಿ, ಎಸಿಮೋಗಳ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನು.

೧೯೦೯ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನು ಉತ್ತರ-ಧ್ರುವವನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಿಯರಿಯು ಉತ್ತರಧ್ರುವವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ, ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದನು. ಉತ್ತರಧ್ರುವವು ಅನ್ಯರಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ತಾನು ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವವನ್ನು ಪ್ರಥಮತಃ ಜಯಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅದರಂತೆಯೇ ೧೯೧೦ನೆಯ ಆಗಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ “ಫ್ರಾಮ್” ಎಂಬ ಮೂರು ಹಾಯೆಯ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನಾರ್ವೇ ದೇಶದ “ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್”

ವೆಲ್ಡ್” ಎಂಬ ಒಂದರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಹಡಗು ತುಂಬಾ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದುದು. ೧೮೯೩ ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾನ್ಸನನು ಇದೇ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಧ್ರುವದ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದನು. ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಒಣ್ಣುಬಳಿದಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದು ಹೊಸ ಹಡಗಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನು ತನ್ನ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (Plan) ಗುಪ್ತವಾಗಿರಿಸಿದ್ದನು. ಹಡಗಿನ ಜನರಿಗೂ ಸಹ (Crew) ತಾವು ಈ ಸಾರಿ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದು. ಈಗ ಈತನು ಅಪರಿಚಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಪಿಯರಿಯಾದರೋ ಅನುಭವಿಕ (ಪರಿಚಿತ) ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಈತನು ಧ್ರುವಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ತನ್ನಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ತರ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ತಾನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು.

ಹಡಗಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ಮೇಲೊಂದು ಅಂತಸ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂರು ಗ್ರೇನ್‌ಲೆಂಡ್ ಎಸಿಮೋ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಧ್ರುವಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರುಬಂಡಿಗಳನ್ನೆಳೆಯಲು ಈ ನಾಯಿಗಳು ಅಸಮಾನವಾದುವುಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಪ್ರತಿಗುಂಪಿಗೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಯಜಮಾನವನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಆ ಯಜಮಾನನು ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಭಾಗವಿಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ ಕರೆದು, ಮೈಮುಟ್ಟಿ ನೇಮಿಸಿ, ಮುದ್ದಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸುಲಿಕೆಯನ್ನೂ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹಡಗಿನ ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಶೀತಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಉಡುಪು ಮತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನು, ಪಿಯರಿಯಂತೆಯೇ ಶೇಖರಿಸಿದ್ದರು. ಹಡಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ (Cabin) ಅನೇಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು—ಚಿತ್ರಗಳು—ಸಾಧನಗಳು (ಧ್ರುವಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವುಗಳು) ಮತ್ತು ಬಾವುಟಗಳು ಇದ್ದವು. ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿದ್ದ “ಕೇನರಿ”

(canaree) ಎಂಬ ಹಳದೀವರ್ಣದ ಹಕ್ಕಿಯು ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಹಾಯಕ ಯಂತ್ರವನ್ನು (Auxiliary Motor) ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ಹಡಗವು ಅದನ್ನು ಬಂದರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯಾಣವು ಬಹುಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು. ನಾರ್ವೆಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲು ದೂರವಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಶೀತಲವು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬರಹವೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವುದೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ? 'ಮೆಡಿರಾ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅವರು ತನ್ನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವರಿಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಏಕಕಂಠದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಆ ಸ್ಥಳ ಬಿಡುವ ಮೊದಲು ಆತನು **ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಸ್ಕಾಟನಿಗೆ** (ಇವನಂತೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣವು ವನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ಆಂಗ್ಲೀಯ ವೀರನಿವನು) ಕಡಲ ತಂತಿಯ ಮೂಲಕ (Cablegram) ತನ್ನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಹಡಗು ಜನವರಿ ೧೪ನೆಯ ತಾರೀಖು ೧೯೧೧ರಲ್ಲಿ ಮಂಜಿನ ಗುಡ್ಡವನ್ನು (Ice Barriar) ತಲೆತು. ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವದಿಂದ ೮೫೦ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ, ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ೭೦೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವ ಹಿಮದ ಗುಡ್ಡವಿದು. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನದು ನಿಜವಾದ ಪರಿಶೋಧನಾಪ್ರಯಾಣವು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಸ್ಕಾಟನು ವೈಲ್ಡ್ಸ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಪಶ್ಚಿಮ ದಲ್ಲಿದ್ದ "ಮ್ಯಾಕ್ಕ್ರ್ಡ್ ಸೌಂಡ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ "ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಹೀಮ್" ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಸೌಕರ್ಯವುಳ್ಳ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿದರು. ಮಂಜಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ತಳವಾಯಿ ಮಾಡಿ, ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಮವು ಇದರ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಕುಳಿತು, ಹೊಗೆನಳಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಂಜಿನ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಒಳಗೆ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಧಾರಾಳವಾ! ಸುಜ-ಸುತ್ತುತ್ತ.

ದಡ ಸೇರಿದ ಕೂಡಲೇ ಪರಿಶೋಧಕರು ಇತರ ನಾವಿಕರನ್ನು "ಬ್ರೂನಾನ್ ಐರೀಸ್" ಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ಮುಂದಿನ ಬೇಸಿಗೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಹಡಗವು ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶೋಧಕರನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಿತು. ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೦ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಪರಿಶೋಧಕರು ಗುಂಪು ೧೦೦೦೦ ಹೊರಟು, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಶೇಖರಿಸಿದರು. ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸದಂತಾದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪರಿಶೋಧಕರು, ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಡಗಿದರು. ಆದರೆ ತಮಗೆ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥದ ಅಭಾವವೂ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಸಕಲವನ್ನೂ ಮೊದಲೇ ಅಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟಾಗ, ಅವರಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡು, ಆಹಾರದ ಚೂರು ಅಥವಾ ಜಾರುಬಂಡಿ ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸೂರ್ಯನು ಆಗಸ್ಟ್ ೨೪ನೆಯ ತಾರೀಖನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರೂ ಹವೆವು ಮಾತ್ರ ೦° ಯಿಂದ 58° ಡಿಗ್ರಿ ಕೆಳಗೇ ಇತ್ತು. ಅವರು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೮ನೆಯ ತಾರೀಖು ಮೊದಲ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಇಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನೂ ಅವರು ಒಂದು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ—ದಿನವನ್ನೂ ವರುಷದಂತೆ ತಳೆದಿದ್ದರು. ಆ ದಿನಲ ಜನ ಪರಿಶೋಧಕರೂ ೯೦ ನಾಯಿಗಳೂ ಹೊರಟು ೩೦ ಮೈಲಿಗಳಾಚೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕೋಶಿಯೊಂದನ್ನು ತಲೆದರು. ಜನರು ಉಣ್ಣೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು ದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಂಜಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಸಹನೀಯ ಪೀಡನೆಯಾಯಿತು. ಇದನ್ನರಿತ ಅಮಂಡ್ಸನನು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಬರುವ ಉತ್ತಮ ಹವೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಒಂದು 'ಸೀಲ್' (Seal) ಮಂಜಿನ ಮೇಲೆ ಬಂತು.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೧ನೆಯ ತಾರೀಖು ವುನಕಿ ಹೊರಟರು. ಈ ಸಾರಿ ಅಮಂಡ್ಸನನೂ ಸೇರಿ ಜನಮಾತ್ರ ಹೊರಟರು. ಆ ಸಂಗಡಿಗೆ ರೈಡು ಜನರಿಗೂ ತಲೆಗೆ ೧೩ ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಜಾರು-ಬಂಡಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಹದಿಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಯಕನಂತೆ ಮುಂದುಗಡೆ; ಮಿಕ್ಕವು ಆರಾರು ಎರಡು ಸಮಾನಾಂತರ ಸರಳರೇಖೆಯಲ್ಲಿ (Parallal Straight Line) ಜಾರುಬಂಡಿ ಯನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ನಾಯಿಗಳು ಮಂಜಿನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಸೇಗದಿಂದ ಸಾಗಿದುವು. ಜನಗಳು ಅವುಗಳ ಜೊತೆ ಎಲ್ಲ ನಡೆಯಲಾರದೆ, ಜಾರುಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ನಾಯಿಗಳು ಅವನ್ನು ಎಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮಂಜನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮಾರುತಾ ಹೋದರು (ಹೀಗೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಸ್ಕಾಟನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು). ಹೀಗೆ ಧ್ರುವವನ್ನು ತಲುಪುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೧೫೦ಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲಟ್ಟು ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ದಿನಕ್ಕೆ ೧೭ ಮೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ವಂದರೆ ನಾಯಿಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕುಂದುವ ಬದಲು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಒಂದು ಕಡಿಗಾದ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಬೀಡಾರ ಬಿಟ್ಟರು.

ಮುಂದಿನದು ಸಹನಾತೀತವಾದ, ಅತಿ ವಿಘ್ನಕಾರಿಯಾದ, ಎದೆ-
ಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಯಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಮದ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಎದು-
ರಿನಲ್ಲಿ—ಹಿಮನದಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ—ಈ ಕಡಿದಾದ ಹಿಮಮಯವಾದ
ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಯಾಣವು ಕಷ್ಟದ ವಿಶೇಷತೆ ವಿಚಿ-
ತ್ರತೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕೇಳಿ ಓದಿ
ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಅವರು -
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ಗೊಣಗದೆ, ಅಥವಾ ಜಂಭಗೊಳ್ಳದೆ-
ಕೈಕೊಂಡರು. ಕೊನೆಗೆ ಧ್ರುವವಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯನ್ನು
ಹತ್ತಿದ್ದರು. ಡಿಸೆಂಬರಿನ ಮೊದಲನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು
“ಪಾಕಲ್ಯನ್” ಎಂಬವನು ತಲೆದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ಘಾನಿಸ-
ತಾನನ್ನು ತಲೆದ್ದರು. ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲೆದೊಡಗನೆಯೇ
ಮುಂದಿದ್ದ ಜಾರುಬಂಡಿಯವನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ, ತನ್ನ
ಜಾರುಬಂಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾರ್ವೇ ದೇಶದ ಬಾವುಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ-
ದನು. ಅವರು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಂತೆ, ನಾಯಿಗಳು ಸಹ
ಅವರ ಕುತ್ತೂಹಲದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುವುದೋ ಎಂಬಂತೆ ವೇಗ
ದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೨ನೆಯ ರಾತ್ರಿ ಅಮಂಡ್ಸನನು,
ಮಾರನೆಯ ದಿನ ತನಗಾಗುವ ಜಯದ ಕುರುಹನ್ನು ಅರಿತನಂತೆ.
ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಆತನು, ತನ್ನ ಮನವೊಪ್ಪಿದ ವಧುವನ್ನು ವದುವೆ
ಯಾಗುವ ವರನು ಧಾರೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳಿ-
ವಂತೆ ಕಳೆದನು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ (ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೪) ಪ್ರಯಾಣ
ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮುಂದುಗಡೆಯ ಜಾರುಬಂಡಿಯವನು, ತನ್ನ
ಬಂಡಿಯನ್ನು ಫಕ್ತನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಅವನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರ-
ಮಾಪಕ ಯಂತ್ರವು—ಅವರು ಧ್ರುವವನ್ನು ತಪ್ಪಲು ಸಾಗ
ಬೇಕಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ದೂರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.
ಅವರು ತಮಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಸ್ಥಾಪನೆಲ್ಲಿ ಒಂದಿರುವನೋ ಎಂದು
ಹೆದರಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವನು ಒಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವರ
ಸಂತೋಷವು ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಯಿತು.

ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅದೇ ಧ್ರುವವೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ
ವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಪ್ತಿಕೊಂಡರು. ಕುಣಿ-
ದಾಡಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ತಾನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ
ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಥಮತಃ ನಿಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ
ಅಮಂಡ್ಸನನು, ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವೈತರಿಕ್ತವಾಗಿದ್ದ
ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಥಮತಃ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ
ನಿಂತಿದ್ದನು. ಭೌಗೋಳಿಕ ಧ್ರುವದ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ
ಬಾವುಟಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟ ಆ ಐದು ಜನರ ಕೈಗಳೂ ಮರಗಟ್ಟಿದ್ದುವು.
ದೇಹವು ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ತರಗಿನಂತೆ ಹಿಮಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ
ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾವುಟವನ್ನು ನಡುವಾಗಿ ಅಮಂಡ್ಸನನು
“ಈ ಕೆಲಸವು ಒಬ್ಬನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾ-
ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾಣತೆತ್ತ ಅನೇಕ ವೀರರ ಅತ್ಮಗಳು

ಇದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳಲಿ. ಈಗ ನನ್ನ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿ
ಗಳಾಗಿರುವ ಮಿತ್ರರೂ— ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಇದಕ್ಕಾಗಿ
ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಧೀರರೂ— ಇವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ ನಲಿಯಲಿ.
ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಾನು
ಅತಕ್ಕನಾಗಿರುವೆನು” ಎಂದನು. ಆ ಪ್ರಸ್ಥ ಭೂಮಿಗೆ “ಏಳನೆಯ
ಹಾಕನ್ ರಾಜನ ಪ್ರಸ್ಥ ಭೂಮಿ” ಎಂದು ಕರೆದರು.

೧೯೦೨ನೆಯ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ೨೫ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಅವರು
‘ಫ್ರಾನ್ಸಮ್ ಹೀಮ್’ ನ್ನು ತಲೆದ್ದರು. ಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಬರುವ ೧೮೬೦ ಮೈಲಿಗಳ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಅವರು ೯೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ
ಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ಮರುದಿನ ‘ಫ್ರಾನ್ಸಮ್’ ಹಡಗವು ಅಮಂಡ್ಸನನ
ಮತ್ತು ಇತರರ ಮನೆಯವರ ಕುಶಲವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಕೃತಜ್ಞತಾಭರಿತ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಂದಿತು.
ಜನವರಿ ೨೦ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಅವರು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರು-
ಗಿದರು.

ಕ
ರ್ನಾ
ಟ
ಕ
ಕೇಂ
ದ್ರ
ಹು
ಬ್ಬ
ಲ್ಕಿ

ಪಾಂಡುರೋಗದ ಮೇಲೆ
ಗುಣಕಾರಿಯೂ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕವೂ
ರಕ್ತವರ್ಧಕ
ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ !
ಜೋಗ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಧಾರವಾಡ
ಪಾಯೋನಿಯರ್ಸ್ ಫಾರ್ಮಸಿ, ಗದಗ.
ಕಸಬಿಕರ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಕಾರವಾರ

BALJEEVAN

DAKTA VARDHAN

ಹೊಲೆಯರ ಹೆಣ್ಣು

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್. ಪಿ. ಕಾವೇರಮ್ಮ, ಮೈಸೂರು

೧

ಅಲ್ಲಿ ಬಾನ ಬಯಲ ತುಂಬ ಕರಣಕಿರಣ ತುರುಗಿದೆ,
ಇಲ್ಲಿ ಬುವಿಯ ತಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಅದರ ಭವಿಯು ಹರಿದಿದೆ;
ಕಣ್ಣು ಮನವ ಸೆಳೆಯುವಂಥ ವಿನಿಧಪುಷ್ಪ ಬರಿದಿದೆ,
ತೆಂಗು-ನಿಂಜೆಯಿಂದ ತೋಟ ತುಂಬ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ !

೨

ಹಸಿರು ಕುಡಿಯು ಮಂಜುಮನೆಯ ಕುಣಿತದಿಂದ ನಗುತ್ತಿದೆ,
ಮಂದವಾತ ಕುಸುಮವಿಸರದೊಡನೆ ಸರಸವೆಸಗಿದೆ;
ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದು ಹಾಡ ಹೊನಲ ಹರಿಸಿದೆ,
ಪ್ರಕೃತಿ ರಮ್ಯವಾಗಿ ಬೀಗಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬೆಳಗಿದೆ !

೩

ಇಂಥ ವಿನೂಲ ಭಾವ-ಭಂಗಿ ಬೆರೆತು ನಲವ ತಿರಿಯೊಳು
ತಾಣವಿಲ್ಲ, ಮಾನವಿಲ್ಲ, ಉಣಲು ಇಲ್ಲ ಅನ್ನವು !
ಒಂದ ಜೀವ ಮಿಡಿದು ಸಿಡಿದ ಸುಖವು ಸಾಲದೆಂದು ಒಂದು
ಕಣ್ಣು ಮನೆಯನೆದೆಗೆ ಬಿಗಿದು ಸಾಗುತ್ತಿರುವಳೊವಳು !

೪

ಉಟ್ಟ ತುಂಡು ದೇಹದರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿ ಮುಚ್ಚಿದೆ ;
ಬಿಟ್ಟ ಭಾಗವದಕೆ ಕೂಸೆ ವಸನವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.
ದಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿನದ ರುದ್ರ ಹಸಿವು ಮೂಡಿದೆ ;
ಒಡಲಬಾಧೆಯಿಂದ ಮುಖವು ಸಾವ ಕಳೆಯ ತಳೆದಿದೆ !

೫

ಆರುಮಾರು ನಡೆದು ಮುಂದೆ ಕಣ್ಣು ಸುತ್ತಿ ಬೀಳಲು,
ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾರದವಳು ಮಡಕೆ ಬೀಸಿ ಕುಳಿತಳು.
ಒಡನೆ ಕೂಸ ಕಣ್ಣು ದಿಟ್ಟಿಯವಳ ಬಡಿದು ಕುಲುಕಿತು,
'ಹೊರಡು ಬೇಗ' ಎಂದು ಮುದುಡಿ ಬಿದ್ದ ಮನವ ದೂಡಿತು !

೬

ಬೆಚ್ಚಿ ಎದ್ದು ಕೂಸನಪ್ಪಿ ಬಿಗಿದು ಕಣ್ಣು ನೀರ ಮಿಡಿದು,
ಒಡನೆ ಮುತ್ರ ನೊಂದನಿತ್ತು ಬಿದ್ದ ಮಡಕೆಯತ್ತಿ ಓಡಿದು,
'ಗುಡ್ಡದಷ್ಟು ಕೆಪ್ಪ ಬರಲಿ, ಕಂದೆ ನಿನ್ನ ಬಾಳ ಬೆಳಕು
ನನ್ನ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಇರಲಿ' ಎಂದು ನಗುತ ನಡೆದಳು.

೭

ಹೊಲೆಯ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಫಲವೆ ಇಂದು
ಇಳಿಯ ತುಳಿತಗಳಿಗೆ ಮೆಯ್ಯನೊಡ್ಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತೆಂದು,
ಹಳೆದು ವಿಧಿಯ, ಜರಿದು ತನ್ನ, ಮುಂದೆ ಸಾಗಲೊಡನೆ ತಾನು
ಕಂಡಳೊಂದು ಹರ್ಷವನ್ನು, ಒಡನೆ ಜೀವ ಬಿಗಿತು !

೮

'ಕವಳ ತಾಯಿ' ಎಂದು ಅಂಜಿ ಅಂಜಿ ನುಡಿಯೆ ಸುತ್ತಲೂ
'ಹೊರಡು ಅಜೆ' ಎಂಬ ನುಡಿ, ಗುಡುಗಿ ಗುಡುಗಿ ನೊಳಗಿತು.
ಓಡಿದ ಮಡಕೆ ನಾಚಿ ನೆಲದ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿಯ ತೊಡಗಿತು,
ದಿಟ್ಟಿಯೊಡನೆ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಮಣ್ಣು ಹುಡುಕ ತೊಡಗಿತು.

೯

ಒಡನೆ ಓಡಿಹೋಗಿ, ಬಿದ್ದ ಅನ್ನದುಂಡೆಯೊಂದನೆತ್ತಿ,
ಕೊಡವಿ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಕೆಲಸಿ, ಮುದ್ದು ಮಗುವಿದನು ತಿರಿಸಿ,
ತಾನು ತಂದು, ತೃಪ್ತಿ ತಳೆದು ಸತ್ತ ನಗೆಯನೊಂದ ಬೀರಿ,
ನಡೆವಳಾಕೆ ಬೆರಗನಾಂತು ಜಗದ ನೀತಿ-ನಡತೆಗೆ.

* * *

೧೦

ಮೂರು ದಿನಸವಳಿದ ಬಳಿಕ ಕೂಸ ಬಿಗಿದ ಶವನೊಂದು
ಮರದ ಬುಡವನಪ್ಪಿ ಮಲಗಿ, ಹಸಿರು ಎಲೆಯ ಹೊದ್ದಿದೆ.
ಒಡಕು ಮಡಕೆ, ಹರಿದ ಚಾಪೆ ಇವೇ ಅವಳ ನಂಟರು ;
ಬರಿಯ ನಾಯಿ-ಕಾಗೆ-ಹದ್ದೇ ಅವಳ ಕಾವ ಬಂಟರು !

೧೧

ತಿಮಿರವಡಸಿ ನಿಂತ ಮುಗಿಲ ಕೆಲವು ತಾರೆ ಬೆಳಗರೆ
ಕವಿಯ ಕೊರೆವ ಮಿಡತೆಕ್ಕೂಗು 'ಚೀರಾ' ಎಂದು ಮೊಳಗರೆ
ಚಂದ್ರನಂದು ದುಡಿಬ ತುಂಬಿ ಮುಗಿಲ ಮರೆಗೆ ನಿಂತನು;
ಬಾನ ತಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಮೊಗವ ಕಂಬನಿ ಮಳೆಗರೆದಳು.

ನಾರೀಪ್ರಚಾರ

(ಒಂದು ವಿನೋದದೃಶ್ಯ)

ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.

ಪಾತ್ರಗಳು:

ನರ್ಮದಾ, ಸಿಂಧು, ಕಾವೇರಿ, ಗೋದಾವರಿ (ನಾಲ್ಕರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು), ಟೀಚರ್ (ಮೇಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ತರಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಕಿ) ಗೃಹಸ್ಥ (ಕಾವೇರಿಯ ತಂದೆ) ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಯ ಸಣ್ಣ ಸಿಪಾಯಿ ; ದೊಡ್ಡ ಸಿಪಾಯಿ.

[ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ಸಣ್ಣ ರೂಮು. ಈಗೊಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕಾಸು ಅದೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾಸು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇರುವ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಏನೋ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಒಬ್ಬಳು ಪೇಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ?... ಒಮ್ಮೆ ಓದುವುದು ಒಮ್ಮೆ ಹಾಡುವುದು ಹೀಗೆ ಏನೋ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಅವರ ಮಿಸ್ಟೆಸ್ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ತಡೆಯಲ್ಪಡೆ ಸಾಗಿವೆ.]

ನರ್ಮದಾ:— [ಏನೆಯವಳು] (ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳು ಜೋರಿಸಿಂದ ಓದುತ್ತ) ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋದಾವರಿವರಮಿದರ್ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್ (ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತೆ ಗೋದಾವರಿ ಇವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ) ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿ.... (ಎನ್ನುತ್ತ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತ ಜಾಗವನ್ನು ಅಳಿದು) ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ! ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಎರಡುವರೆಮೊಳಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತಂತ ನೋಡು. (ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು (ನೇಯ) ಕೂಗಿ) ಸಿಂಧೂ, ಇದು ನೋಡು ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಮೋರಿ.... ಅಲ್ಲಲ್ಲ, ಮೇರಿ ನೋಡು ಇದು! (ಕಾವೇರಿಗೆ) ಎಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಮೋರೆ ಮೇಲೆ! (ಗೋದಾವರಿಯ ಗದ್ದವನ್ನೆತ್ತಿ) ಇದು ನೋಡು ಇದು ಉತ್ತರದ ಮೇರಿ— what mary? ನಮ್ಮ ಸೈತಲ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಅಂದರ ವಿಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕ ನೋಡು!

ಗೋದಾವರಿ:— (ಪೇಟೆ ಬಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯೇ ಮಗ್ನಳಾಗಿ) ತಾಯೆ ಬಾರ, ಮೊಗವ ತೋರ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಾತೆಯೇ! ಹರಸು ತಾಯೇ, ಸುತರ ಕಾಯೆ, ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಾತೆಯೇ !!

ನರ್ಮದಾ:— (ಮತ್ತೆ ಪೇಟೆ ಕೆಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ) ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ.. ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ.. ನಾ ಪಡೆದ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ—

ಗೋದಾವರಿ:— ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ ಬಿಟ್ಟು

ನಾಲ್ಕತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಹಡಿ, ಹೊಸಾ ಬಾನೇಸುಮಾರಿಪ್ರಕಾರ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಪೇಟೆ ಬಾರಿಸೋದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಒಂದಿರಂದರ ನೋಡು!

ನರ್ಮದಾ:— ನಾಲ್ಕತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ, ನಾಲ್ಕತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ .....

ಕಾವೇರಿ:— (ನರ್ಮದೆಯ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ) ಯೇ, ಹುಚ್ಚು-ಬೋಡೀ, ನಾ ಏನು ನಿಬಂಧ ಒರೆಯಬೇಕು ಅಂತೀಯೋ, ಬೇಡ ಅಂತೀಯೋ ?

ನರ್ಮದಾ:— ಓಹೋ, ಒರೆಯಿರಿ ಭಾವೀ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರೆ!

ಗೋದಾವರಿ:— ನೀವು ಹೀಗೆ ಸಂತೀ ನಡಿಸಿದರ ನಾವು ಪೇಟೆ ಹಾಕುಂಗ ಬಾರಿಸಬೇಕು ?

ಸಿಂಧು:— (ಹೆಣೆಯುವಾಗ ಕೈಗೆ ಸೂಜಿಕಾಗಿ) ಅವ್ವಯ್ಯಾ! ನಿಮ್ಮ ಮಹಾಯುದ್ಧದೊಳಗೆ ನನಗೆ ಗಾಯ ಆಯಿತ !

ನರ್ಮದಾ:— ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಗಡಿಬಡಿಯೊಳಗೆ ಅರಿವಿಗೆ ಕಸೂತಿ ಹಾಕುವುದರ ಒದಲು, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕಸೂತಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು ಇಷ್ಟೇ !

ಕಾವೇರಿ:— ನೀವು ಹೀಗೇ ಟಾಕೀಯಂತ್ರದಂತೆ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದಿಟ್ಟರೆ, ನಾವು ಭಾಷಣಾ ಏನು ಒರೆಯಬೇಕು ತಲಿ?

ನರ್ಮದಾ:— ಅಲ್ಲ, ಭಾಷಣಾ ಏನು ಒರೀತಿ ನಿಸ್ಸ ತಲಿ ? ಇದೇನು ತರಸೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೊಸಾ ಫ್ಯಾಷನ್ ಏನು ; ಭಾಷಣಾ ಒರೆಯೋದು. ಕಾಪಿ Writing ಓದೋದು, ಓರಲ್ ಡಿಲ್ ಮಾಡೋದು!

ಗೋದಾವರಿ:— ಯಾವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಭಾಷಣ ಒರೆಯುವವರಿದ್ದೀರಿ ನೀವು ?

ಕಾವೇರಿ:— ಯಾವ ಭಾಷಣ ಅಂದರೇನು ? ನಾಳೆ ' ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಗತಿ ಸಂಘ 'ದ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗೇದ. ಆದ್ದರಿಂದ ' ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಅಡಚಣೆಗಳು ' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಒರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಗೋದಾವರಿ:— ಒಳ್ಳೇದು, ಯಾವ ಯಾವ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವು ?

ಕಾವೇರಿ:— ಯಾವುದೆಂದರೇನು ? ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜು-ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಇರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಕನ್ನಡ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ .. .

ನರ್ಮದಾ:— ಅಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ-ಅಲ್ಲ-ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಗಂಡಸರಿಂದಾಗುವ ಅಡಚಣೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟುರುವೆಯಲ್ಲ !

ಕಾವೇರಿ:— ಅಂ !

ಗೋದಾವರಿ:— (ಗಡಗುಟಿ ನಗುತ್ತ) ಹೌದೂ ಅಂದೆ !

ನರ್ಮದ:— ಎಷ್ಟೋ ಗಂಡಸರು, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಬೋಧಿಸತಾರಲ್ಲ, ಹಾಗೇ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು...ಅಂತ ನಾವು ಪುಚ್ಚಾಡಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅನಂತಕಾಲಕ್ಕೂ ಗಂಡಸರಿಂದ ಒದಗುವ ಗಂಡಾಂತಗಳು ತಪ್ಪಬಹುದು.

ಕಾವೇರಿ:— ನರ್ಮದಾ, ನೀನೇನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅಸ-
ರಾಗ್ಯದ ಮಾತೇ ಹೇಳುತ್ತೀ ! ಅಲ್ಲ, ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಸಂಘದ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರರೇ ಬರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥಾದು 'ಗಂಡಸರಿಂದಾಗುವ ಆಡಚಣೆಗಳು' 'ಗಂಡಸರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಬಾರದು' ಅಂತ ನಾರ್ಹಿಪ್ರಚಾರ ದಂತೆ ನಾರ್ಹಿಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ ನಡೆಯೋದು ಬಂದಾದೀತು !...ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗೈವುರುಷರ ಅನುಮೋದನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆಯುವ ಒಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ? ಸ್ತ್ರೀ-ವುರುಷರು ಅಂದರೆ ರಥದ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳಿದ್ದಂತೆ..ಅಂತ ಹೇಳ ತಾರಲ್ಲ !

ನರ್ಮದಾ:— ರಥದ ಗಾಲಿ ಆಯಿತು, ಟಾಂಗಾದ ಗಾಲಿ ಆಯಿತು....ಮೋಟಾರ ಬಸ್ಸಿನ ಗಾಲಿಗಳಿದ್ದಂತೆ ಅಂದರೆ ಮತ್ತಷ್ಟೂ ಗಂಡಾಂತರ ಒದಗೀತು.

ಸಿಂಧು:— ಹಾಗಾದರೆ 'ಸ್ತ್ರೀ-ವುರುಷರು ಅಂದರೆ ಒಂದು ರಾಯಿ:ಟ್ ಆಂಗ್ಲಲ್‌ದ ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಕೋನಗಳಿದ್ದಂತೆ' ಅಂತ ಹೊಸದೊಂದು ಉಪಮೆ ಕೊಡೋಣ!

ನರ್ಮದಾ:— ಅಲ್ಲಾ, ನಾವು ಒರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರರ ಮನಸ್ಸು ಬಲಿಸಿ, ಶಾಲೆಯ ಗ್ರಾಂಟ್ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನಾಮಾತೃವಂತಹ ಉನ್ನತವಾದ ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು...ಅಂತ ನನ್ನ ದೀನಸೂಚನೆ..... ಇವೊತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಬೇರೆ ಆಗಿದೆ: 'ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಂದರೆ ಮದುವೆಯಾಗದ ಹುಡುಗಿಯರು ಎಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಣವಿಡದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆಗಬಹುದು' ಎಂಬ ಹೆಡೆದವರ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶದ ಹೊಂತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಸಿಂಧು:— (ಚಪ್ಪಾಳೆಹೊಡೆದು) ಇದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲಾ ಅಂತ ನನ್ನ ಅನುಮೋದನೆ ಇದೆ...ನಗಬೇಡಿರಿ, ಯಾಕಂದರೆ ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಹೆವಮಾಸ್ತರರು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಏನೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಐದನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ ಬಿಡುವದು ಅಂತ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಾನೂ ಅವರೇ ಹೇಳಿದರು. ಏನೆಂದರೆ 'ನಾಲ್ಕನೆಯ ಇಯತ್ತೆ ಅದ ಕೂಡಲೆ ದೇಶಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲಾ ಮದುವೆಯಾಗಿ

ಬಿಡುತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಬರೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಿಳೆಯರು, ಕೊಂಕಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಇವರೇ ಉಳಿಯುವರು'..ಅಂತ.

ನರ್ಮದ:— ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ಅಡಚಣೆ.

ಸಿಂಧು:— ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷೆಯರ ಭವಣಿಯೆಂದರೇ ಮುಗಿಯಿತು. ಪ್ರತಿವರುಷ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಮೂರುತಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿನ ರಜೆ ಬೇಕೇಬೇಕು. ಮೇಲಾಗಿಯೂ ಅವರು ಸಂತಾನಸಂಪತ್ತಿನ ಪಿಡುಗಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ, ಬೇಗನೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬರಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ 'ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವಿವಾಹಿತ ರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು' ಎಂಬ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನೂ ಸರಕಾರ ದವರು ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಗೋದಾವರಿ:— ಛೇ, ಛೇ, ಅವರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಪ್ಪಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.. ಮತ್ತು !

ಕಾವೇರಿ:— ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿನೇ ಕಡಿಮೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿ ದ್ದೇವೆ. ಸರಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವುರುಷರ ಸಂಖ್ಯೆ ಯಷ್ಟೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗೆ ನಾವು ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿನ ಮೇಲೆ, ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಿಂದ ಚಳವಳಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳೇಕೆ ಇರ ಕೂಡದು ? ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ಕಲಿಯತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಗಳನ್ನೇ ನಾವೂ ಕಲಿಯಬೇಕಂತೆ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಗಳನ್ನು ಅವರೂ ಯಾಕೆ ಕಲಿಯಬಾರದು ?

ಗೋದಾವರಿ:— ಹೌದು. ಮಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಟ್ರೈಗೊನಾಮೆಟ್ರಿ- ಸಂಸ್ಕೃತಗಳಂತೆ ಕಸೂತಿ ಮತ್ತು ಅಡಿಗೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವುರುಷರಿಗೂ ಇಡಬೇಕು.

ಸಿಂಧು:— ಅಹುದು. compulsory ಇಡಬೇಕು.

ಗೋದಾವರಿ:— ಆದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಇಯತ್ತೆಯೊಳಗೆ-ಅದೂ ಮೂರನೆಯ ಇಯತ್ತೆಗೆ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದೀ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪರ್ಸಿಯನ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ?... ಈ ಹಿಂದೀ ವಿಷಯ ನಮಗೇ ಯಾಕೆ ? ಮೇಲಿನವರಿಗ್ಯಾಕೆ ಬೇಡ ?

ಸಿಂಧು:— ಯೇ ಹಿಂದೀ ಇರಲೇ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೀ ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳನ್ನ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಒಹಳ ತ್ರಾಸ ಆಗತದೆ !

ಗೋದಾವರಿ:— ಅಲ್ಲಾ, ಇಷ್ಟು ಭಾಷಾ ಏನೋ ಕಲೀತವಿ. ಆದರೆ ವಧೂಪರೀಕ್ಷದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಯಾವ ಭಾಷೆಯೊಳಗೂ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ !

ಕಾವೇರಿ:— ಇಂದಿನಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ

ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು... ಮೊದಲನೆಯ ಚಳವಳಿ ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು !

ಸಿಂಧೂ:— ಹೌದು ! ಮುಂದೆ ಬೇಕಾದರೆ ಮರಗಳೆ ವಧುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕತಾ ಬರಲಿ !

ಗೋದಾವರಿ:— ಇಲ್ಲಾ, ಬಂದರೂ refuse ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು !

ಕಾವೇರಿ:— ಹಾಗಾದರೆ ಗೋದಾವರೀ, ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ವಚನಕೊಡುವಿಯಾ ?

ಗೋದಾವರಿ:— (ಗಾಬರಿಗೊಂಡಂತೆ) ಅಂ !.. (ಮುಲ್ಲಗೆ) ಹೂಂ, ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಡಲಿ !

ನರ್ಮದಾ:— ಅಲ್ಲಾ, ಅವಿವಾಹಿತಳೇ ಆಗೋದಾದರೆ ಈ ಕಲಿಯುವ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ ಯಾಕೆ ಬೇಕು... ಅಂತೀಯೇನು ?

ಸಿಂಧೂ:— ಇಲ್ಲ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಸತಾಳಂತ !

ಕಾವೇರಿ:— ಯಾಕೆ ಸಿಂಧೂ, ನೀನು ಸಿದ್ಧಳಿರುವಿಯೇನು ?

ಸಿಂಧೂ:— ಎದಕ್ಕೆ ?..... ಓಹೊ !

ನರ್ಮದಾ:— ಅಲ್ಲ, ಕಾವೇರೀ, ಸ್ವತಃ ನೀನೇ ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೀಯೇನು ?

ಗೋದಾವರಿ:— ಛಿ. ಅವಳು ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಅಲ್ಲೇನು ?

ಸಿಂಧೂ:— ಅಲ್ಲಾ, ಇವೊತ್ತು ಇನ್ನೂ ಟೀಚರೇ ಬರಲಿಲ್ಲವು ?

ನರ್ಮದಾ:— ಇವೊತ್ತು ಸ್ಟೆಶನ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಅಲ್ಲೇನು ? ಸ್ಟೆಶನ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಅಂದವ್ಯಾಳು, ಹೇಳಿದ ವೇಳೆಗೆ ಬರತಾರೇನು ?

ಗೋದಾವರಿ:— ಮತ್ತೆ ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ?

ನರ್ಮದಾ:— ಹಾ, ಕಾವೇರೀ, ಇದೂ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಅಡಚಣೆ ನೋಡು !

ಸಿಂಧೂ:— ಅಂದರೆ... ನಮ್ಮ ಟೀಚರೂ ಅವಿವಾಹಿತರೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ-ಅಂತೀಯೇನು ?

ಕಾವೇರಿ:— ಅದಿರಲಿ, ಈಗ ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಕೊಡುವವರು ಕೈಯೆತ್ತಿರಿ.....ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆ ಹೆಸರು ಸನ್ನದೇ !

ಗೋದಾವರಿ:— ಅಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ತಿಳಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಗತಿ ನೆಟ್ಟಗಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಳೆಗೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒರೋದೂ ಒಂದಾದೀತು !

ಕಾವೇರಿ:— ಇಂತಹ ಹೇಡಿ ಹೆಂಗಸರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮನಾಡು ಈ ಹಾಡಾಗಿರುವುದು !

ನರ್ಮದಾ:— ಅಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಯೆಂದರೆ ಗಿಡದ ನೆಳಲು, ಮರದ ಬಳ್ಳಿ ! ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಥಾನ ಎಲ್ಲಿಯದು ?

ಕಾವೇರಿ:— ಮೊದಲು ಈ ಉಪಮಾನಕ್ಕೇ ಸ್ಥಾನಕೊಡಬಾರದು.....ನೀವು ಬಿಡಿರಿ, ನಾನು ಸನ್ನ ಧೈರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ !

ನರ್ಮದಾ:— ಅಂದರೆ- ಭಾವೀ ಬಿಳೋದೇ ಹೆಂಗಸರ ಧೈರ್ಯ ಸಾಧನೆ ಅಲ್ಲ... ಹೌದಲ್ಲೋ-ಮತ್ತೆ ?

ಸಿಂಧೂ:— (ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಓಡಿಬಂದು) ಓಹೊ ! ಬಂದರು. ಬಂದರು ಟೀಚರ್ ಬಂದರು. (ಒಳಗಿನಿಂದ ಟೀಚರ್ ಬರುವರು. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಂಕ್ಟ್, ಬಲಬಗಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೀಡರ್ ಭತ್ತಿ, ಕಾಲೊಳಗೆ ಅರ್ಧಬೂಟೆಗಳು ತಿರುಸು-ಕಟ್ಟಿನ-ಶೂಜ್, ಒಂದು ನಿಶಿಷ್ಟ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ... ಇತ್ಯಾದಿ.)

ಟೀಚರ್:— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಿರಿ. (ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಕುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ) ಇದೇನು ! ಯಾರೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ !... ಕಾಲಿಗೆ ಒರೋದು ಅಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಗಂಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋದ್ದಾರು ಆಗತದೆ.... ಒಳ್ಳೇದು ನಾಳೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭೀಕೃತವಾದ ತಯಾರಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು ?.. ಗೋದಾವರೀ, ಸ್ನಾನಗತಗೀತೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿದೀನು ? ಹೇಳು ನೋಡುವಾ !

ಗೋದಾವರಿ:— ಹುಣ್ಣಿ ಟೀಚರ್. ' ತಾಯೆ, ಬಾರ, ಮೊಗವ ತೋರು, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಾತೆಯೆ ! '

PHOTO ENLARGEMENTS

16"
by
20"
Size

★
Rs.
6
Only

12"
by
18"
Size

★
Rs.
5
Only

HIGH CLASS WORK
EXECUTED BY
SPECIALIZED ARTISTS
Equipment Most Modern !
Entire Satisfaction Guaranteed.

National Photo Art Studio,
Radha-Krishna Peth, HUBLI.

ಕಾನೇರಿ:— ಅಂ !

ಗೋದಾವರಿ:— (ಗಪಗಪಿ ನಗುತ್ತ) ಹೌದು ಅಂದೆ !

ನರ್ಮದ:— ಎಷ್ಟೋ ಗಂಡವರು, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಬೋಧಿಸತಾರಲ್ಲ, ಹಾಗೇ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು...ಅಂತ ನಾವು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅನಂತಕಾಲಕ್ಕೂ ಗಂಡಸರಿಂದ ಒದಗುವ ಗಂಡಾಂತಗಳು ತಪ್ಪಬಹುದು.

ಕಾನೇರಿ:— ನರ್ಮದಾ, ನೀನೇನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅಸ-ರಾಗ್ಯದ ಮಾತೇ ಹೇಳುತ್ತೀ ! ಅಲ್ಲ, ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಸಂಘದ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರರೇ ಬರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥಾದು 'ಗಂಡಸರಿಂದಾಗುವ ಆಡಳಣಗಳು' 'ಗಂಡಸರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಬಾರದು' ಅಂತ ನಾರ್ಥಪ್ರಚಾರದಂತೆ ನಾರ್ಥಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ ನಡೆಯೋದು ಬಂದಾದೀತು !...ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗೈವುರುಷರ ಅನುಮೋದನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆಯುವ ಒಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ? ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಅಂದರೆ ರಥದ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳಿದ್ದಂತೆ...ಅಂತ ಹೇಳತಾರಲ್ಲ !

ನರ್ಮದಾ:— ರಥದ ಗಾಲಿ ಆಯಿತು, ಟಾಂಗಾದ ಗಾಲಿ ಆಯಿತು....ಮೋಟಾರ ಬಸ್ಸಿನ ಗಾಲಿಗಳಿದ್ದಂತೆ ಅಂದರೆ ಮತ್ತಷ್ಟೂ ಗಂಡಾಂತರ ಒದಗೀತು.

ಸಿಂಧು:— ಹಾಗಾದರೆ 'ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಅಂದರೆ ಒಂದು ರಾಯಿಟ್ ಆಂಗ್ಲದ ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಕೋನಗಳಿದ್ದಂತೆ' ಅಂತ ಹೊಸದೊಂದು ಉಪಮೆ ಕೊಡೋಣ !

ನರ್ಮದಾ:— ಅಲ್ಲಾ, ನಾವು ಒರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ ಮನಸ್ಸು ಒಲಿಸಿ, ಶಾಲೆಯ ಗ್ರಾಂಟ್ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಸಲವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನಾಮಾತೃವಂತಹ ಉನ್ನತವಾದ ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು...ಅಂತ ನನ್ನ ದೀನವೂಜನೆ..... ಇವೊತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಬೇರೆ ಆಗಿದೆ: 'ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಂದರೆ ಮದುವೆಯಾಗದ ಹುಡುಗಿಯರು ಎಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಣವಡೆದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆಗಬಹುದು' ಎಂಬ ಹಡೆದವರ ಸ್ವಾರ್ಥನಾಥನೆಯ ಉದ್ದೇಶದ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಸಿಂಧು:— (ಚಪ್ಪಾಳೆಹೊಡೆದು) ಇದು ಮಕ್ಕಲ್ಲಾ ಅಂತ ನನ್ನ ಅನುಮೋದನೆ ಇದೆ....ನಗಬೇಡಿರಿ, ಯಾಕಂದರೆ ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಹುಡುಮಾಸ್ತರು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಏನೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಐದನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ ಬಿಡುವದು ಅಂತ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಾನೂ ಅವರೇ ಹೇಳಿದರು. ಏನೆಂದರೆ 'ನಾಲ್ಕನೆಯ ಇಯತ್ತೆ ಆದ ಕೂಡಲೆ ನೇತೃತ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲಾ ಮದುವೆಯಾಗಿ

ಬಿಡುತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಬರೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಿಳೆಯರು, ಕೊಂಕಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಇವರೇ ಉಳಿಯುವರು'..ಅಂತ.

ನರ್ಮದ:— ಅದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ಅಡಚಣೆ.

ಸಿಂಧು:— ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷೆಯರ ಭವಣಿಯೆಂದರೇ ಮುಗಿಯಿತು. ಪ್ರತಿವರುಷ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಮೂರುತಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿನ ರಜೆ ಬೇಕೇಬೇಕು. ಮೇಲಾಗಿಯೂ ಅವರು ಸಂತಾನಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಡುಗಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ, ಬೇಗನೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬರಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ 'ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವಿವಾಹಿತ ರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು' ಎಂಬ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನೂ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಗೋದಾವರಿ:— ಛಿ, ಛಿ, ಅವರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಪ್ಪಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ... ಮತ್ತು !

ಕಾನೇರಿ:— ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿನೇ ಕಡಿಮೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇವೆ. ಸರಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷರ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗೆ ನಾವು ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ಲಾಟಫಾರ್ಮಿನ ಮೇಲೆ, ಪುಸ್ತಕದ ಚಳವಳಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳೇಕೆ ಇರಕೂಡದು ? ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ಕಲಿಯತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ನಾವೂ ಕಲಿಯಬೇಕಂತೆ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರೂ ಯಾಕೆ ಕಲಿಯಬಾರದು ?

ಗೋದಾವರಿ:— ಹೌದು. ಮಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಟ್ರಿಗೊನಾಮೆಟ್ರಿ- ಸಂಸ್ಕೃತಗಳಂತೆ ಕನೂತಿ ಮತ್ತು ಅಡಿಗೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪುರುಷರಿಗೂ ಇಡಬೇಕು.

ಸಿಂಧು:— ಅಕುದು. compulsory ಇಡಬೇಕು.

ಗೋದಾವರಿ:— ಆದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಇಯತ್ತೆಯೊಳಗ-ಅದೂ ಮೂರನೆಯ ಇಯತ್ತೆಗೆ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದೀ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪರ್ಸಿಯನ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ?... ಈ ಹಿಂದೀ ವಿಷಯ ನಮಗೇ ಯಾಕೆ ? ಮೇಲಿನವರಿಗ್ಯಾಕೆ ಬೇಡ ?

ಸಿಂಧು:— ಯೇ ಹಿಂದೀ ಇರಲೇ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೀ ಚಿತ್ರ-ಪಟಗಳನ್ನ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಒಹಳ ತ್ರಾಸ ಆಗತದೆ !

ಗೋದಾವರಿ:— ಅಲ್ಲಾ, ಇಷ್ಟು ಭಾಷಾ ವಿನೋ ಕಲೀತವಿ. ಆದರೆ ವಧೂವರೀಕ್ಷದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಯಾವ ಭಾಷೆಯೊಳಗೂ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ !

ಕಾನೇರಿ:— ಇಂದಿನಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ

ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು...ಮೊದಲನೆಯ ಚಳವಳಿ ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು !

ಸಿಂಧೂ:— ಹೌದು ! ಮುಂದೆ ಬೇಕಾದರೆ ವರಗಳೇ ವಧುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕತಾ ಬರಲಿ !

ಗೋದಾವರಿ:—ಅಲ್ಲಾ, ಒಂದರೂ refuse ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು !

ಕಾವೇರಿ:— ಹಾಗಾದರೆ ಗೋದಾವರೀ, ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ವಚನಕೊಡುವಿಯಾ ?

ಗೋದಾವರಿ:— (ಗಾಬರಿಗೊಂಡಂತೆ) ಅಂ !.. (ಮುಲ್ಲಗೆ) ಹೂಂ, ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಡಲಿ !

ಸರ್ವದಾ:— ಅಲ್ಲಾ, ಅವಿವಾಹಿತಳೇ ಆಗೋದಾದರೆ ಈ ಕಲಿಯುವ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ ಯಾಕೆ ಬೇಕು...ಅಂತೀಯೇನು ?

ಸಿಂಧೂ: — ಇಲ್ಲ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಸತಾಳಂತ !

ಕಾವೇರಿ:— ಯಾಕೆ ಸಿಂಧೂ, ನೀನು ಸಿದ್ಧಳಿರುವಿಯೇನು ?

ಸಿಂಧೂ:— ಎದಕ್ಕೆ ?.....ಓಹೊ !

ಸರ್ವದಾ:— ಅಲ್ಲ, ಕಾವೇರೀ, ಸ್ವತಃ ನೀನೇ ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೀಯೇನು ?

ಗೋದಾವರಿ:— ಛಿ. ಅವಳು ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಅಲ್ಲೇನು ?

ಸಿಂಧೂ: — ಅಲ್ಲಾ, ಇವೊತ್ತು ಇನ್ನೂ ಬೇಜರೆ ಒರಲಿಲ್ಲವು ?

ಸರ್ವದಾ:— ಇವೊತ್ತು ಸೈಕಲ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಅಲ್ಲೇನು ? ಸೈಕಲ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಅಂದಮಾಲು, ಹೇಳಿದ ವೇಳೆಗೆ ಬರತಾರೇನು ?

ಗೋದಾವರಿ:— ಮತ್ತೆ ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ?

ಸರ್ವದಾ:— ಹಾ, ಕಾವೇರೀ, ಇದೂ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಅಡಚಣೆ ನೋಡು !

ಸಿಂಧೂ:— ಅಂದರೆ...ನಮ್ಮ ಬೇಜರೂ ಅವಿವಾಹಿತರೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ-ಅಂತೀಯೇನು ?

ಕಾವೇರಿ:— ಅದಿರಲಿ, ಈಗ ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಕೊಡುವವರು ಕೈಯೆತ್ತಿರಿ.....ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆ ಹೆಸರು ನನ್ನದೇ !

ಗೋದಾವರಿ:— ಅಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮ ಶರಾವು ನಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ತಿಳಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಗತಿ ನೆಟ್ಟಗಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಳೆಗೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒರೋದೂ ಒಂದಾದೀತು !

ಕಾವೇರಿ:— ಇಂತಹ ಹೇಡಿ ಹೆಂಗಸರಿದಲೇ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಈ ಹಾದಾಗುವುದು !

ಸರ್ವದಾ:— ಅಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಯೆಂದರೆ ಗಿಡದ ನೆಳಲು, ಮರದ ಬಳ್ಳಿ ! ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಥಾನ ಎಲ್ಲಿಯದು ?

ಕಾವೇರಿ:— ಮೊದಲು ಈ ಉಪಮಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನಕೊಡಬಾರದು.....ನೀವು ಬಿಡಿರಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಧೈರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಬೊಂಕಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ !

ಸರ್ವದಾ:—ಅಂದರೆ- ಭಾವೀ ಬಿಳೋದೇ ಹೆಂಗಸರ ಧೈರ್ಯ ಸಾಧನೆ ಅಲ್ಲ...ಹೌದಲ್ಲೋ-ಮತ್ತೆ ?

ಸಿಂಧೂ:— (ಜಗಳ ಹೋಗಿ ಓಡಿಬಂದು) ಓಹೊ ! ಬಂದರು. ಒಂದರು ಬೇಜರ್ ಬಂದರು. (ಜಗಳನಿಂದ ಬೇಜರ್ ಬರುವರು. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಸ್ ಪೋರ್ಟ್, ಬಲಬಗಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೇಡಿ ಫಿಕ್ಸರ್, ಕಾಲೊಳಗೆ ಆರ್ಥಬೂಟಿನ ತಿರುಪ-ಕಟ್ಟುವ-ಶ್ಯಾಜ್, ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ. . ಇತ್ಯಾದಿ.)

ಬೇಜರ್:— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಿರಿ. (ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ) ಇದೇನು ! ಯಾರೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ !...ಕಾಲಿಗೆ ಒರೋದು ಅಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಗರ್ವವು ನನಗೆ ಮೋದ್ದಾಂಗೆ ಆಗತದೆ....ಒಳ್ಳೇದು ನಾಳಿನ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವದ ತಯಾರಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು ?..ಗೋದಾವರೀ, ಸ್ವಾಗತಗೀತೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿದೇನು ? ಹೇಳು ನೋಡುವಾ !

ಗೋದಾವರಿ:— ಹೂನ್ರಿ ಬೇಜರ್- ತಾಯಿ. ಬಾಂ, ಮೊಗವ ತೋರಿ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಾತೆಯೆ !

PHOTO ENLARGEMENTS

16"
by
20"
Size

★
Rs
6
Only

12"
by
18"
Size

★
Rs.
5
Only

HIGH CLASS WORK
EXECUTED BY
SPECIALIZED ARTISTS
Equipment Most Modern !
Entire Satisfaction Guaranteed.

National Photo Art Studio,
Radha-Krishna Peth, HUBLI.

ಟೀಚರ್:— ಇದೇನೇ-ಧಾಟಿ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲ... ಅಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಆ 'ಫ್ಯಾಹೊ ಫ್ಯಾಹೊ...' ಫುಲೇ ತಾಜೆ' ಅಂಬೂ ಧಾಟಿ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಬರತದೇನೋ ನೋಡು! ಆ ಧಾಟಿ ಒಹಾಳ ಭಾನ್ ಆಗತದಲ್ಲ?

ನರ್ಮದಾ:— ನಮ್ಮ ಭಾಯಿಗೆ ಧಾಟಿಯ ಭಾನ್ ಸ್ವನ ಒಹಳ.

ಟೀಚರ್:— ಹಾಗಾದರೆ, 'ಪ್ರಿಯ ಆಮುಚೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಮಿ' ಅಥವಾ 'ಆಮುಚಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾ'— ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿರಿ.

ಗೋದಾವರಿ:— ಬಾಯಾ, ನಾವು ಕನ್ನಡ ಹಾಳು ಹಾಡು-ವವರು. ಬೇಕಾದರೆ 'ಉದಯವಾಗಲಿ' ಅನ್ನ ತೇನೆ.

ಟೀಚರ್:— ಹಾ, Hold your tongue Godu— ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠೀ ಅಂತ ವಾದ ಹೂಡ-ಬಾರದು, ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲೋ! ತಮ್ಮ ಹತ್ತರಾಗರೋ ಶಾಪವಣಾ ಕೇಳಬ್ಯಾಡ್ತಿ... ಸುಳ್ಳೇ ಇಲ್ಲದ ಝುಗಳಾ ಮಾಡೋದು!

ನರ್ಮದಾ:— (ಮೆಲ್ಲಗೆ ಗೋಡೂಗೆ) ಇದೂ [ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀ-ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಡಳಣಿ ನೋಡು. ಕಾವೇರಿ, ಇದೂ ಒಂದು point ತಗೊ!

ಟೀಚರ್:— ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡೋದು... ಆ ಹಾಡು ತಗೊಂಡು? ನೀವು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನ ಸ್ವಾಗತಮಾಡತೀರೋ, ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಹಾಳು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡತೀರೋ?... ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದೀ ಹಾಡು ಹಾಡಿರಿ; ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ಅದು!

ಸಿಂಧೂ:— ಬಾಯಾ, ಹಾಗಾದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಹಾಡಬಾರದು? 'ವೇದಾಂತೇಷು ಯಮಾಹುರೇಕ ಪುರುಷಂ, ವ್ಯಾಪ್ಯಸ್ಥಿತಂ ರೋದಸೀ!'

ಟೀಚರ್:— ಛೇ! ಅದೇನು 'ರೋಡಸೀ' ಅಂತ ಕೊನೆಗೆ?

ನರ್ಮದಾ:— ಹೌದು, ಮೇಲಿನ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ 'ರೋಡಸೀ'ನೇ ಆದೀತು. (ಕಾವೇರಿ-ಗೋಡೂ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೇ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೊ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಕಾವೇರಿ: ಗೋಡೂ:— ಬಾಯಾ, ನಾವು ಕನ್ನಡ ಹಾಡು ಆದರೇ ಬರುವವರು. (ಟೀಚರ್ ದುರುಗುಟ್ಟುತ್ತ ನಿಲ್ಲುವಳು.)

ನರ್ಮದಾ:— ಬಾಯಾ, ಅವರು ಚಳವಳಿಯ ಮಂದಿ. ನಾಳೆ ನಿಂದ ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸುವವರಿದ್ದಾರೆ!

ಟೀಚರ್:— ನಾಳೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸತೇನೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕೈ!

ನರ್ಮದಾ:— ಬಾಯಾ, ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಯವರೆಗಾದರೂ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವರೋ ಇಲ್ಲಿನೋ ನೋಡಿರಿ!

ಟೀಚರ್:— ಯಾಕೆ, ಮದುವೆಯ ನಿಶ್ಚಯ ಆಗಿದೆಯೇನು?

ನರ್ಮದಾ:— ಹೇಳಿದೆಲ್ಲ ಬಾಯಾ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಚಾರ ಅಂತ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಾಯಕನಂತೆ ಇವರೂ ಆಜ್ಞೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಅಂತ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸುವವರಂತೆ!

ಟೀಚರ್:— ಹಾ, Hold your tongue— ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಾತು ಆಡಬಾರದು.

ಕಾವೇರಿ:— ನಾವು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡರೂ ಆಡಬೇಕೋ ಬೇಡೋ ಹೇಳಿರಿ. ಬಿನ್ ಇಯತ್ತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ ಬಿ. ಎ.ದ ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲರೂ— ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿರಿ, hold your tongue ಎಂದೇಹೇಳುವವರು. ಹಾಗೆಂದೇ ಹೆಂಗಸು ಇಂದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಮುಖವೀನಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹೆಂಗಸಿನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಮೇಲಿನವರೊಳವ ರೆಲ್ಲಾ ಬೀಗಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಬೇಡಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.

ನರ್ಮದಾ:— ಹೌದು, ಮದುವೆ ಆಗುವವರೆಗೆ ಮಾಸ್ತರರ ಕಟ್ಟಾಯ, ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರ ಕಟ್ಟಾಯ. ಅಂತೂ ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಳೆಯರಿಗೆ ಹಿಟ್ಟರನ ಆಳಿಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ!

ಟೀಚರ್:— Hold your tongue! ಇದು ನೋಡ್ತಿ ಎಲ್ಲರೂ ಶಾಂತಚಿತ್ತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನೀವು ಹೀಗೆ ಹುಡುಗ-ತನದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಿಷ್ಠರಂತೆ ಮುಖ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಕಳಂತೆ ಮಾಡೋದು ಶೋಭಿಸೋದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಿಸ್ ನಾಯಿಟಿಂಗೇಲ್ ಇವಳು ಸಮಾಜಸೇವಾಮಾಡಿದಳು—ಆ ಪ್ರಕಾರ ನೀವು ಸಮಾಜಸೇವಾ ಮಾಡಬೇಕೂ ಅಂತ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಆದೆ. ಶಕುಂತಲಾನ ಪಾಠ ಓದಿ ನೀವೂ ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬಾರದು. ಹಂಸಕ್ವೀರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ—ಯಾವುದು ಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೋಡ್ತಿ, ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಗತಿ ಸಂಘ' ಸ್ಥಾಪನಾ ಮಾಡುವವರು ಇದ್ದೀವಿ, ಹೀಗೆ ನಾವು ಒಂದಿಲ್ಲ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ ಮುಂದೆ ಒರತದೆ. ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗತಾರೆ!

ನರ್ಮದಾ:— (ಕಾವೇರಿಗೆ) ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಯ ಪಗಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸತಾರೆ!

ಕಾವೇರಿ:— ಇಷ್ಟೇ ಏನು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಧ್ಯೇಯ? .... ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರಂಭದ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಯಾಕೆ? ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಯಾಕೆ ಬೇಡ? ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಯಾಕೆ ಕಾಲು ಹಾಕಬೇಕು?

ನರ್ಮದಾ:— ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾಲವೇ ಹಾಗಿದೆ!

ಟೀಚರ್:— ಇಲ್ಲಾ, ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಅವರಿಗೆ ರಜೆಯಮೇಲೆ ದ್ವಾರ.

ಸಿಂಧೂ:— ಮೂರು ತಿಂಗಳ ರಜೆ ಏನಿ?

ಕಾವೇರಿ:— ಹಾಗಾದರೆ ನಮಗೆ ಈ ಕಾಲೆಯೇ ಬೇಡ ; ಎಲ್ಲರೂ ನಡೆಯಿರಿ !

ಟೀಚರ್:— ನೋಡಿ, ಯಾರಾದರೂ ಎದ್ದುಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಕರಿಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ:.... ಸುಮ್ಮನೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಾಳೆನ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿರಿ.... ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಂಭಾಷಣೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿರಿ ! ಬೇಕಾದರೆ ಗಡಕರಿ ಅವರ ಸಕಾಳಚೆ ಅಭ್ಯಾಸ- ಅದೇ ನೋಡಿ. (ಕಾವೇರಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲುವಳು.)

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಸಿಪಾಯಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ಸಿಪಾಯಿ:— (ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ) ಬಾಯಿ ರಾಮಸಾಬ ಬಲಾ ತೇ ಹೈ. ಹುಡುಗಿ, ಬಹಳ ಅಳಾಕ ಹತ್ತಿತಂತಿ ಅದಕ್ಕ ಕರೀ ತಾರು. (ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪೊಕ್ಕನೆ ನಗುವರು.) ಹಾಂಗೇ ಇದೊಂದು ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಬಾ ಅಂದಾರಿ. (ಕೊಡುವನು)

ಟೀಚರ್:— (ಪತ್ರ ಓದಿದು)....As my husband is unwell I cannot attend the school tomorrow. So please post-pone the inaugural adress. ಇದು ನೋಡಿ ಹೆಡ್ ಮಿಸ್ಟ್ರಿಸ್ ಅವರ ಪತ್ರ. ಸಂಘದ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಬೇಕಂತೆ !

ಕಾವೇರಿ:— ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಹೇಳುವದು. ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳು ಇವೆಲ್ಲಾ ಅಂತೆ ; ಸ್ತ್ರೀಯಳು ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗದ ಹೊರತು ಗರ್ವಂತರವೇ ಇಲ್ಲ !

ಸಿಪಾಯಿ:— (ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಬಾಯಿ ಸಾಹೇಬ, ಹೊರಗೆ ಯಾರೋ ನಿಂತಾರಿ !

ಟೀಚರ್:— ಗಂಟಸರೊ ಹಂಗಸರೋ ?

ಸಿಪಾಯಿ:— ಪೋ ಬುಡ್ಡಾ ಹೈ ಬಾಯಿ ಸಾಬ್ !

ಕಾವೇರಿ:—ಯೇ, ಗಂಡಸರನ್ನ ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬಿಡಬೇಡ !

ಟೀಚರ್:— ಇರಲಿ ! ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಬಂದಾಗ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬಾರದು. (ಸಿಪಾಯಿಗೆ) ಕರೆ ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ !

(ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಬರುವನು. ಸಾಧಾರಣ ಹಗ ವಯಸ್ಸಿನವ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಶರಣತೆಯ ವೇಷ. ನೋಡಲೇನೂ ಸನಾತನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.)

ಗೃಹಸ್ಥ:— (ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ಹ-ಹ-ನಾನೇನಿ, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿ ಕಾವೇರಿನ್ನ ಕರೀಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. (ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ) ಕಾವು, ನಡಿಯವ್ವಾ ! ನಡೀ ! ಇವೊತ್ತು ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂದರೂ ಒಂದಿ ಯೇನು. ಹೊಂ, ಇಲಿ ನಡಿನಡಿ ! ಆಲ್ವೆ ಅವರು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೂತಾರಿ ! ನೀನಿಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಕೂತೀದಿ. (ಟೀಚರಿಗೆ) ಬಾಯಿ, ಇವತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ನಮಸ್ತು ಹುಡುಗಿನ್ನ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡಿ. ಆಕೆನ್ನ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಾರ !

ಎಲ್ಲರೂ:— (ಚಪ್ಪಕಿಟ್ಟು) Congratulations ಕಾವೇರಿ ! ಎಂದು ಹೋಳಿಗೆ ?

ನರ್ವದಾ:— ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ನಿನ್ನ ಸಾರ್ವೀ ಪ್ರಚಾರ ?

(ಕಾವೇರಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆ ಕೆಳಗಿಡುವಳು. ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ, ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹುಲಿಯಂತೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ವಸಾಯಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಳು.)

ಗೃಹಸ್ಥ:— ಹ-ಹ-ಹ ! ಎನೊ ಅಕೀ ಬಾಸಿಂಗ ಬಲಾ ಒದಗಿ ಬಂದಿದ್ದರ ಹೋಳಗೀನೂ ಸಿಗಬಹುದು ನಿಮಗ ! (ಟೀಚರಿಗೆ) ಬರತೇನಿ ರಾಯರ, ಅಲ್ಲ ಬಾಯಿ— ಹ - ಹ - ಹ ! ಮುಪ್ಪಿ ನಲ್ಲಿ ಮರವು ! .... ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಧ್ಯಾಸ ಹಾರತಂದ ! ಅಗ್ಗಿ ಮಾಸ್ತರ್—ಛೂ,ಬಾಯಿ!ನಮಸ್ಕಾರ ! ಎನೋ ನಿಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಇದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯ ಅಕ್ಕೀಕಾಳು ಹಾಕಬೇಕೂ ಅಂತೇನಿ. ಅಕ್ಕೀದೊಂದು ಮದಿವೀ ಮಾಡಿದ ಅಂದರೆ, ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಗೆದ್ದಂತೆ ಆಯಿತು. .... ಹುಡುಗನೂ ಛಲೋ ಇದ್ದಾನೇನಿ. ಉತ್ಪನ್ನ ನೆಟ್ಟಗದ ! ಕಲತಾಕೀ ಅಂದಮಾಲ್ ವಿಶೇಷ ವರದಕ್ಕಿಣೀ ಕೇಳಿ ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ. ಆತನೂ ಕಲಿತವನೇ ಇದ್ದಾನೇನಿ.... ಹ - ಹ ! ಬರತೇನಿ ರಾಯರ, ಅಲ್ಲ ಬಾಯಿ ಹಾಗಾದರ !

ಟೀಚರ್:— (ನಗುತ್ತ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ಒಳ್ಳೇದು, ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗದ ಲಗಾಮು ಮಾತ್ರ ಬೇಗನೆ ಹಾಕಿರಿ !

ಗೃಹಸ್ಥ:— (ಬಿನ್ನಿಟ್ಟು) ಕಾವು, ನಡಿಯವ್ವಾ (ಮುಂದೆ ಹಾಕಿ. ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ)

ಎಲ್ಲರೂ:— (ಹಿಂದಿನಿಂದ) Congratulations ಕಾವೇರಿ ! Three cheers for the prospective wife ! ಹಿವ್, ಹಿವ್ - ಹುರೆ !

(ತೆರಿ)

ಶರಣಸಂದೇಶ

(ವಾರಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು
ಹಿಂದೂ ಸಂಘಟನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿ
ಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವ್ಯತ್ಯಪತ್ರಿಕೆ
ಯೆಂದರೆ ಇದೊಂದೆ. ದೇಶ-ವಿದೇಶದ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನೂ
ವಿಚಾರವೂಣ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಓದಬಹುದು.
ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆಯ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦ ಗಳು.

‘ ಶರಣಸಂದೇಶ ’

ಪೋಸ್ಟ್ : ಅಲಮಟ್ಟಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪುರ.

ಹಾಸ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ

ಶ್ರೀ. ಖಾನೋಳಕರೆ ಶ್ರೀಧರರಾಯರು, ಪುಣೆ

ಹಾಸ್ಯವೆಂದರೊಂದು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯ ರಸ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ನಗೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ರಸದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀತ್ತಲಾಗಿ ಮುದ್ರಣಕಲೆಯಿಂದ ವಾಚ್ಯವು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಭವ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ಮನೆಮನೆಗೂ ಹಗುರಾಗಿ ಹೋಗಲನುವಾದ್ದರಿಂದ, ಹಾಸ್ಯರಸಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುವು ದೊರೆಯಿತು. ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ, ಕವಿತೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯರಸದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಸಮಾಜ-ಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಪೂರ್ವಸಮಾಜಸಮ್ಮತವಿರುವ ಧರ್ಮ, ಆಚಾರ, ರೂಢಿ, ಇವುಗಳ ಟೀಕೆಯಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಇಂಥ ಧರ್ಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಪೂರ್ವಾಚಾರ ಪಂಡಿತರ ಮೇಲೆಯೂ ನಗೆಯುಳ್ಳ ಟೀಕಾಸ್ವರಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಡಲುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸುಧಾರಕರನ್ನು ವನರ ಕಲ್ಪನಾತೀತವಾದ ಉದ್ಧಾಮ ತನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪ್ರತಿಟೀಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹಾಸ್ಯರಸದ ರುರಿಗೆ ಪೂರವೇ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ, ನೈತಿಕ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೆಳಿಸುವವರ ಲೇಖನಗಳು, ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ದುದಿದ್ದರಿಂದ, ಬರೆಹಗಾರರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯರಸದ ಉಪ್ಪು-ಖಾರಗಳು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬೆರೆತಿದ್ದುದರಲ್ಲೇನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಹಾಸ್ಯವಿಲ್ಲದ ಲೇಖನವು ಮಳಲೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯ್ದಂತೆ, ಅಡಿಗೆಗೆ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆನಂದವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಎನಿಸತೊಡಗಿದೆಯಾಗ.

ಜೀವನವೇ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ. ಜೀವನದೊಳಗಿನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೇ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯಾಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಾಗಲಿ ರಚಿಸಿ, ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದುಂಟು. ಕಾದಂಬರಿ ಕಾರರು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದುಂಟು. ಕಥನಕಾರರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪೋಣಿಸುವುದುಂಟು. ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಕಟ ಭಾವಗಳಿಗೇ ರಸವೆಂದನ್ನುವುದುಂಟು. ಶೃಂಗಾರ, ವೀರ, ಕರುಣಾ, ರೌದ್ರ, ಹಾಸ್ಯ, ಭಯಾನಕ, ಬೀಭತ್ಸ, ಅದ್ಭುತ, ಶಾಂತ, ಲಲಿತ- ಎಂಬವೇ ರಸಗಳು. ಇವು ಜೀವನದೊಳಗಿನ ಮೂಲ ನೈಸರ್ಗಿಕಭಾವಗಳಂತಿರುವುವು. ಶೃಂಗಾರವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನವೇ ಹುಟ್ಟಲಾರದು. ಜೀವನ ಬೆಳೆಯುವುದು ವಾತ್ಸಲ್ಯ-

ರಸದಿಂದ. ಜೀವನದೊಳಗಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬೇಕೇ ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ವೀರರಸೋದಯವಾಯಿತು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಹಾಸ್ಯ-ಕರುಣಾರಸಗಳು ಮೊಳೆತದ್ದು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಗೆಯಕಡಲೇ ಬೆರೆತಿದೆ. ಸಂಸಾರವು ದುಃಖದ ಕಡಲಿಂದೇ ಸಾರುವವರು ಕೂಡ, ಹಗಲು ಹನ್ನೆರಡು ತಾಸೂ ನಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ದಿನದ ಮಗುವಿನಿಂದ ನೂರು ವರ್ಷದ ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕನ ವರೆಗೆ ಹಾಸ್ಯದೇವತೆಯ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಕ್ಕನಗೆ ನೀರಾದರೆ ಸಮುದ್ರವಾಗಬಹುದು; ಅತ್ತ ಅಳುವು ನೀರಾದರೆ ಗಡಿಗೆಯೂ ತುಂಬಲಾರದು. ಆನಂದದಿಂದಲೇ ಜೀವನವು ಹುಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಗೆಯಾದರೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ರೀತಿಯದು? ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೂಬಿಸಿಲನ್ನು ಹಳೆಯವನಿಗೆಯಿಂದ- ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ, ನಗೆಮುಗುಳಿನಿಂದ-ಹೊಟ್ಟೆ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಗೆ ಹಾಸು-ಹೊಕ್ಕು ಆಗಿರುವುದಾದರೂ ನಾವು 'ನಗೆ ನಗುತ್ತೇನೆ?' 'ನಗೆಯ ಮೂಲವೆಲ್ಲಿ?' ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸಹೃದಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಟ್ಟವೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಿರುತ್ತದೆ.

ಹುಣ್ಣಾಗುವಂತೆ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಎಳುವಂತೆ ನಗೆ. ಅಳುವಂತೆ- ಮುಳುವಂತೆ, ಬಹಳವಾದರೆ ಹಾಡಿಹಾಡಿ ಅಳುವಂತೆ. ಅಳುವಾಗಲಿ ನಗುವಾಗಲಿ ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಗುವುವು. ನಕ್ಕನೀರಿಗಿಂತ ಅತ್ತ ನೀರೇ ಸ್ವಲ್ಪ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವು ಕಂಡುಬರುವುದರಲ್ಲೇನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಹಾಸ್ಯರಸವು ಎಲ್ಲ ರಸಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಯೇ ಇದೆ. ಶೃಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಕೂಡಿದರೆ ಕಬ್ಬಿನಮೇಲೆ ಜೀನಿನಿಟ್ಟಂತೆ. ವೀರದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಕೂಡಿದರೆ ಘನಮೇಘದೊಳಗೆ ತಳತಳಿಸುವ ಕೋಲ್ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದಂತೆ. ಕರುಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಕೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಣೀರನೊರಸಿದಂತೆ. ಯಾವ ರಸದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಕೂಡಲಾರದು? ಜೀವನದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ನಗೆಯು, ಕಾವ್ಯದ ಸಕಲಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಜೀವನವನ್ನಿತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ ಅತಿ ಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಈ ಹಾಸ್ಯನದಿಯ ಹುಟ್ಟಾದರೂ ಎಲ್ಲೆ? ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಈಶ್ವರನ ಕೈಲಾಸದಿಂದಿಳಿದ ಗಂಗೆಯ ತೆರದಿ ಈಕೆಯ ಪ್ರಪಂಚ. ಸಪಾಟಾದ ನೆಲವನ್ನು ಕಂಡರೆ ನೀರು ಸಪಾಟಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ದಿನೆ ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದೋಡುವ ನದಿಯು ತಗ್ಗು-ದಿನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಸಶಬ್ದವಾಗಿ ನಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವ ವಿಷಮತೆಯೇ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಕುರೂಪತೆ, ಅಸಂಬದ್ಧತೆ, ಅಸಂಭಾವ್ಯತೆಗಳಿಂದ ನಗೆಯು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಸುರೂಪವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗುವುದು. ಕುರೂಪತೆಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಮನ-ದೊಳಗೆ ಹಾಸ್ಯತರಂಗಗಳೇಳುವವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕುಡಿದ ಕುಡುಕನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ವಾಕ್ಯ-ಪ್ರಲಾಪಗಳಿಂದ ನಗದ ನರನಾರು? ವರ ಏಳುಘಟು, ವಧು ಮೂರು ಘಟು ಇರುವ ದಂಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗದೆ ಹೋದೀತೇ? ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಟಾಂಗಾದೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ಸ್ವೇತನ್ನಿಗೆ ಹೋದರು. ಹಮಾಲನ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನು ಒಳಗೊಯ್ದು ಬಿಕ್ಕಿಲೆ ತೆಗೆದರು. ಬಿಕ್ಕಿಲೆ ಬೀಗನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅನಂದವಾಯಿತು. ಗಾಡಿ ಬಂತು. ಹತ್ತೋಣವೇ? ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಕೂಸು! ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ. ತಿರುಗಿ ಟಾಂಗಾಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬರೋಣವಾಯಿತು. ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಕೂಸಿಲ್ಲ. ಅವ್ಯಯ್ಯಾ! ತೆಗೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ಆಜೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕೂಸು ಹಾಸಿದ ಜಮಖಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಆಡುತ್ತಿತ್ತು. ವೆಟ್ಟು ತಗುಲಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ಅನಂದವಾಯಿತು, ಫಜೀತಿಯಾಯಿತು, ನಗೆಯಾಯಿತು. ಗಗನದೊಳಗಿನ ಚಿಕ್ಕ ಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವವರಾರು? ಹಾಸ್ಯಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳುವವರಾರು. ಅದಕ್ಕೇನು ಮಿತಿಯೇ—ಮಾನವೇ? ಜೀವನದೊಳಗಿನ ಸತ್ಯಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೇ ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆಂದಮೇಲೆ, ಆ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಕೂಡ ಕೆವಿಗಳ, ಬರೆಹಗಾರರ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಅನಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ, ಲೆಕ್ಕವೆಷ್ಟು? ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಬರೆಹಗಾರರ ಭಾಷೆಯೊಳಗೆ, ಶಬ್ದದೊಳಗೆ, ವಾಕ್ಯಗಳೊಳಗೆ, ಸ್ವರಗಳೊಳಗೆ, ವ್ಯಂಜನಗಳೊಳಗೆ, ಬರೇ ವಿರಾಮ ಜಿನಗಳೊಳಗೆ—ತುಂಬಿದ ನಗೆ ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿ, ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿ, ವಕ್ರೋಕ್ತಿ, ಅಶ್ರುಕ್ತಿ, ಊನೋಕ್ತಿ, ಸುಭಾಷಿತ-ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹರಿದೇ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಾಡೆಯ ಮಾತುಗಳೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ನಗೆಯ ಪ್ರಪಂಚವು ಜೀವನವಿದ್ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಇದ್ದೇ ತೀರುವುದು. ಕಾಡುಜನರಲ್ಲಿಯೂ ನಗೆಯು ಇದೆ. ಅವರ ಪರ್ಣಕುಟಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾಲ್ಕತ್ತು ಅಂತಸ್ತುಗಳಿಂದ ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಪ್ರಾಸಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಚ್ಛಕ್ತಿಯಂತೆ ನಗೆ ತುಂಬಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಬಂದರು.

ಹಾಸ್ಯಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇಗಾಗುವದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೊ ಸಾತ್ವಿ ಮಾತೃ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಮಾನಸಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ವಿಚಾರ-ವಿವೇಚನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತ

ದಂತೆ: ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಚಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ, ನೆನಪಿನಿಂದ ನಗೆ ಬರುವುದುಂಟು. ನಾವು ಏನನ್ನಾದರೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಡೆ ಬಂದಿತೆಂದರೆ, ಅದರ ಪ್ರತಿಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು. ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಮಾನವಸ್ತುವೂ ಸಿಕ್ಕದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥ ಶಕ್ತಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುವುದು. ಅದು ನಗೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾ: ನಾನು ಇರುಳಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮುಂದೆ ಏನಾದರೊಂದನ್ನು ಕಂಡೆ; ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಡೆ ಬಂತು. ಕಿಸೆಯೊಳಗಿನ ಬ್ಯಾಟರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದೆ. ಹಾವು! ಬ್ಯಾಟರಿಯನ್ನು ನಂದಿಸಿ, ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕೋಲು ಗಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು, ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದೆ. ತೀರ ಸಮಾಪ ಹೋಗಿ—ಎದೆ ಧಡಧಡ ಅನ್ನುತ್ತಿತು; ರಕ್ತಾಭಿಸರಣವು ಜೋರಿ ನಿಂದ ಸಾಗಹತ್ತಿತು, ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬೆವರಿಳಿಯಿತು—ಎಟುಕಾಕಿವೆ; ಅದು ಬರೀ ಒಂದು ಹಗ್ಗ! ನಗೆ ಬಂತು. ಹಾವಿನ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಂದಿಹೋಗಲಾರದಿದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವು ನಿಯಮ. ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು? ಅದು ನಕ್ಕು ಹೋಗುವುದು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಎಷ್ಟು ನಿಜ ಎಷ್ಟು ಸುಳ್ಳು ಎಂಬದನ್ನು ನಾನಾರು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ? ನಾನು ಮಾನಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಒಲ್ಲವನಲ್ಲ. ಅದರೂ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, ಇದು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಮಾತೆಂಬದನ್ನು ಮರೆಯಕೂಡದು.

ಸತ್ಯನಾರಾಯಣನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಾದ ಗ್ರಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಥೆಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವೆನು. ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ—ಪ್ರಜಲಿತ: “ನಾನು ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹಾದಿಯೊಳಗೆ ಜ್ವಾಳದ ತೆನೀ-ಎನ್ ತೇನೀ ಅವು—ಕೊಡಾ ಆಗಿದ್ದವು ಕೊಡಾ, ಒಂದೊಂದು!” “ಹಾದೋ, ನಾನೂ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹಾದ್ಯಾಗ ಒಂದು ಹಗ್ಗ ಇತ್ತು. ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಒಗೆದೆ. ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೇ ಮುಗಿಸಿ, ಇದೀ ಗೀಕಾ ಪಾರಾಯಣಾ ಮಾಡಿ ತಿರುಗಿ ಒಂದೆ. ಆಗ ನಾ ಒಕ್ಕೊಟ್ಟ ಕಲ್ಲಿನ ಸಪ್ಪಳ ಬಂತು ಧವ್ ಅಂತ. ಕೊಡದಂಥಾ ತೆನೀ ರಾಶಿಗೆ ಪಾತಾಳದಂಥಾ ಹಗ್ಗ” ಎರಡನೆಯದು. “ನಾ ಒಂದು ಹಾರ್ಟ್ ಫೆಲ್ಯೂಅರ್ ಕೇಸು ನೋಡಿದೆ. ರಾಯರು ಕಾಫಿ ತಗೊಂಡರು, ಖುರ್ಜಿ ಮಾಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಕೈಯ್ಯಾಗ ಕೆಪ್ಪುಬಿಸಿ ಹಾಂಗಸ ನಿಂತಿದ್ದವು.” “ಥೂ: ನೀ ಎನ್ ಹೇಳತೀದಿ. ನಾ ಒಂದು ಕೇಸು ನೋಡಿದೆ; ರಾಯರು ಎಲಿ-ಆಡಿಕಿ ಹಾಕಿ ಉಗುಳಿದರು. ಹಾರ್ಟ್‌ಫೇಲ್ ಆತು. ರಾಯರು ಹಾಂಗಸ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಗೀತಾಗಾಂಭೀರ್ಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಜಧರ್ಮ

ಬರೆದವರು : 'ತೀರಂಗ'
ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ವಾಚಕರ
ಮನವನ್ನು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಿದೆ.
ದೇವಿಾ ಅಪ್ಪಪತ್ರದ ೩೫೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟ
ಬೆರೆ ಸಾದಾ ಪ್ರತಿಗೆ ೩-೦-೦
ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಪ್ರತಿಗೆ ೩-೮-೦
ಧಾರವಾಡದ ರಂಗಮಂಗ ರಂಜನೋದ್ಯಾನದ ಪ್ರಕಟನೆಯದು.

ಜೀವಾಡವರು ಲೇಖಕರೊಂದಿಗಾಗಲಿ
ಜಯಂತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕಾಗಲಿ
ಪತ್ರ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹಾಂಗೆ ಕೈ ಹಾಂಗೆ ಕಾಲು. ಉಗುಳು ಸುದ್ದಾ ಅಂತರಲೇನೇ
ನಿಂತಿತ್ತು ಹೊರಗೆ!" ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಕ್ಕೆ : ಏನು ರಾಯರ, ಎಲ್ಲಿ
ಹೊಂಟೀಂ? ವೈಕುಂಠಕ್ಕೋ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೋ?" "ವೈಕುಂಠಕ್ಕರೆ
ಆಗಲಿ, ಕೈಲಾಸಕ್ಕರೆ ಆಗಲಿ, ನನ್ನ ಜೋಡೀ ಬರತೀರೇನು?"
ಭಾಷಾವಿವೇಚನೆ : "ನಿನ್ನ ಸಾಂಸೀ ಸ್ವೇತನ ಮಾಪ್ತರ
ವಾಯಿಫ್ ಹಾಯಿಡು, ಅವರ ಚಿಕ್ಕ ಮಗೂ ಹೋಲ್ ನಾಯಿಟ್
ಕ್ರಾಯಿಡೇ ಕ್ರಾಯಿಡು". ವಕ್ರೋಕ್ತಿಗೆ :—ಈಗಿನವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ
ಬ್ಯಾಡಾ, ಬುದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಡಾ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬ್ಯಾಡಾ, ಹಗಲೂ ಹನ್ನೆ
ರಡು ತಾಸು ಮುಖಾ ತಿದ್ದೋದು ಬೇಕು. ಕೈಲೇ ಅಂತೀರೇನು?"
(ಸಿಕ್ಕುನಿಂದ ಅಂತ ಅರ್ಥ). ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿಗೆ : "ನಾರಾಯಣಾ,
ನಮ್ಮ ಸುಖ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ಯಾಂಗ ಮಾತನಾಸಾ ಸಾಲಾಗ?"
"ಏಕೋಕ್ತಿ! ಅವನ ಎಲ್ಲಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಒರತಂದ. ಇವತ್ತ
ಅವನು ಬಾಳಿ ಹೋದ. ಮಾಪ್ತರು ಶಾಬಾಸ್ ಅಂದು ಅವನ
ಕಷ್ಟಕರವೆ ಮೊಸಮ್ರ" ಅತ್ತಕ್ತಿಗೆ : "ಹಿಟ್ಟರ್ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ,
ಏನಿಲ್ಲ ಕೈಲೇ. ಒಬ್ಬಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ತೋಪು. ತೋಪು
ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಮಾಮುಗ್ರಿ. ಅವನು ಸ್ವತಃ? ಎಲ್ಲಾ ತೋಪು
ನಿನ್ನ ಅಡ್ಡತಾನ". ಉದೋಕ್ತಿಗೆ : "ಗಾಂಧಿ, ಟೀಕೆ,
ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೇಶಭಕ್ತರು ಅಸಾಮಾನ್ಯರೆಂದು ಹೇಳುವ
ದುಂಟು. ಅವರು ಅಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿಕ್ಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಂತಾರಲ್ಲ
ಅದು ಕಾರಣ"! ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ : "ರಾಯರ, ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನ
ನಾಮಾಂಕಿತವೇ? ಇನ್ನೇನು ಇದ್ದವು!" "ಹೂಂ ಡಾಕ್ಟರ್,
ನಿನ್ನ ಹುಡುಗನು ೩-೮-೦ ಪರಬೇಕು!" ಸ್ವಭಾವವರ್ಣನೆಗೆ :
ಪ್ರತಿಗ ಶೃಂಗಾರವೇ ಪ್ರಾಣ. ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಶೃಂಗಾರ

ಮಾಸಬಾರದು... ಇದು ವೇಶ್ಯೆಯ ಸ್ವಭಾವ. ಇದನ್ನು ಒಬ್ಬ
ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವನು. "ಉಪ-
ಭುಕ್ತ ಬದಿರವೀಟಕ ಜನಿತಾಧರ ರಾಗಭಂಗಭಯಾತ್ | ಪಿತರಿ
ಮೃತೇಷಿ ಹಿ ವೇಶ್ಯಾ—ರೋದಿತಿ ಹಾ ತಾತ ತಾತ ತಾತೇತಿ"
ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆಯು ವೀಳ್ಯವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದಳು.
ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾಂಬೂಲರಾಗವು ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ದುರ್ದೈವ
ದಿಂದ ಆಕೆಯ ತಂದೆ ತೀರಿದ ತಂತಿ ಬಂತು. ಆಕೆಗೆ ದುಃಖ
ವಾಯಿತು. ವೇಶ್ಯೆಯಾದರೇನಾಯ್ತು ; ಆಕೆಯೇನು ಮಾನವ
ಳಲ್ಲವೇ? ಸಾಹಜಿಕವದೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯು ಶೋಕಮಾಡುತ್ತಿರು
ವಾಗ, ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿರುವಾಗ, 'ಅಪ್ಪಾ, ಅಪ್ಪಾ' ಎಂದು
(ಪಕಾರವನ್ನು—ಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು—ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ತುಟಿಯ
ಬಣ್ಣವು ಮಾಸೀತೆಂದು) ಅನ್ನದೆ 'ತಾತಾ, ತಾತಾ' (ದಂತ್ಯಗ
ಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ) ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ! ಪಂಡಿತಿಯೇ ಸೈ!

ಒಳ್ಳೆದು, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯವೇ. ಆದರೆ ಹಾಸ್ಯದ ಉಪ-
ಯೋಗವೇನು... ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. 'ಕಾವ್ಯದ
ಉಪಯೋಗವೇನು, ಹಾಸ್ಯದ ಉಪಯೋಗವೇನು, ತಾಯಿ-ತಂದೆ
ಗಳ ಉಪಯೋಗವೇನು' ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಈ ಉಪಯುಕ್ತತಾ
ಯುಗದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರಿವಲ್ಲ, ಕಾವ್ಯವು ಒಂದು ಕಲೆ. ಕಲೆಯು
ಉಪಯೋಗವು ಭಾವನೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗುವಂಥದು. ಸದ್ವಿಚಾರ
ಗಳ ಸಂಗಡ ಸದ್ಭಾವನೆಗಳಿರದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯೆಯು ವ್ಯರ್ಥವೇ ಆಗು
ವುದು. ಪೆಡಲಿಲ್ಲದ ಸಾಯಕಲ್ಲಿನಂತೆ (ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಸ್ಯ).
ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯರಸದ ಉಪಯೋಗವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ
ದೆಂದರೆ—ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರಿಗಾಗಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರ ಸಮುದಾ
ಯಕ್ಕಾಗಲಿ, ಏನಾದರೊಂದನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ನೀರಸವಾದ
ವಾಕ್ಯಟುಪ್ಪದಿಂದ ಏನೂ ಆಗಲಾರದು. ಜನಜಂಗುಳಿಯ
ಮನಸ್ಸು ಹಾಸ್ಯರಸದಿಂದ ಕೈವಶವಾದ ಮೇಲೆ, ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದ
ಹಾಗೆ ಮಣಿಸಬಹುದು. ಹಾಸ್ಯರಸದಿಂದ ತೊಯ್ದ ಮೇಲೆ
ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಬಿತ್ತಬಹುದು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ
ಹಾಸ್ಯರಸವು ಬೇಕೇಬೇಕು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸೆಟೆದ
ಹಣದಂತಿರುವವನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗರು. ಹಾಸ್ಯದಿಂದ
ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆಯಬಹುದು. ವಿನಯವಿಜೃಂಭಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯ-
ಪ್ರಾಣವೆಂದರೆ ಹಾಸ್ಯದೇವರು. 'ಮೊದಲು ಅನ್ನದೇವರು, ಆಮೇಲೆ
ಪ್ರಾಣದೇವರು,' ಈ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಬರೇ ದುಡಿಯದಲೆ ಅನ್ನವನ್ನು,
ಗಳಿಸುವ ತಿರುಕನು ನಗೆಮೋರೆಯಿಂದ ಬಿಕ್ಕಿಬೇಡಿದರೆ, ಅಕ್ಕ
ನವರು ಒಲಿದು ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುವರು. ನಗುಮೋರೆಯಿಂದ,
ಆನಂದದಿಂದ, ಗಾಯನದಿಂದ, ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ದೇವರಾದರೂ
ಒಲಿಯುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು
ಕೇಳಬೇಕು.

ಪೂರಯಿಕೆಯ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ

★

ಶ್ರೀ. ವಾಳವೇಕರ ಗುರುರಾಯರು
ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.

ಸಂಬಳಗಳ ಸುರಿಮಳೆ

ಬರೆಹ ೨.

★

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನರ ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕಾಗಿರುವ ತುತ್ತು, ಪರಕೀಯರ ತುಂಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತ ಹೇಗೆ ಅನರ ದೊಳ್ಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುತ್ತ ನಡೆದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬರೆಹವನ್ನೋದಿ! 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ' 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಯಾಕೆ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಿ!

★

ಓಓದಿನ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಳಗಳು ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆಯೆಂಬುದರ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಮರ್ಥನವೂ ಆಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಹುದ್ದೆ ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಬಡತಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಯಂತೆ (Increase due to promotion to higher class). ಈ ಬಡತಿ ಎಷ್ಟಿದೆಯೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿ!

ಖಾನ್ ಬಾಹದ್ದೂರ್ ಖಾನ್, ಅಫಿಸಿವಿಟಿಂಗ್ ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಶನ್ ಇವರಿಗೆ ಮೊದಲು ೧೭೫೦ ರೂ. ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಪರ್‌ಸನಲ್ ಪೆ ೧೫೦ ರೂ. ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಪೂರೈಕೆ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ೫೦೦ ರೂ. ಗಳ ಬಡತಿ ದೊರೆತು, ಅವರು ಈಗ ೨೨೫೦ ರೂ., ಸಂಬಳ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳದಷ್ಟು ರಕಮಿನ ಬಡತಿ ಒಂದೇ ಪಾರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಖಾನ್ ಒಹಾದ್ದೂರಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬಡತಿ ಇಲ್ಲದ ೫೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರಂತೆಯೆ ಮಿಸ್ಟರ್ T. P. Barat ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಪರಜೇಜ್ ಇವರಿಗೆ ೭೫೦ ರೂ. ಗಳಿಂದ ೧೦೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳವಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ೨೫೦ ರೂ. ಗಳ ಏರಿಕೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ೧೦೦, ೨೦೦, ೩೦೦ ರೂ. ಗಳ ಬಡತಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ದೊರಕಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಓದುಗರನ್ನು ಬೇಸರುಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಪರಕೀಯರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ.

ಡಿವಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲಾಯ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೩ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ— ಅವರಲ್ಲಿ ೮ ಜನರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು, ೫ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದಾರೆ—ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳದ ಸ್ಥಳಗಳು ಪರಕೀಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿವೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ೩೦೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳದವರು ಮೂರು ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದು, ಆದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಭಾರತೀಯನಿದ್ದಾನೆ— ೫೦೦೦ ಸಂಬಳತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವನು ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದು ಅವನು ಯುರೋಪಿಯನ್ನನಿರುವುದು ಸಹ ಜವೆ ಇದೆ. ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ೧೦೦೦ ರೂ. ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಡಾಯರೆಕ್ಟೋರೇಟಿನ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲಾಯ್ ಎಂಬ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ೧೪ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ೧೩ ಜನರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು. ೩ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದಾರೆ. ೧೧ ಜನರು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ೩೦೦೦ ರೂ, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ೩೫೦೦ ರೂ, ಉಳಿದ ಎಂಟು ಜನರಿಗೆ ೯೦೦ ರಿಂದ ೨೨೫೦ ರೂ. ಗಳ ವರೆಗೆ ಸಂಬಳವಿದೆ. ಮೂವರು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೭೫೦, ೮೦೦ ೧೧೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳವಿದೆ. ಆಫೀಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಮ್ಯುನಿಟನ್ಸ್ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ (ಗುಂಡು ಮದ್ದು ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಶಾಖೆ) ಇದರಲ್ಲಿ ೩೨ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ೨೯ ಜನರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು. ೩ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ೨೦೫೦ ರೂ., ೯೦೦, ೧೦೨೫ ರೂ. ಸಂಬಳವಿದೆ. ಈ ಮೂವರಿಗೂ ಕೂಡಿ ದೊರೆಯುವಷ್ಟು ಎಂದರೆ ೩೯೭೫ ರೂ. ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಅಂದರೆ ೫೦೦೦ ರೂ. ಒಬ್ಬ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ

ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಕೋಟಿ ಜನ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಮೂವರೇ ಈ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಆಳರಸರಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿತೋ? ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಇದು! ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಡಿರೆಕ್ಟೋರೇಟ್ (ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಖಾತೆ) ಇದರಲ್ಲಿ ೯ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನು. ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಿಂತ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ ಈ ಭಾರತೀಯನ ವಾಲಿಗೆ ಒಂದಿದೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಕಂಪ್ಯೂಲರ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲಾಯ್ಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಭಾರತೀಯರು, ಮೂವರು ಯುರೋಪೀಯನರು ಇದ್ದಾರೆ. ಮೂವರು ಯುರೋಪೀಯನರಿಗೆ ಕೂಡಿ ೬೬೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳವಿದೆ. ಮೂವರು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ೩೭೫೦ ರೂ. ಸಂಬಳವಿದೆ. ಆಡ್ವಯಜರ್ಸ್ Liaison officers etc. ಎಂಬ ಖಾತೆ ಇದೆ.

ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು 'ಏಕೀಕರಣಖಾತೆ' ಎಂದು ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯುರೋಪೀಯನರಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ಮೊದಲು ಖಾಸಗಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳವೆಷ್ಟಿತ್ತೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ (Pay not known). ಈಗ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨೦೦೦ ರೂ|| ಮಾತ್ರ ಸಂಬಳವಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮೊದಲು ೧೦೦೦ ರೂ|| ಇತ್ತು; ಈಗ ೧೨೦೦ ರೂ|| ಸಂಬಳವಿದೆ. ಮಾಯಕಾ (ಅಭ್ಯರ್ಥಿ) ಅರ್ಗ ನಾಯರೋಶನ್ ಎಂಬ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಯುರೋಪೀಯನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ೧೫೦೦ ರೂ|| ಸಂಬಳವಿದೆ. Liaison officers ಎಂದರೆ ಐಕ್ಯವರ್ಧಿನಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸರಕಾರದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸರ್ ಝಿಯುದ್ದಿನ್ ಅಹಮ್ಮದ್ (Dr. Sir Ziaddin Ahmad) ಹಾಗೂ ವ್ಹಾಯಿಸ್ ರಾಯರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳದ ಮೆಂಬರರಾದ ನಾಮದಾರ್ ಸರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಝಫರುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಇವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳ ಮೇಲಿಂದ, ಓದುಗರು ತಮಗೆ ಉಚಿತ ಕಂಡ ಅನುಮಾನ ತೆಗೆಯಬಹುದು. ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳು ಹೀಗಿವೆ :

ಝಿಯುದ್ದೀನ್ ಸರ್ :— May I ask whether Liaison officers and advisers are business men or not? (ಏಕೀಕರಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವರ್ತಕರಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ?)

ಝಫರುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ :— They are business men and I pointed out that with the exception of two, who relate to industries in a special position, all of them have been selected, on the advice of the industries concerned (ಅವರು ವರ್ತಕರಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಬ್ಬರು

ರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದವರು ಆ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರ ಸಲಹೆಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.)

ಝಿಯುದ್ದೀನ್ ಸರ್ :— You go a round about way. Are they or are they not business men? (ದುಂಡು ಸುತ್ತಬೀಡಿರಿ; ಅವರು ವರ್ತಕರಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಿರಿ!)

ಝಫರುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಸರ್ :— I have said they are. (ಅವರು ವರ್ತಕರಿದ್ದರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.)

ಝಿಯುದ್ದೀನ್ :— If they are business men, then you place your orders either on their advice or according to their choice and this is just the thing to which I object. (ಅವರು ವರ್ತಕರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ನೀವು ಆದ್ವರ್ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ.—ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ—ಇದಕ್ಕೆ ಸನ್ನ ತಕರಾರು ಇದೆ.)

ಝಫರುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ :— Contracts are not placed under their advice (ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಕರಾರು ಅವರ ಸಲಹೆಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ!)

ಝಿಯುದ್ದೀನ್ :— That is absolutely trying to deceive the opposition. (ಹಾಗೆನ್ನುವರು ಸರಕಾರವನ್ನೆ ದುರುಸುವ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಮಂಚಿಸುವ ಯತ್ನವಿದೆ.)

ಅಭ್ಯರ್ಥಕ ಅಧಿಕಾರಿ

೧೯೪೦ನೆಯ ಇಸ್ರಿಯ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಕ ವರ್ತಕರ ಸಭೆ (Delhi Mica Conference) ಕೂಡಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಕ ಸಲಹೆಗಾರಮಂಡಳದವರೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಲಹೆಗಾರಮಂಡಳದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎನಿಸಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಅಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪೋಜರ್ ಇವರು ಅಭ್ಯರ್ಥಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವ ಮೊದಲು, ಮೆಸರ್ಸ್ ಜಾನ್ ಪೋಜರ್ ಆಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಇದರ ಮ್ಯಾನೇಜರರು, ಒಡೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಹಾಗೂ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಸರಕಾರಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು, ಈ ಕಂಪನಿಯ ಕೂಡ ತಮಗಿದ್ದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡೆಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ; ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೂ ಕಡೆ ಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಇದ್ದರಂತೆ. Mr. Pudger was in any case to retire from business but he was required formally to serve his previous connection with any business interests ಎಂದು ನಾಮದಾರ್ ಸರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಝಫರುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೪೦ ನೆಯ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಸರಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯರ್ಥಕ ಖರೀದಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ್ ಸರಕಾರದ ಬಿಯೋಲಾಜಿಕಲ್

(ಭೂಗರ್ಭ ಶಾಖೆ) ಸರವೈ ಖಾತೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಿಸ್ಟರ್ ಪೋಜರನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದು ನಿಜ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅಭ್ಯಕ್ತದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಕೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪೋಜರ್ ಇವರು ಅಭ್ಯಕ್ತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಒಳಿಕೆ ಮೆಸರ್ಸ್ ಪೋಜರ್ ಕಂಪನಿಯು ಅಭ್ಯಕ್ತದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಜರ್ ಇವರ ಬಂಧುಗಳ ಹಿತಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಇದು ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದಿಲ್ಲ. 'ಪೋಜರ್ ಇವರು ಅಭ್ಯಕ್ತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಬಳಿಕ ೧೯೩೯ಕ್ಕಿಂತ ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಪೋಜರ್ ಕಂಪನಿಯ ಆಮೇಲಿಕೆಯ ಕೂಡ ನಡೆದ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೋ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತಮಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸರಕಾರದ ಉತ್ತರ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:— Are Government aware that Messers John Podger and Company Limited are entirely owned by the Mica Mining and Dealing Firm of Messrs. Chatturam Horilram Limited, who have themselves been recipients of large orders from the Geological Survey of India? Is it a fact that Messrs. John Podger is acting as their adviser?

(ಚತುರಾಮ ಹೊರಿಲಾಮ ಎಂಬವರು ಅಭ್ಯಕ್ತದ ಕಣೆಯ ಒಡೆಯರೂ ಅಭ್ಯಕ್ತದ ವರ್ತಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಜಾನ್ ಪೋಜರ್ ಕಂಪನಿಯು ಅವರ ಒಡೆತನದ್ದಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಭೂಗರ್ಭ ಶಾಖೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಕ್ತದ ಖರೀದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಡರುಗಳು ದೊರಕಿವೆಯೋ? ಮಿಸ್ಟರ್ ಜಾನ್ ಪೋಜರ್ ಇವರು ಅವರ ಸಲಹೆಗಾರರಾದಾರೋ?)

ಉತ್ತರ:— ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಮಿಸ್ಟರ್ ಪೋಜರ್ ಇವರು ಸಲಹೆಗಾರರಿಲ್ಲ.

೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಕಲಕತ್ತೆಯ ಕಸ್ತಮ್ ಹವುಸ್ (ಸರಕಾರದ ಜಠಾತಿ ಕಚೇರಿಯಿಂದ) ನಿಂದ ೧೫ ಕೋಟಿ ಕ್ರಯದ ಅಭ್ಯಕ್ತವು ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು.

ಪಾರಿತೋಷಕಗಳಿಲ್ಲ!

'ಪೂರಯಿಕೆ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿಯು ಮತ್ತು ಅದರಂತಹ ಬೇರೆ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿಯು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಕಾಣಿಕೆಗಳ ಕ್ರಯವೆಷ್ಟಿದೆ? ಆ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ?' ಎಂಬ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸರ ಯುಯುದ್ಧಿನ ಅವಮೃದರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'I am not aware of any case in which articles have been presented to any officer of the supply Department and its subordinate organisations.'

ನವೆಂಬರ್ ೧೯೪೦

(ಪೂರಯಿಕೆ ಶಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನು ಅರಿಯೆ)" ಎಂದು ಉತ್ತರ ದೊರೆತದ್ದು ಸಮಾಧಾನ ಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ.

ಮಾಹಿತಿಖಾತೆ

Bureau of Public Information ಎಂದು ಈ ಖಾತೆಗೆ ನಾಮಾಭಿಧಾನವಿದೆ. ಈ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಜನರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ೪೦೦ ರಿಂದ ೨೪೦೦ ರೂ. ಗಳ ವರೆಗೆ ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ೨೪೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳ ದೊರಕಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ನೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಪತ್ರಿಕಾಕಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿ ಪೂರಯಿಸುವುದೇ ಈ ಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಇದರ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ನನಿರುವುದು ವಿಹಿತ. ಹಿಂದೀ ಪತ್ರಿಕಾರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸ ಮಾಜಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿ ಬೇಕೆಂಬುದು, ಯುರೋಪಿಯನ್ನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಷ್ಟು ಹಿಂದೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ!

ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯುದಯ ಕಾಲ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿರನ ಹಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಗುರುವತಿ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಕೊನೆಯ ಅಂಕಿಗಳಿಂದ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿವೃದ್ಧಿಯ ಯೋಗ ಬಂದದ್ದು ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಾಕೆಯ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಧಾರಣೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸಂಬಳಗಳು ಬೆಳೆದುವು. ಧಾರಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಉದ್ಯೋಗಗಳು ನಿಂತುವು, ವ್ಯಾಪಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಲಾಭ ದೊರೆತುದಂತಾಯಿತು. ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದನು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಆಳರಸರು ಸಹ ಒಪ್ಪ ಬೇಕಾದಂಥವೆ. ಕೆಲವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವರದಿಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವ ಸುಬುದ್ಧಿ ಅವರಿಗೆ ಬಾರದ್ದು ಶೋಚನೀಯವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ (direct recruitment). ದೊಡ್ಡ ಸಂಬಳದ ಡಿರೆಕ್ಟ್ ರೆಕ್ರೂಟ್ ಮೆಂಟಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿಯು ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಬಳದ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಟೆಲಿಜನ್ಸ್, ಬ್ಯೂರೋ, ಸಿವಿಲ್ ಏವಿಷಿಯೇಶನ್ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಖಾತೆಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಖಾತೆಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇಡಿ ವರ್ಷದ ಜಯಂತಿಯ ಅನೇಕ ಪುಟಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದೀತು. ಆದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆಳರ ಸರ ಆಡಳಿತ ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆದಿದೆಯೆಂಬುದರ ಮಸಕಾದ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಾಕಿವೆ.

ಬಡತಿಯ ರೀತಿ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೆಸರು.	ಅವರ ಪಾತ.	೧೯೪೦ರ ಜನವರಿ ಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಳ.	೧೯೩೯ರ ಅಗಸ್ಟ್ ನಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಳ.
ಸರ. ಪಿ. ಆರ್. ಕಾವ	ಫಾಯನಾನ್ಸ್	೩೫೦೦ ರೂ.	೨೭೫೦ ರೂ.
ಮಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್	ಸದರ	೧೫೦೦ ರೂ.	೧೨೦೦ ರೂ.
ಮಿ ಕೋಬರ್ನ್	ಮಿಲಿಟರಿ ಫಾಯನಾನ್ಸ್	೩೦೦೦ ರೂ.	ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಂಬಳ ೧೦೦.
ಮಿ ಪಿಲ್ಸನ್	ಸದರ	೨೭೫೦ ರೂ.	೨೨೫೦ ರೂ.
ಮಿ ಅಖಾಸ್ ಖಾಲಿಲಿ	ಲೇಬರ್	೧೨೦೦ ರೂ.	೮೦೦ ರೂ.
	ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್		
ಸರ್ ಜೇಮ್ಸ್ ಪಿಕೇಲ್ಲಿ	ಫೋಸ್ಟ್‌ಪಾತೆ	೪೦೦೦ ರೂ.	೩೫೦೦ ರೂ.
ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಬೇಲ್	ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಡಿರೆಕ್ಟೋರೇಟೆ	೧೨೫೫ ರೂ.	೮೫೦ ರೂ.
ಮಿ. ಹೂಪರ್	ಡೆಪುಟಿ ಡಿರೆಕ್ಟರ್	೧೫೦೦ ರೂ.	ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರಿ
	ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ರಾಂಚ್		
ಮಿ. ಉಯಿಲ್ಮ ಬುಕ್	ಅಡ್ವಾಯಿಜರ್	೧೦೦೦ ರೂ.	
	ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸಪ್ಲೈಜ್		

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಶೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

ಧಾರವಾಡ.

★ **ವಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ಥರು, ಈ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ
ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು !**

- ★ ಮೊದಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು, ಎಲ್ಲ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಪ್ರೀತ್ಯಾಹುತಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.
- ★ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ವಾರಸದಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ (Claim) ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ಸಂಬಿಗೆಗೂ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ.
- ★ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಂಬಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು.

ಎಜಂಟರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವಿಶೇಷವಿವರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು :-

ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ್, ಮ್ಯಾನೇಜರ್

The United Karnatak Insurance Co. Ltd., DHARWAR

ನಮ್ಮ ಪಿಡುಗು-ಪುಢಾರಿಗಳು

೫. ಕಾಳೆಗದ ಕಲ್ಲಪ್ಪ

ಅರ್ಥಾತ್

ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲಪ್ಪ

ಶಿರಣ

[ಎಚ್ಚರಿಕೆ:— ಇದೊಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ-ಚಿತ್ರಲೇಖ-ಮಾಲೆ. ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯವಹಾರದ ಯಾವುದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಮರೆತು ಯಾರಾದರೂ ಬೊಡ್ಡಿ ಶ್ಲನದಿಂದಾಗಲಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಇಲ್ಲವೆ ಅನ್ನರ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅವರವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ! —ಸಂಪಾದಕರು]

೧೯೩೦ ರ ಅಸಹಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹಾಹಾಕಾರ ! ಯಾಕೆನ್ನುವಿರಾ ? ಇತ್ತ ಲಂಡನದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು 'ದುಂಡಾಡಿ' ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಇತ್ತ ವೀರರು—ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರದಾರರು— ಜಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರುಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ! ದೇಶದ ಏಕಮೇವಾತ್ತಿತ್ತದ್ವಿತೀಯ, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಸರಕಾರವು ಆವಾ ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತೀಯರು ಒಮ್ಮನಸಿನಿಂದ, ಜಕ್ಕಟ್ಟಿ ನಿಂದ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಆದರೇನು ? ಹಾಳು ಕರ್ನಾಟಕ ದಲ್ಲಿ ಒಡಕಿನ ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಕೆಳಬರು ತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲರಗೂ ಸರಿಸಮಾನ ವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯ-ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾತಿಯವರು ತಮ್ಮ-ದಾಗಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತ ಲಿದ್ದಾರೆ, ಅರ್ಥಾತ್ ಹೋರಾಟವೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಹಾರುವರ ಹಾರಾಟ ವಾಗಿದೆ ! ಎಂತಹ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದ

ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲಪ್ಪನಂತಹರ 'ಪುಢಾರಿತ್ವ' ನಾಡಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲ-ದಂತೆಯೇ ; ಆದರೆ ಒಳಜಗಳವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ನಾಡನ್ನು ಒಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭವಿರುವಲ್ಲಿ ಕಾಳೆಗದ ಕಲಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬಲ್ಲದು ಆ 'ಪುಢಾರಿತ್ವ' !

ಸ್ಥಿತಿ ಇದು ! ಎಂತಹ ಹೀನಾಯಮಾನ ನೀತಿ ಇದು ! ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನದೊಡನೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೂ ಸೊನ್ನೆ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುದೈವ ! ಈ ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಪ್ಪನ ಅವತಾರವಾಯಿತು. ಕಲಿಯಪ್ಪನೇ ಲೋಕೈಕ-ಪ್ರಿಯವೀರನಾಗಿ ಕಲ್ಲಪ್ಪನೆನಿಸಿದ ಕತೆ, ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ತಾಯಂ ದಿರು ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುವಾಗ ಹಾಡುವಂತಹದಾಗಿದೆ.

ಎತ್ತರವಾದ ಆಳು, ಆಳವಿಲ್ಲದ ಎತ್ತರ ; ಮೈಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಿಳುವು, ತಿಳುವಿನಲ್ಲಿ ಮೈ ಇಲ್ಲದ ಕಟ್ಟು ; ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ನೋಟ.

ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಪಿಳುಕಾಟ ; ಹಸನಾದ ಬಟ್ಟೆ, ಹಸನಾದ ಮೇಲ್ದುಟ್ಟೆ ; ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆ, ಹಲ್ಲುಕಿರಿವ ಅದೊಂದು ಮೋಹಕ ಬಗೆ, ಕಾಳೆಗದ ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗಿಲ್ಲ ಬೇಗೆ. ಜಾತಿದುರ್ಮದಾಂಧತೆಯಿಂದ ಅಧಃಪಾತಿಯಾಗಲಿದ್ದ ಕರ್ನಾ-ಟಕವನ್ನು, ನಗೆಮೊಗದ ಕಿರಿವಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿನಿಲ್ಲಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಅನಾದಿವರಾಹಾವತಾರದಂತಿದ್ದ ಈ ಸ್ವಾರ್ಥ-ತ್ಯಾಗ ತಿರೋಮಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅದೆಷ್ಟು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ !

ಜಾತಿಯನ್ನು ಮಾರಿದವನಾದರೂ 'ಯೇ ಯಥಾಮಾನಂ ಪ್ರವದ್ಯಂತೆ-ತಾಂಸ್ತಥೈವ ಭಜಾಮ್ಯಹಂ' ಎಂಬ, ಉಕ್ತಿಗನುಸರಿಸಿ ಹಾರಾ-ಡುವ ಹಾರುವರೆದುರು ಮೋರಾ ಡುವ ಹಾರುವೇತರನು ತಾನೆಂ-ದನು. ಧುಮುಕಿದನು ತಾನೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ; ಜಿಮುಕಿಸಿದನು ಸುತ್ತಲೂ 'ಹಾರುವೇತರ' ಹನಿ ಗಳನ್ನು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧ, ಭಾರತೀಯರ ಯುದ್ಧ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾನುಮತದ ಯುದ್ಧ. ಅದ-ರಂತೆ ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಹ್ಮಣ-ಪ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಬ್ಬ-ರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾದ ಸಂಬಂಧಿಕವಾದ ಯುದ್ಧ. ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಂತ ಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತಲೆ ಎತ್ತಿದುದು—ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ತಲೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ತಲೆಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಲಪ್ಪನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂದರ್ಭವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ

ಇತಿಹಾಸಗಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ತಲೆಯ ಮಹತ್ತ್ವ ತನಗೇಕೆ? ಬೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕುವ ಕಲೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೊಡಲೊಲ್ಲರೇಕೆ ತಲೆಗೆ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯಾದವನಿಗೆ ಹೃದಯ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು; ಹೃದಯ ಕಲ್ಲಾಗಿರಬೇಕು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿರಬೇಕು. 'ವಜ್ರಾದಪಿ ಕರೋರಾಣಿ ಮೃದೂನಿ ಕುಸುಮಾದಪಿ | ಲೋಕೋತ್ತರಾಣಾಂ ಚೇತಾಂಸಿ ಕೋನು ವಿಜ್ಞಾತುಮರ್ಹತಿ'? ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಕಲ್ಲಪ್ಪನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು?

ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಕಲಿಕನ್ನಡಿಗನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಣಗಳೆ ಛಾಳವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುವು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ದೂಡ್ಡ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಗುಣವೆಂದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ. ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲವೆ ಮೋಹನದಾಸನು ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಸಿದ್ದು? ಅಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಈ ಕನ್ನಡ ಮಹಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಸದ್ಗುಣವೆನುವಾಗ, ಬಿಡುವಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥವಾದರೂ ಮೊದಲು ಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಬಡವನು ಎಂದಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಿಯಾಗಬಹುದೆ? ಈ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತ ಮಲೆನಾಡ ಮಹಾತ್ಮನು, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಯಾಕೆ? ಇಂದು ಸಾಧಿಸಿದ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ನಾಳೆ ಬಟ್ಟು, ಇನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತೂ ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ಪಾರವನ್ನು— ಒಮ್ಮೆ ಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾಗಿ— ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳಾಗುವನು, ಅದನ್ನು ಬಿಡುವನು; ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಚಾಲಕನಾಗುವನು, ಅದನ್ನು ಬಿಡುವನು; ಕಂಪನಿಗಳ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನಾಗುವನು, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವನು; ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುರಿಯಾಳಾಗುವನು, ಸರಾಭವಹೊಂದುವನು; ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವನು, ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗುವನು, ಸರ್ವವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವನು! ಯಾಕೆ? ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಹೇಗ, ಮೋಹವನ್ನು ಮೀರುವುದು ಹೇಗೆ—ಎಂದು ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲು; ಅಂತಹ ಮಹಾನ್ವೃತ್ತಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲ, ಮಹಾತ್ಮತೆ; ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ, ಎನುವಾಗ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಈ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದ ಮಾಯಾಗಾಯೆ ಜನರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಆದರದಿಂದ ಇವನನ್ನು 'ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲಪ್ಪ' ಎನ್ನುವುದು.

ಇದ್ದೂ-ಇಲ್ಲಪ್ಪತನದ ಈ ಮಾಯೆ, ಈ ಕಲ-ಕನ್ನಡಿಗನಲ್ಲ ಅನಾದಿಯಾಗಿದೆ, ಅಗಮ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅನಂತವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಚರ್ಚೆಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇವನಿದ್ದರೆ, ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆಯೇ! ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತಕೊಡುವಾಗ ಇವನಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲದ ಹಾಗೆಯೇ! ಅಂತಹ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇವನು ಸೇರಿದ್ದಾನೆಂದರೆ—ಇದ್ದಲ್ಲಿ

ಇಲ್ಲದವನೆ! ಇಷ್ಟೇಕೆ? 'ಇವನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಾಳು' ಎನುವಾಗಲೂ 'ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆಯೇ' ಎಂದು ಭಾಸವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಅದು ಭಾಸಮಾತ್ರ, ಅದನ್ನು ನಂಬಿದರೆ ಮೋಸ ತಪ್ಪಿ ದ್ದಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವನ ಮುಂದಾಳುತನವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರೋಸಪಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇವನ ಮುಂದಾಳುತನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷ ಬಲಿತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ ಹಾರುವದಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ—ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಎನ್ನಿರಿ, (ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕರ್ನಾಟಕವಿದೆಯೇ?) ಮೊದಲು ಒಂದೇ ಒಂದು ಪಕ್ಷವಿದ್ದಿತು, ಒಂದೇ ಒಂದು ಜಾತಿಗೆ ಅದರ ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನವಿದ್ದಿತು—ಅದೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಕ್ಷ. ಆದರೆ 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ' ಎಂದು ತೋರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಪಕ್ಷವೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಈ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದ ದೇಶಾಭಿಮಾನಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಕಲ್ಲಪ್ಪನು ತನ್ನದೊಂದು ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಜೋಕೆ! ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲಪ್ಪನೇ ಜಾತಿನುಡಾಂಧನೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಅದು 'ಅಷ್ಟಮುಟ'ತಪ್ಪು! ಈ ಮಾತನ್ನು ತನ್ನ ಆಚರಣೆಯಿಂದಲೇ ಕಲ್ಲಪ್ಪನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿ, ಅವನಷ್ಟು ಸಲ ಹೋರಾಡಿದ್ದಲ್ಲ? ಇದಲ್ಲದೆ—ಅಯ್ಯಾ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ಯಭಿಮಾನ ಸೊಳ್ಳೆಬಾರದಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಪಕ್ಷವನ್ನೇ ಮುರಿದು ಮೂರು ಪಾಲು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು? 'ಬಹುದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಸಬಾರದು, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪಕ್ಷಾಂಧತೆ ಬೆಳೆಯುವುದು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಕ್ಷಮೋಹವನ್ನು ಮೀರುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ವರ್ಧಾದ ನಮ್ಮ ಈ 'ಗಿರ್ದಾ' ಮಹಾತ್ಮನು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.

ಅಥವಾ—'ಗಿರ್ದಾ' ಮಹಾತ್ಮನೆನುವುದೇಕೆ? ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವನು 'ವರದಾ-ಮಹಾತ್ಮ'ನೆ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾತ್ಮರಂತೆಯೆ ಮಿಕ್ಕವರ—ವಿಶೇಷತಃ ಕೆಳಗುಳಿದವರ— ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇವನೂ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಭಾರತದ ಮಹಾತ್ಮರಿಗಿಂತ ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾತ್ಮನೆ ಹೆಚ್ಚಿನವ ಎನಬೇಕಾದೀತು. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಕ್ತೃವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೆ ವರ್ಧಾದ ಮಹಾತ್ಮರು? ಆದರೆ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲೆ ಆಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು, ಒಂದು ಗೂಡಿಸುವ ಕಠಿನಕಾರ್ಯ ವರದಾ ಮಹಾತ್ಮನದಾಗಿದೆ.

(೨೭ ನೆಯ ತಿಳಿಪು ಮುಂದುವರಿದಿದೆ)

ಇದಕೆಂದು ಆರತಿಯು !

" ವಿಜಯ "

ಓದಿಹೋದಿರಿ ಕೇಳಿ, ಕೂಗಿಕರೆಯಲು ಕಾಳಿ,
ಹಿರಿಹೆಸರ ಗಳಿಸಿದಿರಿ ಕೊಳುಗುಳದೊಳು.

ವೈರಿಬಲವನು ಗೆದ್ದ ವೀರಪುರುಷರೆ ನಿಮಗೆ
ಆರತಿಯನೆತ್ತುವೆವು ಸಡಗರದೊಳು !

ನರಕನನು ಬಲಿಯಿಕ್ಕಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಂದಂತೆ,
ಹಬ್ಬಿರುವ ನೂರಾರು ವೈರಿಗಳನು—

ಅರಿದೊಟ್ಟಿ ಬರುತಿರುವ ನಿಮಗಿಂದು ಇದಿರಾಗಿ,
ಹರುಷದಲಿ ಬೆಳಗುವೆವು ಆರತಿಯನು |

ಪುಲಿಕೇಶಿ ವಿಕ್ರಮರ ಕುಲದವರು ಎಂದೆಂದು
ಕಾಲ್ದಿ ಗೆಯರೆಂಬುದನೆ ನಂಬಿ ನಾನು,

ಕಲಕಿರುವ ಹೃದಯಗಳ, ಕದಡಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳ,
ಅಂತಿಂತು ಅಳವಿನಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆವು !

ಗಿಳಿಸಾಲನಾಕಿಸುವೆತೋರಣವ ಬಿಗಿಸಿಹೆವು,
ದೊರದಲಿ ಕಣ್ಣಿನ ಸೆಳೆಯಲೆಂದೆ—

ಆಕಾಶಬಟ್ಟೆಯಲಿ ವಿಜಯದೀಪವ ಹಬ್ಬಿ
ಆಂಗ ಕದಿ ನಿರಿಸಿದವೆಂದದಿಂದೆ !

ಸೂರಿಯನು ಸುರುವಿರುವ ಶೂರರೇ ನಿಮ್ಮಗಳ
ಹೃದಯವನೆ ಸೂರಿಗೊಕ್ಕುವುದಕೆಂದು
ಮೀಚು ಗೊಂಚಲುಗೊಂಡು ಝಗಝಗಿಪ ತೆರದಲ್ಲ
ಸಾಲ್ದೀಪವಿಡಿಸಿದವು ನಾವು ನಿಂದು.

ನಿಮ್ಮ ನಯನಾನಂದ ಈ ಬೆಳಕಿನೋಳಿಯಲಿ
ಕರೆಗಣ್ಣೆ ಮರೆಯಿಸಲಿ ನೋವುಗಳನು,

ಇಲ್ಲಿ ಆಣೆಯಾಗುಳ್ಳ ಸವಿನಿಸು ಸಲ್ಲಿಸಲಿ
ವೀರರಿಗೆ ಹೆಂಗರುಳ ಕಾಣ್ಕೆಗಳನು !

ವರುಷ-ವರುಷಕೆ ನಿಮ್ಮ ಬಲವು ಹೆಚ್ಚಲಿಯೆಂದು
ನಿಮ್ಮ ಕೈನಿರುತ ಮೇಲಾಗಲೆಂದು—

ಕರುನಾಡ ಕರುಮಾಡದಾರುಜ್ಯೋತಿ ನೀವಾಗಿ
ವಿಶ್ವದಲಿ ಶಾಶ್ವತದಿ ಬೆಳಗಲೆಂದು—

ಆರತಿಯನೆತ್ತುವೆವು ; ಮಂಗಲವ ಹಾಡುವೆವು ;
ಹಿರಿಹೆಸರ ಗಳಿಸಿದಿರಿ ಕೊಳುಗುಳದೊಳು.

ವೈರಿಬಲವನು ಗೆದ್ದ ವೀರಪುರುಷರೆ ನಿಮಗೆ
ಆರತಿಯ ಬೆಳಗುವೆವು ಸಡಗರದೊಳು !

ಆದಿಸಮಸ್ಯೆ

೩. ಕೊಟ್ಟಿಲಗಿ ರಾಮಚಂದ್ರ

ನಾನು ಯಾರದೆಂಬ ಶಂಕೆ
ಆದಿಪುರುಷನೆದೆಯ ಸೊಂಕೆ,
ಜಟಿಲವಾಯ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ

ಜಗದ ಜೀವನಾ !

ಒಂಟಿಬಾಳನಾಕಿಸಂತೆ
ಭೀತಿ ಮೂಡಿ ಭೂತದಂತೆ
ಬೆಳೆದು ಮನವ ಕಣಕಿತಂತೆ

ಲೋಕಪಾಲನಾ !

ಹೊಸಶು ಹರುಷ ಉಕ್ಕಿತಂತೆ,
ತನಗೆ ತಾನೆ ನಕ್ಕನಂತೆ,
ಅಡಿಯಕಲ್ಲಿನಿಟ್ಟನಂತೆ

ಸೃಷ್ಟಿರಚನೆಯಾ !

ಚಿಂತೆಬಿಟ್ಟ ಚಿತ್ತದಂತೆ
ಜ್ಯೋತ್ಸೆ ತುಂಬಿತುಳುಕುವಂತೆ
ಹರಿಯೆ-ಮುಕ್ತಧಾರಿಯಂತೆ

ಹಾಸ್ಯಲೀಲೆಯಾ !

ಅಂತೆಗಳೇ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ
ಸಟಿ-ದಿಟಗಳ ಕಂತೆಯಲ್ಲಿ
ಬೆಳಕನರಸುವವನಿಗಲ್ಲಿ

ಜೈಗು ಸುತ್ತಲು ;

ಆದಿಯಲಿಯೆ ಇರಲು ತೊಡರು,
ಅಡಿಗಡೆಗೂ ಬೇರೆ ಎಡರು
ಬೆಳಗದೇನು ಒಂಟು ಸೊಡಸ

ಹರಿದು ಕತ್ತಲು !

ಬಂಗಾರದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

(ಸಣ್ಣ ಕತೆಯೊಂದು)

೩೬. ಕಾಂತಾನರ ಶೇಷ ಮಂದಸ್ಥಾಯಿ, ಮುಂಬಯಿ

[ಇದು ನನ್ನ "ಸೋನೇಕೇ ಕೇಲೇ" ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಕತೆಯ ಅನುವಾದವು. ಕಳೆದ ವರುಷ ಇದು ಇಲ್ಲಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉದ್ದೇಶ ಮಾಸಿಕ "ತಸ್ವೀರ" ನ ಮಾರ್ಚ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕಿಯರೂ, ನನ್ನ ಪರಮಪೂಜ್ಯ, ಉದ್ದೇಶ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮತಿ ಆಸ್ತರಿ ಬೇಗಮ್ (ಅಂಕಿತನಾಮ ' ಸಹರ್ ' = ಉಷಾ) ಅವರು, ಕಥಾಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿದ್ದರು :-

"ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಪಾತಗಳೂ ದಾಸತ್ವಪ್ರಿಯ ಸ್ವಭಾವದವರೂ ಆದ ಜನರು, ಉದ್ದೇಶ-ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವ ನಿಷ್ಫಲ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬೇಕೆಂತಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಬೇರೆ ರೀತಿಯದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ ಉದ್ದೇಶವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಉದ್ದೇಶ ತಿಳಿಯುವವನು ಹಿಂದಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಲೆದೂಗುತ್ತಾನೆ; ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಉದ್ದೇಶ, ಹಿಂದಿ ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರು. ಅದುದರಿಂದ ಒಂದರ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದರ ಪುರಸ್ಕಾರಕರ್ತನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

"ಈಗೀಗ ಉದ್ದೇಶ, ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮುದ್ರಣ-ಪ್ರಕಾಶನ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರ್ವಜನಪ್ರಿಯತೆ ಮತ್ತು ಮನೋಹರತೆಗಳ ಫಲವಾಗಿ, ದಿನಂಪ್ರತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಭಾಷೆಗಳೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಲು ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿವೆ. ಸದ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ. ಅದುಕಾರಣ ವಾರಕ್ಕೆಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಕಲಿಸುವ ಸೇವಾಭಾಗವನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ದಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಈ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಾದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉದ್ದೇಶ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು ಆ ಭಾಷೆಯು ಮಾಧುರ್ಯ ಮನೋಹರತೆಗಳಿಗಾಗಿ ತಲೆದೂಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಹಿಂದುಗಳೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೇ ಅಲ್ಲ, ಇವರೆಲ್ಲ ಮಂಗಳೂರು, ತಿರುಚಿನಾಪಲ್ಲಿ, ಪುನಾ ಮೊದಲಾದ ಸುದೂರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಈ ಕಥಾಲೇಖಕರೂ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಶಯರು. ಇವರು ಕೇವಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಉದ್ದೇಶ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಕೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರೆಂಬದನ್ನು ಅವರ ಈ ಕತೆಯಿಂದಲೆ "ತಸ್ವೀರ" ನ ಮಾರ್ಚ್ ವೃಂದವು ಗೃಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವರದು ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಕತೆಯು. ಅದುದರಿಂದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂದೂ, ಕೇವಲ "ಶಾಗಿದ್ ಸಹರ್" ಎಂದು ಬರೆದುಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಇವರ ಆಗ್ರಹದ ವಿಸಂತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಇವರ ಮುಂದಿನ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆನು. ಏಕೆಂದರೆ ಉದ್ದೇಶವಿನ ಮೇಲಣ ಇವರ ಪ್ರೇಮವೂ ಇವರ ಪರಿಶ್ರಮವೂ, ಉದ್ದೇಶ ಜಗತ್ತು ಇವರ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಇತರರಿಗೆ ಅನುಕರಣೀಯವೂ ಆದರ್ಶನೀಯವೂ ಆಗಲು ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ.

"ಈ ಮಹಾಸುಭಾವರು ಈ ಕತೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಶಿಷ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಪಥ-ಪ್ರದರ್ಶನ ಇವು, ಇವರ ಉದ್ದೇಶ ಕಲಿಯುವ ಲವಲವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಸಮಾನವಾಗಲಾರವೆಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. —ಲೇಖಕ]

“అమ్మా! ననగోనాదరూ తిన్నలు కೊడమా!” బబ్బు
ఆరువంశద బాలకను తన్న ముది ఆజ్ఞయొందిగి కేళిదను.

“దుశ్శనీల్లియవను! ననగోనన్ను తిన్నలు కೊడలే? నన్న
హొట్టియు హేగి తుంబిళేంబు జింతయల్లిదేనే. ననగి
తిన్నవ యోడనే హుట్టిదేయల్లవే! ఇగో, నన్న ఈ ఎలువు
గళన్ను తిన్న!” ముదుకియు తుసు మునిసినింద హేళిదళు.

“ఇల్లమ్మా, ననగి ఎలువుగళు దేడ!”

“మత్తేను... మణ్ణన్ను తందుకొడలే?”

“మత్తేతక్కమ్మా!”

“దేరేను కొడలే?”

“ఇదిగె పేటియింద బాళియ హణ్ణు గళన్ను తరల్లివే?
అవుగళింద ఒందు హణ్ణన్ను ననగి కొడబారదే?” గ.డిసిలి
సోళగి బుట్టియల్లిరువ హణ్ణు గళ కడిగి బిరళుతొలెరిసుత్తు
కుడుగను నుడిద.

“హాం, హాం, కొడబారదేనొ—అంత. అదక్కేంతలే
కందిరువేను. హొగె, ఎల్ల కిందు బిడు! మత్తే హొట్టిగి
అల్లదే కసివేయింద బళలి సత్తరూ జింతయిల్ల! హొగె,
దీకాదప్పి తిందుబిడు. నన్నన్ను కేళుత్తియేక?”

బాలకనిగి ముదుకియ మాతిన ఆళ గొత్తాగల్లిల్ల.
కదరూ తనగి తిన్నలు బాళియ హణ్ణు గళు సెక్కువహాగల్లి
వేంబుదు అవనిగి బుజితవాగి హొళియెతు. ఆదుదరింద
ఆవను నిరాతనాగి చిక్కిచిక్కి ఆళతొడగిదను.

మగువు ఆళువుదన్ను కండు ముదుకియ ఎదే కరగితు.
కగ ఆవళు తమ్మ జిక్క అంగళదొందు మొలెయల్లి, ముసు
రెయ వాత్తెగళన్ను తిక్కుత్తిదళు. అవుగళన్ను అల్లియె
సిట్టు, బాలకన ఒళగి ఓడి బందు, ఆవనన్ను తన్న ఎదేగి
శిష్టికొండు, తుంచిద కంఠదింద హేళిదళు; “అళదేడ
మెగు; నన్న కంద ఎప్పు, ఒళ్ళియవను! మెగొ, ననగి
నాను హణ్ణు గళన్ను కొడుత్తేనే!” ఎందవళి ఒళగి హొగె,
నుట్టియిందొందు హణ్ణన్ను తందు ఆ బాలకనిగి కొడుత్తు,
పునః హేళిదళు: “ఒమ్మే నక్క చిడు! మెగొ; నన్న
మెగును ఒకళ ఒళ్ళియవను! ఆవనెందొ కుటమాడువు
నిల్ల!” కుడుగనిగి హణ్ణన్ను పడెదు ఆనందవాయితు.
ఆవను కులుకులు నక్కబిట్ట. ముదుకిగి హొట్టి తుంచి
దంతాయితు.

* * *

నాల్కు వరుషగళిగి కందిన మాతు. ఈ బాలకన తాయి
కన్న తిర యావనదల్లియే మృతపట్టిదళు. అవళిగి కలవు

దినగళ వరేగి జ్వర ఒంతు. ఆదరే అదర కడిగి యారొ
గమన కొడల్లిల్ల. ఒకుతః అవరు అదన్ను సామాన్య జ్వర
వందే నంబిద్దరు. కలవు దినగళల్లి అదు తానాగియే
కడిమేయాగబకుదెందొ అవర నంబికొందిరబకుదు.
ఆదరే అదే ఇవర తచ్చుగ్రహికోయాయెతు. జ్వర కడిమే
యాగువుదర బదలు దినదింద దినక్కే హేచ్చుత్తలే. హొళియెతు.
వరిణామవారిగి ఆ ఒకవేయి యోగ్య మద్దు-మాయెగళ
అభావదిందాగి, తన్న ఎరడు వంశద ముద్దుకువరనన్ను
బిట్టు వరలొళికవాసియాదళు. అవళిగి వాస్తవవారిగి
న్యమోనియా ఆగిద్దితు. అందినింద ఆ మెగువిన ఆరయికోయ
సంభారపు అదర అజ్ఞయ వారిగి దిద్దిత్తు. అదరూ
అవళు కలమట్టిగి నిశ్చింతకాగిద్దళు. ఏకేందరే లాలసే-
వాలసేగళ సర్వసాహిత్యగళన్నొ ధౌరయిసలు అవళ తరుణ
నాద మగను ఇద్దను. ఆదరే దేవర మనస్సిగి అదొ సరి
బరల్లిల్ల. కందిన వంశవే అచనొ తన్న ఒక ముదితాయి
మత్తు బాలకనన్ను వికాలచిత్తద మాయా-మమతేగళ
వరక్క చిట్టు, తన్న పత్తియ మార్గవన్నే కిడిదను. ముదుకిగి
లొళికవే ముళుగిహొళియెతు. అవళు ఒకళవారిగి
ఆత్తళు. ఎవ మత్తు తరిగళన్ను హొడెదుకొండళు. నేలదల్లి
బిద్దు హొరకాదిదళు. కట్టేకే జింతాభరదల్లి
భావిగి హారి తన్న వ్రాణవన్నే కళెదుకొళితక్కవళు; ఆదరే
ఈ తబ్బలి మెగువిన కొళెమల ముఖారవింద అంతక
భయానక కృత్యదింద అవళన్ను కడిగిట్టితు.

అందినింద ఈ ముదుకియే బాలకనిగి తాయి మత్తు,
తంవేయాగిద్దళు. ఈగ అవళు ఆ బాలకన సలువారియే
జీవ కిడిదిదళు. ఆ బాలకనే అవళ దేవనసర్వస్వపు.
అవళిగి ఆ బాలకన సలువారిగి తన్న సలువారిగి ఏనొ
జింతయిద్దిల్ల. బాలకను ఇవళన్నే ‘అమ్మా’ ఎందు కరే
యిత్తిదను. అవళు హాగి దేరే యారన్ను కరేయదేళు?

* * *

ఒందు వరుషద వరేగి ముదుకి హేగెదరొ మాది
మెగువిన ఆరయికోయన్ను మాదిదళు. అవళు ఒకళ అకక్క
ళాగిద్దరింద, కొలి-జాకరి మాది ఏనాదరొ సంపాదిసు
వుదు అవళింద ఆగద మాతాగిత్తు. ఆదరొ హొట్టియె
మాత్త కేళుత్తిద్దిల్ల. అదన్ను హేగెదరొ శాంతగొళిపలే
బేళాగిత్తు. కుడుగి స్వల్ప కసివేయాగుత్తలే ఆకాశ-
వాతాళగళన్ను ఒందుమాదిబిడుత్తిదను. అవళెను
మాదియాళు? అతి విపత్తిన దినగళు ఈగ అవళ దిన్ను కిడి
దిద్దువు.

ಕಡೆಗೆ ಅವಳಿಗೊಂದು ಯೋಚನೆ ಹುಟ್ಟಿತು. 'ಪೇಟೆಯಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು ಮಾರಿದರೆ ಒಂದುವೇಳೆ ತಮ್ಮ ಬ್ಲರ ದಿನಪರಣೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಣವು ಸಿಕ್ಕಲೂಬಹುದು'. ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅವಳು ಅಂದು ಬೆಳಗು ಪೇಟೆಯಿಂದ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದಳು. ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಬಾಲಕನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಊರಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮುಂದೇನಾಯಿತು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಮುದುಕಿ ಹಣ್ಣಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೊರಟು, ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಹತ್ತಿರದ ಒಂದು ಕಟ್ಟೆಯ ೭ನೆಯ ನೆಲದಲ್ಲಿ, ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಖರೀದಿಯಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಬಲವಾದ ಆಶೆ ಅವಳಿಗಿದ್ದಿತು. ಅವಳು ಒಳಿಯಿಂದಲೆ ಹೋಗುವಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೆ ಆ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೂ ಅವಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಹಣ್ಣುಗಳೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ದಿವಸವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿರಾಶರಾದಳು.

ಮರುದಿವಸ ಆಕೆ ತುಸು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಹೋಗಿ ಆ ಕಟ್ಟೆಯ ಒಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಆದರೂ ಯಾರೂ, ಅವಳ ಬಳಿ ಬಂದು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಸರನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಜನರು ಇವಳ ಪ್ರಾಯದ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಿಕೃತ-ವಿಕಾರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ, ಹುಟ್ಟು ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಸುಕ್ಕುಗೊಳಿಸಿ, ದೂರದಿಂದಲೆ ಸರಿಯತೊಡಗಿದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದುರಾಚಾರ ಸ್ತ್ರೀಯ ಯುವಕನು, ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ಸಿಗರೇಟಿನ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತ, ಒಂದು ಶೃಂಗಾರಪರಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ, ಮುದುಕಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅತಿ ದರ್ಪದಿಂದ ಕೇಳಿದನು: "ಎಲೆ ಮುದುಕಿ! ಹಣ್ಣುಗಳು ಹೇಗಿವೆ?"

ಮುದುಕಿಗೆ ಯುವಕನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪವೇನೋ ಬಂತು. ಆದರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ನಮ್ರತೆಯಿಂದಲೆ ಹೇಳಿದಳು:— "ಮಗೂ, ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೇನು ಕೇಳುವೆ, ಇವು ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳೆ! ಇವು ಬಂಗಾರದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳು! ಇದೀಗಲೆ ಮೂಗಿರುವುವು!" ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿಟ್ಟಿರುವ ಆ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಹಣ್ಣುಗಳು, ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಸ್ಪಟ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳಂತೆಯೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಮುದುಕಿಯಾದಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುವಕನು ಖಿನ್ನನಾದನು. "ಸರಿ, ಸರಿ, ಬಂಗಾರದ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳೇನೋ ಸರಿಯೆ. ಇರಲಿ; ಹೇಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿ?" ಯುವಕನು ಕೇಳಿದನು.

ಮುದುಕಿಯು ಅತಿವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು:— "ಪಾವಾಣಿಗೊಂದು ಹಣ್ಣು ಮಗೂ, ನಿನ್ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆನು!"

"ಓಹೋ, ಏನು ಚಂದ! ಇಂತಹ ಹಣ್ಣುಗಳು ಪಾವಾಣಿಗೆ ಎರಡರಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದವನೆ, ಉತ್ತರದ ದಾರಿನೋಡದೆ ಯುವಕನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಮುದುಕಿಯು ಮುಖವು ಸಪ್ಪಗಾಯಿತು. ಆ ದಿವಸವೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ್ಣುಗಳೇನೂ ವಿಕ್ರಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳು ನಿರಂತರ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅರಿವಾಸಿಯಷ್ಟು ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಮಾರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮುದುಕಿ ತೀರ ಅಸ್ಥಿರ-ಚಿತ್ತಳಾದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅವಳ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳು ಕೊಳೆಯ ತೊಡಗಿದ್ದುವು. ಆದಕಾರಣ ಜನರು ಅವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಈ ಹೊತ್ತು ಎಂಟನೆಯ ದಿವಸ. ಮುದುಕಿಯು ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ರುಬಿಂದುಗಳು ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಉದುರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವಳ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅನ್ನದ ಒಂದು ಕಣವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತು ಗೋಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೆ ಬಿಟ್ಟು, ತಾನು ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದೆ, ಬರಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳು ಈಗ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಕೊಳೆತು ಕಪ್ಪುಕಪ್ಪಾಗಿಹೋಗಿದ್ದುವು. ಅವು ಹೊಸದಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳದ ಜನರು ಈಗ ಅವನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಂಡಾರು? ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮುದುಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಮತ್ತೂ ಹೊರಟು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಎತ್ತವು ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ.

ಮುದುಕಿಯು ಡಚನಿಗೆ ಎರಡಾಣಿಯಂತೆ ಬಾಳೆಯಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದಳು. ಪಾವಾಣಿಗೊಂದರಂತೆ ಮಾರಿ, ಅವಳು ಡಚನಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾವಾಣಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವುದು ಹೋಗಿ ಅಸಲು ಹಣವೂ ಸಿಕ್ಕುವ ಮಾರ್ಗವು ಕಾಣದಾಯಿತು. ಅವಳು ಹುಚ್ಚಳಂತಾದಳು. ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಲಾಭ-ಹಾನಿಯ ಗೊಡವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ತನ್ನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮಾರಿಹೋಗಿ, ಅನ್ನ-ಬೇಳೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕಾಸು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಅವಳು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಈಗ ಅವಳು ಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾರುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಹೋಗುವಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ, ವೇದನಾಮಯ ಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು! "ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ ಎರಡು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊ ಮಗೂ!" ಆದರೆ ಅವಳ ಈ 'ಮಗೂ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಒಂದು ಕಡಮೆ ಮಂದಿಯೇ ಕೇಳಿದರು. ಮುದುಕಿಯ ಮಾತುಗಳು ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಜನರು ಅಲ್ಲಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಮುದುಕಿಯ ಒಂದು ಹಣ್ಣು ಮಾರಾಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದವಳು ನಿತ್ಯಕ್ಕೂ ದಂತ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಉಣ್ಣಿಸಲು ಗುಡಿಸಿಲಕಡೆಗೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಬಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತಾದರೂ ಏನು ? ಬಲೆಯು ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯಿಂದಲೇ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ಜನರನ್ನು ಆಶಾಮಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸೋತು ಹೋದುವು.

ಸಾಯಂಕಾಲವಾಯಿತು. ಮತ್ತೂ ಮುದುಕಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಬೇರೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಾದರೆ ಅವಳು ಇಷ್ಟ ರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಂದು ಅವಳು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕದಲಿಲ್ಲ ಕೂಡ. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕತ್ತಲೆ ಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಅಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಮನೆ ಗಳ ದೀವಗಳು ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡುವು. ಮುದುಕಿಗೆ ತಲೆತಿರುಗಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಭೂಮಿಯು ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸ ವಾಯಿತು. ಅವಳಿಗೊಮ್ಮೆಲೆ ಇಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗುಡಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ನೆನಪಾಯಿತು “ಆದು ಈ ವರೆಗೂ ಹಸುವುಗೊಂಡೇ ಇದೆ; ಈಗದರ ಆವಸ್ಥೆಯು ಹೇಗಾಗಿದ್ದೀತು !” ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅಜ್ಞಾತಭಯದಿಂದ ಅವಳ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ಕಂಪಾಯ ಮಾನವಾಯಿತು. ಇದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದಳು. ತನ್ನ ನಡುಗುವ ಕೈಗಳಿಂದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು, ಕೇವಲ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ಗುಡಿಸಿಲಕಡೆಗೆ ಹೋಗತೊಡಗಿದಳು. ಹಸಿವೆ ಯಿಂದಲೂ, ಅತಕ್ತೆಯಿಂದಲೂ ಅವಳ ಕಾಲುಗಳು ನೆಲದಮೇಲೆ ಊರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗೋಡೆಗೆ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯು ಬಂದು ಒಡುಪುಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದಳು.

ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದಂತೆ ಮುದುಕಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಆಳುವ ಸ್ವರವು ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿತು. ಅವಳು ಆತ್ಯಂತ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಮಗುವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತ ಹೇಗೂ ಗುಡಿಸಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಕತ್ತಲೆ ಮುತ್ತುದುದರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಗುವಿನ ಆಳುವ ಸ್ವರವು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಮಗುವು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುದಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಹಸಿವೆ ಮತ್ತು ಹೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮುದುಕಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು, ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತ, ವೇದನಾಮಯ ಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು: “ಅಳಬೇಡ ಮಗೂ, ಇಗೋ, ನೋಡು, ನಾನು ಬಂದಿರುವೆನು!” ಮುದುಕಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾಗೂ ಅವಳ ತೊಡೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬಾಲಕನು, ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಮುದುಕಿಯು ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಕತ್ತಲೆ

ಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ದೀವವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಳು. ಆದರೆ ಮಂದಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬಾಲಕನ ದೈನ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಅವಳ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳೇ ಹಾರಿಹೋದುವು. ಅವಳ ಸ್ವಂತದ ನಿತ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಹಸಿವೆ-ನೀರಡಿಕೆಗಳು ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುವು. ಅವಳ ಕಂಠವು ಒತ್ತಿ ಬಂತು. ಬಾಲಕನು ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಇವಳು ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತ ರಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತೊಡಗಿದಳು.

“ಅಮ್ಮಾ, ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನ ತನಕ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ? ಇಂದು ನಿನ್ನಿಷ್ಟು ತಡವೇಕಾಯಿತಮ್ಮಾ ?” ಹುಡುಗನು ಅಳು ತ್ತಲೆ ತನ್ನ ಅಜ್ಜೆಯೊಡನೆ ಕೇಳಿದನು.

“ಹೌದು ಬಾಳಾ, ತಡವಾಯಿತು. ನಾನು ಸಾಯಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಬಾಕಿಯುಳಿದಿವೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!” ತನ್ನ ಸೆರಗಿನ ತುದಿ ಯಿಂದ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರಿಸುತ್ತ ಮುದುಕಿ ನುಡಿದಳು.

ಹುಡುಗನಿಗೇನೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು:— “ಇಂದು ನೀನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಲ್ಲಿಯೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಮ್ಮಾ, ನನಗೆ ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಹಸಿವೆಯಾಗ ತೊಡಗಿದೆ. ನನಗೆ ಬೇಗನೆ ಉಣಬಡಿಸಮ್ಮಾ !”

ಹುಡುಗನ ಈ ನಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಮದ ಮಾತುಗಳು, ಇಂದು ಮುದು ಕಿಯ ಕರ್ಣಕುಳಗಳಿಗೆ ಶೂನ್ಯಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಸಾಟಿದುವು. ಅವಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ, ಮಗುವಿಗಿಂದು ಏನನ್ನು ಉಣ್ಣಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಂಠವು ಪುನಃ ಬಿಗಿದುಬಂತು. ಸ್ವಲ್ಪಸಮಯದ ನಂತರ ಅವಳು ಆ ಹಣ್ಣಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಂದು, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಅದೇ ಆ ಕೊಳೆತ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ಮಗುವಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಿನ್ನಿಸಿದಳು ಅಲ್ಲದೆ ತಾನೂ ತಿಂದಳು. ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯುಕ್ಕಿಷ್ಟು ಹೇಗೂ ತಣಿಯಿತು.

* * *

ಮೇಲಿನ ಘಟನೆಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕುದಿನಗಳ ನಂತರ ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯು ಮೃತಪ್ರಾಯನಾದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನ ಕೈ- ದೇಹವನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ತೇಕುತ್ತ, ಪಟ್ಟಣದ ಆರೋಗ್ಯಾಲಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಜನರು ಕಂಡರು. ಆದರೆ ಕೊಳೆತ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಆ ಬಾಲಕನು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ಜ್ವರ ಹಿಡಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದನು; ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುದುಕಿಗೆ ನಿರಾಶಾಹಾರ, ವಿರಾಮಗಳು ವಿಷಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದುವೆಂಬ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಕೆಲವು ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು.

(ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತೊಡನೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿ ಸುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೆಚ್ಚುಜನರು. ಆದರೆ ಈ ಕಥಾಲೇಖಕರು ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಅಭಿನಾವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಆನಂದದ ಸಂಗತಿ.—ಸಂ. ಜ.)

ಕೈಲಾಸಂ ಮತ್ತು ಅವರ ನಾಟಕಗಳು

ಪ್ರೊ. ವಿ. ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.

ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೃತಿವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನರ್ಗದ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡವರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುವೆಂದರೆ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ ಸಮಿತಿಯವರು, ಕಳೆದ ವಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ. ಕೈಲಾಸಂ ಕಾವ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವು ತಿಳಿದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಕೈಲಾಸಂ ರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆತಿಶಯವಾದ ಗೌರವಭಾವವಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರ್ಮಾತ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬರು; ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನವು ಅವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾದ 'ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಿ' ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಅವರ ಪ್ರಭಾವವು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ—ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಅರಿವು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನಾದ ನಾನು, ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಬರೆಹಕ್ಕೆ 'ಶ್ರೀ. ಕೈಲಾಸಂ ಮತ್ತು ಅವರ ನಾಟಕಗಳು' ಎಂದು ಕರೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವಿದೆ. ಕೈಲಾಸಂ ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ನಾಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಹಳ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಅಷ್ಟಾದ ಅವರ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳು ಏಳು ಮಾತ್ರ. ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆಯೂ ಮಾನವನ ಹೃದಯದ ಆಳವನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಅತುಲವಾದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಿರೀಕ್ಷಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ನಯವಾದ ಹಾಸ್ಯವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದ್ದರೂ; ಕೇವಲ ಈ ನಾಟಕಗಳಿಂದಲೇ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ದಿನ್ಮತ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಂಜಸವಾಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೈಲಾಸಂ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆ, ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಗಿಂತಲೂ ಒಹಳ ದೊಡ್ಡದಿದೆಯೆಂಬ ಮಾತು ಅವರ ಪರಿಚಯಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು.

ನನಗೆ ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದು ೧೯೨೭ ನೆಯ

ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ—ನಾನು ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀನಿಯರ್ ಬಿ. ಎ. ಕ್ಲಾಸಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿಯೊಡನೆ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರ ವಾಗ್ವಿಖರಿಯೂ, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಉಕ್ಕಿಬರುವ ಮೇಲ್ವರಗತಿಯ ವಿನೋದವೂ, ಅಭಿನಯಕೌಶಲವೂ, ನಾಟಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾನವಸ್ವಭಾವ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದುವು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ತಿಳಿಯಾದ ಮನಸ್ಸು, ಎಲ್ಲರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಸಲುಗೆಯಿಂದಲೂ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದಲೂ ಎಳೆ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಅವರ ರೀತಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸಿದುವು. ಅವರಿಗಿಂತ ಮಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಅವರ ಗೆಲೆಯನೆಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದೆನು. ಆಗ ನಾನು ಸೀನಿಯರ್ ಬಿ. ಎ. ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮನೆ ಮರೆತು, ಇವರ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡಿದೆ. ಇಂತಹ 'ಉಡಾಳ' ತನದಿಂದ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಡೆಯುಂಟಾದರೂ ಕೈಲಾಸಂ ರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಾಗೂ ಹೃದಯದ ಸಂಸ್ಕಾರವು ತುಸುಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂದೇ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಆಧುನಿಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇವರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದಾಗ, ಅವು ಉತ್ತಮ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗಿನಿಸಿತು. ಆಗ ಈತನೊಬ್ಬ ಆಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತನಾದ ವುರುಷನೆಂಬುದು ನನಗೆ ದೃಢವಾಯಿತು; ಇನ್ನೂ ಆ ಭಾವನೆಯೇ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕುಮಾರು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ವಾಸಮಾಡಿ, ತಿರುಗಿ ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ—ಯಾವ ಊರೋ ಎನೋ—ಹೋದರು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಏಳುಂಟು ಸಲ ಅವರ ಸಹವಾಸದ ಸುಯೋಗವು ನನಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಆ ದ ರ ವೂ ಆತ್ಮರ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋದುವು.

ಈಗಲಾದರೂ ನನಗೆ ಕೈಲಾಸಂ ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರದು ಒಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ಶಕ್ತಿ; ಕಲಾರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಬಲ್ಲ ಉತ್ಸಾಹ-ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆರೆ. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದೆಂದರೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸವಿದಂತೆ. ಅವರು ಬರೆದುದೆಲ್ಲ ಬಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಬಲ್ಲದು; ಆದರೆ ಬರೆದರೆ.... !

ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅಚ್ಚಾದುವು, ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಯಾಗಿರುವವು, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗವಾದುವು, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದಿರುವವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ವರ್ಗದ ಕೃತಿಗಳೇ ಒಹಕವಾಗಿವೆ. ಮೊದಲಿನ ವರ್ಗದವು ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗಿವೆ. ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಿ, ಹೊರೂಲು, ಪೊಲಿಕಟ್ಟಿ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಗಂಡಸ್ಕುತ್ರಿ, ವೈದ್ಯನ ಜಾಡ್ಯ—ಈ ಕನ್ನಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲದೆ 'ಭರತ' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕದ ಕೆಲವೊಂದು ಭಾಗವೂ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನಗಳೂ, 'ಏಕಲವ್ಯ' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕದ ಎರಡು ಅಂಕಗಳೂ ಅಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಸತ್ತವನ ಸಂತಾಪ, ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಿ-೨ ನೆಯ ಭಾಗ, ಬೆಂಜೋಲಿ ಫಂಡು, ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಹುತ್ತ ಮುಂತಾದ ಎಂಟುಹತ್ತು ನಾಟಕಗಳು ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿವೆ; ಆದರೆ ಆ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳು ಯಾರಹತ್ತಿರ ಇವೆಯೋ, ಯಾವ ಮೂಲೆಯ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹುಳುಹತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕೈಲಾಸಂ ಅವರೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಆಡಿತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ, ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಇಳಿದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ, ಶೂರ್ಪನಖಾ ಕುಲಮೈಥವ, ಅಪ್‌ಟುಡೇಟ್ ಅಮ್ಮಯ್ಯ ಮುಂತಾಗಿ ಎಳೆಂಟು ಇವೆ. ಇನ್ನುಳಿದುವು ಅವರ ಮೂಲಸಮುದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಸೂಳೆ', 'ಅಚ್ಚಾನದ ಅಪಾಯ', 'ಕಪ್ಪಣ್ಣನ ಕನಸು', 'ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳು ಕಣ್ಣೀರು' ಮುಂತಾದ ಎಂಟು ಹತ್ತು ನಾಟಕಗಳು ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳು ಒರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಇಚ್ಛಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಇವೆಲ್ಲ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಯಾರಾದರೂ ಇವುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಅವರೆದುರಿಗೆ ಎತ್ತಿದರೆ, ಆ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಸಾಧನೆಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸರ್ ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರು ಮೊದಲಾದವರು ಮನವಾರೆ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರ ಅಚ್ಚಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ಪ್ರಥಮ ನಾಟಕವಾದ ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಿಯು ರಂಗಜನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೂ ಅದೇ ವರ್ಷ ಅದು ಅಚ್ಚಾಯಿತು.

ಈ ನಾಟಕದ ಪ್ರಕಟನೆಯು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಯೆಂದು ನಾನು ಬಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ—ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾಟ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ—ಒಂದು ಹೊಸಯುಗವೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಡಾ|| ಸಿ. ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: "Here is a jewel of the first quality and cut in the best style. Fortunate is the Kannada country that has such a jewel to wear." ಈ ನಾಟಕದ ಪೂರ್ವರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಂರು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಹಸನ ಪ್ರವೀತಾಮಹ ಗುಂಡೂರಾಯ' ಎಂದು ವಿವೇಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ ಪ್ರವರ್ತಕ' ಎಂಬ ದಿರುದಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಿಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸಾಮಾಜಿಕವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದೆರಡು ನಾಟಕಗಳಿದ್ದರೂ, ಅವು ನಿಜವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೊಂದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಕಾಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವಾಗಲಾರದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಮಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳೇ ಮಾದರಿಗಳು. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು (social problem) ಕುರಿತು ವಾಸ್ತವ (realistic) ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ, ಅನ್ಯತಭಾವಗಳಿಗೆ (sentimentalism) ಎಡೆಗೊಡದ ಕಲಾವೂರ್ಣವಾದ ನಾಟಕವೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವೆಂದು ಸ್ಥೂಲ ಮಾನದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಖ್ಯಾತ ನಾಟಕಕಾರನಾದ ಇಬ್ಸೆನ್‌ನು ಮೊದಲು ಬರೆದನು. ಆತನಿಗೆ 'ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕ ಚನಕ' (Father of the modern drama) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಸೆನ್‌ನ ನಂತರ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ನಾಟಕಗಳು ಯುರೋಪದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದುವು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಅವು ಅಂಥ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಅಚ್ಚಾದ ಅವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಿಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಂಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಂರು ಎಂಥ ಮೇಲಾದ ಕಲಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ! ಇವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯಾವ ಪಾತ್ರವೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದು ಎಂದು ನಮಗೆ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಸಜೀವವೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವೂ ಆಗಿವೆ. ಇವರ ಕಲ್ಪನಾ.

ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕುತೂಹಲವೂ ಕನಿಕರವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಸಾತೂ, ಪಾತೂ, ಪುಟ್ಟು, ಮೂಢೂ, ನಾಗತ್ತೆ, ಸುಬ್ಬಮ್ಮ, ರಾಮಣ್ಣ, ಪೊಲಿಕೆಟ್ಟಿ ನೊದಲಾದ ಇವರ ಮಾನಸವೃತ್ತ-ಘಟಿಯರು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳು. ಇವರ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದಲೂ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅವರ ಗೂಢಭಾವನೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಮೋಡಿ ಕೈಲಾಸಂ ಅವರದು. ಹೆಂಗುಸರು, ಮಡುಗರು, ಸೇವಕರು, ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರು ಇವರೆಲ್ಲರ ಭಾವಗಳನ್ನೂ ಅವರವರು ಆಡುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನುಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒರಟದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು.

ಕೈಲಾಸಂ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಗಿಂತಲೂ ಭಾವಕ್ಕೂ, ಮಾನಸ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ. ಇವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರದ ಅಂಶವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಜನರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವ ಚಾಪಲವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕಲಾಮೂರ್ಛೆವಾಗಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ. ಕೈಲಾಸಂರು ಅಪ್ರತಿಮರಾದ ನಗಿಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಿಳಿಯಾದ, ಸರಳವಾದ, ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮೀರದ ವಿನೋದವನ್ನು ಇವರ ನಾಟಕಗಳೆಲ್ಲ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರ ಹಾಸ್ಯದ ಕೆಲವು ಪದಗಳೂ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಷ್ಟೋ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮನಮಾತಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಇವರು ವಿನೋದ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಹೃದಯದ ಆಳವಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಇವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಇವರ ಪ್ರಹಸನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ಹಾಸ್ಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಸೆಲೆಯನ್ನೂ ಇವರು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ; ವಿಶ್ವಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಅವರು ಮನಸ್ಸುಹಾಕಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅವರು ಅರ್ಹರೆಂದು ಕೆಲವರು ಶಂಕಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮಹತ್ತ್ವ, ವಿಶಾಲತೆಗಿಂತ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯೂ ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾದುವು. ಮೇಲಾಗಿ ಕುಟುಂಬವು ಸಮಾಜದ ಆಡುಗಲ್ಲು; ಆದುದರಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನಸನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಅವನ ಮೋರಾಟಗಳು, ಅವನ ಸುಖದುಃಖಗಳು, ಅವನ ಮೂಢತೆ-ಮಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು, ಅವನ ನಗಿ-

ಮರುಕಗಳು— ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಲಾಸಂರಂತೆ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು, ಅವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಳ.

ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನನಾದ ನಾಟಕಕಾರ ಎಂಬುದೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಹತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅತಿಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

೧. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಇಂತಹ ನಾಟಕಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೨. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ (Realism) ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಇವರೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವಾಸ್ತವತೆ ಎಂದರೇನು? ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮಹತ್ತ್ವವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

೩. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜನರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಡುವ ಭಾಷೆಗೂ ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಗೂ ಬಹಳ ಅಂತರವಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಜನರು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಳಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು—ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಮನಗಂಡು, ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಅವರು ಮೊದಲು ಬರೆದಾಗ ಇದೊಂದು ಧಾಷ್ಟ್ಯದ ಮಾತೇ ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಎಷ್ಟೋ ಲೇಖಕರು ಕವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಕೈಲಾಸಂ.

೪. ಈಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಗೆ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದವರೂ ಅಡಿಪಾದರೂ ಇವರೇ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೫. ವಿನೋದಪ್ರಧಾನವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಮೊದಲಿಗರು.

೬. ನಾಟಕಗಳು ಸಂಗೀತನಾಟಕಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವು ರೂಢವಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗದ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವ ಒಂದು ಮಂಡಲಿಯೊಡನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿದರು.

೭. ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ಪ್ರಭಾವವು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ—ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಾಟ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದವರೂ, ಅನುಸರಿಸಿದವರೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಲೇಖಕರಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಬಗೆಯಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಕೈಲಾಸಂ ರನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ-ವ್ಯಾಜಿಗೆ ಅರ್ಹರಾದ ಧುರೀಣರೆಂದು ಅಭಿಮಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಲಿಗೆ ಕಲಿಯಿರಿ!

೩೬. ಹಳಪೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯರು

ಬಾಲಕರ ಪೈಜಮಾ

ಅಳತೆ :-

೨೨ ಇಂಚು ನಡು. ೨೪ ಇಂಚು ಅಸನ.
೨೮ ಇಂಚು ಉದ್ದ. ೧೮ ಇಂಚು ಸಡಿಲು.
ನೊಂಕಕ್ಕೆ ಲಾಡಿ ಕಟ್ಟುವಂತೆ.

ಚಿತ್ರಿಸುವುದು :-

(ಮುಂಭಾಗಗಳಿರಡು.)

ಬ, ಅ, ಕ ಕಾಟಕೋನ.
ಅ, ತ=೨೨" ಎಂದರೆ ಅಸನದ ೨೨+೨೨".
ಅ, ಕ=೨೪" ಪೂರ್ಣ ಉದ್ದ.
ತ, ಕ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಿಳಿಸಿರಿ!
ತ, ಇ=೨೨" ಎಂದರೆ ಅಸನದ ೨೨+೨೨".
ಇ, ಫ=೨೪" ಎಂದರೆ ಅಸನದ ೨೨+೨೪".
ಫ, ಬ ಕೂಡಿಸಿರಿ.
ಬ, ನ, ಇ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯಂತೆ ಬಾಗನ್ನು
ಕೂಡಿಸಿರಿ.
ನ, ದ ಹತ್ತಿರ ೪"ನ ಕತ್ತರಿಯು ಕಚ್ಚು
ಹಾಕಿರಿ.
ಬ, ಐ = ೬೨" ಎಂದರೆ ನಡದ ೨೨+೨೨".
ಐ ದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಗುರುತು. ಅದರ
ಕೆಳಗಿನದು ೪೨"ಗೆ ಎಂದರೆ ಅಸನದ

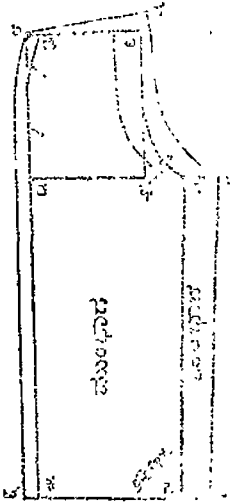
೨೨+೨೨" ಗೆ. ಈ ಎರಡು ಗುರುತುಗಳು
ಜೇಬಿಗಾಗಿ.

ಐ, ತ ಚಿತ್ರದಂತೆ ಬಾಗು ಕೂಡಿಸಿರಿ.

ಕ, ಡ= " ಎಂದರೆ ಸಡಿಲಿನ ಅರ್ಧ.

ಇ, ಡ ಕೂಡಿಸಿರಿ.

ಬ, ನ. ಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಟಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ
ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು
ಗುಂಡಿಯ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ತೆಗೆಯ
ಬೇಕು. ಅವು ಬ, ದ ಬದಿಗೆ ೨" ನ
ದ ಬದಿಗೆ ೧೨" ಅಗಲವಿರಬೇಕು.

(ಹಿಂಭಾಗಗಳಿರಡು)

ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಹಿಂಭಾಗ
ಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕು.

ಐ, ಅ=೨೨ ಇಂಚು.

ಕ, ಟ=೨೨ ಇಂಚು.

ಅ, ಟ ಕೂಡಿಸಿರಿ. ಇದು ಹೊಲಿಗೆಗಾಗಿ.

ಇ, ದ = ೨".

ಬ, ದ ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ೨ = ೧೨".

ರ, ಅ ಕೂಡಿಸಿರಿ.

ರ, ದ ವನ್ನು ಚಿತ್ರದಂತೆ ಬಾಗು ಕೂಡಿಸಿರಿ.

ಡ, ಐ = ೧೨".

ದ, ಐ ಕೂಡಿಸಿರಿ.

ಬಟ್ಟೆ ಕತ್ತರಿಸುವಾಗ, ಕ, ಡ ಮತ್ತು
ಟ, ಜ. ಗಳ ಕೆಳಗೆ ೨" ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ,
ಹೊಲಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಟ್ಟು
ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು.

ಬೇಕಾಗುವ ಬಟ್ಟೆ :- ಬಿಳಿಯದಾದ
ಯಾವ ಬಟ್ಟೆಯೂ (ಎಂದರೆ ಹಾರ್ಕ್,
ಸೈನು, ಲಾಂಗ್‌ಕ್ಯಾಥ್, ಖಾದಿ) ನಡೆ
ಯುವುದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಉದ್ದದ
ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಒಟ್ಟಿನನ್ನೂ ಉಪ
ಯೋಗಿಸುವರು. ಅದರ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ
ವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿನ ಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ.

೨೨ ಇಂಚು ಅಗಲ ಉಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆಯು
ಮೇಲೆ ೬೨ ಇಂಚು ಅಳತೆಯದಕ್ಕೆ ೧೨ ವಾರ
ಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂಭಾಗ
ಮುಂಭಾಗಗಳನ್ನು (ನಾಲ್ಕು) ತೆಗೆದು
ಉಳಿದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಸೆ (ಬೊಕ್ಕಾಣ) ಮಾಡಿ
ಲಾಡಿಗಳೂ ಆಗುವುವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ
ಉದ್ದದ ಎರಡರಷ್ಟು + ೨೨" ಅಥವಾ
೪" ಒಟ್ಟಿ ಬೇಕಾಗುವುದು.

ಮುಂದಿನ ಸಲ :- ಬಾಲಕರ ಜೋಡಂಗಿ.
(ಸೇಲರ್ ಸೂಟು).

ಪರ್ಣಕುಟಿ

ಬರೆದವರು: — ಸಿದ್ದ ವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು: — ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ.

ಕ್ರ. ೧೮ ದ ೨೦೦ + ೫ ಪುಟಗಳು.

ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಮಹಾತ್ಮಾ-
ಗಾಂಧಿಯವರ ಜೀವನ ಚಿತ್ರವಿದು. ಜೀವನ
ಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಬರ ಚರಿತ್ರಮಾತ್ರವಲ್ಲ—
ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರ ಜೀವನವನ್ನು
ವಿವಿಧದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿ,
ಅದರಿಂದಾದ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ-ಪರಿಣಾಮ
ಗಳನ್ನು ಕಲಾಕುಂಜದಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿದ
ಜೀವನ-ವಿಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಇಂತಹ
ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರದು
ಪಳಗಿದ ಕೈ. 'ವರ್ಣಾಯಾತ್ರಿ' 'ದೀಪ-
ಮಾಲೆ' ಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಾಡಿದ ಅವರ
ಕುಶಲ ಲೇಖನಕುಂಜವು 'ಪರ್ಣಕುಟಿ'
ಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಭಾಯುಕ್ತವಾಗಿ
ಬೆಳಗಿದೆ.

'ಕೇವಲ' ವಿಷಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ
ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿ ಇರಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಈ
ಗ್ರಂಥವು, ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ಸಾಹಿತ್ಯ-
ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು
ಪಡೆದಿದೆ' ಎಂದು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ
'ಶ್ರೀನಿವಾಸ'ರಿಂದ ಮಾತು ಸಮಂಜಸ
ವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಅಂತಃ-
ಕರಣವನ್ನು ಹಿಂಜಿ ಹಿಂಜಿ, ತೂಗಿ ತೂಗಿ
ಆಳವಾಗಿ ಇಣಕಿ ನೋಡುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ-
ದೃಷ್ಟಿ; ಹೊಳೆದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಾಳ
ತಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅನಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು
ಕೊಡುವಂತೆ ಹೇಳುವ ಮಂಜಿನ ಶೈಲಿ;

ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ದಿಟ
ವಾಗಿ ನಿಕಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ವರ್ಣನಾ
ವೈಖರಿ ಇವೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರಿಗೆ
ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಆ ಗುಣಗಳು ಇಲ್ಲಿ
ಇಡಿಯಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿವೆ.

ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಅನೇಕ ಜನರು ಅನೇಕ-
ಮುಖವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರು
ದರಿದ್ರನಾರಾಯಣನ ಭಕ್ತನೆಂದು ಅವ
ರನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಭಾರತದ ಲೋಕನಾಯಕ
ನೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು.
ಮಗುದೊಬ್ಬರು ಗೀತೆಯ ದೂತನೆಂದು
ಮರ್ಯಾದಿಸಿದರೆ—ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು
ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತಿಯೆಂದೂ ಕಲಾವಿದ
ನೆಂದೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಕೆಲ
ವರು ಸತ್ಯ ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಶಸ್ತ್ರಹಿಡಿದ
ರಾಜಕಾರಣ ಧುರೀಣನೆಂದು ಕಾಣು
ತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದಮೇಲೆ ಮಹಾತ್ಮರ
ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಬರೆಯಬೇಕು? ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ
ಪರ್ಣಕುಟಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸಾರಥಿ,
ಗಾಂಧೀಜಿ-ಕಲೆ, ಸಾಹಿತಿ ಗಾಂಧಿ, ನಗೆ-
ಗಾರ ಗಾಂಧಿ, ಚಿಕ್ಕಿಗಳ ಚಂದ್ರಮ,
ಅಹಿಂಸೆಯ ಅವತಾರ, ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಿ
ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರ
ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯದ
ರೀತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಣಕುಟಿಯನ್ನೋದಿದ ಮೇಲೆ
ಮಹಾತ್ಮರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸವಿಸಾಸವಾಗಿ
ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯವು. ಲೋಕವು
ಮಹಾತ್ಮನೆಂದರೂ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆದುರಿಗೆ
ತಾನು ಅಲ್ಲನೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೀರುವ

ಅವರ ಸರಕತೆ, ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ
ಮಗುವಾಗಿ ನಗೆಯ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು
ಕುಣಿದಾಡಬಯಸುವ ಅವರ ಕನ್ನಡಿ
ಯಂತಹ ಪ್ರೇಮಮಯ ಹೃದಯ. ಉಸಿ
ರಾಡಿದಾಗ ಚರಕದ ಪುಚಾರ, ಮಾತೆತ್ತಿ
ದಾಗ ದರಿದ್ರನಾರಾಯಣನ ಪೂಜೆ—
ಎವೆಯತ್ತಿದಾಗ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜಾ-
ಕೋಟಿಯ ತುತ್ತಿನಚೀಲವನ್ನು ಕಂಡು
ಅವರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಕಳವಳದ
ಒತ್ತಡ, ಎರಡನೆಯವರ ಲೋಪ-ದೋಷ
ಗಳನ್ನು—ನಗೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿದ
ಹದನವಾದ—ಅಲಗನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಮೆಚ್ಚಿ
ಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶೈಲಿ—ಇವೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳು
ನಮ್ಮ ಮನಃಪಟಲದ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ
ಮೂಡಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

'ಪರ್ಣಕುಟಿ'ಯಂತಹ ಗ್ರಂಥ ತನ್ನ
ಸ್ವರೂಪ-ಸ್ವಾರಸ್ಯ-ಶೈಲಿಗಳಿಂದ ಇಂದಿನ
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿದೆ.
ಇದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮಿಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮರ
ಗುಣವಿಮರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ
ಕಲಾವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರಲ್ಲಿ
ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ—ಪೃಥ್ವಿ
ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣನಿರೂಪಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ
ಸಾಹಿತ್ಯಚರ್ಚೆ—ಕಲೆಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು
ವಿಷಯಾಂತರವೆನಿಸಿದರೂ ಉಪಯುಕ್ತತೆ
ಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಇದೆಲ್ಲ
ಕ್ಕಿಂತ ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳಗುವುದು
ಶ್ರೀ. ಸಿದ್ದ ವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ
ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ಕಾವ್ಯಮಯ ಶೈಲಿ.
ಶೈಲಿಯೆಂದರೆ ಬರ ಮಾತಿನ ಪವಣಿಕೆ
ಯಲ್ಲ; ಸರ್ವ ವಿಷಯಗಳ ಹೆಣಿಕೆ.
ಇಂತಹ ಆಳವಾದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ, ಹದನ
ವಾದ ಶೈಲಿ; ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೃದಯವನ್ನು
ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ
ಇವೆಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪರ್ಣಕುಟಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು
ಕಳೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮರು ಮಹಾ-
ತ್ಮರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪರ್ಣಕುಟಿಯಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ಶೈಲಿ ಸಹಕಾರ-
ವಾಗಿದೆ.

—ಎನ್.

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾರ

೪೯. ವಿಮಾನಾಣೆಜ್ಯ (ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ನವರಾತ್ರಿ ಸಂಚಿಕೆ) ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ಎ. ದೊಡ್ಡ ಎರಪ್ಪನವರು, ಬೆಂಗಳೂರು. ಕ್ರೌಢಿಧ ಲಂ ಪುಟಗಳು; ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

ಪ್ರತಿನಿವರ್ಷವೂ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪುಟವಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಿದು, ಮುದ್ರಣೋಪಕರಣಗಳ ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಇರಬಹುದು— ಚಿಕ್ಕಗಾತ್ರ ದ್ದಾಗಿ ಹೊರಟಿದೆ. ಎಂದಿನಂತೆ ಹಲವು ಲೇಖಕರ ವಿವಿಧ ಲೇಖನಗಳಿಂದಿರುವ ಕೂಡಿದೆ.

೫೦. ಕುಕುನೂರಿನ ವಿದ್ಯಾನಂದ ಗುರುಕುಲದ ೧೯ ನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ. ಗುರುಕುಲದ ಸಂಚಾಲಕರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಭೀ. ದೇಸಾಯಿ ಅವರು.

ನೈರೂಪ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನಡೆಯುವ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ, ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ೧೦೦ ಕ್ಕೆ ೯೦ ರಷ್ಟು ಜನ ಹಿಂದುಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ-ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮಾನವತ್ವದಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗಲದೆ ಇರದು. ಇಂತಹ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೊಂದು ವಿದ್ಯೆಯ ಉದ್ಧಾನವನ್ನು ವಿರಚಿಸಿ, ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಜನತೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗುವಂತೆ ಕಾರ್ಯ ಸಾಗಿಸಿರುವ ಈ ಸಂಚಾಲಕವರ್ಗದ ಸಾಹಸ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೊಗಳತಕ್ಕಂತಹದು. ಸದ್ಯ ವಿಧ್ಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ೨೦೨ ವಿದಾರ್ಥಿಗಳಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ೧೦೦ ವಿದಾರ್ಥಿಗಳು 'ಮಾಸಹಣ' ಕೊಡದೆ ಪುಕ್ಕಟೆ ಕಲಿಯುವವರಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ಒಂದು ವಾಹನ

ನಾಲಯವೂ ಇದೆ. ವರದಿಯ ವರ್ಷದ ಗಳಿಕೆ ೨೭೫೧-೧೦-೬. ಬಳಕೆ ೨೪೫೯-೬-೬. ಉಳಿಕೆ. ೨೯೩-೫-೦. ಕುಕುನೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಯವರೆಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು.

೫೧. ಕನ್ನಡ ನೋಟ (ಪ್ರಬಂಧ-ಸಂಗ್ರಹ) ಶ್ರೀಮಾನ್ 'ಇಮಾರತಿ' ಅವರು ಲೇಖಕರು. ಧಾರವಾಡದ ರಂಗಮಂಗ ರಂಜನೋದ್ಯಾನದ ೬ ನೆಯ ಗೊಂಚಲು. ಫೂ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೬೮ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೫೨. ಧಾರವಾಡ ವನಿತಾ ಸೇನಾ ಸಮಾಜದ ೧೩ ನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಡಾಕ್ಟರ್ ಲ.ರಂ. ಪುರಾಣಿಕ ವ. ಸೀ. ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ.

ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಚಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾಗೀರಥೀಬಾಯಿ ಪುರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಡಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀರಾವ ಪುರಾಣಿಕ ಅವರು, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಗೆಯೂ ಸಹಕೃತಮೂಲದ ಜೀರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಚಾಲಕರಿಗೆ ಅದರ್ಶವಾಹುವುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಶಾಲವಾದುದಾಗಿದೆ. ೬೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನರಿತು ಕೊಂಡು, ಜನತೆ ತುಂಬುಗೈಯಿಂದ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

೫೩. ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತರಹಸ್ಯ (ಚಿಕ್ಕ ಹೊತ್ತಿಗೆ) ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಕಟ್ಟಿಗೇರಿ ಬಿ. ಎ. ಅವರು ಬರೆದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯದ್ವೈತಮುಂದುಭಿ ಕಾರ್ಯಾ

ಲಯದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. ಚಿಕ್ಕ ಪುಟಗಳು ೭೨. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

ದ್ವೈತಮತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಂಬುವ ಮಾತುಗಳೇನೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪರಲ್ಪಯಿ ಚಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳುಹುವ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕವಿದು. ಎಲ್ಲರೂ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೫೪. ನನ್ನ ಜೀವನ ಸ್ತೂತಿಗಳು (ಪೂರ್ವರಂಗ) ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆಲೂರ ವೆಂಕಟರಾಯರು ಬರೆದುದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೆಳಗಾಂವಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು, ಧಾರವಾಡದ ಜಿ. ಕೆ. ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಫೂ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೧೬೦ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೫೫. ನನ್ನ ಜೀವನ ಸ್ತೂತಿಗಳು (ಉತ್ತರ ರಂಗ). ಲೇಖಕರು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮೇಲಿನವರೆ. ಫೂ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೨೭೬ ಪುಟಗಳು; ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೫೬. ಲಹರಿ (ಕೈಬರೆಹದ ಮಾಸ-ಪತ್ರಿಕೆ) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಕನ್ನಡ ಬಾಲ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಡಲದವರು ನೊನ್ನೆಯ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಂದ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ರಾ. ವಾ. ಶಿರೋಳ ಮತ್ತು ಬಾ. ಪ್ರ. ಸೊರಟೂರ ಅವರು. ಚಿತ್ರ-ಕಾರರು ಶ್ರೀ. ನಾ. ದು. ಖಾಸರೆ; ಕೈಬರೆಹ ಗಾರರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾ. ಕೃ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು.

ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಕೈಯಿಂದಿತ್ತಿ ಕುಕ್ಕೂ-ಹಲದಿಂದ ನೋಡುವಂತಹ ಬಹಿರಂಗ ಸೌಂದರ್ಯವಿದರದು. ಅಂತರಂಗವೂ ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಅಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರಕಾರರ ಕೈಚಳಕವಂತೂ ಎಂತಹರನ್ನೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಿದೆ. 'ಲಹರಿ' ಲಹರಿಯಂತೆ ಕ್ಷಣಕಚ್ಚಿತನ್ನಪುಳ್ಳದಾಗದೆ, ಚರ-ಜೀವಿಯಾಗಲಿ.

ಆಕೆ-ಆತರ ಒಲವಿನಾಳ

ಆಕೆ:— ನಾನು ದೀಪಾವಳಿಗಿಂತ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ... ಆಗ ನೀವು ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಪತ್ರ ಹಾಕತೀರಿ ಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಅದರೊಳಗೆ ನೀನು ಬರೀ ಬೇಕು ಗೊತ್ತೇ? 'ನೀನು ಹತ್ತಿರ ಇರಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸನಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ತೀರ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ!' ಎಂದು ಬರೀಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅವ್ಯಯ, ಅಕ್ಕ, ಅತ್ತಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಗಂಡಾ-ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರೇಮ ಎಷ್ಟು ಅದರ ಅಂಬೂದು ಗೊತ್ತಾಗತದೆ!

ಆತ:— ಹಾಂಗಿದ್ದರೆ ಪೋಸ್ಟಿಗಾದರೂ ಮರ್ಫ ದುಡ್ಡು ಯಾಕಕ್ಕೆ ಹಾಕು ಮಾಡಬೇಕು? ನೀ ಹೋಗೂ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಪತ್ರ-ನೀ ಹೇಳಿದ್ದಾಂಗ ಬರೆದು ಕೊಡತೀನಿ. ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಾಳೆ ನಾಳೆ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹೊರಗೆ ತಗದು ತೋರಿಸತಾ ಇರು ... ಆಯಿತು!

ದೇವರ ದಯೆ

"ನಿನ್ನೆ ತಂಪೂ ಅಂದರೆ ಇಷ್ಟಿತ್ತು ಹವೆಯೊಳಗೆ; ಇಂದು ನೋಡಿದರೆ ಹಾಂಗೂ ಕುದಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೇದೆ! ಎಷ್ಟನ್ನಾ ಹವೆಯೊಳಗೆ ಏಕಾಏಕಿ ಬದಲಾವಣೆ ಅಂದರೆ!"

"ದೇವರಿಗೆ-ಅದ್ರ ನೋಡು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂತಿ! ದಾಕ್ಕರರು ನಿನಗೆ ಹವಾ ಬದಲಾಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲೇನು? ಅದು ಈಗ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತು? ಈಗ ನೋಡು, ಕೊತಕೊತಲೇ ಹವೆಯ ಬದಲಾವಣೆ ಅದ್ದಾಂಗ ಆತು!"

ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೇಡಬೇಕು!

ಆತ:— ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಿತವ್ಯಯ ದಿಂದ ಇದ್ದು, ಹಣಾ ಉಳಿಸಬೇಕೆಂದರೂ ನೀನು ಉಳಿಸಗೊಡದಿಲ್ಲ. ನವರಾತ್ರಿ-ದೀಪಾವಳಿ ಅಂತ ದುಂದುಮಾಡಿ, ಹತ್ತಿರಿದ್ದ ದುಡ್ಡು ನೆಲ್ಲ ಕಸಗೊಂಡು ಬಿಡತೆ! ವಿಷಾ ತಗೊಂಡೀನಂತರೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ದುಡ್ಡು ಉಳಿತರಾದಿಲ್ಲ!

ಆಕೆ:— ಇದೇನು ಮಾತಿದು? ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೇಡಬೇಕು ... ಬೇಡಿದರೆ ನಾ ನಿನ್ನ ಕೊಡದಿಲ್ಲಂತ ಹೇಳತೀನೇನು?

ಯುಕ್ತ ಸಲಹೆ

"ದೀಪಾವಳಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಸಂಚಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಂತ, ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ ಹೊರಡತೀರುವ ಮಾಸಿಕ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ದೈನಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಲೇಖನ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳೂ ಹ್ಯಾಂಗ ತಿರುಗಿ ಬಂದೂ ಅಂತ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ!"

"ಇದರೊಳಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯದ ಮಾತೇನದ್ರ ಅಂತೀನಿ ನಾನು! ಕಳಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೇಖನದ ಜೊತೆಗೂ ಪೋಸ್ಟ್ ಟಿಕೆಟು ಇಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ್ದಿರಿ. ಇನ್ನೆಮ್ಮಾ ಕಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಟಿಕೆಟು ಇಡದೆ ಕಳಿಸತಾ ಇರ್ತಿ. ಹ್ಯಾಂಗ ತಿರುಗಿ ಬರತಾವ ನೋಡತೀನಿ ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನ!"

ಗಂಗೂನ ಗಂಡನ ಗೌರವ

ರಂಗಗುಬಾಯಿ:— ನಮ್ಮ ಗಂಗೂನ ಗಂಡ ನೋಡ್ತಿ ತುಂಗಾಬಾಯಿ ... ಬರೇ

ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರೊಳಗೆ

ನಾಲ್ಕೈದು ತಾಸು ಕಳಿತೇನು!

ತುಂಗಾಬಾಯಿ:— ಹುಂ, ಹೀಗೇನು? ಎಷ್ಟು ಮನವು ಹಿಡಿದಾನೆ ನಿತ್ಯವೇ ಪೂಜೆ?

ಅದಕ್ಕೇ ಕೇಳಿದೆ!

"ಅಪ್ಪಾ, ನಿನಗೀಗ ಎಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು?"

"ನಾಳೆ ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಿರಮಾಸಕ್ಕೆ ಎಪ್ಪತ್ತಿರದು ತುಂಬತಾವ; ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಯಾಕೆಬೇಕೋ ಗಂಡಾ ನಿನಗೆ?"

"ಯಾಕಿಲ್ಲೇನು, ನಿನ್ನ ಮಾಸ್ತರರು ಸಾಲಾಗ, ಒಳ್ಳೆಯವರು ಮತ್ತೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು, ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಬಹಳಕಾಲ ಬದಲಾದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೇ ಕೇಳಿದೆ."

ಮಂಗಳೇಶರಾಯರ ಉಡುಗೊರೆ

ರಂಗರಾಯ:— ನಿನ್ನ ಮಂಗಳೇಶರಾವ್, ನೀವು ಇಂದ ಆರತಿಯೊಳಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿದಿರಿ... ಅಂತ ಹೇಳತಿದ್ದರು, ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು!

ಮಂಗಳೇಶ:— ಹೌದೋ ಹಾಕಿದ್ದು ನಿಜ! ರಾಗೇ ಮಾರೀ ರೂಪಾಯಿ ಭಾಳದಿನದಿಂದ ಹಾಂಗೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದು. ಪ್ಯಾಟುಗಿಲ್ಲೂ, ನದೀ ತೀರಲಿಲ್ಲಂತ, ಇಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿಬಿಟ್ಟೇ ಆಯಿತು!

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ರಿಪೇರಿಂಗ್

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿರ್ದಲ, ಸಹಾರ, ಪೆಂಚು, ಡಿಲರುಬಾ, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಿಚ್ಚಕೊಳ್ಳಿ - ಕಲಿಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು - ಸುಮಾರು ೨೦೦ - ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಟೀಟು, ಕ್ರಾಫೋನೋ, ಇತರ ವಾದ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ - ಕಲಿಕೆಗಳಿರುವವು.

B. V. HATAK, Fort-MIRAJ (S. INDIA)

ಬಿಲ್ವ ಸಿಂಹಾಸನ ಮಂಚ

ಪುಕ್ಕರ ಪುಂಡಾಟ

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಗೊಂದಲವನ್ನು ಹೋದ ಸಲ ಎವರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗುವುದೇ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ಘಟಿಸಿತು. ಆ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಅಡಕವಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದ, ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೆಸರಾದ ನಗೆಗಾರ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ. ಪುಲ್ಲಾದ ಕೇಶವ ಅಪ್ಪಿ ಇವರು ಪುಣೆಯ ಒಂದು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಮಾಡುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು ಶ್ರೀ. ಅತ್ರೆಯವರನ್ನು ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಕುನಸಿಗಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು! ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡತೆ ಇದು! ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಿರತ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವದ ಪ್ರಚಾರದ ತರುವಾಯ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆನಿಸಬಹುದಾದ, ದೇಶದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭರೆನಿಸಬಹುದಾದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡತೆ ಇದು! ತಾನಾಗಿಯೇ ಕರೆಯಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅತಿಥಿಯನ್ನು, ನೂರಾರು ಜನರು ಕೂಡಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬೈದಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ರೌಢ-ಔದಾರ್ಯ-ಸೌಜನ್ಯಗಳ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾದರಿ ಇದು! ಪರಸ್ಪರ ಸಹನೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಆವೇಶವಿದು! ಮತಪ್ರಚಾರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದ ಪ್ರಿಟೆಶನೀತಿಯನ್ನು ಹಳಿವವರ ಸ್ವಭಾವಪ್ರದರ್ಶನವಿದು! ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬೇಕೆಂದು ಹಟ ತೊಡುವ ಹಿಂದುಗಳ ಹೃದಯವಿದು!

ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆವವರು ಯಾವ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದೆನಾಡಬಹುದೆಂಬುದರ ಅರಿವು ನಮಗಿದೆ. ಪ್ರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಇಂತಹ ಎರಡು ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ 'ಕೇವಲ

ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ತರುಣರೇ ಕಾರಣ, ಮಿಕ್ಕವರ ಮೇಲೆ ದೂಣೆಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲ' ಎನಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಿಗೆ ನಾವು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವೆವು. ಹಿಂದು-ಮಹಾಸಭೆಯ ಸಿಡುಗು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದು ದು ಯಾವಾಗಿನಿಂದ? ದೇಶದ ತರುಣರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗಿಂತ ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಇಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರ ಕಾರಣವೇನು? ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯ ಪುಕ್ಕರು ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ನಾಳೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಇದಿರಾಗಿ ಇವರು ನಿಂತಾರೆಂದು, ಹಿಂದುಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಕೊಟ್ಟು ರೆಂದು ನಾವಂತೂ ತಿಳಿಯಲಾರೆವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮಾವೇಶದ ಧೈರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದು-ಹೇದಿತನವೇ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದುಗಳೆ. ಶ್ರೀ. ಅತ್ರೆಯವರು ಒಂಟಿಗರಾಗಿದ್ದ ವೇಳೆಯನ್ನೇ ಇವರು ಕಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಹೇದಿತನವು ತರುಣರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲಿದೆ; ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಲ್ಲಿಯೇ ಸಹನೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ; ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಧರ್ಮಾಂಧತೆಯು ಮೂಲೆಗೊತ್ತುತ್ತಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರೆತು, ಪಕ್ಷಾಂಧತೆಯಿಂದ—ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನದ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದ—ತತ್ವದ ತಲೆತಿರುಕ ತನದಿಂದ ಮುಂದಾಳುಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಬಾಯ್ಬಿಡುಗಿನ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ!

ಮುಂಗಾಣದ ಮುಂದಾಳಿಕೆ

ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿವಿವಣಿಗೆಗೆ ವಿಫಾತುಕವಾದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಸಾವರಕರರನ್ನು ಶಪಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗಕ್ಕೆ ಬೊಟ್ಟು ಮುರಿದರೂ ಉತ್ತರವಲ್ಲ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಿನಾ-ಸಾವರಕರರು ಯೋಗ್ಯ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆನೆಂಬುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿಕ್ಕ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು-ಸಂಯಮ-ಸುಸಂಘಟಿತತನಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇಡೀ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನವಸ್ಥೆ ಎದ್ದಿದೆ (ಅಥವಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಜ

ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ಯ

ಅಕೆ-ಅತರ ಒಲವಿನಾಳ

ಅಕೆ:— ನಾನು ದೀಪಾವಳಿಗಂತ ತವರ ನುನೀಗೆ ಹೋಗಲೇನಲ್ಲಾ .... ಆಗ ನೀವು ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಪತ್ರ ಹಾಕತೀರ ಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಅದರೊಳಗೆ ನಿನಗೇನು ಬರಬೇಕು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? 'ನೀನು ಹತ್ತಿರ ಇರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸವಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ತೀರ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ!' ಎಂದು ಬರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅವ್ಯಯ, ಅಕ್ಕ, ಅತ್ತಿಗೆಗೆ, ನಮ್ಮ ಗಂಡಾ-ಪೆಂಡತೀ ಪ್ರೇಮ ಎಷ್ಟು ಅದರ ಅಂಟು ಗೊತ್ತಾಗತದೆ!

ಅತ:— ಹಾಂಗಿದ್ದರೆ ಪೋಸ್ಟಿಗಾದರೂ ವ್ಯರ್ಥ ದುಡ್ಡು ಯಾಕಕ್ಕೆ ಹಾಕು ಮಾಡಬೇಕು? ನೀ ಹೋಗೂ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಪತ್ರಾ-ನೀ ಹೇಳಿದ್ದಾಂಗ ಬರೆದು ಕೊಡತೀನಿ. ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಾಳೆ ನಾಳೆ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹೊರಗೆ ತಗದು ಕೊಡತೀನಿ ಇರು .... ಆಯಿತು!

ದೇವರ ದಯೆ

“ನಿನ್ನೆ ತಂಪೂ ಅಂದರೆ ಇಷ್ಟಿತ್ತು ಹನಿಯೊಳಗೆ; ಇಂದು ನೋಡಿದರೆ ಹಾಂಗೂ ಕುದಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದೆ! ಎಷ್ಟನ್ನಾ ಹನಿಯೊಳಗೆ ಏಕಾಏಕೀ ಬದಲಾವಣೆ ಅಂದರೆ!”

“ದೇವರಿಗೆ ಅದರ ನೋಡು ನಿನ್ನ ಸಲು ವಾಗಿ ಬಂತಿ! ಡಾಕ್ಟರರು ನಿನಗೆ ಹವಾ ಬದಲಾಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲೇನು? ಅದು ಈಗ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತು? ಈಗ ನೋಡು, ಕೊತಕೊತಲೇ ಹನಿ ಯ ಬದಲಾವಣೆ ಆದ್ದಾಂಗ ಅತು!”

ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೇಡಬೇಕು!

ಅತ:— ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದು ದುಃಖವನ್ನು ದಿಂದ ಇದ್ದು, ಹಣಾ ಉಳಿಸಬೇಕೆಂದರೂ ನೀನು ಉಳಿಸಗೊಡದಿಲ್ಲ. ನವರಾತ್ರಿ-ದೀಪಾವಳಿ ಅಂತ ದುಂದುಮಾಡಿ, ಹತ್ತಿರದ್ದು ದುಡ್ಡುನೆಲ್ಲಾ ಕಸಗೊಂಡು ಬಿಡತೆ! ವಿಷಾ ತಗೊಂಡೀನಂತರೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ದುಡ್ಡು ಉಳಿತೀರಬಿಡು!

ಅಕೆ:— ಇದೇನು ಮಾತಿದು? ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೇಡಬೇಕು .... ಬೇಡಿದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಬಿಡಲ್ಲಂತ ಹೇಳತೀನೇನು?

ಯುಕ್ತ ಸಲಹೆ

“ದೀಪಾವಳಿ ಸ್ವೇತಲ್ ಸಂಚಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಂತ, ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ ಹೊರಡತೀರುವ ಮಾಸಿಕ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ದೈನಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಲೇಖನ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳೂ ಹ್ಯಾಂಗ ತಿರುಗಿ ಬಂದೂ ಅಂತ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ!”

“ಇದರೊಳಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯದ ಮಾತೇನದ್ದು ಅಂತೀನಿ ನಾನು! ಕಳಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೇಖನದ ಜೊತೆಗೂ ಪೋಸ್ಟ್ ಟಿಕೆಟು ಇಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ್ದಿರಿ. ಇನ್ನೆಮ್ಮಾಳ ಕಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಟಿಕೆಟು ಇಡದೆ ಕಳಿಸತಾ ಇರ್ತಿ. ಹ್ಯಾಂಗ ತಿರುಗಿ ಬರತಾವ ನೋಡತೀನಿ ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನ!”

ಗಂಗೂನ ಗಂಡನ ಗೌರವ

ರಂಗಬಾಯಿ:— ನಮ್ಮ ಗಂಗೂನ ಗಂಡ ನೋಡಿ, ತುಂಗಾಬಾಯಿ .... ಬರೇ

ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡದರೊಳಗೆ,

ನಾಲ್ಕೈದು ತುಸು ಕಳಿತಾನೆ!

ತುಂಗಾಬಾಯಿ:— ಹುಂ, ಹೀಂಗೇನು?

ಎಷ್ಟು ಮನೀವು ಹಿಡಿದಾನೆ ನಿತ್ಯಾಂವಳ ಪೂಜೆ?

* * *

ಅದಕ್ಕೇ ಕೇಳಿದೆ!

“ಆಹ್ವಾ, ನಿನಗೀಗ ಎಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು?”

“ನಾಳೆ ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಿರಮಾಸಕ್ಕೆ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ತುಂಬತಾವು; ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಯಾಕೆಬೇಕೋ ಗುಂಡಾ ನಿನಗೆ?”

“ಯಾಕಿಲ್ಲೇನು, ನಿನ್ನ ಮಾಸ್ತರರು ಸಾಲ್ಕಾಗ, ಒಳ್ಳೆಯವರು ಮತ್ತೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು, ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಬಹಳಕಾಲ ಬಡತನ ದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೇ ಕೇಳಿದೆ.”

* * *

ಮಂಗೇಶರಾಯರ ಉಡುಗೊರೆ

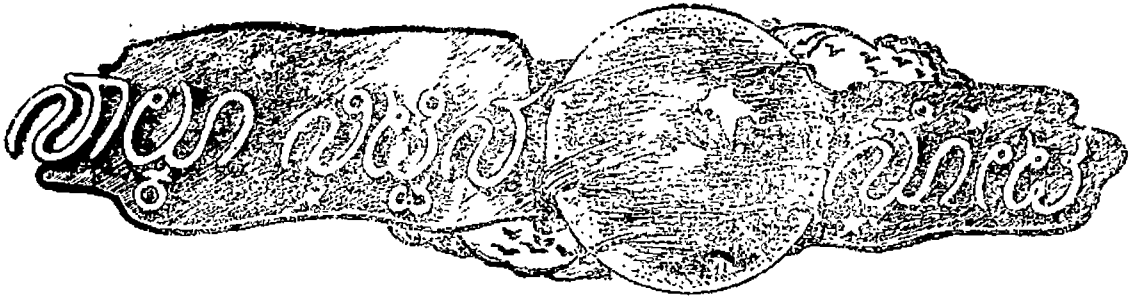
ರಂಗರಾಯ:— ನಿನ್ನ ಮಂಗೇಶರಾವ್, ನೀವು ಇಂದ ಅರತಿಯೊಳಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿಬಿಡಿ .... ಅಂತ ಹೇಳತಿದ್ದರು, ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು!

ಮಂಗೇಶ:— ಹೌದರೇ ಹಾಕಿದ್ದು ನಿಜ! ರಾಣಿ ಮಾರಿ ರೂಪಾಯಿ ಭಾಳದಿನದಿಂದ ಹಾಂಗೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದು. ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಲ್ಲೂ ನಡೀ ತಿರಲಿಲ್ಲಾಂತ, ಇಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿಬಿಟ್ಟೇ ಆಯಿತು!

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಶಿಕ್ಷಕ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಫಿರ್ಟ್, ಸೆಕೆಂಡ್, ಕೊಳ್ಳಲು, ಡಿಲಿಯುಟಾ,
ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು.
- ಕಲಿಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು -
- ಸುಮಾರು ೨೦೦ -
ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಟೀಟು, ಗ್ರಾಮೋಫೋನ್
ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಪದಗಳ ನೋಡು.
- ಕಲಿಸುವುದು.

B. V. BHATAK, For MIRA

ಪುಕ್ಕರ ಪುಂಡಾಟಿಕೆ

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಗೊಂದಲವನ್ನು ಹೋದ ಸಲ ವಿವರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನೇ ಅಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗುವುದೇ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಒಂದೆರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ಘಟಿಸಿತು. ಆ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಅಡಕವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಸರಾದ ನಗೆಗಾರ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ. ಪುಲ್ಗಡದ ಕೇಶವ ಅಪ್ಪೆ ಇವರು ಪುಣೆಯ ಒಂದು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಮಾಡುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು ಶ್ರೀ. ಅತ್ರೆಯವರನ್ನು ಬುದ್ಧಿಭರ್ವಕವಾಗಿ, ಕುನಸಿಗಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು! ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡತೆ ಇದು! ಇಷ್ಟಕ್ಕೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಿರತ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವದ ಪ್ರಚಾರದ ತರುವಾಯ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆನಿಸಬಹುದಾದ, ದೇಶದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭರೆನಿಸಬಹುದಾದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡತೆ ಇದು! ತಾನಾಗಿಯೇ ಕರೆಯಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅತಿಥಿಯನ್ನು, ನೂರಾರು ಜನರು ಕೂಡಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬೈದಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ರೌಢ-ಔದಾರ್ಯ-ಸೌಜನ್ಯಗಳ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾದರಿ ಇದು! ವರಸ್ಪರ ಸಹನೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಅನೇಕರಾದರೂ! ನುತಪ್ರಚಾರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಶನೀತಿಯನ್ನು ಹಳಿವವರ ಸ್ವಭಾವಪ್ರದರ್ಶನವಿದು! ಅಲ್ಪನಂಬ್ಯಾಕರಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬೇಕೆಂದು ಹಟ ತೊಡುವ ಹಿಂದುಗಳ ಹೃದಯವಿದು!

ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆವವರು ಯಾವ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದೆನಾಡಬಹುದೆಂಬುದರ ಅರಿವು ನಮಗಿದೆ. ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಇಂತಹ ಎರಡು ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ 'ಕೇವಲ

ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ತರುಣರೇ ಕಾರಣ, ಮಿಕ್ಕವರ ಮೇಲೆ ಮೋಣಿಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲ' ಎನಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಿಗೆ ನಾವು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವೆವು. ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಪಿಡುಗು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದು ದು ಯಾವಾಗಿನಿಂದ? ದೇಶದ ತರುಣರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗಿಂತ ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಇಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರ ಕಾರಣವೇನು? ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯ ಪುಕ್ಕರು ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ನಾಳೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಇದಿರಾಗಿ ಇವರು ನಿಂತಾರೆಂದು, ಹಿಂದುಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಕೊಟ್ಟಾರೆಂದು ನಾನಂತೂ ತಿಳಿಯಲಾರವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮಾವೇಶದ ಧೈರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದು ಹೇಡಿತನವೇ ಉಸರಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಬರುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತಾಪಲ್ಲರೂ ಹಿಂಪುಗಟ್ಟಿ ಶ್ರೀ. ಅತ್ರೆಯವರು ಒಂಟಿಗರಾಗಿದ್ದ ದೇಶೀಯರನ್ನೇ ಇವರು ಕಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಹೇಡಿತನವು ತರುಣರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲಿದೆ; ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಲ್ಲಿಯೇ ಸಹನೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ; ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಧರ್ಮಾಂಧತೆಯು ಮೂಲೆ ಗೊತ್ತುತ್ತಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರೆತು, ಪಕ್ಷಾಂಧತೆಯಿಂದ— ದೊಡ್ಡಸ್ತನದ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದ— ತತ್ವದ ತಲೆತಿರುಕ ತನದಿಂದ ಮುಂದಾಳುಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಬಾಯ್ಬಿರುಗಿನ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ!

ಮುಂಗಾಣದ ಮುಂದಾಳಿಕೆ

ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ವಿಘಾತಕವಾದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಶಪಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಲಿಲ್ಲ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್‌ಗೆ ಬೊಟ್ಟು ಮುರಿದರೂ ಉತ್ತರವಲ್ಲ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಿನಾ-ಸಾಮರಸ್ಯರು ಯೋಗ್ಯ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆನಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರಬ್ಬರ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿಕ್ಕ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು-ಸಂಯಮ-ಸುಸಂಘಟಿತತೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇಡೀ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನವಸ್ಥೆ ಎದ್ದಿದೆ (ಅಥವಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಜ

ಕಾರಣಕ್ಕಿಂತ 'ವಿನಾಕಾರಣ'ವೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎನ್ನೋಣವೆ?). ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಸಂಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು; ಇಡೀ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ದಾಯಕ ಸಂದೇಶ ಹಬ್ಬಿತು; ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಜನ ರಲ್ಲಿ ಆವೇಶವನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದಾಯಿತು; ಅರಿಯದವರಲ್ಲಿ ಆಶೆಯನ್ನು, ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವವೇಶವನ್ನು, ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುವ ಹಟವನ್ನು, ಮುದುಕರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗುವ ಚಟವನ್ನು— ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸ. ಕೊನೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಬಟ್ಟೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ನೆಗೆದು ಈಜಲು ಸಿದ್ಧನಾದವನು ಬರಿ ನೆಲವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ, ಇಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸು, ಸನ್ನದ್ಧವಾದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೊನ್ನೆ ಸಮರಾಂಗಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದೆ! ಆಯಿತಲ್ಲವೆ? ಮುಂದಾಗುವ ಚಟದ ಮುದುಕರು, ಎಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗುವ ದೊರೆವುದೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸುವರು; ಹೋರಾಡುವ ಹಟದ ಹುಡುಗರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ-ಹೊಡೆದಾಟವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂಸುಗಟ್ಟುವರು; ತತ್ತ್ವವೇಶದ ತಿಳಿದವರು ಯಾವ ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಬೇಕೋ ಆ ತತ್ತ್ವವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರು; ಆಶೆಗೀಡಾದ ಅರಿಯದವರು ಎಲ್ಲಿ ಆಶೆಗೆ ಅನ್ನದೊರೆವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗುವರು. ಆದಕಾಗಿ ಇತ್ತ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೆಂದರೆ, ಅತ್ತ ಬಡವರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ; ಇತ್ತ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ತತ್ತ್ವವೆಂದರೆ, ಅತ್ತ ತಿಳಿಯುವವರು ಆವೇಶದಿಂದ ಸರ್ವಾಧಿ-ಕಾರತ್ವವನ್ನು ಹಳಿದು ಅಷ್ಟೆ ಆವೇಶದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಶರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ; ಇತ್ತ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ನೈತಿಕ ಹೋರಾಟವೆಂದರೆ, ಇತ್ತ ಹುಡುಗರು 'ಹೋರಾಡುವುದೇ ನೀತಿ' ಎನ್ನುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ; ಕೊನೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ದೇಶಾಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಮುಂದಾಳು ಎನುವಾಗ, ಮಿಕ್ಕವರು ಮುಂದಾಳು ತನಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು (ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮ'ದ್ವೇಷ'ವೆ ಇದು) ಕೇಳಿಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ! ಪುಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪುರಾಣಮೀಮಾಂಸೆ ಇದು.

'ಪಕ್ಷಾತೀತ'ರ ಪ್ರಚಾರ

(೧೫-೧೦-೪೦)

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಾತೀತ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವತಿಯಿಂದ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಎಮ್. ಆರ್. ಜಯಕರರು, ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪಕ್ಷಾತೀತ ಪರಿಷತ್ತು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ರಾಜಕಾರಣದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದುದಷ್ಟೆ, ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಪರಿಷತ್ತು ಸೇರಿರುವಲ್ಲಿಯೇ ಚರ್ಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಎದುರೂ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಿಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಅಲೆತದ್ದು ಸುದ್ದಿಯಾದ ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭ

ವಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂದಿನಿಂದ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಯೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. 'ಎಲ್ಲರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ತಾನು' ಎಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಜೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಕೈಕೊಂಡ, ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ, ಅಸಂಬದ್ಧ ತತ್ತ್ವಗಳ ವಿಚಾರಗೊಂಡಲ, ಕಾರ್ಯಹೀನತೆಗಾಗಿ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಧೋರಣೆ ಸಾಮಾನ್ಯಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನೂ ಪಡೆಯದಂತಾಗಿದೆ; ಈ ಮಾತು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಕ್ಕೆ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಆದರೂ ಈ ಮಾತಿಗಾಗಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಿದೆ, ಅನಂದವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಾಗಿಯೆ ಹಿಂದು ಮಹಾಸಭೆಯ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗದ ಚಾತಿದ್ವೇಷದ ತಳಹದಿಯಮೇಲೆ ನಿಂತ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ ಇದುವರೆಗಂತೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಹೆದರುವಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಪಂಚಿತಿ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಿಲ್ಲೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಭಾರತೀಯನ ಇಚ್ಛಾನಿಟ್ಟಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಭಾರತವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲಿದೆ.

ಪರತಂತ್ರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ

ಬ್ಯಾ. ಜಯಕರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆ ಪಕ್ಷಾತೀತ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಪರಿಷತ್ತು ಇಂದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯನ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. (೧) ಭಾರತೀಯರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಭಾರತವನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೂಕಿದ್ದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಲ್ಲ, (೨) ಇಂದು ಭಾರತದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಹಾಯವು ತನು-ಧನಗಳ ಸಹಾಯವಲ್ಲದೆ ಭಾರತೀಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಹಾಯವೆ ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ, (೩) ತನು-ಧನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಹಾಯವೆ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದು, (೪) ಅದನ್ನು ದೊರಕಿಸಬೇಕಾದರೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಯುದ್ಧಕಾರ್ಯದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಒಟ್ಟು (೫) ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸೈನ್ಯ ಸನ್ನಾಹ, ಯುದ್ಧದ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ—ಈ ಶಾಖೆ (department) ಗಳನ್ನು ಯಾವ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು—ಎಂಬ ಬ್ಯಾ. ಜಯಕರರ ಸಂಶಯ-ಸಲಹೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿಚಾರವಂತ ಭಾರತೀಯನ ಸಂಶಯ-ಸಲಹೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರಂತೆಯೆ (೧) ಯುದ್ಧರಂಗವು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದೆ, (೨) ದಾಖಲಾದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವರು ಯಾರು, (೩) ಆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ, (೪) ನಮ್ಮಿಂದ ಸಹಾಯುತ್ತಿರುವ ಹಣದ ವಿನಿಯೋಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಗಾಗಿಯೆ ನಡೆದಿದೆಯೆ, ಮತ್ತು (೫) ನಮ್ಮ ತರುಣರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯಬೇಕಲ್ಲವೆ, ಒಟ್ಟು (೬) ನಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಾದರೂ ನಮಗೆ ಬೇಕಲ್ಲವೆ—ಎಂದು ಬ್ಯಾ. ಜಯಕರರು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯು ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ—ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದಾಳು ತಾನು ಎಂಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ—ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಪಕ್ಷಾತೀತ ಪರಿಷತ್ತು ಇಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವಂತ, ನಿಸ್ಪಹಾಯ, ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಭಾರತೀಯನ ವಿಚಾರಗಳ ತದ್ವ್ರೂಪ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ—ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅವಸರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಆದರೆ—ಮುಂದೇನು?—ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಇದಿರಿಸುವುದು. 'ಪಕ್ಷಾತೀತ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಈ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕವರಿಗೂ ಯಾವತರದ ಸಂಪರ್ಕವೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಒಂದು, ಈ ಮುಂದಾಳುಗಳು ತಾವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ 'ಪಕ್ಷಾತೀತ'ರಾಗದೆ ಯುದ್ಧ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಕ್ಷ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಭೆಗಳಿಗಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ-ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಎಷ್ಟಾದರೂ ತಾವು 'ಪಕ್ಷಾತೀತ'ರೆಯಾವ ಪಕ್ಷವನ್ನೂ ವಹಿಸಿ ದುರಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವವರಲ್ಲ—ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿದ್ದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ಸ್ವಯಂಮನ್ಯ'ರನ್ನು—ಮುಂದಾಳುಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು—ಕಂಡು, ಅವರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ, ಸದ್ಯದ ಗಂಡಾಂತರದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ, ಜನರನ್ನು ಜೀವದಿಂದಾದರೂ ಉಳಿಸಬೇಕಾದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಹಟ ತೊಡಬೇಕು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವರನ್ನು ಒಲಿಸುವುದಾಗಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವುದಾಗಲಿ ಉಸುಕಿನಿಂದ ಹಗ್ಗ ಹೊಸೆವಷ್ಟು ಸುಲಭ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಪಕ್ಷಾತೀತ'ರು ತಮ್ಮ 'ಅತೀತ'ತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಸಂಘಟಿತ ಪಕ್ಷವಾಗಿ

ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವುದೆ ಯೋಗ್ಯ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

(೧೪—೧೦—೪೧)

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಕಳವಳ

ಇಂತಹ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹೊಸತೊಂದು ಪಕ್ಷದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿಯೂ ಏನೂ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಕೆಲವು ಮೇಲಾಳುಗಳು ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆತುರ ರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಕೇಂದ್ರಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಉಪನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಭುಲಾಭಾಯಿ ದೇಸಾಯಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಸತ್ಯಮೂರ್ತಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀ. ಅಸಾಫ್ ಅಲಿಯವರೊಡನೆ ಸೇರಿ, ಮತ್ತೆ ಮುಂಚಿನಂತೆ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೇ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಆದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯ ಪುರುಷೋತ್ತಮರಾದ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರ ಅನುಮತಿ-ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಬಯಿ ಯಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಬಂಡವೆಬ್ಬಿಸಿದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ವರ್ಧಾಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಹಿರಿ-ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಸತ್ಯವೂ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. 'ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಿಂದ ಲಾಭವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಲು ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಬಾಯ್ಕರೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ದೊರೆಯುವ ಸಂಭವ ಸಾಸಿವೆಯಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು—ಅಥವಾ 'ಲೋಕೋತ್ತರಾಣಾಂ ಜೇತಾಂಸಿ ಕೋನು ವಿಚ್ಛಾತು ಮಹರ್ತೆ' ಎಂದು ತಲೆ ಜಾಡಿಸಿ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸೋಣವೆ?

(೧೪—೧೦—೪೧)

ತಾಳ್ಮೆಗೂ ತೂಕವಿದೆ

ಆದರೆ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದ ಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸದಿಚ್ಛಾಪ್ರೇರಿತವಾದ ತಾಳ್ಮೆಯ ಮಿತಿ ಕೂಡ ಮೀರಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಇಡಿಯ ಯುರೋಪ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇದಿರಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಲಿದೆ ರಶಿಯಾ. ಪ್ರಜಾತತ್ತ್ವದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಪಡೆದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಕ್ಲೈಸ್.

(೨೦ನೆಯ ಫೆಬ್ರವರಿನ ಮುಂದರಿವಿತ್ತು)

ಕಾರ್ಯವು ಕಠಿಣವಾದರೂ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಕಲಿಯಪ್ಪ. ಅದೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ತನ್ನ ಜಾತಿಗಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಥಾತ್—

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ಜಾತಿಗೇ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದು ಬರಿಯ ತತ್ತ್ವದ ಮಾತೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು, ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಲಿಯಪ್ಪನು ಆ-ಪ್ರಮ-ವನ್ನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಜಾತಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮವೇ ಜೈ !

ಅರ್ಥಾತ್ ಕಲ್ಪಪನ ಅಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಗೆ !

ಲಿಂಗ್ (ದ್ರೋಹ) ತಲೆ ಎತ್ತಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಾನಿಯಿಂದ ಹಿಂದೂಡಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಬೋಲ್‌ಶಿವ್‌ಕ್ ಸೈನಿಕನೂ ಎದೆಗುಂದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಿದ್ದರೂ 'ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ರಾಕ್ಷಸನಾಯೆಯ ಯದ್ಧವನ್ನು ಬರಿಯ ಆವೇಶ-ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲಾಗದು' ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುವುದು. ರಶಿಯಾದ ಈ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೇರಿಕಗಳು ತಕ್ಕತೆಯನ್ನು ಮಾರಿ ಕೂಡ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಮುಂದಾದುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವೆ ಸರಿ. ಆದರೆ ಆ ಸಹಾಯವು ತೀವ್ರ ಮತ್ತು ಫಲಕಾರಿ ಆಗಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮಹತ್ತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಎಲ್ಲತರದ ಸಹಾಯವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ-ಇರಾಣ್ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಯೆ ಶಕ್ತವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಭಾರತೀಯರ ಪತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿ, ಈ ಸಹಾಯವನ್ನು ಭಾರತೀಯರ ಪರವಾಗಿ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೇಂದ್ರ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಆದಷ್ಟು ತೀವ್ರ ರಶಿಯಾದ ಸೈನ್ಯ-ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಮುರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಪಟ್ಟದಿಂದ ಇಡೀ ಯುರೋಪ ಒಂದೊಂದೆ ಸೈನಿಕ-ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆಹುತಿಸಮಾಧುತ್ವದಾನೆ ಏಟ್ಲರ್; ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಹಣಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವ ಹದ್ದಿನಂತೆ ಹೊಂಡುಹಾಕಿ ಕುಳಿತಿದೆ ಜರ್ಮನಿ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯನಾದ

ಯಾವನೂ ರಶಿಯಾದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೈ ಎತ್ತದೆ ನೋಡದಂತಹ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವದ ತಲೆನೋವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಂತಾಗಿದೆಯೇ?

(೨೧-೧೦-೪೧)

ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೂರು ಹಬ್ಬಗಳು

ಬರಲಿರುವ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಕೊನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರವಾಗಿ ಮೂರು ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬಗಳು ಜರುಗಲಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಕರ್ನಾಟಕ ಏದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ, ಇದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು. ಎರಡನೆಯದು ವೆಂಪನಹಾಕವಿಯ ಸಹಸ್ರ-ಸಾವತ್ಸರಿಕ ಸ್ಮಾರಕ ಮಹೋತ್ಸವ. ಇದು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಮಿರಜಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ (ವಂಪನ ಪುಲಿಗೆರೆ)ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು. ಮೂರನೆಯದಂದರೆ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ೨೬ನೆಯ ಅಧಿವೇಶನ. ಇದು 'ಭಾಗ್ಯನಗರ' ಎಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು. ಈ ಮೂರು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಜರುಗಿಸುವರೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ನಮಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಉತ್ಸಾಹ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಜಾತ್ರೆಯ ಉತ್ಸಾಹವಾಗದೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಉಳಿದು, ನಾಡಿನ ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕು ಇಷ್ಟೆ!

ಕಾಮೋತ್ತೇಜಕ ವೀರ್ಯವೃದ್ಧಿ ಲೇಹ

- ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಧಾತು ಹೋಗುವಿಕೆ, ಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಧಾತು ಹೋಗುವಿಕೆ, ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಒಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸಪ್ತಂದಶಕ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀಯಗ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಸ್ಥಿರವಾಗುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಇಂದ್ರಿಯ ಒಲವು ಹೋಗುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಬೇಡವೆನಿಸುವಿಕೆ, ನಡುನೋವು, ಕೈಕಾಲು ಸೆಳೆತ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಹೋಗಿ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವದು.
- ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದವರಿಗೆ ಧಾತುಕ್ಸಯದವರಿಗೆ ದೇಹ ಕ್ಷೀಣವಾದವರಿಗೆ, ಪಾಂಡುರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಈ ಲೇಹವು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವು.
- ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬಳಸಿದಾಗ, ಮಾಸತ್ಪ್ರತಿ ಕಡಿಗೆಯಾಗೋಣ, ಹಸಿವೆ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ನಡುತೂಲಿ, ಕೈಕಾಲು ಸೆಳೆತ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಈ ಲೇಹವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿವಸ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಗುಣಬರುವದು.
- ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಲಾಣೆ ತೂಕ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾಲಾಣೆ ತೂಕ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸಭಸ್ಮವೂ, ಮಕರಧ್ವಜವೂ ಕೂಡಿದ ಲೇಹ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ ೧ಕ್ಕೆ ೫-೦-೦, ಅರ್ಧ ಡಬ್ಬಿ ೧ಕ್ಕೆ ೩-೦-೦.

ಗನೋರಿಯಾ ಪರಮಾರೋಗ (ಉಷ್ಣರೋಗದ) ಮೇಲೆ ಔಷಧ

೭ ದಿನಸದಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗ ಗುಣಹೊಂದುವುದು (ಗ್ಯಾರಂಟಿ) ಕಿಮ್ಮತ್ತು ೫-೦-೦.

ಎಜಂಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಔಷಧಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ

ಹುಬಳಿ ಫಾರ್ಮಸಿ, ಹುಬಳಿ, ಗದಗ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಧಾರವಾಡ. ಡಾವಣಗೆರೆ-ಡಾವಣಗೆರೆ ಪ್ರೆಸ್. ವಿಜಾಪುರ-ದಾಸಪ್ಪ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಪ್ಪ ಧಾರವಾಡ, ವಿಜಾಪುರ. ಬಳ್ಳಾರಿ-ಎಚ್. ವಿಠಲಾಕ್ಷಪ್ಪ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಬಳ್ಳಾರಿ.

ಎಚ್. ಪಿ. ಡಾವಣಗೆರೆ, ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಾಲಯ, ಗದಗ.

ಮ ಗು ವಿನ
ವೃದು
ಚರ್ಮಕ್ಕೂ

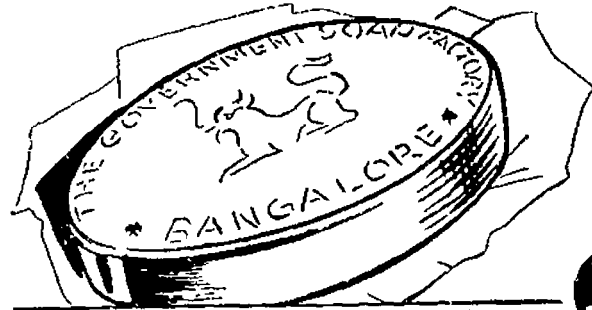
★

ಬೇ
ಕಾ
ದು
ದು

★

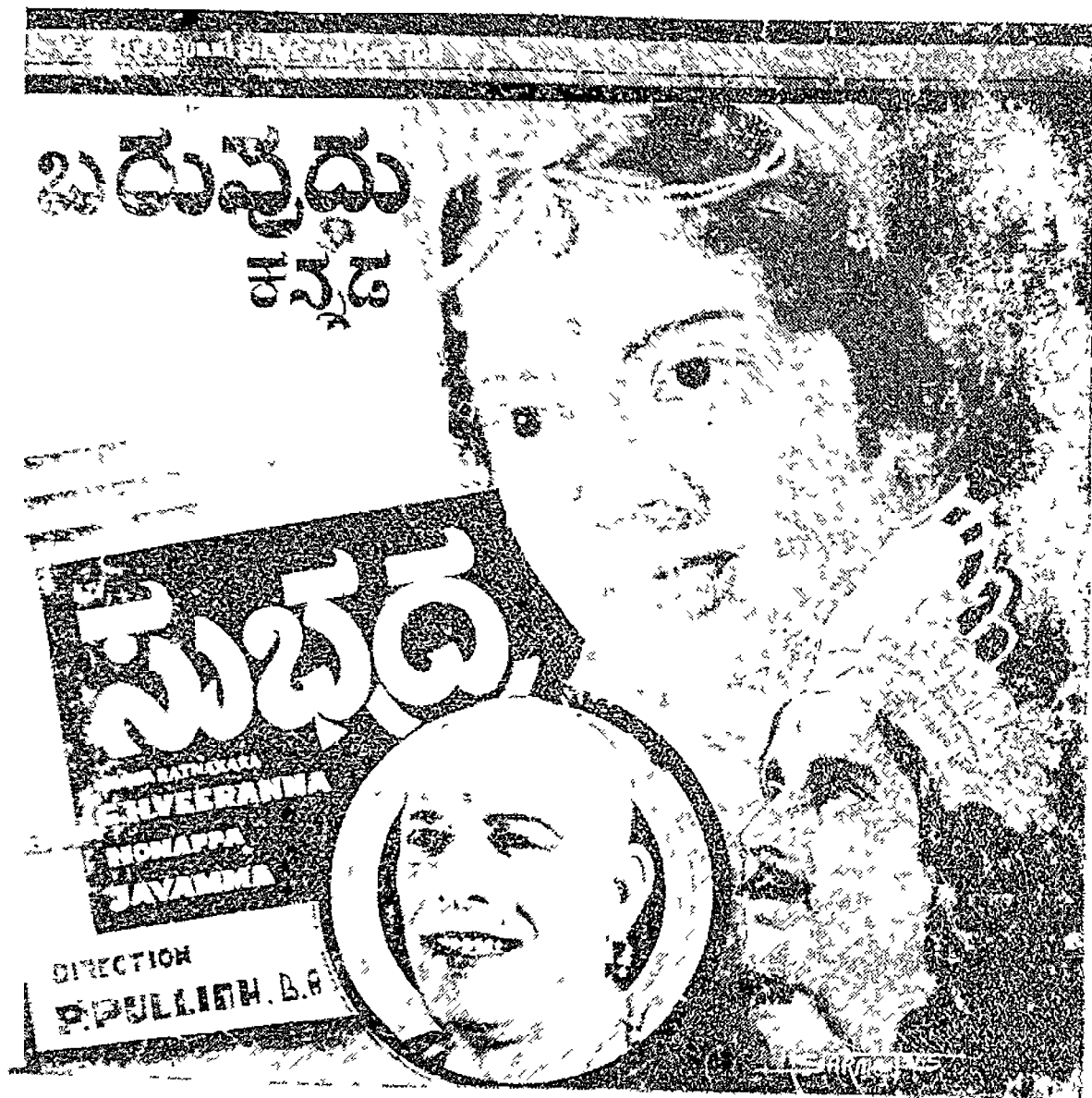
ಶುದ್ಧವಾವ ಮತ್ತು ವೃದುವಾದ ಒಂದು ಸಾಬೂನು. ಮತ್ತು
ಆ ಸಾಬೂನು ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಔಷಧಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ
ಇರಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಗಂಧದ ಸಾಬೂನಿನಲ್ಲಿ ಇವೆರಡು ಗುಣ
ಗಳೂ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ಸಾಬೂನು ಚರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಕಾಂ ತಿ ಯ ನ್ನಂ ಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು
ಸ್ಯಾಂಡಲ್
ಸೋಪು

ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೂ ಬರುವದು, ಬರುವದು!

ತಾ. ೩೦-೧೦-೪೧ಕ್ಕೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯೇ ನೆಲೆಯ ಪಾಠ
ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಾಕಿ ಸಿನೆಮಾ. ಗಡಗಿನ ಭಾರತ ಬಾಕಿ ಸಿನೆಮಾ ನಡೆದಿದೆ!
ನಿರ್ದೇಶನ: ಕರ್ನಾಟಕ ಭಿಲ್ಮಾ ರಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:— ಕರ್ನಾಟಕ ಭಿಲ್ಮಾ ರಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
(For Dhule, Aur, Belgaum, Kurcan, Bypapur Sholapur Districts only)

ಸೂರಾತಿ

ಸೆಂಬರ್

೯೪೦

ಕೆ.ಎ.ಎ.

ವಿಶ್ವನಾಥ ಹೆಗಡೆ, ಕೆ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಬೇಂದ್ರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರು,
ಎಚ್. ಕೀಶವಮೂರ್ತಿ, 'ಕನ್ನಡಕಂದ-ಕಾವ್ಯಾನಂದ' 'ಚಾಣಾಕ್ಷ' ಮುಂತಾದವರು.

ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ನೋಡಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ವಾ. ಪರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೩-೦-೦೦ ..... ವ್ಹಿ. ಪಿ. ಯಿಂದ ೩-೫-೦ ..... ಬಿಡಿಸಂಖಿಕೆಗೆ ೪ ಅನ.

ಸಂಪಾದಕರು :

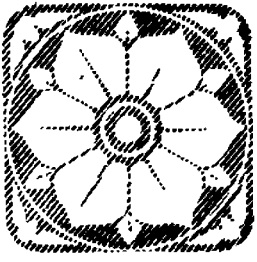
ಬೆಂಗಳೂರಿ ಕೃಷ್ಣಕರ್ಮೂರು

ಪಾಟೀಲ ಮಾಧವರಾಯರು

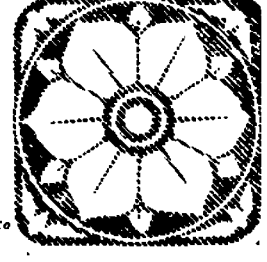
೧ನೆಯ ಪರ್ಷ	ದಿಸಂಬರ್ ೧೯೪೧	೭ನೆಯ ಸಂಖಿಕೆ

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ಮಧುಗೀತೆ (ಕವನ) .. .. . ಸಂಪಾದಕೀಯ .. .. . ಮಂಗನ ಮಲ್ಲಿನಾಡತನ .. .. . ಅಲರೆ! (ಕವನ) .. .. . ಅಗ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಗ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ! (ರಾಜಕೀಯ) .. .. . ಸಾಸು ಒಬ್ಬ ಪರ (ಸಣ್ಣಕತೆ) .. .. . ಅರಸನಿಂದ ಅಕ್ಕರವಿದ್ದೆಯೆ ? (ಚರ್ಚೆ) .. .. . ಬೆಟ್ಟದವರಿ (ಒಂದು ರೂಪಕ) .. .. . ಸಾಸು ಹಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ. . ? (ಹುಚ್ಚು ಹರಟೆ) .. .. . ' ಸೆವಂಟಿಸೋರಿ ಪದ್ಧತಿ ' ಎಂದರೆನು ? (ಶಿಕ್ಷಣವಿಚಾರ) .. .. . ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಅಳತೆ (ವಿಸೇಷದ ಪ್ರಬಂಧ) .. .. . ಮೃತವಿಜಯ (ಭೂಗೋಳ ಪ್ರವಾಸ) .. .. . ಒದುಕು-ಬಾಳು (ಒಂದು ಸ್ತೋತ್ರ) .. .. . ಅದು ಇದೇನು ? (ಕವನ) .. .. . ಜೀವ (ಕವನ) .. .. . ಅಮೃತ ಅಶ್ವಾತವಾಸ (ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ) .. .. . ಐದನೆಯ ಮದುವೆ (ಒಂದು ಪತ್ರಕಥೆ) .. .. . ಸಮ್ಯ ಸಿಡುಗು ಪುಷ್ಪಾಂಗಳ (ಸತ್ಯದ ಲಜ್ಜೆ ಶ್ಲ) .. .. . ಸಿಡುಗು ಅಥವಾ ಮೈಲಿ (ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ) .. .. . ಸಾಧರಣವ್ಯಾಪಾರ .. .. . ನಗೀಗೆ ನೇವಿಲ್ಲ .. .. . ಪುಸ್ತಕವಿಮರ್ಶೆ .. .. . ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ	ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು .. .. . ಸಂಪಾದಕರು .. .. . ' ಮಲ್ಲಿನಾಡ ' .. .. . ಶ್ರೀ. ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ವೆಂಕಟರಾಯ, ಬಿ. ಎ. .. .. . ಶ್ರೀ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗುರುರಾಯರು, ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. .. .. . ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಬಿ. ಎಸ್.ಸಿ. .. .. . ಶ್ರೀ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಹೆಗಡೆ, ಮುಂಬಯಿ .. .. . ' ಕಾವ್ಯಾನಂದ ' ಹೈದರಾಬಾದ್ .. .. . ಶ್ರೀ. ಕೆ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಬನಾರಸ .. .. . ಶ್ರೀ. ಹೆ. ಮ. ಒಲೆಶ್ವರ, ವಿಜಾಪುರ .. .. . ಶ್ರೀ. ' ಚಾಣಾಕ್ಷ ' ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ .. .. . ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಕೆ. ನಾಗಭೂಷಣರಾವ್, ಜಾವಗಲ್ಲು .. .. . ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು, ಧಾರವಾಡ .. .. . ಶ್ರೀ. ಕೊಟ್ಟಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರ, ವಿಜಾಪುರ .. .. . ' ಒಸೂರಿವಾಳು ' ಬೆಂಗಳೂರು .. .. . ' ಗಾಂಗೆಯ ' .. .. . ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು, ಎಂ ಎ, ಬಿ.ಕಾಮಾ. ೨೨೨ .. .. . ' ಶ್ರೀರಂಗ ' .. .. . ಶ್ರೀ. ಬಿದರಕುಂದಿ ವೆಂಕಟರಾಯರು, ನಂದಗಡ .. .. ' ಸಕಲೀ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ ' .. .. . ' ಕುಂಜವಿಹಾರಿ ' ' ನೆರಂಗ ' .. .. . ' ನಿರೀಕ್ಷೆ ಕರು ' .. .. .

ಹಯಂಕಿ

ಸಂಪುಟ ೪

೧ನೆಯ ದಿನೆಂಬರ್ ೧೯೪೧

ಸಂಚಿಕೆ ೭

ಮಧುಗೀತೆ

||೯. ಬಿ. ಎಸ್. ತ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು

ಹಾಡು ಹಾಡೊಂದು ಗೀತ; ಓ ಕವಿಯೆ !

ಹಾಡು ಹಾಡೊಂದು ಗೀತ; ಸುಪ್ರೀತ.... ||ಪ||

ಅಲಿಸಾಲಿಸು ನಿಲ್ಲು, ಕೋಗಿಲೆಯ ಇನಿಸೊಲ್ಲು-

ಹಾಡೆಂದು ಬೀಡುತಿಹುದು !

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಮೇಳದಿಂದ್ರ ಧನುವಿನ ಜಾಲ

ಹಾಡೆಂದು ಕಾಡುತಿಹುದು !

ಬಳ್ಳಿ ಬಾಂಗುಡಿಗಳಲಿ ಕುಸುಮತಿಹು ಮೊಗವರಳಿ,

ಲಾಲಿ ಹಾಡೆನ್ನುತಿಹುದು ;

ಬೀಸುವೆಲರಿಗೆ ತೂಗಿ, ಪರಿಮಳಿಸಿ, ನೆರೆ ಬೀಗಿ,

ಜೋಗುಳಕೆ ಕೇಳುತಿಹುದು !

ಮಧುಮತ್ತ ಪವನಾನ ಸುಯ್ಯಸಿರಿಹನು ಗಾನ—

ಮೈಮರೆತ ಕಾದಿಯಂತೆ !

‘ ಓ ಕವಿಯೆ ! ನಿನ್ನ ದನಿ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಎನ್ನ ದನಿ.

ಯಾಲಾಪಕೆ ’ ಸ್ತುವಂತೆ !

ವೊರೆ ವೊರೆಮು ನಿರ್ಭೂರಿಣೆ, ಮೃದುಜಲೈ ವೈತರಿಣೆ—

ಪರಿದಿಹಳು ಕಲನಾದಿನಿ ;

‘ ಗಾನವಿರದಿರೆ ವ್ಯರ್ಥ ; ಗಾನ ವಿಶ್ವದ ಅರ್ಥ ! ’

ಎನುತೆ ಗಾನೋನ್ನಾದಿನಿ !

ಶಿರೆ ಹಸಿರಿ, ಶಿರೆ ಹಸಿರಿ, ಬನ ಹಸಿರಿ, ಮರೆ ಹಸಿರಿ,

ಗಾನಮದಿರೆಯ ಹರಿಸಿವೆ !

ಹೊಸ ಮುಗಿಲು, ಹೂಮಳೆಯು, ‘ಗುಂಗುಂ’ ಗಾನದ ಅಳಿಯು

ಗಾನಧಾರೆಯ ಸುರಿಸಿವೆ !

ಇರಲಿ ಬಿಡು ರಣದಕಣ, ತಬ್ಬಲಿಯು, ಮಸಣ, ಹೇಣ,

ಇರಲಿ ಬಿಡು ರುದ್ರಕವನ !

ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದ ಗೋಳು, ರೋಗ ರುಜಿನದ ಗೀಳು—

ಮಂಗಳದೊಳೆಂಥ ಹಳುಸ ?

ಮಧು ಮಧುರ ಅಲಾಪ, ಅನಂದದಾ ರೂಪ—

ಹಾಡು ಕವಿ ಚೈತ್ರಗೀತ !

ಮುರಲಿಮಾಧವ ಪ್ರೀತ, ಮೃದು ಹೃದಯ ಸಮ್ಮತಿತ

ಭಾವನಪೂರ್ಣ—ಕವಿತಾ !

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಈ ಸಲದ ಕೆ. ಸಾ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕಳೆದ ವರ್ಷವೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಬಹುಮತದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಹೊಂದಿದ ಪ್ರೊ. ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಈ ಸಲ ಮತ್ತೆ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಹುಮತದ ಮನ್ನಣೆಯಿಂದ ನಿಯೋಜಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಂತೆ ಈ ಸಲವೂ ಶ್ರೀ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲಿ ನಿರಾಕರಿಸುವರೋನೂ ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲ ಕುತೂಹಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು; ಈ ಸಲ ಅವರನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲವಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯೋಜಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವೊಂದು ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಮೈಸೂರಿನ ನಿವೃತ್ತ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳಾವ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಅವರೇ ಈ ಸಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬರಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕರು ಇದ್ದರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಮಿರ್ಜಾ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದವಿ ಮಾನವನ್ನು ಮನವಾರಿ ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರೆ, ಅವರೇ ಬಹುಮತದ ಮನ್ನಣೆಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆಹೊಂದಿ ಬರಬಹುದಾಗಿ ದ್ದಿತು ಕೂಡ. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರ-ಅನಧಿಕಾರಗಳ ಔಚಿತ್ಯದ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಅವರು, ಆ ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅನಂದದ ಸಂಗತಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೆ ತಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಅವರು, ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ಅದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. 'ಅಧ್ಯಕ್ಷ' ಎಂಬ ಮಾನದ ಪಲ್ಲದ ಮೋಹ ಅನೇಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೋಹದ ಸಮ್ಮ. ಕ.ಸಾ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠವನ್ನೇರಿ ನಿಂತವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಪದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರೇ ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಶ್ರೀ. ಮಿರ್ಜಾ ಅವರು ಸಮಂಜಸ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರಿ, ಅಧಿಕೃತರಾದವರನ್ನೇ ಆ ಪದಕ್ಕೇರಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು ಕುಂಟ ಅಭಿನಂದನೀಯ ವಿಷಯ.

ಪ್ರೊ. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಲ್ಲವರು.. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರಂತಹ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ, ನುಡಿಗಾಗಿ ವಿಧಾಯಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ ವಿದ್ವನ್ನೇಗಳೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೈಯ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಎಣಿಸುವಷ್ಟು ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ—ಎಂಬುದು ಖಂಡಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತು.

ಮೈಸೂರು ಅಚ್ಚುಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯವಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಅಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದವರ ಉಪೇಕ್ಷೆ-ತಿರಸ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷು ಅಡಳಿತದ ಭಾಷೆಯಾದುದರಿಂದ, ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟಿತ್ತೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಅದರಂತೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ತಿಲುಗರೂ ತಮಿಳರೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳ ಅಧಿಕಾರವು ಕನ್ನಡದ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ...ಕಿರಿಯರಿಗೆ ತಾನಾರಂಬುದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡಶಾರದೆಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಎಡೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಆ ಶಾರದೆಗಾಗಿ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಆ ಗುಡಿಯಿಂದಲೇ ಇನ್ನಾವುದೂ ಅಲ್ಲ; ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನದ ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿಟ್ಟು, ಕಿರಿಯರು ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನಿದನಾಗಿಯೂ ತಾರಕದೈವತವಾದ ಕನ್ನಡಶಾರದೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು. 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡ-ನುಡಿಗಳ ಪವಾಡವನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗಿದರು; ಕತಮಾಡಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು; ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ತವ್ಯಪಥವಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಜಂಗುಳಿ ಜಂಗುಳಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ತರುಣಸಾಹಿತ್ಯಕರೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿಮಾನದ ನಂದಾದೀಪದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಂಡವರೇ!

'ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತು' ಹೊರಟು ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ-ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾರ್ಯಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದಿತಾದರೂ, ಅದು ಆಗ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳ ಅಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ರಿಂದ, ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಭೂತಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆದ್ದ ಅಂದಿನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ, ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವರೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಅಗದಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರ ಪುಟ್ಟ ಕರ್ಣಾಟಕಸಂಘವು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿತು; ಕರ್ಣಾಟಕದ ಮಿಕ್ಕ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಅದು ಒಂದು ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಶ್ರೀ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ದೊಡ್ಡದು. ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವನೆಗಳೆರಡೂ ಹದನಾದುವು. ವಿಕೃತವಿದ್ಯಾ-ನಿಲಯದಿಂದ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದವರಿದ್ದಾರೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಮರ್ಶೆಯ ಹೊಸಕಾಲದ ಕಂತ್ರ-ಸೂತ್ರಗಳ ಮರ್ಮವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಶ್ರೀಪತಿ' ಎಂಬ (೨೯೬ ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ)

೧ ಬೀಗದ ಕೈ

ಧಾರವಾಡ! ಎಂತಹ ಹೆಸರು! ಹಿಂದಿನ ಹಾಳು ಹಂಪೆಗೆ ಇಂದಿನ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಿದ್ದು ಇಲ್ಲ, ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾಯಿದೆ ಇಲ್ಲ. ದಂಡಿನ ಕೇಂದ್ರ, ರೇಲ್ವೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳ, ಕಾಲೇಜುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ವಾಣಿಯದ ಉಗಮಸ್ಥಾನ—ಹೀಗಿದ್ದ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಭೂಮಿಗುಣ ಎನ್ನಬೇಕೆ? ಕಾಣದ ಕೈಯ ಪ್ರತಾಪವನ್ನೇಕೆ? — ಹೀಗೆ ಮುಂತಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ 'ಕನ್ನಡಿಗ' ಶ್ರೀವಿವಾಸರಾಯರು ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಪಾಠ! ಸರಸ್ವತಿಯಲ್ಲಿ—ಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಕೈ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಅದರ ಇಂದು ಎಲ್ಲರ ಸಂಪದದಿಂದ ಧಾರವಾಡವು ಮಂಗರಾಯನ ವಿಹಾರವೈದ್ಯನಾಗಿದೆ. ಗಿಡದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ 'ತೋತುಬಿದ್ದ ಮಂಗರಾಯನಿಗೆ ಯಾವ ಕೈಯೂ ಕಾಣದಲ್ಲ. ಅರ್ಥಾತ್, 'ಕನ್ನಡಿಗ' ರಾಯರ ತೊಡಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೀಗದ ಕೈಯೂ ಮಂಗರಾಯನ ಉತ್ತರ ಮಾತಂಗ ದ ಪಿಪ್ಪಿಪದದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಧಾರವಾಡದ ಸ್ಥಾನಮಾಹತ್ಯ ಇದು ಎನಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಧಾರವಾಡದ ಸ್ಥಾನವು ಸಮಭೂಮಿಯಲ್ಲ; ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಇಂದು ದಿನ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಡೆದು ಮಂಗರಾಯನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಹೊರವೆಗೆದಿದ್ದಾನೆ — ಅಥವಾ ಹದಿನಾಲ್ಕು ರತ್ನಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ ಒಂದು ಹಿರಿಯರತ್ನವನ್ನೊಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹದಿಮೂರನೆಯ ರತ್ನದ ಪ್ರಭಾವವೆ ಕಂಡುಬರುವುದು ಹದಿಮೂರನೆಯ ರತ್ನ ಯಾವುದೆನ್ನುವಿರಾ? ಮುಂಗೈ—ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ—ಅಂಗೈ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ಏಕೆ? ಅಥವಾ ಮೊದಲ ರತ್ನವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನಾರಾಯಣನು ಆತ್ಮಸಾತ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡುದಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ — ಅರ್ಥಾತ್ ದಾರವಾಡಕ್ಕೆ — ಹದಿಮೂರನೆಯದೊಂದಿಂತೆ?

ವಿಮರ್ಶಕರು ಪರಿಶೋಧಿಸಲಿ, ಇಲ್ಲಿದೆ ಬೀಗದ ಕೈ; ಕಳೆದೀತು, ದಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಿ ಅದನ್ನು!

೨. ರೂನ್ಯ-ಸುದ್ದಿ-ಸಂಪಾದನೆ

"ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಪತ್ರಗಳು ತೋರುತ್ತಿರುವ ಭೋರಣದ ಗೂಡವೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ, ಮಂಗರಾಯಾ, ವಾಚಕ ವಿಮೋಹದೊರೀಕರಣ ಉಪಾಯಾ! ವೃತ್ತಪತ್ರಪಂಚರತ್ನವನ್ನರಿಯ ಬಹುದಾದ ಮರ್ಕಟಮತೀ. ಬಡವಾಚಕರಿಗಾಗಿ ಆರಹಸ್ಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಡಬಲ್ಲೆಯಾ? * ಹೀಗೆಂದು ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯತಾನಿಮೂಡವಾಚಕನೊಬ್ಬನು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮೊರೆಯ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿ ಹಣ್ಣಾದ ಮಂಗರಾಯನಲ್ಲಿ, ವೃತ್ತಪತ್ರಪ್ರಸಂಚಾರದ ಹಸ್ಯವೇನಿದೆ? ಮೊದಲ ಮಾತೆಂದರೆ ವೃತ್ತಪತ್ರಕ್ಕೊಂದು ಅಚ್ಚುಕೊಟಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಮೊಳೆಗಳಿಂದ ಜೋಡಿಸುವವನೊಬ್ಬನಿರುವನು; ಅವನ ಹೆಸರು ಕಂಪೋಜಿಟರ್. ಅವನು ಜೋಡಿಸಿದ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದೊಗೆವನೊಬ್ಬನಿರುವನು; ಅವನ ಹೆಸರು ಪ್ರೂಫ್ ರೀಡರ್. ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಅರ್ಥನು ತೆಗೆದೊಗೆವ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನಿರುವನು; ಅವನ ಹೆಸರು ಸಂಪಾದಕ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕನಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿ ರೂನ್ಯ ಸುದ್ದಿ-ಸಂಪಾದನೆ ಇರುವುದು ಸಹಜ; ಎಲ್ಲ ಭಾರವೂ ಸಂಪಾದಕನ ಮೇಲಿದ್ದರಿಂದ, ಸಂಪಾದಕನ ಭಾರ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಸುದ್ದಿಯ ತೂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು 'ಆದರೂ ಯದ್ದದ ಸುದ್ದಿ ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗಿ ಬರುವುದಲ್ಲ' ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಆ ಸಂಪಾದನೆ ಬೇರೆ, ಅದು ಧನ-ಸಂಪಾದನೆ. ರಹಸ್ಯದ ಮಾತೆಂದರೆ ಎರಡನೇ ಸಂಪಾದನೆ ಇದೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯದ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು; ಮಿಕ್ಕದ್ದು—ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾತೇಕೆ?

ಧನ ಸತ್ಯ, ಸಂಪಾದನೆ ಒಂಟಾ, ಮಿಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲ ವಿಧ್ಯಾ— ಎಂದೀ ವೃತ್ತಪತ್ರವನ್ನ ಸಂದರ್ಭ-ಪುರಾಣದ ಧನ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರದ ಸಮಾಪ್ತರಸ್ತು, ಪುಷ್ಟಿ-ರಸ್ತು, ಧೃಷ್ಟಿರಸ್ತು!

೩. ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಸರ್ವಭಿಕ್ಷು

ಏಕರಿ! ಕೇಳಿರಿ! ತಾಳಿರಿ! ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಂಗರಾಯನು, ಸಾಕ್ಷಾತ್—ಮೂರ್ತಿಮಂತ!—ಮಂಗರಾಯನು ಸ್ವಮೆಚ್ಚುವವನಲ್ಲವೆ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಬ್ಬುಕಿರಿದ ವಲ್ಲಿನಾಥ-ಮದ-ಮತ್ತ ಮಂಗರಾಯನು ಈಗ ಮುರಿದು ಕೈ-ಮುಗಿದು ಬಿದ್ದು ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ಎರಗುವವನಲ್ಲವೆ! ಈ ಅಪಖ್ಯಾತವೆನಿಸಿ ಕಾರಣವೇನೆನ್ನುವಿರಾ? ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ದಾಸಯ್ಯಗಳಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗಳು ಮಂಗನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಅವ್ವಾನಿಸಿ, ಸಿಡಿಲಿಸಿ, ಗುಡುಗುಡಿಸಿ, ಹೊಂಕರಿಸಿ-ಉಗುಳುಂಗಿ-

ಸೇಫ್ಟಿ ರೇಯರ್ ೨ ಬ್ಲೇಡು ಸಮೇತ,

೬ ಆಣೆಗೆ ಒಂದು ಸೆಟ್ಟು.

ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೬ ಉತ್ತಮ ಕ್ವಾರ್ಟರ್!

ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ೬ ಆಣೆಗಳು

ಮತ್ತೆ ಕೇಂಕರಿತ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನೂ ಅಹಂಸಾಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ; ಮಂಗಳ ಬುದ್ಧಿಯವರು ನೋಡಲೆಂದು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇತಹ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೆ! ತಮಗಿಂತಲೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ನಿರ್ದೋಷ, ನಿರ್ದೋಷ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೆ! ನಿರ್ದೋಷವಾಗದಿದ್ದವರು ನಿಜಯನಗರಂ— ಧಾರವಾಡ ನೋಡಲಾದ ನಗರಸಭೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲಿ. ಸತ್ಯಧೀರರಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ನಿಷೇಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ತಮ್ಮ ವರಮೇಲೆ ತಾವೇ ಕೈ ಎತ್ತಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ನಿಂದಾವ್ಯಂಜಕ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಇವಲ್ಲವೆ ಧೈರ್ಯ, ಸತ್ಯಾಭಿಮಾನದ ಶೌರ್ಯ? ಮತ್ತೆ ಅಹಂಸೆಯ ಮಾದರಿ? ಅದೂ ಎಂಥದು! ಕೈ ಎತ್ತಿದರೂ ಕೇವಲ ಮತವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಷೇಧವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಖಂಡನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ.... ಇನ್ನು ಬಾಯಿಯಿಂದ— ಅಥವಾ—ಅ ಮಾತೇಕೆ? ಸ್ವಾರ್ಥತ್ವಕ್ಕಾಗದ ಸಹಾಯಿಗಳು; ಕೈ ಬಾಯಿಗೆ ತಾಳ-ನೋಳವಿರುವುದಾದರೂ ಶತ್ರುವಿದೆಯೆ?

ಮಾಸ್ತರರಿಗೇಕೆ ಬೇಕು ಮನುಷ್ಯರ ಬಾಳು?

ಮಿಕ್ಕುದಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 'ರ ರ ಈ ಕ' ಕಲಿಸುವಂತಹ ಜೀವತ್ವಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದ ಮಾಸ್ತರ ಮಹಾಶಯರೇ, ಮನುಷ್ಯರಂತೆಯೇ ಬದುಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ನಿಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಆಪನ್ನು ಕನಸೆಂದು ತಿಳಿದುಬಿಡಿರಿ! ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಮನ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗು

ವುದು. ಮನ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ 'ಮನೆಯಾಕೆ' ಬರಬೇಕಾಗುವುದು. ಮನೆಯಾಕೆ ಇದ್ದ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲ ರಾ ನೀವು? ಸರಕಾರದವರಂತೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವೇ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆನರು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಿರುವ ಸಂಬಳವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ೨೫ ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲು, ನಲವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊನೆ; ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀವು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಬಾಳುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಂಗಳರಾಯ ನಿಮಗೊಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಎಲೈ ಮಾಸ್ತರರುಗಳೇ ಕಿವಿವರೆದು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಕೇಳುವಂಥಾತ್ತರಾಗಿ. ಅದಂತೆನೆ:

“ಛೋ ಛೋ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಹಾಸ್ತ್ರದಂತಿದ್ದ ಸರಕಾರದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕುವಸ್ತ್ರದಂತಿದ್ದ ಮಾಸ್ತರ ಮಹಾಮಹಿಮರೆ, ಬಿಡಿಬಿಡಿ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯನ್ನು! ಹಿಡಿ-ಹಿಡಿಯಿರಿ ನಮ್ಮ ಮಂಗಳಕುಲದ ಬಾಳಿನ ದಾರಿಯನ್ನು! ಹೊಡೆಯಿರಿ ಶರಣು ನಾಡಿಗೆ! ನಡೆಯಿರಿ ಬೇಗನೆ ಕಾಡಿಗೆ! ಮುರಿಯಿರಿ ಮನೆಯನ್ನು, ಹತ್ತಿರಿ ಮರವನ್ನು! ಬರುವ ಸಂಬಳವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಡಿರಿ! ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸವಿಯೂಟಿಕ್ಕದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ! ಮರದಲಿ ದೊರೆತರೆ ತಿನ್ನಿರಿ! ಕರೆ-ತೂರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿದ್ದರೆ ಕುಡಿಯಿರಿ! ಮಂಗಳಬಾಳು ಬಾಳಿರಿ! ಕಾಡಿನ ಮಂಗಳಮದೇವಯ್ಯನ ವಚನವ ಕೇಳಿರಿ! ಉಛೊ, ಉಛೊ, ಉಛೋ!

೫. 'ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪುಸ್ತಕ'ದ 'ಸಬ್ ಸಮಿತಿ'

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಬಂಧನ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಎದೆತಟ್ಟಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ನೀರ-ಧೀರ ಸಂಸಾದಕ ರೊಬರ್ಟ್ 'ಸಂಪಾದಕತ್ವ'ದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವ 'ವಾರ್ ಸೇಪರ್' ಒಂದು, ಧಾರವಾಡ ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರ ಅಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬರೆದೇಬರಿಯುತ್ತಲಿದೆ 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ'ವನ್ನು ಜನಿಸಿದ್ದವಾದ ಹಕ್ಕು' ಎಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಾರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೀರರು, ಜನತೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸರಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬರೆಯುವುದರ ಗೂಢವ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಈ ಗಿಡ್ಡ ಸರಕಾರ 'ಯಾತಕ್ಕೆ ಬೇಡ, ಯಾತಕ್ಕೆ ಬೇಕು?' 'ಯಾವಾಗ ಬೇಡ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕು?' 'ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ, ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು?' ಎಂಬುದರ ಮಿಾವತ್ತಾಂಸೆಯೊಂದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಬರೆದು 'ಕೈ-ಹಿಡಿ'—ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ—'ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪುಸ್ತಕ' ಒಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಕಂಗಿಟ್ಟ ಮುಂಗಿಟ್ಟ ದೆಸೆಗಿಟ್ಟ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತು. ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಒಂದು 'ಸಬ್ ಸಮಿತಿ'ಯನ್ನು ನಾಡಿನ ಮುಂದಾಳುಗಳು ನಿಯಮಿಸಬೇಕು ಆ 'ಸಬ್ ಸಮಿತಿ'ಯವರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಮಂಗಳರಾಯನೂ ಅವಕ್ಕೆ ವಾಗಿ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದಾನೆ.

“ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೀರಕೀ ಜಯ್!”

ಸಭಾಧೊಳಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಯ್!

ಜೀತಾದಾಗ ಹಿಡೀ ಅದರ ಕಯ್!

ಅಲರೆ

ಹೊಸಬಿಟ್ಟುನೆಂಕಟರಾಯ ಬಿ. ಎ.,

ಮಂದಮಾರುತ ಸುಳಿಯೆ ಬಾಗಿ ಬಳಕುತಲಿರುವ ತಳಿರಿದಿದ ಉಯ್ಯಾಲೆಲತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರಿದಿರುವ ಹೂವೆ! ನೀನಿಂತು ಮೆರೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಯೌವನದ ಪರಮಗಳ ಜೋಗುಳಕ್ಕೆ ತಲೆಯನಾಡಿಸಿ ಮುದದಿ ಕಂಪನ್ನು ಪಸರಿಸುತ್ತ ನಗುತ್ತಿರುವೆ ಕಿಲಕಿಲನೆ; ಹೊಸಬಣ್ಣವನ್ನು ತಳೆದು ನಲಿಯುತ್ತಿವೆ ತಳಿರೊಡನೆ; ಲತೆಗೊಂದು ಭೂಷಣವು! ವನಕೊಂದು ಸಿಂಗರವು! ವನಕೆ ಕಂಪನ್ನೀವ ನಿನ್ನ ಈ ಔದಾರ್ಯ— ವೆವ್ವರ ತನಕವಿಹುದು? ಸಂಜೆಯಾಗುವ ತನಕ ನಿನ್ನ ಬಾಳಿಕೆಯ ಸೊಗಡಾಟ, ಸಂತಸದೂಟ! ಅರೆನಿಮಿಷ ನಿನ್ನಾಟವನ್ನು ಜಗಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಲು ನಿನ್ನನೇ ವನದಲ್ಲಿ ಎಧಿಯು ನೆರೆ ಬೆಳಸಿದನೆ?

ನಿನ್ನೀ ಲಲಿತ ರೂಪವನ್ನು ಪೆತ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ಕೊಲಲೆಂತು ಕಾಲ ಮನ ಗೈದನವ; ನಿರ್ದಯನೆ? 'ಸುಖದ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಲಿ ಬಹಳ ಗರ್ವದಲಿ ಮೆರೆವ ಮಾನವನರ್ಥಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಶಿಸುವನು! ಜಗದ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ನಶ್ವರವು' ಎಂಬೊಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ನೀ ಧರಣಿಯಲಿ ಸಾರುತ್ತಿಹೆಯೇನು? ಎಲೆಯಲರೆ! ಫಲವೀಯಲಿರ್ದ ತವ ಬಾಳ್ವೆಲತೆ ಒಣಗಿದುದೆ! ಎಧಿಯಾಟವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನವಿಲ್ಲ! ಬಾಡಿರುವ ಬಿರಿಯಲರೆ! ನೀನೆತ್ತೆ ಸಾರುತ್ತಿಹೆಯೆಂದಾರು ಬಲ್ಲರೈ ನಿನ್ನ ಬಾಳ್ವೆಯ ಸೊಲ್ಲ? ಮೂಡುವನು ತಿರುಗಿ ಮೋದದಲಿ ಮುಳುಗಿದ ರವಿಯು; ಕಾಲನದಿಯಲಿ ತೇಲಿ ಹೋದ ದಿನ ಮರಳುವುದೆ?

ಆಗ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಈಗ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ!

ಶ್ರೀ. ನಾಳವೇಕರ ಗುರುರಾಯರು, ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಡಿ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಇರಲಿ! ಬರಿ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಆ ಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದವು; ದುಡ್ಡಿನ ಸುರಿಮಳೆ ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಜನತೆಯ ಬಡತನದ ಬಾಧೆ ದೂರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ....!

★

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉನ್ನತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಳರಸರಲ್ಲಿದ್ದ ಅನಾಸಕ್ತಿಯು ಎಷ್ಟೊಂದು ಘಾತುಕವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬುದರ ಪ್ರತ್ಯಂತರವು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಹತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು, ವೋಟರ್ ಕಾರಖಾನೆ-ಹಡಗುಗಳ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಸಾರಿಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನೆಪವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಈಗ, ಅನೇಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವ ಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು 'ಅವುಗಳು ಶತ್ರುವಿಲ್ಲ, ಅವಶ್ಯ ವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಆಳರಸರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ 'ಅವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ಆದರೆ ಮಹಾಯುದ್ಧ ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವು ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ!' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಅನನುಕೂಲತೆಯೆಂಬಾ ಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಚಾಲಕರು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಆಳರಸರಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮುಲಮುಕ್ಕಳಂತೆ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಬೇರೂರಿದೆ. 'ಹಿಂದೆ ಆದದ್ದು ಆಗಿ ಹೋಯಿತು; ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವೀಗ ಅಳಿದುಹೋಯಿತಲ್ಲ!'.. ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಡುವ ಸಂಯೋಗವು ಈಗ ಕೂಡ ಬರಲಿಲ್ಲವು.

ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಬೇಕು!

ಹಿಂದೆಯೆಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಿಟ್ಟು ರಸು ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿ-ಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಕಾರಖಾನೆಗಳು, ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಅಪರಾಧದ ಕೊರೆ ಆಳರಸರ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದೆ. ಸರ್ ಎಮ್. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಂತಹ ತಜ್ಞರು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದರು, ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞರು, ಅನುಭವಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: "The tendency of Government appears to be to start only those industries which can supply directly war requirements by the middle of 1942. This may be right from a war point of view, though I personally think that it is wrong from that point also, but it is definitely wrong as a long-range policy of a Government interested in the welfare of the people."

ಎಂದರೆ "೧೯೪೨ ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯ ಮಧ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು, ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕಾರ-ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯುವುದೇ ಸರಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಉದ್ದೇಶವು ವಿಹಿತ ವಾದದ್ದಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದು ಸಹ ತಪ್ಪೆಂದು ನನಗೆ ಎನಿಸು ತ್ತದೆ. ಜನತೆಯ ಹಿತವುಸುವ ಸರಕಾರದ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಧೋರಣವೆಂದು ನೋಡಿದರೂ ಅದು ತೀರ ತಪ್ಪಾದದ್ದು!" ಆರ್ಥಿಕ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯು ವುದು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಸರ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಮತ. ಹಿಂದಿ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ವರ್ತಕರ ಸಂಘಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಕೂಡ ಇದರಂತೆಯೇ ಇದೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ, ಸಾಗರಗಳ ಮೇಲೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟು ರಸ ಹಾವಳಿಯು ಸಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಿದ್ದ ಯುದ್ಧ-ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ತರುವುದು ಒಹಳ ದುಸ್ಸರವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವಾಲಜಂದರ ಮೋಟಾರಿನ ಕಾರ-

ಖಾನೆಗೆ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ೨೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆಯ ಮೋಟಾರುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಕೊಳ್ಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರುಗಳ ಮತ್ತು ಬಾಯಿಸಿಕ್ಕಲುಗಳ ಕಾರಖಾನೆಗಳೂ, ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಸಣ್ಣ ಮೊಟ್ಟ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಆಯುಧಗಳ (tools) ಕಾರಖಾನೆಗಳೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟಿ ದ್ದರೆ, ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಕಟಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಸರದಿಂದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್ಸ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನುರಿತ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್ಸ್‌ರು ಸಮಜವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಆ ಎಲ್ಲ ಕಾರಖಾನೆಗಳೂ ಯುದ್ಧ-ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಆಳರಸರ ಅನಾಸ್ಥೆ

ಆಳರಸರ ಅನಾಸ್ಥೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕೆಲವು ಧನಿಕರು, ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಹಿಂದಿನ ಯುದ್ಧಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಡಕೊಂಡಂತೆ ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಆಳರಸರ ಅನಾಸ್ಥೆಯ ಪಿಡುಗು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಬಡಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಹುಕಾಲದ ಅನುಭವಪಡಕೊಂಡ—ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ಪರಿಪರಿಯ ಸಹಾಯ ದೊರಕಿಸಿದ—ಪರಕೀಯರ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಬಾಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಂತಹ ಬಲ್ಲವರು, ಜನಹಿತರತ ಸರಕಾರದ ಧೋರಣವು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು ?

ಇದ್ದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿರಿ

ಬಹುತರ ಎಲ್ಲ ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಪೇಟೆಗಳಿಗೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ಪ್ರಸಂಗವಿರದಾಗ, ಜಪಾನಿಗರು ಅನೇಕ ಪೇಟೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವು ಪೇಟೆಗಳು ಜಪಾನಿಗರ ಆಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುವು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನೂಲುವ ಹಾಗೂ ನೇಯುವ ಉದ್ಯೋಗವು ಒಹುದೊಡ್ಡದಿದೆ. ತೆದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಸುಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಆಫ್ಫೀಲಿಯಾ, ಡೆಟ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಗಿರಣಿಯ ಒಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಬಹುದು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಯ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಜಪಾನಿನ ಸರಕಾರದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಈ ಗಿರಣಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ದೊರೆತರೆ, ನಮಗೆ ಆ ಹೊಸ ಗಿರಾಕಿಗಳು ದೊರೆತು ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚು ಬಲಪಡುವುದು. ನಮ್ಮ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ನಿಶೇಧ

ಸೌಕರ್ಯಗಳಿವೆ. ಹತ್ತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕೂಲಿ-ಕಾರರ ಕೂಲಿ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿಗೆ ಸದ್ಯ ಪರದೇಶದ ಗಿರಾಕಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಅರಳಿಯ ಗಂಟುಗಳಿಗೆ ಗಿರಾಕಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗಿರಣಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಗಿರಾಕಿಗಳು ದೊರೆತರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಅರಳಿಗೆ ಗಿರಾಕಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ-ರೂಪದಿಂದ ಸರಕಾರದ ಉತ್ಪನ್ನವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಕರಕೊಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆತು ಅವರಿಗೆ ಕೂಲಿ-ಸಂಬಳಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದರಿಂದ, ಅವರು ಅನೇಕ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಆಯಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಹೊರಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪನಾಸೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಹಿಡುಗರು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿಸ್ತಾರಭಯದಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯುದ್ವೇಗದಿಂದ ಉರ್ಜಿತವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಜರ್ಮನ್ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಕತೆಯನ್ನು, ಬೇರೆ ಬರೆಹಕ್ಕಾಗಿ ವಿರಾಸಲಾಗಿಡುವುದೇ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಆಳರಸರ ಮಾದರಿಯ ಆಶ್ರಯ

ಆಳರಸರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಹಾಯದ ರೀತಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದವರು "Board of Scientific and Industrial Research" ಎಂಬ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತೀಯರು ಅವರಿಂದ ಚಿರವಾಗಿ ಉಪಕ್ರ-ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ದೊರೆತ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಧನಸಹಾಯದ ಬಗ್ಗೆ 'ಕರ್ನಲ್ ಆರ್. ಎನ್. ಚೊಪ್ರಾ (Chopra) ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: "This sum is extremely inadequate and is a microscope quantity compared with the large sums spent in Europe and America on scientific and industrial research" ಎಂದರೆ "ಯುರೋಪ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಒಹು ದೊಡ್ಡ ರಕಮುಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಂಡರೆ, ಈ ಸಹಾಯವು ಸಾಸಿವೆಕಾಳಿಗಿಂತ ತೀರ ಸಣ್ಣದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ."

ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧ ನಡೆದಾಗ, ೧೯೧೫ ರಲ್ಲಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದವರು Department of Scientific and Industrial Research ಎಂಬ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಪೌಂಡಿನ ಧನಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಈಗ ಇವತ್ತಾರೆ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಗಳು (Research Associations) ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗಡಮ್‌ನಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಮಂಡಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಕಾರಖಾನೆ-ದಾರರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಲಹೆ, ಸಂಶೋಧನಸಹಾಯ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧಕರ ಸಹಾಯಕರ ಬಂದು ಚೆಕ್ಕ ಸೈನ್ಯವೇ ಇದೆಯಂತೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಮುಖ-ಪತ್ರವಾದ ಟಾಯಿಮ್ಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ (ಲಂಡನ್)—ಹಿಂದೀ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಮೇಲಿನ—ಮುಮತೆ ಹೀಗಿದೆ: New works in India are making such things as aero-planes, tanks, and workshops would entail long delay in training personell and equipping factories. Therefore, it is better to make air frames now than aero-planes at a future date." ಸಾರಾಂಶ: 'ಭೃತಖಂಡವು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆ, ಅದರ ಭಾಗವನ್ನು (ಪ್ರೇಮ್) ತಯಾರಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟಿ ಪಡೆಯಬೇಕು!'

ಕುಕ್ಕಲಿನಿ

ಏಸಿಯಾ ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಪ್ಪುಜನಾಂಗಗಳು ಯುರೋಪ-ಅಮೇರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಂಪುಜನರ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ಮಾಲು ಪೂರೈಸುವ ಹಾಗೂ ಅವರು (ಯುರೋಪಿಯರು) ತಮ್ಮ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ—ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ—ತಯಾರಿಸಿದ ಪಕ್ಕಾ ಮಾಲಿಗೆ ಗಿರಾಕಿಯಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಜನರ ವಸಹಾತುಗಳಲ್ಲಿಯ (ಜಾವಾ, ಫಿಜಿ, ಮಲಯಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ) ಕಟ್ಟು, ಕಾಫಿ, ಚಹಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ—ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಂಡು ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಆಚಲವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು, ವ್ಯಾಸವ ಕಲ್ಪವನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದ—ಬಿಳಿಯ ಒಣ್ಣಾದ ಕಾಡಿಗೆಯಷ್ಟು ಕಪ್ಪು ಅಂತಃಕಂಡದ—ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸದ್ಭಾವನೆ, ಸದಿಚ್ಛೆ! ಹಾಗೂ ಆ ಸದ್ಭಾವನೆ-ಸದಿಚ್ಛೆಗನುಸರಿಸಿ ಭಗೀರಥಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಜರ್ಮನಿಯಂತಹ ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿಯ, ಒಲಾಫ್, ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಜನಾಂಗದ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಅವರ ಹೆಮ್ಮೆ, ಅಭಿಮಾನ, ಅಥವಾ ದುರಭಿಮಾನಗಳು ಯೋಗ್ಯವೆವೆಯೆಂದು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಎನಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ೭೦ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನರು ತಾವು ಏಸಿಯಾಟಿಕರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವರೆಂದು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಲಾಂಛನಾಸ್ಪದ ಸಂಗತಿ. ಮಿಸ್ಟರ್ ಪಾಲ್ ಮೆಕ್ ಗಾ ಯ ರ್ (Paul McGuire) ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

"The landing of Australian troops in Malaya has sent a quiver through Asia. It was the

biggest mass movement of white men in the history of the area. Asiatics were tremendously impressed for vast numbers of these were accustomed to rule by a handful of whites. It made Japan pause, as well as Asiatics, whose respect for martial qualities of the Europeans was shall a healthy one."

ಸಾರಾಂಶ:— "ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯದ ಸೈನ್ಯವು ಮಲಯಾದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಕೂಡಲೆ ಏಶಿಯಾ ಖಂಡವು ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲಯಾದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಜನರ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ತಂಡವು ಎಂದೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೈಬೆರಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಣಿಸುವಷ್ಟು ಯುರೋಪಿಯನರಿಂದ ಆಳ್ವಾಡುವ ಅನುಭವವು ಏಸಿಯಾಟಿಕರ ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು. ಜಪಾನ್‌ಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಅದರಂತೆಯೇ ಯುರೋಪಿಯನರ ವೀರವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆದರವುಳ್ಳ ಏಸಿಯಾಟಿಕರನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸಿತು." ಈತರದ ಗರ್ವೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಏಸಿಯಾಖಂಡದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರೇ ಊಹಿಸಬೇಕು. ಈ ವರೆಗೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಂಡಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನರು ಸಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಗಿರಾಕಿಯಾಗಬೇಕು. ಭರತಭೂಮಿಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಹಾತುಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಂಪು ಜನರೂ ಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈತರದ ಕುತ್ತಿತಿ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವ ಆಚಾರವನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬಿಡದ ಹೊರತು, ಅವರು ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯ (ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ) ಡೊಳ್ಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಾರಿಸಿದರೂ ಕಪ್ಪುಜನರು ಅದರಿಂದ ಮೋಸಹೋಗರು. ಹೊರಗೆ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಒಳಗೆ ನ್ಯಾಯಿಟಾಕ್ರಸಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಏಸಿಯಾಟಿಕರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮೇರಿಕೆಯ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ತರಿಸಿರಿ!

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಅಭ್ಯುಕ್ತ, ಮ್ಯಾಂಗಿನೀಜ್, ಉಣ್ಣೆ, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿನೈಟ್ ಮೊದಲಾದ—ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಅಮೇರಿಕೆಯಿಂದ ಸಮ್ಮ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದರೆ—ಅನೇಕ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಹೊರಡುವುವು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಸರಕುಗಳನ್ನು ತರುವ ಹಡಗುಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಇವೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಂತಿದೆ. ೭೦ ಸಾವಿರ ಜನವಸತಿಯುಳ್ಳ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಷ್ಟು ಸಹ ಭರತಭೂಮಿಯ ಬೆಡ್ಡೋಗಿ ಕ

ಪ್ರಗತಿಶೀಲವಾಗಬಾರದೇ? ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮೋಟರಿನ ಕಾರಖಾನೆ, ನಾಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಾರಖಾನೆ, ರಾಯ್‌ಫಲ್ಸ್ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಇದ್ದಷ್ಟು, ೪೦ ಕೋಟಿ ಜನರುಳ್ಳ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದೇ? ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಸರ್ ಬೆರ್ಟ್ರಾಂ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ (Sir Bertram Stevens)ರು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್‌ನ ಡಾಯರಿಕ್ಟರರಾದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಜಿ. ಸಿ. ಫೋಸ್ಟರಿಗೆ ೧೯೪೧ ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: "ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ತೊಳಲಾಡುವ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಸ ಉಕ್ಕನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಧತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ." ಡಾಕ್ಟರ್ ಫೋಸ್ಟರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ: "In India, the Government thought that the best remedy for that depression was to ask the people to tighten their belt and bring out their distressed gold. No Government with that policy had any chance of survival in Australia for a day and they adopted different remedies."

"ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು, ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಮ್ಮಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆಹಾಕಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಧೋರಣವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸರಕಾರವು, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿವಸ ಕೂಡ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದವರು ಬೇರೆ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು." ಈಗ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ೧೫ ಲಕ್ಷ ಟೆನ್ನಿಸ್‌ವು ಉಕ್ಕನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದುಸಾವಿರ ಫಾಯಿಟರ್ ಹಾಗೂ ಬಾಂಬರ್ ವಿಮಾನಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿವೆ. ೧೦ ಸಾವಿರ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು, ಕ್ರೈಮ್‌ಜರ್ಸ್-ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ೫೦ ಸಾವಿರ ಮೋಟಾರುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಬ್ರೆನ್‌ಸರ್ ಬಂಡೂಕುಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಹತ್ತುನರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಮೇರಿಕಾ, ಬ್ರಿಟನ್ ಹಾಗೂ ಜಪಾನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ೭೦ ಲಕ್ಷ ವಸತಿಯ ವಸಹಾಕಿನ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪ್ರಗತಿ! ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಕ್ಕಿಂತ ಸುಧಾರಿಸಿದ, ೪೦ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ, ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಲುಡ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಹಿಂದುಳಿದ ಕಾರಣವೇನು? ಆಕರಸರ ಅನಾಸ್ಥೆ, ಬಲವಾದ ಪರಕೀಯರ ಮೇಲಾಟ, ಬಾಂಡವಲಿಗರ ಅಭ್ಯರ್ಥನೆ, ಜನತೆಯ ಉತ್ಸಾಹ, ಹೀನತೆ ಇವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಸುದರ್ಶನ

(ತದ್ವಿ ಬಿಳಿಯು ಸದ ಎರಡನೆಯ ಅವೃತ್ತಿ)

ಈ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದವರಾರು ಗೊತ್ತು?

‘ ಅನಂದಕಂದ ! ’

ಮೊದಲನೆಯ ಅವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಗಳು

ಹೊರಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿದುಹೋದುವು.

ಈಗಿನ ಈ ಎರಡನೆಯ ಅವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಬರೆಹದ ಕೊರತೆ-ಕುಂದುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ,

ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು

ಹೊಸತಾಗಿ ಬರೆದು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಸಭಟ್ಟಿಯದೊಂದು! ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಹಿಡಿದರೆ ಮುಗಿಸದೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇರಿಸದಂತಹ ಅನುಭವ ಅನೇಕರದು. ಇಷ್ಟತ್ತು ಮೂವತ್ತು ಸಲ ಓದಿಯೂ ತೃಪ್ತಿಪಡದ ಅನುಭವ ಇನ್ನು ಅನೇಕರದು! ಸಾದಾ ಪ್ರ. ಬೆಲೆ ೦-೧೪-೦ • ಕ್ಯಾಲಿಕಟ್ ಪ್ರ. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦. ಬೇಕಾದವರು ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ!

(೩೯೦ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ)

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳನ್ನುವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಸಕವಿಯ ಕೃತಿಗಳ ಕೂಲಂಕಷವಾದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆ ಕವಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಇವರ ಗ್ರಂಥವೇ ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಹೊಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು ಶಾಸ್ತ್ರೀ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟು, ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಜನರಿಂದ ತೋರಿಸುವ ವೃತ್ತಿ ಇವರದಲ್ಲ. ಎಂತಲೆ ಬಹುಜನರಿಗೆ ಶ್ರೀ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಅಪರಿಚಿತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವರು. ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ಕಾರ್ಯದ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನದ ಮಾನದೊರೆತು ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಶ್ರೀ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಈ ಸ್ಥಾನದಿಂದ, ನಾಡಿಗೆ ಏನನಾದರೂ ಹೊಸಕೆಲಸ ಹಚ್ಚುವಂತಹ ಸಲಹೆಯ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ನಮಗೆ ಇದೆ.

ಸಂಪಾದಕರು.

ಜಯಂತಿಯ ವಿಜಾಪುರದ ನಿಜಂಟಿರು

ಸಂಚಾಲಕರು : ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರ
ಮೋನ್‌ರೋಡ್, ವಿಜಾಪುರ

ನಾನು-ಒಬ್ಬ ವರ

(ಸಣ್ಣ ಕತೆ)*

೫೬. ಎಚ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ (ಬಿ. ಎಸ್.ಸಿ.)
ಸಿಂ. ಕಾಲೇಜ್ ಬೆಂಗಳೂರು .

ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ! ನಾವು, ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಹಾಗೋ ಹೀಗೋ ಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಸು (ಅಥವಾ ಫೈಲ್) ಆಗುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ದಶೆಯು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ, ನಮಗೆ ಎರಡು ಭಾರಿ ಕಷ್ಟಗಳು. ಮೊದಲ ನೆಯದು ಎರಡನೆಯದಕ್ಕಿಂತ ಭಾರಿ; ಎರಡನೆಯದು ಮೊದಲನೆಯದಕ್ಕಿಂತ ಭಾರಿ: ಅವಕ್ಕೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಪೈಪೋಟಿ.

ಮೊದಲನೆಯದು ಏನೆಂದಿದ್ದೀರಿ? ಅದು ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. . . ಕೆಲಸದ ಬೇಡಿ. ನಮ್ಮ ಘನ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರಾಗಿ ದ್ದಾರೆ—ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಗೇನೆ ತುಂಬ ಕೆಲಸಗಳು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ಆದೆಯೋ ದರಬಾಸ್ತು ಹಾಕಬೇಕಂತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿಸಿದಾಗ (ಅದೃಷ್ಟ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು—ಕಾರಣ: ನಾವು ಅನೇಕ ಸಂಸಾರವುದರಿಂದ, ಅಷ್ಟೇ!) ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರ. (ಇದು ಅರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರ ಮಾತು.) ಯಾವಾಗ? ಆಗ ವರ್ಷಕ್ಕೋ, ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೋ, ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೋ... ಅಗೋ ಆಗ, ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕೋ ವರೆಗೂ, ಇವರಿಗೂ ಅರಿಸಲ್ಪಡದೆ ಇರುವವರಿಗೂ ಒಂದೇಬಗೆಯ ಕಷ್ಟಗಳು. ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪಿತ್ತಾಜ್ಞೆಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಒದಿಗಾಗಿ ಮುಗಿದಿರುತ್ತವೆ; ಅಥವಾ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಬಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಉಟ್ಟದ ಮಾರ್ಗ ದೇವರಗೇ ಗೊತ್ತು. ದೇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕರುಣೆ; ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ; ನೋಡಿ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದರೂ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ದೇವರ ಕರುಣೆಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ (ಇದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇ ಹೊರತು ಘನ ಸರ್ಕಾರದವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಒರೆದಿಲ್ಲ).

ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಇಂಥಾದ್ದು. ಈಗ ಎರಡನೆಯ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿ: ಅದು ಮದುವೆಯ ಬಲವಂತೆ. ನಾವೇ ಅದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆ— ನಾವು ಒದುಕಿರುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ— ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ, ಅನಂತರ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ

* ಇಯಂತೆಯ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಹಿತ ಕತೆಯದು. ಸಂ. ೫.

ಸಾಕುವ ಬಗೆಯಂತು? ಈ ಮದುವೆಯ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ನನ್ನದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಈಗ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಯಾರೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು: ಯಾಕೆಂದರೆ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಇದೇ ರೀತಿಯವರಿರಬಹುದು.

ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿದಶೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಬೋರ್ಡಿಗೆ ದರಬಾಸ್ತು ಹಾಕಿದೆ. ನನ್ನಂಥಾ ದುರದೃಷ್ಟದವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿದೆಯೇ! ಆ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನಿಂತೆ. ಒಂದೆರಡು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಕಡಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲ ನೋಡಿ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿದ್ದರೇನೆ ಸ್ನೇಹಿತರು— ಆದರಲ್ಲೂ ಆ ಕಾಸು ಇರುವ ನರಗೇನೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದಾರೆ: ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನವನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಆ ರಥದ ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳು. ಕುದುರೆಗಳು ಸಮಶಕ್ತಿ, ಸಮಸ್ವಭಾವದವಾಗಿದ್ದಾಗಲೆ ಅಲ್ಲವೆ ರಥ ಸುಸೂತ್ರ ಸಾಗುವುದು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಆರಿಸಿ ಒಪ್ಪುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವಂತೆ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡನ್ನು ಆರಿಸಿ ಒಪ್ಪುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸದ್ಯ ಇರುವುದೋ?

ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಏನೋ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ರಾಮು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿದಹಾಗಾಯ್ತು. ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೆ. ಒಳಗೆ ಒಂದು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು— ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರು— ಇದ್ದರು. ರಾಮು ಮಿತಭಾಷಿ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಆ ದಿನ ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಕಡೆಗೆ ಮದುವೆಯ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿದ. ನನಗೆ ಆತ್ಮರ್ಥವಾಯ್ತು. ಅವನು ಒಂದೂ ಈ ದಿನದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಮತದವರು: ' ತಾನೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಸ್ವತಂತ್ರಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವವರೆಗೂ, — ನಲವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾದರೂ— ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು! ' ಎಂದು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅವನು ಮದುವೆಯ ಮಾತೆತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಮಾನವಾಯ್ತು: ' ಏನು? ನನ್ನ ಮದುವೆಯ

ಬಹುದು) ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಎದುರಿನ ಜಂಖಾನದ ಮೇಲೆ (ಹೆಂಗುಸರು ಕುಳಿತಿದ್ದದ್ದು) ಆ ಹುಡುಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಭೀಮರಾಯರು “ಇವಳೇ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿ” ಎಂದರು.

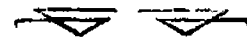
ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ನನ್ನ (ವರನ) ಮೇಲೆಯೇ ಇರುವಾಗ, ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗಾಗಬೇಕು ನನ್ನಿಂದ? ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಮೊದಲೇ ತರ್ಕಿಸಿ, ಹುಡುಗಿಯು ನಡುಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ನಾನು ಆಕೆಗೆ ನೋಡಿದ್ದೆ—ಇತರರ ಗಮನವನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆಯುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಂಧಿಸಿದುವು. ಆಕೆಯೂ ಕೂಡ, ನಾನು ನೋಡಿದಾಗಲೇ, ನನ್ನ ಕಡೆ—ನನ್ನನ್ನೇ—ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಕ್ಷಣ ತಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನೋಟವನ್ನೂ ತಗ್ಗಿಸಿದಳು. (ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗೆದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.) ಸದ್ಯ, ನಾನೂ ನೋಡಿದೆ ಮತ್ತು ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ! ಮುಂದೆ ಬೇವನದಲ್ಲಿ, ಎರಡು ದೇಹ ಒಂದು ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಣಯಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನವು ಎಷ್ಟು ಶೋಚನೀಯ ಸುತ್ತುವಳಿ ಯಲ್ಲಿ! ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಾವು ಬಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ‘ನೋಡುವುದು’ ಹೇಗೆ?

ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತು-ಕತೆಗಳ ನಂತರ “ನಾವು ೪-೩೦ ರ ಒಸ್ಸಿಗೆ (ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ) ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದೆವು. ರಾಯರು ‘ಮರುದಿನವೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಡಿರಿ’ ಎಂದರು. ನಾವು ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕೆನ್ನಲು ‘ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟ’ ಎಂದರು.

ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಳಿತೆವು. ಒರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮ-ರಾಯರು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. “ಹೋಗಿ ಅಲೋಚಿಸಿ ನಾನು ಕಾಗದವನ್ನು ಒರೆಯು

ತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರು. ನಾನಾಗಿದ್ದರೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ! ಪ್ರಾಯಶಃ ಇಲ್ಲ. ‘ಎದು ಬೋಗುತಿರ್ಯೋ, ಇಲ್ಲೇ ಬೋಗು’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಎನೋ! ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದವರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಎಷ್ಟು ಶೋಚನೀಯ? ‘ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಡೋಣ’ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಮನುಷ್ಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಕಲ್ಲ—ನೋಯಿಸಿದರೂ ಅದು ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ನಿರಾಶೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲು ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಹೆದರಿತು. (ಅವರು ‘ಇನ್ನೇನು ತಮ್ಮ ಮಗಳ ಮದುವೆಯು ಆಯಿತು’ ಎಂತಲೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.) ತಂದೆಯು ಹಾಗಿರಲಿ; ಕನ್ಯೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೇಗಿದೆ? ಆತಿ ವಿಷಾದಕರ! ತನ್ನ ಬೇವನದ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ತನ್ನಿಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹುಡುಕುವುದು (ವರಿಸುವುದು) ಒಂದು ಕಡೆಗಿರಲಿ. ಹುಡುಗನು ಬೇಡವೆಂದರೆ—ಎನು ಕಾರಣವನ್ನೂ ಕೊಡದೆ—ಮದುವೆಯು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ; ವರನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಯು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ, ಮದುವೆ ಸಂತೀತ! ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಗೆ, ತನ್ನ ತಂದೆಯು ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪಡುವ ಕಷ್ಟ, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ‘ಹುಡುಗಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ವೇದನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಈತನು ಬೇಡವೆನ್ನುವ ಧೈರ್ಯ ಆಕೆಗಿದೆಯೇ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಧೈರ್ಯವಾಡಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ನಡೆದೀತೇ? ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ಒಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ ಒಪ್ಪದಿರುವ ಆಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ, ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು—ಮದುವೆಯಾದರೆ, ಆ ಜೊತೆಯು ಸಂಸಾರದ ವಿರು-ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅನ್ನೋನೈದಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?.....

ಒಮ್ಮೆ ಹಾನರ್ ಆಯಿತು, ಬಸ್ಸು ಹೊರಟಿತು. ಭೀಮರಾಯರಿಗೆ “ಖಂಡಿತ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ, ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ!” ಎಂದೆ.

‘ನವಚೇತನ’

ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀಪ್ಪ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರ ಪ್ರತಿಭಾಂಕ ಲೇಖನಗಳು, ಶ್ರೀಷ್ಠ ಕತೆ-ಕವಿತೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಮಾಸಭವಿಷ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ‘ನವಚೇತನ’ವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ ೧-೮-೦, ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ.

ಸಂಪಾದಕರು— ರಾ. ವೆ. ವಾಲಿಗಳ್ಳಿ ‘ನವಚೇತನ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ’ ಶಿರ್ಹಿ.

ಅಶನವಿಲ್ಲದೆ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯೇ?

(ಪೂರ್ವಪಕ್ಷದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ)*

೩೬. ವಿಶ್ವನಾಥ ಹೆಗಡೆ, ಮುಂಬಯಿ

★

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ— ಪರಕೀಯರಿಂದ ನಡೆದಿರುವ ಸುಲಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ— ಮಿಕ್ಕರಾಷ್ಟ್ರದವರೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಗಣಿಕಲ್ಪಡಬೇಕಾದರೆ— ಉದ್ಯಮ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಇವುಗಳ ಜ್ಞಾನವೇ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು!

★

ಅಶನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವನ ಒಡುಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಒಡುಕೇ ಅಶನವಿಲ್ಲದೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದಾಗ— ಬಾಳೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಹೊರೆಯಾದಾಗ— ಅಶನವೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದಲ್ಲವೇ? ಯಾವ ಆತ್ಮ-ವಿಕಾಸ, ಸ್ವೋನ್ಮತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನ ಒಡುಕುಂಟೋ? ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಹಾರಾದಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದುವುಗಳಲ್ಲವೇ? ಧರ್ಮಸಾಧನೆಗೂ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೂ ಶರೀರವು ಆದ್ಯ ವೆಂದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವನು ಗಾಳಿ-ನೀರಿನಿಂದ ಒಡುಕಲಾರ! ಅವನಿಗೆ ಪಾಸಿ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಂದಿರಬೇಕು. ಈ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕರೆಯು ಅತಿ ಸಹಜವಾದದ್ದು, ಅತಿ ತೀವ್ರವಾದದ್ದು. ಶರೀರವನ್ನೂ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ದನಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಆಹಾರ, ನೀರು ಮೊದಲಾದ ದೈನಂದಿನ " ಬೇಕು " ಗಳು ತೀರದಲ್ಲವೇ ಮಾನವನು ಬೇರೆ ಎಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು? ನಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮೊದಲೇ? ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸುಜ್ಞಾನ, ಇವು ಮೊದಲೇ? ' ಕೊಳು! ಕೊಳು! ' ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಡುತ್ತ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಾಗೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸ ಹೋದರೆ, ಸ್ವೋನ್ಮತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಎಂದು ಉಪ-ದೇಶಮಾಡಿದಲ್ಲಿ—ತಪರಾಕೆ ತಪ್ಪಿದರೆ— " ನಮ್ಮ ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸುಡಿ, " ಎಂಬ ಕಟುವಾದ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುವುದು.

ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರು ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಿಟ್ಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿಯಬೇಕಾಗುವ ಈಗಿನ ದುಃಸಹವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ " ಶಾಕುಂತಲ " ವನ್ನೋದಿ ಹಸಿವನ್ನು ಇಂಗಿಸ ಬೇಕೋ? " ಹ್ಯಾಮಲೆಟ್ " ಅಥವಾ " ಗೀತಾಂಜಲಿ "ಯನ್ನು

ಅರಗಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಹೊಂದಬೇಕೋ? ಅಥವಾ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕೋ?

' ಇಂದು ಸಾಗಿದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಜೀವನೋಪಯೋಗಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣಿಗೆಬೀಳುವ ಕಾಯಿಲೆ, ಕಂಞಿ, ಕೊರತೆ, ನಿರಾಶೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಪರಾಧೀನತೆ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ— ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣವೇಕೆ? ನೌಕರಿಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುವ ಬೋಲುವೋರಿಯ ವದವೀಧರರ ಪಡೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವೇಕೆ? ಮೇಲಾಗಿ, ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಹೆಚ್ಚಿಗೂ ಬೇಕಾಗುವ ಯಾವ ಮಹಾಜ್ಞಾನವನ್ನು ದಯೆವಾಲಿಸುತ್ತಿದೆ? ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಮನಸ್ಸಿನ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಹೇಗಾಗುವುದು? ಸ್ವಾವಲಂಬನ, ಧೈರ್ಯ, ಸ್ವರಣೆ, ಕಲ್ಪಕತೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕು? ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಸುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು?... ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವರೆ? ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗಾದರೂ ' ದಾಂಪತ್ಯವೆಂದರೇನು? ' ಅದರಲ್ಲಿ ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿನ ಕರ್ತವ್ಯವೇನು? ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು? ಯಾವ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು? ಅಡಿಗೆ

*ಜಯಂತಿಯ ಸಪ್ತಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೩೬. ಬಿ. ಎಚ್. ೩೬ರ ಬಿ. ಎ. ಮೈಸೂರು ಅವರು ಮಂಡಿಸಿದ ಉತ್ತರಪಕ್ಷವನ್ನು ಉತ್ತರವೇಶಿಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿಸಿ, ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವನ್ನು ಪರಿವೋಷಿಸಿ ಬರೆದ ಲೇಖನವಿದು.

—ಸಂ. ಜ.

ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಹೇಗೆ ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು?....ಮುಂತಾದ ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವರೆ? ಇಲ್ಲವೆ "ಇಂತಹದನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದು ಕೊಳ್ಳಿ!" ಎಂದಾದರೂ ತಿಳಿಸುವರೆ? ಜೀವನಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಪಿತ್ತಿನಂತಿರುವ ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನವು ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ?

ಕಾಲೇ-ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವನದ ರಣಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವಾಗ, ನಮ್ಮ ತರುಣ-ತರುಣಿಯರು ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಲ್ಲುಗೋಡೆಯ ಮುಂದೆ ನೂಕಿಸಿಕೊಂಡವರಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆ ವೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ, ನೋಂದು, ಬೆಂದು, ತಮಗೆ ಹಿತಾಹಿತವಾವುದು? ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು?...ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯತೊಡಗುವರು! (ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ-ವಾಪ!-ಅವರ ಮುಕ್ತಾಯವಾಲು ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿದು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು.)

'ಇಂದು ಸಾಗಿದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಸರಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕರ ಇರುವ, ಅವರ (ಹಳಪೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯರ) ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಗರಿಕರಾಗಿ, ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ದೇಶೋಪಕಾರಿಗಳಾಗಿ, ಇಂದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರ್ವರೂ, ಇಂದು ಸಾಗಿದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಒಂದವರೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲವೆನ್ನಲಾರದು," ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಧರರು ಕಮ್ಮಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಹೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ? ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಕಾರಣವೋ ಅಥವಾ ಅವರ ನೈಜವಾದ ಒಂದಿ ಯೋ ಸ್ವಾರ್ಥವೋ, ಅನುಕರಣಶೀಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಸರಕಾರಿ ಹುದ್ದೆದಾರರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕೈಬರಳು ಗಳಿಂದ ಎಣಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸರಕಾರವು ಒಂದಬಂದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವ ಛತ್ರವಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗಷ್ಟೇ ಸ್ಥಾನವಿರುವುದು. ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ದೇಶೋಪಕಾರಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ? ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಡತನ, ವರ್ಗಾವರ್ಗ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಮರ್ಜಿ ಮುಂತಾದ ಯೋಚನೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ನಾಡಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ರಾಜನೀತಿಯ ತಾಳಿಕೆ? ಮರು ಕುಣಿಯಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ, ಇವರ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಬಿಗಿಯಲ್ಪಡುವುವು. ಧರ್ಮವನ್ನೂ ದೇಶೋಪಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ದೇಶೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ

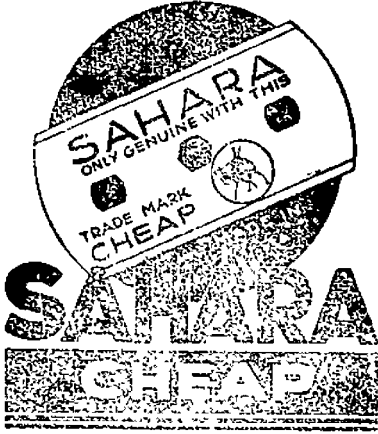
ವವರಿಗೆ ಹಿಂಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಲಸ ವಜಾ ಆಗುವುದು ಅವರೂವ ವಲ್ಲ; ಸದ್ಯ ಕಂಡುಬರುವ ಸಂಗತಿಯಿದು.

ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇ ಏಳು-ಹನ್ನೊಂದು ಆಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಯಾವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಯಾವ ದೇಶೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಣ, ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೊಂಟಕಟ್ಟಿ ಒಲ್ಲವರೆಂದರೆ ಹಣವುಳ್ಳ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಜಮೀನುದಾರರು, ಕಾರಖಾನೆದಾರರು ಮೊದಲಾದವರು. ಇಂದು ಸಾಗಿದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೊಂದಿದವರಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ದೇಶೋಪಕಾರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಅತಿ ವಿರಳರೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. 'ಅಳಿದ ಊರಿಗೆ ಸುಳಿದವನೆ ಗಾಡ' ಎಂಬಂತೆ, ಬೇರೆ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಇದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣವದ್ದಿಗೇ ಶರಣುಹೋಗಬೇಕಷ್ಟೆ! ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ತಳಹದಿಯಾದ ಸಾಜಸ್ಸು, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆ ಮೊದಲಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಶಿಸುವ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ದೇಶೋಪಕಾರಗಳ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬಿರುದಿನ ಸಮಾಜ ಬಲವಂತ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವಾರ್ಥವು ಕಾರಣವಾ"ಂದು ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದಲೂ ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಏನಾದಂತಾಯಿತು?

೬. ಶ್ರೀಧರರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೇಗಡೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ತಮಗಿಂತಲೂ (ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಯಂತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ) ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿ ತಮ್ಮ ಬೊಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಿಸುವ, ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹಿಂಸ್ರಪಶುಗಳಂತೆ ಕಚ್ಚಾಡಿ ಮಾನವನನ್ನು ದಾನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಯಾವ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ? ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ, ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಮಾಡುವಾಗ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಮೇಧಾವಿಗಳೂ ಆದ ಜಿ. ಸಿ. ಕುಮಾರಪ್ಪನವರು, ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: "This civilization is a tiger civilization based on brute force and exploitation." (ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯು ವ್ಯಾಘ್ರದಂತಿರುವುದು; ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಶವೀ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪ್ರಯೋಜನಸಾಧನಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿವೆ.) ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ ಒಂದ ಮೂವರು ಸೈಕಲ್ ಪ್ರವಾಸಿಕರು, ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿದು ಅತಿ ಧನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರವೆನಿಸಿದ ಅಮೇರಿಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾನುವಾಗ "ಧನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇಕೆ? ಈಗ

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅಗ್ಗ ! ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ !

ಮಿಕ್ಕ ಬ್ಲೇಡುಗಳಿಗಿಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ.

೨ ಅಣೆಗೆ ೧೦ ಬ್ಲೇಡು !

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನಾಶ-ರಕ್ತಪಾತಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದರೆ, ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹಾವಿ ತಪ್ಪಿದೆಯೆಂಬ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಹೊಗೆಬಂಡಿ, ಉಗಿಹಡಗ, ತಂತಿಟಸಾಲು, ಮೋಟಾರು, ಚಲಚಿತ್ರ, ರೇಡಿಯೊ, ಮುಂತಾದುವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿವೆಯೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಲಾಭವಾಗಿದೆ? ಬೋರೇಗೌಡನಂತಹರಿಗೆ (ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೋರೇಗೌಡ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರೇ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲವೇ!) ಅವುಗಳಿಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ತಂತಿಯ ಸುದ್ದಿ ಛಿಡಬೇಕಾಗುವಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆಯೆನ್ನುವಾ! ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೋರೇಗೌಡನಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಅವನಿಗೆ ತಂತಿಯಿಂದಾಗುವ ಲಾಭವೇನು? ಮೋಟಾರಿನ ಟಿಕ್ಕಿಟಿಗೆ ತಗಲುವ ಹಣಕ್ಕೆ ಗತಿಯಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮೋಟಾರಿನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ?

ಈ ಯಂತ್ರಗಳೂ, ಈ ಸುಖಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ಜನತೆಯ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವೆಯೆಂಬುದು ಅತಿ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಈ ಶ್ರಮಹಾರಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಒಂದು ಮೊದಲು ಹತ್ತು ಜನರು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈಗ ಒಬ್ಬನಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗಿಸಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಒಂಬತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಏನೂ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವ; ಅರ್ಥಾತ್ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮಣ್ಣು ! ಈ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಆರ್ಥಿಕಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆದಿದೆಯೇ? ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಫಲವಾಗಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆ ಎನ್ನಾ ಕಡಿಮೆಯಾದುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಾರಿದ್ರ್ಯದನ್ನೂ ಸದ್ಯದ

ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಉದ್ಯಮ, ಬೇಸಾಯ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಾವುದು? ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಅಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು: "ಚರಕವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿರಿ; ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಸದ್ಯದಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಒಡತನವು ಕಡಮೆಯಾದೀತೆಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯು ನಮ್ಮ ಬೇತವನ್ನು ಎಂದೋ ಅಕ್ಕಮಿಸಿದೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಾರರು. ಜಗತ್ತಿನ ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿರುವುದೋ ಒಂದು ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವಾಗ, ಉಳಿದ ಭಾಗವು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರಲಾರದು. ಈ ಪ್ರವಾಹದೊಂದಿಗೆ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ತಿರುಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ....ನಮ್ಮ ಹಣವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಪರಕೀಯರಿಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಸುಲಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ....ನಾವೂ ವಿ.ಕ್ವಾರಾಷ್ಟ್ರದವರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಗಣಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದರೆ....ನಾವೂ ಉದ್ಯಮ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲೇ ಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ?

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ, ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿ, ವೇದವಂತ, ಗಳು ಮಹದುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದುವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಸೇರಿರಬಹುದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಉಂಡುಟ್ಟು ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವೋತ್ತಿ, ಪರಲೋಚಿತಸಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಈ ಗಲೂ ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯ ಉಪಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆಯೇ? ಆ ಸಂಪತ್ತು ಈಗ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ಆ ವೇದಕಾಲದ ಮೈಥವವು ಎಂದೋ ಅಸ್ತವಾಯಿತು. ಆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ತಿಂದುದರಿಂದ, ಅಜ್ಞಾನ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ, ಪರಾವಲಂಬನೆ ಬಲಿತುವು. ಗತಮೈಥವವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳಮೇಲೆ—ಪರಲೋಕದ ಮೇಲೆ—ಭಾರವಾಕಿ, ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುದರಿಂದ—ಕಾಲಗತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹೆಜ್ಜೆ ಇರದಿದ್ದರಿಂದ—ಮಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ, ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೋಧೋಗಿಕ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ, ಕುಟಿಲನೀತಿಯಿಂದ, ಸರಕಾರದ ಬಿಂಬದಿಂದ, ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಹೀರಿ, ಮಾನವ್ಯವನ್ನು ಹುರಿಗೊಳಿಸಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಆ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಳಿದಿದೆಯೇ? ಒಂದೆಡೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮತ್ತೂ ಇತರ ಚಿಕ್ಕವುಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಜರ್ಜರಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದೂಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಇದೆಯೇ? ಎಂದೂ ಇರಲಾರದು; ಅಂದಿನ ನೆನಪಿನಿಂದಲೇ ನಾವು ಒಂದು ಜನಾಂಗವಾಗಿ ನಂದಿರಬಲ್ಲೆವೋ?

ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಧರರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ “ನಹಿ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದೃಶಂ ಪವಿತ್ರಮಿಹ ವಿದ್ಯತೇ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅಣಕುವಾಡನ್ನು ಮಾಡಿ “ನಹಿ ಅನ್ನೇನ ಸದೃಶಂ ಪ್ರಮುಖ್ಯಮಿಹ ವಿದ್ಯತೇ” ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮಗೀಗ ಬೇಕಾದುದು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಜ್ಞಾನ, ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಅನ್ನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜ್ಞಾನ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ “Industrialize or perish” (ಉದ್ಯಮವಂತರಾಗಿರಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಯಿರಿ) ಎಂದು ನಾ|| ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ನಿತ್ಯಘೋಷವು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಗಣ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ನಾವು ಬದುಕಲಾರವು.

ಈಚೆಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊರಟಿವೆ; “ಡಿಗ್ರಿ, ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್” ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಮ್. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್. ಅಥವಾ ಬಿ. ಈ ಡಿಗ್ರಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎಳೆಂಟು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತರಬೇಕಾಗುವುದು. ‘ಡಿಪ್ಲೊಮಾ’ “ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್” ಗಳಿಗೆ ೧೦೦ ರಿಂದ ಮೂರು ಸಾವಿರದವರೆಗೂ ಸುರಿಯಬೇಕಾಗುವುದು. ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಈಗಿದ್ದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಲದು-ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅವುಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೊಂದುವಂತೆ ಅವು ಅಗ್ಗವಾಗಬೇಕು, ಎಂಬ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಹೊರಡುವುದು. ಇನ್ನು ಡಿಗ್ರಿ, ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಮತ್ತು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರಲ್ಲಿಯೂ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರದೊಳಗಿನ ಜ್ಞಾನವು ಅವಗತವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗುವ ಜ್ಞಾನವು ಇವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದರೆ, ೭ ವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರೂ. ೮ ಪೈಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯದವರಂತೆಯೇ ಇವರೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪೇಚಾಡುವರು. ಈಗಿನ ಔದ್ಯೋಗಿಕ-ಶಿಕ್ಷಣವೂ ದೋಷರಹಿತವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವುದು

ಜ್ಞಾನದ ಜ್ಯೋತಿಯು ಸರ್ವದಾ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ಮಾತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜ್ಞಾನವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದವರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ತತ್ತ್ವ-ಚರ್ಚೆಗಳೂ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅವು ಗೌಣ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದುದು ಹೊಟ್ಟೆಪೊರಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ. ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಮಟ್ಟದ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆ ಸಾಕಾಗುವುದು. ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಧರರು

ಕೋರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಲೌಕಿಕವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ಅದು ಬೇಕೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

“ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ‘ಹಳ್ಳಿಯ ಗೌಡ’ ಇಲ್ಲವೆ ‘ಗಾವಿಲ’ ಎನಿಸಿಕೊಂಬ ಬಹು-ಸಂಖ್ಯಾಕ ಜನರು, ಹೊಗೆಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವಾಗ, ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡುವಾಗ, ಬೇಸಾಯಮಾಡುವಾಗ, ಮತ್ತು ಇತರ ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ವಸ್ತುಜ್ಞಾನವು ಸಾಲದೆ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯ ಅಭಾವದಿಂದಲ್ಲವೆ!” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಧರರು.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಗಟ್ಟೆ ಕೂಲಿಕಾರರಿರುವರು. ಬಹುಶಃ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದವರು. ಆದರೆ ಅವರು ವಸ್ತು-ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಹೊಗೆಬಂಡಿ, ಟ್ರಾಮು, ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಗಡಿಯಾರ, ದೀಪ, ರೇಡಿಯೋ, ಕುದುರೆ ಶರ್ಯತ್ಪು, ಸಿನೇಮಾ, ನಾಟಕ, ಕೂಲಿಕಾರಸಂಘ, ಸಂಘ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಸಾಕಷ್ಟು ಇದೆ. ಅವರೂ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರು ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಲದೆ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು, ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯ ಅಭಾವದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ವಸ್ತುಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣ, ರೂಢಿ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆ ಇಲ್ಲದೆ ಪೇಚಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳು!

ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂಬಯಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುತ್ರರನ್ನೇಕರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರಿಗಂತೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಹಿ ಮಾರಲೂ ಬಾರದು. ಆದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ-ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಣವಂತರಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಲೌಕಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಅವರಂತೆ ಉಂಡು, ಉಟ್ಟು,

ಶರಣಸಂದೇಶ

(ವಾರಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು
ಹಿಂದೂ ಸಂಘಟನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಇದೊಂದೆ. ದೇಶ-ವಿದೇಶದ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಓದಬಹುದು. ವಾರ್ಷಿಕ ಮರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆಯ ವಿಚ್ಛೇದನ ೩-೦-೦ ಗಳು.

‘ಶರಣಸಂದೇಶ’

ಪೋಸ್ಟ್: ಅಲಮಟ್ಟ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪುರ.

ನಾಲ್ಕುಕಾಸಿದ್ದವರೇ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನವಲ್ಲದೆ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಅಕ್ಷರ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಜನರು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ?

ಈ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯ ಪುರಸ್ಕಾರವು, ಒಂದುಸಲ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಎಟಕದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ, ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನ, ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ದರ್ಜೆಗೆ ಇಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಸಂಗತವಾದ ಭರದಲ್ಲಿ "ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಿದ್ಯೆ" ಎಂದು ಹೇಳುವವರೇ "ಒಂದು ವ್ಯವಸಾಯ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ತರುಣರಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಯುವಕರಿಂದ ಶಾಕು-ತಲವು ಬೆಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೆ? ಹೇನ್ರಿ ಫೋರ್ಡನಿಗೆ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯ ಇಲ್ಲವೆ!" ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನೂ ಕೇಳಬಹುದು: "ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದವರೇ ಮುಂದೆ ತಾವು ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಫೋರ್ಡನನ್ನೂ ತೋರುವ ಅಂಗಿ-ಟೊಪ್ಪಿಗಳನ್ನೂ ಆಯಾರು ಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಜಿಂಟಿನ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಲ್ಲರು? ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಕಾಗದ, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜು, ಮೋಟಾರು ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸ ಬಲ್ಲರು?"

ಹೆನ್ರಿ ಫೋರ್ಡನಿಗೆ ೫-೫ ಭರದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಷರ-ವಿದ್ಯೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅತಿ ಧನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅವನು ನಂಬಿದ್ದರೆ, ಇಂದು ನಾವು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಡ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವೊ ಇಲ್ಲವೊ! ಫೋರ್ಡನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ತೀರ ಒಡವನಾಗಿದ್ದು ದಿಂದಲೇ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೇ ಯಾವ ಸುಖ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯೂ ಅವನಿಗೆ ದೊರೆಯ ಲಿಲ್ಲ. * "Henry ford had less than a sixth-grade 'schooling' (ಹೆನ್ರಿ ಫೋರ್ಡನಿಗೆ ಅರಸೆಯ ತರಗತಿಯಷ್ಟೂ ಶಾಲಾಭ್ಯಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ.)"

* ಅವರೇ ಬೇರೆ, "Thomas Edison had only three months of 'schooling' in his entire life (ಥಾಮಸ್ ಎಡಿಸನ್ ತನ್ನ ಇಡಿ ಬೇವಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೂರೇ ತಿಂಗಳು ಶಾಲೆಗೆ ಕೋಗಿದ್ದ.)" ಇಂತಹರು ಉರ್ಜಿತಾವಸ್ಥೆಗೆ

* ಆಧಾರ. ಅಮೇರಿಕದ ದ್ರೂಥಕರ್ತ, ಸೆಫೀಲಿಯನ್ ಹಿಲ್.

ಬರುವುದು ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ; ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನದಿಂದ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಟ್ಟದ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆ ಸಾಲುನ್ನುದು. ಆ ಮಟ್ಟವೆಂತಹ ದೆಂಬುದನ್ನು ಆ ಆ ಜ್ಞಾನದ ಉಪಯುಕ್ತತೆ, ಸೌಲಭ್ಯ, ಸಂಪಾದಿ ಸಲಿಕೆ ತಗಲುವ ಸಮಯ.... ಇವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸ ಬಹುದು.

೫. ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಲೋಕ. ಟಿಳಕರ "ದೇಹ, ದೇಶ, ದೇವರು, ಇದು ಶಿಕ್ಷಣದ ತಿರುಳಾಗಬೇಕು," ಎಂಬ ತತ್ತ್ವದ ಅರ್ಥವು ೫. ೫ ಭರದಿಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಆತ್ಮರೂಪದ ಸಂಗತಿ. ಟಿಳಕರ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಕ್ಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಗೊಢಾರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರರ ಸಾಮಾನ್ಯವಿರಬೇಕು. 'ಕ್ಷೇಮ ವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮವಾದ ಮನಸ್ಸು' ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದರ ನ್ಯೂನತೆಯಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಆ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕು.

ಸಾವಿರಗ ದೇಶ-ದೇಶಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮಗೀಗ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ, ಬೆಡ್ಯೋಗಿಕ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲವಾಗಿ ಬರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರೂ. ಆ. ಪೈ. ಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೆ— ಎಲ್ಲರೂ ಉಂಡು, ಉಟ್ಟು, ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಒದುಕಲಿಕ್ಕೆ— ಸರಕಾರದ ಬೆಂಬಲ, ಉತ್ತೇಜನ, ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳು ಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಿರಬೇಕು.

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ೫ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಆಖಿಲ ಭಾರತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವರದಿಯು ಓದುವಂತಹದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಶಿಕ್ಷಕ ತಿಖಾಮಣಿಗಳೂ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು-ಗೊಂಡ ಮುಂದಾಳುಗಳೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸಾರಾಂಶವಿದು: "ಈ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ಬುಡದಿಂದ ತುದಿಯ ವರೆಗೆ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು, ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕು; ಶಿಕ್ಷಣವು ಇನ್ನೂ ಬೇವನೋಪಯೋಗಿಯಾಗಬೇಕು; ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ-ಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಕು; ಈಗಿನದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಡ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು."

ನಮ್ಮ ಹೊಸಶೇಟೆಯ ಏಜಂಟರು
ಕೆ. ರಂಗಪ್ಪ, ನ್ಯೂಜ್ ಏಜಂಟಸ್
ಹೊಸಪೇಟೆ (ಬಳ್ಳಾರಿ)

ನಮ್ಮ ಮಡಿಕೆರೆಯ ಏಜಂಟರು
ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಎನ್. ತಿವರಾನು ಭಟ್ಟರು
ಮಡಿಕೆರೆ (ಕೊಡಗು)

ಬೆಟ್ಟದುರಿ

(ಒಂದು ರೂಪಕ)

‘ ಕಾವ್ಯಾನಂದ ’ ಹೈದರಾಬಾದ್

ಹಾ. . ಬೆಂಕಿ ! ಬೆಟ್ಟದುರಿ ! ಬಿದಿರು ಬಿದಿರನೆ ಹೊಸೆಯೆ,
ಛಿಟ್-ಛಿಟ್ಲೆ ಸುತೆದ್ದು ದಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಕಾನನವೆ !
ನಿರ್ದೋಷಿ ಬೇವಿಗಳು ದಳ್ಳುರಿಯ ನಾಲಗೆಗೆ
ತುತ್ತುತುತ್ತಾಗುತ್ತಿವೆ ! ಚೀತ್ಕಾರ ಧ್ವನಿಯೆದ್ದು
ರೋದನಸ್ಪಂದದಿಂದ ಕುಹರ-ಕಂದರ-ಕಣಿವೆ
ಮಾರ್ದನಿಯ ಕುಡುತಲಿವೆ !

ಮುಗಿಲುದ್ದ ಹೊಗೆಯೆದ್ದು ಸುಡುವುದೇನೆಂಬುದದೆ
ಗೋಚರಿಸದಿಹುದು !
ಸಿಕ್ಕಿದುದ ಸುಡುವುದೇ ಗುರಿಯೆಂದು ಸಾಗಿಹುದು !
ವಂತಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸತಲಿಹುದು
ವಿಸಿವನ್ನೆ !

ಹೂಬಿಡುವ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಫಲವೀವ ವೃಕ್ಷಗಳು
ಹಸಿರುಹುಲ್ಲು,
ಗಿಳಿವೆಂದು ಅಳಿದಂಡು ಕೋಗಿಲೆಯ ಬಳಗಗಳು
ಚಿಲುವ ಸವಿಲು—

ಖಗಗಳೂ ಮೃಗಗಳೂ, ನಗರಾಜನನೆ ನಂಬಿ
ಬಾಳ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೇವಕುಲವೆಲ್ಲವೂ,
ಕಿಡಿಗೆದರಿ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಬೆಟ್ಟದುರಿ-ಬಾಯ್ಗೆ ಬಲಿಯು !

ಒಂದನೊಂದಾಶ್ರಯಿಸಿ ಮಿತ್ರತ್ವದಲ್ಲಿಯಿದ್ದ
ಬಿದಿರ ಬಾಂಧವರೇಕೆ ಕದರಿದರು ಕದನವನು ?
ನೆರೆಹೊರೆಯ ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ತಂತಮ್ಮ ಕಡೆಯವಕೆ
ನೆರವನೀಯುತಲಿಹವು ಉರಿಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು.
ತಾರುಣ್ಯದಲಿ ಬೀಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಪೊದೆ-ಕಂಟಿ
ಸೌದೆಯಾಗುತ್ತಲಿಹವು ಸಂಹಾರ ಚಾಲ್ತಿಯಲಿ !

ಕಾರಣವು ಒಲವಲ್ಲ ! ಒಡಲ ಕಿಚ್ಚೇ ಹೆಚ್ಚಿ
ಕಿಡಿಗೆದರಿ ಸಿಡಿದೆದ್ದು, ಅನ್ಯರನು ತನ್ನ ವರ-
ನೆಲ್ಲ ನೆಕ್ಕುತ್ತಲಿಹುದು ! ಸುತ್ತು ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ
ನುಂಗುವುದೆ ಇದರ ಗುರಿ ! ನಾತನೇ ನಿಜಧ್ಯೇಯ !
ಸೌಖ್ಯವನು ತುಳಿದೊರಿಸಿ, ಸೌಂದರ್ಯವನು ಕೊಂದು,
ಮನಣವನು ಕಟ್ಟುವುದೆ ಇದರ ಕಚ್ಚ !
ನಿರ್ದೋಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇವಗಳ ಕುಡಿಕುಡಿದು
ಶೂನ್ಯವನು ಬಿತ್ತುವುದೆ ಇದರ ಅರ್ಥ !

ಬೆಂಕಿ ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು... ! ಕಾಡಿದಕೆ ಸಾಲದು... !
ಸೌದೆ ಸಾಕಾಗದು !

ಬೆಟ್ಟದೆದೆ ಬಿದಿರುತದೆ ಬಿದಿರ ಬಸಿರಿನೊಳೆದ್ದ
ಒಲ-ಬೇಗೆಯಿಂದ :

“ ಒಗಾಳ—

ಗಿರುಗಾಳಿ-ಮಾಯಾವಿ ! ಮೃದು ಸವಿಾರಣನಾಗಿ,
ವೀಜದಿಂದಂಕುರವ, ಅಂಕುರದ ಸಸಿಯನ್ನು,
ಸಸಿಯಿಂದ ಪರ್ಮರವ ಬೆಳಸಿ ಫಲಗಳ ತರಿಸಿ,
ಬಳ್ಳಿಗಳ ತಳ್ಳಿತ್ತಿ ಹೂದಂಡಿಗಳ ಮುಡಿಸಿ,
ಲೀಲೆಗೈಯುತ್ತಲಿದ್ದ ನೀನಿಂದು ರೋಷದಲಿ
ಬಿದಿರ ಒಳಗದಿ ಕಲಹ ಕಾಳಕೂಟವನುಗುಳಿ,
ಬೆಂಕಿಯೇಕುಳಿಯಾಡಿ, ಮರಣಗೀತೆಯ ಹಾಡಿ,
ಸಂಹಾರ ಸೃಷ್ಟವನು ಗೈಯುತಿಹೆಯೇಕೆ ?

“ ಓ, ನಿಷ್ಕರುಣೆ, ನಿರ್ದಯಾ, ಪಾಪೀ ಪವನವೆ !

ಬೆಟ್ಟದಲಿ ಒನೆ ಬೆಳಸಿ, ಒನೆದಲ್ಲಿ ತರತರದ
ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಾಕಿ, ಗುಡಿಸಿಲುಗಳನು ಹಾಕಿ,
ಕಾಡುಜನರನು ಮೊರೆದು, ಇಂದವರ ಮುರಿಮುರಿದು
ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಕಟುಕನೊಲು ಬೇಟೆಯಾಡುವೆಯೇಕೆ ? ”

“ ಕವಿಯೆ !—

ಒಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯು ಮುರಿದುಬೀಳುವ ಮೊದಲೆ
ನಾವೆ ಕೆಡಹುವುದೊಳಿತು ! ಒಮ್ಮೆ ನೆಟ್ಟ ಹ ಮರವು
ಬರಿದು ಬೀಳುವ ಮೊದಲೆ ನಾವೆ ಕಡಿಯುವುದೊಳಿತು !
ಜೀವನಕೆ ಉಪಯೋಗಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವವರೆಗೆ
ಬಿದಿರ ಮೆಳೆಯನು ಹೊರೆದೆ ತಂಗಾಳಿಯಲಿ ತೂಗಿ ;
ಇಂದದಕೆ ಒಂದಿಹುದು ಅಳಿಗಾಲ ! ಮೇಲು ಮೇಲಕೆ ಬೆಳೆದು,
ಸಸಿಗಳನು ಕೆಳಗೊತ್ತಿ, ಭೂಮಿಯೊಳ ಸತ್ತ್ವವನು
ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವವರೆಗೆ ಹೀರಿ, ತಣಿಪಾಗದೇ
ಅನ್ಯರುತ್ಪರ್ಷವನು ಸೈರಿಸದೆ ಸಾಯುತಿವೆ ಒಲಿತ ಬಿದಿರು !
ಮೇಣಿಮಾಡಲು ಇಲ್ಲ, ಕೋಣೆಗಟ್ಟಲು ಇಲ್ಲ,
ಎತಕೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ —
ಅಳಿಲು ನವಿಲುಗಳುಳಿದು ಸರ್ಪ-ಸಿಂಹಗಳನ್ನು
ಸಾಕಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಲಿಹವು ! ಎದೆಯನಡುಗಿಸುವಂತೆ—

(40ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ...?

(ಹುಚ್ಚು ಹರಟೆ)

ಡಿ. ಕರ್ಮನಾಥಕಲ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಬನಾರಸ್

ಹೆಂಗುಸಾದರೆ ಮದುವೆ, ಮಕ್ಕಳು, ಅಡಿಗೆ, ಮನೆನಾಲ್ಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಕೆಲಸವೇ? ಹೆಂಗುಸು ಮಾನವಸಂತಾನಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯಲ್ಲವೇ? ಆ ತಾಯಿಯಿಂದ ಪೋಷಿತನಾದ ಮಗು — ಗಂಡುಸು, ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಡುವುದು ಮಾನವಧರ್ಮ ಎನಿಸುವುದೇ?

★

ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ.....?

ಎಂತಹ ಆಲೋಚನೆ? ಎಂದಾದರೂ ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾಗುವುದುಂಟೆ? ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ "ನೀನು ಗಂಡುಸಾಗಿ ಬಾಳು" ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮವರ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ, ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದುಬಂದಿದ್ದೀನಿ, ದೇವರು ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೋಗುವುದುಂಟೆ? ಹೋದರೆ ಆತ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಾನೋ? ನನಗಾಗಿ ಹೊಸದೊಂದು ಸರಕವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಕೆಲವು ಭಟರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟನು! ದೇವರ ಕೂಡ ಕಾಳಗ ಹೂಡುವುದೇ? ಇದಕ್ಕೇ ಈ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗೆ ಸದಾ ತೊಂದರೆ—ಯುದ್ಧ! ಅಶ್ಲೇಷೋ ಗಂಡುಸರನ್ನು ಹೆಂಗುಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ವಾಘ್ವವಾದೀತು! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ತೆರದ ವಿಚ್ಛಾನ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಈ ವಿ (ಅ) ಚಿತ್ತವದ ರುಚಿ ಹತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಹತ್ತುವ ಶುಭವೊಡನೆಗಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ!

ಆದರೂ, ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ.....?

"ಏನು! ನೀನು ಹೆಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ! ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆಯಾ!" ಎಂದು ನೆಟಿದುಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಬೀಳಬೇಡಿ! ಹೆಂಗುಸಿನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ಮದುವೆ ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟವು-ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ-ನಿಮಗೆ ಹೊಳೆಯದೆ ಹೋದೀತು! ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಕೆಂಡದಿರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟದ ಜೊತೆಗೆ ನನಗೂ ಕಷ್ಟಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಆಶೆಯೇ?

ಈ ಹಾಳು ಗಂಡುಸರೇ ಹಾಗೆ! ಹೆಂಗುಸರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ "ಅಯ್ಯೋ, ನಾನು ಗಂಡುಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ....?" ಎಂದು ಗೊಣಗಾಡುವವರುಂಟು. ವರ ಸಿಕ್ಕದಾಗ, "ಇವಳ ಬದುಕು ಒಂದು ಗಂಡುಮಗುವಾದರೂ ಹುಟ್ಟಬಾರದೇ? ಮನೆಗೆ ಮೂರಿ, ಪರರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮಾರಿ!" ಎಂಬ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳುಂಟು. ಇಂತಹವರಿಗಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆಯೆಂದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ! ಹೆಂಗುಸಾಗಿ ದೇವ ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ, ಗಂಡುಸಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಪಡುವುದು ಎಂತಹ ಮೂರ್ಖತನ? ಅತ್ತಿಯ ಗಿಡ ತನ್ನ ಹಣ್ಣನ್ನು

ಯಾರೂ ತಿನ್ನದಿರಲು "ಅಯ್ಯೋ ಸೀಬೆ (ಪೇರಲ) ಮರವಾಗಬೇಕು" ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತಂತೆ! ಆದರೆ..?

ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಗಂಡುಸಾಗಿ ಸುಖಪಡುವುದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇದೆ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೈದರೂ, ಎಷ್ಟು ಹೊಡೆದರೂ, ಧೂ ಎಂದು ಉಗಿದು ಹಿಡಿದರೂ "ಹೆಂಗುಸೆಂದರೆ ಕುಣಿದಾಡದ" ಗಂಡುಸು ಇದ್ದಾನೆಯೇ? "ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿ ಹಾಳಾಗ" ಎಂದು ಅಸಹ್ಯವಟ್ಟರೂ, ಅದೇ ಹೆಂಗುಸೊಬ್ಬಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಳಮಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಜಾಯಿ ತೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಗುಸಿನ ಮಹಿಮೆಯದು!

ಮನುಷ್ಯರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೇ ಅಲ್ಲ! ದೇವರಿಗೆ ಕೂಡ "ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ಹಾಳುಬದುಕು!" ಎಂಬ ತತ್ತ್ವ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ದೇವ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವು ದೇವರುಗಳಿಗಂತೂ ಸಾವಿರಾರು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಹವಾಸ! ಆಶೆಗಳಿಲ್ಲದ ಆತನಿಗೆ—ಆ ದೇವನಿಗೆ—ಮದುವೆ ಏಕೆ ಇದ್ದೀತು? ನಮ್ಮ ತಿವ್ವಾ ಭಟ್ಟರು ದೇವರಿಗಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲಿನವೇಕು.

ನಮ್ಮೂರ ತಿವ್ವಾಭಟ್ಟರೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮೂರು ಗೊತ್ತೇ? ಅದೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಸರಿಹೋಯಿತು! ನಮ್ಮೂರ ಹೆಸರು—ಊರೂರು. 'ಆದಿಲ್ಲವೇ?' ಎಂದಿರಾ? ನಾಳೆಯೇ ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಗುಜರಾಯಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮೂರ ಹೆಸರನ್ನು ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು; ನಮ್ಮ ತಿವ್ವಾಭಟ್ಟರ ಹೆಸರು ಚರಿತ್ರೆಯ ಮಹಾ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು. ನಮ್ಮೂರಿರುವುದು ಎಸಿಯಾಖಂಡದ ದಕ್ಷಿಣ ತ್ರಿಸೋಮಗಳ ಮಧ್ಯಸ್ಥೋಮದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರಿಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನ ಹಿಂದಿರುವ ಕೆಳದಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂಟಿಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದೂ ರಾಗಿ, ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದ, ಮುಂದೆಂದೂ ನೋಡಲಾಗದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ; ಇತ್ತ ಕೆರೆ, ಅತ್ತ ಕಾಡು, ಮುಂದೆ ಒಯಲು, ಹಿಂದೆ ಮರುಭೂಮಿ ಇರುವೆಡೆ—ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ಮಿಣುಕುತ್ತಾ ಇರುವ ಫುಟ್ಟೊಂದು ಹಳ್ಳಿ. ನಮ್ಮೂರಿನ ತಿವ್ವಾಭಟ್ಟರು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ನಮ್ಮೂರಿನ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳವರಿಗಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತು!

ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ ಮನೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಮುಂದೆ ಮದುವೆಗಳ ಕರ್ತೃಯಾರಾ? ಇವರೇ! ಇನ್ನೂ ಇವರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು "ನಿಮಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ.

"ದೇವರು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ತಿಪ್ಪಾಭಟ್ಟರಂತೆ" ಎಂದೆ. ಈ ಮಾತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸತ್ಯ. ಇವರ ಕಥೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಾನು ಪುರಾಣ ಬರೆಯಬೇಕಾದೀತು! ಒಂದೆರಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದರೆ— ತಿಪ್ಪಾಭಟ್ಟರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜನ ಒಪ್ಪುಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ದೇವರನ್ನೂ (ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಮದುವೆಯಾದ ಆ ದೇವನನ್ನೂ) ವಿವಾಹವನ್ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು, ತಮ್ಮ ಜಿಂನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸರಸಮ್ಮನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, "ವೃತ್ ಎಂಬ ನರಕದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ವೃತ್ರನನ್ನು ಕಾಣಲಾರದೆ ಗತಿಸಿ, ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಬರೆದ ಕಥೆ. ದೇವರಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. ಈ ಲಂಗೋಟಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹವನಲ್ಲಾ ಎಂದು! ಅದಕ್ಕೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ."

ಇದಕ್ಕೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು: ತಿಪ್ಪಾಭಟ್ಟರು ದೇವರನ್ನೂ ವಿವಾಹಿಸಿದರು ಎಂದು!

ಇಷ್ಟೂ ಹೇಳಿದ್ದು "ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಬಾಳು ಮಣ್ಣು" ಎಂದು ಸಾರಲಿಕ್ಕೆ!

* * *

ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ.....?

ಅಬ್ಬಾ! ಸುಮ್ಮನುಮುಮ್ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಮೂಗುಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತರೆ ಹೆಂಗುಸಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ? ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷವೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರ ಶೇಷವಿದು! ಅಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ? ಅದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲವೇ—

"ಹೆಣ್ಣು, ಹೆಂಗುಸು ಎಂಬರಾ ನುಡಿ,

ಹೆಂಗುಸಲ್ಲವೆ ಜನ್ಮದಾತಿಯು?

ದೇವನರಸಿಯು ಹೆಂಗುಸಲ್ಲವೆ?

ಹೆಂಗುಸಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳು ಹೇಗೆಂದೆ!"

"ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ!" ಹೆಣ್ಣೇ ಲೋಕದ ಕಣ್ಣು, ಜನದ ಜೀವ, ಮಾನವನ ಕನಸು. ಹೆಣ್ಣು ಧನದ ಮೂಲ, ವಿವೇಚನೆ, ತ್ಯಾಗದ ಮೂರ್ತಿ, ಆಶೆಯ ಕೊನೆ. ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಆಶೆ ಇರದು?

* * *

ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾದಾಗ ಮೊದಲು ಈ ಗಂಡುಜಾತಿಯವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು, ಮೂಗುದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದೆ! ಅಬ್ಬಾ! ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಗಂಡುಸರು

ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ಯುಗ-ಯುಗಗಳಿಂದ ನಾವು ಗಂಡುಸರ ಕಾಲುಕಟ್ಟಿ, ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಅವರ ದನಿ 'ದೇವನಾಜ್ಞೆ' ಎಂದು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ, ಅವರ ಗರ್ವದಿಂದ ನಡೆಸಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಒಂಟಿಯಂತೆ—ಅರಬ್ಬೀ ವರ್ತಕನ ಕಥೆಯ ಒಂಟಿಯಂತೆ! ಬೆರಸುಕೊಟ್ಟರೆ ಕೈಯನ್ನೇ ಸುಂಗುವ ಸ್ವಭಾವ. ನಾನೆರೆದ ಹಾಲು ನಮಗೇ ವಿಷವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮೊರನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರದ ದುಂಬಿ ಇದೆ; ಅದು ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಜೀನ ಸವಿದೊಡನೆ ಆ ಗಿಡ ಬಾಡಿದೀಳುತ್ತದೆ! 'ತಲೆ ಮಾತ್ರ ಇಡು' ಎಂದು ವರ್ತಕ ಒಂಟಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವನನ್ನೇ ಹೊರಗೋಡಿಸಿ ತಾನು ಕುಳಿತಂತೆ!

ಃ ನಾನು ಹೆಂಗುಸರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಾಗೃತಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಈ ಗಂಡುಸರನ್ನು ಅಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಸಿ, ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅವರು ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಾಪ ಮಾಡಿದವರು ಫಲ ಅನುಭವಿಸದೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗಲೇ ಬೇಕು.

ಒರುಬಾ—ಮುಖಕ್ಕೆ ಪರದೆ—ಹಾಕಬೇಡಿ ಎಂಬವರು ಗಂಡುಸರೇ! ಆದರೆ ನಾವು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವವರ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಮೇಲೇ! ಎಂದೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಖವನ್ನೇ ಕಾಣದಂತೆ, ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ಬೀದಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದ ಗೋರಿಲ್ಲಾ ಗಳಂತೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವುದು!

ಈ ಗಂಡುಸರೇ 'ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಓದು ಬೇಕು' ಎನ್ನುವರು! ನಾವು ಕಾಲೇಜಿನ ಹಾದಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ 'ಗಂಡುಬೀರಿ' ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಒಂದು ತರಗತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತರಗತಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದರೆ ಯಮಪ್ರಯತ್ನವಾಗಬೇಕು; ದಸರೆಗಿಂತ ಭಾರಿ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಾಗಬೇಕು! ಹುಡುಗರು ನಮ್ಮನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಂತೂ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಲೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೊಸದೇನಲ್ಲ! ಈ ಘನಸಂಪತ್ತಿಗೆ ನಮಗೆ ಓದು ಬೇಕು!

ಇದಕ್ಕೇ, ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾದೊಡನೆಯೇ ಗಂಡುಸರು ಹಾದಾಡುವ ಜಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಗಂಡುಸೆಂದರೆ ಎಸೆಂಬುದನ್ನರಿಯದ ದ್ವೀಪವೊಂದರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗುಸರನ್ನೂ ತರಬೇತುಮಾಡಿಸುವೆ. ಗಂಡುಸರು ಹಾತೊರೆದು "ಒನ್ನಿ, ಒನ್ನಿ, ಇಷ್ಟು ದಿನದಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನಾಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸಿ!" ಎನ್ನುವ ವರೆಗೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವೆ. ಈ ಗಂಡುಸರ ಮೊಕ್ಕು ಮುರಿಯಬೇಕು. ಗಂಡುಸರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಬಾಳೆಲ್ಲಾ ಗೋಳು! ಒಮ್ಮೆ ನಿಂತು ಧ್ವಜ ಹಾರಾಡಿದೆವೆಂದರೆ ನಮಗೆ ನೋಲೆಂಬುದೊಂದಿಲ್ಲ!

* * *

ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕಡೆಮೆ ಆಗುವಂತೆ ನಾನು ಏರ್ಪಾಡುವುದೇಬೇಕು. ಗಂಡುಸರು ಸ್ವಭಾವತಃ ಸೋಮಾರಿಗಳು. ಸದಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲಿನ ಕಡ್ಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಗು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಮಗು ಅಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಾವು ತೆಪ್ಪಗೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. “ಮಗು ಏನ ತಾಯಿ ಬರಲಿ!” ಇದೇ ಅವರ ಸ್ವರ. ನನಗೆ ೭೦ ವರ್ಷ ವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸೊಸೆಯರೂ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ, ತಮ್ಮ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಹೊರತು, ನಾನು “ಮುದುಕಿ, ಪಾಪ! ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ!” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತೂ ನಾನು ಅವರ ತಾಯಿ ಎಂಬುದೇ ಮರೆತಿದೆ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿದರೆ “ಬೇರೆ ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ದುಡ್ಡು ಕಳುಹುತ್ತೇನೆ; ಸುಖವಾಗಿರು!” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಂಗುಸು ಮುದುಕಿ ಆದಳೆಂದರೆ ಗೌರವ ಬೇಡವೇ? ಹೆಂಡತಿ ಒಡೆಯನ ಆರ್ಥಾಂಗಿ; ಆತನ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಪರಮಾವಧಿ ಯಲ್ಲ. ಕಷ್ಟದಲ್ಲೂ, ಸುಖದಲ್ಲೂ, ಉದ್ವಿಗ್ನವಿಳಿತಗಳಲ್ಲೂ, ಏರು-ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂತ ಸಖಿ. ಅವನ ಪಾಲಿನ ದೇವತೆ!

ಸರಕಾರದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ಹೆಂಗುಸು ಭಾಗವಹಿಸದ ಭಾಗ ವಿರದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ.

“ನೀನು ಹೆಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ?” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವನು “ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಲುಮೆಯಿಂದ, ಒಳುಕು, ತೆಳುಕು, ಅಳುಕುಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಕೇಣಕುಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನವನ್ನೂ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದಾಗ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೀರು ಹರಿದುವು. ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾಗಿದ್ದರೆ ಬಂಡಿತ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಜೆ ವೇಷಧರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ,

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಗಂಡನೊಡನೆ—ಬಂಡಿತ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಳೆಯುವ ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ನಾನೇ ರಾಣಿಯಾಗಬೇಕು; ನಾನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಡೆಯಳಾಗಬೇಕು!

ಸ್ತ್ರೀಯ ಜೀವಮಾನದ ಧೈಯ ಅಡಿಗೆ, ಪತಿ, ದೇವರು ಇವೇ ಮೂರಲ್ಲ. ಜೀವನವೇ ಜೀವಮಾನದ ಧೈಯ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನೆರಳಲ್ಲಿ, ಯೋಚನೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ, ಪತಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಯುಗವನ್ನು ಆಳಿ, ನನಗೂ ನನ್ನನ್ನು ನೆಚ್ಚಿದ ಇತರರಿಗೂ ಕೀರ್ತಿ ತರುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಬೇಡಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ! ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ; ಅದೇ ಅವಳ ಜೀವನದ ಧೈಯ!

ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಈ ಅಡಿಗೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇ ಅಲ್ಲ. ಯುಗಾಂತರಗಳಿಂದಲೂ ಅದು ಗಂಡುಸಿನ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಈಗಲೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಅಡಿಗೆಯವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಹೊರತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯರಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹೋಟಲುಗಳೆಲ್ಲ. ಹೆಂಗುಸು ಅಡಿಗೆಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಚರಿತ್ರೆ ಕಂಡೇ ಇಲ್ಲ. ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು...ನಿಜ; ಆದರೆ ಅಡಿಗೆ ಹೆಂಗುಸಿನ ದಿನದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದಂತೆ ನೆನಪಿದೆ. (ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರಬೇಕು!) “ನಳ. ಪಾಕ, ಭೀಮಪಾಕಗಳು ಇದ್ದುವೇ ಹೊರತು, ದ್ರೌಪದಿ-ದಮಯಂತಿ ಪಾಕಗಳಿದ್ದುವೇ?” ಎಂದು. ಅಡಿಗೆ ಗಂಡುಸಿನ ಕರ್ತವ್ಯ!

ಹೆಂಗುಸು ದೇವರು. ಗಂಗೆಸರಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿಯದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಸರಸ್ವತಿ, ಕಾಳಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು!

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಯಿತು! ನಾನು ಹೆಂಗುಸಾಗುವುದೆಂದಿ...? ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ! ನನಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ....;

(೩೦೫ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

ಫೀಷಣತೆಯಲಿ ಬೆಳೆದು ಅಸ್ಥಿರಿಗೆ ಭಯಕಾರಿ-
ಯಾಗಿ ಗರ್ವದಿ ನಿಂತು ಕೊಬ್ಬದೀ ಮೆಳೆಯನ್ನು
ಕೆಲಹಾಗ್ಗಿಯೆಡಳು ಮಟ್ಟು, ಹೊಪ ಬೆಳೆಯು ಚಿಗಿಯಲ್ಕಿ
ದಾರಿಯನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಕಜ್ಜದೊಳು ದೋಷ-
ವಿಂತಿಲ್ಲದಿಹ ಬೇದಪಾತಿಗಳು ಸುಡಬಹುದು;
ಆದರದು ಅನಿವಾರ್ಯ! ಮುಂಬರುವ ಹಿರಿದುಬು
ತಡೆಯಲಿಕೆ ಈ ದ.ಬಿ.ಎ.ನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು! ”

“ಓ ಗಾಳಿ, ಬಿರುಗಾಳಿ!

ಸುಟ್ಟು ಸಗ್ಗುವ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟದೂರಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದೆ-
ನೆಂಬ ನುಡಿ ನಿಜವಿರಲು, ಸುಡುಸಿಕ್ಕು ದನು ಕೈಗೆ!
ನಿರ್ದೋಷಿ ಯಾರು ನಿಜಪಂಚಸಾತಕಿ ಯಾರು-

ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲದಿರೆ, ಸುಡು - ಸಾಗು!
ಆದರೆಂದೆಚ್ಚರಿಕೆ: ಈ ಬೆಟ್ಟದಲಿ ಈ ಪ್ರಳಯ-
ಜ್ವಾಲೆಯೇ ಕೊನೆಯ ಕಾಲನ ಲೀಲೆಯಾಗಲಿ!
ಹೀಗಾಗುವಂತೆಸಗು! ಒಲುಬೋಕೆ,-ಈ ಬೆಂಕಿ
ಇನ್ನೊಂದು ದಳ್ಳುರಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡದ ತೆರದಿ
ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ-ಹಗಿತನವ ಸುಟ್ಟುಬೂದಿಯ ಮಾಡು!
ಶಾಂತಿ-ಸೌಖ್ಯಕೆ-ದಾಳಿತರುವ ಬೇರಾವುದೂ
ತಪ್ಪಿಯೂ ಉಳಿಯದೊಲು ಹುಡುಹುಡುಕಿ ಹುರಿದುಬಿಡು!
ಒಲುಬೋಕೆ ಗಾಳಿಯೇ! - ಬಾಯಿಂದ ಆಡಿದುದು
ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದು ಬೇರಾಗದಿರಲಿ!
ನಿನ್ನ ಗುರಿಜೆನ್ನವಿರೆ ಆಹ್ವಾನನಿನಗೆ-ಸ್ವಾಗತವು ಬೆಟ್ಟದೂರಿಗೆ! ”

‘ಮೊಂಟಿಸೋರಿ ಪದ್ಧತಿ’ ಎಂದರೇನು ?

ಶ್ರೀ. ಹ. ಸು. ಬಬಲೇಶ್ವರ, ವಿಜಾಪುರ

ಮಕ್ಕಳು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು ಇನ್ನಾರೂ ಅಲ್ಲ; ಅವರವರ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು. ಇವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವರು; ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅವರ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೇರಲು ಅಸೇಶ್ವರರು. ಇದು ತುಂಬ ವಿಘಾತಕವಾದುದು !

★

“ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರುಷ ಆಗುವ ಬಾಲಮರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಸುರಕ್ಷೆ ೯೦ ತಾಯಂದಿರ ಅಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಡಾ|| ಮೊಂಟಿಸೋರಿಯವರು ಸಾರಿದಾಗ, ಜಗತ್ತೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಉರಿದುಬಿದ್ದಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಪ್ರಿಯತಮವಾದ ವಸ್ತು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ, ಹಸಿವೆ-ನೀರಡಿಕೆಯೆನ್ನದೆ, ಒಂದೇ ಸವನೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಬೇನೆಬಿದ್ದಾಗ ಆರಯ್ಯೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಬೇರೆಯವರು ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಡಾ|| ಮೊಂಟಿಸೋರಿಯವರು ತಾಯಂದಿರನ್ನು ದೂರುವುದು ಅವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ; ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸ-ಶಾಸ್ತ್ರ ಗೊತ್ತಿರದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧದವರಿದ್ದಾರೆ. ಸಿಟ್ಟು-ಸೆಡವಿನ ಮಕ್ಕಳು; ಅತಿ ಕೋಪದಿಂದ ರೇಗುವ ಮಕ್ಕಳು; ಕೈಲಾಗದೆ ಹೇಡಿ ಮಕ್ಕಳು; ಠಕ್ಕು, ಧೂರ್ತತನ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇರುವುದುಂಟು. ಹೀನ, ದೀನ, ಕಠೋರ, ಕ್ರೂರ ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಪಾಕಿ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವುದು ಜಗತ್ತಿನ ನಿಯಮವಾದರೂ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಹಾಗೂ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ, ಮುಂದಿನ ಹಿರಿಯರಾದ ಇಂದಿನ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿದ್ಯಾ-ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿತು, ಸರಾಗವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬೇವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯನು ಬಾಳಬೇಕಾದ ರೀತಿ ಬಾಳುವರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅತಿಕ್ರಮಣ, ರಕ್ತಪಾತ ಮುಂತಾದ ನಿಂದ್ಯವ್ಯಾಪಾರವೂ ಆದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೇಳುವೆಂದಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುವು.

ಹೀಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಗೂ ಒಲವನ್ನು ಆರಿತವನಾಗಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಶಾಸ್ತ್ರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನು ಎಂದೂ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಲಿಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಂಬರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಡೆ ಇಲ್ಲೆಂದೂ ಡಾ. ಮೊಂಟಿಸೋರಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ತಿಳಿಯಾದ ಮನವನ್ನೂ ಒಲವನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡುವ ಏಕೀಯಂತು? ಈಗ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಸಿಟ್ಟು-ಸೆಡವು, ಅವಿಧೇಯತೆಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ತಾಯಂದಿರೂ ಹಿರಿಯರೂ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣವೆಂದೂ, ಆ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿರುವ—ಈ ಮೇಲಿನ—ಎಲ್ಲ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುವುವೆಂದೂ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ನಡೆಯುವ ಆರಾಜಕತೆ, ಅಸಂತೋಷ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಅಳಿದುಹೋಗಿ, ಸುಂದರವಾದ ನೂತನ ಸಮಾಜವೊಂದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಡಾ. ಮೊಂಟಿಸೋರಿಯವರ ಹಿರಿಯ ಕನಸುಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸುಂದರ ಸಮಾಜವು ಹುಟ್ಟಲಿರುವಾಗ, ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸವು ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಂಡಿಸುವುದಲ್ಲ. ಅವರ ವಿನಮ್ರ ಸೇವಕನಾಗಿ, ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಸೇವಾಗುವುದು; ಬಾಲಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಂತೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಗುವಿನ ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಕಾಸವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಮಗುವಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಅದು ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

(೩೦೪ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

ಅಳುವುದರ ಅಳತೆ

ಅರ್ಥಾತ್

ರೋದನ ನಿಯಮ

(ವಿನೋದ ಪ್ರಬಂಧ)

‘ಜಾಣಾಕ್ಷ’ ಬರೆದುದು

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ, ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವುದು ಸಹಜವಾದದ್ದು. ದುಃಖದ ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಕಲಮಾನ್ಯ ಮಾನಸೀ ಜನ ವಿಧಿತವಾದ ಉಪಾಯವು ‘ಅಳುವುದೇ’ ಎಂದರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾರರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಒಳಗೊಳಗೆಯೇ ಕುಳಿದಿರುವ ಹಣ್ಣು ಮಾಡುವ ಎದೆಗಿಚ್ಚು, ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣೀರಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋಯಿತೆಂದರೆ ಎಸೆಯು ಹಗುರಾಗುವುದು. ಆ ಬಳಿಕ ಮೈರಾಗಿದ್ದೀದೆಯವಾಗಿ—ಕ್ಲಣಿಕವಾದರೂ ಆಗಲಿ—ಶಾಂತಿಯು ತಲೆಮೋರುವುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಅಳುವವರನ್ನು—ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಳುವವರನ್ನು—ಟೀಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅಳುವ ಸೋಗು ಹಾಕಿದವರನ್ನು ಕಣಕಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಲೆಕ್ಕ ಹೆಣೆ ಎತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಹಲವೊಂದು ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಕೃತ್ರಿಮ ರೋದನವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಳುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ತೆರದ ಕೃತ್ರಿಮತೆಯು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆಮ್ಮ ಮೈಕುಂಠ-ಕೈಲಾಸ-ಸ್ವರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ವಾಸಿಗಳಾದವರು ಅಳುವವರ ದ್ವೀಪಗಳಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಅವರು ಅಳುವುದನ್ನು ಬಿಡಲಾರರು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ ಕಾಡುವ ಅತ್ತೆ ಸತ್ತಾಗ ಸೊಸೆಯು ಅಳುವುದು; ನೆಗೆಣ್ಣೆ-ಸಾವಿರಿಯರು ಪರಸ್ಪರ ಸಾವಿಗಾಗಿ ಅಳುವುದು; ಯಾವನೊಬ್ಬನ ಪತ್ನಿಯು ಸತ್ತಾಗ ಉಪಪತ್ನಿಯು ಅಳುವುದು; ಮಲತಾಯಿ ಸತ್ತಾಗ ಮಲಮಗನು ಅಳುವುದು—ಇತ್ಯಾದಿ. (ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರೇಮ ಸ್ವಭಾವದ ಅತ್ತೆ-ಸೊಸೆ, ಸಾವಿರ-ನೆಗೆಣ್ಣೆ, ಮಲತಾಯಿ-ಮಲಮಕ್ಕಳು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವಲ್ಲ!) ಹಲವು ಕಾರಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವವರೂ ಅಳುವರು. ಪೋದವರ ಸಮೂಹದ ಬಾಳುಭಟ್ಟರು ಸತ್ತಾಗ ತಿಮ್ಮಾಭಟ್ಟರು ಎಂದು “ಇರಲಿ ಬಿಡು ಮೋಕ್ಷಾ! ಇದರಂತೇನೇ ಎಲ್ಲಾ; ದೇವರ ಇಚ್ಛಾಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡೋದರನಾ!” ಎಂದು ಅವರ ಮಗನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರು ತಂದರು. (ಬಾಳುಭಟ್ಟರಿಗೆ ಸಾಯುವಾಗ ೯೯ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಬಹಿರಂಗಿಗೆ ಹೋದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರನ್ನೂ ಆವರ ಶಂಬಿಗೆಯನ್ನೂ ಕೂಡಿಯೆ ಹೊರದೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.) ಸಾಲ ಮುಳುಗಿತೆಂಬ ಸಂಕಟ

ಆತ್ಮೀಯರು ಸತ್ತಾಗ ಅಳುವುದೊಂದು ರೀತಿನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಅಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅಳುವು ಎಷ್ಟು, ಬಲವಂತದ ಅಳುವು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ನೋಡಿದರೆ, ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚಾದೀತೆಂದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

ವನ್ನು ಕೂಡ ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ವೀರ ಸಾಹುಕಾರರು, ಸಾಲಗಾರರ ಸಾವಿಗಾಗಿ ಅತ್ತದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇವೆಲ್ಲ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ. ಮಕ್ಕಳು ಅಳುವಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಡಿಯು ಬಹಳ ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿದೆ. ಅದು, ಅಳುವುದು ಸಾಕಾಗಿದ್ದರೂ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಳುವುದು. ಪುರೋಹಿತ ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಧಕ್ಕು ಸತ್ತಾಗ ಹೀಗೇ ಅಯಿತು. ರಾಧಕ್ಕು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗಿಗಿಕ್ಕು ಸತ್ತಳು. ಆಗ ಮಕ್ಕಳಾಳು; ಹೊರಗೆ ಜೆನುಗುಮಳೆ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಧಕ್ಕನ ಅಣ್ಣ ಶಂಕರಣ್ಣ, ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು, ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯವರು, ಶಂಕರಣ್ಣನ ಮೊಂಡತಿ ಶಾಂತಾಬಾಯಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಮುದುಕಿ, ಕೆಲವರು ಹುಡುಗರು ಇಷ್ಟೇ ಮಂದಿ ಅಳುವವರು.

ಈ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ—ಬೆಳಗಾಗಿ ಅಂಗಳಗಳ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಮೈಕುಂಠಯಾತ್ರೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸಜ್ಜಾಗುವವರೆಗೆ—ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯವರು ಅಳುವ ಸಡಗರವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಕೋಯಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದ್ದುದಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವಭಾವ. ಶಂಕರಣ್ಣನಿಗೆ ಯಾವು ಸತ್ತರೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರೇ ಒರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂತಲೇ ಮೋರೆ ಮಾತ್ರ ಸವುಗಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಸ್ವತಃ ವಿಶೇಷ ಅಳುವವರಲ್ಲ; ಮೇಲಾಗಿ ಅಳುವವರನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಮೊದಲು ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಅತ್ತು. “ಇನ್ನೇನು ಮಾಡೋದರ, ಧಡ್ಡರು... ಮಕ್ಕಳ ಸುಮ್ಮನೆ ಆಗಿರಿ. ಇನ್ನೂ ಮಸ್ತ ರಾತ್ರಿ ಬಿದ್ದೀದ. ಅಲ್ಲೇ ಹಾಂಗೂ... ಅಡ್ಡಾಗರಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹೊರಗೆ ಕಟ್ಟಿಯಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ಹೊಸ ಕಾಲದ ನೋಗಿನ ಹುಡುಗಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಅನುಭವಿಕರಂತೆ ಆಕೆಗೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅಳುವ ಕಲೆಯು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುದುಕಿ ಮೊದಮೊದಲು ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯವರಿಗೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಳು. ಎಷ್ಟೊಂದರೂ ಅನುಭವಿಕಳು; ಆದರೆ ಬಲಗುಂದಿದವಳು ಪಾಪ! ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ

ದನಿಯು ಒಡೆದು "ಉಯಿ ಉಯಿ" ಎನ್ನುತ್ತ ಅಡ್ಡಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಜಾನಕೀಬಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಮೂರು ತಾಸುಗಳ ವರೆಗೆ ಉಜ್ಜ ಕಂಠದಿಂದ—ನಡುನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಗ್ಧರಿಸಿದರೂ—ಶಾಂತಾಬಾಯಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಕೊಠಿತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು—ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ರೋದನಕಲಾಪವಿಣ್ಣುಗಳಿದ್ದರೂ ಮೊದಲು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರೆ ಹಿಮ್ಮೇಳುವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲವಳಿದ್ದ ಕಾರಣ—ಒಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅತ್ತಳು. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರಿದ್ದದ್ದು ನಿಜ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಎಚ್ಚರಿದ್ದವರ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ! ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಅಳಬೇಕೆಂದರೆ ರೋದನಧೀರೆಯರಾದ ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯವರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರಾಗಲಿ ಶಾಂತಾಬಾಯಿಯವರಾಗಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಡ್ಡಾಗಲಿಲ್ಲ.... ಸುಮ್ಮನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣಾಗಿ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಳುವಿನ ರಂಜಾಟವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಗ್ಗಲು-ಮನೆಯ ಗೋದೂಬಾಯಿಗೆ ಎಚ್ಚರಾಗಿ, "ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಆಗಿದೆ ನೋಡೋಣ!" ಎಂದು ಬಂದಳು. ಆಕೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಮೊದಲು ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ಹಾಗೂ ಜಾನಕೀಬಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಹಾರಿ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಮಗು ಕಮಲೆಯು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ "ಅವ್ವಾ ಗೋದೂಬಾಯಿ ಒಂದರು" ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಚಾಣಾಕ್ಷರಾದ ಜಾನಕೀಬಾಯಿ ಕೂಡಲೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ, ಶಾಂತಾಬಾಯಿಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಟ್ಟಿ ದನಿ ತೆಗೆದು ಅಳಹತ್ತಿದರು. ಗೋದೂಬಾಯಿಯವರು ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ "ಆಯ್ಯೋ! ಗೋದೂಬಾಯರೂ, ಸಮ್ಮ ರಾಧಕ್ಕ ಹೋದಳೆವ್ವಾ! ಇನ್ನ ನಾ ಹ್ಯಾಂಗ ಮೂಲೆ!" ಎಂದು ಆಕ್ರೋಶಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ಒಳತಾಗಿ ನೆರವಾದಳು. ಗೋದೂಬಾಯಿ ತಾನೂ ಕಣ್ಣೀರು ತಂದು ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸಿ "ನನು ಒಬ್ಬಳು ಇದ್ದದ್ದು ಆಗ್ತದ ರೆವ್ವಾ! ಏನು ಮಾಡೋದು! ಎಂಥಾ ಭಂಗಾರದಂಥಾ ರಾಧಕ್ಕಾ!" ಎನ್ನುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಇದೇ ಮಹಾರಾಮನೆಯ ಸೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ. ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ರಾಧಕ್ಕನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಾಟಿಗಳು ಮಲಗಿ ನಿಪ್ಪೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಅಂಗಳಗಳ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ ಮೇಲೆ, ಮೈಕುಂಠ-ಯಾತ್ರಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ರೋದನದ ಮುಖ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಮತ್ತೆ ಒಳ್ಳೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ

ಶಂಕರಣ್ಣನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಣ್ಣೀರು ತಂದನು. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುವ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮುದುಕಿಯರೂ ಬಂದುನಿಂತು ಕಣ್ಣು ಬದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು "ಮೊನ್ನೆ ನೋಡಿದ್ದಿವಿ ನೋಡು; ಎಲ್ಲಾರೂ ಒಂದು ದಿನಾ ಇದ್ದು ಗತಿ!" ಇತ್ಯಾದಿ ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡಿ, ಜಾನಕೀ ಬಾಯಿಯವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಂಗ-ಗೊಳಿಸಿದರು.

ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯವರನ್ನು ಈ ಪರಿ ಬೀಕಿ ಸಿದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೈಮೀಸಿರಿ.

ಗಂಡುಸರಿಗಾದರೂ ಅಳುವ ರೀತಿ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಹೀಗಾಗಿತ್ತು: ನಾನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಗೆಲೆಯನ ಕಕ್ಕ ತೀರಿಕೊಂಡ ಪತ್ರ ಬಂತು. ಅವನ ತಂದೆ ಎಂದೋ ಪರ-ಲೋಕವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಕಕ್ಕನೇ ಎಲ್ಲ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಓದಿ ಅವನಿಗೆ ಆತನ ದುಃಖವೂ ವ್ಯಸನವೂ ಆಯಿತು. ಕೈಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಪತ್ರವು ಕಳಚಿ ಬಿತ್ತು. ಅವನು ಬಹಳ ಅಕ್ಕನು. ಅಂದೇ ಸಂಜೆಯ ಗಾಡಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಅಳುವಷ್ಟು ಅತ್ತು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದರೆ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಅಳುವ ಮರ್ಯಾದೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಯಾರೊಬ್ಬರು ಗೆಲೆಯನು ಕೋಣೆಗೆ ಒಂದರೂ ಕೂಡಲೆ ಹಾಡಿಹಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು. ತನಗೆ ಹಸಿವೆ ಯಾಗಿದ್ದರೂ 'ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗಿದೆ' ಎಂದು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ. ನಾನು 'ಈ ಪ್ರಾಣಿ ವೃಥಾ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವನಲ್ಲಾ' ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ರಮಿಸಿ, ಉಪಹಾರಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಅರೇಳು ಆಣೆಗಳನ್ನು ಭದ್ರಮಾಡಿ ಕೊಂಡೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ ಹಣವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದರೂ ಅತನ ಹೊಟ್ಟೆ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಂಕೋಚವಟ್ಟು ಅತನು ಎದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟ. ಉಳಿದ ಹಣ ಉಳಿಯ ಲೆಂದುಕೊಂಡು ನಾನೂ ಸುಮ್ಮನಾದೆ.

ಸರಿ, ಈ ಸಂಗತಿಯು ಜರುಗಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ, ಒಮ್ಮೆ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ "ಬಂಧು-ಒಳಗದವರು ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಅಳಬೇಕು?" ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದನು. "ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಅಳಬೇಕೆನುವುದೋ ಅಷ್ಟೇ ಅಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಳಬಾರದು!" ಇದೇ ಆ ನನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಬೇಕಾದವರು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲೆಂದು ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳು ಪರಾಂಠಿಸಬೇಕು.

ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಏಜಂಟರು ●೬. ಗುರುರಾಜ್ ಜೋರಾಪೂರ ವಕೀಲರು ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಗುಳೇದಗುಡ್ಡದ ಏಜಂಟರು ●೬. ಆರ್. ಎಸ್. ಪರ್ವತೀಶರ ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ

ಧ್ರುವ ವಿಜಯ

★

ಡಿ. ಎಚ್. ಕೆ. ನಾಗಭೂಷಣರಾವ್,
ಜಾವಗಲ್ಲು

★

೩

ಪಿಯರಿ ಉತ್ತರಧ್ರುವವನ್ನು ಜಲನಾರ್ಗದಿಂದ ಜಯಿಸಿದರೆ, ಅಮಂಡ್ಸನನು ಅದನ್ನು ನಾಯುನಾರ್ಗದಿಂದ ಜಯಿಸಲು ಸಾಹಸಪಟ್ಟು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ. ಆದರೆ ಈ ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಅವನು ಎದುರಿಸಿದ ಸಂಕಟಗಳೆಂತಹವು? ಬರಿ ಕೇಳಿದರೂ ಎದೆ ದಡದಡಿಸಬಹುದು!

ಅಮಂಡ್ಸನನಂಥ ಸಾಹಸಿಯೂ ಮಹತ್ತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ತಾನು ಪ್ರಥಮತಃ ದಕ್ಷಿಣ-ಧ್ರುವವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಜಲ-ನಾರ್ಗದಿಂದ ಉತ್ತರಧ್ರುವವನ್ನು ತನಗೆ ಜಯಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ನಾಯುನಾರ್ಗದಿಂದಲಾದರೂ ಪ್ರಥಮತಃ ಆದನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಆದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೆಲವನ್ನು ಕಾಣಿ ಬೇಕೆಂದು ತವಕಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ೧೯೨೫ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆತನು, ಎಜ್ಜಾನಿಗಳು ಆ ವರೆಗೆ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಬದಗಿಸಿದ್ದ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳೆರಡನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಒಂದರಲ್ಲಿ ಅಮಂಡ್ಸನ್, ಒಬ್ಬನಾರ್ವೆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್, ಒಬ್ಬ ಸೈಹಿತ, ವಿಮಾನ-ಸಾರಥಿ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ; ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ 'ಲಿಂಕಾಲ್ನ್ ಎಲ್ಸ್ವರ್ತ್' ಎಂಬ ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದ, ವಿಮಾನಸಾರಥಿ, ಒಬ್ಬ ಸೈಹಿತ; ಹೀಗೆ ಏಳು ಜನರು ೧೯೨೫ ನೆಯ ಮೇ ೨೨ನೆಯ ತಾರೀಖು ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟರು. ನಾರ್ವೆಯ ರಾಜಾಕೊಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದ (Kings Bay) ಸ್ಪಿಟ್ಟಿಬರ್ಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾಯು-ನಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾರಿದರು. ಮುಂದೆ ಅವರು ಸುಮಾರು ೨೫ ಮೈಲು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿರಬಹುದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕಾಶವೊಂದಿಗೆ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅತ್ಯಂತ ಚೆಲುವಾದ ಎರಡು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಮಂಡ್ಸ-ನನ ವಿಮಾನವು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದೃಶ್ಯದ ಮನೋಹರತೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಸಾಲದೆ ಹೋದುವೆಂದು ಹಿಂದಿದ್ದ ಎಲ್ಸ್ವರ್ತ್‌ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲುಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿ, ದಾವಾವದೋ ಅಪರಿಚಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದುವೆಂದು ಅಮಂಡ್ಸನನು ಹೇಳಿದನು.

ವಿಮಾನಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾವಳವು ಕವಿಯಿತು. ೨೨. ಜನೆಯ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಾವಳರಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು— ಕೆಳಗಿನ ದೃಶ್ಯವು ಅತ್ಯರ್ಥಕಾರಕವಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ—ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿದರು. ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕುವ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ

ವಿಕಾಲವಾಗಿ ಹರಡಿದ್ದ ಹಿಮರಾಶಿಯ ವಿಸ್ತೃತ ದರ್ಶನದಿಂದ ಭ್ರಮೆ ಪಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾವಳರಹಿತವಾದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವರು ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲವಾಗಲಿ ಸಮಕಟ್ಟಾದ ಹಿಮಮೃದಾನವಾಗಲಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹಿಮದ ಕಣಿವೆಗಳು, ಹಿಮನದಿಗಳು. ಸುಮಾರು ೬೦೦ ಮೈಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ ದೂರ ಇವರಿಗೆ ಇಕಯಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಪ್ರದೇಶವು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಎಂಜಿನಿನಿಂದ ಪೆಟ್ರೋಲು ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿರಾಶನಾಗಿ ಅಮಂಡ್ಸನನು ಸಣ್ಣ ಹಿಮಗಡ್ಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವಿಮಾನವನ್ನು ಇಳಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ವಿಮಾನವು ಸದ್ರನೆ ಕೆಳಗಿಳಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹಿಮವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅನಂತರ ಮಂಜಿನೋಳೆಗದು ಹೂತುಕೊಂಡಿತು. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಈಚೆಗೆ ಒರಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಮಾರ್ಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ತರಮಾಡಿದರೆ ಹೊಸ ಮಂಜು ಕೂತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸಮಾಧಿಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಅವರು ಪಿಕಾಸಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ಬಗೆದು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಯಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಮಾನವು ಆ ಹಿಮದಿಂದ (ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ) ಈಚೆಗೆ ಬರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಮಂಡ್ಸನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಸ್ವರ್ತ್‌ನ ವಿಮಾನವು, ಸಣ್ಣ ಹಿಮಗಡ್ಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಇಳಿಯಿತು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಸೋರುವಿಕೆಯು ಆತಿಯಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ದುರಸ್ತಿಮಾಡಿದರೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ಅಮಂಡ್ಸನನ ಗುಂಪಿನವರು ತಮ್ಮ ವಿಮಾನವನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಎಳೆಯಲು ಅದರ ಸುತ್ತಲು ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಷ್ಟುಜಾಗ್ರತೆ ಅದನ್ನೀಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ದುರಸ್ತಿಮಾಡಿ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಆದೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ಆಯುಧಗಳ ಶಬ್ದದ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಸ್ವರ್ತ್‌ನ ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ಅಮಂಡ್ಸನನ ಬಾವುಟಗಳು ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಆಗ ಅವರೇನು ಸ್ವತಃ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ.

406

ಆ ವಿಮಾನವು ರಾಜರೀವಿಯಿಂದ, ಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುತ್ತು ತುರಿಗಿ, ಪಾಯಿಂಟ್ ಬರಿಸಿ ಎಂಬ ಊರಿನ ಕಡೆಗೆ ಹಾರಿತು. ಸುದೈವದಿಂದ ಈ ವರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಹವೆಯು, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಈಗ ಮಾಪಗಟ್ಟಿತು. ಅವರು ಧ್ರುವವನ್ನು ವಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಡ; ಅವರ ಸುತ್ತಲೂ ಇಬ್ಬನಿಯೂ ಮಂಜೂ ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡಿತು. ವಿಮಾನದ ವೇಗ ಸಹ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯಾಣವು ಕಷ್ಟತಮ ಮತ್ತು ಅತಿ ಅಪಾಯಕರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇಬ್ಬನಿಯು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಾಗಿ ಬೀಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಆ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯು ವಿಮಾನದ ಮುಂದಿನ ಗಿರಗಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಬಾಣಗಳಂತೆ ಬಂದು ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ತಗುಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ತೂತುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಸಾವಕಾಶವಾದರೂ, ಆ ತೂತುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ಅಂಟಿಸಿ ಬೇಸತ್ತು ಹೋದರು. ಆಕಾಶವಾಣಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಯಂತ್ರವೂ ಹಿಮಾಮೃತವಾಗಿ ನಿಮಸವೋಗಿಯಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಪಂಧವು ತಪ್ಪಿದವರಾದರು. ಅಸಮಾನವಾದ ಹಿಮಾಮೃತವನ್ನು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅವರು, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದೂರ ಹೀಗೆ ತೂತುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದು? ಆಗಲೇ ಅಂಟೂ ಇತರೇ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. 'ನಾನೇನು ಜೀವ-ಸಹಿತ ಪಾಯಿಂಟ್ ಒರೋವನ್ನು ತಲುಪುವೋ ಇಲ್ಲವೋ?' ಎಂದು ಸಂದೇಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿದನು. ನೆಲವು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ೪೬ ಗಂಟೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ್ದರು. ದೂರದಲ್ಲಿ, ಅತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪಾಯಿಂಟ್ ಒರೋವಿನ ಎತ್ತರವಾದ ಮನೆಯು ಗೋಪುರಗಳು ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಆಗಲೇ ಅಂಟು ಮುಗಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಹೊಸ ತೂತುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೆಲಕಂಡೊಡನೆಯೇ ವಿಮಾನವನ್ನು ಇಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ನೆಲದ ಜನರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಈ ತಂದ ವಿಮಾನಗಳು ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. 'ನೇಲಿರುವುದೂ ಕಷ್ಟ; ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಯುವುದು ಮತ್ತೂ ಕಷ್ಟ,' ಹೀಗಾಯಿತು ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ. ಕೊನೆಗೆ ಅವರೂ ಬರಟುಧೈರ್ಯ

ದಿಂದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. (ಈ ತೆರದ ವಿಮಾನ ಕೆಳಗಿನ ಜನರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಇಳಿದುದು ಇದೇ ಮೊದಲು)

ನೆಲದ ಹತ್ತಿರ (ಸಮುದ್ರದ ದಸ ಅದು) ಬಂದಂತೆ ವಿಮಾನದ ವೇಗವು ತಗ್ಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರನೇಕರು ಓಡೋಡಿ ಬಂದರು. ವಿಮಾನವು ೬೦೦ ಗಜ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಪಾರಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಲಂಗರನ್ನು ಎಸೆದರು; ಅದು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ವಿಮಾನವು ವೇಗವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹಾರತೊಡಗಿತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಲಂಗರದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯತೊಡಗಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಜನರು ಹಗ್ಗದ ಮೂಲಕ ವೇಗವಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾರತೊಡಗಿದರು. ವಿಮಾನವು ನೆಲದಿಂದ ೨೫ ಗಜ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಳಿದವರೇ ಅವರೂ ತಮ್ಮ ತಕ್ಕಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ, ವಿಮಾನವನ್ನು ಜಗ್ಗತೊಡಗಿದರು. ಸಾವಕಾಶವಾದರೆ ಊರಿನ ಅನೇಕ ಮನೆಗಳೂ ವಿಮಾನವೂ ನಾಶವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಊರ ಮುಂದಿನ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ನೂರೇ ನೂರು ಗಜದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನವು ನಿಂತಿತು. ಮಂಜುಲಂಗರನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದರು. ಅಂತೂ ನೆಲ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಸರು 'ಟೆಲಿರ' ಎಂದು. ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನು ತನ್ನ ಆಶೆಯಂತೆ ಹೊಸ ನೆಲ ವನ್ನೇನೂ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹತ್ತಿರದ ಮಾರ್ಗ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಯಿತು. ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿನ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇಷ್ಟವೆಲ್ಲಾ—ಪ್ರಪಂಚದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ದುಡಿದವರಿಗೆ—ಅಮಂಡ್ಸನ್ನನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. "ಈ ವರೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇನ್ನು ಹೊಸ ಜನಾಂಗವೊಂದು ಉದಯಿಸಬಹುದು!"

(೨೦ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಮಗುವಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಮಗುವಿಗೆ ಕಲಿಸಲಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ; ಅದು ಮಗುವಿಗೆ ಬೇಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಯ ಇವರಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವ ಬಿಡದು, ಮುಂದೆ ವಿಸರೀತಕ್ಕಿಳಿದು, ಮಗು ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಗು ಮುಂದೆ ಎಂದಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗದು. ಹುಡುಗರು ಕಡುವ ಒಗೆಯೇ ಹೀಗೆ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ತಾಯಂದಿರ—ಶಿಕ್ಷಕರ—ಅಜ್ಞಾನ. ಇವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು, ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಲೆಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹಿರಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾದರ ಉಂಟಾಗಿ, ಅದು ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಈಗ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನಾಹುತಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ಹಿರಿಯರು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಅವರ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದಾದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆಯಾದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಡಾ|| ಮೊಂಟಿಸೋರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಗುಟ್ಟು!

ಬದುಕು-ಬಾಳು

(ಒಂದು ನಲ್ಲತೆ)

೩೬. ಬೇಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು

★

ಬಲವಿನ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ನಲ್ಲನನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮತಿಸದು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಣಿಯಾಗಿ ನಲ್ಲನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದು. ದೇವಿಯಾಗಿ ಆತನ ಸಾವು-ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು. ಹೆಣ್ಣು ಅನ್ಯತದ ಹೆಣ್ಣು !

★

“ನಾವಿಬ್ಬರೇ ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ನೀವು ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ !” ಎಂದು ಆಕೆ ಆಗಾಗ ಹೀಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಎಲ್ಲ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಿ ಒಂದುದಿನ ಹೋದಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕೈದು ಮೈಲು ಸುತ್ತಾಡಿ, ಒಂದು ಬಯಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತವು. ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದಳು. “ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ನೋಡುತ್ತೀಯಾ !” ಎಂದೆ.

“ನೀವು ಒಂದು ಚಂದ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ, ಸಿನೇಮಾದೊಳಗಾದರೂ ಪಾರ್ತುಮಾಡಿರಿ !” ಎಂದಳು.

“ಪಾರ್ತುಮಾಡುವವನೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು ನಿನಗೆ !”

“ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ! ಯಾವ ಸಿನೇಮಾದಲ್ಲಿ ! ಸುಳ್ಳೇ ಏನಾದರೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ !” ಎಂದಳು.

“ಇಲ್ಲ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ !” ಎಂದೆ.

“ಆ ಸಿನೇಮಾದ ಹೆಸರು ?” ಎಂದಳು.

“ರಾಜವಧೆ” ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ಬುರುಡೆ ಬಿಚ್ಚಿ.

“ಅಂದರೆ ಕಥೆ ಏನದು !” ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. ಆಶುಕವಿತೆಯಂತೆ ಒಂದು ಆಶುಕಥೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಯೆ ಕಟ್ಟಿದೆ.

“ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿರುತ್ತಾನೆ ; ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ರಾಣಿ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಮೇಲೆ ರಾಜನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ.....”

“ಆದರಲ್ಲಿ ರಾಜ ಯಾರು ?” ನಡುವೇ ಕೇಳಿದಳು ಆಕೆ.

“ನಾನು !” ಎಂದೆ.

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ರಾಣಿ !” ಎಂದಳಾಕೆ.

“ಆದರೆ ಆಕೆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಇರುತ್ತಾಳೆ !” ಭೇದಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಎಂದೆ.

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಒಲ್ಲೇ ಒಲ್ಲೆ ! ಅಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯವಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಓರುವುದಿಲ್ಲವೇನು ಆಕೆಗೆ ?” ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ಆದರೆ ಕಥೆ ಹಾಗಿದೆ ; ಸಿನೇಮಾದೊಳಗೆ ಮಾಡೋದು !” ನಾನೆಂದೆ.

“ಸಿನೇಮಾದೊಳಗಾದರೂ ಇಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯೇನು ! ಅದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರೋದು !” ಎಂದು ಆರೋಪ ಇಟ್ಟಳು.

“ಕಥೆ ಇದ್ದಂತೆ ನಾವು ಹೋಗಬೇಕು” ಎಂದೆ.

“ಕಟ್ಟು ಕಥೆ ; ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೇನು ? ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದೇನು ರಾಮಾಯಣವಲ್ಲ, ಮಹಾಭಾರತವಲ್ಲ ; ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಒಳ್ಳೆಯವಳೆಂದು ತೋರಿಸಿದರೆ ಓರುವುದಿಲ್ಲೇನು ! ಅಂದರೆ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ಜತೆಗೆ ಪಾರ್ತುಮಾಡುತ್ತೇನೆ !” ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನುಡಿದಳು.

“ಅಂದರೆ ನಿನಗಾಗಿ ಕಥೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು ? ಈಗ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರೇನಾಯಿತು ! ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಗೆ ಆಕೆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ; ಆದರೆ ಇರುವಳೆಂದು ಗಂಡನಿಗೆ—ರಾಜನಿಗೆ—ಸಂಶಯ ಬಂದಿತ್ತು !” ನಾನೆಂದೆ.

“ಅಂದರೆ ನಿಮಗೇ ಹೌದಲ್ಲೀ ?” ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಳು.

“ಆದರೆ ಆದು ಸಿನೇಮಾದಲ್ಲೆ ; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಲ್ಲ ! ಇಂಥ ದೇವರ ಅವತಾರ ರಾಮಚಂದ್ರ, ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ಪಡಲಿಲ್ಲೇನು !” ಬಾಯಿಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ರಾಮನನ್ನು ತಂದೆ.

“ಹೌದು, ಸೀತಾ ದ್ರೌಪದಿ ಸಮರ್ಥರಿದ್ದರು ; ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡರು !” ಸಮರ್ಥನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

“ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದರೇನು !” ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ.

“ಅಂದರೆ, ಬೆಂಕಿ ಹೊಕ್ಕುಬಂಗಾರಾಗಿ ಬಂದರು. ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಬೂದಿ ಆಗೋದೇ !” ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳಿದಳು.

“ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯಾದರೆ ಬಿಡು. ನನಗೂ ಅದೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಜಿಲುಕೆಯಾದ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ—ನನ್ನ ರಾಣಿ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ. ಮುಂದೆ ಕೇಳು ಕಥೆ, ಹಾಗಿದೆ !” ಕಥೆ ಬಿಳಿಯುವ ಹುರುಪಿನಿಂದ ನುಡಿದೆ.

“ಆಗಲಿ, ಮುಂದೇನಾಗ್ತದೆ ?” ಕುತೂಹಲಿಯಾಗಿ ಆಕೆ ಕೇಳಿದಳು.

“ರಾಜ ಹೀಗೆ ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಆದೂ ರಾಣಿಯ ಆಣ್ವ-ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಸಹನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ರಾಜನನ್ನು—ಅಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು—ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ..... ಆಕೆ ನನ್ನ ಬಾಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ದೈನ್ಯಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು : “ಮರಣ್ಯೋ ಬೇಡ, ನಿಮಗೇನು ಹುಚ್ಚುಗಿಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೇನು ? ಸಂಸತ್ತು ಶುಕ್ರವಾರ, ಮೂರುಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು ; ಇಂಥ ಅಭದ್ರವೇನಾದರೂ ಆದಬೇಡಿರಿ !”

“ಅಲ್ಲ, ಸಿನೇಮಾದೊಳಗೆ ಸಾಯೋದು! ನಾಟಕದೊಳಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಾಯ್ತಾರಲ್ಲ, ಹಾಗೇ ಸಾಯೋದು ಇದರಲ್ಲೂ!” ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದೆ.

“ಆದರೆ ಸಿನೇಮಾದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡಬೇಕಾಗ್ತದಂತೆ!” ಆಕೆಯ ಸಂಕಯ.

“ಸಾಯೋದೊಂದು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ!” ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನ.

“ಸುಖವಾಗಿದ್ದೀವಿ. ಸುಖ ಸುಳ್ಳು ಸಾಯೋದ್ಯಾಕೆ?” ಆಕೆಯ ತಕರಾರು.

“ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ವಿಮಾ ಇಳಿಸಿದ ಮಂದಿ, ರೊಕ್ಕ ಸಿಗ್ತದೆ ಅಂತ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಸಾಯ್ತಾರಂತೆ! ಸುಳ್ಳೇ ಸತ್ತರೆ ರೊಕ್ಕ ಸಿಗ್ತದೆ. ಯಾಕೆ ಬ್ಯಾಡಾ?” ಆಗ್ಸುಮೆಂಟು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ.

“ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ. ಅದರಿಂದ ಲಾಭ ಆದರೂ ನಮಗೆ ಬ್ಯಾಡ!” ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ಸಂಚಾರವಾಯ್ತು.

“ಆದರೆ ಆ ಸಿನೇಮಾವೇಳೆಗೆ ನಾನು ಸಾಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ!” ಆಗುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

“ಹಾಗೆ ಸಾಯೋದೇ ಇದ್ದರೆ, ದೇವರನ್ನ ತಂದು ಪುನಃ ಬದುಕಿಸ ಲಿಕ್ಕೆ ಒರೋದಿಲ್ಲೇನು? ಈಗೀನು, ಎಲ್ಲ ಸಿನೇಮಾದಾಗೂ ದೇವರನ್ನ ತರ್ರಾ!” ಆಕೆಯ ಕಿರಣ ಮೂಡಿತು.

“ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಿನೇಮಾವಾಗ ದೇವರನ್ನ ತರಲೇಬಾರದು ಅಂತ!” ನಿರ್ಧಾರ ಹೇಳಿದೆ.

“ದೇವರನ್ನ ತರದಿದ್ದರೆ ದೇವೀನ್ನ ತೋಗೊಂಡು ಬರ್ತಿ! ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ದೇವಿ ಆಗಿ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಒದಕಿಸ್ತೀನಿ.” ಹುರುಪಿಗೆ ಬಂದಳು.

“ನೀ ದೇವಿ ಆಗಿ ಬಂದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಾಲು ಬೀಳಬೇಕಾಗ್ತದೆ ನೋಡು ಮತ್ತೆ! ಈ ಮಾತು ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇನು ನಿನಗೆ?” ಧರ್ಮಸಂಕಟ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದೆ.

“ಸತ್ತಿರ್ತೀರಲ್ಲ. ಆಗ ಕಾಲೇನು ಬೀಳ್ತೀರಿ?” ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಎಂಡುಕೊಂಡಳು.

“ಸತ್ತರೂ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲೆಂದಮೇಲೆ ಎದ್ದಮೇಲೇನು ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳ್ತೀನಿ ಬಿಡು! ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೇನು ಗಂಡುಸರು ಹೆಂಗುಸರ ಕಾಲಿಗೆ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಬೀಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ, ಸತ್ತಾಗಲೂ ಬೀಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ!” ಪುರುಷಭಾವ ಮೈದೋರಿತು.

“ನೀವು ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವುದೇ ಬೇಡ. ನಾನೇನೋ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒದುಕಿಸುವವಳೇ!” ಹೆಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯಿಸಿತು.

“ಈಗ ನೀನು ಅದನ್ನೇ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀ! ನನ್ನ ಬದುಕು ನಿನ್ನ ಉಡಿಯಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಬಾಳು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ!” ಅಂತರಾತ್ಮ ಅಡಿಸಿತು.

ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆ. ಮೈಗೆ ಮೈಹೊಂದಿಕೊಂಡುವು. ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲಿನ ‘ಲೈಟು’ ಗಳೂ ಝಗ್ಗನೆ ಹತ್ತಿದುವು. ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆವು.

ಕಾಮೋತ್ತೇಜಕ ವೀರ್ಯವೃದ್ಧಿ ಲೇಹ

- ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಧಾತು ಹೋಗುವಿಕೆ, ಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಧಾತು ಹೋಗುವಿಕೆ, ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಬಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸಮಸಕತ್ವ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಸ್ಥಿರವಾಗುವ ವಿಕೆ ಆಧವಾ ಇಂದ್ರಿಯ ಬಲಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದರೆ ಬೇಡವೆನಿಸುವಿಕೆ, ನಡುನೋವು, ಕೈಕಾಲು ಸೆಳೆತ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಹೋಗಿ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವದು.
- ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದವರಿಗೆ ಧಾತುಕ್ಷಯದವರಿಗೆ, ದೇಹ ಕ್ಷೀಣವಾದವರಿಗೆ, ಸಾಂಡುರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಈ ಲೇಹವು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವು.
- ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬಿಳಿಸೆರಗು, ಮಾಸತಪ್ಪಿ ಕಡಿಗೆಯಾಗೋಣ, ಹಸಿವೆ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ನಡುತೂಲಿ, ಕೈಕಾಲು ಸೆಳೆತ ಮುಂತಾದುವುಗಳು, ಈ ಲೇಹವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿವಸ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಗುಣಬರುವದು.
- ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆ ತೂಕ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆ ತೂಕ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಮಕರದ್ವಜವೂ ಕೂಡಿದ ಲೇಹದ ಡಬ್ಬಿ ೧ಕ್ಕೆ ೫-೦-೦, ಅರ್ಧ ಡಬ್ಬಿ ೧ಕ್ಕೆ ೩-೦-೦.

ಗನೋರಿಯಾ ಪರಮಾರೋಗ (ಉಷ್ಣ ರೋಗದ) ಮೇಲೆ ಔಷಧ

೭ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗ ಗುಣಹೊಂದುವುದು (ಗ್ಯಾರಂಟಿ) ಕಿನ್ನುತ್ತು ೫-೦-೦.

ನಾಜಂಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಔಷಧಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ

ಹುಬ್ಬಳಿ ಫಾರ್ಮಸಿ ಹುಬ್ಬಳಿ, ಗದಗ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಧಾರವಾಡ. ಡಾವಣಗೆರೆ-ಡಾವಣಗೆರೆ ಪ್ರೆಸ್. ವಿಜಾಪುರ-ಡಾನ್‌ಪು ಸೆಡ್ಡಲಿಂಗಪ್ಪ ಧಾರವಾಡ, ವಿಜಾಪುರ. ಬಳ್ಳಾರಿ-ಎಚ್. ವಿರುಪಾಕ್ಷ ಪು ಮರ್ಚೆಂಟ್ ಬಳ್ಳಾರಿ.

ಎಚ್. ಪಿ. ಡಾವಣಗೆರೆ, ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಾಲಯ, ಗದಗ.

ಅದು ಇದೇಯೇ?

★

ಶ್ರೀ. ಕೊಟ್ಟಿಲಗಿ ರಾನುಚಂದ್ರ

ಹೊಗೆಯ ಮೋಡ ಹಿಂಜುವಲ್ಲಿ,
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ತಾರೆಗಳಲ್ಲಿ,
'ಅದನ್ನು' ನೀವು ಕಂಡಿರೇ ?
ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೆಂದರು !

೧

ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ,
ನಮ್ಮ ಕಿವಿಯು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ,
'ಯಾರೊ' ಕಂಡೆವೆನ್ನಲು
ಇರಬಹುದೂ ಎಂದೆವು.

೨

ಎಲೆಯ ಮರೆಯ ಸುಮನದಲ್ಲಿ
ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಪವನದಲ್ಲಿ
ಅವನು ಅಲೆವನೆನ್ನಲು,
'ಅಸ್ತು' ಎಂದು ಎಂದೆವು.

೩

ಕುರುಡು-ಬಳ್ಳಿ ಕುಡಿಯನ್ನಿಡುವ-
ಮತ್ತೆ ಹೂವು-ಕಾಯಿ ಬಿಡುವ-
ತೆರದಲಿನ್ನು ಬಾಳುವ ;
ಅರಿಯದಿದರ ಆಳವೆ !

೪

ಆಕಳಿಳಿದು ಏಳಲಿಲ್ಲ,
ಇಳಿಯದವರು ಬಾಳಲಿಲ್ಲ,
ಕೆಲರು ಬಾಳ ಜರಿದರು ;
ವೃಥವೆಂದು ಒರಿದರು.

೫

ಅವರ ಮಾತಿಗಿತ್ತು ಬೆಲೆಯ
ನಡೆಸಿರುವೆವು ನಮ್ಮ ಕೊಲೆಯ ;
ಅದರಂತವು ಮೊಳೆಯದೆ ?
ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಬೆಳಗದೇ ?

೬

ಈ ಕೊನ್ನದೊಡಲಿನಿಂದ
ಜೀವಜಗದ ಕಡಲಿನಿಂದ
ಮೊದಿಬರದೆ ಹೊಸತನ,
ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿ ಹುಸಿತನ ?

೭

ಹೊಗೆಯ ಮೋಡ ಹಿಂಜುವಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ತಾರೆಗಳಲ್ಲಿ
'ಅದನ್ನು' ನೀವು ಕಂಡಿರೇ ?
'ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ' ಎಂದರು !

೮

ಜೀವ*

★

'ಬಸುರಿವಾಳ'

ನೆಲದೊಳೆಯುತಿಹೆವು ;
ಕಡಲ ಹಾಯುತಿಹೆವು.
ಹಳದಿಲೋಹ ಗಳಿಸಿ-
ಬರಿಯ ಹೆಸರ ಬೆಳಸಿ !

ಧನಕ ಧೀರ ಶುದ್ಧ
ಮತ್ತೆ ಬಂದ ಬುದ್ಧ-
ನೆಂಬತೆರದೆ ನಟಿಸಿ
ಹಳೆಯ ಗೋತ್ರ ಪಡಿಸಿ !

ಭಾವಿ ಪೀಳ್ಗೆ ಏಳ್ಗೆ
ಬಯಸಿ ಘಾಸಿಗೊಳ್ಳ
ಜನರ ಇಂಥ ಚರ್ಯ
ಎಂಥ ಮಹಾಶ್ವರ್ಯ !

ಆನ್ನವುಂಬ ಮುನ್ನ
ಬಿಡುವ ಸತ್ಯವನ್ನು
ಸ್ವಂತ ವಸತಿಯಂತೆ
ಜೀಗುತಿರುವರೆಂತು !

ಬಹಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ
ಬಾಳಿ ಜೀವವೆಂದು
ಕನಸೆ ನನಸು ಎಂದು
ನೆರಳಿ ವಸ್ತುವೆಂದು—

ಬರಿದೆ ಬೆನಿಸುತಿಹೆವು ;
ಪರವ ಮರಿಯುತಿಹೆವು.
ಜೀವವನ್ನಿಸಲಿಕ್ಕೆ
ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ?

೯

* Ideas from 'LIFE' by A. Cowley.

ಲೆನಿನ್‌ನ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ!

೩೬ 'ಗಾಂಗೆಯ' ಬರೆದುದು

★

ಅಪ್ರತಿಮ ಸಾಹಸಿ !

ಅನುಪಮ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ !!

★

ದೇಶಭಕ್ತರ ನುರ್ಯಾಜೆಗೂ ಕೀರ್ತಿಗೂ ಮೋಹಿಸುವವರು ಹಲವು ಜನರು ; ಆದರೆ ದೇಶಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಪಂಚಾಗ್ನಿಮಧ್ಯದ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸೆಂಬುದನ್ನು ಅನೇಕರು ಅರಿಯರು. ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ನಿಗೆ ಇಂದು ಸಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಪೂಜೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳೊಂದೊಂದನ್ನೂ ಹೋಮಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

★

ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ರ್ವಾಕ್ ಜಾಹಿಯು ಕೊನೆಗಂಡಿದ್ದಿತು. ರ್ವಾಕ್ ಪರಿವಾರದವರೂ ಆತನ ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಿಗಳೂ ಒಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಒಕ್ಕಲಿಗರೂ ಕೂಲಿಕಾರರೂ ಉದ್ರೇಕಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಮೃತವನ್ನೇ ವಿಚ್ಛಿಂಖಲಿತೆಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದುವು. ಇಂತಹ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕೂಲಿಕಾರರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಖಂಡನಾದ—ಲೆನಿನ್‌ನಾಗಿದ್ದ—ಲೆನಿನ್‌ನ ಸಹಾಯವು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಆತನು ರಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಭಯಂಕರ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಸೆಸಸಿಕೊಂಡು, ಅವನ ಆಗಮನದ ಆಶೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

೧೯೧೭ನೆಯ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಅಕ್ಸಾತಾಸ್ಕಿ ಕಾಮ್ರೇಡ್ ವ್ಲಾಡೀಮಿರ್ ಇಲಿಯೆಚ್ (ಲೆನಿನ್)ನು ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡಿಗೆ ಒರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವು ವಿದ್ಯುದ್ವೇಗದಿಂದ ಹರಡಿತು. ಒಹಳ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಅಜ್ಞಾತವಾದ ಕತೋರವಾದ ಬೀವನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಲೆನಿನ್‌ನು ಅತ್ಯಂತ ಗುಪ್ತವಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ವಿದೇಶೀಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರಚಿ, ತನ್ನ ಮಾತೃಭೂಮಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವವನಿದ್ದನು. ಆತನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೊಂದು, ಬಮ್ಮನಿ ಮತ್ತು ರಷ್ಯದ ಪರಹದ್ದಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒವೆಲ್‌ಸಾವ್ ಸೈಷನ್‌ನಲ್ಲಿ, ಕೂಲಿಕಾರರ ಮತ್ತು ಅವರ ಮುಖಂಡರ ಗುಂಪು ನಿಂತಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಗರು ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ ಕಾಲ್ಪಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಪರಮಪ್ರಿಯನಾದ ಮುಖಂಡನ ದರ್ಶನಕ್ಕೊಂದು ಒಂದಿದ್ದರು. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಂಪುಧ್ವಜವು ಏರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಗಾಡಿಯು ಒಂದಿತು. ಲೆನಿನ್‌ನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಇಳಿದನು. ಜನರು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಗಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಲೆನಿನ್‌ನ ಹಿಂದಿನ

ಜೊತೆಗಾರರು ಆತನನ್ನು ಎದೆಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆನಂದಿಸಿದರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಾದ ಜಿ. ನೋವಿಂಕೋವನೂ ಅವನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದನು. ಜಿ. ನೋವಿಂಕೋವನು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಲೆನಿನ್‌ನ ಗುಪ್ತಯಾತ್ರೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ, ಶಾವು ಎಷ್ಟು ಕಠಿಣತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡಿನ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಮುಖಂಡನಾದ ಪಾಟೆನ್ ಎಂಬವನ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಜರ್ಮನಿಯ ನುಲಿಕ, ಒಂಪೆವೆಂ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಇವರು ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡ್ (ಲೆನಿನ್‌ಗ್ರಾಡ್)ಗೆ ಬಂದಾಗ ಲೆನಿನ್‌ನಿಗೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಸ್ವಾಗತವು ದೊರೆಯಿತು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯ ನೋವಿಂಕೋವ್ ಪಾರ್ಟಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಒಂದು ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಉಜ್ವಲವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅಸ್ಥಾಯಿ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಜನರು ಯಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದೂ ಶಾಸನಚಕ್ರವು ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗಿ ನೋವಿಂಕೋವ್‌ರ ಕೈಗೆ ಒರುವವರೆಗೆ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸಹ ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದೆಂದೂ ಲೆನಿನ್‌ನು ಹೇಳಿದನು.

ಲೆನಿನ್‌ನು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ ಆಗಾಗ ತನ್ನ ಸಂವೇಶನವನ್ನು ರಷ್ಯದ ಕಾಮ್ರೇಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಉಪಾಯ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ಸಂದೇಶಗಳು 'ಪ್ರವದಾ' ಮುಂತಾದ ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಇವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬರಲು, ಇವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಜ್ವಲಿತ ಬೆಂಕಿಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಪ್ರಚಂಡವಾಯಿತು. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಕಾಮ್ರೇಡ್‌ಗಳು ತತ್ಕಾಲದ ಅಸ್ಥಾಯೀ ಸರಕಾರದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ; ಲೆನಿನ್‌ನೂ ಅದರ ಸದಸ್ಯನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಲೆನಿನ್‌ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೆದರಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವೇ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ತತ್ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಮಾಕ್ಸ್‌ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಲೆನಿನ್‌ನು ಪುರ್ತಿಗಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದನು. ಇದನ್ನೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ (ಲೆನಿನ್‌ನು ಸ್ವರ್ಗೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಎರಡೇ ತಿಂಗಳ ನಂತರ) ರಷ್ಯದ ಕೂಲಿಯವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಅಸ್ಥಾಯೀ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ ಹೂಡಿದರು. ಎರಡು ಕಡೆಯವರಿಗೂ ಭಯಂಕರ ಕಾದಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್‌ರಿಗೆ ವಿಜಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಯಥೇಷ್ಟ ಸಾಧನಗಳಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅಸ್ಥಾಯೀ ಸರಕಾರವು (ಇದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಭೂತಪೂರ್ವ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಮುಖಂಡನಾದ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯಾಗಿದ್ದನು) ಇವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. 'ಕಾಮ್ರೇಡ್' ಜನರನ್ನು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪತ್ರಿಕಾಲಯಗಳೂ ಲೂಟಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅಲ್ಲದೆ ಸುಮಾರು ೧೭ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯು ನಿಂತುಹೋಯಿತು.

ವಿಕ್ರಾಪಪೂರ್ವಕವಾದ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯು ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಯಾವ ಪಂಗಡದೊಡನೆ ಹಿಂದೆ ನಿಕಟಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನೋ, ಅಂಥ ಪಂಗಡವನ್ನೇ ತುಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯು ಲೆನಿನ್‌ನ ಮೇಲಿತ್ತು. ಅವನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಹಸಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಕಾಮ್ರೇಡ್ ಜನರು ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಜಿನೋವಿಯೇವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮುಚ್ಚಿಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು.

ಲೆನಿನ್‌ನನ್ನು ಮರೆಮಾಲು ಬೇರೊಂದು ಕಾರಣವು ಸಹ ಇದ್ದಿತು, ಎಂದರೆ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು, ಲೆನಿನ್‌ನು ಜರ್ಮನಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಗುಪ್ತ ಚಾರಣಿಯೊ, ಅವನು ಕೂಲಿಯವರ ಸ್ವಾರ್ಥರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೆ, ಅದನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಲು ಬಂದಿರುವನೆಂದೂ, ಜನರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಅನೇಕರು ಈ ಬಂಜವಿಲ್ಲದ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ನಂಬಿ, ಲೆನಿನ್‌ನ ಘೋರವಿರೋಧಿಗಳಾದರು ;

ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ; ಅವನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಆಹುತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಲೆನಿನ್‌ನು ಜರ್ಮನಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದುದೂ ಈ ವಿಘ್ನವಾದದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

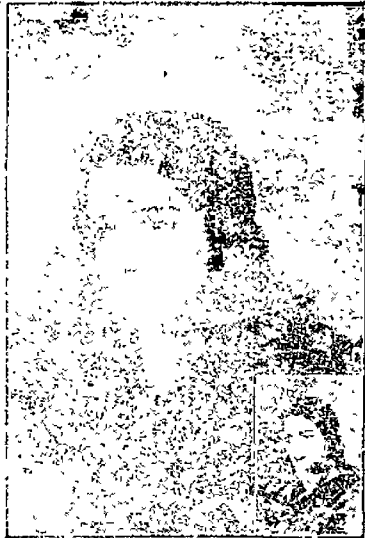
ಎನೇ ಆಗಲಿ, ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಜಿನೋವಿಯೇವರನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್ ದಳದ ಕೇಂದ್ರ-ಸಮಿತಿಯು, ಕಾಮ್ರೇಡ್ ಜರ್ಮೀ ಅಲ್ಮನೋವ್ ಎಂಬುವನನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿತು. ಸೋಲೆಟ್‌ಗೋನೋವ್ ಸೇತುವೆಯ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಹ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ನಿಶ್ಚಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾಲ್ಮಿನ್ಸ್‌ನೊಡನೆ ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಜಿನೋವಿಯೇವರು, ಬಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರು. ಜರ್ಮೀ ಅಲ್ಮನೋವನು ಮೊದಲೇ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ರೈಲಿನ ಹಿಂದಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವರೂ ಕುಳಿತರು. ಸ್ವಾಲ್ಮಿನ್ಸ್‌ನು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

PHOTO ENLARGEMENT

16"
by
20"
Size

★

Rs
6
Only

12"
by
18"
Size

★

Rs.
5
Only

HIGH CLASS WORK
EXECUTED BY
SPECIALIZED ARTISTS
Equipment Most Modern !
Entire Satisfaction Guaranteed.

National Photo Art Studio,
Radha-Krishna Path, HUBLI.

ಗೀತಾಗಾಂಭೀರ್ಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಜಧರ್ಮ

ಬರೆದವರು : 'ಶ್ರೀರಂಗ'

ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ವಾಚಕರ
ಮನವನ್ನು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಿದೆ.

ಡೆವಿಾ ಅಷ್ಟಪತ್ರದ ೩೫೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟ

ಬೆಲೆ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಗೆ ೩-೦-೦

ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಪ್ರತಿಗೆ ೩-೮-೦

ಧಾರವಾಡದ ರಂಗಮಂಗ ರಂಜನೋದ್ಯಾನದ ಪ್ರಕಟನೆಯಿದೆ.

ಬೇಕಾದವರು ಲೇಖಕರಿಂದಿಗಾಗಲಿ
ಜಯಂತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕಾಗಲಿ
ಪತ್ರ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತಪೋಲೀಸಿನವರಾರಾದರೂ ಲೆನಿಸ್ಸನನ್ನು
ಗುರುತಿಸಿಬಿಡಬಹುದೆಂಬ ಭಯವು ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮೂವರೂ
ರಾಸ್ತೆ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿದರು.

ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅವರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ
ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅವರು ಮಾಡಿದ
ಕೆಲಸವೆಂದರೆ, ಲೆನಿಸ್ ಮತ್ತೂ ಜಿನ್ನೋವಿಯೇವರ ವೇಷವನ್ನು
ಬದಲಾಯಿಸುವುದೇ. ಜಿನ್ನೋವಿಯೇವರ ಪತ್ನಿಯು ಅವರ
ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಧಾರಣವಾದ
ಉಡುಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು.

ಆದರೆ ವೇಷವನ್ನು ಒದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅವರು ಆಪಾಯ
ದಿಂದ ದೂರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದುಹೋಗುವವರ
ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದ್ದು, ಯಾರಾದರೂ ಲೆನಿಸ್ಸನ ನೆಲೆಯನ್ನು
ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬಹುದೆಂಬ ಶಂಕೆಯು ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲದೆ
ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮಾಯವಾದ ವಿಚಾರವು ಜನರಲ್ಲಿ
ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಂಧಿಸಲು ಬಹಳ
ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು. 'ಲೆನಿಸ್ಸನು ಜರ್ಮನಿಯ
ಪರವಾಗಿ ಒಂದಿದ್ದ ಗುಪ್ತಚಾರ; ಪುನಃ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋದ'
ಎಂಬುದಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ದಪ್ಪದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದುವು.

ಲೆನಿಸ್ ಮತ್ತೂ ಜಿನ್ನೋವಿಯೇವರಿದ್ದ ಮನೆಯ ಒಂದು ಕುಲ್ಲನ
ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ
ಅವರು ಹೊರಗಿನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ
ಕಾಮ್ರೋಡರು ಇವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಂದರೆ—ಅ ರೀತಿ
ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಆಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದರೆ—
ಸಂಕೇತ ಶಬ್ದದ ಮೂಲಕ ಆ ಕಾಮ್ರೋಡರು ಅವರ ಒಳಹೋಗುತ್ತಿ-
ದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಲೆನಿಸ್ಸನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡ
ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಒಹಳ ಜಾಣತನದಿಂದ ಅವನನ್ನು,
ಲೆನಿಸ್ಸನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.
ಲೆನಿಸ್ಸನಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಂಕೇತದ ಮೂಲಕ
ವಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಬಂದಿದ್ದವನು,
ತಾನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ಬಂದಿರುವನೆಂದೂ, ಲೆನಿಸ್ಸನನ್ನೂ ಕಾಣಲೇಬೇಕೆಂದೂ ಹಟಮಾಡಿ-
ದನು. ಬಹಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಅವನು ಸರಕಾರದ ಪರ
ಒಂದವನಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವರ ಪಕ್ಷದವನೇ ಆಗಿದ್ದನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು.
ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಬೇರೊಂದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯನ್ನು
ಕೊಯ್ಯುವಕಾಲ ; ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೊಂಪುವುದರಲ್ಲಿ ಲೆನಿಸ್ಸನು ನಿಪುಣನಾಗಿ-
ದ್ದನು. ಹುಲ್ಲುಜೋಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲುರಾತ್ರಿ ಅವಿತುಕೊಂಡೇ
ಇರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ಬರೂ ರೈತರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.
ಅವರಿಗೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಆ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ
ಮುಖಂಡರನ್ನು ಕಂಡು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆನಂದವಾಯಿತು.
ಅವರು ಎಂಬಗೂ ವಿಶ್ವಾಸವಾತುಕತನವನ್ನು ಮಾಡುವವರಲ್ಲ
ವೆಂಬುದು ಲೆನಿಸ್ಸನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಹೊರಗಿನಿಂದ ಲೆನಿಸ್ಸನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರಬೇಕಾದರೆ, ಮೊದಲು
ಬಂಡಿಗಳಂತೆ ನಡೆಯುವ ರೈಲುಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅನಂತರ
ರಾಸ್ತೆ ಸರೋವರವನ್ನು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ದಾಟಿ, ಪುನಃ ೨-೩
ಮೈಲಿ ದೂರ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದುಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ದಾರಿಯು
ಬಹಳ ದುರ್ಗಮವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ನಿತ್ಯವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ
ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು
ಕರಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ
ವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಕೂಲಿಯ ವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದುವು.
ಸರಕಾರವು ಇವನ್ನು ನೋಡಿ, ಲೆನಿಸ್ಸನು ಮಾಯವಾಗಿದ್ದು
ಕೂಡ ಕೂಲಿಯವರಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡು-
ತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುಕುತ್ತಿದ್ದಿತಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿ-
ಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಲೆನಿಸ್ ಮತ್ತೂ ಜಿನ್ನೋವಿಯೇವರು ತಮ್ಮ ಗುಪ್ತವಾಸದಲ್ಲಿ
ಶಾರೀರಿಕ ಪರಿಶ್ರಮದ ಒಗ್ಗಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿ-
ದ್ದರು. ಚಳಿಗಾಲ ಬರಲು, ಬೇರೊಂದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳ
ವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಯಿತು. ಒಬ್ಬ ಕಾಮ್ರೋಡನು ಲೆನಿಸ್ಸ-
ನನ್ನು ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ;
ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದರು.

ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಲು ರಹದಾರಿ (Pass Port) ಬೇಕಾ-
ಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಆಯುಧಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ

ತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕಾಮರೇಡನು, ಬೇಕಾದ ರಹದಾರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಜಿನೋವಿಯೇವರ ಕೃತಕ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಫೋಟೊ ಅಂಟಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಗಡ್ಡಬೋಳಿಸಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಉಣ್ಣೆಯ ಬೋಸಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಫೋಟೊ ತೆಗೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅನುಭವಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಲೆನಿನ್ ನ ಹತ್ತಿರದವರಿಗೆ ವಿನಾ ಇತರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಡಿಟುನೀ ಸ್ಟೇಷನಿಗೆ ಹೋಗಿ-ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಗೂಢಚಾರರಿದ್ದರು. ಆ ಜನರ ದುಷ್ಟದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಪುನಃ ಬಾಧಿಸಿತು. ಒಬ್ಬ ಕಾಮರೇಡನು ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದನು. ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅವನನ್ನು "ನೀನಾರಾ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು; ಆಗ ಕಾಮರೇಡನು ಸುಳ್ಳು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದನು. "ನಾನು ತಪ್ಪಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ನನ್ನ ಹೆಸರು ಇವಾನೋವ್" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮುಂದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆಯಿತು:

ಅಧಿಕಾರಿ:—ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್‌ರಾರು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ?

ಕಾಮರೇಡ್:—ಗೊತ್ತು, ಅವರು 2 ಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರಂತೆ.

ಅಧಿಕಾರಿ:—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನೂ ಅವರ ಪೈಕಿಯವನೋ ?

ಕಾಮರೇಡ್:—ಅಲ್ಲ.

ಅಧಿಕಾರಿ:—ನೋಡು, ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಯಾರಾದರೂ ಬಿದ್ದರೆ, ತತ್‌ಕ್ಷಣ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಹೊಡೆದೇ ಬಿಡುವೆವು.

ಕಾಮರೇಡ್:—ಹೊಡೆಯಿರಿ, ನಿಮಗೆ ಕೊಲ್ಲುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

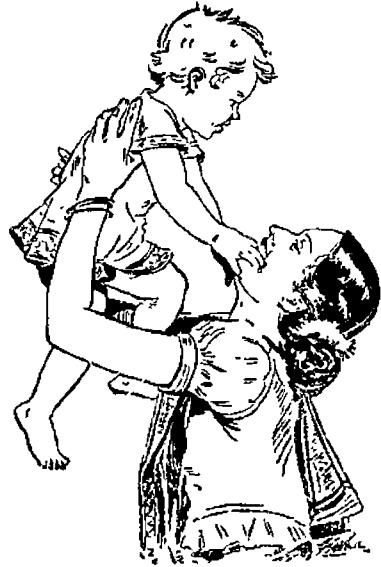
ಈ ರೀತಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಒತ್ತು; ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಗಾಡಿಬಂದಾಗ, ಎಲ್ಲ ಗೂಢಚಾರರೂ ಇವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಬಿಟ್ಟರು. ಲೆನಿನ್ ನ ಕಡೆಗೆ ಯಾರ ಗಮನವೂ ಹೋಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇವನು ತನ್ನ ಜೊತೆಯವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಗಾಡಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಲು, ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ರಿವಾಲ್ವರನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ "ಖಬರ್‌ದಾರ್, ಒದ್ಮಾತ್, ಇಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕದಲಿದರೂ ಸರಿ, ಕೊಲ್ಲುವೆವು!" ಎಂದು, ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಬೀಗ ಹಾಕಿದರು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ ನ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಜವ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಕೆಲಕಾಲದನಂತರ ಆತನ ಸಹೋದರಿಯಾದ ನಾಡೇಶಾಳು ಸಹ ಲೆನಿನ್ ನೊಡನೆ ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂದು, ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್ ಪಾರ್ಟಿಯ ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಯು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿತು. ಆಕೆಯು 'ಆಗಾತಾ ಆತಾನಾನೋವಾ' ಎಂಬ

ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಹದಾರಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಎರಡೇ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಲೆನಿನ್ ನು ತನ್ನ ಗುಪ್ತ ವಾಸದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಧಗಧಗನೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಆಗ್ನಿ-ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಅವನ ಬಲವಾದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕೂಲಿಯವರೂ ರೈತರೂ ಪುನಃ ಒಂದು ಸಾರಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ಎರೋಧಿಸಿ ನಿಂತರು. ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್‌ರಿಗೆ ವಿಜಯದ ಮೇಲೆ ವಿಜಯವು ದೊರೆಯುತ್ತ ಬಂದು, ಲೆನಿನ್ ನ 'ಪ್ರಭಾವವು ರಷ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ' ಹರಡಿತು.

ಜೀವನದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಫೋರ ಆತ್ಮಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅವಾಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ, ಗುಪ್ತವಾಸದ ಫೋರ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ತಳ್ಳುತ್ತ, ಲೆನಿನ್ ನು ಅನಂತ ಭೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಆಜಲ ವಿಶ್ವಾಸಗಳೊಡನೆ, ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪೂರ್ತಿ ಗಾಗಿ, ನಿರಂತರವೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಗುಪ್ತವಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹ ಅವನು ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಈ ಅದ್ಭುತ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯು ಮತ್ತು ಪರಮ ಪರಾಕ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿಯೇ, ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಏಕಚ್ಛತ್ರರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು!

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

“ ಐದನೆಯ ಮದುವೆ ”

(ಒಂದು ಪತ್ರಕಥೆ)

ಡಿ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಎಂ.ಎ.,ಬಿ.ಕಾಮ್.

‘ ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಗೆ ಕೂಡ ಅನುಮತಿಯಿರದ ಸನಾತನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಐದನೆಯ ಮದುವೆಯಾಗುವುದುಂಟೇ ’ ಎನ್ನಬೇಡಿ! ದೇಸಾಯಿ ‘ ಕಲ್ಪನೆ ’ಗೆ ಐದನೆಯ ಮದುವೆ ಯಾದುದು ನಿಜ. ಸನಾತನಿಗಳು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಅಕ್ಕಿಕಾಳನ್ನು ಹಾಕಿದುದೂ ನಿಜ!

★

೧

ಹೂಬಳ್ಳಿ,

೨೦ನೆಯ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೩೨

ನನ್ನೊಲವಿನ ಪುರೇಂದ್ರ,

ಎಂದಿನಂತೆ ಇಂದಾದರೂ ನಿನಗೊಂದು ಓಲೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಓಲೆಯ ಮಹತ್ವವು ವಿಶೇಷವಾದುದೆಂದೇ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂದು ನಾನು ಆನಂದ-ಪತ್ರದ ಮೇಲೆ, ದುಃಖಲೇಖನಿಯಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾರುಣ್ಯ-ಮಯವಾದ ಓಲೆಯೆಂದು, ಇಂದು ನನ್ನದೆಂದು ಗೆಳೆತನ ಇಲ್ಲದಂತಾದ ದಿನ! ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ; ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ, ಗುಟ್ಟುಗುರಿಗಳ ಮತ್ತು ನನ್ನ ವಿಷಯದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಅರಿವು ಇದ್ದುದೆಂದರೆ ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ನನಗೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪುನಃ ನಿನಗೆ, ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಆಯಿತು, ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಭಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಆಯಿತು.. ಎಂದು, ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆ.

ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು; ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಳಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಕ್ಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ದೇಸಾಯಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವಕೀಲರಿದ್ದರು. ನಾನು ಬರೆಯತಕ್ಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇದಿಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಾಕೆಂದು ನನಗೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ದೇಸಾಯರ ಮಗಳು ಕಲ್ಪನೆಯ ಮದುವೆಯೆಂದು, ಇಂತಹ ಗೆಳತಿಯ ಮದುವೆಯೆಂದರೆ, ನನ್ನಂತಹನಿಗೆ ಅವಳು ಮರಣಹೊಂದಿದಂತೆಯೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಆ ದಿನಗಳು-ಎಂತಹ ಆಹ್ಲಾದಮಯವಾದ ದಿನಗಳು! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಕೂಡಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆವಾದರೂ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೆ ಆ ಒಂದು ದಿನವು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಮರೆಯಲಸಾಧ್ಯ. ಅವಳಿಗಾದರೂ ಕಳ್ಳವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಒಂದು ತುಳಸಿಯ ಮದುವೆಯ ದಿನ.

ರಾತ್ರಿಯ ಆ ಗಂಟೆಯ, ಸಮಯ! ನಾನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮೊಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಕಲ್ಪನೆಯು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಒಂದು ‘ ವಿಲಾಸಾ, ಕುಲಕರ್ಣೀ ಕಮಲಾ ತುಳಸಿಯ ಮದುವೆಗೆ ಕರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಬೇಗ ನಡಿ ಹೋಗೋಣ! ’ ಎಂದಳು. ‘ ನಾನೇಕೆ ? ’ ಎಂದೆ. ‘ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಾ ’ ಎಂದವಳೇ ಆಕೆ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೆಳೆಯತೊಡಗಿದಳು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಹೊರಟೆವು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಂಚ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತ “ ಕಲ್ಪನಾ, ನೀನು ಕೇವಲ ತುಳಸಿಯ ಮದುವೆ, ಗೊಂಬೆಯ ಮದುವೆ ಇವಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆಯಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ಎಂದು? ” ಎಂದೆ. ಆಕೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತ ‘ ನೀನು ಸಿದ್ಧನಾದಾಗ ! ’ ಎಂದವಳೇ ಅವಸರದಿಂದ ಕಾಲಡವತ್ತಿದಳು. ನಾನವಳ ಕೈಯನ್ನಾಗ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ತರುವಾಯ, ದೇಸಾಯಿ ವಕೀಲರು ನಮ್ಮ ಕಕ್ಕನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ‘ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವಿಲಾಸನಿಗೆ ಕೊರುತ್ತಿದ್ದೆನೆಲ್ಲ ನಿಜ; ಆದರೆ ಹುಡುಗ ಇನ್ನೂ ಒಹಳೇ ಸಣ್ಣವನಿರುವ ’ ಎಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವು ಅವರಿಗಾದರೂ ತಿಳಿಯತೋ ಇಲ್ಲವೋ! ಮುಂದೆ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ನಾನು ಆ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ; ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇರಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಅವಳ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವವರು ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರಿನ ಜೋಶಿ ವಿನಯ ಎಂಬವರು. ನಿಜವಾಗಿ ಪುಣ್ಯವಂತರು. ಆಯಿತು. ಮದುವೆಯಾದದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಎಂದಾದರೂ ನನಗೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಯೋಗಾಯೋಗ ಬಂದರೆ, ಅಕೆ ನನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ನಾನು ಧನ್ಯ!

ಒಳಿತು. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಎಷ್ಟೋ ಹಗುರಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಎಡೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ನಾನು ಚಿರಮಣಿ!

ನಿನ್ನ ಒಲವಿನ ಗೆಳೆಯ

ವಿಲಾಸ

ಸಂಕಸದ ಸಖ ಸುಹಾಸ,

ಈ ಓಲೆಯ ಸಂಗರ ಕಳಿಸಿದ ಮದುವೆಯ ಓಲೆಯನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಹೇಗೆ ಕೆರಗಿಕರಗಿ ಕಸವಿಸಿಡುತ್ತಿರುವುದೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ಈಗಿರಬರುವುದುಗಳ ಹಿಂದೆ **೩೩. ದೇಸಾಯಿ** ವಕೀಲರು ತಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದರು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ.... ಹಿರಿಯರ ಮಾನಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರಬಾರದೆಂದು! ಆದರೆ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ 'ವರದಕ್ಕೆ ನೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಹೀಗೇ 'ಹುಡುಗಿಯರು ಚೆಂದ ಇಲ್ಲ, ಮನೆತನ ನೆಟ್ಟಗಿಲ್ಲ, ವರದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಇಲ್ಲ!' ಎಂದು ಎಷ್ಟೋ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ... ಈಗ ಮಾತ್ರ ವರನನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಕೂಡಿಯೆ ಕಳಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆ ಬಂದಿದೆ ಅವರಿಗೆ.

ಒಟ್ಟು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನಾನು ನೋಡಿದ ಸವಕನ್ನಿಕೆಯರ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯು ನಡುವಿನ ಹರಳು. ಅವಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರೂಪಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲು. ಅಂತೆಯೇ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೆ; ಅವಳೂ ಒಪ್ಪಿರುವಳೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬರೀ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಮೂರ್ಖತನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆ. ಈಗವಳ ಮದುವೆಯ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ಮುಗಿದಿರಬಹುದು ಸಹ. ನನ್ನ ಜನಿವಾರವು ಮಾತ್ರ ಕಡೆತನಕ ಬಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದೇನೋ ಎಂದು ಸಂಕಯ ಒರತೊಡಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಬಲು ಜಾಣರು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಚಿಕ್ಕವರಿರುವಾಗಲೇ ಅವರ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಮಾತ್ರ ಸುಮ್ಮನೆ 'ಹುಡುಗರು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಕುಳಿತರು ಮಾವ! ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು... ಈಗಿನ ಹುಡುಗರ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ?

ಈಗ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಒಹಳೇ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿರುವುದು. ನಾನಾ ಗಿಯೆ ಮದುವೆಯಾಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಪಿತ್ತಾಜ್ಞಾ ಪರಿಪಾಲನೆಗೂ, ಮಗನ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕತನಕ್ಕೂ ಭಂಗಬರಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿಕೆ! ಹೇಳದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತರೆ, ಆಯುಷ್ಯದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವು ಮಯವಾದ ಭಾಗವು ಸಂದುವುದಲ್ಲ ಎಂದು ಭಯ.

ಹೀಗಾಗಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿ ನಿನಗೆ ಓಲೆ ಬರೆದಿರುವೆನು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಏನಾದರೊಂದು ಉಪಾಯ ಹೇಳುವೆಯೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯಿಂದಲೇ ಬರೆದುದಿದು. ನಿನ್ನ ಓಲೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕಳಿಸಲು ಬಿನ್ನವಿಸುವೆ,

ನಿನ್ನ ಒಲವಿನ ಸ್ನೇಹಿತ
ನಿನೋಡ.

ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೩೦

ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳೆಯ ಸುರೇಶ,

ಎಂಥ ದೈವದರ್ಶಿಪಾಕ! ಈ ಪತ್ರವು ನಿನ್ನ ಕೈಸೇರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನೋಮಂದಿರದ ಮೂರ್ತಿಯು ಮಂದಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಸೇರುವುದು! ನೀನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ನನಗೆ 'ಮನ ದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹುಡುಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹುಚ್ಚು ನೀನು!' ಎಂದು ಅಮ್ಮತ್ತಿದ್ದಿ; ಅದು ಕೇವಲ ನಿಜ! ಆದರೆ ನಾನು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎವೆಯೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಜನರನ್ನು ಸಹ ಕಡುವ ರೂಢಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಆದರೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನಪಥ ಬೇರೆಯಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಹುಡುಗಿಸಿಟ್ಟು ಬಂದೊಂದೇ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡೂಡುವಂತೆ, ಬಿಡುಬಿಡುಗೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನೂ ಕೊಂದೂಡುವೆನು. ಹಾಗೆ ಹೊರಡೂಡುವ ವೊದಲನೆಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಣಯ; ವೊದಲನೆಯ ಜೀವಿಯೆಂದರೆ-ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದ ದೇಸಾಯಿ ಕಲ್ಪನೆ.

ಸುರೇಶ, ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಅನುರೂಪನಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಏನೋ ಒಂದು ವಿಚಾರದ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ನಾನು ಬಡವನೆಂಬುದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೆ ನಾನವಳನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೆ ಸಗ್ಗಸುಖದ ರುಚಿಯನ್ನು ಸವಿಯುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ನಾನವಳಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೀತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಒಪ್ಪುವುದೂ ಬಲ್ಲಿನೆನ್ನುವುದೂ ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಆಶ್ವಾಸನವು ನಿಶ್ವಾಸವಾಯಿತು. ಅಶೆಯು ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು.

'ಧಿಕ್ ವಿಧಾತಾರಮ್ ಅಸದೃಶ ಸಂಯೋಗಕಾರಿಣಮ್' ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸೂತ್ರ. ಅದನ್ನೇ ನನ್ನ ಜೀವನದಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ, ಎರಡು ಅಶದೃಶ-ಅಪಮಾನ ಜೀವಿಗಳೇ ಸಂಸಾರದ ಆಕಲ್ಪಿತ ಸುಖವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಬಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇಂದೆಯೇ ಆಕೆಯ ವಿವಾಹ-ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರಿನ ಶ್ರೀ. ಜೋತಿ ವಿನಯರೆಂಬವರ ಕೂಡ. ಅವರು ಸಹ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಧೀಮಂತರೂ ಇರುವರಂತೆ.

ಅದಕ್ಕಿಂತಲೇ ನಾನು ಈ ಓಲೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದು. ಆ ಸೂತ್ರವೂ ಸುಳ್ಳು-ಆದರೆ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಯಸುವ ಈ ಜಗತ್ತೂ ಸುಳ್ಳು ಎಂದು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಪ್ರೇಮ, ದೇವರು ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಥ್ಯೆ-ಕೇವಲ ದುಡ್ಡು ಒಂದೇ ಸತ್ಯ. ಧನ-ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಸತ್ಯ!

ಇರಲಿ, ನೀನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏನನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಹೀಗೇ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ರೋಚಿ ಗೆದ್ದು ಪತ್ರಬರೆಯುವೆ; ಮೈಯಲ್ಲಿಯು ಸಿಟ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ.

ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರ
ವಿಶ್ವಾಮ.

ಧಾರವಾಡ,

೨೦ನೆಯ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೩೨

ಸಹೋದರ ಸಮಾನ ಸುರೇಖಾ,

ಇಂದು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸತಕ್ಕ ದಿನ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾನು ಈ ಹೊತ್ತು ಒಂದು ಕುತೃದಿಂದ ದಾಟಿದೆ. ನನಗೆ ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು ದೊರಕಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ!

ವಿಶೇಷ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಕ ವಿಷಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಭವಿಸ ತಕ್ಕುವೇ. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಕೆಲವರು ಅವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ತ್ವ ಕೊಡುವರು; ಕೆಲವರು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಪಿನವ. ಆದಕಾರ್ಥಾಗಿಯೇ ಈ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ—ಈ ಮದುವೆ ಎಂಬ 'ಗಂಡಾಂತರ'ಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಮಹತ್ತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು.

ನೀನು ಬಹು ಕುಚೋದ್ಯಗಾರ. 'ಮದುವೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೂಡಕೂಡಲೆ 'ನನ್ನ ಮದುವೆ' ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಮದುವೆ 'ನನ್ನದಲ್ಲ'! ನನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ವರಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದ ದೇವಾಯಿ ಕಲ್ಪನೆಯದು. ಅವಳ ಮದುವೆ ಇಂದೇ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು; ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರಿನ ಶ್ರೀ. ಜೋಶಿ ವಿನಯರ ಸಂಗಡ.

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹುಡುಗಿಯು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಲಗ್ನವಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು... ಎಂಬುದು ನಿನಗೆ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವಳೇ ಏಕೆ, ಅವರ ಮನೆಯವರು ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟೋಸಲ ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ನೋಡಿದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಿಶ್ಚಲ! 'ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಒಲ್ಲೆ' ಎಂದು ಸಾರಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹುಡುಗಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹದೇನೂ ಕಂಡು-ಕೊರತೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ 'ಅತಿಪರಿಚಯಾದವಜ್ಞ' ಎಂದು ಅವಳು ನನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಹುಡುಗಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಂಗಳಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ, 'ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ?' ಎಂದು ತಾನೇ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ 'ಏನು ಮದುವೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಕಡೆಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ವರಿಸುವೆ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ!' ಎಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಬಹಳ ಸರಲ ಹೃದಯಿನಿ!

ಆಯಿತು. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ—ದೇವರು ದಯಾಘನ!—ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ; ನನ್ನನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿದ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು, ನಿನಗೆ—ಅಂದರೆ ಕನ್ಯೆಯರ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದೆಂದು ಮನಸ್ಸುಬಿಚ್ಚಿ ಬರೆದಿರುವೆ. ವಿಶೇಷ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತು ಬಲವುಗಳು.

ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಹೃದ್
ವಿಹಾರ.

೫

ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರು

೧೨-೩-೧೯೩೨

ಪ್ರಿಯ ೨೦ನೆಯ ಸುಬೋಧಿನಿಗೆ—ವಿನಯನು ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳು. ನಾನೆಂದಿಗೂ ಪತ್ರಬರೆಯುವವನಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದ್ದವನಾದ ನಿನಗೆ, ಇಂದು ನನ್ನ ಪತ್ರಬಂದುದೆಂದರೆ ಒಂದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಾಗೇನು ಅಶ್ಚರ್ಯಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. 'ನಾನೆಂದಿಗೂ ಪತ್ರಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ನಿನ್ನ ಆರೋಪವು ಅರ್ಥಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದುದು. ನಾನು ಪತ್ರಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ನಿಜ; ಆದರೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೇ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿವ್ವಾರಣವಾಗಿ 'ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಇದ್ದೇವೆ. ತಮ್ಮ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ' ಎಂದು ಸುಮ್ಮ-ಸುಮ್ಮನೆ ರುಜುಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರಬರೆಯುವವನಲ್ಲ ನಾನು!

ಆದರೆ ಇಂದು ಯಾವಕಾರಣವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಬಹಳ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿರಬಹುದು. ಸುಬೋಧಾ, ಇದೇ ೨೦ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಿದೆ! ಮೊದಲೇ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತನಾದ ನಿನಗೆ, ಇದೊಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಾಬರಿಮಾಡುವ ವಿಷಯ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ನಾಡಿದಿನ ದಿವಸ ವಿವಾಹಿತ ನಾಗತಕ್ಕವನು. ಆದಕಾರ್ಥಾಗಿಯೇ ಇಂತಹ ಗಡಿಬಡಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆ. ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಿನಗಾದರೂ ಒಂದು ಅಚ್ಚು-ಹಾಕಿಸಿದ ಔತಣದ ಓಲೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನನಗೆ ಮಿತ್ರತ್ವ—ಗಿಳಿತನ—ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಮ್ಮ ಗುರುತು, ಈಗ ಆಪ್ತತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ತಾಳಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದ್ದು, ನೀನು ಈ ಪತ್ರ ವನ್ನು ಓದಿದಕೂಡಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಬಾ. ನನಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂತ ಸಮಾಸದ ಆಪ್ತನಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನಂತಹ ಒಲವಿನ ೨೦ನೆಯಿಲ್ಲ! ಕಾರಣ ನೀನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಾ! ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಆಶೆ.

ಧಾರವಾಡದ ಕನ್ಯೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ದೇಸಾಯಿ ವಕೀಲರ ಮಗಳು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ. 'ನಮ್ಮದೇನು ಪ್ರೇಮವಿವಾಹವೋ,

(೩೩ನೆಯ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ,)

ನಮ್ಮ ಪಿಡುಗು-ಪುಢಾರಿಗಳು

೬. ಪಕ್ಷದ ಲಕ್ಷ್ಯವು

ಅರ್ಥಾತ್

ಗೊಂಬೆಯಂತಹ ಗುಂಬಪ್ಪ

[ಎಚ್ಚರಿಕೆ:— ಇದೊಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ-ಚಿತ್ರಲೇಖ-ವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯವಹಾರದ ಯಾವುದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಮರೆತು ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಸ್ತನದಿಂದಾಗಲಿ ಮೂರ್ಖತ್ವದಿಂದಾಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಇಲ್ಲನೆ ಅನ್ಯರ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅವರವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ !
—ಸಂಪಾದಕರು.]

ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊದ್ದು-ಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ವಾಚಕರಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಹುರುಳು ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆ? ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವು ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯವ್ಯಸನ-ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದಂತಹ ಮೂರ್ತಿ! ದೇಹ ಸಣ್ಣದ್ದು, ದನ್ನಿರೊಡ್ಡದ್ದು; ಬಳಲುವ ಮೈ, ಬಾಡಿದ ಮುಖ; ಬಳಸೇರಿದ ಕಣ್ಣು, 'ಹೊರಮೂಸುವ ಮುಮ್ಮಸ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಚಾತಿ-ಜಗಳಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಈ ಗುಂಬಪ್ಪನ ಗೊಡ್ಡಮೃತದಿಂದ ಹೊಸ ಕಳೆಯನ್ನು ತಾಳಿತು. ಇವನ ನೇತೃತ್ವವೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತವಾಗಿ ಇತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ.

'ವಂದಿಸು ಪುದಾದಿಯಲಿ ಗಣನಾಥನಾ,' ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯ ಬದಲಾಗಿ 'ವಂದಿಸುವೆನಾದಿಯಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನಾ' ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಗನು ಕುಣಿದು ಹಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನಿಗೂ ಗಣನಾಥನಿಗೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಾಮ್ಯ! ಗಣನಾಥನಂತೆ ಗುಂಬಪ್ಪನಿಗೂ ಮೂಗು ಉದ್ದವಾಗಿತ್ತೋ ಏನೋ? ಯಾಕೆಂದರೆ, ಬೇಕಾದ ವಿಷಯದ ವಾಸನೆ ಇವನಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು— ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕೇದೇ ಇವನಿಗೆ ಜನರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ 'ಪಕ್ಷದ ಲಕ್ಷ್ಯವು' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದು.

ನಿಜವಾಗಿ, ಮೂಲದಲ್ಲಿ 'ಪಕ್ಷದ ಲಕ್ಷ್ಯವು' ಎಂಬ ಹೆಸರು; ಎಂದರೆ— ಇವನು ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು, ಪಂಗಡಗಳನ್ನು, ಪಾರ್ಟಿ (party) ಗಳನ್ನು ಕಂಡವನು. ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ, ಒರೋ-ಬೋರ್ಡು ಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಇವನ ಅನುಭವ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳುವುದೇ? ಇವನಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 'ಎಂದೂ ಹಿಂದುದೀಳದ ಪ್ರಾಂತ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷವೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ವತಿಯಿಂದ ಇವನು

ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿವನೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ೧೯೧೨ರ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಪಕ್ಷ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನ ಸಮಾಜ ಸೇರಿತು ಅದರಲ್ಲಿ. 'ಇದಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿ?' ಎಸಬೇಡಿ. ಯಾಕೆಂದರೆ,

ಬೇಕಾದ ಪಕ್ಷವನ್ನು ನೇರುವ ಸಾಹಸಿಗನು, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಪಡದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನು—ಅರ್ಥಾತ್, ಅದನ್ನು ಮೇಲೆ ಬರಗೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಬುದ್ಧಿವಿಗ್ರಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ರಕ್ತವಿಲ್ಲ. ಅದೇಕೆ? ಮಾನವಮಾತ್ರರಿಗೇ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನಬಹುದು.

ಯೋ ಯೋ ಯಾಂ ಯಾಂ ತನುಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶ್ರದ್ಧಯಾರ್ಚತು-
ನುಚ್ಛತಿ |

ತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಚಲಾಂ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ತಾಮೇವ ವಿದಧಾಮ್ಯಹಂ ||

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

[illegible]

(Smallpox)

[illegible]

ఆ.వి. శాసనసభలో ప్రవచనం : 'సామెతలనుబట్టి అభివృద్ధి కలగలేదు. మౌనం అది, అంతరంగికంగా పోట్లాటలు ఆ దేశాన్ని బలహీనం చేయగలవన్నది, అభివృద్ధి అది తెలివైన నేతృత్వం కలగలవన్నది.' అని ప్రవచించారు.

ಬರೆದಿರುವರು. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರರ ಮೇಲೆಯೇ ಸಾವು ಭರವಸೆಯನ್ನಿಡೋಣ !

ಡಾಕ್ಟರರು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ “ ಗ್ಲೀಸರಾಯಿನ್ ಯುಕ್ತ ರಸಿಕೆಯನ್ನು ಕೈ ಮೇಲೆ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಕೆಲವು ದುಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳೂ ಆಗುವುವು ” ಎಂದು ವಿಧಾನಮಾಡಿರುವರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ:

(೧) “ ಈ ಜುಜ್ಜುಮದ್ದಿನ ಉತ್ಪಾದಕರಾದ ಜೇನರ್ ಅವರು, ಒಮ್ಮೆ ಮೈಲಿಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಬೇವಮಾಸದ ವರೆಗೆ ಮೈಲಿರೋಗದ ಅಂಚೆಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಈ ಜುಜ್ಜುವುದರ ಪರಿಣಾಮವು ೭ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಈಗಂತೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಲದ ಸಿಡುಬಿನ ಪಿಡುಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿರುವರು. ”

ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಆಯುಷ್ಯ ಉಂಟು. ಆ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಕಾಲಕಳೆದ ಅದರ ಅನುಭವವು ಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಯುಕ್ತವಾದ ಅನುಭವವೇ ಅದರ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವುದು. ಅದರಂತೆ ಜೇನರ್ ಅವರು, ಆಕಳ ಮೈಲಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾದ ಒಬ್ಬ ಗೌಳಗಿತ್ತಿಯ ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಯ ಮೇಲಿನ ಗುಳ್ಳೆಯ ರಸಿಕೆಯಿಂದ, ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮೊದಲ ಸಲ ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದರು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಆರವಾರಗಳ ತರುವಾಯ, ಅದೇ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸಿಡುಬುಬೇನೆಯ ಗುಳ್ಳೆಯಿಂದ ತೆಗೆಯಲಾದ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಚುಚ್ಚಲಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸಿಡುಬು ಬೇನೆ ತಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳ ತರುವಾಯ ಪುನಃ ಅದೇ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸಿಡುಬುಬೇನೆಯ ಗುಳ್ಳೆಯ ಪದಾರ್ಥದಿಂದಲೇ ಚುಚ್ಚಿದರು. ಅದರೂ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮೈಲಿಯ ರೋಗ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಸಿಡುಬುಬೇನೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಶಕ್ತಿಯು ಅಕಳಮೈಲಿಯ ಬೀಜದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರುವುದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಜೇನರ್‌ರು, ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಬೇವಮಾಸದ ವರೆಗೆ ಮೈಲಿಬೇನೆಯ ಅಂಚೆಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ವರೂಪೇನು ?

ಜೇನರರ ನಂತರ ಸೀಲ್ ಮ್ಯಾಬ್ಯಾಡಾಕ್ ಅವರು, ಮೈಲಿ ಬೇನೆಯ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಕರುಗಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿದರು. ಕರುಗಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಎದ್ದ ಗುಳ್ಳೆಗಳ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಚುಚ್ಚಲಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದವರು ಮೈಲಿಬೇನೆಯಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದು, ಈಗ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಸಮ್ಮತವಾದ ರಸಿಕೆ (Lymph)

ಯನ್ನು ಶಬ್ದರಾದ ಡಾಕ್ಟರರು, ಸುಧಾರಿಸಿದ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿಯ ವ್ಯಾಕ್ಸಾಯಿನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಕಳಿಸುವರು. ಈ ರಸಿಕೆಯಿಂದ ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಜನರು ಸಿಡುಬುರೋಗದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತರಾಗುವರು. ಇದು ಈ ರಸಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ತನ್ನಾರೆ ಮೈಲಿಯ ಪಿಡುಗು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ; ಇದು ಸಾಂಸರ್ಗಿಕ ರೋಗ. ಇದನ್ನು ಸಮೂಲ ನಾಶಮಾರುವುದೆಂದರೆ ಒಂದು ವರುಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿಸುವುದು; ಅಲ್ಲದೆ ರೋಗದ ಸಂಸರ್ಗವುಂಟಾಗದಂತೆ ಅಥವಾ ಹರಡದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು. ಇವೇ ಉಪಾಯಗಳು. ಅದುದರಿಂದ ಪಿಡುಗನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಮೈಲಿಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಅನುಭವದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಒಂದು ಸಲ ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ—ಪಿಡುಗಿನ ಉಪಟಳದಲ್ಲಿ—೭ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಈ ರೋಗ ತಗಲಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಈ ನಮ್ಮ ರಸಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೭ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಬಂಧಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ೭ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಯದ ವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರುವುದು ಜಗತ್ತಿನ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಿರುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸವಕಳಿಯೂ ಉಂಟು. ಪಿಡುಗು ಹಬ್ಬಿದಾಗ ಪ್ರಖರವಾದ ರೋಗಜಂతుಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹರಡಿ, ಈ ರೋಗಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಗುಣವು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ರೋಗಜಂతుಗಳ ಶಕ್ತಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ಣರೂಪದ ಬೇನೆಯು ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬಹುದು.

ಪಿಡುಗಿನ ಉಪಟಳದಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ವಿಷಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಕಡಿಮೆಯಾದ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ರೋಗಪ್ರತಿಬಂಧನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದೆಯೇ ಈ ಪುನಃ ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (Revaccination). ಇದನ್ನು ಪಿಡುಗು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು.

ಒಮ್ಮೆ ಸಿಡುಬುಬೇನೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಈ ರೋಗ ತಗಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬುಗೆ ಇತ್ತು. ಆದರೂ ಒಬ್ಬನೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಿಡುಬುಬೇನೆಯ ೨ನೆಯ ಸಲ, ೩ನೆಯ ಸಲ ಬರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ, ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃ ಬೇನೆಯು ಅಸಮರ್ಥವಿರುವುದೋ ಅದನ್ನು ಕೃತ್ರಿಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪೂರ್ಣ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಯಾವ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಕಂಡವರಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳಲು

ಧೈರ್ಯವಿದೆ: ಮೊದಲು—ಪುನಃ—ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸಿಡುಬುಬೇನೆ ತಗಲುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೇನರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈಗಿನ ವರೆಗೆ ನಡೆದ ಅನುಭವದ ವೃತ್ತಾಂತವು ಒಳಗೆ ದೊಡ್ಡದಿರುವುದು. ಆ ಅನುಭವದ ಪರೀಕ್ಷೆಯೇ ಒಂದು ಮಟ್ಟನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ಭೌಗೋಳಿಕಸ್ಥಾನದಿಂದ, ಹವಾಮಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ಜನರ ಆರೋಗ್ಯಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ಅನುಭವಗಳು ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಷೇಪಣೆಗಳ ಅಂಕಿ-ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷೇಪವೆಂದರೆ—
“ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೋಗಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಉಪಾಯವು, ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಅಪಾಯಕಾರಕವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ತೀವ್ರತರವಾದ ಅನೇಕ ತ್ಯಗ್ರೋಗಗಳೂ ಹುಟ್ಟುವುವು!”

ಇಂತಹ ಅಂಚೆಕೆಯನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಿ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಒಗಟವನ್ನು ಒಸರಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವರೇನೋ! ಅಪಾಯಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳೆಂದರೆ ಯಾವುವು? ತ್ಯಗ್ರೋಗಗಳೆಂದರೆ ಎಂತಹವು? ಇವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಒಂದ ರೋಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಅಳಿದು, ತೂಗಿ, ಬರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇತಿಹಾಸಗಳ ಅಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವು ಎರಡು ಚಳವಳಿಯವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಇತಿಹಾಸವು ಹಿಂದೆ ಸರಿದಂತೆ ಕಾಲವು ಮುಂದೋಡುತ್ತಿರುವುದು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಇಂದಿನನ್ನಾಕರ್ಯ.

ಜೆನರರು ಆಕಳ ಮೈಲಿಯ ರಸಿಕೆಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶೋಧವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಾಗ, ಆ ಕಾಲದ ಮಾನವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಆಕಳ ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಆಕಳಂತೆ ಆಗುವರೆಂದು, ಮನುಷ್ಯನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೋಡುಗಳಿದ್ದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿರುವರು. ಇದರಲ್ಲಿನು ಅರ್ಥವಿದೆ?

ಡಾಕ್ಟರ್ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಅಪಾಯಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮ—ತ್ಯಗ್ರೋಗಗಳೆಂದು ಒಂದು ಮಾನತೆಳೆದಿರುವರು. ಅದರೂ ಇವೆರಡೂ ಅಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಭವದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ—ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಕೃಚಿತ್ತಾಗಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಧನುರ್ವಾತವು, ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚುವುದರಿಂದಲೇ ಆಗದೆ ಚುಚ್ಚಿದ ಗಾಯವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಈ ಚುಚ್ಚಿದ ಗಾಯವನ್ನು—ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಸಣ್ಣ ಗಾಯದಂತೆ ತಿಳಿದು ಯೋಗ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವುದರಮೂಲಕ, ಯಾವುದೊಂದು ರೋಗದ ನೋಂಕು ತಗಲಬಹುದು.

ಚುಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಎದ್ದು ಮಾಯವೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಜ್ವರಬರುವುವು. ಆಗ ಉಪಚಾರವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಳಲುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರಿಂದ ಮೈಲಿ ತೆಗೆದನಂತರ ಅವು ಮಾಯವುವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಅಪಾಯಗಳೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮಧುಮೇಹದಂತಹ ರೋಗವಿದ್ದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಫರಂಗಿ ರೋಗದ ಗಾಯಗಳೂ ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ತ್ಯಗ್ರೋಗದ ಗಾಯಗಳೂ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿದರೆ ಮೂಲರೋಗಗಳ ಅಬ್ಬರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗಬಹುದು. ಇವು ನಮ್ಮ ರಸಿಕೆಯಿಂದ ಆಗುವುವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಬಿಂಬಿತ ತಪ್ಪು.

ರೋಗ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಚತುಕಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಮೈಲಿ ತೆಗೆಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಲಿಷ್ಟವಾಗಿಯೆ ಇರುವವೊ ಕಡಿಮೆ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಾಗಿರುವವೊ—ಅಥವಾ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುವವೊ ಎಂಬುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಪುನಃ ಮೈಲಿ ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡರೆಯೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ತೆಗೆದ ಮೈಲಿಗಳು ಎಳುವುವು. ಕಡಿಮೆ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಧಾರಣ ಉಬ್ಬುವುವು. ಒಲಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ತೆಗೆದ ಗಾಯಗಳು ಕೂಡ ಕಾಣಿಸದೆ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಬಾಡುವುವು.

ಕಲವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮೈಲಿ ತೆಗೆದರೆ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಯುಷ್ಯದ ವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಶಕ್ತಿಯು ಇದ್ದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಪರೀಕ್ಷೆಯೆಂದರೆ ಪುನಃ ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿಸಿಯೇ ನೋಡಬೇಕು. ಪುನಃ ಚುಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಅಪಾಯಗಳೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿಸುವಾಗ, ಮೈಲಿ ತೆಗೆಯುವವರ ಕರ್ತವ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಡಾಕ್ಟರು ಆಮೇರಿಕೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ, ೩೦೦ ಜನರಿಗೆ ಪಿಡುಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮಿಯೋಪಾಥಿ ಪುಡಿ ಕೊಟ್ಟು ರೋಗಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಒರೆದಿರುವರು. ಆ ಜನರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮೈಲಿ ಚುಚ್ಚಿದ್ದಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ನಿಜವಾದ ಸತ್ಯಾಂಶವು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಸಿಡುಬುಬೇನೆಯು ಅತಿ ಉಗ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಘಾತುಕವಾದ ರೋಗವಿರುವುದು. ಸಾವಿನ ಸಂಗಡ ಕುಸ್ತಿ, ಗದ್ದರೂ ಎದ್ದೊಪತೆ! ಆದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಒಳಿತಲ್ಲ. ಸಿಡುಬುರೋಗ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪಾಯವೆಂದರೆ, ಈಗಿನ ಗ್ಲೆಸರಿನ್ ಯುಕ್ತವಾದ ಆಕಳ ಮೈಲಿಯ ರಸಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಥಮ (Primary)—ಪುನಃ—(Re) ಮೈಲಿ (Vaccination) ಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು!

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾ ರ

೫೮. ಅರತಿ (ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕನ್ನಡ ಕತೆಗಾತಿಯರ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ವೇವುಂಡಿ ವಲ್ಲಾಭಿ ಮತ್ತು ಕುಲಕರ್ಣಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಅವರು. ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೮೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೫೯. ಧಾರವಾಡದ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯ ವರದಿ ಮತ್ತು ಅಮುವ್ಯಯ (Report and Accounts); ೧೯೪೦ ನೆಯ ದಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳವರೆಗಿನದು.

೬೦. ಯುನೈಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯ ಎರಡನೆಯ ಅಧಿಕೃತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ (The Second Actuarial Valuation) ವರದಿ (೧೯೪೦).

ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ; ಕನ್ನಡಿಗರ ಈ ಸಂಪತ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಗತಿಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಎನಿಸುವುದು. ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಷ್ಟದ—ಕಾರಣ—ಕಾಲವಿದು. ಅನೇಕ ಎಡರು—ತೊಡರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಪರೀತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚಾಲಕರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ಕರ್ತೃತ್ವ-ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲೇಬೇಕು. ಜಯಂತಿಯ ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಮಂಗಳ ನೀಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಬರೆದ 'ಧಾರವಾಡದ ಕುಂಡಲಿ' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಅನೇಕರು ಓದಿರಬಹುದು. ಆದರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜನೀಯಬರಿಹವೇನಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನವರು

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಯುನೈಟೆಡ್ ಕ. ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯ ಹೆಸರೂ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಅನೇಕ ವಿಮಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಯು.ಕ.ಇ. ಕಂಪನಿಯ ಪ್ರಗತಿ ಇರುವೆಗಾಲಿನಿಂದ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ನಾವೂ ಒಪ್ಪುವೆವು; ಆದರೆ ಈ ಮೆಲುನಡೆಗೆ ಕಾರಣವು ಕಂಪನಿಯ ಸಂಚಾಲಕರೇ ಅಲ್ಲ; ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿಮಾನರಾಹಿತವೂ ಉಪೇಕ್ಷಾ-ಬುದ್ಧಿಯೂ ಒಳಜಗಳಗಳೂ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ದುರ್ಗುಣದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಈ ವಿಮಾ ವ್ಯವಹಾರದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಿಂದ ಗಾಡಿ-ಗಟ್ಟಳೆ ದುಡ್ಡು ದಿನದಿನವೂ ಪರದೇಶಗಳಿಗೂ ಪರಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೂ ಹೋಗುವುದು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದರೆ, ಅದೆಲ್ಲ ಹಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗದೇನು? ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಇನ್ನೇನನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಮಾ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ! ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ; ನಾಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಯುನೈಟೆಡ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯು ಹೇಗೆ ಹುಲ್ಲೆಯ ಹಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಿರಿ! ತಾವು ಯಾವ ಬಗೆಯ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗದೆ 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ವಿಮಾಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ! ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಲಿಕ್ಕೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ!' ಎಂದು ಅವಿಶ್ವಾಸದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಹಿತವೂ ಇಲ್ಲ. ಜನರ ನೆರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದು

ಸಂಚಾಲಕರ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆನಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವ ಕಂಪನಿಗಳೂ ಉನ್ನತಿದಶೆಯನ್ನು ತಳೆಯುವವು. ಯು. ಕ. ಇ. ಕಂಪನಿಯೂ ಅಂತಹ ಉನ್ನತಿಯ ಪದಕ್ಕೇರುವಂತಹ ಸಮಯ ಬೇಗನೆ ಬರಲಿ!

೬೧. ಪಂಪನಾಣಿ (ಪಂಪ ಮಹಾ-ಕವಿಯ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಹಬ್ಬದ ಕಾಣಿಕೆ). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಟನೆ. ' ಕನ್ನಡನುಡಿ 'ಯೊಂದಿಗೆ ' ಪೂರಕ ' (Supplement) ವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬ ಪುಟಗಳು.

' ಪಂಪನ ಪೆಂಪು ' ಎಂಬ ಇದರ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪಂಪನ ಗೌರವವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಹಾಡಿದ ನಾಗರಾಜ, ಮಧುರ, ಪಂಪ, ' ಶ್ರೀ ' ಮೊದಲಾದವರ ಪದ್ಯ-ವಚನ ಭಾಗಗಳುಂಟು. ಮುಂದಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಯ ಕಾವ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಅಯ್ಯತೆಗೆದ ಪದ್ಯಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಪವಣಿಕೆಯುಂಟು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರಲ್ಲಿಯೇ ಪಂಪನ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನವಿದು. ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಉಚಿತವೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವೂ ಆಗಿದೆ.

೬೨. ಸುದರ್ಶನ (ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ೨ನೆಯ ಮುದ್ರಣ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ' ಆನಂದಕಂದ '. ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪೪ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧೪-೦.

ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಗಿಂತ ಈ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿದೆಯಲ್ಲದೆ; ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಬರೆದು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಿತವಾದುದು. ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಸ್ತೃತ ವಿಮರ್ಶೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಗುಂಡನ ಗುರಿ

“ನನ್ನೆಸಾ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಾ.. ಬಂದೇರಾ ಯರ! ನಾ ಹಾದೀಹಿಡಿದು ಬರತಿದ್ದೆ. ರಂವ್ ಅಂತ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಒಗಿದುಬಿಟ್ಟು!”

“ಅಂ? ಎಲ್ಲಿ ತಗಲಿತು ನಿಮಗದು?”

“ತಗಲಿಲ್ಲ.. ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪದರೊಳಗಣ ಕಪ್ಪಿತು..”

“ಸರಿ ಸರಿ! ತಿಳಿದ್ದಾಂಗಾಯ್ತು ಬಿಡಿರಿ! ಕಲ್ಲು ಒಗಿದಾಂವ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಗುಂಡಾ ಅಲ್ಲ— ಅವನ ಗುರಿ ಎಂದೂ ತಪ್ಪತಾ ಇರೂದಿಲ್ಲೇನೈಸಾ!”

* * *

ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ

ಅಕೆ:—ಉರೊಳಗ ಹಿಂದೀ ಪಾಠದ ತರಗತಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಗ್ಯಾವಂತ. ನಾನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿಸಬೇಕಂತ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡೀನಿ! ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ಅದು!

ಅತ:—ಸರಿ, ಪ್ರಾಂತಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿನಗೆ ಬರತಡ; ನನಗ ಸಾಕುಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗೇದ! ಇನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರ

ಭಾಷಾ ಹಿಂದೀ ಒಂದು ಕಲಿತಮ್ಮಾಲಂತೂ ತೀರೇಹೋಯ್ತು! ನನಗ ಮನಿಗೆ ಬರಗೊ ಡದ ಹಾಂಗೇ ಮಾಡಿಬಿಡತೀ ಆಯ್ತು!

* * *

ಕಾರಣ ನಿರಾಸಾಂಸೆ

ಹೆಂಡತಿ! ಚಿಕ್ಕಿತ್ತಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಗಂಡ ನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು:

“ಅಲ್ಲಾಂದೆ! ಪೂರ್ವ ಕಾಲದೊಳಗ ಹೆಂಡಂದಿರು ಗಂಡಂದಿರ ಶವದ ಕೂಡ ಸತೀ ಹೋಗತಿದ್ದರಂತ! ಅದನ್ನ ಸರಕಾರದವರು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರಂತ! ಅದ್ಯಾಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರು?”

ಗಂಡ ಸಹಜಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ:

“ಯಾಕೆಂದರೆನು? ರಾತ್ರಿ ಸತ್ತು ಹೋದರೂ ಹೆಂಡಂದಿರು ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಬಿಡೂದಿಲ್ಲಂತ, ಗಂಡಸರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಸರಕಾರ ದವರ ಕಡೆ ಶಿಷ್ಟಮಂಡಳ ವಳಿಸಿ ವಕರರು ಮಾಡಿದರಂತ; ಅದಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರಂತ!”

* * *

ಗಾದೆಯ ಮಾತಿನ ಗೊಡಾರ್ಥ

ತಂಗಿ:—‘ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಚಾಕಿ ಮನೆ ಮಂದಿಗೆಲ್ಲಾ’ ಅಂದರೇನಣ ಗುಂಡಕ್ಕಾ?

ಅಕ್ಕ:—ಯಾಕ, ಅದರ ಅರ್ಥ ಯಾಕ ಬೇಕಾಯಿತು ಈಗ?

ತಂಗಿ:—ಈಪೊತ್ತ ನಮ್ಮ ಸಾಲ್ಕಾಗ ಏನಾಯಿತಂತೀ! ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನೊಳಗ ಕಾಶಿ ಇಲ್ಲ? ಅಕೀ ಹೆಣೆಯೂ ಸೂಜೀ ತೊಗೊಂಡು ನನ್ನ ಗಂಟಿನೊಳಗ ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನ ಕಾಶಿ ಹುಡುಕಿ ಹೊರಗ ತೆಗೆದಳು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕವರು ಅಂದರು: ‘ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಚಾಕಿ ಮನೆಮಂದಿಗೆಲ್ಲಾ!’ ಅಂತ!

* * *

ಉತ್ತತ್ತಿಯ ಲೆಕ್ಕ

“ಏ, ಒಳಗಿನನ್ನ ಉತ್ತತ್ತಿ ಒಂದು ನಾಲೆ ಮತ್ತು ಎಣಿಸಿಕೊಂಡು ತೊಗೊಂಡು ಬಾರಸ!”

“ಯಾಕ? ನಲವತ್ತು ಉತ್ತತ್ತಿ ಯಾಕ ಬೇಕಾದೂ ಈಗ.. ಅಡ್ಡವ್ಯಾಞ್ಯದೊಳಗೆ?”

“ನೋಡು ಗುಂಡಾ, ಅವರ ಮಾಸ್ತರು ಮನೀ ಲೆಕ್ಕಾ ಒಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರ ಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತಾರೆ: ‘ಒಂದು ಉತ್ತತ್ತಿ ತಿನ್ನ ಲಿಕ್ಕೆ ೧೫ ಮಿಣಿಟು ಹತ್ತುತಾವ; ಅದರೆ ಏಂ ಉತ್ತತ್ತಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವೇಳೆ ಬೇಕು?’ ಅಂತದೂ ಆ ಲೆಕ್ಕ. ಗುಂಡಾಗದನ್ನ ತಿಳಿಸ ಬೇಕಾಗೇದ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಗಡಿಯಾಳಾ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕಾಗೇದ!”

* * *

(೩೨ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

ಗಂಧರ್ವವಿವಾಹಪೂರ್ವ ಎಂದು ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎರಡೂ ಅಲ್ಲ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಅತಕ್ಕ ಎಂದೇ ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಿತ ಮತ. ಅದರಂತೆಯೇ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವಾಗಲಿ, ಸ್ವಯಂವರವಾಗಲಿ ಇವೂ ಕೂಡ ನಿರುಪ ಯೋಗಿಗಳಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಮಾತ್ರ. ಇಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ! ನಾನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ನೋಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ‘ನಿಮ್ಮ ಬೇವನದ

ಸಹಚಾರಿಯನ್ನು ನೀವೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು!’ ಎಂಬ ಎನ್ನೋ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದೆ.

ವಿಶೇಷ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವೆ.

ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಂಗಡಿಗ.
ವಿನಯ ಜೋಶಿ.

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾ ರ

೫೪. ಆವತಿ (ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕನ್ನಡ ಕತೆಗಾತಿಯು ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ವೇವುಂಡಿ ವಲ್ಲೂರಿ ಮತ್ತು ಕುಲಕರ್ಣಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಅವರು. ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರಗ್ರಂಥಭಂಡಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೮೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೫೫. ಧಾರವಾಡದ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯ ವರದಿ ಮತ್ತು ಅಮುವ್ಯಯ (Report and Accounts); ೧೯೪೦ನೆಯ ದಿಸೆಂಬರ್ ತೀನೆಯವರೆಗಿನದು.

೫೬. ಯುನೈಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯ ಎರಡನೆಯ ಅಧಿಕೃತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ (The Second Actuarial Valuation) ವರದಿ (೧೯೪೦).

ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಈ ಸಂಪತ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಗತಿಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆವೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಎನಿಸುವುದು. ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಷ್ಟದ-ಕಾತದ-ಕಾಲವಿದು. ಅನೇಕ ಎಡರು-ತೊಡರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ವಲಿಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ವಿಪರೀತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚಾಲಕರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲೇಬೇಕು. ಜಯಂತಿಯ ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಮಂಗಳ ವೀಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಒರೆದ 'ಧಾರವಾಡದ ಕುಂಡಲಿ' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಆನೇಕರು ಓದಿರಬಹುದು. ಆದರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಣೆಯುಬರಹವೇನಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವರು

ಜಿನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಯುನೈಟೆಡ್ ಕ. ಇನ್ಸೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯ ಹೆಸರೂ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಅನೇಕ ವಿಮಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಯು.ಕ.ಇ. ಕಂಪನಿಯ ಪ್ರಗತಿ ಇರುವೆಗಾಲಿನಿಂದ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುವೆವು; ಆದರೆ ಈ ಮೆಲುನಡೆಗೆ ಕಾರಣರು ಕಂಪನಿಯ ಸಂಚಾಲಕರೇ ಅಲ್ಲ; ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿಮಾನರೂಪಿತ್ವವೂ ಉಪೇಕ್ಷಾಬುದ್ಧಿಯೂ. ಒಳಜಗಳಗಳೂ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ದುರ್ಗುಣದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಈ ವಿಮಾ ವ್ಯವಹಾರದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಿಂದ ಗಾಡಿ-ಗಟ್ಟಳೆ ದುಡ್ಡು ದಿನದಿನವೂ ಪರದೇಶಗಳಿಗೂ ಪರಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೂ ಹೋಗುವುದು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದರೆ, ಆದಿಲ್ಲ ಹಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗದೇನು? ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಇನ್ನೇನನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಮಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಸೇಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಬೇಕೆಷ್ಟೆ! ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ; ನಾಲಾಲ್ವಾರು ಮರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಯುನೈಟೆಡ್ ಇನ್ಸೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯೂ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು ಹಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಿರಿ! ತಾವು ಯಾವ ಬಗೆಯ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗದೆ 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ವಿಮಾಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ! ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ!' ಎಂದು ಅವಿಶ್ವಾಸದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಯಾವ ಹಿತವೂ ಇಲ್ಲ. ಜನರ ನೆರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದು

ಸಂಚಾಲಕರ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿಂದ ನಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವ ಕಂಪನಿಗಳೂ ಉನ್ನತದಶೆಯನ್ನು ತಳೆಯುವುವು. ಯು. ಕ. ಇ. ಕಂಪನಿಯೂ ಅಂತಹ ಉನ್ನತಿಯ ಪದಕ್ಕೇರುವಂತಹ ಸಮಯ ಬೇಗನೆ ಬರಲಿ!

೫೭. ಪಂಪವಾಣಿ (ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿಯ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಹಬ್ಬದ ಕಾಣಿಕೆ). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಟನೆ. 'ಕನ್ನಡನುಡಿ'ಯೊಂದಿಗೆ 'ಪೂರಕ' (Suppliment) ವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬ ಪುಟಗಳು.

'ಪಂಪನ ವೆಂಪು' ಎಂಬ ಇದರ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪಂಪನ ಗೌರವವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಹಾಡಿದ ನಾಗರಾಜ, ಮಧುರ, ಪಂಪ, 'ಶ್ರೀ' ಮೊದಲಾದವರ ಪದ್ಯ-ವಚನ ಭಾಗಗಳುಂಟು. ಮುಂದಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಯ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಆಯ್ದುಕೆಗೆದ ಪದ್ಯಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಪವನಿಕೆಯುಂಟು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರಲ್ಲಿಯೇ ಪಂಪನ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನವಿದು. ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಉಚಿತವೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವೂ ಆಗಿದೆ.

೫೮. ಸುದರ್ಶನ (ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ೨ನೆಯ ಮುದ್ರಣ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. 'ಅನಂದಕಂದ'. ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪೪ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧೪-೦.

ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಗಿಂತ ಈ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿದೆಯಲ್ಲದೆ; ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಬರೆದು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಿತವಾದುದು. ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ವಿಸ್ತೃತ ವಿಮರ್ಶೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಗುಂಡನ ಗುರಿ

“ ಏನೇನಾ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಾ.. ಬಂದೇರಾ ಯರ! ನಾ ಹಾದೀಹಿದಿದು ಬರತಿದ್ವಿ. ರಂವ ಅಂತ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಒಗಿದುಬಿಟ್ಟಿ!”

“ ಅಂ? ಎಲ್ಲಿ ತಗಲಿತು ನಿಮಗದು?”

“ ತಗಲಲಿಲ್ಲ.. ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪದರೊಳಗಣೆ ತಪ್ಪಿತು.. ”

“ ಸರಿ ಸರಿ! ತಿಳಿದ್ದಾಂಗಾಯ್ತು ಬಿಡಿರಿ! ಕಲ್ಲು ಒಗಿದಾಂವ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಗುಂಡಾ, ಅಲ್ಲ— ಅವನ ಗುರಿ ಎಂದೂ ತಪ್ಪತಾ ಇರೊದಿಲ್ಲೇನೇನಾ!”

ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ

ಅಕ್ಕಿ:— ಉರೊಳಗ ಹಿಂದೀ ಸಾತದ ತರಗತಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಗ್ಯಾವಂತ, ನಾನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿಸಬೇಕಂತ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡೀನಿ! ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ಅದು!

ಅತ್ತ:— ಸರಿ, ಪ್ರಾಂತ್ಯಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿನ್ನಗೆ ಬರತಡ; ನನಗ ಸಾಕುಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗೇದ! ಇನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರ

ಭಾಷಾ ಹಿಂದೀ ಒಂದು ಕಲಿತ ಮ್ಯಾಲಂತೂ ತೀರೇಹೋಯ್ತು! ನನಗ ಮನಿಗೆ ಬರಗೊ ಡದ ಹಾಂಗೇ ಮಾಡಿಬಿಡತೀ ಆಯ್ತು!

* * *

ಕಾರಣ ಮೀಮಾಂಸೆ

ಹೆಂಡತಿ! ಚಕಿತ್ಸಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಗಂಡ ನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು:

“ ಅಲ್ಲಾಂದ್ರೆ! ಪೂರ್ವ ಕಾಲದೊಳಗ ಹೆಂಡಂದಿರು ಗಂಡಂದಿರ ಶವದ ಕೂಡ ಸತೀ ಹೋಗತಿದ್ದರಂತ! ಅದನ್ನ ಸರಕಾರದವರು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರಂತ! ಅದ್ಯಾಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರು?”

ಗಂಡ ಸಹಜಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ:

“ ಯಾಕೆಂದರೇನು? ತಾವು ಸತ್ತು ಹೋದರೂ ಹೆಂಡಂದಿರು ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಬಿಡೊದಿಲ್ಲಂತ, ಗಂಡಸರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಸರಕಾರ ದವರ ಕಡೆ ಶಿಷ್ಟಮಂಡಳ ಕಳಿಸಿ ತಕರಾರು ಮಾಡಿದರಂತ; ಅದಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರಂತ!

* * *

ಗಾದೆಯ ಮಾತಿನ ಗೊಥಾರ್ಥ

ತಂಗಿ:— ‘ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಚಾಳಿ ಮನೆ ಮಂದಿಗೆಲ್ಲಾ’ ಅಂದರೇನಣ ಗುಂಡಕ್ಕಾ?

ಅಕ್ಕ:— ಯಾಕ, ಅದರ ಅರ್ಥ ಯಾಕ ಬೇಕಾಯಿತು ಈಗ?

ತಂಗಿ:— ಈವೊತ್ತ ನಮ್ಮ ಸಾಲಾಗ ಏನಾಯಿತಂತೀ! ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನೊಳಗ ಕಾಶಿ ಇಲ್ಲವ? ಅಕ್ಕಿ ಹೆಣೆಯೂ ಸೂಜಿ ತೊಗೊಂಡು ನನ್ನ ಗಂಟಿನೊಳಗ ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನ ಕಾಶಿ ಹುಡುಕಿ ಹೊರಗ ತೆಗೆದಳು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕವರು ಅಂದರು: ‘ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಚಾಳಿ ಮನೆಮಂದಿಗೆಲ್ಲಾ!’ ಅಂತ!

* * *

ಉತ್ತತ್ತಿಯ ಲೆಕ್ಕ

“ಏ, ಒಳಗಿನನ್ನ ಉತ್ತತ್ತಿ ಒಂದು ನಾಲೆ ವತ್ತು ಎಣಿಸಿಕೊಂಡು ತೊಗೊಂಡು ಬಾರಲೆ!”

“ ಯಾಕಣ? ನಲವತ್ತು ಉತ್ತತ್ತಿ ಯಾಕ ಬೇಕಾದೂ ಈಗ.. ಅದ್ದವ್ಯಾರ್ಯಾದೊಳಗ?”

“ ನೋಡು ಗುಂಡಕ್ಕಾ! ಅವರ ಮಾಸ್ತರು ಮನೀ ಲೆಕ್ಕಾ ಒಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರ ಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತಾರೆ: ‘ಒಂದು ಉತ್ತತ್ತಿ ತಿನ್ನ ಲಿಕ್ಕೆ ೧೫ ಮಿನಿಟು ಹತ್ತುಕಾವ; ಆದರೆ ೯೦ ಉತ್ತತ್ತಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವೇಳೆ ಬೇಕು?’ ಅಂತದಣ ಅ ಲೆಕ್ಕ. ಗುಂಡಕ್ಕಾಗದನ್ನ ತಿಳಿಸ ಬೇಕಾಗೇದ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಗಡಿಯಾಲಾ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರ ಯೋಗ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕಾಗೇದ!”

* * *

(೩೨ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

ಗಂಧರ್ವವಿವಾಹವೋ ಎಂದು ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಸ್ಸ ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎರಡೂ ಅಲ್ಲ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಅತಕ್ಕ ಎಂದೇ ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಿತ ಮತ. ಆದರಂತೆಯೇ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವಾಗಲಿ, ಸ್ವಯಂವರವಾಗಲಿ ಇವೂ ಕೂಡ ನಿರೂಪ ಯೋಗಿಗಳಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಮಾತ್ರ. ಇಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ! ನಾನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ನೋಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ‘ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದ

ನಹಚಾರಿಜೆಯನ್ನು ನೀವೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು!’ ಎಂಬ ಎಷ್ಟೋ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದರೇ ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದೆ.

ಎಶೇಷ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವೆ.

ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಂಗಡಿಗ.
ವಿನಯ ಜೋಶಿ.

೪೬. ತಮಿಳು ಕತೆಗಳು

ಅಭುದಿಕ ತಮಿಳು ಕತೆಗಾರರ ಕೆಲವು ಕತೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ ಸಂಗ್ರಹವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಕಥಾವಳಿಯ ೨ನೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆ ಬೆಲೆ ೦.೧೫-೦.

ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ವಾಚ್ಯತೆ, ಬಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಾರಿತ ಬಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಳಿಯುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ. ಮಾನವನ ಮನದ ಹೊಸದಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಎರಕಹೊಯ್ದು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಏನವಾದರೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಣಿದ ಮನವನ್ನು ತಣಿಸುವಂತಹ ಅದ್ಭುತವಿಲ್ಲದಿದ್ದು-ಹಾಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಬಹುಜನ ಸಾಹಿತ್ಯಕರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯತಂತ್ರವೊಂದು ಯುಕ್ತವಾದ ವಾಹಕವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಎಂತಲೇ ಈಗ ಅಭಿಜ್ಞರಾದ ರಸಜ್ಞರು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಿಯುವರು; ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಧಾರಣೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಪ್ರಚಾರಕರು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವರು; ಅದರ್ಶವಾದವನು, ಉಪದೇಶಿಸಲು ಮೊರೆಬಿ ಗುರುವರ್ಗದವರೂ ಸಣ್ಣ ಕತೆ ಓದಿಯುತ್ತಿರುವರು; ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ದಡಿಯಿಂದ ದೊರೆ ಭಕ್ತರೂ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಸಾಧನವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ತಮಿಳು ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಸಾವು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ಒಂಟತ್ತು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯು ಪ್ರಾರಂಭ

ದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಕಥಾಲೇಖಕರ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪರಿಚಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು — ಈ ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ — ಇದರಲ್ಲಿರುವುದೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಮೊದಲನೆಯಕತೆ 'ರಾಮರಾಯನ ಗುಡಿ' ಎಂಬುದು. ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು. ರಾಮರಾಯನೆಂದರೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಮರಾಯನೆ. ಕತೆಗಾರರ ಕತೆಗನು ಬೇಕಾದುದರಿಂದ, ತಾಳಿಕೊಟ್ಟಿಯ ಯುದ್ಧವಾದ ಮೇಲೂ ಅವನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ 'ರಾಮನಗರ' ಎಂಬ ವಿಜಯನಗರದ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೂ ಉರಲ್ಲಿ ಆಳಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಮುಂದು ಕ ರಾಮರಾಯನದೊಂದು ಸ್ತೋತ್ರಭಂಗದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕತೆಯೆಂದು ಭ್ರಮೆಯುಂಟಾಗುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪವಣಿಸಿರುವರು.

ರಾಯದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರನಾದ ಭರತರಾಯ ರಾಮರಾಯನ ಶತ್ರು. ಅವನ ಮನೆಯವರು ಒಂದು ಸಲ ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು, ಹಿಡಿದು ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವರು. 'ಮಂಜರಿ' ಎಂಬವಳು ಭರತರಾಯನ ಮಗಳು. ರಾಮರಾಯನ ತಮ್ಮ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಪ್ರಣಯಿನಿ. ಈ ಮಾತು ರಾಮರಾಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಮುಂದು ಕ ರಾಮರಾಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ನೊಳೆದೊಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಮಂಜರಿ ತನ್ನ ಮಾತು-ಕತಿ-ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ರಾಮರಾಜನ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಮರವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ರಾಮರಾಯ ನದೀ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೃದಯದೇವಿಯ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಸುಂದರ ಮಂದಿರವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಭರತರಾಯನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಮಂಜರಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ತನ್ನ ವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಂಜರಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ಪ್ರಣಯಿನಿಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಆಗ ರಾಮರಾಯ ಕಟ್ಟಿದ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡಹಿಸಿ ಬಿಡುವನು. ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಇಂದಿನ ಕಾಲದವನೊಬ್ಬ — ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ನಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿರುವವನೊಬ್ಬ — ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿರುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆಗಿಂತ ರಂಜಕತೆ (ರೋಮಾನ್ಸ್) ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ರಂಜಕತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕತೆಗಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುವು. 'ಸಂಗೀತ' 'ಬಂಜೆಯ ಮಗ' 'ಇದಿರಾಳಿ' 'ತ್ಯಾಗ' 'ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದರೀತಿಯಿಂದ ರಂಜಕತ್ವೀಯ ಕನಸುಗಳೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. 'ಕಲಾಕಾರನ ತ್ಯಾಗ' ಎಂಬ ಕತೆ ಕೂಡ ಇದೇ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಬಹುದಾದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುರುಗನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಡಿಲವಾದುದರಿಂದ, ರಂಜಕತೆಯ ಒಣ್ಣು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

'ಕಾಗದವೂ ಕಣ್ಣಿರೂ' ಎಂಬ ಕತೆಯಲ್ಲಿ 'ಹೆಂ. ಗಂ.' ಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಣೆ ಎಂತೆಂತಹ ಅದರ್ಶವಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣದ ಪಾಠವೊಂದನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಂತ್ರಿ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ 'ದೇವಾನಿ' ಎಂಬ ಕತೆಯು, ಈ ಮೊದಲೆಯಾವುದೊ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ; ನೆಯ್ಗೆಯವರ ಕುಟುಂಬವೊಂದು ಉದ್ಯಮ ದೊರೆಯದುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಪತನದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಸರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. 'ತೀರದ ಹಲುಬು' ಎಂಬ ಕತೆಯೂ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣದ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು

ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆಂದು. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಒದಗಿದ ಒತ್ತಾಯದ ಬಹುದಿಸದ ಸಹವಾಸದಿಂದ; ಎಂತಹ ಕುರೂಪಿ-ಕುರೂಪಿಣಿಯರಲ್ಲೂ ಆತ್ಮೀಯಭಾವ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ—ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಈ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದಾದ 'ಹಾಲಿನವನು' ಎಂಬುದನ್ನು ಸಣ್ಣ ಕತೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರವೆಂದು ಯಾರೂ, ಒಮ್ಮೆ ಓದಿದೊಡನೆ ಒಪ್ಪಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಒರೆದ ಶ್ರೀ. ವೀರರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖಕರೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವರು. ಇವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿಯ ಸುಖ ಪಾಶ್ಯದ ರೀತಿ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಬೇಗನೆ ಕಾಫಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಲಿನವನು ಒಂದು ಹಾಲು ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ, ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯೂ ಎಂತೆಂತಹ ಪ್ರಳಯ ನಡೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು, ಇವರ ಸಹಜಸುಂದರವಾದ ಶೈಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಹಾಸ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ತೋರಿಸಿರುವುದು. ಇವರ ಲೇಖನದ ಪ್ರಾರಂಭ ಹೀಗಿದೆ:

“ಎಂಟು ನಾಯಿಗಳು, ಒಂಬತ್ತು ತೋಳಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ನರಿಗಳು, ಮೂರು ಸಿಂಹಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಹುಲಿಗಳು, ಐವತ್ತು ಕೋತಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ, ಓಪಲ್ ಪಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆಸಮನೆ ಕೂಗಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಹೇಗಿರುವುದೋ ಹಾಗಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆ. ಕಾರಣ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಹಾಲಿನವನು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ”

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಕತೆಗಳ ಸಮಯಾದ ಎಡೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ ಒಡಿಸಿ ಬಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

—‘ಕುಂಜವಿಹಾರ’

೩೨ ಅರಣ್ಯನೀಯ

(ಅನುವಾದಿತ ಕಾದಂಬರಿ)

ಮೂಲ ಲೇಖಕರು: ಶರಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರು. ಅನುವಾದಕರು: ಸಿ. ಕೆ. ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡತೆಯನ್ನು ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುವಾದದಿಂದ ತುಂಬಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವವರು ಅನೇಕರು. ಪರಿಭಾಷೆಯ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳ ರಸದೂಟವನ್ನು ಆ ಭಾಷೆ ಬಾರದವರಿಗೆ ಖಣಬಡಿಸುವುದು ಅನುವಾದಕರ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಈ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಫಾಲಿಸುವುದು ತುಸು ಕಠಿಣ. ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದೂ ಒಂದು ಕಲೆ. ಮೂಲ ಲೇಖಕನ—ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆಯಾಗದಂತೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಂಸದಂತೆ ಹಾಲು ಸೇವಿಸಿ ನೀರು ತೊರೆಯುವ ನಿಶ್ಲೇಷಣಶಕ್ತಿಯು ಅನುವಾದಕನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಕಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಸವನ್ನಷ್ಟೆ ಸವಿಯಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಸಭಾಗವನ್ನು ಸವಿಯಲು ಜನ್ಮ ಸಾಲದೆಂದು ಸಾರುವಾಗ, ಕಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಕಸವಿವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೇ?

ಇದು ಶರಚಂದ್ರರ ಕೃತಿಯೇನೋ ನಿಜ. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೊದ್ದು ಹೋದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಬರುವುದು; ‘ಇದೇನು ಶರಚಂದ್ರರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಆವಧಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾದಂಬರಿಯೋ, ಅಥವಾ ಮೂಲದ ತಕ್ತಿಯನ್ನು ರಸವತ್ತಾಗಿ ತರಲು ಅನುವಾದಕರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೋ?’ ಎಂದು. ಶರಚಂದ್ರರ ಹೆಸರನ್ನು ಕಂಡು ಓದಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿ, ಓದು ತೊಡಗಿದಾಗ ‘ಇದರಲ್ಲೇನು ಇದೆ!’ ಎಂಬ ಉದಾಸೀನತೆ ತಲೆದೋರುವುದು.

ಇದೊಂದು ಸಮಾಜದ ಚಿತ್ರ. ವೈಧವ್ಯದ ಗೋಳು, ಕುರೂಪಿ ಕನ್ನೆಯರ ಮದುವೆಯಾಗದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ, ಒಡತನದ ಬವಣಿ, ರೂಢಿಯ ರಾಡಿ ಇವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದ ಚಿತ್ರವೊಂದು. ಯುವಕರು ರೂಪಕ್ಕೆ

ಮರುಳಾಗಬೇಕೋ—ಗುಣಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಬೇಕೋ ಎಂಬುದು ತೊಡಕುಬಂದಾಗ ‘ಗುಣವೇ ಗಣ್ಯವಾದುದು; ರೂಪವು ಕಳೆಗುಂದಲು ತಡೆಯಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಇದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಒಲವು. ಯುವಕ ‘ಅತುಲ’ನ ಪಾತ್ರದ ಚಿತ್ರವು ಸರಸವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥವು ಬೇವನದ ಮೂಲವೆಂಬ ತತ್ತ್ವವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ.

ಅನುವಾದದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಗು ಹು ಕಡಿಮೆ. ಮೂಲ ಲೇಖಕರ ವಾತಾವರಣವು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲದ ಶಕ್ತಿ-ಸಾರಭಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಆಶಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪೋಷಾಹಿಸಬೇಕು. —‘ನರಂಗ’

೧೩ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅನುವಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ವಿ. ಕೃಷ್ಣ-ಮೂರ್ತಿರಾಯರು. ಶಿವನೊಗ್ಗಿಯ ಕಾವ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಕಟನೆ.

ಮ. ಗಾಂಧಿಯವರ ಉಚ್ಚಲವಾದ ವೀರದೇವನವು ಬೊಡಲು ಪ್ರಕಟವಾದುದು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ. ಅದು ಅವರ ಕರ್ಮ-ಯೋಗದ ಸಾಧನಕ್ಕೇತ್ರ, ಅಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆಯೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಸುಂದರ ಶೈಲಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಂಥವದು. ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ—ಗಾಂಧಿಯವರ ತತ್ತ್ವದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿರಾಯರ ಕಾರ್ಯವು ಅಭಿನಂದನೀಯವಾದುದು. ಅನುವಾದದ ಕನ್ನಡದ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ರೀತಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಕಿವಿಗೆ ಹೊಸದ್ದೆನಿಸುವಂತಿದೆ: ಆದರೆ ಅರ್ಥಬೋಧೆಗೇನೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆತಂಕವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗ; ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೂ ಬೇಗನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಲೆಂದು ಹಾರಯಿಕೆ. ಸಂ...ಕ.

ಬಾಲ್ಯ ಬಿಡುಗಡೆ

ಜೀಗೆ ಬಲಿಯಿತು

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಅಮೇರಿಕೆಯು ತಾಳ್ಮೆ, ಕಾಯದೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡೆಯಿಂದ ಯುದ್ಧದ ಬೇಗೆಯು ಕೂಡಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ರಶಿಯಾ-ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಹಡಗುಗಳೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ರಶಿಯಾಗಳ ಬಂದರಗಳ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವುವು. ಎಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ರಶಿಯಾಗಳ ಕಸುವನ್ನು ಕಡೆಮೆಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಹಿಟ್ಟರನಿಗೆ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಹಡಗುಗಳನ್ನೇ ಮುಳುಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದಕಾಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಹಡಗುಗಳು ಶಸ್ತ್ರಸಜ್ಜಿದವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಇದಿರಿಸುವ ಹಡಗುಗಳ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರಸಜ್ಜಿತವಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಅಷ್ಟೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅಮೇರಿಕ-ಜರ್ಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸಾಗದಿದ್ದರೂ ಇವೆರಡು ದೇಶಗಳ ನೌಕಾಬಲವು ಇಂದಿನಿಂದ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಿಂತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು? ಒಂದು ಕಡೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ-ತತ್ವದ ಅಭಿಮಾನ, ಒಂದು ಕಡೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅಭಿಮಾನ-ಇವೆರಡು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅಮೇರಿಕೆಯ ನೌಕಾದಳವು, ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾದುವುದೆಂದು ಜೀಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೋಡಿ

ಅಮೇರಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಶಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು: 'ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮರಮುಖ (Front) ಸಿದ್ಧವಾದರೆ ಹಿಟ್ಟರನನ್ನು ಬೇಗ, ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಬಹುದು' ಎಂಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು. 'ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನು ಬೇರೊಂದು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಹಿಟ್ಟರನ ದಳವನ್ನು ಇದಿರಿಸಬೇಕು, ಎಂದರೆ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲು ಸಿಕ್ಕುವುದು' ಎಂದೂ ಈ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆದರೆ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದು

ವಿಷಯ. ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತರಲೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನು ಇದುವರೆಗೆ ತನ್ನ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಅವೆಲ್ಲ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು; ಎಂದರೆ, ಭೂಮಧ್ಯಸಮುದ್ರಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ, ತಪ್ಪಾಪ್ಪಸಂಗ್ರಹವನ್ನೂ ಸಾಗಿಸಲು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ನೌಕಾಶಕ್ತಿ ಈಗಿದೆ. ಒಂದು, ಉತ್ತರ ಅಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಶತ್ರುವಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸದೆಬಡೆಯಬಹುದು. ಇದರ ಮಹತ್ವವು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ, ಇನ್ನೊಂದು, ಬೆಲ್ಜಿಯಂನನ್ನು ತಿರುಚಿಯಾಗಿರಿಸಿ ಹಿಟ್ಟರನು ತುರ್ಕಸ್ತಾನದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿದರೆ, ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಭೂಮಧ್ಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುರ್ಕಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಿಂಬಲವಾಗಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಈ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೈನ್ಯವು ಯುರೋಪದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಟ್ಟರನನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಿಯಿಂದ ಇದಿರಿಸಬಹುದು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಲಿವಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೈನ್ಯವು ಸಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವೂ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯದೊಂದು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಾಪಾರಭೇದ

ಇದು, ಎರಡನೆಯದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವದ್ದು ಘಟನೆ ಬೇರೊಂದಿವೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟರನ ಆಟ ಮುಂದೆ ಸಾಗದಂತಾಗಿದೆ, ಹಿಮಗಾಲವೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಹಿಟ್ಟರನು ಅಲ್ಲಿ ತಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡ ಕ್ರಿಮಿಯಾ ಮತ್ತು ಯುಕ್ರೇನ್ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಿಮಗಾಲ ಮುಗಿವವರೆಗೆ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಮಾಸ್ಕೋ-ಲೆನಿನ್‌ಗ್ರಾಡ್‌ಗಳ ಮೋಹವನ್ನು ಹಿಟ್ಟರನು ಬಿಡುವಂತೆ ತೋರುವುದು. ಕ್ರಿಮಿಯಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸಿ, ಅಮೇರಿಕೆ ತುರ್ಕಸ್ತಾನದಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದರೆ? ಹಿಮಗಾಲದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ತೀರ ಉತ್ತರದ ವರೆಗೆ ಹಿಂದೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ, ತುರ್ಕಸ್ತಾನದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ತೀರ ಅವಶ್ಯವಾಗುವುದು. ಮತ್ತೆ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನೇ ತುರ್ಕಸ್ತಾನದ

ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಒರಬೇಕು! ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ- ಸೈನ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ನೌಕಾಬಲದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಮರೀನುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡನ್ನು ಕೆಲಕಾಲ ದೂರವಿಡಬಹುದೆಂದು ಅವನ ಆಶೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡವೇ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಇನ್ನು ಹಿಟ್ಟರನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮತ್ತೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಯುದ್ಧವು ಹಿಟ್ಟರನ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿ ಭೇದಿಸಿದೆ ಎನಬಹುದು.

ಹೊಸ ಹಂಚಿಕೆ

ಹಿಟ್ಟರನಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು, ಜಪಾನನ್ನು ಇಂಡೋ-ಚೀನಾ ಮತ್ತು ರಶಿಯಾಗಳ ಮೇಲೆ 'ಭೂ' ಬಿಡುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ ವ್ಯಾಸಿಫಿಕ (ಶಾಂತಿ) ಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ನ್ಯೂಝಿಲೆಂಡ್‌ನ ಸೈನ್ಯಗಳು ಸ್ವಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಂತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಳಿಯಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈಗ ಅಮೇರಿಕೆಯ ನೌಕೆಯು ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟರನ 'ಈ-ಯು' (E. U.) ಬೋಟುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಾಗ, ಜಪಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಂಧಿ, ದೊರಕಿದಂತಾಗುವುದು. ಕೊನೆಗೆ ರಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಜಪಾನು ಸಾಗಿದರೆ ಇತ್ತ ಹಿಟ್ಟರನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ವಿರಾಮ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ದೊರಕದಂತಾಗುವುದು. ಇದಿಲ್ಲ ಜಪಾನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವ್ಯಾಪಾರ. ಇನ್ನು ಜಪಾನನ್ನು ಹಿಂದಿಬ್ಬೇ ಹಿಟ್ಟರನು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದೇಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಸಹಾಯವೂರ್ತಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಮುಂಬೆ, ಇರಾಣ ಇರಾಕ್‌ನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಯುಕ್ತಿ. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಯುದ್ಧದ ಭೇತಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಎನಿಸಿದಂತೆ, ಹಿಂದೀ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ದೇಶದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಹಿಂದೀಯರು ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಸಮ್ರಾಜ್ಯದ ದೂರ ಈಗಾಗಲೇ ಯುದ್ಧ ಸಮಾಪ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಘೋಷಣೆಗಳು ಕೇಳಬರುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಯಾ ಘಟಕಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆದರಿಕೆಯ ನೆರಳನ್ನು ಕೆಡವಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೈನ್ಯದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಕಡಮೆಗೊಳಿಸುವುದೊಂದು ಹಿಟ್ಟರನೀತಿಯ ಬಾಣತನವಾಗಿದೆ.

ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ

ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದರಿಂದ 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧದ ಹೆದರಿಕೆ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ವ್ಯೂಹಮಹತ್ತ್ವವೆಂತಹದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೋದಸಲ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಆ-ಗಿಂತ ತಿಂಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಮುಂಬಯಿಯ ಗವರ್ನರವರ ಮುಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು

ನಿಯಮಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದವರನ್ನೇ ನಿಯಮಿಸಿ, ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರ್ಕಾರವೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ೧೯೪೨ನೆಯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಿನಿಂದ ಸರ್ ಜಾನ್ ಡಿಲ್ ಎಂಬವರು ಮುಂಬಯಿಯ ಗವರ್ನರರಾಗಿ ನೇಮಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು 'ಗವರ್ನರ್' ರಂತಹರ ಆಳಿಕೆಯ ಜಾಗೆಗೆ ನಿಯಮಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ—ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಇನ್ನು ಮುಂದಾಗಬಹುದಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಸುಭಾಷ ಬೋಸರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತು ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಆನು-ಲಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಂತಹ ಪರಸತ್ತೆಯ ಕೆಳಗಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ 'ಅಂತರ್ದ್ರೋಹ' (fifth column) ಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪದವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಶರು ಹಿಟ್ಟರನಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸುಭಾಷ ಬೋಸರನ್ನು ಯಾರೂ ಅಭಿನಂದಿಸಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಜರ್ಮನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಇದಿಲ್ಲವೂ ಯುದ್ಧ-ನೀತಿ. ಒಟ್ಟು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಹೇಗೆ ಸಮಾಪಿಸುತ್ತಲಿದೆ ಎಂಬುದರ ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೀ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿರಿ

ಮಹಾತ್ಮರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಒದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೋದಸಲ ನಾವು ಸೂಚಿಸಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಮಂಡಿತವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ನಮ್ಮ ಸೂಚನೆಯಂತೆಯೇ (!) ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. 'ಒಂದು ವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ತಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.' 'ಇದ ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈದಿಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದರು' ಎಂದು ಆಸೀಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಹಾಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. '೪೦ ಕೋಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ೬೦೦೦ ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳೆಂದರೆ ತೀರ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಪ್ರಮಾಣ' ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ನಿಜ. ಇದರರ್ಥ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಜೀವಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಆತುರವಿದೆಯೆಂದಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಜನತೆಯಿಂದ ದೊರೆತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಎಷ್ಟು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸೂಚನೆ ಓಗಿದೆ: ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾವ ಕರಾರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ೫೦ ರಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಉತ್ಸಾಹಭಂಗವಾಗಿರಲು ಸಾಕು. ಇದಲ್ಲದೆ—ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವೂ ಆಗದಿರುವಾಗ

ಮಿಕ್ಕ ಅಂಶವು ಜನರು ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗುವುದೇನು? ಅವರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಾತೆಂದರೆ—ಅನೇಕ ಉತ್ಸಾಹಿ ದೇಶಭಕ್ತರು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಾವು ಇದು ವರೆಗೆ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆತು ಬಿಡುವ ನಿರರ್ಥಕ ಎಂದು ಕಾಣಲಿ; ಇದಲ್ಲದೆ—ಯುದ್ಧವು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವೆಂದು ಸಮಾಪಿಸಿದುದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳೆಕಳೆಯಿಂದ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಒದಲಾಯಿಸಲು ಮುಂದಾಗುವ ಬುದ್ಧಿಭಕ್ತರೂ (ಜರಿಯ ದೇಶಭಕ್ತರಲ್ಲ) ಅವರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಧಾರವಾಡದ ಕುಂಡಲಿ

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಮಂಗಳವೀಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಧಾರವಾಡದ ಕುಂಡಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದರ ಕಾರ್ಯಾವಳಿಯ ಆವಯವನ ಕಾರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕೇಳಿರುವರು. ನಾವು ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಎಂದೋ ಗಣಿಸಿ ಗುಣಿಸಿ ಬಂದಿಟ್ಟಿರುವೆವು. ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು ನೋಡಿ! ಅಹುದಾದರಹುದನ್ನಿ; ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲವನ್ನಿ!

ದಿಕ್ಕು-ದಿಸೆಯಿಲ್ಲದ ಕ. ಏಕೀಕರಣ

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಜಾತಿಮತಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಭಾರತದ ಪುಟ್ಟಪಡಿ (Pocket edition) ಯಾದಂತಿದೆ. ಮಾರಟಗಾರ್ಯ ಜೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಜಾತೀಯತಾ ಭಾವನೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಳೆ ವಿರುದ್ಧವಿದೆ. ವೊಡಲು ತಮ್ಮತಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಜನವಳವು, ಸಗದು-ನೋಟ-ಗಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ತಾಳಿದ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜನತೆ ಜನವಳದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತು. ಅಮೇರಿಕ ಏಕೀಕರಣದ ಧೈರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳೂ ಒಂದಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು; ತರುವಾಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪಕ್ಷವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಜಾತೀಯತೆಯ ಅಸೂಯೆ-ಅಸಹ್ಯಗಳು ಅಳಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಂತದ ವಿಶಿಷ್ಟದೃಷ್ಟಿಪದಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಹಾಗಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತಾಭಿಮಾನ-ದೇಶಾಭಿಮಾನಗಳಿಗಿಂತ ಜಾತ್ಯಭಿಮಾನವೇ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹೊರಡಿಸಿ ನಿರಾಶೆಗೊಳ್ಳುವ ಪಂಥಕ್ಕೆ ನಾವು ಸೇರಬಹುದೆಂದು ಬಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಏಕೀಕರಣದ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅರ್ಥವಿಶ್ವಾಸ—ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತಾಭಿಮಾನ-ದೇಶಾಭಿಮಾನಗಳು ತೀವ್ರವಾಗದೆ ಜಾತ್ಯಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಏಕೀಕರಣದ ಚಳವಳಿ ತೋರಿಸದೇಕಾದಷ್ಟು ಹಟದ, ಉತ್ಸಾಹದ ಕಾರ್ಯ.

ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ. ಬೀದಿಗೆ ಬೀಸಾಡಿದ ಅನಾಥ ಕೂಸಿನಂತಾಗಿದೆ ಈ ಚಳವಳಿ. ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ; ಎತ್ತಿದವರು ಕೂಡ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನವರು ಎನೆಂದಾರಂಬ ವ್ಯವಹಾರದ ಅನುಕೂಲತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಇಂತಹ ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಂತಾಭಿಮಾನವು ನಮ್ಮನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೊಣೆ ?

ಇನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಬೇಕೆ? ಅಖಿಲಭಾರತೀಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುತ್ವವನ್ನು ಬಯಸುವ ಬಂಟರ ಒಹಳ; ಪರಪ್ರಾಂತದವರೆದುರು ಹಿರಿಯತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಬಹುಜನ ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೂ ಅಖಿಲಭಾರತೀಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ಮುಂದಾಳು ಎನಿಸಲಿಲ್ಲ; ಪರರಿಗಾಗಿ ಸಾಕಾದ ತತ್ತ್ವದಿಂದ ತನ್ನವರನ್ನು ಉಳಿಸಲಿಲ್ಲ! ಯಾಕೆ? ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಇದೆ, ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದೆ, ಆದರೂ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾಕೆ? ನಮ್ಮಗುತೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ತೋರಿಸುವುದು. ಹೊರಗೆ ಮುಂದಾಳುತ್ವವನ್ನು ಬಯಸುವ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ; ಮಂದಿಗಾಗಿ ಪಡೆದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಎರಡನೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನವು ತಮ್ಮದೆ ಸೊತ್ತು (Monopoly) ಎಂಬ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿ ಸಲ್ಪಡುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇಂದಿಗೂ ಜಾತಿ-ಭಾವನೆಗೆ ಎಡೆಗೊಡುವ, ಜಾತೀಯತೆಯ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರುವ ಧೋರಣೆ, ವ್ಯತ್ಯ, ಲೇಖನ ಕಂಡುಬರುವವು! ಕೇವಲ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿ ಕೈಂದೇ ಮುನಿಸಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗರ ಸಂವೇದನಾಸೂತ್ರವು ಸುದ್ದಿಯೇಲಿ ಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಮುಂದಾಳುಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುವುದರಿಂದ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಅನೇಕ ಹಿಂದಾಳುಗಳು ಅದೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ!

* * *

ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ; ಯಾವ ಚಳವಳಿಗೂ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಧಾರವಾಡದ ಆಶಾವಾಗದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆದೋರುತ್ತವೆ; ಸುತ್ತಣ ವಾತಾವರಣದ ದೋಷದಿಂದ ಆ ಮೊಳೆಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಮರಿಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಮ ಗು ವಿನ

ವೃದು

ಚರ್ಮಕ್ಕಿ

★

ಬೇ

ಕಾ

ದು

ದು

★

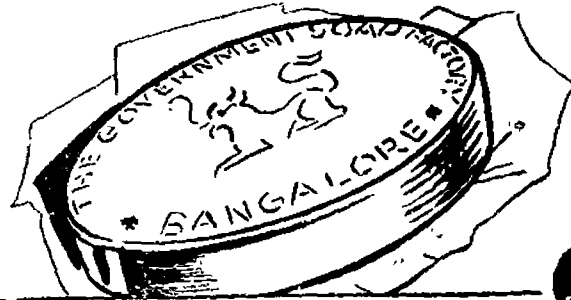
ಶುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಮೃದುವಾದ ಬಂದು ಸಾಬೂನು. ಮತ್ತು ಆ ಸಾಬೂನು ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಔಷಧಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಗಂಧದ ಸಾಬೂನಿನಲ್ಲಿ ಇವೆರಡು ಗುಣಗಳೂ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ಸಾಬೂನು ಚರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಕಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

★

ಮೈಸೂರು

ಸಾಂಡಲ್

ಸೋಪು

ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

It is Wise to Advertise

IN

JAYANTI

Because

- ★ Jayanti is the Leading Kannada Magazine.
- ★ Jayanti reaches all parts of Karnatak.
- ★ Jayanti is read in all the towns of Karnatak.
- ★ Jayanti is the delight of all classes of readers.
- ★ Jayanti is a Monthly run on Sound and Modern Lines.
- ★ Jayanti stands for High Quality.

For Rates & Particulars

Apply to:—

THE MANAGER JAYANTI, DHARWAR.

ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ಅಚ್ಚಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜಾಹೀರಾತಿನಲ್ಲಿ
ಹೀಗೆ ತಿದ್ದಿ ಕೊಂಡು ಪ್ರಕಟಿಸಲು:—

Specialized. for Specilized.

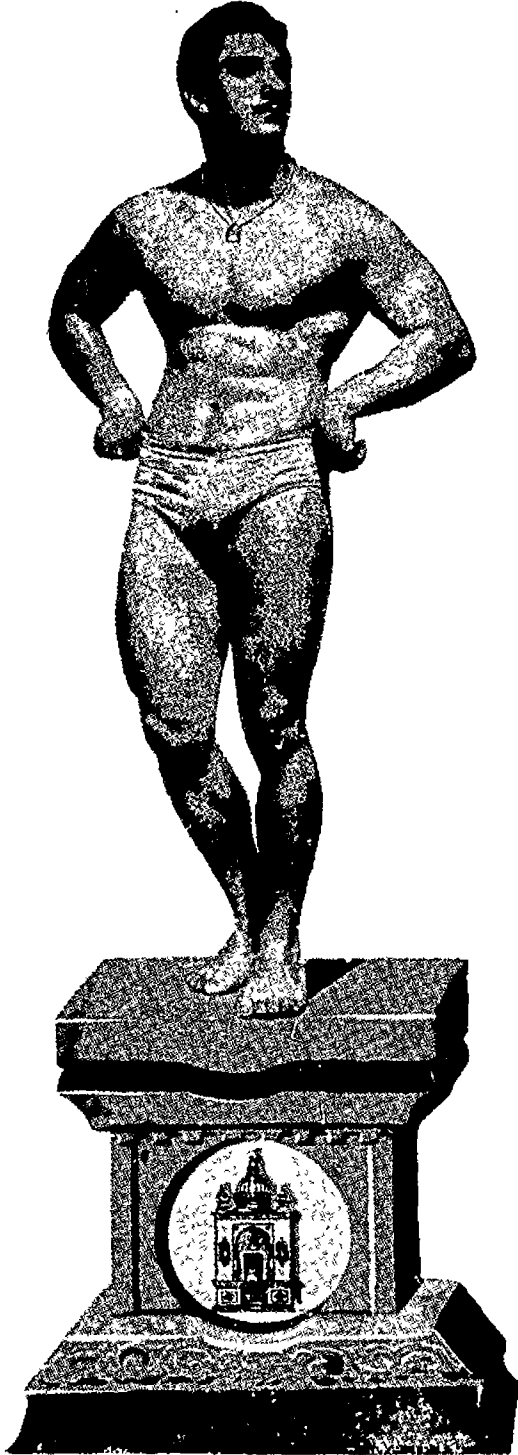
Wanted agents to canvass for en-
largements throughout Karnataka on
pay or commission basis.

ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿ ಏಜಂಟರು

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಎಂ. ಅಧಿವೈಷ್ಣವರ

ಮುಕೇಶ್

ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು

ಶಿಲಾಪ್ರವಂಗ

SHILAPRAVANG

ಯಾವದೇ ವಿಧವಾದ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ
ಬಳಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಹೃದಯ, ಮಿದುಳು,
ರಕ್ತ, ವೀರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಯಾಸವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ತಂಪು ಕೊಟ್ಟು,
ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನವಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸು
ವದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಷ್ಠವಾದ ಔಷಧವು.

ಶ್ರೀಧೂತಪಾಪೇಶ್ವರ
ಪನವೇಲ, ಲಿಮಿಟೆಡ್..

ಪ ನ ವೇ ಲ ಕು ಲಾ ಬಾ

SHRI DHOOTAPAPESHWAR
PANVEL Ltd , PANVEL.

ದಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್

* ನಿಮ್ಮ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕವರು, ಈ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ
ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ವಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ನಡೆಯಬೇಕು !

* ಮೊದಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು (Valuation) ಆದುದರಿಂದ, ಹೂಡುವುದಕ್ಕೂ, ಮರು ನಿರ್ವಹಣೆಗೂ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು, ಇದ್ದು ಬಾಕಿಗಳಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ.

* ಮೂಲಕಂಡ ಸಂಕೇತವು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ (Claim, 7ನೇ ಅಂಶ) ಸ್ವರೂಪ, ಅದು ಮೂಲಕಂಡ ಸ್ವರೂಪ.

* ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ, ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತಿ, ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ
ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯವೇ ಇದೆ.

ನಿಜಂಟರಿಗೆ ದಾರಾಳವಾದ ಕೊಡಲಾ ಗುವುದು.

වර්තමානයේ, වර්තමානයේ .....

అంశం. గోదావరి నదికి నల్లరేవు. వ్యవస్థాపక

The United General Insurance Co Ltd DHARWAR

ತಲೆಗೂವಲು ಚಿಕ್ಕದಾದರೆ ಜೀವಿಸಿಗೊಂಡು ಬಿಡಿ !

தொகுதி பின்பு, (பெரும்பாலும்) பின்பு பின்பு.

[illegible]

ಕುರಿತು "ಮುಕ್ತ" ಪತ್ರಿಕೆಯು

2000 年 12 月 25 日

1001-306 7500 - 3

1. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$

Figure 1. Schematic diagram of the experimental setup.

57

1990 年 12 月 25 日

వర్ణములు : బుడగోపమునకు నీలము

అందుకే వ్యక్తిగత విజయం అనేది సాధ్యం కాదు.

ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲವಾಗಿ, ಇವರು

7-11-63

मुकुल
नियमित वापरा
आधुनिकता प्रम पार्मिगी लि अहमदनगर

అందుచేత దీనిని పరిష్కరించుటకు ప్రభుత్వమును ప్రోత్సహించుటకు
 'మొదటిసారి' అను పదమును ఉపయోగించి, 'మొదటిసారి' అను పదమును
 ఉపయోగించి ప్రభుత్వమును ప్రోత్సహించుటకు ప్రభుత్వమును ప్రోత్సహించుటకు.

ಆಯುರ್ವೇದಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಾಮೀಸಿ ಎ. ಅಬ್ಬುದಿನಗರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ : ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ